PROFILAKTYKA ONKOLOGICZNA MĘŻCZYZN. WEŹ SPRAWY W SWOJE RĘCE

Narodowy Fundusz Zdrowia – Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach. **Szczegóły wewnątrz wydania**

Nr ISSN 2353-6195
Nr indeksu 350-079

www.dziennikzachodni.pl

Nr 276 (24 728) | Cena 6,50 zł (w tym 8% VAT)

Piątek, 27.11.2026

81 *lat*

DZIENNIK ZACHODNI

MAGAZYN

Kiedyś Śląsk zmotoryzował Polskę

Pierwszy polski samochód elektryczny wyjedzie niebawem z Jaworzna. Czy ma szansę powtórzyć sukces Fiata 126p? – **Str. 16-17**

BT/CC/MP

Relaks

Krzyżówki do kawy. Nowości w programie TV

Z naszych stron

Film o Violetcie Villas wchodzi dziś na ekrany. Nie wszyscy wiedzą, że legendarna artystka miała korzenie w naszym regionie – **Str. 31**

VIOLETTAVILLAS.COM

Transport

Kolej Metropolitalna, czyli śląskie metro ruszy 4 stycznia. Na początek połączy Bytom z Gliwicami – **Str. 3**

Książka

„Józef Makal. Fotoreporter”. Rzecz o legendzie śląskiej fotografii prasowej. Historia fotoreportera „Dziennika Zachodniego” – **Str. 23**

FOT. JÓZEF MAKAL

REKLAMA

0011618019

1 GRUDNIA – ŚWIATOWY DZIEŃ AIDS

Zrób test na HIV, HCV i kiłę

- anonimowo
- bezpłatnie
- bez skierowania

Adresy punktów testowania na: aids.gov.pl/pkd

Krajowe Centrum ds. AIDS
Agenda Ministra Zdrowia

eprasa.pl b5b995298e

POLECAMY

PONIEDZIAŁEK: Relacje z najważniejszych wydarzeń sportowych weekendu

27.11.2026
Piątek

Dziś imieniny: Waleriana, Maksymiliana, Damazego, Iliany
Telefon alarmowy: 112

DZIENNIK ZACHODNI

Redaktor naczelny
Marcin Zasada
Z-ca redaktora naczelnego
Bartłomiej Romanek
Wydawcy Jacek Drost, Agata Markowicz, Marlena Polok-Kin

www.dziennikzachodni.pl

Polska Press
Makroregion Śląsk, Łódź
Redakcja ul. Baczyńskiego 25a,
41-203 Sosnowiec
tel. 32 634 21 00
redakcja@dz.com.pl
Prezes Makroregionu
Aneta Sarga-Burtan
Dyrektor reklamy
Anna Gałuszka
Biuro reklamy oddziału
tel. 502499257
Druk
Polska Press Oddział Poligrafia,
41-203 Sosnowiec Milowice,
ul. Baczyńskiego 25a

POLSKA PRESS GRUPA

Wydawca Polska Press Sp. z o.o.
ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa,
tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10
Prezes Zarządu Polska Press Grupy
Robert Feluś
Redaktor naczelny Polska Press Grupy
Marek Twaróg
Projekt graficzny, dyrektor artystyczny PPG
Tomasz Bocheński
Dyrektor kolportażu PPG Tomasz Osoliński
Biuro Konsumenta PPG
biurokonsumenta@polskapress.pl, tel. 12 688 85 10

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.dziennikzachodni.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

KALENDARIUM

1895

Alfred Nobel, szwedzki przemysłowiec, wynalazca m.in. dynamitu, w zapisie testamentowym ufundował nagrodę swojego imienia (ponad 30 mln koron szwedzkich).

1900

W konkursie na polski odpowiednik francuskiego określenia kartki korespondencyjnej Henryk Sienkiewicz zgłosił (anonimowo jako „Maria z B.") słowo „pocztówka" i wygrał.

2001

Kosmiczny teleskop Hubble'a dokonał pierwszego pomiaru widma światła planety pozasłonecznej, wykrywając obecność sodu w atmosferze planety Ozyrys.

2008

Zmarł Stanisław Mikulski – aktor najbardziej znany z serialu „Stawka większa niż życie" (Hans Kloss), filmów „Kanał" („Smukły") i „Ewa chce spać" (policjant Piotr). **JJ**

NA DZIEŃ DOBRY

Dziś 331. dzień roku. Do końca roku zostały 34 dni.
Dzień będzie trwał 8 godzin 14 minut.
Jest krótszy od najdłuższego dnia w roku o 8 godzin 33 minuty.
Słońce wschodzi o 7.16, a zachodzi o 15.30.
Przysłowie na dziś:
Gdy święty Andrzej ze śniegiem przybieży, sto dni śnieg w polu leży.

DYŻURNY DZ

facebook.pl/dziennikzachodni.pl,
e-mail: j.muc@dz.com.pl.
Dzisiaj w godz. 7- 15 jestem reporterką dyżurną. Postaram się odpowiadać na wszystkie interesujące Państwa kwestie.

JULIA MUC
797 602 036

AUTOPROMOCJA

Prenumeruj „Dziennik Zachodni"

tel. 32 555 02 05
bok.prenumerata@polskapress.pl
prenumerata.dziennikzachodni.pl

POGODA

dziś
0°C/-2°C

jutro
6°C/-2°C

Dlaczego warto czekać na kolejną część najlepszego śląskiego filmu, którego pewnie nie znacie?

Kocham „Byzuch". Ten film. Amatorski jak pojedynek Tempa Stolarzowice z Nitronem Krupski Młyn o punkty w bytomskiej klasie A. Ale i tak cudownie autentyczny i uniwersalny, paradoksalnie – nawet bardziej wymowny dziś niż kilkanaście lat temu. I wtem powstaje kolejna część tego arcydzieła. Może to wielki krok dla Ślązaków, a mały dla ludzkości, tym niemniej: kibicuję, czekam i oburzam się, że nie dostałem nawet epizodycznej roli.

Był na Śląsku taki chop. Jan F. Lewandowski. Znawca i wielbiciel kina. Gawędziarz. Człowiek szerokiej wiedzy i horyzontów. Pamiętam naszą rozmowę, lata temu, wydawał chyba książkę o śladach z filmów Kutza w Katowicach. Wybieraliśmy 10 najwybitniejszych filmów o Śląsku i pewne typy były oczywiste: „Paciorki jednego różańca", „Angelus"... „Byzuch" – mówię. Jan F.: „No ja wiem, ciekawe, Jurek Cnota tam grał. Ale jak to porównać do... »Magnata?«". Fakt, panie Janie kochany, nie da się – do dziś.

Jeśli ktoś nie wie, byzuch to po naszymu odwiedziny. Oryginalny „Byzuch" Eugeniusza Kluczniok powstał w 2008 roku i był historią, jaką wszyscy znamy. Jorg, który wyjechał do Efu za Gierka, wraca na Śląsk z wizytą. Rodzinne strony chce pokazać przyjacielowi z Niemiec, Andreasowi. W bagażniku swojego Mercedesa przywozi Gienkowi i Jerzemu w prezencie używany telewizor, bo – i tu zaczyna się komedia – wciąż myśli, że u nas bida z nędzą. Jorg prosi więc o schowanie auta do garażu, bo w Polsce, wiadomo, samochody są kradzione, wtedy Gienek wyjeżdża z garażu swoim, jeszcze lepszym Mercedesem...

Proste, banalne wręcz i amatorskie, ale taki śp. Jerzy Haberstroh, który gra Jorga, robi miny, gesty absolutnie hollywoodzkie. Każda scena, zwieńczona finałem z żymlokami, to kino absolutne. Do tego Cnota, Kluczniok plus niezawodny Grzegorz Stasiak. Jeśli nie widzieliście, zachęcam. Za darmo, na YouTubie.

Gdyby na moment podejść do tej historii poważnie, to odczytalibyśmy pewnie, że to krytyczny dialog ze skansenowym Śląskiem z wyobrażeń zwłaszcza tych, którzy się z niego wyprowadzili. Dialog ze śląską krzywdą, która do dziś skrzeczy w śląskiej kulturze. Że to humor trochę czeski, w którym śmiejemy się z tzw. polskich Niemców, ale my, tu, na miejscu, najbardziej śmiejemy się z samych siebie. A pod fasadą komediową jest – nieopisany w kinie w ogóle – problem wielkiej fali emigracji, która w latach schyłkowej komuny wyludniała śląskie miasta i wsie i dzieliła rodziny między dwa państwa. I w tamtej tęsknocie za hajmatem zawsze jest miejsce na margines błędu, resentymentów, przeinaczeń, niespodzianek i rozczarowań.

Wielbiąc „Byzuch" (i nie ujmując nic jego twórcom), zawsze powtarzam, że to historia warta choćby średniego budżetu i wielkiego ekranu. Większych nadziei nie mam, bo polska produkcja, która chętnie zagląda ostatnio na Śląsk, woli łazić na skróty, żywiąc się stereotypami (ostatnio serial „Pionek"). Z drugiej strony, samym nam brakuje opowieści, które są zrozumiałe dla nas i dzięki swojej autentyczności ciekawe dla reszty świata.

Pamiętacie „Duchy Inisherin" z Colinem Farrellem i Brendanem Gleesonem? Już słyszę te głosy w Polsce, gdyby coś podobnego wymyślono gdzieś u nas: „Co to w ogóle za opowieść, kogo to zainteresuje?". A kogo interesuje kolejna kryminalna papka albo pseudoprawdziwa historia do oglądania podczas przewijania telefonu?

„Byzuch" to była, mili Państwo, nasza śląska Odyseja. 18 lat temu pewnie nawet sam Eugeniusz Kluczniok nie miał pojęcia, że w tym częściowo improwizowanym, amatorskim, pasjonackim filmie dotyka czegoś tak ważnego w sposób tak interesujący. Nie wiem, czy kolejna część, która powstaje w rybnickim Klubie Filmu Niezależnego, doskoczy do tamtej poprzeczki, ale kibicuję i życzę wszystkiego najlepszego.

Obsada, na czele z Michałem Froehlichem (znacie go jako Pana Babcię), Czesławem Żymłą i Markiem Szołtyskiem wygląda obiecująco. Podobnie jak akcja w Cnotowicach (!), gdzie szykowane jest referendum przeciwko burmistrzowi. Zdjęcia zakończą się latem (czyli jeszcze mam czas), a premiera pod koniec przyszłego roku.

MARCIN ZASADA
m.zasada@dz.com.pl

eprasa.pl b5b995298e

TRANSPORT

Śląskie metro połączy Bytom i Gliwice już 4 stycznia

Robert Lewandowski/PAP

Pilotażowe połączenie Kolei Metropolitalnej między Bytomiem a Gliwicami wystartuje 4 stycznia 2027 roku. W godzinach największego ruchu pociągi będą kursować co 30 minut, natomiast poza szczytem pasażerowie skorzystają z nich raz na godzinę.

FOT. KŚ

Pilotażowe połączenie wystartuje na trasie Gliwice – Bytom

Zgromadzenie GZM zaktualizowało w środę Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla obszaru GZM (tzw. plan transportowy GZM). Było to konieczne w związku z planowanym zawarciem porozumienia między GZM i woj. śląskim. Na jego mocy woj. śląskie ma zająć się organizacją metropolitalnych połączeń kolejowych od początku 2027 r. do końca 2029 r. – W perspektywie kilku lat chcemy wdrożyć rozwiązanie, które polega na tym, że nasi mieszkańcy będą mogli jeździć pociągami metropolitalnymi jak metrem. Jak metrem, czyli wychodzić na dworzec bez patrzenia na zegarek, mając pewność, że pociągi metropolitalne jeżdżą często. Zależy nam również na tym, żeby mogli z jednego biletu korzystać w pociągach, autobusach, tramwajach i trolejbusach – wyjaśnił Leszek Pietraszek.

Pasażerowie będą mogli korzystać z metropociągów na trasie Bytom – Gliwice na podstawie jednorazowych biletów 120-minutowych, które umożliwią im również korzystanie z innych środków transportu. Poza tym – jak dotychczas m.in. w pociągach Kolei Śląskich na terenie GZM – obowiązywały będą metrobilety 24-godzinne i 30-dniowe.

– Wchodzimy z biletem 120-minutowym, bo to bilet, który tak naprawdę oddaje ideę korzystania z różnych środków transportu publicznego – zaznaczył Leszek Pietraszek. Jako przykład wskazał pasażera, który z Knurowa do Gliwic przyjeżdża autobusem, z Gliwic do Bytomia pociągiem, a w Bytomiu wsiada do tramwaju. – Będzie mógł to zrobić, korzystając z jednego biletu – zaznaczył.

Pilotażowe połączenie kolei metropolitalnej na trasie Bytom – Gliwice sfinansuje GZM, a będą je obsługiwały Koleje Śląskie – spółka woj. śląskiego.

Kolej metropolitalna od nowego roku na Śląsku

Od 2027 r. woj. śląskiemu powierzona zostanie organizacja czterech połączeń kolejowych: Dąbrowa Górnicza Ząbkowice – Katowice – Gliwice, Katowice – Tychy – Tychy Lodowisko, Bytom – Gliwice, Katowice – Chorzów Batory – Tarnowskie Góry.

Zgodnie z dokumentem GZM planuje od 2029 r. uruchomić osiem połączeń kolei metropolitalnej, które zamierza obsługiwać własnym taborem: Pyskowice – Katowice – Sławków, Gliwice – Bytom – Katowice, Pyskowice – Bytom – Lotnisko w Pyrzowicach, Bytom – Katowice – Mysłowice, Katowice – Tychy – Bieruń, Gliwice – Katowice Ligota – Tychy, Łaziska – Katowice – Sławków.

Plan transportowy GZM w zależności od ustaleń z woj. śląskim i możliwości organizacyjno-finansowych przewiduje również pięć kolejnych połączeń kolei metropolitalnej: Gliwice – Katowice – Dąbrowa Górnicza, Katowice – Tarnowskie Góry – Lotnisko w Pyrzowicach, Katowice – Tychy Lodowisko, Tychy Lodowisko – Bieruń Stary (w dni robocze w godzinach szczytu komunikacyjnego), Katowice – Sosnowiec Południowy – Sławków.

Docelowo oferta kolei metropolitalnej i regionalnej ma umożliwić pasażerom korzystanie z pociągów co 10-15 min na głównych trasach, czyli z Dąbrowy Górniczej, Gliwic, Tarnowskich Gór oraz Tychów do Katowic i z powrotem.

System Transport GZM – za który odpowiada ZTM – obsługuje ok. 7 tys. przystanków. Działa na terenie 41 gmin Metropolii i kilkunastu gmin sąsiednich. W dni robocze obejmuje ok. 1,7 tys. poruszających się po ulicach autobusów, tramwajów i trolejbusów oraz rowery miejskie. Docelowo jego osią ma być kolej metropolitalna.

REKLAMA 0111602685

eprasa.pl b5b995298e

TECHNOLOGIE

Gigafabryka AI. To może być śląski projekt dekady

Arkadiusz Biernat

Mamy szansę na gigafabrykę AI w województwie śląskim. Droga do jej powstania jest daleka, ale jeśli mielibyśmy wskazać jedno z najważniejszych wyzwań do realizacji w naszym regionie, do którego wspólnie powinni zmierzać lokalny świat polityki, nauki i biznesu, to byłoby właśnie to. Nie chodzi o samą fabrykę sztucznej inteligencji, ale podążające za nią nowe inwestycje, wysoko płatne miejsca pracy i zaawansowany

Czy kopalnie węgla zastąpią kopalnie danych? To pewne uproszczenie, ale dobrze oddaje kierunek zmian zachodzących w światowej gospodarce. Jeszcze niedawno o przewadze państw decydowały surowce i tania praca. Dziś coraz większe znaczenie mają dane, moc obliczeniowa i zdolność tworzenia nowoczesnych technologii. W tym wyścigu nie możemy sobie pozwolić na pozostanie jedynie odbiorcą rozwiązań opracowanych w Stanach Zjednoczonych lub Azji.

Polacy produktywnością pracy dorównali już Japonii, czy Korei Południowej, ale niestety wciąż wiele dzieli nas od Stanów Zjednoczonych. Jak wskazał dyrektor instytutu Ideas Piotr Sankowski, kończy się paliwo napędzające polską gospodarkę w postaci: taniej siły roboczej i zapleczu produkcyjno-usługowym dla silniejszych gospodarek. Do tego dochodzi depopulacja. - Potrzebujemy własnej własności intelektualnej, zaawansowanej automatyzacji, komercjalizacji badań i rozwoju oraz tworzenia globalnych marek z wysoką marżą - podkreśla Sankowski.

To nie będzie możliwe bez rozwoju sztucznej inteligencji. Województwo śląskie, dzięki swojemu przemysłowemu i akademickiemu potencjałowi, ma szansę odegrać w tym procesie szczególną rolę.

Nie węgiel, a AI paliwem nowej gospodarki

Sztuczna inteligencja kojarzy się dziś przede wszystkim z chatbotami, generowaniem tekstów czy wyszukiwaniem informacji. To jednak jedynie najbardziej widoczna część technologicznej rewolucji. AI coraz mocniej wchodzi do przemysłu, energetyki, transportu, logistyki, medycyny i sektora badań oraz rozwoju.

FOT. ARC

Systemy oparte na sztucznej inteligencji pomagają analizować ogromne ilości danych, optymalizować produkcję, przewidywać awarie maszyn, ograniczać zużycie energii oraz zwiększać bezpieczeństwo pracy. W farmacji przyspieszają badania nad nowymi lekami, a w przemyśle skracają czas opracowywania nowych produktów. W niedalekiej przyszłości zastosowanie sztucznej inteligencji w gospodarce będzie jeszcze wyższe. Z badania GUS wynika, że w codziennym życiu z narzędzi AI korzysta już blisko 40 proc. Polaków, a odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących sztuczną inteligencję w ciągu roku niemal się podwoił do 17,8 proc. Najczęściej technologia wspiera marketing i sprzedaż, ale coraz częściej również zarządzanie, analizę danych czy procesy administracyjne. Według Banku Światowego sztuczna inteligencja może zwiększyć polski PKB do 2035 roku nawet o ponad 12 proc. Jednak taki scenariusz wymaga inwestycji w infrastrukturę obliczeniową. Bo gdzieś te wszystkie modele muszą być trenowane i rozwijane, a rozwój przedsiębiorstw w oparciu AI wymaga dostępu do mocy obliczeniowych.

Teren po przemyśle dla sztucznej inteligencji

W Polsce działają lub są rozwijane obecnie trzy fabryki AI. Na tym tle projekt DL AI Gigafactory Poland wyróżnia się skalą. Za przedsięwzięciem stoi katowicka spółka DL Invest Group. Jej celem jest stworzenie infrastruktury AI i HPC dostępnej dla przemysłu, biznesu, nauki, administracji publicznej oraz startupów rozwijających technologie sztucznej inteligencji. - Chcemy, aby nasza infrastruktura cyfrowa służyła przede wszystkim biznesowi, przemysłowi i produkcji, które są trzonem lokalnej gospodarki - podkreśla Dominik Leszczyński, prezes DL Invest Group.

Projekt zakłada budowę nowoczesnego centrum danych opartego na tysiącach akceleratorów obliczeniowych wykorzystywanych do trenowania modeli AI. Pierwszy etap inwestycji ma obejmować około 30 MW mocy IT i kosztować około 1,5 mld euro. W kolejnych etapach infrastruktura mogłaby zostać rozbudowana kilkukrotnie.

Co istotne, inwestycja planowana jest na terenie poprzemysłowym na terenie województwa śląskiego. Konkretna lokalizacja pozostaje tajemnicą, ale wiadomo, że chodzi o zdegradowany obszar posiadający infrastrukturę umożliwiającą stosunkowo sprawne uruchomienie projektu.

To nie jest przypadek. Dawne kopalnie czy elektrownie dysponują terenem, dobrym skomunikowaniem i przyłączami energetycznymi (często kilkoma niezależnymi), których dziś najbardziej brakuje inwestorom budującym centra danych. W wielu przy-

MATERIAŁ INFORMACYJNY PGE

0011617188

Młoda Polska inspiruje młode pokolenie. Rusza piąta edycja konkursu Fundacji PGE

Jak dziś patrzą na sztukę dzieci, które dorastają w świecie cyfrowych obrazów i sztucznej inteligencji? Fundacja PGE zachęca je do odkrywania własnej kreatywności i twórczego dialogu z polskim dziedzictwem artystycznym. Rusza jubileuszowa, piąta edycja ogólnopolskiego konkursu „Spotkania ze sztuką", tym razem organizowana pod hasłem „Młoda Polska inspiruje młodą Polskę". Na młodych uczestników czeka spotkanie z twórczością artystów przełomu XIX i XX wieku, a na laureatów wyjątkowa nagroda – wycieczka do jednego z siedmiu Muzeów Narodowych w Polsce.

Młoda Polska idealna dla młodych

Młoda Polska to epoka, która do dziś fascynuje bogactwem artystycznych poszukiwań. Symbolizm, secesja, odważne zestawienia kolorów i emocje zamknięte w obrazach tworzą niezwykły świat, do którego Fundacja PGE zaprasza młodych twórców. Inspiracją dla uczestników konkursu będą dzieła takich artystek i artystów jak Olga Boznańska, Jacek Malczewski, Józef Mehoffer, Stanisław Wyspiański, Leon Wyczółkowski czy Władysław Podkowiński.

Celem inicjatywy jest nie tylko przybliżenie dzieciom ważnego okresu w historii polskiej sztuki, lecz także zachęcenie ich do samodzielnego interpretowania dzieł i poszukiwania własnego języka artystycznego. Jak podkreśla Ewelina Jurasz, Prezeska Zarządu Fundacji PGE: *W jubileuszowej edycji konkursu „Spotkania ze sztuką" chcemy pokazać młodym ludziom, że sztuka sprzed ponad stu lat nadal zachęca do twórczych poszukiwań. Artyści Młodej Polski odważnie wyrażali emocje i własne spojrzenie na świat. Właśnie takiej odwagi i autentyczności szukamy dziś w pracach uczestników naszego konkursu „Spotkania ze sztuką".*

Twórczość, której nie zastąpią algorytmy

W czasach, gdy sztuczna inteligencja coraz częściej uczestniczy w tworzeniu obrazów, szczególnego znaczenia nabierają dziecięca wyobraźnia, kreatywność i indywidualne spojrzenie na otaczający świat. Dlatego Fundacja PGE stawia na własnoręczne wykonanie prac, samodzielną interpretację dzieł i rozwijanie artystycznych pasji.

Zainteresowanie poprzednią edycją konkursu pokazało, że taka forma kontaktu ze sztuką spotyka się z dużym odzewem. Do Fundacji PGE wpłynęły 3452 prace z całej Polski, a blisko 6500 uczniów uczestniczyło w wycieczkach do muzeów i lekcjach muzealnych. Jubileuszowa odsłona inicjatywy ma szansę przyciągnąć jeszcze więcej młodych talentów.

Kto może wziąć udział w konkursie?

„Spotkania ze sztuką" skierowane są do uczniów klas I–VIII szkół podstawowych z miejscowości liczących poniżej 50 tys. mieszkańców. Zadaniem uczestników będzie przygotowanie własnej interpretacji wybranego dzieła artysty z okresu Młodej Polski. Praca powinna mieć format A2, a jej autorzy mogą wykorzystać dowolną technikę plastyczną.

Każda klasa może zgłosić od jednej do trzech prac wyłonionych wcześniej podczas szkolnych eliminacji. Takie rozwiązanie ma odpowiadać na potrzeby szkół i zwiększać dostępność konkursu dla młodych miłośników sztuki.

Zgłoszenia przyjmowane są do 16 grudnia 2026 roku. Lista laureatów zostanie opublikowana 15 stycznia 2027 roku. Od marca zwycięskie klasy będą uczestniczyć w wycieczkach do muzeów i lekcjach edukacyjnych, które potrwają do 4 czerwca 2027 roku. Uroczyste podsumowanie piątej edycji zaplanowano na 17 czerwca 2027 roku.

Nagroda, która pozwala spotkać się ze sztuką

Na laureatów czeka coś więcej niż wyróżnienie za artystyczny talent. Zwycięzcy pojadą wraz z całą klasą i opiekunami do jednego z siedmiu Muzeów Narodowych: w Warszawie, Krakowie, Lublinie, Kielcach, Gdańsku, Szczecinie lub Wrocławiu. Wizyta będzie połączona z lekcją muzealną, dzięki której uczniowie będą mogli poznawać sztukę bezpośrednio w przestrzeni muzeum. Dodatkowo każdy laureat otrzyma bon o wartości 300 zł, a opiekun nagrodzonej klasy – bon o wartości 200 zł.

Piąta edycja „Spotkań ze sztuką" to okazja, by spojrzeć na dzieła sprzed ponad stu lat z nowej perspektywy, rozbudzić ciekawość i przekonać się, że historia sztuki może być inspiracją do własnych twórczych poszukiwań.

Szczegółowe informacje, regulamin oraz formularz zgłoszeniowy dostępne są na stronie: **https://spotkaniazesztuka.pl/.**

eprasa.pl b5b995298e

padkach to właśnie dostęp do energii jest większym wyzwaniem niż sama budowa obiektów.

Twórcy projektu podkreślają także, że celem nie jest postawienie kolejnej serwerowni. Gigafabryka ma być fundamentem większego ekosystemu technologicznego, który będzie wykorzystywał sztuczną inteligencję do rozwoju nowych usług i produktów.

Śląsk potrzebuje tego projektu

Stawka jest znacznie większa niż jedna inwestycja. Przez dziesięciolecia siłę województwa śląskiego budowały górnictwo, hutnictwo oraz przemysł ciężki. Region pozostaje najbardziej uprzemysłowionym obszarem Polski, ale traci na znaczeniu i jednocześnie stoi przed koniecznością znalezienia nowego modelu rozwoju.

Coraz wyraźniej widać, że gospodarczy środek ciężkości przesuwa się z południa na północ kraju. Na Pomorzu powstaje pierwsza elektrownia jądrowa, rozwijana jest morska energetyka wiatrowa, powstaje infrastruktura związana z przesyłem, odbiorem i magazynowaniem gazu. To tam teraz płyną setki miliardów złotych na inwestycji i nowe miejsca pracy. Tak wielkiego impulsu rozwojowego potrzebuje też południe Polski.

Województwo śląskie nie może pozostać jedynie obserwatorem tych zmian. W ostatnich dwóch dekadach region skutecznie rozwinął sektor usług biznesowych, IT, logistyki i nowoczesnych usług dla przedsiębiorstw. To ważny sukces transformacji gospodarczej. Doświadczenia najbardziej rozwiniętych regionów Europy pokazują jednak, że trwały rozwój opiera się na połączeniu usług, przemysłu, nauki i innowacji.

Drugim wyzwaniem jest demografia. W latach 2000-2023 liczba mieszkańców województwa śląskiego zmniejszyła się o około 400 tysięcy osób. Proces ten będzie postępował, jeśli region nie będzie oferował atrakcyjnych miejsc pracy i perspektyw rozwoju dla młodych ludzi może jeszcze przyspieszyć.

Gigafabryka AI mogłaby stać się impulsem do tworzenia takich miejsc. Nie tylko bezpośrednio, ale przede wszystkim pośrednio. Tak jak wokół kopalń przez lata rozwijały się firmy usługowe, producenci maszyn i dostawcy technologii (na etat górnika przypadka kolejne 3-4 miejsca pracy w otoczeniu), tak wokół infrastruktury AI mogą powstawać startupy, laboratoria badawcze, firmy informatyczne i przedsiębiorstwa wdrażające sztuczną inteligencję do przemysłu.

Wsparcie Politechniki Śląskiej i Metropolii

Projekt uzyskał silne wsparcie regionalnych instytucji. Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia postrzega rozwój sztucznej inteligencji jako jeden z filarów przyszłej gospodarki regionu. Gigafabryka AI, obok planowanego centrum technologii kosmicznych na terenie dawnej kopalni „Wujek", ma wpisywać się w budowę gospodarki opartej na wiedzy, danych i nowoczesnych technologiach.

W styczniu 2027 roku premier Donald Tusk organizuje szczyt AI w Warszawie. W odpowiedzi przewodniczący GZM Leszek Pietraszek, marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa i prezydent Katowic Marcin Krupa podpisali deklarację gotowości aktywnego udziału w szczycie m.in. zorganizowania dla uczestników wydarzenia wizyty w naszym regionie, która zostanie przekazana Panu Premierowi. - Będzie dla nas zaszczytem zaprezentować potencjał miejsca, które przechodzi historyczną transformację w kierunku gospodarki opartej na wiedzy, danych i sztucznej inteligencji oraz które jest gotowe współtworzyć europejskie centrum rozwoju suwerennych modeli AI. Chcemy jako region aktywnie współtworzyć przyszłość AI, opierając się na własnym potencjale naukowym, przemysłowym i obliczeniowym - podkreśla Leszek Pietraszek. Dużą rolę w przygotowywaniu projektu odgrywa także Politechnika Śląska. Uczelnia została strategicznym partnerem naukowym i badawczo-rozwojowym projektu. Współpraca ma obejmować rozwój i testowanie modeli AI, wdrożenia w energetyce, automatyce, robotyce i przemyśle oraz przygotowanie kadr dla nowego sektora gospodarki.

Szczególną funkcję ma pełnić powstające Centrum Technologii i Nauk Obliczeniowych CETINO, które mogłoby stać się naukowym zapleczem gigafabryki. - W Centrum znajdzie się najmocniejszy obecnie w kraju superkomputer przeznaczony do pracy nad wykorzystaniem i rozwojem sztucznej inteligencji. W momencie powstania gigafabryki, będzie on istotnym elementem, dzięki któremu wiele zachodzących w gigafabryce procesów może być uruchamianych - zapowiada prof. Marek Pawełczyk.

Gigafabryka AI startuje w europejskim wyścigu

Obecnie największe centra danych AI powstają wokół firm takich jak OpenAI, Microsoft, Google czy Meta w Stanach Zjednoczonych oraz Alibaba, Tencent i Baidu w Chinach. Czas na Polskę. Choć należy zaznaczyć, że omawiany projekt będzie miał konkurencję w Europie. Przedsięwzięcie w województwie śląskim pozostaje na etapie przygotowań. Pomysłodawcy chcą wpisać się w inicjatywę Unii Europejskiej - EuroHPC JU - odpowiedzialną za rozwój infrastruktury superkomputerowej HPC, sztucznej inteligencji (AI) oraz kwantowej. Rolą państw członkowskich i Unii Europejskiej jest zagwarantowanie zakupu usług AI w początkowym okresie funkcjonowania Gigafabryki AI - co ma zwiększać przewidywalność przedsięwzięcia i ułatwić jego komercyjną realizację. Deklarowane zaangażowanie Polski obejmuje zakup usług AI o wartości 100 mln EUR w latach 2028-2033, przy analogicznym wkładzie Unii Europejskiej.

Projekt wymaga połączenia środków prywatnych, publicznych i unijnych. Istotne będą również kwestie energetyczne, administracyjne i regulacyjne.

Jeśli to się uda, Śląsk może przejść drogę od regionu kojarzonego z ciężkim przemysłem do jednego z najważniejszych ośrodków sztucznej inteligencji w Europie Środkowej. To właśnie dlatego walka o tę inwestycję ma ogromne znacznie dla przyszłości tego regionu. - Zakładam, że aplikacja zostanie złożona w lutym, a w 2027 roku nastąpi rozstrzygnięcie konkursu. Następnie rozpocznie się realizacja infrastruktury - wyjaśnia Dominik Leszczyński, prezes DL Invest Group.

Podpisanie umów ze zwycięskimi konsorcjami planowane jest na początku 2027 r., a uruchomienie Gigafabryk AI przewidywane jest w 2028 r.

MATERIAŁ INFORMACYJNY ŚLĄSKIEGO OW NFZ

0011609444

Profilaktyka onkologiczna mężczyzn. Weź sprawy w swoje ręce

Listopad, kojarzony z akcją November, to dobry moment, by przypomnieć o nowotworach, które dotyczą mężczyzn. Śląski Oddział Wojewódzki NFZ podpowiada, na co zwrócić uwagę i kto może skorzystać z dostępnych programów.

November, czyli „Wąsopad", to międzynarodowa inicjatywa zwiększająca świadomość na temat męskich nowotworów. Charakterystyczne wąsy przypominają przede wszystkim o profilaktyce raka prostaty i jąder. Warto pamiętać także o innych nowotworach, które mogą dotyczyć mężczyzn.

Rak prostaty – sprawdź poziom PSA

Rak prostaty jest najczęściej diagnozowanym nowotworem złośliwym u mężczyzn. Ryzyko zachorowania wzrasta z wiekiem, szczególnie po 50. roku życia. Jednym z badań wykorzystywanych w ocenie prostaty jest oznaczenie poziomu PSA we krwi. Mężczyźni po 50. roku życia mogą wykonać je w ramach rozszerzonego pakietu programu **Moje Zdrowie**, zgodnie z zasadami kwalifikacji. Podwyższony wynik nie oznacza automatycznie raka, ale może wymagać dalszej diagnostyki.

Nie należy lekceważyć trudności z oddawaniem moczu, częstych wizyt w toalecie, zwłaszcza w nocy, czy osłabionego strumienia moczu. Takie objawy warto skonsultować z lekarzem.

Rak jąder – samobadanie, które ratuje życie

Ten nowotwór najczęściej dotyczy młodych mężczyzn, szczególnie w wieku 20–39 lat. Dlatego warto raz w miesiącu wykonywać samobadanie jąder, najlepiej podczas kąpieli lub pod prysznicem. Niepokój powinny wzbudzić nowe guzki, zgrubienia, powiększenie jądra, zmiana jego kształtu lub uczucie ciężkości. Każdą taką zmianę należy skonsultować z lekarzem.

Rak płuca – bezpłatna tomografia

Osoby z określoną historią palenia mogą skorzystać z programu badań przesiewowych raka płuca. Obejmuje on bezpłatną niskodawkową tomografię komputerową klatki piersiowej i nie wymaga skierowania. Program jest skierowany do osób w wieku 55–74 lat, które mają za sobą co najmniej 20 paczkolat palenia i rzuciły palenie nie wcześniej niż 15 lat temu.

Paczkolata to wskaźnik określający historię palenia. Jedna paczka papierosów dziennie przez 20 lat oznacza 20 paczkolat. Taki sam wynik daje palenie 2 paczek dziennie przez 10 lat.

Rak jelita grubego – kolonoskopia może zapobiec chorobie

Kolonoskopia pozwala wykryć polipy, które mogą z czasem przekształcić się w zmiany nowotworowe. Co ważne, podczas badania można je usunąć.

Z bezpłatnego programu badań przesiewowych mogą skorzystać osoby w wieku 50–65 lat oraz osoby w wieku 40–49 lat, jeśli u ich krewnego pierwszego stopnia rozpoznano raka jelita grubego. Warunkiem jest brak kolonoskopii w ciągu ostatnich 10 lat i brak objawów nowotworowych. Skierowanie nie jest potrzebne.

Zdrowe nawyki w służbie profilaktyki

Ryzyko zachorowania na wiele nowotworów można ograniczać. Znaczenie ma przede wszystkim niepalenie tytoniu, ograniczenie alkoholu, regularna aktywność fizyczna, zdrowa dieta i utrzymywanie prawidłowej masy ciała.

W zmianie codziennych nawyków pomagają również bezpłatne narzędzia NFZ. Na portalu **Diety NFZ** dostępne są plany żywieniowe i przepisy, **Akademia NFZ** udostępnia materiały edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia, a **Kalendarz Badań NFZ** przypomina o badaniach profilaktycznych odpowiednich do wieku. Zdrowe nawyki nie zastępują badań, ale pomagają zadbać o zdrowie każdego dnia.

Movember przypomina, że profilaktyka trwa cały rok. Nie czekaj do kolejnego listopada, by zrobić coś dobrego dla swojego zdrowia.

NFZ | Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach
ul. Kossutha 13 40-844 Katowice
www.nfz-katowice.pl www.nfz.gov.pl

Telefoniczna Informacja Pacjenta
800 190 590

eprasa.pl b5b995298e

WYDARZENIA

Honorowi Jakub Kulik oraz Tadeusz Pietrzykowski

Julia Muc

Jakub Kulik – policjant, który powstrzymał zamachowca w Krakowie – został honorowym obywatelem Bielska-Białej. Bielscy radni docenili również Tadeusza „Teddy'ego" Pietrzykowskiego – legendarnego pięściarza, więźnia Auschwitz i wieloletniego nauczyciela i trenera młodzieży.

Wyróżnienia bielscy radni przyznali podczas wczorajszej sesji Rady Miejskiej. Obie decyzje zapadły jednogłośnie.

Jednym z powodów przyznania Jakubowi Kulikowi honorowego obywatelstwa była jego postawa podczas tragicznych wydarzeń w Krakowie 7 listopada. Funkcjonariusz, ryzykując własnym zdrowiem i życiem, powstrzymał niebezpiecznego napastnika.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Dorota Piegzik-Izydorczyk zwróciła uwagę nie tylko na odwagę policjanta, ale również na jego dotychczasową służbę i zaangażowanie społeczne. Jakub Kulik pochodzi z Bielska-Białej. To tutaj się uczył, działał w Ochotniczej Straży Pożarnej Leszczyny i służył w 18. Bielskim Batalionie Powietrznodesantowym.

– Uhonorowanie jego osoby jest zatem nie tylko docenieniem indywidualnego bohaterstwa, ale również symbolicznym wyrażeniem szacunku całej wspólnoty miejskiej wobec wszystkich funkcjonariuszy służb mundurowych, żołnierzy, strażaków ochotników i osób, które każdego dnia podejmują działania na rzecz bezpieczeństwa innych – podkreśliła Piegzik-Izydorczyk.

Drugie wyróżnienie radni przyznali pośmiertnie Tadeuszowi Pietrzykowskiemu, który trafił do obozu Auschwitz 14 czerwca 1940 roku. Należał do obozowego ruchu oporu zorganizowanego przez rotmistrza Witolda Pileckiego. Na początku lat 60. zamieszkał w Bielsku-Białej, gdzie uczył i trenował młodzież. To właśnie jego działalność wychowawcza, obok dokonań sportowych i postawy w czasie wojny, znalazła się w uzasadnieniu przyznania wyróżnienia.

– Historia Tadeusza Pietrzykowskiego pokazuje, że nawet w warunkach skrajnego cierpienia człowiek może zachować godność, odwagę i solidarność z drugim człowiekiem. Uhonorowanie tej postaci to wyraz szacunku dla jego dokonań sportowych, postawy patriotycznej i wieloletniej pracy wychowawczej – wskazała Dorota Piegzik-Izydorczyk.

Oprac. za PAP

FOT. FACEBOOK

Starszy posterunkowy Jakub Kulik

ZDROWIE

Szybsza diagnostyka i leczenie chorób układu pokarmowego

oprac. Marlena Polok-Kin

Rozbudowana i zmodernizowana Pracownia Endoskopii już działa w gliwickiej onkologii.

FOT. NIO GLIWICE

W Narodowym Instytucie Onkologii otwarto zmodernizowaną Pracownię Endoskopii

Pracownia Endoskopii w Narodowym Instytucie Onkologii w Gliwicach, oddana do użytku wczoraj po modernizacji, została wyposażona w nowoczesną aparaturę medyczną i trzy sale zabiegowe do wykonywania diagnostyki i leczenia chorób górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego oraz zaawansowanych procedur endoskopowych z wykorzystaniem endosonografii i obrazowania rentgenowskiego.

Jak informuje rzeczniczka NIO w Gliwicach, Maja Marklowska-Tomar, nie tylko przebudowano i zmodernizowano istniejące pomieszczenia, ale wybudowano trzy nowoczesne sale zabiegowe, wydzielono salę wybudzeniową, poczekalnię i rejestrację, utworzono zaplecze techniczne i socjalne dla personelu, wdrożono systemy poprawiające ergonomię i bezpieczeństwo pracy oraz zakupiono dwie automatyczne myjnie przelotowe do dekontaminacji endoskopów. Pracownia została wyposażona w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną: 2 gastroskopy, 2 kolonoskopy, 2 duodenoskopy, procesory wizyjne HD/NBI, tor wizyjny z monitorami, pompy, ramię C i kardiomonitory. Wyposażono również salę pozabiegową. Jak dodaje, dzięki tej inwestycji pracownia może zaoferować szeroki zakres diagnostyki endoskopowej, obejmujący gastroskopię, kolonoskopię oraz endosonografię (EUS) pozwalającą na szczegółową ocenę zmian nowotworowych i pobieranie materiału do badań histopatologicznych.

Istotną część jej działalności stanowią też procedury terapeutyczne, w tym endoskopowe usuwanie zmian przednowotworowych i wczesnonowotworowych, leczenie zwężeń przewodu pokarmowego, protezowanie oraz zabiegi w obrębie dróg żółciowych i trzustki.

Kierujący zespołem Pracowni Endoskopii dr hab. n. med. Michał Żorniak zaznacza, że szczególne znaczenie ma rozwój zaawansowanej endoskopii terapeutycznej obejmującej endoskopową cholangiopankreatografię wsteczną (ECPW), zabiegi wykonywane pod kontrolą EUS oraz techniki resekcji endoskopowej, w tym EMR i ESD. – Metody te pozwalają na skuteczne leczenie ściśle wyselekcjonowanej grupy pacjentów bez konieczności przeprowadzania klasycznej operacji chirurgicznej, ograniczając obciążenie pacjenta i umożliwiając mu szybszy powrót do codziennej aktywności – mówi dr hab. n. med. Michał Żorniak.

Celem modernizacji było stworzenie ośrodka zapewniającego pacjentom nowoczesną, kompleksową i bezpieczną diagnostykę oraz małoinwazyjne leczenie chorób przewodu pokarmowego, zgodnie z aktualnymi standardami europejskimi.

– Możliwość łączenia zaawansowanej diagnostyki z leczeniem małoinwazyjnym w jednym ośrodku jest szczególnie istotna dla chorych wymagających wielospecjalistycznego postępowania – mówi dr hab. n. med. Michał Żorniak.

Co ważne, realizacja tej inwestycji przełoży się na zwiększenie liczby wykonywanych procedur z około 2,5 tys. do ok. 5,5 tys. rocznie.

- Nasza pracownia będzie pełnić funkcję ośrodka referencyjnego i szkoleniowego w zakresie kształcenia przed- i podyplomowego dla lekarzy. Nowa infrastruktura pozwoli nam nie tylko na pełniejsze wykorzystanie umiejętności Zespołu w zakresie wykonywania najbardziej zaawansowanych endoskopowych procedur diagnostycznych i terapeutycznych, lecz również na zwiększenie udziału w krajowych i międzynarodowych projektach badawczo-rozwojowych – dodaje dr hab. n. med. Sławomir Blamek, prof. NIO, dyrektor Narodowego Instytutu Onkologii w Gliwicach.

Inwestycja była możliwa dzięki pozyskaniu Funduszy Europejskich w wysokości 9 mln 592 tys. 121 zł. Koszt całkowity wyniósł 9 mln 689 011 zł.

REKLAMA 0011608938

WKŁADKA MASUJĄCA DO STÓP

55 LAT TRADYCJI

ZADBAJ O KOMFORT KAŻDEGO KROKU!

- masują stopy na całej powierzchni krok po kroku
- wyprofilowana powierzchnia z wypustkami różnej szerokości i wysokości sprawia, że stopy stają się ciepłe, lekkie i witalne
- pomocne dla wszystkich grup wiekowych

Poznaj produkt i jego możliwości!

Zadzwoń do nas i poproś o bezpłatny katalog:

STUDIO ZDROWEGO CIAŁA | Krzysztof R. Lewandowicz | 76-270 USTKA | ul. Kopernika 16 | tel. 59 814 49 58, 602 738 092 | www.lewandowicz.com

eprasa.pl b5b995298e

MATERIAŁ INFORMACYJNY ORLEN

0011617178

ORLEN wzmacnia rolę Polski jako regionalnego hubu LNG. „Musimy być pragmatyczni i dywersyfikować ryzyko"

Rozbudowa infrastruktury LNG, dywersyfikacja kierunków dostaw, rozwój handlu w regionie i pragmatyczne podejście do roli gazu w transformacji energetycznej dają Polsce szanse na zbudowanie regionalnego hubu gazowego. Sławomir Staszak, wiceprezes ORLENU, uczestniczył w panelu „Polska jako regionalny hub gazowy" podczas siódmej edycji Partnership for Transatlantic Energy Cooperation (P-TEC). Podkreślał, że koncern buduje pozycję na rynkach zagranicznych.

– Pokazujemy, że Polska może stać się ważnym centrum LNG w regionie. Właśnie podpisaliśmy trzy bardzo duże kontrakty z partnerami ze Słowacji, Węgier i Ukrainy. Ostatni z nich rozszerza naszą współpracę z Naftogazem. ORLEN jest największym graczem na polskim rynku LNG, a nasze ambicje sięgają znacznie dalej. Chcemy konsekwentnie wzmacniać tę pozycję również w regionie i budować rolę Polski jako ważnego centrum dostaw gazu dla Europy Środkowo-Wschodniej – mówił **Sławomir Staszak, wiceprezes zarządzający portfelem energetycznym w ORLENIE.**

Świnoujście i Gdańsk są filarami rozwoju LNG

ORLEN rozbudowuje możliwości importu LNG, opierając je na mocach w terminalach w Świnoujściu i Kłajpedzie, planowanych terminalach FSRU w Zatoce Gdańskiej oraz własnej flocie gazowców.

W ocenie wiceprezesa ORLENU rozbudowa infrastruktury jest warunkiem umocnienia pozycji Polski jako regionalnego centrum gazowego.

– Chcemy zwiększać możliwości importowe i mieć możliwość dostarczania gazu zarówno polskim odbiorcom, jak i partnerom zagranicznym. Rozwój infrastruktury daje nam większą elastyczność i pozwala budować pozycję największego gracza LNG w regionie.

Dywersyfikacja dostaw odpowiada na ryzyko geopolityczne

W obecnych realiach geopolitycznych bezpieczeństwo energetyczne wymaga nie tylko dostępu do odpowiedniej infrastruktury, ale również elastyczności w wyborze kierunków importu. Sławomir Staszak podkreśla potrzebę utrzymywania szerokiego i zróżnicowanego portfela dostaw.

– Aktywnie obserwujemy rynek i szukamy możliwości zabezpieczenia dostaw. Nasza strategia musi uwzględniać sytuację międzynarodową i zmiany geopolityczne. Mieliśmy już doświadczenia, które pokazały, jak ważne jest odpowiednie przygotowanie i dywersyfikacja. Obecnie nasz portfel obejmuje dostawy ze Stanów Zjednoczonych, Norwegii, Kataru, Trynidadu i Tobago oraz Nigerii. Nie możemy opierać bezpieczeństwa dostaw na jednym kierunku czy jednym partnerze.

Koncern rozwija międzynarodową obecność handlową dzięki biurom w Londynie i Singapurze. Ułatwia to śledzenie zmian podaży i popytu oraz reagowanie na dynamiczne wydarzenia geopolityczne.

– Sytuacja zmienia się każdego dnia, a czasami nawet z godziny na godzinę. Nasi traderzy bardzo uważnie obserwują rynek. To właśnie dzięki takiej obecności i aktywności możemy monitorować sytuację na świecie oraz zabezpieczać dostawy dla Polski i naszych partnerów regionalnych. Musimy działać z wyprzedzeniem. Chodzi o to, żeby ryzyko nie było skoncentrowane, ale odpowiednio rozproszone. Trzeba zawsze być o krok do przodu.

ORLEN stawia na silną pozycję regionalną

„Gazowa" strategia ORLENU wykracza poza zapewnienie dostaw surowca na potrzeby polskiego rynku. Koncern chce rozwijać rolę regionalnego dostawcy LNG, wzmacniać współpracę z zagranicznymi partnerami i wykorzystywać rozbudowywaną infrastrukturę do zwiększania obecności na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej. Kluczowe znaczenie ma przy tym elastyczny model działalności, uwzględniający różne kierunki wykorzystania gazu.

– ORLEN rozwija jednostki gazowo-parowe (CCGT), inwestuje w energetykę offshore i onshore, a gaz wykorzystuje również w systemach ciepłowniczych. Tak zróżnicowany portfel pozwala lepiej reagować na zmieniające się uwarunkowania geopolityczne i rynkowe – podkreśla Sławomir Staszak.

Jak zaznacza, rozwój infrastruktury i importu gazu powinien wynikać przede wszystkim z realnego zapotrzebowania odbiorców. Dlatego koncern uważnie analizuje sytuację na rynkach krajów sąsiednich, dostosowując do niej swoje działania.

– Nie chodzi wyłącznie o to, żeby importować jak najwięcej gazu i budować jak największą infrastrukturę. Trzeba pamiętać o tym, kto ostatecznie będzie ten gaz odbierał i wykorzystywał – podsumowuje Sławomir Staszak.

eprasa.pl b5b995298e

MATERIAŁ INFORMACYJNY NFOŚIGW 0011609333

Szkoła przyszłości zaczyna się od dobrych warunków. Termomodernizacja inwestycją w edukację i środowisko

Odpowiednia temperatura w klasach, świeże powietrze, energooszczędne oświetlenie i nowoczesne systemy ogrzewania. Warunki, które jeszcze niedawno nie były oczywistością w wielu polskich szkołach, stopniowo stają się standardem. Dzięki środkom z Krajowego Planu Odbudowy w ramach programu realizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska kolejne placówki przechodzą kompleksową modernizację energetyczną. Jej efekty wykraczają jednak daleko poza ograniczenie zużycia energii. To także inwestycja w zdrowie uczniów, komfort pracy nauczycieli, budżety samorządów i świadomość ekologiczną młodego pokolenia.

Szkoła jest jednym z tych miejsc, w których jakość otoczenia ma szczególne znaczenie. Uczniowie spędzają w niej kilka godzin dziennie, uczestnicząc w lekcjach, zajęciach sportowych i spotkaniach z rówieśnikami. Trudno jednak w pełni skupić się na nauce, kiedy w sali jest zbyt zimno, powietrze staje się duszne, a niewystarczające oświetlenie utrudnia pracę. Takie problemy przez lata towarzyszyły wielu budynkom oświatowym, których infrastruktura nie nadążała za współczesnymi potrzebami.
Odpowiedzią na te wyzwania jest kompleksowa termomodernizacja. Jej celem nie jest wyłącznie poprawa wyglądu obiektów, ale przede wszystkim zmiana sposobu ich funkcjonowania. Ocieplone ściany i dachy, szczelne okna, sprawne systemy wentylacji oraz nowoczesne źródła ciepła pozwalają stworzyć przestrzeń bardziej przyjazną użytkownikom. Jednocześnie ograniczają straty energii i zmniejszają koszty utrzymania placówek.

Komfort nauki zaczyna się od otoczenia

Warunki panujące w szkolnych pomieszczeniach wpływają na codzienne funkcjonowanie całej społeczności. Zbyt niska temperatura może utrudniać koncentrację i powodować dyskomfort, natomiast niewłaściwa wentylacja sprzyja gromadzeniu się zanieczyszczeń i pogarszaniu jakości powietrza. Znaczenie ma również oświetlenie, które powinno zapewniać odpowiednie warunki zarówno podczas lekcji, jak i innych aktywności.
Dlatego nowoczesna termomodernizacja obejmuje znacznie więcej niż samo docieplenie budynku. Ważnym elementem jest dostosowanie instalacji grzewczych do potrzeb obiektu, usprawnienie wymiany powietrza oraz zastosowanie energooszczędnych źródeł światła. Dzięki temu szkoła może zapewniać bardziej stabilne warunki niezależnie od pory roku i zmieniającej się temperatury na zewnątrz.
Istotna jest również poprawa izolacyjności budynków. Przez nieocieplone ściany, nieszczelne okna i dachy może uciekać znaczna część energii wykorzystywanej do ogrzewania. W efekcie nawet sprawny system grzewczy nie zawsze gwarantuje odpowiednią temperaturę, a rachunki za energię pozostają wysokie. Usunięcie tych problemów pozwala lepiej wykorzystać ciepło i ograniczyć jego straty.

Od audytu energetycznego do nowoczesnych technologii

Każde przedsięwzięcie termomodernizacyjne powinno zaczynać się od dokładnego rozpoznania potrzeb konkretnego obiektu. Temu służy audyt energetyczny, który pozwala określić stan techniczny budynku, zidentyfikować główne źródła strat energii i wskazać rozwiązania mogące przynieść największe korzyści. Nie każda szkoła wymaga bowiem takiego samego zakresu prac. W jednych najważniejsza jest poprawa izolacji ścian i dachu, w innych modernizacja ogrzewania, wentylacji lub wymiana stolarki okiennej.
Na podstawie przeprowadzonej analizy przygotowywany jest plan działań. Wśród najczęściej realizowanych prac znajdują się docieplenie elewacji, dachów i stropów, wymiana okien oraz drzwi, a także modernizacja instalacji grzewczych i oświetleniowych. Ważną częścią przedsięwzięć jest również poprawa wentylacji, która pozwala zapewnić właściwą wymianę powietrza w pomieszczeniach.
Coraz większą rolę odgrywają technologie umożliwiające produkowanie i efektywniejsze wykorzystywanie energii na miejscu. W szkolnych budynkach montowane są instalacje fotowoltaiczne, a w niektórych również magazyny energii. Dzięki nim placówki mogą korzystać z prądu wytwarzanego przez własne panele, a nadwyżki przechowywać i wykorzystywać w późniejszym czasie.
Uzupełnieniem takich rozwiązań są między innymi pompy ciepła i nowoczesne systemy sterowania ogrzewaniem. Kompleksowa modernizacja łącząca poprawę izolacji budynku z montażem odnawialnych źródeł energii pozwala skuteczniej ograniczać zużycie energii i zwiększać efektywność energetyczną szkół. Zgodnie z wymogami programu inwestycje muszą zapewnić zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 30 proc.

Mniej energii, więcej możliwości dla szkół

Koszty ogrzewania i energii elektrycznej stanowią istotną część wydatków związanych z utrzymaniem placówek oświatowych.
W przypadku starszych, słabo zaizolowanych budynków mogą być szczególnie wysokie. Każda jednostka energii, która nie jest tracona przez nieszczelne przegrody i przestarzałe instalacje, oznacza możliwość bardziej racjonalnego gospodarowania środkami.
Warto jednak pamiętać, że skala oszczędności zależy od wielu czynników, między innymi stanu technicznego budynku, zakresu przeprowadzonych prac i sposobu użytkowania obiektu. Pełna ocena efektów finansowych wymaga porównania zużycia energii oraz kosztów eksploatacyjnych z odpowiednio długich okresów przed modernizacją i po jej zakończeniu.

Korzyści, które wykraczają poza szkolne mury

Poprawa efektywności energetycznej placówek oświatowych ma znaczenie również dla ich najbliższego otoczenia. Ograniczenie zapotrzebowania na energię i wykorzystanie nowoczesnych źródeł ciepła mogą przyczyniać się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń związanych z ogrzewaniem budynków.
To ważne szczególnie w miejscowościach, w których jakość powietrza pozostaje istotnym problemem.
Szkoły mogą odgrywać w tym procesie jeszcze jedną ważną rolę. Nowoczesne instalacje, panele fotowoltaiczne czy rozwiązania pozwalające ograniczać zużycie energii są nie tylko elementami infrastruktury, ale również przykładami, które można wykorzystać podczas zajęć edukacyjnych. Uczniowie mają możliwość obserwowania, w jaki sposób działają odnawialne źródła energii i dlaczego warto racjonalnie korzystać z dostępnych zasobów.

Tysiąc szkół w ogólnopolskim programie

Kompleksowa modernizacja energetyczna placówek oświatowych wymaga znacznych nakładów finansowych. Dlatego ważnym elementem całego przedsięwzięcia jest wsparcie zewnętrzne, dzięki któremu samorządy mogą realizować inwestycje o dużej skali, często obejmujące kilka budynków jednocześnie.
W Polsce działania te prowadzone są w ramach programu „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół", realizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska. Finansowanie pochodzi z Krajowego Planu Odbudowy, a budżet programu przekracza 1,8 mld zł. Dotychczas wsparciem objęto blisko 500 szkół i przedszkoli w różnych częściach kraju. Celem jest jednak znacznie szersza zmiana. Zgodnie z założeniami przedsięwzięcia do 2030 roku modernizację ma przejść łącznie tysiąc szkół. Rozszerzenie programu ma być możliwe dzięki dodatkowym środkom pochodzącym z Funduszu Modernizacyjnego.
Ogólnopolski charakter inicjatywy pozwala prowadzić działania zarówno w dużych ośrodkach miejskich, jak i mniejszych miejscowościach. Dzięki temu poprawa infrastruktury edukacyjnej nie jest zarezerwowana wyłącznie dla samorządów dysponujących największymi budżetami. Wsparcie umożliwia realizację przedsięwzięć, które bez dodatkowego finansowania mogłyby zostać odłożone na kolejne lata.

Ekologiczna świadomość zaczyna się w szkole

Nowoczesna szkoła nie musi być więc jedynie budynkiem wyposażonym w zaawansowane technologie. Powinna być także miejscem, które uczy odpowiedzialności, pokazuje dobre praktyki i przygotowuje młode pokolenie do świadomego podejmowania decyzji. Termomodernizacja łączy te dwa wymiary: poprawia warunki funkcjonowania placówki i tworzy przestrzeń do poznawania rozwiązań ważnych dla przyszłości.
Ostatecznie efekty takich inwestycji można oceniać na kilku poziomach. To mniejsze zapotrzebowanie na energię, potencjalnie niższe rachunki, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a przede wszystkim lepsze warunki codziennej nauki i pracy.

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY | Rzeczpospolita Polska | Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

Ministerstwo Klimatu i Środowiska | NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

eprasa.pl b5b995298e

MATERIAŁ INFORMACYJNY NFOŚIGW
0111609312

Ciepłe klasy, niższe rachunki. Jak termomodernizacja szkół i przedszkoli zmienia życie mieszkańców gminy Węgierska Górka

Przez nieszczelne okna uciekało ciepło, a utrzymanie budynków pochłaniało znaczną część środków przeznaczanych na ich eksploatację. Dziś w trzech placówkach oświatowych w gminie Węgierska Górka dzieci i nauczyciele korzystają z efektów kompleksowych remontów. Inwestycje o wartości ponad 3,7 mln zł gmina zrealizowała w ramach programu prowadzonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska ze środków Krajowego Planu Odbudowy.

Nowa energia w stuletniej szkole

Budynki szkolne, szczególnie te w mniejszych miejscowościach, często służą kolejnym pokoleniom mieszkańców przez dziesięciolecia. Z czasem jednak ich utrzymanie staje się coraz większym wyzwaniem. Doskonale wiedzą o tym nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 2 im. św. Franciszka z Asyżu w Cięcinie. Placówka mieści się w stuletnim budynku, który jeszcze do niedawna wymagał gruntownego remontu. Przestarzała instalacja grzewcza, drewniane okna skrzyniowe, a także poszycie dachu i elewacja wymagające napraw sprawiały, że zapewnienie odpowiednich warunków do nauki wiązało się z coraz większymi nakładami.

Szkoła korzystała już wcześniej z pomp ciepła, jednak nie dysponowała własną instalacją fotowoltaiczną, która zapewniałaby energię potrzebną do ich zasilania. Samo wykorzystanie nowoczesnego źródła ogrzewania nie rozwiązywało również problemu strat ciepła przez niedostatecznie ocieplone ściany i dach.

Gmina zdecydowała się więc na kompleksową modernizację budynku. Zakres inwestycji objął m.in. docieplenie ścian i dachu, modernizację instalacji grzewczej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz montaż paneli fotowoltaicznych. Co istotne, większość robót udało się przeprowadzić bez zakłócania codziennego funkcjonowania szkoły.

– Usytuowanie budynku pozwoliło na prowadzenie prac na zewnątrz, z dala od ciągów komunikacyjnych, z których korzystają uczniowie – mówi Agnieszka Ryczkiewicz, dyrektorka Szkoły Podstawowej nr 2 w Cięcinie.

Dziś najważniejszą zmianę odczuwają przede wszystkim osoby, które spędzają w budynku kilka godzin dziennie. Ocieplenie pozwala skuteczniej utrzymywać odpowiednią temperaturę w pomieszczeniach, a zmodernizowany system ogrzewania i własna instalacja fotowoltaiczna pomagają ograniczać koszty eksploatacji.

Inwestycja poprawiła również wygląd szkoły. Placówka angażuje się w projekty związane z ochroną środowiska, także o charakterze międzynarodowym. Własna instalacja odnawialnych źródeł energii stanowi więc naturalne uzupełnienie jej działalności edukacyjnej.

– Na pewno jest dużo, dużo cieplej, ponieważ cały budynek, łącznie z dachem, został ocieplony. Nasza szkoła jest też piękniejsza, dużo ładniejsza. Wizualna strona jest bardzo ważna, podobnie jak warunki, w których pracują dzieci i nauczyciele. W szkole liczy się nie tylko sam poziom nauczania, ale też infrastruktura, w której to nauczanie się odbywa – mówi Agnieszka Ryczkiewicz.

Kiedy deszcz staje się problemem przedszkolaków

O ile w Cięcinie remont pozwolił unowocześnić stuletnią szkołę, o tyle w oddalonym o kilka kilometrów Ciścu pomógł rozwiązać problemy, które bezpośrednio utrudniały funkcjonowanie miejscowego przedszkola.

Jednym z nich były stare, drewniane okna. W chłodniejsze dni, mimo działającego ogrzewania, w pomieszczeniach można było odczuć przeciągi. Jeszcze poważniejszym problemem okazał się jednak zły stan techniczny dachu.

– Zdarzyło się, że zalało nam salę, nie mogliśmy znaleźć przyczyny. Okazało się, że dach był do całkowitego remontu, wymiany – wspomina Ewa Tyrlik, dyrektorka Przedszkola Publicznego nr 1 w Ciścu.

Przeprowadzenie tak szeroko zakrojonych robót w funkcjonującym przedszkolu wymagało odpowiedniej organizacji. Wymianę dachu wykonawcy przeprowadzili w okresie wakacyjnym, wykorzystując przerwę w pracy placówki. Pozostałe zadania realizowano tak, aby w jak najmniejszym stopniu zakłócały jej codzienne funkcjonowanie.

Dziś przedszkole korzysta m.in. z pomp ciepła, instalacji fotowoltaicznej oraz magazynu energii. Nowoczesny system ogrzewania automatycznie dostosowuje swoją pracę do temperatury, odciążając pracowników placówki.

– W salach jest ciepło, jest przytulnie. Pompy włączają się same. Mamy także czujniki, które sprawdzają temperaturę i dostosowują ogrzewanie do warunków atmosferycznych. Nie musimy się tym nawet zajmować – opowiada Ewa Tyrlik.

Cieplejsze sale, mniejsze rachunki

Podobnie jak w przypadku szkoły w Cięcinie, modernizacja przyniosła również wymierne oszczędności. Przedszkole może wykorzystywać energię elektryczną produkowaną przez własną instalację fotowoltaiczną. Jej nadwyżki trafiają do magazynu energii, skąd można je pobierać w późniejszym czasie.

– Dużo więcej płaciliśmy za prąd, a teraz, mając fotowoltaikę i magazyn energii, nasze rachunki są, jak na taką placówkę, bardzo niskie – dodaje dyrektorka.

Trzy placówki, jedna inwestycja

Trzecim obiektem, który przeszedł kompleksową modernizację w ramach przedsięwzięcia realizowanego przez gminę Węgierska Górka, jest Przedszkole Publiczne w Żabnicy. Podobnie jak szkoła w Cięcinie i przedszkole w Ciścu, zyskało ono rozwiązania pozwalające ograniczyć straty ciepła oraz zapotrzebowanie na energię z zewnętrznych źródeł.

Łącznie w trzech budynkach gmina przeprowadziła prace obejmujące m.in. docieplenie ścian, stropów i dachów, modernizację stolarki okiennej i drzwiowej oraz instalacji centralnego ogrzewania. Wszystkie placówki wyposażono również w instalacje fotowoltaiczne i magazyny energii.

Wartość inwestycji w trzech obiektach, zgodnie z informacjami przekazanymi przez gminę, przekroczyła 3,7 mln zł. Dofinansowanie ze środków zewnętrznych pokryło 88 proc. tej kwoty.

Tak wysokie wsparcie pozwoliło samorządowi przeprowadzić modernizację kilku placówek jednocześnie.

– Gdyby nie Krajowy Plan Odbudowy, nie byłoby nas stać na zrobienie tego w tak krótkim czasie i w tak dużym wymiarze – przyznaje Piotr Tyrlik, wójt gminy Węgierska Górka.

Dzieci z mniejszych miejscowości nie powinny mieć gorszych warunków

Z perspektywy samorządu inwestycje w infrastrukturę oświatową mają znaczenie wykraczające poza kwestie związane z utrzymaniem budynków. W mniejszych miejscowościach szkoły i przedszkola są ważnymi instytucjami życia społecznego. Ich stan techniczny i wyposażenie mają bezpośredni wpływ na warunki nauki i rozwoju kolejnych pokoleń mieszkańców.

– Nasi uczniowie są w piękniejszych, lepiej wyposażonych szkołach, z odpowiednimi warunkami. Młodzież ze środowiska wiejskiego nie jest gorzej przygotowywana do życia – podkreśla Piotr Tyrlik.

Ponad 500 szkół i przedszkoli ze wsparciem KPO

Inwestycje w Cięcinie, Ciścu i Żabnicy są częścią znacznie większego przedsięwzięcia realizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska.

W ramach programu „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół" NFOŚiGW podpisał umowy dotyczące modernizacji blisko 500 szkół i przedszkoli w całej Polsce. Łączna wartość podpisanych umów przekroczyła 1,8 mld zł. Dotacje mogą pokrywać nawet 100 proc. kosztów inwestycji.

Każdą inwestycję poprzedza audyt energetyczny. Specjaliści oceniają stan techniczny budynku, identyfikują miejsca, przez które ucieka najwięcej ciepła, oraz wskazują rozwiązania pozwalające uzyskać największe oszczędności energii. Dzięki temu zakres modernizacji odpowiada rzeczywistym potrzebom konkretnej placówki.

Tysiąc szkół do 2030 roku

W latach 2024–2030 remont ma przejść łącznie tysiąc szkół. Rozszerzenie programu będzie możliwe dzięki dodatkowym środkom z Funduszu Modernizacyjnego.

Dla nauczycieli i dzieci z gminy Węgierska Górka efekty tych inwestycji mają przede wszystkim praktyczny wymiar. To ciepłe sale lekcyjne, szczelne okna, dach, który nie przecieka podczas deszczu, i ogrzewanie, które nie wymaga ciągłej uwagi pracowników. Dla samorządu to natomiast szansa na ograniczenie wydatków przez wiele kolejnych lat.

– Każdy powinien popatrzeć przez pryzmat swoich mieszkańców, przez pryzmat potrzeb dzieci. Jeżeli spojrzymy na to z tej perspektywy, nie ma się nad czym zastanawiać – podsumowuje Piotr Tyrlik, zachęcając innych samorządowców do korzystania ze środków na modernizację placówek oświatowych.

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY
Rzeczpospolita Polska
Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

eprasa.pl b5b995298e

NA WOKANDZIE

Spowodował śmierć czterech drogowców na A1, grozi mu nawet 30 lat więzienia

Katarzyna Stacherczak

Dominik D., podejrzany o spowodowanie katastrofy na autostradzie A1 pod Częstochową, pozostanie w areszcie do końca lutego 2027 roku. Śledczy zaostrzyli mu zarzuty po uzyskaniu opinii toksykologicznej, która potwierdziła obecność klefedronu w organizmie kierowcy.

FOT. DAWID WYGAS

Do tragedii na A1 doszło 1 września ok. 9 na wysokości Mykanowa

Na wniosek prokuratora Sąd Okręgowy w Częstochowie przedłużył do 28 lutego 2027 roku tymczasowe aresztowanie wobec Dominika D., podejrzanego o spowodowanie katastrofy w ruchu lądowym na autostradzie A1 w miejscowości Mykanów. W tragedii, do której doszło 1 września, zginęło czterech robotników drogowych, a kolejnych czterech zostało rannych. Dwóch z nich odniosło ciężki uszczerbek na zdrowiu.

W toku prokuratorskiego śledztwa doszło do zasadniczej zmiany kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego kierowcy ciężarówki.

- Prokurator zarzucił Dominikowi D. sprowadzenie pod wpływem substancji psychotropowej w postaci klefedronu katastrofy w ruchu lądowym, zagrażającej życiu i zdrowiu wielu osób oraz mieniu w wielkich rozmiarach - przekazał prokurator Tomasz Ozimek, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Częstochowie. - Do katastrofy doszło w wyniku naruszenia przez niego zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, poprzez niezachowanie należytej ostrożności i najechanie ciągnikiem siodłowym na zaparkowane pojazdy i pracowników wykonujących drogowe prace serwisowe - dodał

Zmiana zarzutów jest efektem opinii toksykologicznej, która potwierdziła obecność klefedronu w organizmie kierowcy. To właśnie ten dokument doprowadził do zaostrzenia odpowiedzialności karnej.

- Przyjęta obecnie przez prokuratora kwalifikacja prawna czynu zaostrza odpowiedzialność karną grożącą podejrzanemu. Takie przestępstwo jest bowiem zagrożone karą pozbawienia wolności od 5 do 30 lat, podczas gdy uprzednio zarzucane Dominikowi D. nieumyślne sprowadzenie katastrofy jest zagrożone karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat - informuje rzecznik częstochowskiej prokuratury.

Dominik D. podczas przesłuchania przyznał się do spowodowania zdarzenia drogowego. Jak podają śledczy, twierdził jednak, że nie pamięta jego okoliczności.

Do katastrofy doszło 1 września przed godziną 9 na jezdni w kierunku Katowic, na wysokości Mykanowa. Rozpędzona ciężarówka wjechała w pojazdy techniczne i pracowników prowadzących roboty drogowe.

Na miejscu zginęli 20-letni mieszkaniec Niedzicy, 62-letni mieszkaniec Falsztyna oraz dwóch 44-letnich pracowników firmy Rekma. Czterech kolejnych robotników zostało rannych.

Równolegle śledczy badają także drugi wątek sprawy, dotyczący prawidłowości zabezpieczenia miejsca prowadzenia robót drogowych. Jak dotąd w tej części postępowania nikomu nie przedstawiono zarzutów.

PRZESTĘPSTWA SEKSUALNE

Kolejny ksiądz z diecezji sosnowieckiej z zarzutami, nie przyznał się do winy

Paweł Pawlik

Duchowny usłyszał zarzuty dotyczące przemocy seksualnej. Jak podaje prokuratura, kapłan wykorzystując swoją pozycję miał wielokrotnie krzywdzić dziecko oraz pełnoletnią kobietę. To czwarty duchowny zatrzymany w śledztwie dotyczącym molestowania dzieci w diecezji.

Prokuratura z Sosnowca namierzyła kolejnego księdza gwałciciela w diecezji sosnowieckiej.

– Pierwszy z zarzutów dotyczy zdarzenia z wiosny 2009 roku. Duchowny miał wówczas dopuścić się szeregu czynności seksualnych na szkodę małoletniej dziewczynki, uprzednio wykorzystując – wynikający z charakteru ich relacji – stan zależności psychicznej pokrzywdzonej. Kapłan użył przy tym wobec małoletniej przemocy fizycznej – mówi prokurator Bartosz Kilian z Prokuratury Okręgowej w Sosnowcu.

– Drugie z przypisywanych kapłanowi zachowań miało miejsce na początku 2011 roku. Jako pokrzywdzoną ustalono pełnoletnią wówczas kobietę. Niedozwolone działanie miało polegać na zainicjowaniu innych czynności seksualnych, przy jednoczesnym wyzyskaniu stosunku zależności oraz na drodze przemocy fizycznej – dodaje w rozmowie z „Dziennikiem Zachodnim" prokurator Kilian.

Za każdy z zarzucanych księdzu czynów grozi do 8 lat więzienia. Przesłuchany w charakterze podejrzanego nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów i odmówił składania wyjaśnień. Wobec kapłana zastosowano dozór policji, zakaz kontaktu oraz zbliżania się do pokrzywdzonych na nie mniej niż 100 metrów. Ksiądz ma również zakaz podejmowania zajęć związanych z wychowaniem, edukacją oraz opieką nad dziećmi.

Prokuratura wyjaśnia przypadki molestowania w diecezji

Przypomnijmy, że sosnowiecka prokuratura od ponad dwóch lat prowadzi rozwojowe śledztwo w sprawie przestępstw seksualnych duchownych z diecezji wobec dzieci. Dotąd trzech czynnych księży stanęło przed sądem w związku z zarzutami dotyczącymi molestowania kilkunastu osób.

Na początku września jeden z nich – ksiądz Jacek K. – został uznany za winnego przemocy seksualnej wobec siedmiu dziewczynek. Sąd w Sosnowcu wymierzył mu karę 14 lat więzienia oraz wydał dożywotni zakaz pracy związanej z opieką nad dziećmi. Duchowny miał krzywdzić dzieci przez kilkanaście lat. To jedna z najsurowszych sankcji wobec osoby duchownej w Polsce.

Wcześniej, w marcu tego roku, Ryszard G., ksiądz z 30-letnim stażem, został uznany za winnego molestowania seksualnego dzieci podczas wyjazdu kolonijnego do Włoch. Sąd w Sosnowcu wymierzył mu karę 2,5 roku pozbawienia wolności. Natomiast 57-letni ks. Dariusz L. został zatrzymany na początku października 2024 roku. Prokuratura zarzuciła mu popełnienie 9 przestępstw o charakterze seksualnym wobec dzieci.

AUTOREKLAMA

4511458858

PLEBISCYT EDUKACYJNY 2026

Głosowanie rozpoczęte!

Zagłosuj na kandydatów do tytułu Nauczyciela Roku oraz Placówki Edukacyjnej Roku!

www.dziennikzachodni.pl/nauczyciel

DZIENNIK ZACHODNI

eprasa.pl b5b995298e

#EDUKACJA

10. Śląski Festiwal Nauki Katowice. Jubileusz popularnonaukowego wydarzenia

Urszula Kosiór

ŚFN od dziesięciu lat udowadnia, że nauka nie musi być zamknięta w laboratoriach, akademickich gabinetach ani specjalistycznych publikacjach. Może być fascynującą przygodą, inspirującą rozmową, źródłem odpowiedzi na najważniejsze pytania współczesności i przestrzenią wspólnego odkrywania świata.

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Jubileuszowa edycja wydarzenia odbędzie się w dniach 5-7 grudnia 2026 roku w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach

W dniach 5-7 grudnia 2026 roku Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach znów stanie się gospodarzem Śląskiego Festiwalu Nauki Katowice.

Jubileuszowa edycja będzie nie tylko okazją do świętowania dekady rozwoju wydarzenia, ale także momentem spojrzenia w przyszłość. Organizatorzy przygotowali program, który pozwoli uczestnikom zastanowić się nad jednym z najbardziej intrygujących pojęć współczesności. Hasłem przewodnim 10. Śląskiego Festiwalu Nauki Katowice są bowiem „INTELIGENCJE".

Liczba mnoga nie jest przypadkowa. W świecie gwałtownego rozwoju technologii, sztucznej inteligencji i nowych sposobów komunikacji coraz częściej zadajemy pytania o naturę samej inteligencji. Czy jest wyłącznie cechą ludzkiego umysłu? Czy może występować również w przyrodzie, grupach społecznych, a nawet maszynach? Jaką rolę w procesach poznawczych odgrywają emocje, język i relacje społeczne? Właśnie wokół tych zagadnień będą koncentrować się wykłady, debaty i spotkania zaplanowane na festiwalowych scenach.

Dziesięć lat Śląskiego Festiwalu Nauki Katowice to imponujący dorobek. Od pierwszej edycji wydarzenie odwiedziło blisko 430 tysięcy uczestników stacjonarnych, a kolejne ponad 150 tysięcy osób śledziło festiwalowe aktywności online. W ciągu dziewięciu dotychczasowych edycji przygotowano ponad 1600 stanowisk pokazowych, przeszło 2100 wykładów i ponad tysiąc warsztatów. W organizację wydarzenia zaangażowało się ponad 15 tysięcy wystawców i ponad 4300 prelegentów.

Jednym z najważniejszych wydarzeń jubileuszowej odsłony festiwalu będzie światowy finał FameLab International. To pierwszy raz, kiedy finał jednego z najbardziej prestiżowych konkursów komunikacji naukowej na świecie odbędzie się w Polsce. Jeszcze rok temu gospodarzem wydarzenia był CERN w Genewie. Tym razem najlepsi popularyzatorzy nauki z całego świata spotkają się w Katowicach, aby zmierzyć się z niełatwym zadaniem opowiadania o nauce w sposób zrozumiały, atrakcyjny i angażujący. FameLab od ponad dwóch dekad promuje umiejętność popularyzacji nauki i pokazuje, że nawet najbardziej złożone zagadnienia można wyjaśniać przystępnie. Podczas finału uczestnicy mają zaledwie trzy minuty, by zainteresować publiczność oraz jury swoim tematem. To widowisko, które łączy naukę, pasję i sztukę wystąpień publicznych.

Program jubileuszowej edycji wypełnią również spotkania z wybitnymi gośćmi reprezentującymi różne dziedziny wiedzy. W Katowicach pojawi się między innymi Daniel Tammet, brytyjski sawant i autor książek poświęconych funkcjonowaniu ludzkiego umysłu. Uczestnicy będą mogli spotkać również japońskiego biologa Toshiyukiego Nakagakiego, którego badania nad śluzowcami zrewolucjonizowały sposób myślenia o inteligencji w świecie natury.

Nie zabraknie również rozmów z przedstawicielami nauk ścisłych, humanistyki i kultury. Wśród gości znaleźli się m.in. astronauta Europejskiej Agencji Kosmicznej dr Sławosz Uznański-Wiśniewski, pisarz Szczepan Twardoch, psycholog poznawczy prof. Edward Nęcka, popularyzator nauki dr Tomasz Rożek oraz liczni eksperci zajmujący się badaniem mózgu, sztucznej inteligencji, komunikacji i nowych technologii.

Nowością tegorocznej edycji będą specjalne strefy tematyczne. Strefa Mózgu pozwoli odwiedzającym poznać tajemnice ludzkiego układu nerwowego oraz sprawdzić, jak działa pamięć, percepcja i proces podejmowania decyzji. W przygotowanie programu zaangażowało się również Stowarzyszenie Mensa Polska, które zaprosi uczestników na warsztaty poświęcone błędom poznawczym, logicznemu myśleniu i mechanizmom podejmowania decyzji.

Drugą ważną nowością będzie Strefa Odporności. Jej program skoncentruje się na zagadnieniach bezpieczeństwa, zdrowia psychicznego, odporności społecznej oraz wyzwaniach związanych z dezinformacją i funkcjonowaniem w świecie pełnym dynamicznych zmian. To odpowiedź na rosnące potrzeby społeczne związane z budowaniem kompetencji potrzebnych do funkcjonowania w rzeczywistości XXI wieku.

Duże zainteresowanie z pewnością wzbudzi także strefa Europejskiej Agencji Kosmicznej. Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii uczestnicy będą mogli odbyć wirtualną podróż na Międzynarodową Stację Kosmiczną, zapoznać się z działalnością ESA oraz sprawdzić swoje predyspozycje podczas warsztatów inspirowanych procesem rekrutacji astronautów.

Po raz pierwszy na festiwalu pojawi się także Korean Hub, czyli przestrzeń poświęcona kulturze, technologii i współpracy naukowej między Polską a Koreą Południową. W programie znajdą się prezentacje innowacji technologicznych, warsztaty kulturowe, pokazy tradycyjnych elementów koreańskiego dziedzictwa oraz wydarzenia związane z muzyką i współczesną kulturą Korei.

Tradycyjnie ważnym elementem wydarzenia pozostaną konkursy promujące naukę i innowacyjność. Podczas festiwalu poznamy laureatów konkursu POP Science, wyróżniającego najciekawsze inicjatywy popularyzujące wiedzę, zwycięzców konkursu OFF Science dla wynalazców i twórców innowacyjnych rozwiązań oraz laureatów Śląskiej Nagrody Naukowej. Swoje projekty zaprezentują również uczniowie i studenci uczestniczący w konkursach dedykowanych młodym pasjonatom nauki.

Śląski Festiwal Nauki Katowice od lat pełni rolę miejsca spotkania środowiska akademickiego, biznesu, instytucji publicznych i mieszkańców regionu. Jubileuszowa dziesiąta edycja ma szansę stać się nie tylko podsumowaniem dotychczasowych osiągnięć, ale także początkiem kolejnego etapu rozwoju wydarzenia, które na trwałe wpisało się w kalendarz najważniejszych imprez popularnonaukowych w Polsce.

Wstęp na festiwal jest bezpłatny. Organizatorzy zachęcają do wcześniejszej rejestracji oraz śledzenia programu publikowanego na stronie www.slaskifestiwalnauki.pl.

Najważniejsze wydarzenia 10. Śląskiego Festiwalu Nauki Katowice

5-7 grudnia 2026 r. | Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach

- Światowy finał FameLab International po raz pierwszy w Polsce, po ubiegłorocznej edycji organizowanej w CERN w Genewie.
- Debaty i spotkania poświęcone hasłu przewodniemu „INTELIGENCJE", dotyczące ludzkiej, zbiorowej, biologicznej i sztucznej inteligencji.
- Spotkanie z Danielem Tammetem, światowej sławy sawantem i popularyzatorem wiedzy o ludzkim umyśle.
- Wizyta dr. Sławosza Uznańskiego-Wiśniewskiego oraz przedstawicieli Europejskiej Agencji Kosmicznej.
- Specjalna Strefa Europejskiej Agencji Kosmicznej z technologiami VR i aktywnościami inspirowanymi pracą astronautów.
- Nowa Strefa Mózgu poświęcona funkcjonowaniu ludzkiego układu nerwowego, inteligencji i procesom poznawczym.
- Nowa Strefa Odporności dotycząca bezpieczeństwa, zdrowia psychicznego, dezinformacji i odporności społecznej.
- Korean Hub prezentujący osiągnięcia naukowe, technologiczne i kulturowe Korei Południowej.
- Debata z udziałem prof. Edwarda Nęcki i Urszuli Zajączkowskiej poświęcona różnym wymiarom inteligencji.
- Debata „Przemysł myślenia. Rola człowieka w świecie inteligentnych maszyn".
- Spotkanie Ryszarda Koziołka, Szczepana Twardocha i Pawła Maślony o relacjach między słowem a obrazem.
- Dyskusja o powstającym Centrum Kosmicznym na Śląsku.
- Wręczenie Śląskiej Nagrody Naukowej 2026.
- Finały konkursów POP Science, OFF Science, sChOOL Science oraz konkursów dla studentów i młodych innowatorów.
- Podsumowanie Roku Popularyzacji Nauki ustanowionego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wstęp na wydarzenie jest bezpłatny po wcześniejszej rejestracji.

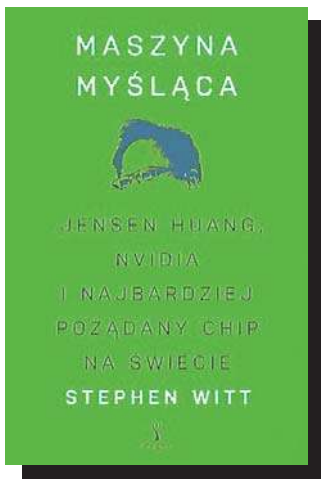
eprasa.pl b5b995298e

NA PÓŁCE

Historia Huanga, znów szefa Nvidii

Stephen Witt

Wydawnictwo Insignis

To dziś najgorętszy skandal i najgłośniejszy romans, którym żyje cały świat. Jensen Huang, szef Nvidii, amerykańskiego przedsiębiorstwa technologicznego znanego z produkcji procesorów graficznych oraz układów i oprogramowania do sztucznej inteligencji, wdał się w pozamałżeński romans z Alice Huang – menedżerką i współtwórczynią firmy Megaspeed z Singapuru, podejrzewaną o powiązania z chińskim wywiadem. To znakomity moment, aby zapoznać się z fascynującą książką Stephena Witta „Maszyna myśląca. Jensen Huang, Nvidia i najbardziej pożądany chip na świecie". Autor zaczyna opowieść od tego, jak 10-letni Jen-Hsun przybywa z Tajwanu do małego miasteczka w amerykańskim stanie Kentucky, a kończy tym, jak Jensen Huang, prezes Nvidii, najcenniejszej dziś spółki na świecie, „mnoży macierze" modeli sztucznej inteligencji na swoich superkomputerach do obliczeń równoległych, bez których działanie AI nie byłoby możliwe. Książka jest o wszystkim, co wydarzyło się „między" – o erze pecetów i akceleratorów graficznych, o wzlotach i upadkach pierwszych lat Nvidii; byciu na skraju bankructwa, sile charakteru, ping-pongu, gamingu, Quake'u i innych wymagających grach wideo, o przyczynach klęski Intela i kryptowalutowym epizodzie GPU. Stephen Witt opisuje, jak producent podzespołów do gier wideo zdobył rynek chipów dla sztucznej inteligencji i na nowo zdefiniował komputer. To też spojrzenie na przyszłość z AI – niesamowitą i przerażającą, bo już trwa „kolejna rewolucja przemysłowa". **JJ**

FELIETON

Wkrótce Barbórka. Ile jeszcze razy będziemy ją celebrować?

Jerzy Markowski, dr inż. górnik

1. W przyszłym tygodniu Dzień Górnika – Barbórka. Powszechnie uważa się, że jest to święto, które kojarzy się głównie ze Śląskiem, Zagłębiem i Lubelszczyzną, bo tam zlokalizowane były i są jeszcze wydobywające kopalnie węgla kamiennego. Także z rejonami Bełchatowa i Turoszowa – tam zlokalizowane są wciąż działające kopalnie węgla brunatnego, oraz z Dolnym Śląskiem, gdzie wydobywana jest – w rejonie Polkowic i Legnicy – miedź i metale jej towarzyszące, a węgiel kamienny przeszedł do historii.

Jednak to nie wszystko. Są w Polsce rejony, gdzie wydobywany jest gaz ziemny i wiele innych surowców mineralnych, jak sól, siarka, ropa naftowa, kruszywa żwirowo-piaskowe, kruszywa łamane, surowce przemysłu wapienniczego i cementowego, a także piaski i wody mineralne oraz termalne. Rejonem najbogatszym w zasoby naturalne jest Dolny Śląsk, zaś regionem, gdzie zlokalizowanych jest najwięcej zakładów górniczych – Świętokrzyskie. Klasyfikując kopalnie, czyli zakłady górnicze prowadzące eksploatację w oparciu o Prawo geologiczne i górnicze według technologii wydobycia, liczba zakładów górniczych jest ogromna:

– 7307 odkrywkowych zakładów górniczych,

– 27 podziemnych zakładów górniczych,

– 108 otworowych zakładów górniczych,

– 217 zakładów wykonujących prace geologiczne.

2. Firmy te stanowią potężny potencjał ekonomiczny użyteczny dla gospodarki, energetyki, budownictwa inwestycyjnego, ochrony zdrowia oraz celów społecznych. Łącznie w samym tylko 2025 roku w Polsce funkcjonowało 11 837 zakładów górniczych – zarówno wydobywczych, jak i świadczących usługi dla górnictwa.

W ciągu jednego roku zakłady górnicze w Polsce wydobywają blisko 433 miliony ton surowców i minerałów o objętości niemal 5 miliardów metrów sześciennych. Wszystkie te przedsiębiorstwa dają zatrudnienie 110 tysiącom pracowników tworzących załogi własne oraz 97 tysiącom osób zatrudnionych w firmach usługowych.

Skala jest olbrzymia, znaczenie dla gospodarki kluczowe, a rola społeczna dla dostatku energetycznego, przemysłu chemicznego, budownictwa inwestycyjnego czy ochrony zdrowia nie ma współcześnie żadnej alternatywy. Istnienie tych gałęzi górnictwa zależy przede wszystkim od zasobów geologicznych, a w coraz większym stopniu także od polityki państwa, która decyduje o przyznawaniu koncesji i znaczeniu surowców naturalnych dla gospodarki.

3. Warto wiedzieć, że prawie wszystkie branże górnictwa w Polsce mają przed sobą precyzyjną barierę czasową – a nie zasobową – dalszego funkcjonowania. Oto przykłady.

1. Wydobycie węgla kamiennego, z którego dziś powstaje ponad 55 proc. energii elektrycznej w Polsce, zakończy się w roku 2049.

2. Wydobycie węgla brunatnego, z którego dziś powstaje do 30 proc. energii elektrycznej w Polsce, zakończy się w Bełchatowie w roku 2036, a w Turoszowie w roku 2044.

3. Eksploatacja odkrywkowych kopalń kruszyw naturalnych zakończy się w znakomitej większości kopalń najdalej za 15 lat.

Wszystkie te terminy nie wynikają z braku zasobów naturalnych, lecz z wygaśnięcia koncesji na ich eksploatację. Żaden z wyżej wymienionych surowców – zarówno energetycznych, jak i innych kopalin – nie ma realnej alternatywy.

Przyczyna jest prosta – w naszym nowoczesnym i cywilizowanym kraju od ponad 20 lat nie ma obowiązującej w randze ustawy ani polityki surowcowej, ani polityki energetycznej. W tej dziedzinie brniemy w zapaść i deficyt, zupełnie nie przyjmując do wiadomości, że o ile badania geologiczne mamy wykonane od dziesiątek lat, to procedura uzyskania koncesji na wydobycie trwa – zależnie od wymaganych uzgodnień (zwłaszcza raportów o oddziaływaniu na środowisko, np. dla kopalni głębinowej) – nawet 18 lat.

Sama budowa zakładu górniczego, w zależności od projektowanej metody eksploatacji surowców naturalnych – szczególnie głębokości zalegania – trwa od 2 do 15 lat w przypadku kopalń głębinowych wymagających drążenia szybów.

Choć Barbórka kojarzy się głównie ze Śląskiem, są w Polsce rejony, gdzie wydobywany jest gaz ziemny i wiele innych surowców mineralnych, takich jak sól, siarka, ropa naftowa, kruszywa żwirowo-piaskowe, kruszywa łamane, surowce przemysłu wapienniczego i cementowego, a także piaski i wody mineralne oraz termalne

JERZY MARKOWSKI
wiceminister gospodarki w gabinecie Włodzimierza Cimoszewicza (1997 rok)

4. Ten stan rzeczy jest przede wszystkim pochodną braku polityki państwa, zwłaszcza energetycznej, co wynika z niedostatku wyobraźni i kompetencji elit decyzyjnych. Jednocześnie jest to skutek kierowania się abstrakcyjnymi wizjami oraz przyjętą strategią osiągania celów klimatycznych za pomocą narzędzi fiskalnych, a nie rozwiązań technologicznych i inżynierskich, jak robi się to w Azji i Ameryce Północnej.

Światowa emisja CO_2 sięga dziś ok. 40 mld ton rocznie. W tym samym czasie emisje krajów Europy stale maleją i odpowiadają obecnie za około 7 proc. globalnej puli (z czego na Polskę przypada ok. 0,8 proc.), co zdaniem wielu ekonomistów i przedsiębiorców osłabia konkurencyjność europejskiej gospodarki. Samo wydobycie węgla, które jeszcze w 2000 r. wynosiło w świecie 4,6 mld ton, w roku bieżącym zbliży się do 8,9 mld ton, z czego same Chiny wydobędą 4,8 mld ton, Indie ponad 1 mld ton, USA i Indonezja po ponad 0,7 mld ton, a Polska 47 mln ton, w tym 12 mln ton węgla koksowego ważnego dla hutnictwa.

5. Warto też przyjąć do wiadomości, że bez dostatku energetycznego oraz dostępu do metali i minerałów przemysłowych, osiąganie celów transformacji technologicznej, rozwoju nowoczesnych technologii czy zwykłego, typowego dla cywilizacji dostatku energetycznego, będzie nierealne.

Zatem skoro mamy zasoby geologiczne zbilansowane i zbadane w perspektywie ponad 100-letniego funkcjonowania państwa, najwyższy czas, aby potraktować górnictwo w Polsce nie jako narzędzie utrzymania spokoju wśród ludzi, ale jako ważną funkcję i misję gospodarczą, niezbędną dla suwerenności kraju.

Jadwiga Jenczelewska: Choć tradycje przemijają, szykujmy się powoli do najpiękniejszych świąt

Wielu z nas nie może uwierzyć, że rok już się kończy, a w kalendarzach została tylko jedna, grudniowa plansza. Za miesiąc, w poświąteczny poniedziałek, będziemy dojadali bożonarodzeniowe specjały. A przecież wielu z nas pamięta, że tak niedawno były wiosna i lato. Teraz już po godzinie 15 robi się ciemno, choć do zimowego przesilenia na naszej północnej półkuli zostały jeszcze ponad trzy tygodnie – nastąpi 21 grudnia o godzinie 21.50. Wtedy zacznie się astronomiczna zima, najkrótszy dzień (w Katowicach potrwa 8 godz. 2 min) i najdłuższa w roku noc – bez mała 16-godzinna. A we wtorek początek meteorologicznej zimy, która trwa od 1 grudnia do ostatnich dni lutego.

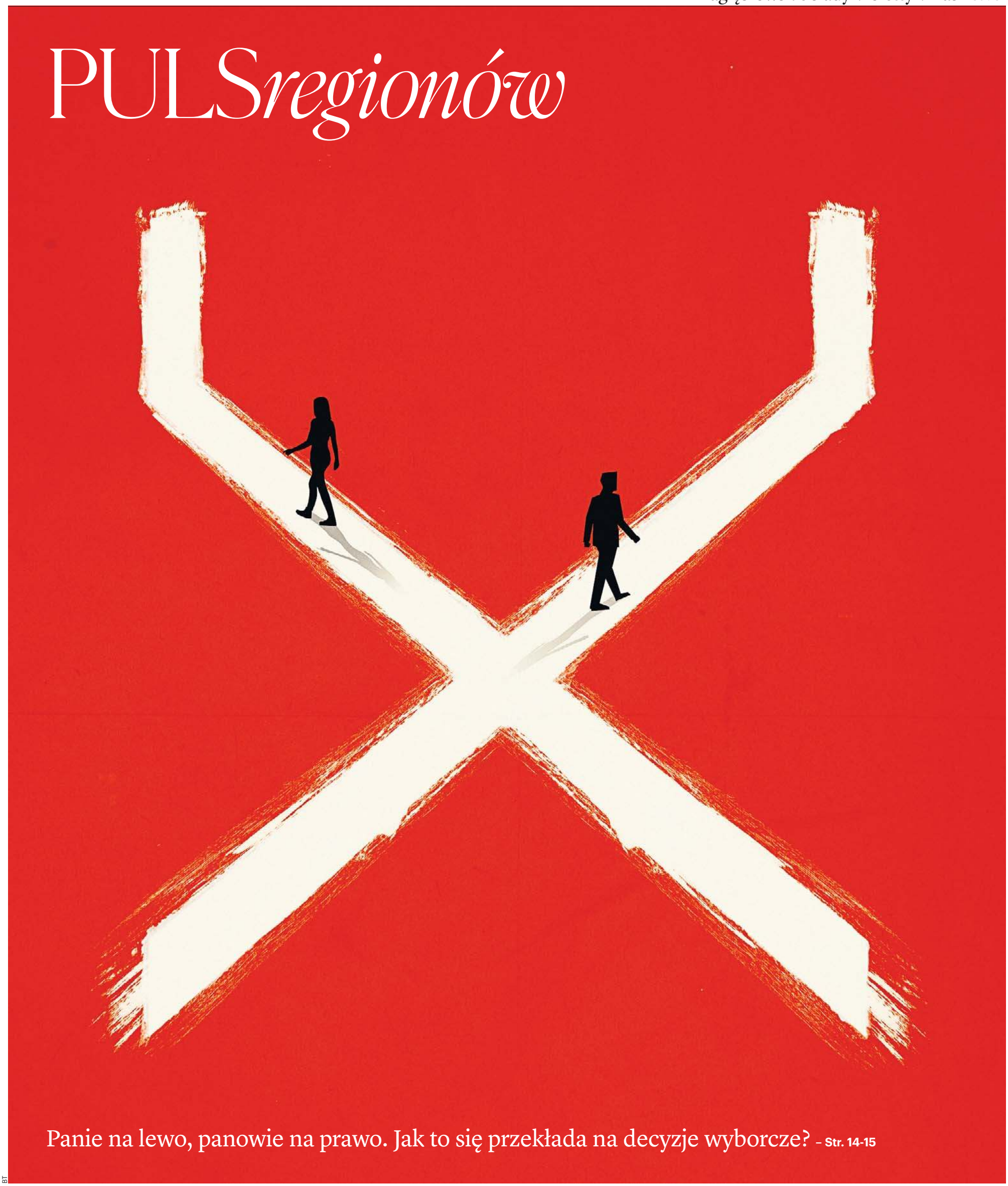
Cieszmy się jednak tym, że wchodzimy w najpiękniejszy czas – przygotowań do świąt Bożego Narodzenia, kiedyś Godów. W dawnej Polsce przygotowania do nich też zaczynały się, nim nastał grudzień, a w wymiarze duchowym już w połowie listopada – od św. Marcina. Mało kto dziś pamięta, że był to początek ówczesnego adwentu; w starych kalendarzach kościelnych adwent figurował jako czterdziestnica (lub przedgody), bo trwał 40 dni. Od października gromadzono świąteczne zapasy, by zdążyć przed mrozami. W spiżarniach i komorach układano dorodne jabłka, dobrze wysuszone owoce, orzechy, grzyby i miód. Łowiono i suszono ryby na wigilijną wieczerzę.

My już powoli robimy świąteczne porządki, ale kiedyś miały one swój czas w kalendarzu: zaczynały się 21 grudnia – w dniu św. Tomasza. Również od tego dnia wieszano świąteczne dekoracje. Nim na przełomie XVIII i XIX w. upowszechniła się choinka, dekoracje na Boże Narodzenie powstawały z naturalnych materiałów: słomy, papieru, opłatków. Wszystkie miały znaczenie symboliczne lub magiczne. Najważniejsza była podłaźniczka – wierzchołek jodły albo świerka zawieszany pod sufitem czubem do dołu nad wigilijnym stołem lub stawiany w „świętym kącie". Symbolizowała życie, płodność, zdrowie i dobrobyt. Pająki ze słomy, bibuły, grochu, fasoli, wydmuszek, kolorowej włóczki lub piór wisiały w każdym domu. Miały przynosić szczęście i chronić domostwo. Dziś wszystko kupimy w sklepach, a tych obyczajów już nie ma, lecz warto je przypominać, bo są cząstką polskiej tradycji.

eprasa.pl b5b995298e

Zagłębiowskie ślady Violetty Villas – **Str. 31**

PULS *regionów*

Panie na lewo, panowie na prawo. Jak to się przekłada na decyzje wyborcze? – **Str. 14-15**

BT

eprasa.pl b5b995298e

SPOŁECZEŃSTWO

Dlaczego kobiety mają bardziej lewicowe poglądy? Socjolog: Mężczyźni boją się, że ktoś im zabierze V8

- U młodych mężczyzn występuje poczucie straty związanej z tym, że młode kobiety dużo lepiej odnajdują się we współczesnym, szybko zmieniającym się świecie. Mężczyźni tracą przewagi, które wcześniej mieli przez całe stulecia. Odruchowo odwołują się do partii próbujących konserwować stary porządek - mówi dr Mateusz Zaremba, politolog i socjolog polityki z Uniwersytetu SWPS

Agaton Koziński

Ciągle rośnie zainteresowanie polską polityką. Od 10 lat widać, jak coraz więcej Polaków traktuje ją poważnie. Dlaczego?

To zainteresowanie jest pochodną identyfikacji emocjonalnej, związanej przede wszystkim z poszczególnymi partiami politycznymi. To główny motywator. Polacy mobilizują się przede wszystkim przeciwko rządzącym. Gdy nie akceptują partii tworzących koalicję parlamentarną, zaczynają się determinować przeciwko nim.

Raport CBOS z października 2026 r. pokazuje, że w ciągu ostatniej dekady liczba Polaków deklarujących, że na pewno wezmą udział w wyborach wzrosła o niemal 20 pkt procentowych – do 80 proc. Tak prosty mechanizm nakręcił to zainteresowanie?

Ważnym czynnikiem, który przełożył się na ten wzrost mobilizacji, była zmiana komunikacji politycznej. To jest ten moment. Wcześniej partie po prostu walczyły ze sobą o głosy wyborców. Po 2015 r. konflikt polityczny nabrał wymiaru manichejskiego. Stał się walką dobra do złego. To nie jest charakterystyczne dla demokracji, ale za to mocno przekłada się na zaangażowanie polityczne wyborców.

To wystarczyło, by nagle polityka stała się elementem naszego życia?

To główny czynnik – ale niejedyny. Inny to zmiana w komunikacji. Dawniej politycy nawiązywali kontakt z wyborcami przede wszystkim za pośrednictwem mediów. Dziś ten dystans bardzo się skrócił poprzez media społecznościowe. Politycy zaczęli się intensywnie komunikować z wyborcami, co przyniosło efekt mobilizacyjny. Polityka weszła nam w codzienność.

Jak bardzo?

Pod względem komunikacji polityka zaczęła przypominać jazdę samochodem. Zawodowi kierowcy zwykle nie jeżdżą zbyt szybko, ale pilnują, żeby silnik cały czas pracował na dość wysokich obrotach – po to, żeby w każdej chwili mogli przyspieszyć i móc wykonać konieczny na drodze manewr. Bardzo podobnie zachowują się politycy. Na co dzień nie dążą do skrajnego rozpalania wyobraźni wyborców – ale też pilnują, by polityczne emocje całkiem nie wystygły. Utrzymują ten wyborczy silnik na odpowiednim obrotach – tak, żeby móc szybko wejść na maksymalne obroty w czasie kampanii wyborczej.

I to przyniosło efekt mobilizacyjny.

Tak. Ale też przyniosło ze sobą dwa inne nieznane wcześniej efekty. Pierwszy – bardzo wzmocniło polaryzację. Wcześniej partie po prostu rywalizowały ze sobą. Dziś ze sobą zaciekle walczą, to jest właśnie ten manicheizm naszej polityki, o którym przed chwilą mówiłem. I drugi – sprawiło, że polityka stała się bardziej nieprzewidywalna. Obecnie właściwie do dnia wyborów nie wiemy, kto weźmie w nich udział, jak dużo osób pójdzie zagłosować. Trudno też wyczuć, na kogo padną głosy. Oczywiście, wyborcy zdecydowani w zdecydowanej większości już dzisiaj wiedzą, na kogo zagłosują w październiku przyszłego roku. Ale zawsze jest pewna grupa wyborców, która do ostatniej chwili nie wie, na kogo zagłosuje – i zwykle to ta grupa przesądza o tym, kto ostatecznie wygrywa wybory. Jeszcze 10 lat temu ci ludzie pewnie by w dużej mierze w ogóle nie poszli głosować – ale obecny efekt mobilizacyjny działa na nich na tyle silnie, że głosują. Tylko do końca nikt nie wie, przy jakiej partii postawią swój krzyżyk.

Badanie CBOS, na które się przed chwilą powołałem, pokazuje też wyraźnie, że konsekwentnie rośnie zainteresowanie polityką kobiet. Od mniej więcej 2013 r. coraz częściej angażują się one w politykę. Skąd ta zmiana?

Tę zmianę zapoczątkowała korekta ordynacji wyborczej w 2011 r. Wtedy wprowadzono przepisy mówiące, że kobiety muszą mieć co najmniej 35 proc. miejsc na listach wyborczych. To był moment symbolicznej zmiany, który pociągnął za sobą realne konsekwencje. Zaczęto coraz bardziej dbać o to, żeby wyrównywać zaangażowanie obywateli niezależnie od płci w życiu publicznym.

Jak to wpłynęło na naszą politykę?

Na dwóch poziomach. Na poziomie elit politycznych tej zmiany za bardzo nie widać. Z prostej przyczyny – tam dominują w dużej mierze te same od lat twarze. Ale też widać, jak one się starzeją. Jesteśmy coraz bliżej głębokiej zmiany w tym obszarze. Na to jeszcze nakłada się drugi poziom - zaangażowania w życie polityczne zwykłych obywateli. I tutaj już widać poważną zmianę, choćby w tym szybko rosnącym zaangażowaniu kobiet. Ich wpływ na politykę widać coraz bardziej, z klasycznym już przykładem Strajku Kobiet na czele.

Czy dzięki kobietom nasza polityka staje się lepsza?

Na pewno inna. Pokazują to chociażby badania Polskiego Generalnego Studium Wyborczego. Wynika z nich, że kobiety lepiej odnajdują się w podziale na lewicę i prawicę. One łatwiej potrafią siebie zidentyfikować na tej osi. Dawniej kobiety zwyczajnie nie umiały wskazać, czy mają prawicowe czy lewicowe poglądy. Dziś to robią bez większego problemu. Dużo prościej przychodzi im określenie własnej tożsamości politycznej.

Wracam do badania CBOS. Wynika z niego, że wyraźny wzrost zainteresowania kobiet polityką pojawia się w okolicach 2019 r. Od tamtej pory rośnie. Ma pan pomysł, dlaczego akurat wtedy?

Prawdę mówiąc nie. Może pandemia? W czasie restrykcji covidowych ludzie siedzieli w domu, nudzili się – i może zaczęli bardziej zajmować się polityką. Ale to tylko domysły – równie prawdopodobne jest to, że taka koincydencja jest po prostu przypadkowa. Trzeba też pamiętać, że Prawo i Sprawiedliwość nadało podmiotowość kobietom, podkreślając znaczenie rodziny.
Na pewno starsze panie – badania pokazują, że głosują zwykle na partie prawicowe - mogły poczuć, że mają w tym interes, że zaangażowanie polityczne przynosi im realne efekty. Mówię choćby o programie „500 plus". To był przede wszystkim program godnościowy, ważny dla wyborców prawicy.

W Polsce kobiety chętniej głosują jednak na lewicę, z kolei mężczyźni na prawicę. Skąd ta różnica?

Od 2005 r. polskie społeczeństwo jako całość przesunęło się generalnie na prawo. Fiasko rządów SLD sprawiło, że wyborcy lewicowi przenieśli się do centrum, albo wręcz na prawo.

Głównie do centrum. Dopiero w 2019 r. poglądy prawicowe w Polsce zaczęły wyraźnie dominować.

To też wynik tego, że oferta partii prawicowych stała się bardzo szeroka. Oddzielna sprawa, że ta oferta trafia głównie do mężczyzn.

Właśnie. Dlaczego?

To pokłosie emancypacji. Mężczyźni widzą, że w jej wyniku tracą pozycję społeczną, więc wybierają konserwatywny porządek. Liczą, że w ten sposób wskrzeszą świat, jaki znamy z minionych epok, a nie taki, jaki proponują nowe czasy.

Z kolei kobiety zdecydowanie chętniej wybierają poglądy lewicowe. Pamiętając o korzeniach ruchu emancypacyjnego?

Raczej to efekt tego, że w ocenie kobiet prawica może być utożsamiana z ograniczeniem ich praw i ich podmiotowości. Ja bym to raczej tak potraktował. Proszę pamiętać, że współczesne kobiety są lepiej wykształcone niż mężczyźni, częściej kończą wyższe studia.

A uniwersytety w Polsce są raczej lewicowe niż prawicowe.

Nie sądzę, żeby to było decydujące. Raczej trzeba pamiętać, że kobiety mogą mieć poczucie takich nierówności strukturalnych – i właśnie przekonanie o tym może wpływać na to, jak kobiety się mobilizują politycznie.

W czasie trzech ostatnich ważnych kampanii wyborczych silnie wybrzmiał wątek płciowy. W 2023 r. ówczesna opozycja mocno odwoływała się do kobiet. W 2024 r. w USA Donald Trump mobilizował w swojej kampanii mężczyzn. Ten wariant powtórzył Karol Nawrocki rok później. Tak silne akcenty położone na płeć wyborców to chwilowa moda czy nowy wymiar polityki?

To przede wszystkim pochodna tego, że specjaliści od kampanii za każdym razem szukają sposobu na zmobilizowanie nowych wyborców. Dostrzegli, że ludzie młodzi najrzadziej głosują – i szukają skutecznych metod, by ich zmobilizować. Dostrzegli, że młode kobiety mają inne poglądy niż młodzi mężczyźni – i grają tą kartą. Przygotowując kampanię wyborczą, podchodzi się do tego pragmatycznie. Patrzy się na grupy, które mają potencjał do bycia zmobilizowanymi – i sięga po hasła, które tę mobilizację umożliwią.

eprasa.pl b5b995298e

FOT. 123RF

Dr Zaremba: W 2011 r. do ordynacji wyborczej wprowadzono przepisy mówiące, że kobiety muszą mieć co najmniej 35 proc. miejsc na listach wyborczych. To był moment symbolicznej zmiany, który pociągnął za sobą realne konsekwencje

Tylko po co tyle energii wkładać w grupę społeczną, która w wyborach waży stosunkowo najmniej. Wiadomo, że najlepszymi wyborcami są emeryci. Dużo łatwiej więc zagrać kartą wieku, podzielić wyborców na starych i młodych. Zmienna płci takiego efektu na pewno nie da.

Oczywiście, emeryci to najlepsza grupa wyborców. Tylko że w tej grupie bardzo trudno coś ugrać. Mówimy o wyborcach, którzy już mają ukształtowane poglądy polityczne. Zdecydowana większość z nich już dzisiaj wie, na kogo zagłosuje za 11 miesięcy. Sztabowcy poszczególnych partii też to wiedzą i traktują te grupy jako swój stały zasób. A jednocześnie szukają sposobów, żeby pozyskać nowych wyborców. Stąd właśnie te odwołania do płci. W ich ocenie to ta brakująca cząstka, która powoduje, że się wygrywa. W jaki sposób przyciągnąć takich niezdecydowanych wyborców? Emocjami. Trochę na tej samej zasadzie jak duże sieci handlowe organizują promocje. One wiedzą, że tego typu emocje mobilizują ludzi. W polityce jest podobnie.

Emerytów zwyczajnie jest więcej. W Polsce nie wygra się wyborów odwołując się jedynie do młodych.

To prawda. Ale teraz rozmawiamy o zmianach, jakie zachodzą wśród wyborców. Pojawianie się nowych pokoleń w spisach wyborców to jeden z czynników ją wprowadzających.

Rozmawiamy o różnicach w wyborach politycznych między kobietami i mężczyznami, o tym, że kobiety dużo chętniej głosują na partie lewicowe. Pan podkreśla, że w przypadku mężczyzn decyduje ich konserwatyzm związany z brakiem akceptacji osiągnięć emancypacji. Ale partie prawicowe w Polsce są też dużo bardziej antysystemowe. Na ile tutaj bierze górę chęć buntu, większa skłonność do ryzyka, odruch odrzucania istniejącego status quo?

Faktem jest, że wybór między lewicą i prawicą jest wyraźnie skorelowany z miejscem zamieszkania czy wykształceniem. Na prawicę częściej głosują osoby gorzej wykształcone i mieszkające w mniejszych miastach czy na wsi. Ważnym czynnikiem jest też stosunek do Kościoła oraz względy ekonomiczne – nieprzypadkowo w pewnym momencie ten podział zaczęto opisywać jako dychotomię między Polską liberalną i Polską solidarną. Był on bowiem także pokłosiem asymetrycznych doświadczeń modernizacji społecznej.

Jak ta asymetria kształtowała podziały w Polsce?

Chodzi o krańcowo różne doświadczenie zmian, jakie w naszym kraju zachodziły w wyniku transformacji ustrojowej. Te zmiany zaszły właściwie we wszystkich wymiarach, miały wpływ na jakość życia, dochody – ale też na struktury rodzin, przecież w pewnym momencie stałym elementem życia w Polsce zaczęła być migracja, która niosła ze sobą redefiniowanie wielu rodzin, zerwanie wcześniejszych więzi. Wiadomo, że na transformacji bardziej zyskali mieszkańcy większych miast, ci z mniejszych czy biedniejszych ośrodków pozostali w tyle. W jej wyniku w Polsce wiele osób doświadczyło zjawiska prekariatu, czyli nie umiało znaleźć stałej pracy.

Prof. Elżbieta Kryńska szacuje, że w 2014 r. w Polsce na umowach śmieciowych pracowała nawet jedna trzecia osób będących wtedy na rynku pracy, ok. 5 mln Polaków.

To w oczywisty sposób przekładało się na codzienne poczucie zagrożenia u wielu osób. Taki stan często wiąże się z samopoczuciem, rozumianym w sposób najbardziej subiektywny. Trudniej na przykład stworzyć szczęśliwy związek, gdy samemu nie ma się poczucia stabilizacji. A na to jeszcze nałożył się cały pakiet modernizacyjny, który przyniosła nam współczesność. W skrócie można go opisać krótkim hasłem: młodzi mężczyźni mają prawicowe poglądy, bo boją się, że ktoś im zabierze V8.

Jak rozumieć ten skrót myślowy?

V8 to symbol oznaczający silnik ośmiocylindrowy – bardzo charakterystyczny, bo mający dużą moc i wydający mocne, niskie brzmienie pracy. Ale teraz Unia Europejska w ramach walki o klimat wprowadza kolejne ograniczenia, m.in. od 2035 r. ma zacząć obowiązywać zakaz sprzedaży samochodów z silnikami napędzanymi benzyną lub dieslem. Wtedy te silniki znikną, podczas gdy wielu młodych chłopaków bardzo wysoko na swojej liście marzeń ma kupienie sobie samochodu z takim silnikiem. Oni cały czas liczą, że to marzenie kiedyś uda im się spełnić – dlatego popierają partie, które tego typu zmiany negują.

Teraz pan mówi, że kobiety łatwiej adaptują się do zmian, a mężczyźni utknęli mentalnie w starym świecie? Czy może sytuacja jest odwrotna: faceci stąpają bardziej twardo po ziemi, a kobiety – w pogoni za zmianami – straciły kontakt z rzeczywistością.

Teraz zaczynamy już bardzo mocno uogólniać, ale pewnych zjawisk nie da się inaczej opisać. Na pewno dużo częściej u młodych mężczyzn występuje poczucie straty związanej z tym, że młode kobiety dużo lepiej odnajdują się we współczesnym, szybko zmieniającym się świecie. Te zmiany rozgrywają się również na najbardziej prywatnej, czy wręcz intymnej płaszczyźnie. Bardzo szybko zmienia się społeczna, rodzinna i ekonomiczna pozycja kobiet. Mężczyźni tracą przewagi, które wcześniej mieli przez całe stulecia. Odruchowo więc odwołują się do partii próbujących konserwować stary porządek. Młode kobiety dziś mogą dużo swobodniej wybierać swoje strategie życiowe, mają dużo większą paletę opcji. I bardzo chętnie z tych nowych możliwości korzystają.

Skoro mówi pan o płaszczyźnie prywatnej. Na końcu te dziewczyny zwykle chcą poznać jakiegoś chłopaka. Tylko gdzie oni dziś mogą się spotkać, skoro łączy ich coraz mniej?

Choćby po rosnącej liczbie rozwodów widać, że dzisiaj coraz trudniej o trwały, długi związek.

Trudno w ogóle o związek. 40 proc. Polaków do 40. roku życia w ogóle nie stworzyło nawet związku – nawet nie rozumianego jako rodzina, ale jako dłuższe chodzenie z jedną osobą.

Tak, to gigantyczna zmiana cywilizacyjna, która teraz zachodzi w świecie zachodnim, także w Polsce. A także przykład tej asymetrii, o której przed chwilą mówiłem.

Kto się w tym lepiej odnajduje?

Wydaje się, że jednak kobiety.

Faceci uważają, że współczesnym dziewczynom zwyczajnie odwaliło – ale za chwilą uderzą głową w sufit i spadną w dół.

Są różne strategie adaptacyjne do zachodzących zmian i nowych warunków, które w wyniku tych zmian się pojawiają. Ale żeby wrócić do tematu naszej rozmowy, czyli polityki. Proszę zauważyć, że kobiety coraz lepiej w niej się odnajdują. Są coraz lepiej wykształcone, bardziej asertywne, z większą świadomością własnych umiejętności. To najbardziej różni młodsze pokolenia kobiet od starszych. Silnie łączy się to z ich decyzjami odnośnie zaangażowania w życie publiczne.

Właściwie przez całą naszą rozmowę opisujemy transformację społeczną, która u nas zachodzi – także w kontekście wyborów dokonywanych przez poszczególne płcie. Ten proces cały czas trwa. Jak długo jeszcze? Kiedy może się ostatecznie ułożyć nowe status quo?

Na pewno nie szybko. Z prostej przyczyn – ciągle pojawiają się nowe zmienne redefiniujące naszą rzeczywistość, choćby sztuczna inteligencja, która na pewno zmieni po raz kolejny nasz świat, choć jeszcze nie wiemy, w jaki sposób. Do tego dochodzi jeszcze jeden, bardzo ważny czynnik: zmiana demograficzna. Bardzo szybko starzejemy się jako społeczeństwo. Liczba Polaków się kurczy. Ten proces na nowo redefiniuje naszą rzeczywistość w najbliższych dekadach – i znów będzie wymagał dostosowania się do nowy realiów, wykazania się zdolnościami adaptacyjnymi. Będzie to miało przełożenie również na ten podział między kobietami i mężczyznami, o którym rozmawialiśmy.

eprasa.pl b5b995298e

MOTORYZACJA

Izera to już przeszłość – zapomnijmy. Jak będzie wyglądać polski samochód elektryczny z tajwańskim sercem?

Izera trafiła do kosza. Samochody z Jaworzna nie będą klonami – to będzie nowa marka i zupełnie nowe modele. – Foxconn spadł nam z nieba – słyszymy o nowym partnerze technologicznym w pracach nad polskim autem elektrycznym. Jak dowiedział się „Dziennik Zachodni", umowa między ElectroMobility Poland i tajwańskim Foxconnem na budowę fabryki zostanie podpisana na początku grudnia

Paweł Pawlik

Na początku grudnia ma zostać podpisana umowa dotycząca produkcji samochodów elektrycznych w Jaworznie. Tak, wiemy – trudno w to uwierzyć. Szczególnie że państwowa firma, którą powołano w tym celu 10 lat temu, nie wyprodukowała nawet ćwierci samochodu. Skompromitowana inwestycja ekipy PiS pochłonęła blisko 600 milionów złotych w latach 2018-2023, pozostawiając po sobie wykarczowaną działkę oraz puste obietnice Mateusza Morawieckiego o milionie „elektryków" w 2025 roku.

Jednak pozyskane 4,5 miliarda złotych z Krajowego Planu Odbudowy (KPO), strategiczne partnerstwo z Foxconnem, przekazanie gruntów pod fabrykę i uzbrajanie działki w Jaworznie, a ostatnio także zwolnienie podatkowe – decyzje podjęte w tym roku, w tym te ostatnie, które zapadły właśnie w Katowicach – zwiastują, że deal z tajwańskim gigantem technologicznym zostanie dopięty.

Foxconn z rocznymi przychodami ponad biliona złotych

– Foxconn spadł nam z nieba – słyszymy od polityka koalicji rządzącej. – Wydawało się, że nie ma alternatywy dla chińskiej technologii. Sporo czasu już zmarnowano. Wszyscy odetchną z ulgą, kiedy papiery zostaną podpisane. Teraz albo nigdy – dodaje w rozmowie z „Dziennikiem Zachodnim".

Diagnoza słuszna, szczególnie że na rynku motoryzacyjnym nie dzieje się dobrze. Koncern Stellantis, czyli francusko-włosko-amerykański moloch zarządzający kilkunastoma markami samochodów, co jakiś czas wspomina o wygaszeniu tych najmniej dochodowych. Renault rozwija niskobudżetową rumuńską Dacię, Volkswagen zwija hiszpańskiego Seata, a kontynent zalały chińskie samochody. Do tego, według danych IBRM Samar, udział nowych samochodów elektrycznych na polskim rynku aut osobowych wyniósł w październiku zaledwie 6,1 procent.

Tajwański Foxconn (Hon Hai Precision Industry) jest największym na świecie kontraktowym producentem elektroniki, z rocznymi przychodami nawet 260 miliardów dolarów (ponad bilion złotych). Produkuje dla takich firm, jak Apple, Dell, Amazon, Microsoft czy Sony. Firma od dekady inwestuje także w samochody elektryczne.

W ekspresowym tempie rozwija produkcję u siebie oraz angażuje się w projekty w USA i Arabii Saudyjskiej. Ich spółka zależna – Foxtron – w ciągu zaledwie kilku lat opracowała własną gamę modeli. Na przykład kompaktowa Bria trafiła do produkcji w grudniu 2025 roku, zaledwie dwa lata po prezentacji wersji przedprodukcyjnej. Foxconn ma jeszcze jeden atut – firma nie pochodzi z Chin.

Za rządów PiS zawarto nieobowiązującą już umowę o współpracy z chińskim koncernem Geely, właścicielem m.in. szwedzkiego Volvo, które ostatnio notuje historyczne spadki i przymierza się do zwolnienia 2,5 tysiaca pracowników. Później krótko jeszcze łączono polski projekt z Chery Automobile, która dała się poznać w Polsce za sprawą SUV-ów marki Jaecoo i Omoda. I o ile nie można mieć zastrzeżeń do jakości i technologii chińskich konstrukcji, o tyle wiążą się z nimi inne zagrożenia.

Ośrodek Studiów Wschodnich wskazuje, że chińskie auta działają jak „smartfony na kółkach" i wykorzystują technologie ICV, które umożliwiają geolokalizację, skanowanie otoczenia oraz przesyłanie danych na serwery producenta. Sprawa jest na tyle poważna, że ograniczenia dotyczące parkowa-

FOT. JAROSŁAW MAKOWSKI

Jarosław Makowski, wiceprezydent Katowic, opublikował 17 listopada zdjęcie tajwańskiego Foxtrona. Jak będą wyglądać polskie „elektryki" z tajwańskim sercem? Nie będzie to kalka tego auta. Samochody, które mają powstawać w Jaworznie, będą produkowane na platformie nowszej generacji

eprasa.pl b5b995298e

FOT. KARINA TROJOK

Jaworzno. Tak wygląda teren, gdzie ma powstać fabryka

FOT. MARZENA BUGAŁA-ASTASZOW

Ten koncept należy do przeszłości – Izera trafiła do kosza i nie ma już powrotu do tego projektu

nia „chińczyków" w pobliżu obiektów strategicznych są wprowadzane lub rozważane m.in. w USA, Wielkiej Brytanii, Niemczech i Polsce.

Budowa fabryki wiosną 2027 roku, produkcja na koniec 2029

Państwowa spółka ElectroMobility Poland, która ma produkować samochody elektryczne w Jaworznie, ogłosiła 7 maja tego roku partnerstwo z Foxconnem. Większościowym akcjonariuszem spółki joint venture pozostanie strona polska. Wspólnik z Azji ma wnieść do przedsięwzięcia technologię, know-how oraz kapitał.

Efektem współpracy ma być fabryka oraz inwestycje towarzyszące, obejmujące m.in. utworzenie centrum badawczo-rozwojowego, rozwój lokalnych łańcuchów dostaw oraz stworzenie międzynarodowej sieci dystrybucji i serwisu. 13 maja ogłoszono uzyskanie na ten cel wsparcia 4,5 miliarda złotych pożyczki z KPO.

– Umowę chcemy podpisać w grudniu. Budowa fabryki rozpocznie się wiosną 2027 i potrwa około 21 miesięcy. Produkcja ma się zacząć w końcówce 2029 roku. Wtedy z linii produkcyjnej mają zjechać pierwsze pojazdy – mówi o planach w rozmowie z „Dziennikiem Zachodnim" Piotr Michniuk, rzecznik spółki ElectroMobility Poland.

We wrześniu sejmowa komisja środowiska zgodziła się na przekazanie gruntów pod budowę fabryki. Na planowane przedsięwzięcie zarezerwowano 117 hektarów w Jaworznickim Obszarze Gospodarczym. Trwają tam już roboty drogowe oraz prace związane z siecią wodociągową, kanalizacyjną, siecią elektroenergetyczną i telekomunikacyjną.

W listopadzie Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE) wydała w imieniu ministra finansów i gospodarki decyzję o wsparciu planowanej inwestycji dla EMP Auto – spółki joint venture wykorzystującej kompetencje partnera oraz zaplecze inżynieryjne w Polsce. Chodzi o zwolnienie podatkowe na 14 lat w ramach Polskiej Strefy Inwestycji.

– Maksymalna wysokość kosztów kwalifikowanych wyniesie 110 milionów euro, co – biorąc pod uwagę zasady dotyczące dużych projektów inwestycyjnych oraz intensywność pomocy w lokalizacji inwestycji – oznacza, że maksymalna kwota pomocy publicznej wyniesie 33 miliony euro – mówi „Dziennikowi Zachodniemu" Rafał Żelazny, prezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

– Realizację inwestycji zaplanowano w trzech fazach rozwojowych, przy czym wydana decyzja o wsparciu dotyczy pierwszej z nich. W ramach tej fazy spółka przewiduje uruchomienie produkcji samochodów o docelowej zdolności wytwórczej wynoszącej 100 tysięcy pojazdów rocznie oraz utworzenie na terenie realizacji inwestycji co najmniej 500 miejsc pracy do 31 grudnia 2030 roku. Po osiągnięciu pełnej zdolności produkcyjnej w ramach pierwszej fazy przedsięwzięcie umożliwi zatrudnienie około 2 tysięcy osób – dodaje Żelazny.

Polskie elektryki z tajwańskim sercem

Wiadomo na pewno, że nie będzie to Izera. Ta nazwa już jakiś czas temu trafiła do muzeum motoryzacji. Podobnie jak zaprezentowane kilka lat temu czerwony hatchback i biały SUV. Z fabryki w Jaworznie mają wyjeżdżać pojazdy „europejskiej marki motoryzacyjnej z centralą w Polsce, współtworzonej z globalnym partnerem technologicznym".

Jak będą wyglądać polskie elektryki z tajwańskim sercem? Nie będzie to kalka Foxtrona. Pytanie jest zasadne, bo taki klon już powstał. W połowie tego roku Mitsubishi zapowiedziało, że wprowadzi do swojej australijskiej oferty modelu ASX VR-e. To Foxtron Bria w przebraniu – zgrabny kompaktowy hatchback wielkości VW Golfa.

To nie pierwszy taki zabieg Japończyków z Mitsubishi, którzy w Europie korzystają z technologii Renault i sprzedają m.in. miejskie Clio jako swojego Colta, a SUV-a Symbioz jako Grandis. W ich przypadku proces sprowadza się głównie do zmiany znaczków i przemodelowania przedniego pasa. Czy tak samo będzie w przypadku polskiego elektryka? Niekoniecznie. Samochody z Jaworzna mają być odrębnymi produktami. EMP nie zakłada prostego przeniesienia istniejących modeli Foxtrona na polskie linie produkcyjne i oferowania ich z innym logo.

– Samochody, które mają być produkowane w Jaworznie, będą powstawały na platformie nowszej generacji, która obecnie jest jeszcze rozwijana przez Foxtrona. Samochody elektryczne z Polski będą miały unikalne stylistyczne DNA, różniące się od obecnej gamy modeli Foxtrona. To będzie nowa marka i zupełnie nowe modele aut – mówi nam Piotr Michniuk, rzecznik ElectroMobility Poland.

Podstawą będzie technologia rozwijana przez tajwańskiego partnera. Co jednak istotne, za rozwój produktu i jego ostateczny kształt będzie odpowiadać EMP Auto. Pojazdy mają otrzymać własny charakter stylistyczny, wyposażenie i rozwiązania, do których przyzwyczajeni są europejscy klienci. Dotyczy to zarówno wyglądu nadwozia i wnętrza, jak i ergonomii oraz funkcji cyfrowych. Modeli ma być kilka, ale będą wprowadzane stopniowo.

– Samochody elektryczne z Polski będą miały unikalne stylistyczne DNA, różniące się od obecnej gamy modeli Foxtrona. To będzie nowa marka i zupełnie nowe modele aut – zapowiada rzecznik ElectroMobility Poland

Co istotne, mają trafić do klientów na całym kontynencie. Samochody produkowane w Jaworznie będą docelowo oferowane na kilkunastu europejskich rynkach. Polska spółka będzie właścicielem marki, centrum zarządzania oraz głównym zapleczem produkcyjnym i rozwojowym. Kwestią otwartą pozostaje nazwa nowego polskiego samochodu.

Polski samochód elektryczny? Na pewno nie „Polon"

Skoro nie Izera, to co? Wiceminister rozwoju i technologii Michał Jaros w rozmowie z wyborcza.biz wypalił, że „Polon". Przekonywał, że to ciekawa propozycja, nawiązująca zarówno do Poloneza, symbolu polskiej motoryzacji, jak i do polonu, pierwiastka odkrytego przez Marię Skłodowską-Curie. – To nazwa, która dobrze łączy polską tradycję przemysłową z nowoczesnością i technologią – stwierdził Jaros. Może i łączy, jednak EMP nie chce być z nią kojarzone.

– To na pewno nie będzie „Polon" – ta nazwa była już wielokrotnie dementowana. Nazwa będzie opracowywana wspólnie z naszym tajwańskim partnerem. Wybór zostanie dokonany zgodnie z najlepszymi praktykami budowania strategii marki – mówi Piotr Michniuk z ElectroMobility Poland.

– Nazwa dowolnego produktu jest końcowym elementem dłuższego procesu, w którym bierze się pod uwagę m.in. pozycjonowanie marki, potencjalnych klientów, cechy produktu, jego grupę docelową oraz wizję całej marki. Jeśli chodzi o cenę, informacje na ten temat będziemy przekazywać bliżej rozpoczęcia produkcji. Ceny będą dostosowane do potrzeb rynku i klientów – dodaje Michniuk.

Tajwański Foxconn pod Wrocławiem zamiast Intela

Kilka tygodni temu na Tajwan poleciała polska delegacja. Jej uczestnicy zwiedzili fabrykę Foxtrona i obejrzeli gotowe samochody elektryczne sprzedawane na tamtejszym rynku. Goście byli pod wrażeniem i wrócili do Polski z recenzją, że wszystko zmierza w dobrym kierunku. Nie była to pierwsza taka wizyta.

Tajemnicą poliszynela jest, że partnerzy z Tajwanu nie załatwiają spraw mejlowo – zależy im na budowaniu relacji i wzajemnego zaufania. Delegacje z udziałem wiceministra Michała Jarosa oraz m.in. przedstawicieli Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, stref ekonomicznych i miast wielokrotnie odwiedzały Azję. Odbywały się również rewizyty.

Chyba się udało, bo poza Jaworznem Tajwańczycy zainwestują także w Miękini pod Wrocławiem, na terenie niezrealizowanej fabryki półprzewodników amerykańskiego Intela. Foxconn i zrzeszająca producentów elektroniki organizacja TEEMA zdecydowały się wybudować tam wielkie centrum badawczo-technologiczno-przemysłowe. Pracę ma w nim znaleźć nawet 40 tysięcy osób. Polska oferta wygrała z czeską i francuską. W mediach pojawiły się już określenia „tajwańskie miasteczko" pod Wrocławiem i zapowiedzi jego powstania w perspektywie najbliższej dekady.

eprasa.pl b5b995298e

P-TEC 2026

Energetyczne wyzwanie przed Polską. Małe reaktory jądrowe mogą wypełnić lukę po węglu

W połowie lat 30. Polsce może zabraknąć 12 GW mocy w systemie energetycznym. Jeśli nie znajdziemy sposobu na „lukę energetyczną", to w kolejnych latach problem będzie się pogłębiał. Jednym z rozwiązań mają być małe reaktory modułowe SMR, które pozwolą produkować stabilną energię elektryczną w różnych regionach kraju. – Potrzebujemy budowy floty reaktorów, a nie pojedynczych jednostek – przekonuje Rafał Kasprów, prezes ORLEN Synthos Green Energy

FOT. MAT. PRAS.

Rafał Kasprów: W najbliższych latach będziemy mieli do czynienia ze wzmożoną elektryfikacją, przechodzeniem ciepłownictwa na energię elektryczną

Wyczerpuje się węgiel i zużywają elektrownie

Wyłączanie bloków węglowych może doprowadzić do powstania gigantycznej luki w dostawach energii. Szczególnie dotkliwe będą niedobory mocy w tzw. podstawie systemu (baseload), czyli energii potrzebnej przez całą dobę, niezależnie od warunków pogodowych.

Jak ocenia Rafał Kasprów, prezes ORLEN Synthos Green Energy (OSGE), już w połowie lat 30. luka może przekroczyć 12 GW, a kilka lat później nawet 20 GW.

– Sytuacja energetyczna Polski jest trudna. W mojej ocenie nie jesteśmy do końca przygotowani na skalę tego zjawiska. Tym bardziej że w najbliższych latach będziemy mieli do czynienia ze wzmożoną elektryfikacją, przechodzeniem ciepłownictwa na energię elektryczną, rozwojem samochodów elektrycznych i centrów danych. Wszystko to spowoduje dodatkowy wzrost zapotrzebowania na energię.

Same odnawialne źródła energii nie rozwiązują problemu, ponieważ ich produkcja zależy od warunków atmosferycznych.

SMR-y są odpowiedzią na braki energii

OSGE planuje budowę floty małych reaktorów modułowych, czyli SMR (Small Modular Reactors) na podstawie technologii BWRX-300 amerykańsko-japońskiego koncernu GE Hitachi.

– Od początku mówimy, że sens ma tylko budowa SMR-ów w kilku lokalizacjach. Realizacja jednego SMR-a niewiele zmieni w obrazie energetycznym Polski. To około 300 MW, więc taka jednostka nie wpłynie znacząco na bilans i miks energetyczny, a także nie ma większego uzasadnienia z ekonomicznego punktu widzenia – wyjaśnia prezes ORLEN Synthos Green Energy (OSGE). – Budowa floty pozwala uzyskać lepszy rachunek ekonomiczny i stworzyć łańcuch dostaw. W tym wszystkim chodzi o to, żeby technologia dostarczała tanią i stabilną energię. Właśnie tym się zajmujemy, aby być gotowym na początku lat 30. do uruchomienia pierwszych jednostek, a następnie kolejnych – dodaje.

Co to jest SMR

Jak wyjaśnia Rafał Kasprów, pojęcie SMR obejmuje bardzo szeroką grupę technologii. Część z nich należy do tzw. czwartej generacji i wciąż znajduje się na etapie projektowania oraz rozwoju. Niektóre wykorzystują również rodzaje paliwa dopiero wchodzące na rynek.

Podstawą technologii BWRX-300 jest sprawdzony reaktor wodny wrzący.

– Takie jednostki funkcjonowały i funkcjonują między innymi w Szwajcarii, Hiszpanii czy Japonii. GE Hitachi budowało już reaktory o podobnej wielkości. Jest to technologia rozwijana przez największe firmy energetyczne i przemysłowe świata. GE Vernova i Hitachi to potężne międzynarodowe przedsiębiorstwa. Obie firmy w pewnym sensie wykreowały i opracowały technologię BWRX-300. Firma związana z Michałem Sołowowem zainwestowała w nią w 2023 roku, aby dostosować ją do wymagań rynku europejskiego i polskiego. Dzisiaj jest to więc technologia amerykańsko-japońsko-polska – mówi.

W tej samej technologii powstaje projekt w kanadyjskim Darlington, gdzie pracują już cztery duże ciężkowodne reaktory ciśnieniowe CANDU. Na całym świecie działa w tej chwili blisko 100 takich jednostek, a niektóre pracują od ponad 50 lat.

Cztery lokalizacje i kilkanaście reaktorów

OSGE wytypowało w Polsce sześć lokalizacji, trzy znajdują się już w fazie rozwoju projektu: Włocławek, Stawy Monowskie w okolicach Oświęcimia i Stalowa Wola. Firma planuje tam łącznie 14 reaktorów SMR.

– Oprócz tych miejsc potencjalnie mamy również kolejne lokalizacje, w których można będzie wdrażać następną fazę budowy reaktorów. Chodzi przede wszystkim o tereny znajdujące się w pobliżu istniejących przyłączy węglowych – wyjaśnia Rafał Kasprów.

Energia produkowana blisko odbiorców

Zdaniem prezesa OSGE budowa małych reaktorów w pobliżu obecnych elektrowni węglowych może przynieść korzyści nie tylko dla krajowego systemu energetycznego, ale również dla lokalnych społeczności.

Nowe inwestycje oznaczają możliwość utrzymania miejsc pracy, wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz dalszego rozwoju regionów, których gospodarka przez lata była związana z wydobyciem i energetyką węglową.

Kasprów zwraca uwagę, że koncentracja dużych źródeł energii na północy kraju, gdzie planowany jest rozwój morskiej energetyki wiatrowej i dużej energetyki jądrowej, będzie wymagała przesyłania znacznych ilości prądu na południe Polski. To z kolei oznacza konieczność rozbudowy infrastruktury przesyłowej, dodatkowe koszty oraz potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw.

– To model energetyki rozproszonej, który de facto funkcjonował w Polsce od dziesięcioleci. Nasze elektrownie były rozmieszczone w różnych częściach kraju i tam odbywała się produkcja energii z węgla. Dzisiaj ten model nieco się zmienia w kierunku energetyki związanej z offshore i dużym atomem na północy. Uważam jednak, że Polska południowa i środkowa również mogą uczestniczyć w dalszym wytwarzaniu energii w podstawie systemu, czyli energii dostarczanej przez 24 godziny na dobę. Dzięki technologii, którą staramy się obecnie wdrożyć, możemy utrzymać produkcję energii w tych regionach.

Pierwsze prace jeszcze przed końcem dekady

Prace nad projektem trwają już od kilku lat.

– Wystartowaliśmy już w 2018 roku. Udało nam się zbudować silny zespół i przeprowadzić szereg przygotowań. Zanim rozpocznie się budowę elektrowni jądrowej, potrzebnych jest wiele lat prac projektowych. Obejmują one opracowanie projektu, rozwój tak zwanego standard designu, przeprowadzenie prac nad dostosowaniem elektrowni do polskich kodów i standardów technicznych oraz przygotowanie konkretnej lokalizacji – mówi Rafał Kasprów.

Pozostają jeszcze trzy–cztery lata przygotowań.

– Wierzę, że pod koniec tej dekady będziemy w stanie rozpocząć prace przygotowawcze na terenie inwestycji, a następnie roboty budowlane – dodaje.

Pierwsze jednostki powinny się pojawić na początku lat 30.

– To trochę przewrotna sytuacja, ponieważ do tej pory nie mieliśmy takich reaktorów i teraz możemy dokonać przeskoku technologicznego, podobnie jak było z rynkiem finansowym. Na początku lat 90. nie mieliśmy nawet rynku czekowego, a następnie błyskawicznie przeskoczyliśmy do płatności elektronicznych, kart kredytowych i płatności telefonem. Dzisiaj mamy rozwiązania lepsze niż kraje, które wcześniej wydawały się bardziej rozwinięte. Podobny skok możemy wykonać w energetyce, wprowadzając BWRX-300 do Polski. W efekcie możemy mieć jedną z najnowocześniejszych technologii na świecie – podsumowuje Rafał Kasprów.

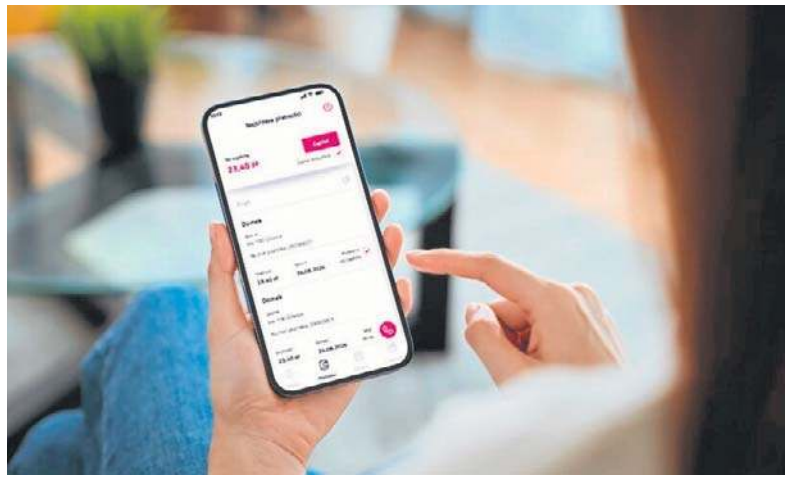
Polska musi przygotować się na odchodzenie od energetyki węglowej, a jednocześnie zapewnić gospodarce stabilne i przewidywalne dostawy energii. Według OSGE rozwiązaniem może być połączenie dużej energetyki jądrowej, OZE i floty małych reaktorów w różnych częściach kraju.

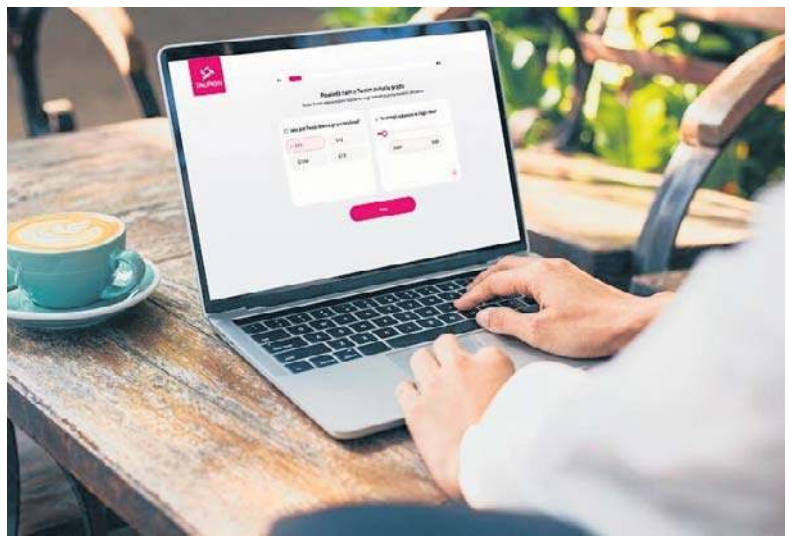
eprasa.pl b5b995298e

Odczyt rzeczywisty zamiast Telerachunku w Tauronie. Co zmienia się dla klientów i jak można obniżyć rachunki za prąd?

A gdyby tak nie musieć samodzielnie podawać stanu licznika? Dla wielu klientów Taurona to już rzeczywistość. Końcówka roku to również dobry moment, by sprawdzić, czy korzystamy z odpowiednio dobranej grupy taryfowej. Taka zmiana może przynieść nawet kilkaset złotych oszczędności rocznie.

Redakcja

Od października 2026 roku **Tauron zakończył usługę Telerachunek**, z której korzystali odbiorcy samodzielnie przekazujący wskazania liczników. Teraz dane potrzebne do wystawienia faktury dostarcza operator sieci dystrybucyjnej. Zmiana wynika z przepisów Prawa energetycznego i została wprowadzona automatycznie. Klienci nie musieli podpisywać aneksów ani składać dodatkowych wniosków. Co ważne, zakończenie Telerachunku nie oznacza rezygnacji z rozliczeń według rzeczywistego zużycia energii.

Koniec Telerachunku. Kto teraz odczytuje licznik prądu i czy trzeba coś zgłaszać?

Wszystko zależy od rodzaju urządzenia zamontowanego w domu lub mieszkaniu. **Jeżeli gospodarstwo ma licznik zdalnego odczytu, operator pobiera dane automatycznie.** Odbiorca nie musi już spisywać wskazań ani przekazywać ich sprzedawcy.

W przypadku tradycyjnego licznika odczyt wykonuje inkasent działający na zlecenie dystrybutora. Wizyty odbywają się według ustalonego harmonogramu. Jeśli urządzenie znajduje się w zamkniętym mieszkaniu lub pomieszczeniu, do którego nie ma swobodnego dostępu, należy umożliwić inkasentowi wykonanie odczytu. Mieszkańcy są zazwyczaj wcześniej informowani o planowanej wizycie.

Rachunek za prąd co dwa miesiące. Kiedy klienci Taurona otrzymają fakturę?

Wraz z zakończeniem Telerachunku **klienci korzystający wcześniej z tej usługi zostali automatycznie objęci dwumiesięcznym cyklem rozliczeniowym.** Nie oznacza to jednak, że wszyscy otrzymają fakturę w tym samym terminie. Osoby rozliczane wcześniej w miesiącach parzystych pierwsze rozliczenie według nowych zasad miały w październiku. Z kolei klienci otrzymujący rachunki w miesiącach nieparzystych pierwszą fakturę w nowym systemie otrzymują w listopadzie 2026 roku.

Szczegółowy harmonogram Tauron przesłał każdemu klientowi listownie lub e-mailem. Warto sprawdzić tę wiadomość, zwłaszcza jeśli rachunek nie pojawił się w dotychczasowym terminie. A co, jeśli ktoś woli inny okres rozliczeniowy? Można wystąpić o jego zmianę. Najprościej zrobić to przez serwis lub aplikację **Mój Tauron**, a także za pomocą formularza dostępnego na stronie **tauron.pl/zmiana-rozliczenia**.

Odczyt rzeczywisty czy szacunkowy? Co sprawdzić na nowej fakturze Taurona?

Nowe rozliczenia mają opierać się na danych o rzeczywistym zużyciu energii. Zdarzają się jednak wyjątki. Podczas wdrażania zmian część odbiorców może otrzymać fakturę przygotowaną na podstawie szacunkowego zużycia prądu. Podobna sytuacja może wystąpić, gdy inkasent nie uzyska dostępu do tradycyjnego licznika. **Odczyt szacunkowy nie oznacza trwałego przejścia na rozliczenia prognozowe.** Kolejne faktury mają uwzględniać rzeczywiste dane przekazane przez dystrybutora. Warto więc sprawdzić na rachunku rodzaj zastosowanego odczytu.

Sama zmiana zasad nie wiąże się z dodatkowymi kosztami. **Po zakończeniu Telerachunku przestała obowiązywać opłata za tę usługę.**

Jak płacić mniej za prąd? Coraz więcej klientów Taurona zmienia taryfę energetyczną

Nowy sposób rozliczania to dobra okazja, aby przyjrzeć się również kosztom zużywanej energii. **W 2026 roku ponad 100 tys. gospodarstw domowych w Tauronie zmieniło grupę taryfową z jednostrefowej na wielostrefową.** To blisko dwukrotnie więcej niż w analogicznych okresach poprzednich lat. Dlaczego warto rozważyć taką zmianę? W popularnej grupie **G11 cena energii jest jednakowa przez całą dobę.** Tymczasem grupy wielostrefowe pozwalają korzystać z niższych stawek w określonych godzinach.

Przykładowo **G12w zapewnia tańszy prąd w dni robocze od godz. 22 do 6 oraz od 13 do 15, a także przez całe weekendy i święta.** Z kolei G13 obejmuje trzy strefy cenowe, których godziny zmieniają się w zależności od sezonu. Najkorzystniejsze stawki przypadają między innymi na noc i wybrane godziny popołudniowe, a przez całe weekendy i święta obowiązuje najtańsza strefa.

Nawet 500 zł oszczędności rocznie. Komu opłaca się zmiana taryfy G11 na G12w lub G13?

Największe możliwości oszczędzania mają gospodarstwa, w których pracują urządzenia pobierające dużo energii. **Pompa ciepła, bojler, ogrzewanie elektryczne czy ładowarka samochodu elektrycznego** to sprzęty, których działanie można częściowo zaplanować na godziny z niższymi cenami.

Według szacunków Taurona **odpowiednio dobrana taryfa i zmiana godzin zużywania energii mogą obniżyć roczne wydatki nawet o około 20 proc.** W przypadku gospodarstwa zużywającego do 2 MWh energii rocznie przejście z G11 na G13 może przynieść oszczędności sięgające blisko **500 zł**. Nie jest to jednak gwarantowana kwota. Rzeczywista korzyść zależy od ilości zużywanego prądu, godzin pracy urządzeń oraz obowiązujących stawek. Dlatego przed zmianą warto sprawdzić, kiedy domownicy korzystają z energii najintensywniej.

Jak zmienić taryfę prądu w Tauronie? Pomoże internetowy doradca energetyczny

Nie trzeba samodzielnie analizować wszystkich stawek. Tauron udostępnia internetowego doradcę energetycznego pod adresem **tauron.pl/kalkulator**. Wystarczy odpowiedzieć na kilka pytań dotyczących zużycia energii i codziennych przyzwyczajeń, aby otrzymać rekomendację dopasowaną do potrzeb gospodarstwa domowego. Aktualną grupę taryfową można sprawdzić na fakturze lub w serwisie Mój Tauron. **Samą zmianę taryfy można zlecić przez serwis lub aplikację Mój Tauron.**

Warto więc wykorzystać nowe zasady rozliczeń do sprawdzenia nie tylko terminów otrzymywania faktur, lecz także możliwości ograniczenia wydatków na energię. Odpowiednie dopasowanie taryfy może sprawić, że prąd będzie kosztował mniej, bez konieczności rezygnowania z codziennego komfortu.

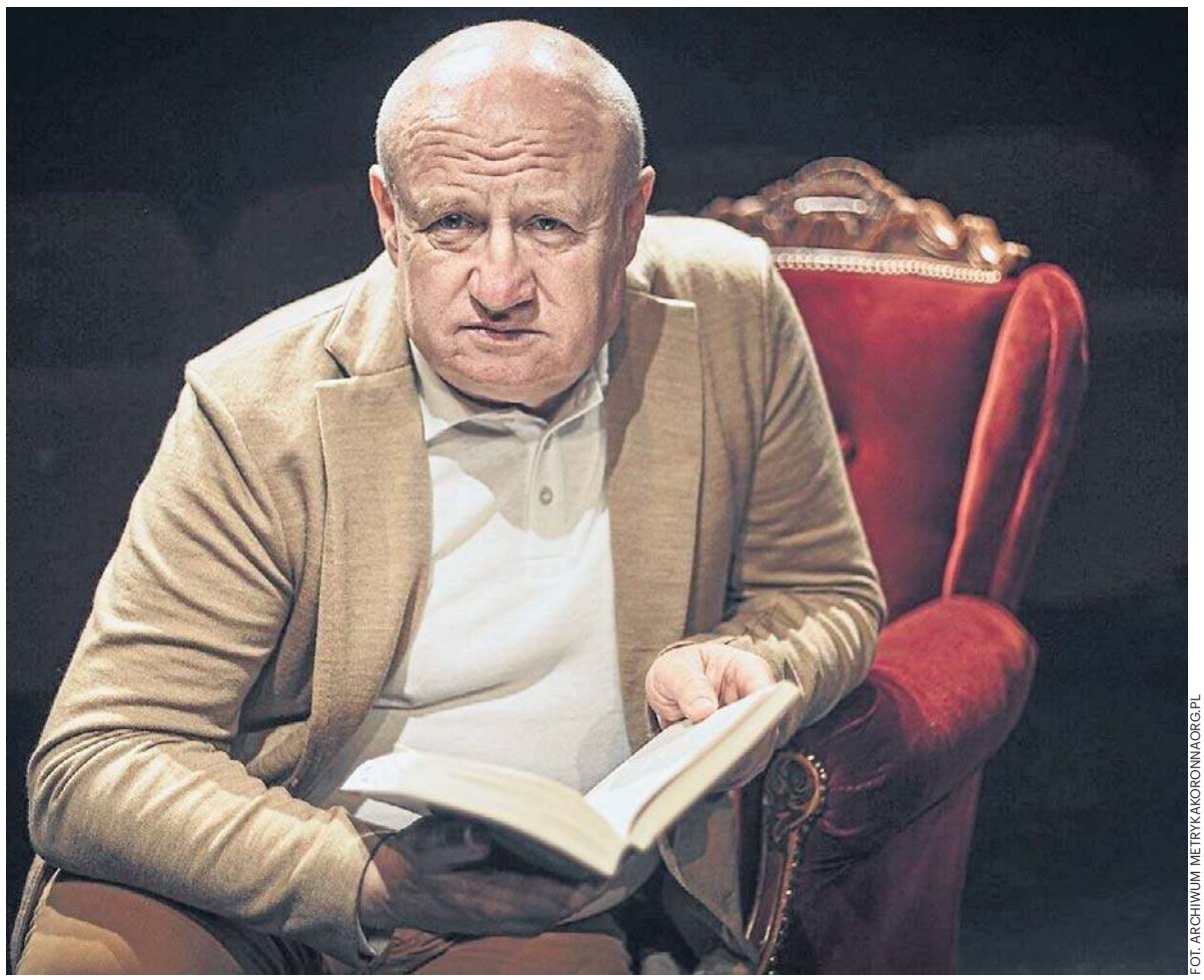
eprasa.pl b5b995298e

ROZMOWA

Od Luftwaffe do partyzantki AK. Maciej Siembieda opisał niewiarygodne losy pilota z Katowic

Czy gdyby nie został ranny, dalej walczyłby po stronie niemieckiej? Jest w tej postaci sporo nieoczywistości, problemów, obciążeń i dylematów charakterystycznych dla człowieka pogranicza. O pierwowzorze swojego bohatera literackiego z najnowszej powieści „Posusz" mówi jej autor – Maciej Siembieda

Magdalena Nowacka-Goik

FOT. ARCHIWUM METRYKAKORONNAORG.PL

Premiera najnowszej książki Macieja Siembiedy odbędzie się 30 listopada

Maciej Siembieda powraca na Górny Śląsk...

Maciej Siembieda: Słowo „powrót" chyba nie jest najwłaściwsze, bo ja nigdy – mentalnie – Górnego Śląska nie opuściłem. Mimo że mieszkam nad morzem, pięćset kilometrów dalej, to ciągle tu przyjeżdżam. Mam go w sercu i we wspomnieniach, ale też w całym materiale, który zgromadziłem przez wiele lat życia w tym miejscu. To nieustanne odświeżanie, pielęgnowanie sentymentu.

Miałam na myśli powrót w kontekście literackim. Ostatnia pana książka związana z regionem, „Kairos", ukazała się dwa lata temu. W najnowszej jest nawiązanie lokacyjne do „Gołoborza" (powieść z 2025 roku), bo akcja częściowo dzieje się w Górach Świętokrzyskich, ale jednak mamy bohatera z Katowic, i to z ulicy Młyńskiej, szczególnie bliskiej dziennikarzom naszego regionu, bo tam przez lata mieścił się Dom Prasy.

W tym sensie zgoda.

Główny bohater „Posuszu", Rudolf Widera, mieszkaniec przedwojennych Katowic, to oczywiście postać fikcyjna, ale inspirowana losami osoby, która istniała. I ta prawdziwa historia sama w sobie jest fascynująca. Co ciekawe, przyszła do pana już 30 lat temu.

Zgadza się. Inspiracją dla stworzenia Rudolfa stał się człowiek, którego tropem podążałem w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych. Urodził się w Raciborzu, ale mieszkał w Katowicach. Nazywał się Kurt Podleska. Był polskim harcerzem. Niewykluczone, że brał udział w obronie Katowic. Być może i w epizodzie historycznym z wieżą spadochronową. Jako harcerz uprawiał szybownictwo w jednej ze szkółek w Beskidach. Ojciec, urzędnik pracujący na kolei, awansował i przeniesiono go wraz z rodziną z Raciborza do Katowic. Kiedy w 1939 roku do miasta wkroczyli Niemcy, Kurt brał udział w jego obronie, a dwa lata później został wcielony do niemieckiego wojska. Trafił do Luftwaffe, elitarnych niemieckich sił powietrznych. Miało to związek z jego umiejętnościami szybownika. Brał udział w inwazji wojsk hitlerowskich na Związek Radziecki. Dwa razy został zestrzelony. Był ranny, pocisk trafił go w twarz. Podczas operacji wstawiono mu metalowe części, żeby odbudować nos, szczękę i kość policzkową. Wyglądał dość makabrycznie.

To był kluczowy moment w jego życiu, podobnie jak w życiu wzorowanym na nim literackiego bohatera?

Po szpitalu, w ramach rekonwalescencji, dostał urlop i przyjechał do domu w 1943 roku, do Katowic. Psychicznie był załamany, miał nawet myśli samobójcze. Nie chciał już wracać do tej służby. Dziewczyna, w której był zakochany, miała kontakty z ruchem oporu i namówiła go na dezercję. W Siemianowicach Śląskich oddał broń, dokumenty i mundur Luftwaffe. Trzy miesiące był szkolony i testowany w Warszawie. Sprawdzano, czy nie jest agentem niemieckim.

A potem trafił do partyzantki AK, do oddziału „Wybranieccy", dowodzonego przez Mariana Sołtysiaka „Barabasza". Walczyli na terenie Kielecczyzny, tam gdzie oddział wydzielony Wojska Polskiego majora Hubala.

Kurt walczył też w Górach Świętokrzyskich. I wracając do pytania o moje powroty, także literackie – w ten sposób ta postać łączy moje dwa światy i dwa regiony. Świętokrzyskie, gdzie się urodziłem, wychowałem, żyłem dwadzieścia lat, i Śląsk, gdzie pracowałem w prasie przez dwadzieścia lat, a cztery mieszkałem w Katowicach.

Istotną rolę w poznaniu historii Kurta odegrał jeden z czytelników...

Zawsze intrygowały mnie historie zagadkowe, tajemnicze, pokazujące obraz wojny, która wyglądała na terenie Górnego Śląska kontrastowo do tego, co działo się w moich rodzinnych stronach. Często o tym pisałem. Po jednym z takich tekstów odezwał się do mnie czytelnik, Andrzej Dąbrowski. Jego list mam do tej pory. Mieszkał w Kędzierzynie, ale miał kontakt z rodzinami partyzantów weteranów z oddziału „Wybranieccy". I on podsunął mi postać Kurta, opowiedział o nim. Napisałem reportaż „Tajemnica Nurkowca" (taki miał pseudonim – od nurkujących bombowców, na których latał – przyp.red.). To był rok 1996, a w Katowicach mieszkał wtedy jeszcze najmłodszy brat Kurta. Dostałem jego adres przy okazji pisania tego reportażu, ale... nie wykorzystałem tego kontaktu. Żałuję. Wiedziałem jednak, że ta prawdziwa historia może kiedyś stać się kanwą fikcyjnej powieści. I tak na mnie czekała.

Poza tą warstwą historyczno-przygodowo-sensacyjną powraca tu wątek skomplikowanej tożsamości, charakterystyczny dla Górnego Śląska. W „Kairosie" mieliśmy dwóch bohaterów, Waltera i Bernarda, z których każdy inaczej się z nią identyfikował. Tu sprzeczność przynależności narodowościowej dualistycznie kumuluje się w Rudolfie, który ma problem z jednoznaczną identyfikacją.

Na pierwszy rzut oka jest w tym wszystkim dużo sprzeczności. Rodzina polska, czworo dzieci i wszystkie mają... niemieckie imiona. Ojciec był na pewno polskim urzędnikiem, ale syn trafia do Luftwaffe. Raczej nie na ochotnika, chociaż nie pod przymusem. Następnie zmiana po traumie spowodowanej odniesionymi ranami, dezercja do polskiej partyzantki. Czy gdyby nie zostałby ranny, dalej

eprasa.pl b5b995298e

walczyłby po stronie niemieckiej? Jest w tej postaci sporo nieoczywistości, problemów, emocji, obciążeń i dylematów charakterystycznych dla człowieka pogranicza. Cytując Szymborską, „Tyle wiemy o sobie, na ile nas sprawdzono". Jego test wypadł akurat w takich okolicznościach. Dla mnie pogranicza są interesujące do obserwacji, bo tu można nauczyć się tolerancji, zrozumienia, otwartości. Ale i rzeczy przeciwnych.

Wędrując śladami śląskich lokacji – Młyńska, ulica w Katowicach, przy której stał dom Rudolfa. A dom Kurta? Też tutaj? Czy to już wybór fikcyjny?

Nie wiem, gdzie dokładnie mieszkał Kurt. Być może gdybym jednak skontaktował się z jego bratem, znałbym te szczegóły. Młyńską wybrałem z dwóch powodów. Po pierwsze, jest mi faktycznie bliska z racji pracy w „Trybunie Śląskiej", która tu miała razem z innymi śląskimi redakcjami swoją siedzibę. I jest przy Rynku, a na tym mi zależało, bo to miejsce ważne w mojej powieści. W 1939 roku tu pojawią się Niemcy, a w 1945 roku wchodzą Rosjanie. Rynek katowicki pełni istotną rolę w tych historycznych momentach. Był taką soczewką tego, co się działo. Także tego, co działo się wokół sowieckich gwałtów, rabunków, zbrodni.

Wkroczenie wojsk hitlerowskich 4 września 1939 roku do Katowic było dla mieszkańców Górnego Śląska sytuacją nieprzewidywalną, a i same reakcje były skrajne. Do dziś wydarzenia „krwawego poniedziałku" budzą emocje i rodzą pytania. Doszło wtedy do masowych egzekucji osób, które identyfikowano jako polskich działaczy, powstańców, ale też cywili, działaczy czy urzędników.

A kilka lat później wkroczyła Armia Czerwona. Rynek, jak wspomniałem, był świadkiem tych kluczowych wydarzeń.

Śląskich lokacji jest w książce o wiele więcej. Które jeszcze odgrywają szczególną rolę w „Posuszu"?

Na pewno Huta Baildon, w której pracuje wuj Rudolfa. Podczas wojny zostaje oczywiście wykorzystana do pracy na rzecz Niemców. A jednocześnie jest miejscem silnych działań ruchu oporu przez sabotaż. Fabryka dawała takie możliwości – wystarczyło niepostrzeżenie wykorzystać podczas produkcji gorszy materiał. I w ten sposób średniej mocy pocisk bez problemu przebijał pancerz niemieckiego czołgu. Po wojnie huta stała się z kolei miejscem gigantycznego rabunku. Najlepszy sprzęt został wywieziony przez Rosjan. Ale nie był to tylko rabunek wyposażenia, maszyn. Także ludzi – około czterystu hutników wywieziono do Donbasu.

I tak doszedł wątek pseudosojuszu, który de facto oczywiście nim nie był, propagandowo nazywany „przyjaciel", był po prostu kolejnym wrogiem.

Taki rosyjski model. Poza Rynkiem w Katowicach i Hutą Baildon pojawia się jako miejsce akcji m.in. Park Kościuszki i wieża spadochronowa.

W „Kairosie" mieliśmy motyw futbolu; piłka odegrała istotną rolę w życiu bohaterów. Czy z racji tego, że Rudolf jest szybownikiem, zostaną w jakiś sposób rozwinięte tematy dotyczące wojskowego lotnictwa?

Trochę tej „kuchni" szybowcowej oczywiście się pojawi. Polskie szybownictwo – zarówno jeśli chodzi o sprzęt, jak i wyszkolonych ludzi – było w absolutnej czołówce na świecie. Zatem kwestie z tym związane, jakieś szczegóły techniczne, pobocznie, będą. Natomiast bardziej jako ciekawostka, bez tej symboliki, którą miał futbol w „Kairosie".

• CV

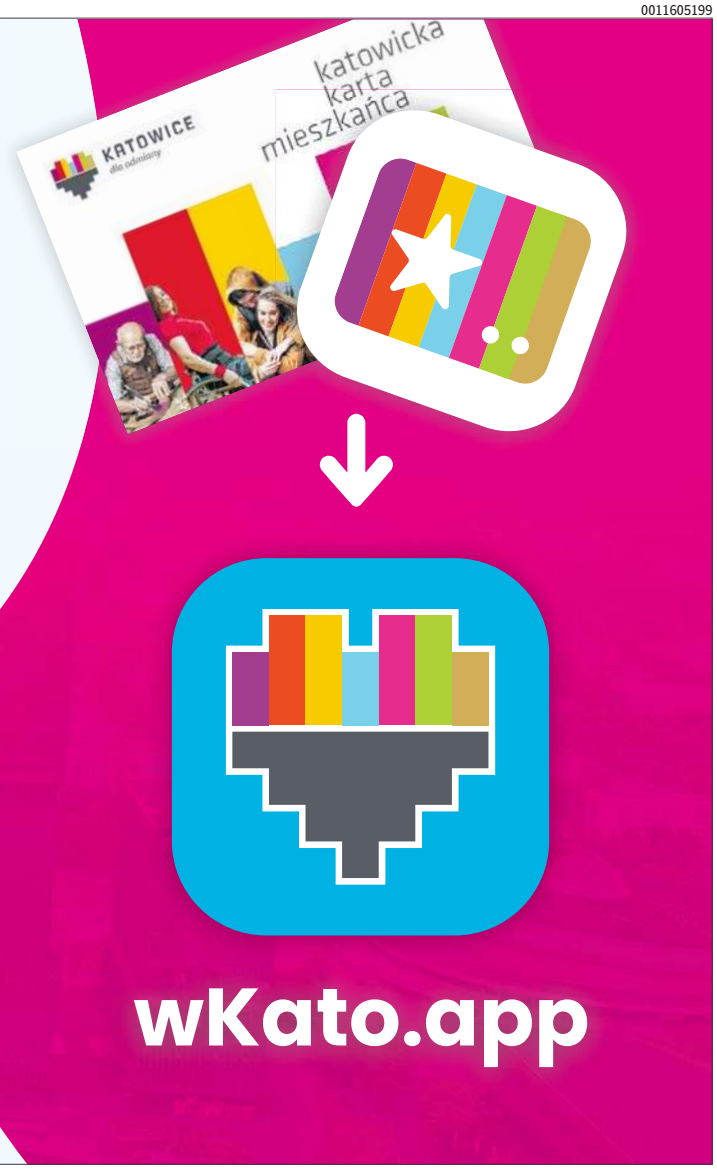
Maciej Siembieda urodził się w 1961 r. w Starachowicach. Jest pisarzem i dziennikarzem. Doświadczenie uzyskał jako reporter śledztw historycznych. Jako pisarz zadebiutował w 2017 r. Jeden z najpopularniejszych autorów powieści sensacyjnych w Polsce. Absolwent polonistyki i doktor nauk społecznych. Był redaktorem naczelnym regionalnych gazet codziennych: „Nowej Trybuny Opolskiej", „Trybuny Śląskiej", „Dziennika Bałtyckiego". Przez trzydzieści lat pracy w prasie prowadził śledztwa historyczne, a za poświęcone im reportaże trzykrotnie otrzymał Nagrodę Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, nazywaną „polskim Pulitzerem". W ciągu dziewięciu lat wydał osiem powieści z Jakubem Kanią („444", „Miejsce i imię", „Wotum", „Kukły", „Kołysanka", „Orient", „Sobowtór" i „Upiór"),thriller szpiegowski „Gambit", sagę sensacyjną „Katharsis", „Nemezis", „Kairos" oraz powieść „Gołoborze". Czterokrotnie nominowany do Nagrody Wielkiego Kalibru – zdobył ją głosami czytelników za „Katharsis" (2022 r.) i za „Gołoborze" (2025 r.). Za tę samą powieść w 2025 r. otrzymał główną Nagrodę Wielkiego Kalibru. Sześciokrotny finalista plebiscytu Książka Roku portalu lubimyczytac.pl oraz dwukrotny zwycięzca tego plebiscytu: Tytuł „Książki Roku 2024" otrzymał „Kairos", a „Książki Roku 2025" „Gołoborze" (obydwie w kategorii powieść historyczna). „Gołoborze" jest również laureatem nagrody „O!Lśnienia" w kategorii literatura. Powieść w 2026 r. otrzymała nominację do Nagrody Nike.
Do dziesięciu z trzynastu powieści Macieja Siembiedy sprzedane zostały prawa do ekranizacji.

REKLAMA 0011605199

KATOWICE
dla odmiany

Twoja Katowicka Karta Mieszkańca przechodzi do wKato.app

Więcej informacji na :
kkm.katowice.eu

eprasa.pl b5b995298e

REPORTAŻ

Pan Babcia zagrał w filmie księdza. „Byzuch 3: Nazod” rozbawi widzów

Słowo „byzuch” po śląsku oznacza odwiedziny, wizytę lub przyjęcie. Kiedy idzie się w gości, wypada się odpowiednio przygotować i wysztiglować, czyli wystroić. Realizowany w kilku miejscach na Śląsku pełnometrażowy film „Byzuch 3: Nazod” opowiada w komediowy sposób historię rodziny emigrantów do Niemiec, która po latach wraca na stałe do swojego śląskiego „hajmatu”. Na ekranie zobaczycie znanych Ślonzoków, a jednym z nich jest Pan Babcia

Ireneusz Stajer

FOT. FB MIROSŁAW ROPIAK

Jedną z gwiazd śląskiej komedii kina niezależnego „Byzuch 3” jest Michał Froehlich, czyli Pan Babcia

Niezależny film komediowy po śląsku, za którego reżyserię i produkcję odpowiadają Mirosław Ropiak oraz Klub Filmu Niezależnego z Rybnika, wraca po 16 latach.

Głównymi bohaterami jest rodzina, która przyjeżdża z Niemiec superkamperem po 25 latach na Górny Śląsk – do swojego „hajmatu” oraz starzika Alojza. Wzorem poprzednich dwóch części twórcy nie przygotowali klasycznego scenariusza z dokładnie rozpisanymi kwestiami – aktorzy pracują na ogólnym planie i w dużej mierze improwizują. Trzecia część ma być produkcją cieplejszą, bardziej sentymentalną, a zarazem pokazującą współczesny, różnorodny Śląsk.

„Dziennik Zachodni” był na planie filmowym. Zdjęcia kręcono tym razem na zabytkowym osiedlu familoków w Czerwionce-Leszczynach. Opowieść obraca się wokół starzika Alojza, który oprowadza wnuczkę po śląskiej krainie. Objaśnia dziewczynie kulturę, zwyczaje, tradycje Górnego Śląska. Reżyser zapowiada szereg niespodzianek.

– Przede wszystkim trzecia część będzie mocno różniła się od poprzednich. Pojawią się sceny nostalgiczne, których brakowało w poprzednich odsłonach. Bardzo ciekawa jest obsada aktorska – zapowiada Mirosław Ropiak.

Jedną z gwiazd filmu jest Pan Babcia (Michał Froehlich), 23-letni twórca internetowy z Rybnika-Ochojca, który zyskał ogromną popularność dzięki gotowaniu tradycyjnych śląskich potraw w babcinym fartuchu i opowiadaniu o regionalnej kulturze po śląsku. Niedawno wydał również swoją pierwszą książkę kucharską „Pan Babcia warzy po ślōnsku”.

– Michał Froehlich jest w „Byzuchu 3” księdzem Geratem (tradycyjna śląska forma imienia Gerard – red.), proboszczem fikcyjnej miejscowości Cnotowice, gdzie rozgrywa się akcja. Nazwa nawiązuje do śp. Jurka Cnoty, znanego aktora urodzonego w Jastrzębiu-Zdroju, który grał w poprzednich częściach „Byzucha” – opowiada reżyser. Kolejnym aktorem jest śląski pisarz i publicysta, felietonista „DZ” Marek Szołtysek. Pojawia się także w epizodzie znany z estrady i serialu „Święta wojna” kolejny Rybniczanin – Paweł Polok. W filmie zobaczymy Eugeniusza Witka (Mr. Geno) – kabareciarza i prezentera duetu Bon Ton. Jest drugi członek Bon Tonu, Kamil Roch Karolczuk, z żoną Joanną Wojtaszewską. Dużo barwy i kolorytu wnosi Czesław Żemła, filmowy Alojz, multiartysta z Czerwionki-Leszczyn.

Improwizowane dialogi

– Rozmawiamy jeszcze z innymi bardzo znanymi osobami ze świata śląskiej kultury, których chcemy zaangażować do filmu – zdradza Ropiak. W głównych rolach zobaczymy znanego m.in. z Tik-Toka Seweryna „Sewcio” Dutkę – głowę rodziny o imieniu, nomen omen, Seweryn, Hannę Grochal (Korbel) jako jego żonę Hanię, oraz ich filmową córkę Natalię (Natalię Behr). Postać burmistrza (kościelny z poprzednich części) Cnotowic kreuje Piotr Mitko. Znana z prowadzenia babskich combrów Aleksandra Harazim-Bąk w „Bezuchu 3” jest Gryjtą – szefową Koła Gospodyń Wiejskich. Zdjęcia mają zakończyć się w wakacje 2027 roku. Następnym etapem będzie postprodukcja, a jednym z elementów wgranie muzyki. Premierę trwającego około dwóch godzin filmu przewiduje się pod koniec przyszłego roku. Pokazy zaplanowano w różnych śląskich miastach.

– „Byzuch 3” na pewno nie zanudzi widza. Akcja biegnie wartko. Co ciekawe, mamy tylko ogólne ramy scenariusza (plan) opartego na mojej koncepcji. Jest na bieżąco współtworzony przez 10 osób. Dialogi są improwizowane, by oddać Śląsk jak najbardziej realistycznie – tłumaczy Ropiak. Film jest kręcony m.in. w Rybniku, Czerwionce-Leszczynach, Chybiu, Raciborzu-Brzeziu, opolskiej Pokrzywnicy koło Kędzierzyna-Koźla. Objęcie działalnością twórczą tak dużego obszaru pozwala pokazać filmowcom różne dialekty języka śląskiego. Inaczej godo się w Rybniku, a inaczej pod Opolem czy w Piekarach Śląskich.

Seweryn „Sewcio” Dutka zaznacza, że na planie świetnie się bawi. Nie grał w poprzednich „Byzuchach”. – Teraz dostałem szansę, z czego bardzo się cieszę. Przeżywam przygodę życia. Rola jest dopasowana do moich możliwości. Tak naprawdę to nie muszę grać, bo jako Seweryn jestem sobą – śmieje się Dutka.

Artysta sztuk wszelakich

Bohaterowie filmu wracają po latach na Śląsk z miłości.... Seweryn „Sewcio” Dutka prywatnie też nie może żyć bez Śląska; jest zakochany bez miary w tych górniczo-hutniczych „hajmatach” – ceglanych familokach, niedzielnych obiadach z kluskami śląskimi, roladą i modrą kapustą. Nie może żyć bez języka, którego odrębności odmawiają Ślązakom politycy z Warszawy.

Gryjta, kobieta temperamentna, chce uchodzić za osobę najważniejszą i wszystko wiedzieć, pragnie zarządzać wszystkim i wszystkimi. A co najważniejsze, stara się doprowadzić do przeprowadzenia w Cnotowicach referendum w celu odwołania burmistrza oraz całej jego ekipy. Przyjaźni się z wdowcem, starzikiem Alojzem. Zaleca się do nestora rodu. Stopniowo próbuje zdobywać jego serce i może coś z tego wyjdzie... Aby ułatwić sobie zadanie, robi wszystko, by do KGW zapisać ukochaną wnusię Alojza – Natalkę.

Aleksandra Harazim-Bąk przepracowała w biurze kopalni 42 lata. Do filmu trafiła przez utworzony z Czesławem Żemłą kabaret Trzy Ofiary Drogi do Europy, działający przy Miejskim Ośrodku Kultury w Czerwionce-Leszczynach. Występowała w nim ponad 20 lat. Kabaret jeździł na różne przeglądy, a pani Ola została przyuważona przez dyrektora Domu Kultury w Niedobczycach i „zatrudniona” do prowadzenia babskich combrów.

Hanna Grochal pochodzi z Jejkowic koło Rybnika, mieszka w Szczerbicach. – Rolę małżonki Seweryna zaproponował mi Mirek Ropiak. Specjalnie przyjechał do sklepu, w którym pracuję. Wcześniej byłam związana z jego Teatrem Wyobraźni działającym w Domu Kultury w Rybniku-Chwałowicach – mówi pani Hanna.

Jak przyznaje, woli grać w spektaklach ze scenariuszem, gdzie trzeba nauczyć się tekstu. „Byzuch 3” bazuje na improwizacji. – To mnie trochę stresuje, bo do końca nie wiem, co za chwilę będzie się działo – zaznacza filmowa Hania. Skończyła liceum. Próbowała dostać się do szkoły teatralnej w Krakowie, ale bez skutku. Kształciła się w studium aktorskim Art-Play Doroty Pomykały w Katowicach.

– Moja przygoda z zawodowym aktorstwem zakończyła się, bo się zakochałam. Nie miałam już czasu na próby w teatrze. Najpiękniejsze chwile były na scenie, gdzie zapominałam o całym świecie. Byłam postacią bez problemów, z którymi borykałam się na co dzień – tłumaczy Hanna Grochal.

Starzik Czesław Żemła mo glaca (łysina), wąs, obleczony jest w tradycyjno westa (kamizelkę), mo też zygarek na kecie (zegarek na łańcuszku). Przede wszystkim tęskni za bezuchem, czyli spotkaniem z rodziną, która przyjeżdża z Niemiec.

Czesław Żemła z wykształcenia jest leśnikiem. Nie pracował w zawodzie, przez 38 lat był szoferem autobusu linii Czerwionka-Leszczyny – Gliwice, a później linii ekspresowej Gliwice – Katowice. Z zamiłowania jest artystą sztuk wszelakich. Pisze, rzeźbi, maluje, gra na scenie, śpiewa, recytuje.

eprasa.pl b5b995298e

REPORTAŻ

Kadry Mistrza Makala. Uśmiechnięte kobiety rozjaśniały szary PRL

„Józef Makal. Fotoreporter" - pod takim tytułem ukazała się książka Kamila Myszkowskiego, która jest opowieścią o legendzie fotografii prasowej, ale nade wszystko zbiorem niezwykłych ujęć tego niezapomnianego fotoreportera „Dziennika Zachodniego". W tym roku minęło pięć lat od jego śmierci. Józef Makal zmarł w 2021 r., przeżywszy 94 lata

Grzegorz Sztoler

Józef Makal (15.03.1927–25.04.2021) był w „Dzienniku Zachodnim" zawsze, odkąd pamiętam. Zawsze jako legenda śląsko-zagłębiowskiej fotografii prasowej.

Początek XXI wieku. Starszy pan w pokoju „DZiennikowych" fotoreporterów snuje opowieści, które znam z podręczników historii regionu. Tu dramatyczna relacja o pożarze rafinerii w Czechowicach, po której zalega cisza... Tu anegdota o wizycie Fidela, i o tym jak tłumy zaczęły wiwatować na cześć Makala – on podobnież jak wódz rewolucji nosił brodę... Zazdrościłem tych zażyłości kolegom fotoreporterom... Ale też miałem do czynienia z fotografiami Józefa Makala w redakcyjnym archiwum. I doszedłem do pewnej perfekcji – jego ujęcia rozpoznaję od razu, bez odwracania ich na stronę z opisem. Są tak niezwykłe, niesztampowe, z życia wzięte, z wyczuciem chwili. I przeważnie goszczą na nich kobiety, dziewczyny – uśmiechnięte, radosne...

Przychodzi Makal do takiej przędzalni w Sosnowcu czy też szwalni i kobiety promienieją na jego zdjęciach. Znajduje je w hutach i na kopalniach. Albo w olkuskiej Fabryce Naczyń Emaliowanych. Ta kobiecość wychodzi, rozjaśnia ten szary PRL. Makal ją z czułością pieczołowicie wyławia. I utrwala po wsze czasy, zamraża w monochromatycznych obrazach..

Na pierwszomajowych pochodach naszą uwagę przykuwają nie sztandary, towarzysze na trybunach, lecz zwiewna spódniczka, częstokroć kusa, długie nogi, ta obfita fryzura à la Jackie Kennedy... Mistrz miał wyczucie smaku i chwili – żeby w tłumie wyłowić taki rodzynek.

Wyczucie kadru i sytuacji. Stąd mamy zdjęcia polityków w „dziwnych" pozach (te zdjęcia nie trafiały na oficjalne łamy). Celne oko Mistrza nawet na Placu Czerwonym wychwyci coś niezwykłego – bawiące się dziecko – a obok żołnierze. Napięcie i niewinność. Dzieci też przewijają się na Jego fotografiach.

W zasadzie sportretował cały PRL – tu myślę głównie o naszym, śląsko-zagłębiowskim regionie, sercu przemysłowym kraju, dymiącym i dynamicznym. Cały PRL – bo pracę w DZ zaczął jeszcze w latach 50., a ukończył w latach 90.. Wcześniej związany był z Centralną Agencją Fotograficzną w Warszawie jako fotoreporter-korespondent. Przez niecały rok pracował w tygodniku młodych „Co Dalej", a po jego likwidacji znalazł miejsce w DZ.

Makal to ikona DZ, tak samo jak karykaturzysta Gwidon Miklaszewski, którego felietony rysunkowe ukazują się do tej pory.

W zasadzie sławą i dorobkiem przegania wszystkich – świadczą o tym choćby prestiżowe nagrody [m.in. w latach 60. i 70. – dyplomy honorowe na konkursach World Press Photo w Hadze, wystawy krajowe i zagraniczne m.in. w Czechach, Francji]. Nic dziwnego, codzienna praca redakcyjna, obsługa ważnych wydarzeń, zjazdów partyjnych, pochodów...

W 1991 roku Makal odszedł na emeryturę. Rzadziej bywał w redakcji. Ale odwiedzał ją. I był traktowany jak świętość. Honorowany na jubileuszach gazety. Kłaniali mu się naczelni redaktorzy i prezesi, których nie zliczę. Przemijali. A Makal był tylko jeden. Jedyny i niepowtarzalny. A jego zdjęcia były – i są nadal prezentowane na łamach DZ.

Życie jednak ma kolce. Makal pod koniec życia – niestety - stracił wzrok, ale nie opuszczały go humor i ochota do życia. Dalej zarażał pasją do sztuki fotografii.

Jego zdjęcia mają wartość dokumentalną i estetyczną. Na nich można się uczyć.

Makal udowadniał, że nawet w ciężkich czasach człowiek może się rozwijać, sięgać po marzenia. Należał do stowarzyszenia fotografików, wysyłał swoje prace na konkursy, zdobywał prestiżowe nagrody... Kierował działem foto w redakcji, podróżował po świecie – z rodziną i nieodłącznym aparatem. Miał jakoś na wszystko czas, jakoś umiał to pogodzić...

Do 8 listopada w Muzeum Śląskim można było oglądać zdjęcia Makala na wystawie pt. „Józef Makal. Cztery dekady, jedno spojrzenie". Przed jej zamknięciem ukazała się książka pt. „Józef Makal. Fotoreporter" autorstwa dr. Kamila Myszkowskiego, kuratora wspomnianej wystawy.

Autor się z panem Józefem naprawdę blisko zaprzyjaźnił i włożył sporo pracy i czasu w ocalenie i digitalizację dorobku legendy śląskiej fotografii prasowej.

Publikacja albumowa dr K. Myszkowskiego jest pokaźna, liczy ponad czterysta stron, okraszona jest gęsto okazałymi fotografiami. Dwujęzyczny, polsko-angielski tekst jest znakomitą ideą – książki o naszym regionie nie powinny się w nim zamykać, lecz „pójść w świat", by go reklamować, promować, pozwolić posmakować. A ekskluzywne wydawnictwo Muzeum Śląskiego znakomicie to umożliwia.

Czego w tej publikacji nie ma – jest i rozmowa z bohaterem [tak, z Józefem Makalem!] przekornie zatytułowana: „Zakazy fotografowania mnie nie obowiązywały..." Jest kalendarium biograficzne. Refleksje o warsztacie [i etyce] fotoreportera. Osobny rozdział jest poświęcony historii DZ i fotografii prasowej. Jest próba klasyfikacji i interpretacji twórczości J. Makala – przytoczę tytuły tych podrozdziałów: „Człowiek jest najważniejszy", „Po prostu sympatyczna", „Dziecięcy świat", „Z obiektywem przez miasto", „Przemysł i praca"...

FOT. GRZEGORZ SZTOLER

Kadry zamieszczone w książce „Józef Makal. Fotoreporter". Z prawej - autoportret naszego fotoreportera

FOT. JÓZEF MAKAL

Chorzów, 1985 rok. Święta coraz bliżej, Józef Makal z aparatem zawsze na czasie, zawsze krok w krok z życiem Czytelników

FOT. JOLANTA PIEROŃCZYK

Kamil Myszkowski, autor książki, podczas promocji wydawnictwa

eprasa.pl b5b995298e

MEDIA PRZECIW DEZINFORMACJI

Chory człowiek szuka ratunku, internet obiecuje cud. Prof. Raciborski o medycznej dezinformacji

W internecie znajdziemy prostą receptę na złożone problemy. Ktoś zapewnia, że jego produkt rozwiąże wszystkie nasze kłopoty; mówi przejrzyście, znanym nam językiem, daje gwarancję sukcesu. Nieufność powinna już wzbudzić gwarancja skuteczności – mówi prof. Filip Raciborski z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Anita Czupryn

Dlaczego pacjenci bardziej ufają komuś z internetu niż lekarzowi? Szukają tego, czego zabrakło im w gabinecie?

Mówimy o szerokim problemie, jakim wydaje się komunikacja między pacjentem i lekarzem, oraz lekarzem i pacjentem, bo należy ten problem analizować w obu kierunkach. Lekarz oferuje nam diagnozę, konsultację i leczenie czy też zalecenia, natomiast w większości przypadków czas na pojedynczą wizytę jest bardzo ograniczony. Trzeba pamiętać, że lekarz często nie ma tyle czasu, ile byśmy chcieli. Dodatkowo musi jeszcze wypełnić dokumentację związaną z naszą wizytą. To nie są idealne warunki do rozmowy na temat naszego zdrowia, szczególnie gdy mamy mówić o naszych wątpliwościach czy obawach. Druga rzecz to język. Zarówno lekarz, jak i dokumenty, które otrzymujemy w ramach systemu ochrony zdrowia, posługują się językiem fachowym. I ten język taki ma być, gdyż mamy do czynienia z dokumentacją medyczną. A dla pacjenta często jest to język nie w pełni zrozumiały. Z kolei, jeżeli lekarz przepisze nam lek i zajrzymy do ulotki dla pacjenta, znajdziemy w niej szereg ograniczeń i możliwych działań niepożądanych. Ich wymienienie wynika z obowiązujących przepisów dopuszczania leków do obrotu. Natomiast pacjenta może to przerażać, gdyż jest to fachowe, skomplikowane i mało zrozumiałe, a dodatkowo jest tam wprost napisane o grożących nam ryzykach, z których część może być bardzo poważna.

W internecie znajdziemy prostsze wytłumaczenie?

W internecie znajdziemy prostą receptę na złożone problemy. Ktoś zapewnia, że jego produkt rozwiąże wszystkie nasze kłopoty; mówi przejrzyście, znanym nam językiem, daje gwarancję sukcesu. Obiecuje poprawę, powołuje się na dziesiątki zadowolonych osób. Czasem opowiada, że sprawdził dany produkt na sobie. To jest bardziej przystępne niż dowody naukowe oparte na badaniach klinicznych i analizach statystycznych. Osoba, u której pojawił się jakiś problem zdrowotny, często odczuwa niepokój czy nawet lęk. Chciałaby, żeby jej problem dał się łatwo rozwiązać, najlepiej bez konieczności długotrwałego leczenia i czasochłonnej zmiany nawyków. Tym bardziej, że leczenie też wiąże się z dodatkowymi ryzykami, w tym potencjalnymi działaniami niepożądanymi. Jeżeli zestawimy te dwie sytuacje, to nietrudno zrozumieć, dlaczego ulegamy obietnicom prostych rozwiązań, które są nam oferowane w atrakcyjnej postaci. Zadaniem lekarza nie jest jednak sprzedaż czegoś ani składanie takich obietnic, tylko leczenie pacjenta zgodnie z aktualnym stanem wiedzy medycznej, mając jednocześnie świadomość istniejących ograniczeń.

Które fałszywe informacje o zdrowiu najbardziej pana dziś niepokoją?

Patrząc na skalę zjawiska i długofalowy wpływ, po pierwsze wskażę na szczepienia. Przez ostatnie kilkanaście lat obserwowaliśmy spadek odsetka dzieci szczepionych zgodnie z tzw. kalendarzem szczepień. Trzeba przy tym zaznaczyć, że po wyraźnym spadku w okresie pandemii część wskaźników zaczęła powoli się podnosić. Natomiast porównanie z danymi sprzed kilkunastu lat pokazuje wyraźne różnice i są one niekorzystne z perspektywy naszego bezpieczeństwa. Przed naszą rozmową zajrzałem do danych GUS. Weźmy szczepienie przeciw odrze, śwince i różyczce – MMR, które często jest wymieniane w kontekście dezinformacji i medycznych fake newsów. W 2010 roku odsetek dzieci zaszczepionych w trzecim roku życia tą szczepionką wynosił 98,2 procent, a w 2024 roku było to 91,7 procent. Może komuś wyda się, że to dalej bardzo dużo i nie ma się czym przejmować, ale dla odry próg odporności populacyjnej wynosi aż 95 procent. Zejście poniżej tego progu oznacza długofalowo, że choroba może się znacznie łatwiej rozprzestrzeniać w społeczeństwie, stanowiąc poważne zagrożenie zdrowia naszego i naszych najbliższych. Tymczasem szczepienia są inwestycją w profilaktykę, zabezpieczeniem przed chorobą. Ważne jest też, żeby realizować je zgodnie z zaleceniami. W niektórych przypadkach późniejsze szczepienie może przynieść mniejsze korzyści, chociaż i tak warto się zaszczepić. Tak jest na przykład w przypadku HPV, gdzie szczepionka jest najbardziej efektywna, gdy podana została przed kontaktem z wirusem. Niepokoi mnie również wynik raportu „Dezinformacja oczami Polaków" z 2026 roku: aż 20 procent badanych zgadza się z tezą, że dieta i zioła mogą całkowicie zastąpić leczenie onkologiczne. Z jednej strony jest to przerażające, kiedy myślimy o potencjalnych konsekwencjach takiego podejścia. Z drugiej strony, patrząc na to, jak wygląda dziś przestrzeń internetu i z jakimi informacjami spotykamy się w mediach społecznościowych, te dane niestety nie są zaskoczeniem.

Algorytmy podsuwają mi reklamy cudownego preparatu, który ma usunąć przyczynę przewlekłej choroby, na którą choruję. Jest zdjęcie naukowczyni, historie wyzdrowień, komentarze pełne zachwytu. Jak sprawdzić, co w tym jest prawdą?

Każdą taką informację możemy poddać weryfikacji. Pytanie, czy mamy na to czas. Są portale factcheckingowe, które biorą na warsztat popularne przekazy i rozkładają je na czynniki pierwsze. Pokazują źródła, wyjaśniają, skąd pochodzą wykorzystane materiały, jak zostały przerobione i na czym polega manipulacja. W podanym przez panią przykładzie mamy ofertę sprzedaży produktu. Mówimy więc o reklamie i manipulacji mającej skłonić nas do zakupu. Nieufność powinna wzbudzić gwarancja skuteczności. W ulotkach leków dopuszczonych do obrotu mamy informacje o wskazaniu i możliwych działaniach niepożądanych. Nikt nie obiecuje, że lek będzie w stu procentach skuteczny u każdego. To niemożliwe, ponieważ na jego skuteczność wpływa szereg czynników. W takich internetowych opowieściach pojawia się też przekaz, że lekarze leczą wyłącznie objawy, a nie przyczyny chorób.

Albo, że coś przed nami ukrywają.

To kolejna technika wpływu, powiązana z teoriami spiskowymi. Przekonuje się nas, że komuś nie zależy na naszym wyleczeniu, tylko na tym, żeby leczyć nas przez wiele lat i na nas zarabiać. Ktoś inny ma rzekomo recepturę, którą wszyscy próbują mu odebrać albo ukryć, grożą mu pozwami, a on z dobroci serca i po kosztach oferuje nam terapię. Teorie spiskowe niestety bardzo dobrze się trzymają. Jest ich dużo, mają duże zasięgi i szybko się rozchodzą. Połączenie ich z ofertą takiego produktu daje niebezpieczną mieszankę. Zwróćmy więc uwagę, czy podano informacje o możliwych działaniach niepożądanych i przeciwwskazaniach: komu nie należy tego produktu podawać. Jeżeli nie ma żadnych takich informacji, a porównamy reklamę z ulotką leku, natychmiast zobaczymy różnicę.

A jeśli kontrowersyjną metodę poleca prawdziwy lekarz? Mówi, żeby odstawić metforminę, leki na cholesterol czy nadciśnienie, bo wszystko załatwi dieta. Jak pacjent ma ocenić taką poradę, skoro dyplom i tytuł naukowy też mogą nie rozstrzygać sprawy?

Także w środowisku naukowym i medycznym są osoby rozpowszechniające nieprawdziwe informacje. Najpierw trzeba jednak ustalić, czy rzeczywiście to dana osoba się wypowiada. Osobnym problemem są deepfejki, czyli cyfrowo stworzone podobizny znanych profesorów medycyny, wykorzystywane do rozpowszechniania fałszywych tez. Zdarza się, że prawdziwy lekarz prezentuje poglądy nieoparte na dowodach naukowych. Czasami wypowiada się poza zakresem swojej specjalizacji. Można sprawdzić w Centralnym Rejestrze Lekarzy, jaką specjalizację ma ta osoba. To może być sygnał, że coś jest nie tak. Izby lekarskie podejmują działania w takich sprawach, jednak ich skuteczność jest na razie ograniczona.

Często też słyszymy od różnych „internetowych guru medycyny", że „są na to badania".

Może pojawić się odwołanie do prawdziwej publikacji naukowej, tyle że wnioski są fałszywe. To technika doskonale znana w dezinformacji, tak zwane cherry picking. Wybiera się fragment prawdziwej informacji, ale pomija kontekst, pozostałe dane i szczegóły. Na świecie są miliony badań i publikacji, które nie mają jednakowej jakości. Czasami wyniki są obciążone ograniczeniami metodologicznymi. Autorzy wprost o tym piszą: z jakichś powodów trzeba podchodzić do wyników ostrożnie albo powtórzyć badania w innych warunkach. W dobrych publikacjach omawia się takie wątpliwości, porównuje wyniki z ustaleniami innych badaczy, wskazuje możliwe źródła rozbieżności. Jeśli ktoś wybiera jedno kontrowersyjne zdanie, a pomija kolejne, w których autor wyjaśnia te kwestie, mamy do czynienia z manipulacją. Coraz częściej zamiast zmyślonych wyników przedstawia się pojedyncze dane z istniejących publikacji. Odbiorcę można w ten sposób wprowadzić w błąd, podając mu nawet odnośnik do pracy opublikowanej w dobrym czasopiśmie.

Co odróżnia takie wybieranie wyników od korzystania z wiedzy naukowej?

My tę wiedzę agregujemy. Jak wspomniałem, badania mają różną jakość i podlegają dalszej ocenie. Tworzymy metaanalizy i przeglądy systematyczne, zestawiając wyniki wielu publikacji i dopiero na tej podstawie budujemy wiarygodną wiedzę naukową. Wyciąganie pojedynczych liczb może prowadzić do zupełnie innego obrazu. Co więcej, nawet gdy od-

eprasa.pl b5b995298e

biorca zechce sprawdzić źródło, trafi na artykuł napisany fachowym językiem medycznym, najczęściej po angielsku. To duża bariera. Kto z nas ma czas na szczegółową analizę takiego materiału? Nasz pośpiech i to, że zajmujemy się wieloma innymi sprawami, sprawia, że jesteśmy podatni na dezinformację.

Od lat bada pan stosunek obywateli do szczepień. Co pana w tych badaniach najbardziej zaskoczyło?

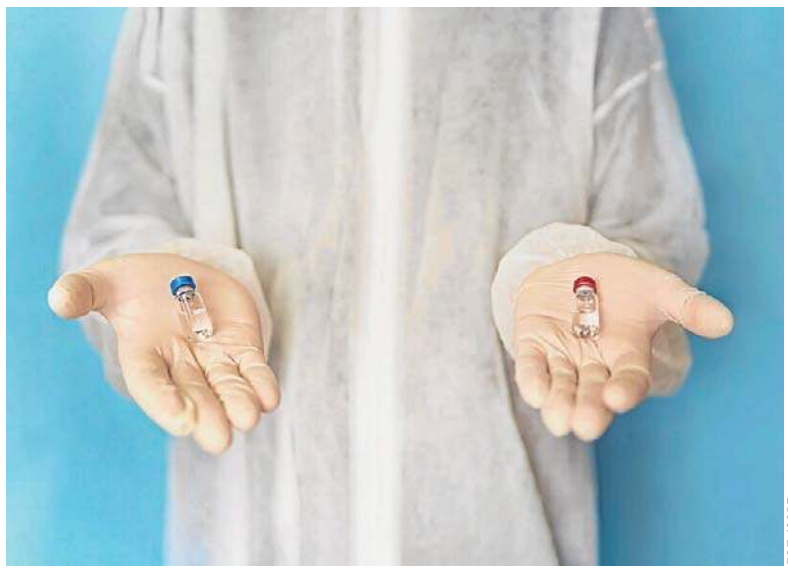
Współrealizowaliśmy wspólnie z CMKP, SWPS i ALK duży projekt MedFake, dotyczący budowania zaufania do szczepień. Był on finansowany przez NCBR, ale zamawiany przez Ministerstwo Zdrowia. Badaliśmy między innymi osoby w wieku 15-39 lat. Niezwykle ciekawe było dla mnie to, że osób o ugruntowanych poglądach, czy to proszczepiennych, czy antyszczepionkowych, było stosunkowo niewiele. Blisko dwie trzecie badanych przez nas osób miało swoje zdanie na temat szczepień, ale nie było ono mocno utrwalone. Te osoby mogą zmieniać stanowisko, w zależności od tego, co dzieje się w debacie publicznej. Jeżeli media opiszą sytuację, w której brak szczepienia doprowadził do poważnych powikłań czy śmierci dziecka, następuje przesunięcie w stronę postaw proszczepiennych. Jeśli natomiast zainteresują się niepożądanym odczynem poszczepiennym i nadadzą pojedynczemu przypadkowi rangę niewspółmierną do rzeczywistego zagrożenia, obserwujemy przesunięcie w przeciwnym kierunku. To sytuacja dynamiczna. Przekazy w mediach, także społecznościowych, mają silny wpływ na postawy.

Ale niektóre fałszywe przekonania okazują się jednak wyjątkowo trwałe. Jak to o związku szczepienia z autyzmem.

To właśnie jest zaskakujące. Fałszywa informacja o związku szczepienia MMR, czyli przeciw odrze, śwince i różyczce, z rozwojem autyzmu była wielokrotnie dementowana. Publikację, która rzeczywiście się ukazała w topowym czasopiśmie medycznym, wycofano po wnikliwej analizie. Wykazano poważne błędy metodologiczne i nadużycia, a jej tezy zostały obalone. Wycofanie nastąpiło dopiero w 2010 roku, wiele lat po jej publikacji. Mimo upływu wielu lat i jednoznacznych wypowiedzi ekspertów, te twierdzenia nadal są powielane. We wspomnianym raporcie „Dezinformacja oczami Polaków" z 2026 roku 28 procent badanych zgadza się z tezą, że szczepionki są główną przyczyną różnych chorób, na przykład autyzmu u dzieci czy nowotworów. To ponad jedna czwarta badanych. Mimo zgodnego głosu ekspertów, działań promujących szczepienia i pracy instytucji zdrowia publicznego takie przekonania pozostają utrwalone. Problem ma charakter globalny; w różnej skali borykają się z nimi również kraje zachodnie.

Od czego lekarz powinien zacząć rozmowę, jeśli rodzic mówi: „Boję się zaszczepić dziecko"?

Od uważnego wysłuchania, czego się dokładnie boi i na czym opiera swoje obawy. W ramach projektu jeździliśmy po Polsce i rozmawialiśmy z lekarzami i pielęgniarkami pracującymi w punktach szczepień, do których pacjenci zgłaszają takie wątpliwości. Przygotowaliśmy na tej podstawie rekomendacje. Jeżeli od razu zakwestionujemy obawy rodzica, powiemy, że nie mają sensu, bo dane naukowe pokazują coś innego, a nie wysłuchamy, o co mu chodzi, możemy zamknąć drogę do porozumienia. Bywało, że po dobrze przeprowadzonej rozmowie może nie udawało się wykonać szczepienia na pierwszej wizycie, ale dzięki kolejnym rozmowom było to możliwe przy drugim czy trzecim podejściu. Trzeba zrozumieć ludzkie lęki i rozmawiać prostym językiem. Jeżeli zaczynamy od terminologii medycznej i samych danych statystycznych, trudno o porozumienie. Tymi osobami często kieruje troska o dziecko.

FOT. 123RF

Prof. Filip Raciborski: Coraz częściej zamiast zmyślonych wyników przedstawia się pojedyncze dane z istniejących publikacji. Odbiorcę można w ten sposób wprowadzić w błąd, podając mu nawet odnośnik do pracy opublikowanej w dobrym czasopiśmie

Rodzic, który odmawia szczepienia, może uważać, że właśnie w ten sposób chroni dziecko?

Nasi koledzy z Akademii Leona Koźmińskiego badali środowiska antyszczepionkowe. Jeden z ważniejszych wniosków, które nam przedstawili, był taki, że unikanie szczepienia jest przez te osoby postrzegane jako forma dbania o zdrowie dziecka. Uważają, że szczepienie jest na tyle niebezpieczne, iż bezpieczniej go uniknąć. Jeżeli nie zrozumiemy tej perspektywy, trudno będzie rozmawiać. Nie łudźmy się też, że przekonania utrzymywane przez lata zmienimy podczas pierwszego spotkania. Z rozmów z personelem medycznym wynikało, jak ważne jest, żeby rodzic poczuł się potraktowany poważnie, bez stygmatyzowania: „O, przyszedł antyszczepionkowiec". To człowiek, który ma swoje obawy i z którym można o nich porozmawiać. Jeśli nie uda się go przekonać za pierwszym razem, nie należy robić tego na siłę. Trzeba zostawić przestrzeń na kolejne spotkanie, kolejną rozmowę. Czasem właśnie w ten sposób udaje się te osoby przekonać.

Dzieci w szkole uczą się np. segregowania odpadów, wracają do domu i uczą rodziców. Czy podobnie mogłyby uczyć się rozpoznawania dezinformacji?

Wyszliśmy dokładnie z tego założenia. Nasi koledzy z Uniwersytetu SWPS opowiedzieli nam o „szczepionce przeciwko dezinformacji". To przenośnia. Chodzi o naukę krytycznego myślenia i pewnej nieufności wobec docierających do nas informacji. To, że ktoś nam coś przekazał, nie oznacza, że to automatycznie jest prawda. Badania pokazują, że ćwiczenie rozpoznawania prób manipulacji zwiększa naszą odporność. Wspólnie z pedagogami ze szkół podstawowych stworzyliśmy scenariusze lekcji dla klas I–III oraz dla starszych uczniów. Dla tych drugich – na historię i biologię. Pokazywaliśmy, jak w czasie dawnych epidemii rozpowszechniały się nieprawdziwe informacje i jakie stosowano metody leczenia. Dziś niektóre z nich wydają nam się kuriozalne, ale w dobie lęku i braku dostępu do wiedzy medycznej ludzie się tym kierowali. Przykładem może być leczenie dżumy poprzez przykładanie do obrzękniętych węzłów chłonnych np. gołębi, które miały zabierać chorobę od chorego. Dla dzieci są to ciekawe, zaskakujące historie, które pozwalają pokazać mechanizm: kiedy się boimy i nie znamy przyczyny problemu, sięgamy po niesprawdzone rozwiązania. A one mogą nie tylko być nieskuteczne, lecz także niebezpieczne.

Jak rozmawiać o tym z najmłodszymi, żeby nie był to kolejny niezrozumiały wykład?

Przygotowaliśmy komiksy. Dla klas I–III wykorzystaliśmy bajkę o Jasiu i Małgosi, pokazując, że to, co łatwe, miłe i przyjemne, nie zawsze jest dla nas zdrowe. Do starszych dzieci zwracaliśmy się już wprost z tematem dezinformacji. Stworzyliśmy postać superbohatera, Wigora Swady, który walczy z fałszywymi tezami. Szukaliśmy atrakcyjnego dla nich języka. Uważam, że w szkole powinniśmy jak najwcześniej zacząć o tym rozmawiać. Przygotowywać dzieci na kontakt z fałszywymi informacjami, uczyć krytycznego myślenia, ale też tego, żeby nie przekazywały dalej wszystkiego, co do nich trafia. Dezinformacja szerzy się przez nas, bo to my ją zazwyczaj rozpowszechniamy. Bez weryfikacji, oceny czy choćby zastanowienia, czy coś jest prawdą. Można o tym mówić ciekawie, dostosowując język do wieku odbiorców: w szkole podstawowej, średniej, a później na uniwersytetach. Tak kształtujemy bardziej świadome społeczeństwo.

Jeśli chodzi o internet, to wręcz zalewa nas fala fałszywych informacji. Sama edukacja wystarczy?

Problem niewątpliwie jest bardzo poważny. Biorąc pod uwagę obecną politykę mediów społecznościowych i wielkich firm technologicznych, niewiele wskazuje na to, żeby w najbliższych latach nastąpiła radykalna poprawa jakości i weryfikacji informacji. Trochę jesteśmy pozostawieni sami sobie. Dlatego tak ważne jest wyrobienie umiejętności krytycznego myślenia: zatrzymania się i zastanowienia, czy to, co czytamy, ta reklama albo cudowny sposób na nasze dolegliwości, w ogóle ma szansę być prawdziwe i sprawdzone. Dlatego też stworzyliśmy poradniki dla rodziców, dla osób dorosłych. Zwykle poradniki zachęcające do szczepień wyjaśniają, że szczepienia są bezpieczne, i rozprawiają się z mitami. My poszliśmy w inną stronę. Pokazaliśmy, jak wyglądał świat, w którym nie było szczepień, i jakie ryzyko wiązało się z chorobami, przed którymi one chronią. Często gloryfikujemy to, co naturalne, uznając, że jest zdrowe. Nie zawsze to prawda. Niektóre rośliny są trujące i nikomu nie będziemy polecać ich spożywania tylko dlatego, że są naturalne. Podobnie zapominamy o zagrożeniach związanych z nabywaniem odporności przez przechorowanie. Nikt nie mówi o potencjalnych ryzykach i powikłaniach. Korzystamy z ochrony, którą dają szczepienia, także z odporności populacyjnej. Przez lata odsetek zaszczepionych był wysoki, a uchylanie się od szczepień znacznie rzadsze. O samych chorobach niewiele rozmawiamy. Pozostają nazwy, które czasem sprawdzamy w wyszukiwarce. Co jakiś czas pojawiają się ogniska zachorowań. Tak było z odrą pod Warszawą w 2018 roku, czy w 2024 roku, pojawił się też krztusiec. Okazuje się, że to, co przestało być dla nas problemem, może powrócić. O tym przypominamy w poradniku.

Wróćmy do pacjenta przed ekranem komputera czy telefonu. Trafia na poradę zdrowotną. Zanim w nią uwierzy, zanim udostępni bliskim albo kupi polecany preparat, to co powinien zrobić najpierw?

Zacząłbym od zdrowego rozsądku. Jeżeli ktoś oferuje produkt, który ma gwarantowaną skuteczność i rozwiązuje wszystkie nasze problemy, zastanówmy się przez chwilę, czy to w ogóle realne. Czy ma szansę być prawdą? Już taka wstępna ocena może pokazać, że prawdopodobnie mamy do czynienia z oszustwem albo manipulacją. Poszukajmy w internecie informacji: kto jest producentem, jaki jest skład produktu, czy został zarejestrowany i przez kogo. Sprawdźmy, czy jest szeroko dostępny. Ograniczona dostępność może być kolejnym sygnałem wymagającym uwagi. Przyjrzyjmy się opiniom. Jeżeli są wyłącznie zachwyty zadowolonych osób, a brakuje odniesień do wyników badań, i to nie tylko jednego badania, to mamy powód do wątpliwości. Podobnie, jeśli produkt przedstawiany jako lek, nie ma informacji o wskazaniach czy możliwych działaniach niepożądanych. Spotykamy produkty, które podszywają się pod leki, nawet ich nazwy bywają podobne. Jeśli dodatkowo pojawia się opowieść, że lekarze nie chcą o nich mówić, ktoś zastrasza producenta albo istnieje zmowa, która ma nie dopuścić preparatu na rynek, to kolejny sygnał oszustwa lub dezinformacji.

eprasa.pl b5b995298e

ROZMOWA

Pora odczarować mit Netflixa. Taka jest prawdziwa historia „ołowianej" pani profesor z Zabrza

Po serialu Netflixa cały świat dowiedział się o doktor Wadowskiej-Król, dowiedział się też o niezbyt pozytywnej postawie nieistniejącej pani profesor Berger, ale nie poznał chlubnej historii prawdziwej profesor Bożeny Hager-Małeckiej. Zmiana imienia i nazwiska pani profesor Hager-Małeckiej jest zabiegiem kompletnie niezrozumiałym. Tym bardziej że na Śląsku była znana, podobnie jak jej rodzina – mówi Magdalena Kędzierska-Zaporowska, autorka książki „Ołowiana profesor".

Magdalena Nowacka-Goik

W lutym na Netflixie ukazuje się serial „Ołowiane dzieci", opowiadający historię śląskiej lekarki Jolanty Wadowskiej-Król i jej walki o zdrowie oraz walki z systemem. Widzowie zachwyceni, a na Śląsku burza. Bo obok niej druga postać. I chociaż jako jedyna dostanie fikcyjne imię i nazwisko, tajemnicą Poliszynela jest to, że pierwowzorem stała się mentorka doktor Król, profesor Bożena Hager-Małecka. Postać w serialu nie jest pokazana zgodnie z prawdą historyczną, w najważniejszych aspektach. Nie budzi sympatii. Czy ta sytuacja stała się głównym impulsem do napisania książki „Ołowiana profesor"?

Tak, bezpośrednim impulsem był serial, choć w nim de facto pojawia się profesor Krystyna Berger. Ma ona jednak unikalne cechy pozwalające na identyfikację z profesor Bożeną Hager-Małecką. Tak samo jak ona jest wojewódzką konsultantką do spraw pediatrii, szefową kliniki w Zabrzu i promotorką doktoratu Jolanty Wadowskiej-Król. Poza tym ma dobre relacje z generałem Jerzym Ziętkiem ze względu na swojego ojca, z którym wojewoda znał się jeszcze z czasów powstań śląskich. Bohaterka wykreowana – zresztą bardzo interesująco – przez Agatę Kuleszę miała jednak inne cechy charakteru niż autentyczna pani profesor. Tak twierdzą nie tylko członkowie rodziny, lecz także inne osoby, które znały Bożenę Hager-Małecką. Nie to jednak wzbudza największe kontrowersje, bo to zrozumiałe, że zarówno aktor, jak i reżyser, mają swoją wizję postaci, tworzą rolę. Najbardziej bulwersujące wydało mi się to, że w tym serialu odebrano profesor Bożenie Hager-Małeckiej jej zasługi.

Bo tak naprawdę to ona zdiagnozowała pierwsze dziecko z ołowicą i rozpoczęła akcję masowych badań.

Profesor Bożena Hager-Małecka była spiritus movens akcji ratowania dzieci. Oczywiście absolutnie nie umniejszam zasług doktor Wadowskiej-Król, bo obie lekarki ze sobą ściśle współpracowały. Serial – czy wcześniej także książka Magdaleny Majcher „Doktórka od familoków" – ma, rzecz jasna, prawo do fikcji. Pod warunkiem jednak, że ta fikcja nie jest promowana jako „prawdziwa historia", a billboardy z taką zapowiedzią pojawiły się w wielu śląskich miastach. Skoro prawdziwa i skoro kluczowe dla tej historii postaci zachowały swoje nazwiska, to dlaczego wyjątek uczyniono tylko dla jednej osoby?

Pod swoimi nazwiskami występują Jerzy Ziętek, Edward Gierek, Zdzisław Grudzień. No i pani doktor Jolanta Wadowska-Król.

Zmiana imienia i nazwiska profesor Hager-Małeckiej jest zabiegiem kompletnie niezrozumiałym. Tym bardziej że pani profesor na Śląsku była znana, podobnie jak jej rodzina. Jej ojciec był powstańcem, komisarzem plebiscytowym, posłem na Sejm Śląski, wiceburmistrzem Tarnowskich Gór, działaczem społecznym.

Książka powstała więc po to, aby przywrócić dobre imię, które mogło zostać zafałszowane przez odbiór serialu?

Powstała także ze względu na moją niezgodę na to, żeby prawdziwej postaci pod pozorem „prawdziwej" historii odbierać nazwisko i zasługi.

I przez takie przedstawienie, skazać na zapomnienie?

Tak. Cały świat dowiedział się o doktor Wadowskiej-Król, dowiedział się o niezbyt pozytywnej postawie nieistniejącej pani profesor Berger, a nie poznał chlubnej historii prawdziwej profesor Bożeny Hager-Małeckiej.

Uwaga, teraz spojler. Mimo że tytuł odnosi się jednoznacznie do historii ołowianych dzieci, tak naprawdę książka nie będzie tą samą historią, pokazaną przez pryzmat innej osoby.

Moją opowieść zaczynam od ołowicy, ale fabułą cofam się do roku 1921. Kiedy zaczęłam wgłębiać się w szczegóły, dotyczące życia profesor Hager-Małeckiej i jej rodziny, pomyślałam, że i one powinny zostać opowiedziane. Prawda, która w nich tkwi, jest może nawet ciekawsza niż fikcja wykreowana przez scenarzystów. Podobnych „czarnych charakterów", jak ten przedstawiony w serialu, mamy przecież sporo. Lekarek z taką rodzinną historią i doświadczeniami nie tylko na Śląsku, ale w całej Polsce, na pewno nie było wiele.

Dla odbiorcy atrakcyjniejsze i prostsze staje się kontrastowanie bohaterów, dobry nie ma konkurencji. Ale „Ołowiana profesor" nie jest biografią, to powieść. Chociaż ilustrują ją zdjęcia z rodzinnego archiwum profesor Hager-Małeckiej.

Oczywiście można było napisać sążnistą biografię, z mnóstwem przypisów i historycznych szczegółów. Wraz z wnukiem profesor Hager-Małeckiej uznaliśmy jednak, że dotarłaby ona do wąskiego grona odbiorców. Skoro „Netflix" wyprodukował popularny serial, który zainteresował masy, to żeby adekwatnie odpowiedzieć na tę historię i ją uzupełnić, trzeba było zdecydować się na równie dostępną formę. Stąd pomysł na powieść, a właściwie fabularyzowaną biografię. Wymyśliłam dialogi, miejsca, niektóre wydarzenia. Oparłam się jednak na wspomnieniach, notatkach i pamiętnikach rodziny pani profesor, a także na dokumentach historycznych. Prawdziwe wydarzenia ubrałam w fabułę, starając się – oczywiście na tyle, na ile to było możliwe – zachować ducha autentycznej historii.

Historię doktor Król i historię profesor Hager-Małeckiej łączą kwestie ołowicy, medyczne. W przypadku „Królki" kluczem była też integracja z robotniczym środowiskiem, relacje, nawiasem wcale nie zawsze dobre, przynajmniej na początku. Te relacje pokazano w książkach, no i w serialu. Jakim kluczem posłużyła się pani w swojej powieści?

Znałam książkę Magdaleny Majcher, czytałam też bardziej reportażową, autobiograficzną publikację Michała Jędryki. Uznałam, że nie ma sensu pisania kolejnej historii ołowicy, ponieważ nie uniknęłabym powtórzeń. Ten motyw pełni w mojej książce funkcję klamry. Moja opowieść zaczyna się od rozmowy Bożeny Hager-Małeckiej z generałem Ziętkiem na temat ołowicy. Następnie cofamy się w czasie. Sięgam do roku 1921, a największą część książki zatrzymuję właściwie na roku 1949. Zależało mi, aby pokazać, że godna podziwu postawa lekarki, którą potem obserwowaliśmy w czasach PRL-u, w dużej mierze wynikała ze sposobu jej wychowania jeszcze w dwudziestoleciu międzywojennym, z głębokiego patriotyzmu rodziny Hagerów, z doświadczeń wojennych. Czytelnik może poznać losy tej rodziny, zaczynając od czasów po trzecim powstaniu śląskim, kiedy prześladowana przez Niemców musiała opuścić Zabrze. Później opisałam, jak ojciec pani profesor, doktor Bronisław Hager, sprzeciwiał się sanacji, jak mocno popierał Korfantego. Sporo miejsca poświęciłam wydarzeniom lat trzydziestych i temu, jak żyło się wtedy na podzielonym Górnym Śląsku. Przedstawiłam też lata wojenne, podczas których Bożena Hagerówna studiowała na tajnych kompletach i była łączniczką AK. W fabule dotarłam do roku 1989.

Zatrzymajmy się na początku. Profesor Bożena Hager-Małecka przyjeżdża na spotkanie z Edwardem Gierkiem w Katowicach, zaaranżowane przez generała Ziętka. I dostaje zielone światło na realną pomoc, a przynajmniej nie przeszkadzanie.

Warto tu podkreślić, że Bożena Hager-Małecka chroniła swoich współpracowników, których nie chciała w tę akcję angażować. Pytałam rodzinę pani profesor, czy pamiętają jej działania z tamtych czasów. Zięć pani profesor, również lekarz, pracował wówczas na zabrzańskiej pediatrii, więc wydawało mi się, że mógł znać szczegóły. Tymczasem usłyszałam od niego, że teściowa brała całą odpowiedzialność za tę walkę na siebie. Także dlatego, że mogła sobie na to pozwolić. Sam Gierek cenił jej doświadczenie i wiedzę, leczyła jego wnuki.

To, że w serialu padł cień na pamięć Bożeny Hager-Małeckiej, mimo że nie pada jej nazwisko, zabolało nie tylko rodzinę, ale też społeczność śląską.

Bo to nieprawda, że dopiero po serialu zaczęło się na Śląsku mówić o tej postaci. Hagerowie byli tu znani znacznie wcześniej. Wnuk pani profesor doprowadził do wydania wspomnień Bronisława Hagera, szpital w Tarnowskich Górach nosi imię Bronisława Hagera, a w Zabrzu-Biskupicach istnieje rondo imienia profesor Bożeny Hager-Małeckiej. Powstały materiały filmowe z udzia-

eprasa.pl b5b995298e

FACEBOOK M. KĘDZIERSKA-ZAPOROWSKA

Magdalena Kędzierska-Zaporowska na Targach Książki w Katowicach promowała swoją książkę

łem pani profesor, w których opowiada o swojej pracy. A pracowała nawet na emeryturze i to w zwyczajnej zabrzańskiej przychodni, w sumie ponad 50 lat. W 1996 roku została Honorową Obywatelką Tarnowskich Gór. Ponieważ jednak mamy w kulturze „warszawocentryczność", ta opowieść nie miała szansy być szeroko znana. Warto pokazać, że także poza stolicą Polska miała bohaterów, oczywiście trzeba to robić w ciekawej formie. Także z odrobiną fikcji, ale takiej, która uczyni przekaz prostszym i bardziej przystępnym, a nie całkowicie zakłamie historię.

Pracuje pani w wydawnictwie, więc trzeba powiedzieć, że ta forma literatury popularnej cieszy się teraz sporym zainteresowaniem.

To prawda. Od pewnego czasu powieść obyczajowa intensywnie czerpie z historii. Bardzo mocno eksploatowany jest wątek drugiej wojny światowej, a szczególnie powstania warszawskiego. Inne regiony wciąż jednak czekają na swoje opowieści. Pojawiają się pojedynczy autorzy, którzy pokazują w ten sposób małe ojczyzny. Kino to już w ogóle kolejny „level" do zdobycia, bo film wymaga ogromnych pieniędzy. Fakt, że śląska historia „Ołowianych dzieci" trafiła do produkcji Netflixa, oznacza jednak, że także taka regionalna opowieść ma potencjał dla ogólnopolskiej, a nawet światowej kultury, oczywiście jeśli zostanie zuniwersalizowana po to, żeby mogła zostać szeroko zrozumiana.

Czy miała pani już sygnały od czytelników a propos „Ołowianej profesor"?

Zazwyczaj słyszę o zaskoczeniu, bo ludzie myślą, że moja powieść to kolejna wersja opowieści o ołowicy, chociaż na okładce pojawiła się wyraźna adnotacja, że fabuła zaczyna się zaraz po powstaniach. Czytelnicy nie są tym jednak rozczarowani, wręcz przeciwnie. Doceniają to, że mogli poznać fragment nieznanej historii Górnego Śląska. I chodzi tu także o Ślązaków. Wielu z nich wciąż nie wie, co działo się w ich regionie przed laty.

Ostatni rozdział to już bardzo bliska historia, będąca trochę podsumowaniem tego, co działo się w latach 70. Mamy rok 1989, a pani profesor jest uczestniczką obrad Okrągłego Stołu.

W tym rozdziale moja powieść najbardziej zbliżyła się do reportażu. Oparłam ten fragment na protokole z obrad podstolika ekologicznego, zacytowałam autentyczne wypowiedzi pani profesor.

To więc prawdziwa historia.

Na tyle, na ile było to możliwe.

Magdalena Kędzierska-Zaporowska

Redaktorka, pisarka, publicystka. Z wykształcenia jest polonistką i glottodydaktykiem, ukończyła edytorstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Redaktorka współpracująca z największymi polskimi wydawnictwami, obecnie w Wydawnictwie Emocje Plus Minus; autorka kilkunastu publikacji dla dorosłych i dla dzieci. Napisała m.in. książkę „Krzysztof Respondek. Taki świat kupiłem" - pierwszą biografia zmarłego śląskiego aktora, piosenkarza i artysty kabaretowego. Tarnogórzanka mieszkająca w Krakowie.

REKLAMA 0011615820

eprasa.pl b5b995298e

LUDZIE

Śląsk był winiarską potęgą Europy. Nawet królowie zjeżdżali kiedyś na śląską ziemię, aby pić nasze wino

Winiarnia w Tarnowskich Górach, tokaj z Węgier, ekscentryczny kupiec trzymający małpy i papugi oraz romans górnośląskiego hrabiego. Historia śląskiego wina prowadzi od średniowiecznych winnic do europejskich salonów i fortun, po których pozostały niezwykłe opowieści

Roman Balczarek

W średniowieczu Śląsk był jednym z najważniejszych producentów win w tej części Europy, a ówczesny klimat pozwalał na produkcję o trudnej do wyobrażenia sobie dziś skali. Kres temu przyniosła tzw. mała epoka lodowcowa i w zasadzie tylko Zielona Góra oparła się kryzysowi. Jednak wraz z zanikiem rodzimej produkcji Górny Śląsk stał się importerem win z Czech, Moraw i przede wszystkim z Węgier, a wszystko to za sprawą rodzin Sedlaczków i Donnersmarcków.

Średniowieczne winnice od Wrocławia po Górny Śląsk

Patrząc na naszą aglomerację, trudno dziś sobie wyobrazić Górny Śląsk jako krainę łagodnych wzgórz pokrytych szpalerami winorośli. A jednak w okresie tzw. średniowiecznego optimum klimatycznego, trwającego od X do XIV wieku, warunki pogodowe nad Odrą przypominały te panujące obecnie w południowych Niemczech czy na Morawach. Zimy były krótkie i łagodne, a lata długie, upalne i słoneczne. Winorośl zaś pojawiła się na Śląsku wraz z przyjęciem chrześcijaństwa i pomińmy dziś, czy było to w roku 863, 883, 920 czy nawet 1000. O tym kiedy indziej.

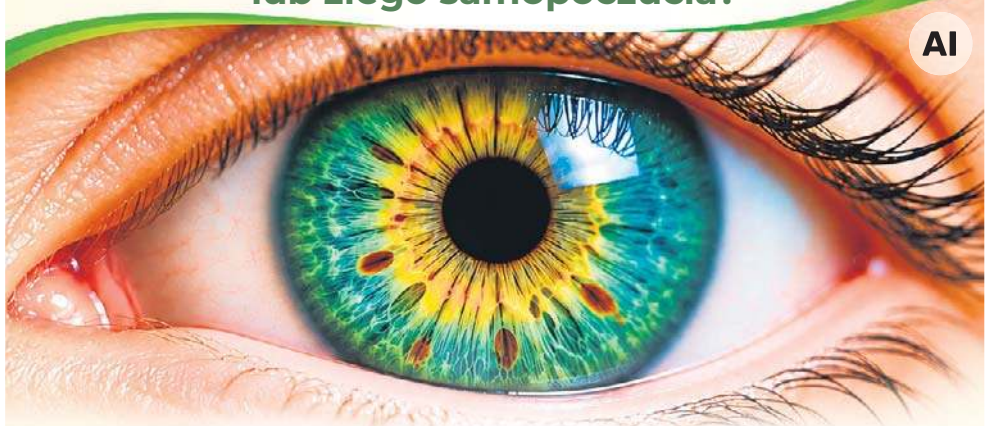
Winorośl początkowo sadzono przy klasztorach – głównie za sprawą benedyktynów, cystersów oraz kanoników regularnych – wyłącznie w celu zapewnienia wina mszalnego niezbędnego do sprawowania liturgii. Z czasem jednak uprawa wykroczyła poza klasztorne mury, a wino stało się napojem powszechnym, serwowanym na książęcych dworach, w patrycjuszowskich kamienicach i miejskich karczmach. W średniowiecznych miastach woda z płytkich studni bywała średniej jakości, a trunek powstały ze sfermentowanego soku winogronowego – obok piwa – pełnił funkcję bezpiecznego napoju codziennego użytku oraz ważnego towaru handlowego.

Wino tłoczono z owoców winorośli właściwej Vitis vinifera, której sadzonki sprowadzali na Śląsk zakonnicy oraz osadnicy z Frankonii, Nadrenii, Flandrii i Walonii. Uprawiano szczepy zbliżone do dzisiejszego traminera, rieslinga oraz pinot noir. Choć śląskie wino ustępowało jakością trunkom z południa Europy i bywało dość cierpkie – przez co nierzadko zaprawiano je miodem i przyprawami korzennymi – to skala jego produkcji budziła podziw. Albo, parafrazując Walaszka, może i niedobre, ale za to w dużych ilościach. Najstarszymi udokumentowanymi winnicami na obecnych ziemiach polskich były dwie plantacje: w Płocku oraz we Wrocławiu, wymieniona w bulli papieża Innocentego II z 1136 roku.

Wrocławska winnica, położona w rejonie wyspy katedralnej (od lat 40. nazywanej z komunistycznych powodów Ostrowem Tumskim) oraz Ołbina, dała początek winiarskiemu zagłębiu rozciągającemu się wokół Środy Śląskiej, Legnicy, Brzegu, Niemczy i Nysy. Co istotne, winiarski rozkwit nie ograniczał się wyłącz-

REKLAMA 0211611068

SZUKASZ PRZYCZYNY
nawracających dolegliwości
lub złego samopoczucia?

Spojrzymy na Twoje zdrowie, patrząc Ci w oczy.

IRYDOLOGIA

Konsultacja oparta na obserwacji charakterystycznych znaków i zmian widocznych w tęczówce oka.

UMÓW KONSULTACJĘ
798 768 712

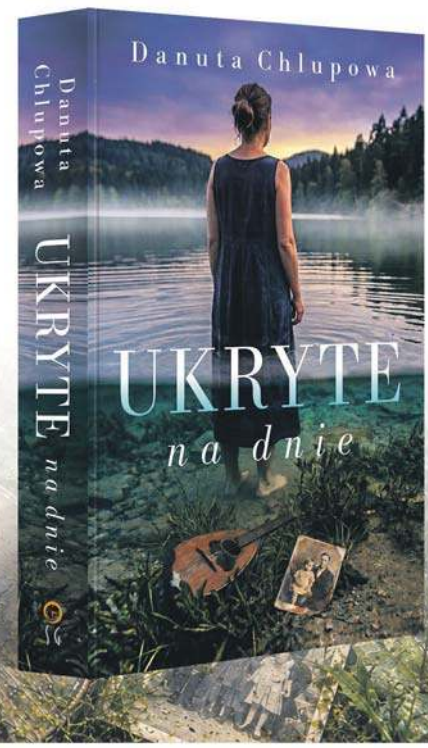
Gabinet Irydologiczny
Ul. 1 Maja 117
41-706 Ruda Śląska

Irydologia nie zastępuje badań ani diagnostyki lekarskiej.

REKLAMA 0011606046

POD TAFLĄ JEZIORA CIERLICKIEGO KRYJE SIĘ ŚWIAT, KTÓRY ZNIKNĄŁ WRAZ Z BUDOWĄ ZAPORY.

Danuta Chlupowa opowiada o trzech pokoleniach kobiet, których losy splatały się z dziejami Zaolzia.

Wydawnictwo SZARA GODZINA
www.szaragodzina.pl

Książki są dostępne w dobrych księgarniach stacjonarnych i internetowych.

eprasa.pl b5b995298e

nie do Dolnego Śląska. Nasłonecznione stoki obsadzano krzewami wokół Opola, Raciborza, Głogówka, Prudnika, Cieszyna, a nawet w okolicach Bytomia, Gliwic i Pszczyny. Świadectwem tamtej epoki są zachowane do dziś nazwy geograficzne, takie jak Winów czy Winowe Wzgórza.

Mała epoka lodowcowa i bastion w Zielonej Górze

Złoty wiek śląskiego winiarstwa zakończył się pod wpływem sił natury, wobec których dawni ogrodnicy okazali się bezradni. Już u schyłku XV stulecia klimat w Europie Środkowej zaczął ulegać stopniowemu ochłodzeniu, które w XVI i XVII wieku przeszło w fazę znaną w klimatologii jako mała epoka lodowcowa. Średnie temperatury spadły o jeden, dwa stopnie Celsjusza, co dla wrażliwej na mróz winorośli oznaczało wyrok. Zimy stały się tak surowe, że Odra zamarzała na kilka miesięcy w roku, a gwałtowne majowe przymrozki regularnie niszczyły młode pędy i kwiatostany. Z kolei lata zrobiły się krótkie, wietrzne i deszczowe. Pozbawione słońca owoce nie gromadziły odpowiedniej ilości cukru,

FOT. ARC

Kupiec Johann Sedlaczek w 1789 roku otworzył w Tarnowskich Górach wyszynk win węgierskich, dając początek firmie Sedlaczek

gniły na krzewach, a uzyskiwany z nich moszcz był tak kwaśny, że nie nadawał się do picia nawet po dosłodzeniu. Dzieła zniszczenia dopełniła wyniszczająca wojna trzydziestoletnia (1618-1648), podczas której przemarsze wojsk obróciły w perzynę resztki podupadających winnic.

W ciągu kilku pokoleń winiarstwo na Górnym i w większości Dolnego Śląska całkowicie zamarło, ustępując pola uprawie zbóż, chmielu oraz ziemniaków, co pchnęło lokalną gospodarkę w stronę browarnictwa i gorzelnictwa. Na winiarskiej mapie Śląska przetrwał w zasadzie tylko jeden ośrodek: Zielona Góra wraz z przyległymi wzgórzami. Tamtejsze plantacje ocalały dzięki unikalnemu mikroklimatowi, a także dzięki wyjątkowemu uporowi lokalnych mieszczan. Zielonogórzanie wyselekcjonowali bardziej odporne odmiany i utrzymali tradycję winiarską przez najchłodniejsze stulecia, podczas gdy reszta Śląska musiała szukać zupełnie nowych źródeł zaopatrzenia w trunek.

Czas „węgrzyna", czyli zwrot ku południowym szlakom

Gdy lokalne prasy winiarskie na Górnym Śląsku odeszły w zapomnienie, popyt na wino bynajmniej nie zniknął. Zamożna szlachta, duchowieństwo oraz bogacące się mieszczaństwo wciąż potrzebowały wina zarówno do celów liturgicznych, jak i konsumpcji. Lukę po rodzimej produkcji wypełnił import. Początkowo na górnośląskie stoły trafiały lżejsze wina z sąsiednich Czech oraz Moraw, jednak prawdziwą furorę zrobiły trunki sprowadzane zza Karpat, z Królestwa Węgier.

Górny Śląsk zajmował strategiczne położenie na przecięciu szlaków handlowych wiodących z południa Europy ku Bałtykowi oraz w głąb państwa pruskiego i Rzeczypospolitej. Przez Przełęcz Jabłonkowską, Cieszyn, Pszczynę, Rybnik, Gliwice i Tarnowskie Góry ciągnęły karawany wozów wyładowanych dębowymi beczkami. Wina węgierskie miały nad innymi ogromną przewagę technologiczną i smakową: dzięki gorącemu klimatowi Kotliny Panońskiej zawierały dużo naturalnego cukru oraz alkoholu, co działało jak konserwant. Podczas gdy lżejsze wina reńskie czy morawskie często kwaśniały w trakcie wielotygodniowego transportu, gęsty i esencjonalny „węgrzyn" nie tylko dobrze znosił podróż, ale i dojrzewał w miarę kołysania w beczkach.

Narodziny imperium Sedlaczków

Prawdziwy przełom w handlu winem węgierskim na Górnym Śląsku wiąże się z rodziną Sedlaczków. Familia ta wywodziła się bezpośrednio z Węgier, gdzie (jak odnotował „Kattowitzer Zeitung" w 1936 r.) z nieznanych bliżej przyczyn musiała spieniężyć swoje posiadłości ziemskie i wyemigrować na Śląsk. Nabywcy węgierskich dóbr nie byli jednak w stanie wyłożyć całej gotówki od razu, przez co od niespłaconej części kapitału zobowiązani byli uiszczać coroczne odsetki. Wobec braku pieniądza wierzytelności te regulowano w naturze, a dokładniej węgierskim winem, które ładowano na wozy i wysyłano na północ, prosto do Wolnego Miasta Górniczego. Odbiorcą transportów był kupiec Johann Sedlaczek, prowadzący już w mieście handel napojami oraz towarami kolonialnymi. Dysponując stałymi dostawami trunku, w 1786 roku otworzył w Tarnowskich Górach wyszynk win węgierskich, dając początek firmie Sedlaczek.

Moment na rozkręcenie interesu był odpowiedni. Po śmierci króla Prus Fryderyka Wielkiego władze w Berlinie złagodziły dotychczasową, restrykcyjną politykę celną, co znacząco ułatwiło sprowadzanie win z Węgier. Równocześnie same Tarnow-

dokończenie na stronie 30

REKLAMA 0011610927

Prezydent Bytomia Mariusz Wołosz zaprasza na

BYTOMSKI JARMARK ŚWIĄTECZNY

27 listopada 2026 – 6 stycznia 2027

RYNEK

MAGICZNE ILUMINACJE • WSPÓLNE ROZŚWIETLENIE CHOINKI • PARADA Z MIKOŁAJEM • ZAGRODY ALPAK I RENIFERÓW • MAŻORETKI, AKROBACI CYRKOWI, SZCZUDLARZE • KONCERTY GÓRNICZEJ ORKIESTRY DĘTEJ BYTOM I ORKIESTRY POWER OF WINDS • ZIMOWE PLENEROWE KINO • ANIMACJE DLA DZIECI • BARBÓRKA DLA WSZYSTKICH – TRADYCJA, KTÓRA ŁĄCZY • GORĄCE NAPOJE I SMAKOŁYKI

Więcej informacji na www.bytom.pl

ORGANIZATORZY BYTOM BECEK BYTOM MZDiM BZ UK Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu

WSPÓŁORGANIZATOR Jarmarki Śląskie

eprasa.pl b5b995298e

dokończenie ze strony 29

skie Góry przeżywały boom gospodarczy po wznowieniu wydobycia rud srebra i ołowiu w państwowej kopalni „Fryderyk". Do miasta napływali urzędnicy, inżynierowie i kupcy, a największą sensacją techniczną stała się maszyna parowa służąca do odwadniania wyrobisk.

Aby zobaczyć ten cud techniki, do miasta przybywali najznamienitsi goście: królowie Prus Fryderyk Wilhelm II, Fryderyk Wilhelm III oraz Fryderyk Wilhelm IV, car Rosji i król Polski Aleksander I, reformator państwa pruskiego baron vom Stein, a w 1790 roku nawet sam Johann Wolfgang von Goethe towarzyszący księciu Karolowi Augustowi z Saksonii-Weimar. Wielu z tych gości po zwiedzaniu miało próbować win Sedlaczka, a przynajmniej tak głosi firmowa legenda.

Winiarnia dosyć szybko stała się biznesem rodzinnym, a dzieło ojca kontynuował jego syn, Johann Paul Sedlaczek. Pod jego zarządem tarnogórska hurtownia wyrosła na jedną z najważniejszych firm winiarskich na Górnym Śląsku, a sam Johann Paul zyskał tytuł honorowego obywatela Tarnowskich Gór oraz pruski Order Orła Czerwonego. Kiedy zmarł w 1878 roku, firmę przejął przedstawiciel trzeciego pokolenia – Heinrich Sedlaczek, wunderkind, który wcześniej odebrał staranne wykształcenie bankowe w Berlinie, a mieszkańcy nazywali go szurniętym Heinrichem z racji na głośne mówienie do siebie, wymachiwanie rękami oraz trzymanie małp i papug w centrum miasta.

Niemniej firma rozwijała się pod jego auspicjami wybornie i Heinrich przekształcił rodzinną hurtownię w międzynarodowy koncern. Chcąc uniezależnić się od pośredników, kupił rozległe winnice wraz z tłoczniami i piwnicami w miejscowości Rád na Węgrzech, a w Promontor (dzisiejszy Budafok pod Budapesztem) wybudował magazyny wina.

Królem sprowadzanego przez Sedlaczków trunków był bez wątpienia węgierski tokaj. Pieczęć firmy Sedlaczek dawała klientom gwarancję, że w butelce znajduje się autentyczny trunek

W latach 80. XIX wieku firma z Tarnowskich Gór zaopatrywała w węgierskie wina nie tylko Śląsk, lecz także południowe i zachodnie Niemcy.

Złoto w kieliszku i urok mieszczańskiego nałogu

Królem trunków sprowadzanych przez Sedlaczków był bez wątpienia węgierski tokaj. Posługując się współczesnym językiem, można powiedzieć, że był to produkt certyfikowany, a pieczęć firmy H. Sedlaczek dawała klientom gwarancję, że w butelce znajduje się autentyczny trunek z regionu Tokaj-Hegyalja w północno-wschodnich Węgrzech. Tokaj to z kolei białe wino wytwarzane z endemicznych szczepów uprawianych na wulkanicznych stokach u zbiegu rzek Cisy i Bodrogu. Finalny produkt jest gęsty, ma bursztynowy kolor i – jak piszą sommelierzy – cechuje go intensywny aromat miodu, suszonych moreli, pomarańczowej skórki i przypraw korzennych, co jest wielce możebne.

W XIX wieku na uprzemysłowionym Górnym Śląsku tokaj stał się jednym z ulubionych napojów dla rosnącego w siłę mieszczaństwa. Pili go dyrektorzy kopalń i hut, urzędnicy magistraccy, prawnicy, lekarze, aptekarze oraz bogaci kupcy. W ówczesnej prasie i poradnikach medycznych winom tokajskim przypisywano wręcz właściwości lecznicze, zalecano je na anemię, osłabienie serca, niestrawność czy stany nerwowe. Ta medyczna i kulturowa legitymizacja kryła jednak drugie, znacznie mniej chlubne dno. W dobrym tonie było zaczynanie dnia od kieliszka mocnego węgrzyna „na pobudzenie krążenia", popijanie go do obiadu w winiarni, a wieczorem raczenie się nim przy kartach lub cygarze. Pod szyldem wyrafinowanego koneserstwa i mieszczańskiej elegancji rozwijało się powszechne uzależnienie.

Podczas gdy klasie robotniczej wytykano pijaństwo w podrzędnych szynkach z tanią gorzałą, górnośląskie mieszczaństwo upijało się w białych rękawiczkach. Wysokoprocentowy, słodki tokaj uzależniał równie skutecznie, a choroba alkoholowa wielu szacownych obywateli była skrzętnie maskowana jako niewinna słabość do węgierskich specjałów.

Wino na salonach

Zamiłowanie do wszystkiego, co węgierskie – od tokaju po południowy temperament – nie ograniczało się bynajmniej do mieszczańskich kamienic. Równie mocno, a pod względem finansowym z jeszcze większym rozmachem, fascynacji tej ulegała górnośląska arystokracja i przemysłowa magnateria. Najlepszym tego dowodem były losy potężnego rodu Henckel von Donnersmarcków – tych samych, od których Johann Sedlaczek kupił budynek przy tarnogórskim Rynku i którzy przez dziesięciolecia byli jednymi z najważniejszych klientów winiarni. W ich przypadku więź z Węgrami przybrała jednak wymiar bardzo osobisty, przypieczętowany wielkim, budzącym skandale romansem.

Bohaterem tej historii był urodzony w Siemianowicach Śląskich hrabia Hugo Henckel von Donnersmarck, jeden z bogatszych magnatów przemysłowych epoki, budowniczy pałacu w Nakle Śląskim, który przez całe życie pozostawał w cieniu swojego kuzyna Guida ze Świerk-lańca. Obaj kuzyni mieli jednak kilka wspólnych cech; między innymi potrafili wydawać fortuny na swoje wybranki wbrew opinii własnej rodziny. W połowie lat 50. XIX wieku 45-letni, żonaty wówczas Hugo stracił głowę dla zaledwie 19-letniej węgierskiej szlachcianki Laury von Kaszonyi. Urodzona 7 stycznia 1836 roku w Budzie (późniejszej części Budapesztu) Laura była córką prawnika i mecenasa węgierskiego teatru narodowego Jana von Kaszonyi oraz Rozalii wywodzącej się ze starego szlacheckiego rodu Pongraczów. W 1855 roku ojciec wysłał niepełnoletnią jeszcze córkę do Wiednia, aby kształciła się w sztuce aktorskiej.

Tam Laura poznała się z górnośląskim magnatem. W odróżnieniu od owianej złą sławą prostytutki Blanki de Paiva (żony Guida), Laura uchodziła za dobrą partię, ale problemem była żona Hugona. Mimo tego para zamieszkała razem w Wiedniu, podczas gdy pierwsza żona hrabiego, Laura von Hardenberg, opłakiwała śmierć syna Alfonsa i ciężko chorowała w zamku Wolfsberg w Karyntii.

Gdy w Wigilię roku pańskiego 1857 pierwsza małżonka umierała, Hugo przebywał z węgierską kochanką w kurorcie Baden pod Wiedniem i nie zdążył przyjechać na czas, by pożegnać się z żoną. Choć wybudował zmarłej wspaniałe mauzoleum z białym sarkofagiem dłuta śląskiego rzeźbiarza Augusta Kissa, już rok później poślubił w Wiedniu Laurę von Kaszonyi.

W latach 60. XIX wieku para rezydowała w pałacu w Nakle Śląskim, na którego frontonie do dziś widnieje połączony herb Donnersmarców i węgierskiego rodu Kaszonyi. Na pałacowych ucztach, gdzie węgierskie tradycje nowej pani domu łączyły się z górnośląską fortuną, nie brakowało węgrzynów sprowadzanych z rodzinnych plantacji Laury i zapewne także z pobliskich Tarnowskich Gór przez Sedlaczków. Zakochany Hugo obsypywał żonę posiadłościami: kupił jej dobra w Wiesenau, w dolnośląskim Stein, w Karl-burgu na historycznych Węgrzech, a w Wiedniu wzniósł dla niej okazały pałac.

Mimo kontrowersji, przez 32 lata małżeństwa Węgierka była oddaną towarzyszką życia Hugona, a po śmierci męża nigdy nie wyszła ponownie za mąż.

Zmierzch

Podczas gdy węgierska hrabina Donnersmarck dożywała swoich dni w wiedeńskim pałacu, w Tarnowskich Górach nadchodził powolny zmierzch dla interesu Sedlaczków. Po przedwczesnej śmierci Heinricha Sedlaczka w 1886 roku prowadzenie firmy przejął jego najstarszy syn, Hugo. Dwa lata później wyjechał jednak na stałe za granicę, przekazując zarząd w ręce matki – Ottilie.

Ottilie kierowała firmą aż do 1901 roku, po czym stery zaczęły przechodzić w ręce zaufanych menedżerów spoza rodziny Sedlaczków. Po śmierci Ottilie w 1906 roku spadkobiercy zdecydowali o przekształceniu firmy w rodzinną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Przedsiębiorstwo dokonało jeszcze ostatniego skoku ekspansji, przejmując w 1904 roku hurtownię win Anderich w Królewskiej Hucie oraz otwierając w 1908 roku nowoczesny oddział w Zabrzu przy ówczesnej Bahnhofstraße 5.

Wytyczenie nowej granicy polsko-niemieckiej w czerwcu 1922 roku przecięło organizm firmy na pół: macierzysta siedziba w Tarnowskich Górach oraz filia w Królewskiej Hucie znalazły się w granicach Polski, podczas gdy oddział w Zabrzu pozostał po stronie niemieckiej jako osobna spółka jawna. Nowe kordony celne, hiperinflacja oraz utrata dawnych powiązań z Węgrami po rozpadzie monarchii austro-węgierskiej sprawiły, że tradycyjny import tokaju przestał wystarczać do utrzymania biznesu.

Firma, której udziały wykupili w całości byli dyrektorzy, musiała zmienić profil – przestawiła się w dużej mierze na produkcję wyrobów spirytusowych, instalując aparaturę destylacyjną do wytwarzania wódek i likierów.

Choć w 1936 roku firma hucznie świętowała jeszcze swoje 150-lecie, wybuch II wojny światowej i powojenne nacjonalizacje ostatecznie zamknęły historię winiarskiego biznesu, pozostawiając po nim zabytkowe wnętrza przy tarnogórskim Rynku oraz opowieść o czasach, gdy Górny Śląsk smakował węgierskim winem.

Dziś w domu Sedlaczka na tarnogórskim Rynku działa Muzeum Miejskie i restauracja nawiązująca nazwą do dawnej winiarni. Do pałacu w Nakle Śląskim – typowo demoludycznie – najpierw wprowadziła się szkoła rolnicza, potem był internat, a obecnie działa tam Centrum Kultury Śląskiej. Natomiast na Węgrzech, w dawnym pałacu Laury, już nieco bardziej po europejsku, urządzono ekskluzywny hotel należący do sieci Hunguest.

REKLAMA 0011612163

eprasa.pl b5b995298e

LUDZIE

Violetta Villas -Czesława Gospodarek, córka górnika z Dąbrowy Górniczej

Dzisiaj swą kinową premierę ma najnowszy film o Violetcie Villas. Biografia artystki, która przez dziesięciolecia elektryzowała publiczność, z pewnością przyciągnie przed ekrany nie tylko miłośników jej talentu. W kinowej opowieści zabrakło miejsca, by pokazać górnicze i zagłębiowskie tropy, które dla Czesławy Gospodarek z domu Cieślak były istotne.

Grzegorz Olma

FOT. MARIUSZ OLIVA SOTO

O Violetcie Villas mówiono i pisano, że ma głos ery atomowej

Ojciec Violetty był górnikiem w jednej z kopalń w Dąbrowie Górniczej, wówczas niespełna 40-tysięcznego miasta w Zagłębiu. To tu na początku lat trzydziestych przyszły na świat pierwsze dzieci małżeństwa Janiny i Bolesława Cieślaków. Wanda urodziła się w 1931 roku, Jerzy dwa lata później. W momencie narodzin Wandy, najstarszej z trójki rodzeństwa Violetty, jej ociec miał 24 lata, matka Janina zaledwie 17. Nie był to najlepszy czas dla młodych rodzin na dorobku. Od końca lat dwudziestych szalał kryzys. Zamykano kolejne fabryki, w tym kopalnie, rosło bezrobocie, a o stabilnej pracy można było zapomnieć. Szczęściem było dorywcze zajęcie przynoszące jakikolwiek dochód.

Nie zachowały się dokumenty informujące, w której z dąbrowskich kopalń pracował młody Cieślak. W tym czasie było ich w okolicach miasta sporo, ale wszystkie przechodziły przez kryzysowe turbulencje. Największa z nich, Paryż, jeszcze w 1929 roku zatrudniała 2500 pracowników i wydobywała milion ton węgla. Ale kryzys to wydobycie ściął o połowę, w 1934 roku na powierzchnię wyjeżdżało stąd już tylko 526 tys. ton. To w tym czasie zarząd Towarzystwa Francusko-Włoskiego Dąbrowskich Kopalń Węgla podjął decyzję o unieruchomieniu Redena. Wcześniej zamykano działające tu dużo mniejsze kopalnie: Florę, Józefa czy Stanisława.

Z Dąbrowy Górniczej do Belgii

To właśnie w 1934 roku 27-letni Bolesław sam wyjeżdża za chlebem do Belgii. Roboty nie zmienia, tak jak w Zagłębiu, będzie górnikiem, tyle że na „pasku" zamiast złotówek wyliczą mu belgijskie franki. Trafia do niewielkiego miasteczka Heusy niedaleko Liege, w pobliżu granicy z Niemcami. Takich jak on jest tu więcej. To nie tylko Polacy czy Ślązacy, ale także robotnicy z Włoch, Holandii czy Francji. Ściągani są tu ze względu na trudne warunki panujące w tamtejszych kopalniach: częste zawaliska i wydobywający się metan. W zamian dostają stabilną i nieźle opłacaną pracę. Rodzinna legenda mówiła, że w Belgii Cieślak miał poznać Edwarda Gierka, podobno istniała nawet fotografia, na której uchwycono tych dwóch panów, ale nie przetrwała wojennej zawieruchy. Takiego spotkania nie można wykluczyć. Późniejszy pierwszy sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej pracował w tym czasie w kopalni w niedalekiej Limburgii.

Na chrzcie – Violetta, w dokumentach Czesława

Bolesław dobiega trzydziestki. Od trzech lat fedruje u Belga. Robota jest pewna, zarobek pozwala odłożyć trochę grosza, a kopalnia daje górniczym rodzinom niewielki domek z ogródkiem, w którym może się pomieścić familia. Decyzja jest prosta – Janina z dwojgiem kilkulatków na stałe opuszcza Dąbrowę, dołącza do męża.

Na efekt tej zmiany długo nie trzeba było czekać, w czerwcu 1938 roku rodzina Cieślaków powiększa się o małą Violettę (Czesławę), a dwa lata później na świecie pojawi się jej brat Ryszard.

Przyszła diwa urodziła się w klinice św. Elżbiety w miasteczku Heusy 10 czerwca 1938 roku. Zakonnice, które prowadziły szpital ochrzciły ją imieniem Violetta Élisa, ale te imiona nie spodobały się tradycyjnemu polskiemu górnikowi, który w urzędzie zarejestrował swoje trzecie dziecko jako Czesławę Marię.

Kopalnie w Walonii, jak te w Zagłębiu, nie przetrwały

Heusy pod koniec lat trzydziestych było samodzielną gminą żyjącą z górnictwa węgla kamiennego. Miejscowość musiała być zamożna, skoro miała własny szpital. 6-tysięczna osada od pięćdziesięciu lat stanowi elegancką dzielnicę miasta Verviers. Po górniczych tradycjach nie ma tu praktycznie śladu. 50-tysięczne miasto odwołuje się raczej do wielowiekowych tradycji włókienniczych. O węglowej przeszłości praktycznie się tu dziś nie wspomina, choć całkiem niedaleko znajduje się zabytkowa kopalnia Blegny. To w niej mógł pracować ojciec Violetty. Od miejsca zamieszkania Cieślaków było do niej kilkanaście kilometrów.

Kopalnia w Blegny fedrowała do 1980 roku, od dwudziestu lat wpisana jest na światową listę dziedzictwa kultury UNESCO. Można ją dziś zwiedzać także pod ziemią. Trasy prowadzą górniczymi chodnikami na dwóch poziomach 30 i 60 metrów. Przywołując polskie skojarzenia można powiedzieć, że przypomina Kopalnię Guido w Zabrzu.

Tak wracało do kraju tysiące górniczych rodzin

W belgijskim domu Cieślaków mówiono po polsku, francusku, walońsku i niemiecku. Mała Czesia swoje wczesne dzieciństwo miała beztroskie. Wojenna zawierucha nie dotknęła walońskiej prowincji, życie toczyło się tu spokojnie. Jednak po zakończeniu wojny Cieślakowie niesieni reemigracyjną falą decydują się na powrót do Polski.

Nowa komunistyczna władza jeszcze pod koniec 1945 roku zaczęła zabiegać o ściągnięcie do kraju wykwalifikowanych górników, którzy na zachód Europy trafili w latach 30. i w czasie wojny.

Na Górnym i Dolnym Śląsku brakowało wykwalifikowanych pracowników. Według ustaleń Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego (CZPW) z września 1945 roku, tylko z górnośląskich kopalń zostało wywiezionych ponad 13 tysięcy pracowników. Przy CZPW powstało Biuro Mobilizacji Sił Roboczych, którego celem była organizacja reemigracji polskich górników z Francji, Belgii oraz Niemiec. Powracającym obiecywano przydzielenie mieszkań i uprzywilejowanie specjalnymi przydziałami żywności.

Według szacunków, w ramach reemigracji rodzin górniczych w drugiej połowie lat czterdziestych do Polski mogło powrócić około 50-70 tysięcy osób. Tylko od 15 maja do 15 października 1946 roku reemigrowało 5029 górników wraz z rodzinami, łącznie 17 883 osoby. Jak podają zachowane statystyki, w tym czasie ogółem odprawiono 32 pociągi kolejowe z reemigrantami. Powracający przywieźli ze sobą – 4413 rowerów, 1716 maszyn do szycia, 1558 radioodbiorników, 425 pralek, 44 motocykle i 5 samochodów.

Nie wiemy, z jakim majątkiem z Belgii do Polski wróciła rodzina Cieślaków. Z zielonej Walonii trafili do równie zielonego, pięknie położonego Lewina Kłodzkiego na Ziemiach Odzyskanych, gdzie zamieszkali w wygodnym przestronnym budynku pozostawionym przez Niemców. Ojciec Violetty górniczy mundur zamienił początkowo na milicyjny uniform, a ostatecznie trafił do pracy na kolei.

8-letnia Czesia Cieślak, przyjeżdżając z rodzicami do Lewina Kłodzkiego, nie mogła przewidzieć, że w tym samym Lewinie spędzi ostatnie lata swego barwnego, pełnego emocjonujących wzlotów i bolesnych upadków życia. Że u szczytu artystycznej kariery swym głosem rozpalać będzie publiczność na światowych scenach i królować w plotkarskich mediach. I że w tym samym Lewinie przyjdzie jej pożegnać się z życiem – samotnej, porzuconej, wykorzystywanej przez opiekunkę, za to w otoczeniu zaniedbanych czworonogów – psów, kotów i kóz, których trudno było zliczyć, choć wiadomo, że ich liczba mocno przekraczała dwie setki.

Jeden z ostatnich jej koncertów miał miejsce w Domu Muzyki i Tańca w Zabrzu. Wystąpiła tu pod koniec stycznia 2010 roku z okazji Dni Babci i Dziadka. W mroźne popołudnie zabrzańska sala pękała w szwach, artystka zgromadziła tysięczną widownię. 72-letnia diwa wystąpiła tu cała na biało, w piórach i kapeluszu na głowie. Jak relacjonowały media, Villas była w niezłej formie, publiczność na kolejne piosenki reagowała owacyjnie. Wokalistka nie kryła wzruszenia, zapewniała, że jeśli tylko pozwoli jej na to zdrowie, to postara się częściej koncertować. Udało się jej wystąpić jeszcze dwa razy: we Wrocławiu i po raz ostatni w Kielcach. Violetta Villas zmarła 5 grudnia 2011 r.

eprasa.pl b5b995298e

ROZMOWA

„Rubens był z Bytomia”. Kulisy internetowego fenomenu

– Potrafię przegapić przystanek, jadąc autobusem, bo zapatrzę się na kogoś, jego mimikę, gestykulację. To mnie fascynuje – mówi Mateusz Ledwig vel Roobens, twórca projektu „Rubens był z Bytomia”. Przygotowuje pakt Śląska z Zagłębiem. Nie zgadza się z tezą Szczepana Twardocha, że Ślązacy są ksenofobiczni, i zamierza na pełnej petardzie wykorzystać to, co udało mu się zbudować przez ponad 10 lat. I mówi, co go łączy z Marylą Rodowicz. Więcej też na dziennikzachodni.pl

Magdalena Nowacka-Goik

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Dlaczego Rubens był z Bytomia, a nie z Sosnowca?

Pytasz pewnie trochę w kontekście popularnych żartów bazujących na funkcjonujących stereotypowych antagonizmach. Humor jest nam potrzebny i nie powinniśmy tracić do siebie dystansu. Ale warto wiedzieć, gdzie kończy się żart, a zaczyna stygmatyzacja. Ślązacy chcą być Ślązakami i uważają, że osoby z Zagłębia nie są Ślązakami – OK. Ludzie z Zagłębia mówią o sobie, że są Zagłębiakami, i to też jest OK.

A ty, jako Mateusz Ledwig vel Roobens, z którym miastem czujesz największą bliskość, ten przysłowiowy vibe?

Lubię wszystkie miasta na Śląsku. Kiedy pracowałem jako kierowca, miałem okazję trochę pojeździć i je poznać. Urodziłem się w Piekarach Śląskich i tam mieszkałem, w Bytomiu chodziłem do liceum.

Czyli dlatego Rubens był z Bytomia. OK, wszystko jasne.

Ten okres w moim życiu najbardziej kojarzył mi się ze śląskim językiem, wtedy poznałem najwięcej ludzi, którzy godali po śląsku. Ale, ale... Chyba największy sentyment mam jednak do Katowic. Tu mieszkam i tu czuję się u siebie. Może dlatego, że przez 10 lat mieszkałem w Warszawie. Jednak w pewnym momencie stwierdziłem, że Katowice są mi bliższe, a jednocześnie bardziej atrakcyjne pod każdym względem.

Jesteś jednym z najstarszych influencerów na Śląsku. I nie mam na myśli tego, że dziś świętujesz swoje 35. urodziny, ale działasz ponad 10 lat w sieci, a twój projekt z Rubensem świętuje dekadę...

Sam o sobie mówię senior influencer. (śmiech)

Dziś ten zawód, bo skoro się na tym zarabia, to zawód, mocno się upowszechnił. Jak wyglądały początki najstarszego lub jednego z najstarszych śląskich influencerów?

Niekonwencjonalne poczucie humoru miałem od dzieciaka. I lubiłem obserwować ludzi. Potrafię przegapić przystanek, jadąc autobusem, bo zapatrzę się na kogoś, jego mimikę, gestykulację. To mnie fascynuje i pobudza wyobraźnię, zastanawiam się, o czym ta osoba myśli. Kumulacja tych cech znalazła ujście około 10 lat temu. Pracowałem wtedy w agencji reklamowej w Warszawie. To było dzień po Bożym Ciele, moi klienci mieli wolne, ja musiałem być w pracy. Kiedy w ramach sabotażu przeglądałem internet, wpadł mi w oczy jakiś obraz Rubensa, dołożyłem do niego śląski tekst i jakoś mnie to samego rozbawiło. Przełożyłem kontekst obecny, dla mnie codzienny, na obraz. Dostrzegłem uniwersalność tych śląskich tekstów, internauci podchwycili, okazało się, że to codzienność w wielu domach. I ten uniwersalizm śląskiego humoru powszedniego ludzi zbliżył. Tworzymy pewną społeczność i nasz kontekst kulturowy nie jest oparty tylko na języku czy tym przysłowiowym śląskim łobiedzie, ale właśnie na śląskich emocjach.

To teraz cytat: „Jestem Ślązakiem od pokoleń. I, jakkolwiek to brzmi, odkąd pierwszy raz, chyba w gimnazjum, zobaczyłem obrazy Rubensa, miałem wrażenie, że z malowanych przez niego bardzo charyzmatycznych twarzy można wyczytać unikalny sposób ekspresji emocji »typowego Ślązaka«; pierwszego mema, dla żartu, wysłałem przyjaciółce. Jej reakcja zrodziła w mojej głowie pomysł na facebookowy fanpage”. Wiesz, skąd pochodzi?

Z „Dziennika Zachodniego”. Pierwsi o mnie napisaliście!

Dokładnie tak. Autorem tekstu był obecny naczelny, redaktor Marcin Zasada. Tekst ukazał się 11 lat temu, a dziś oficjalnie świętujesz (z małym poślizgiem) dekadę swojego projektu. Szybko okazało się, że połączenie sztuki, używając do tego obrazów flamandzkiego malarza ze śląską codziennością i humorem, wcale się nie gryzie, wręcz idealnie komponuje. I – co istotne – pokazuje, że śląski może się wpisać w nawet w barokowy sznyt.

Przez lata nam wmawiano, że śląski jest przaśny, prostacki, że należy się go wstydzić. No więc, jak widać, nie należy.

A ty mówiłeś w domu po śląsku? W końcu twoje rodzinne miasto to Piekary Śląskie, a tam godka ma się dobrze.

Nie, chociaż rodzina w domu używała śląskiego. Mnie to jednak irytowało, bo w szkole słyszałem, że poprawnie i ładnie mówi się po polsku. Tożsamość śląska, tak dziś oczywista, wtedy taką nie była. Istniała oczywiście pewna kultura regionu, ale nie była zbytnio popularna, nie pielęgnowaliśmy jej, nie promowaliśmy. I przez to dopiero teraz widzę, że Śląsk jako region tak bardzo wyróżnia się na tle Polski, jego mieszkańcy są inni. Co oczywiście nie przeszkadza we wspólnym życiu.

Na czym ta inność – twoim zdaniem – polega?

Jesteśmy bardziej otwarci niż w pozostałych regionach. I tu nie zgodzę się z tym, co powiedział Szczepan Twardoch na antenie TVP, że Ślązacy są ksenofobiczni. Ja tak nie uważam i jest to moim zdaniem mocno krzywdzące. Nie mogę oczywiście wypowiadać się za całą społeczność bez choćby jakichś badawczych podstaw. Mogę jednak bazować na swoich obserwacjach ludzi, którzy tu mieszkają, z którymi współpracuję na różnych płaszczyznach. Ale jeżdżąc jako taksówkarz, bo miałem taki epizod, poznałem też sporo obcokrajowców mieszkających na Śląsku, którzy mieli też doświadczenia z dłuższego pobytu w innych regionach. I każda z tych osób twierdziła, że właśnie tutaj, na Śląsku, czuje się najlepiej. Jak u siebie. Myślę, że na to, jacy jesteśmy, składa się pewna specyfika, która nas ukształtowała: wiara, bliski związek z rodziną. Oczywiście świat się zmienił, Śląsk na pewien sposób także, ale ja chcę mieć swój pozytywny udział w tych zmianach, czerpiąc z dobrych korzeni. I przekazując te wartości, otwartość wobec innych, właśnie przez śląską kulturę.

To jeszcze jeden cytat z tej rozmowy sprzed lat: „Ludzi w Warszawie naprawdę ciekawi to, jak mówimy i jakie są tradycje z tym związane. To bardzo pozytywne zjawisko” – mówi Mateusz. „Mój śląski, jakiego używam w memach, nie jest specjalnie poprawny słownikowo, to raczej potoczna gwara, jaką posługuje się większość Ślązaków, ale pierwszy i najważniejszy cel »Rubensa z Bytomia« to dobra zabawa. Tysiące ludzi to bawi i sprawia mi to wielką radość. A jeśli przy okazji mogę być kimś w rodzaju »ambasadora śląszczyzny«, to tym większa frajda. Śląskie tradycje to coś niezwykle charakterystycznego, czym z uśmiechem na ustach powinniśmy się dzielić”.

Kultura śląska ma różną formę, nie dzielę jej na lepszą i gorszą. Mam szacunek do śląskich szlagrów, świętej wojny czy kabaretu Rak. Może to kontrowersyjne, ale wyciągnijmy z tego to, co jest dobre, czyli jedność w prostej rozrywce. To też część naszej historii, tak jak disco polo, chcąc nie chcąc, jest częścią historii polskiej muzyki.

W jaką stronę chcesz iść teraz i w jaką stronę idzie śląska kultura, a razem z nią śląscy influ-

eprasa.pl b5b995298e

encerzy? Śląscy, czyli z województwa śląskiego, Zagłębiacy, ludzie z Częstochowy czy Żywca.

Uważam, że mówienie po śląsku na Instagramie zawsze robi coś dobrego. Zaprosiłem do Śląskiego Stołu śląskich influencerów, którzy w internecie przez swoją różną działalność promują region. Natomiast to, że ktoś nagrywa kontent po śląsku i staje się popularny, wcale nie oznacza, że działa dla Śląska. Ale działanie dla Śląska nie oznacza z kolei tego, że ktoś nagle staje się społecznikiem i dzień w dzień poświęca się temu bez reszty. Ja też nie wiedziałem, jak sensownie działać dla Śląska. I nie będąc pewnym, jak to robić, współorganizując trzeci Śląski Stół i zapraszając różne osoby działające w internecie, powiedziałem, że potrzebuję współpracy. I udało nam się stworzyć coś takiego jak śląska współpraca. Mam teraz pełniejszy obraz tego, co jest ważne, właśnie dzięki temu, że poznałem bliżej tych ludzi, wymieniliśmy się doświadczeniami. Wiatrem w żagle było to, że na moją prośbę o spotkanie był ogromny odzew. Odmówiły może trzy osoby, i to tylko z powodu innych zobowiązań w tym terminie.

Dawid Koczur przyjechał z Warszawy, Michalina Sosna również. Byliśmy zresztą razem w jednej z telewizji śniadaniowych. To osoby, które bardzo szanuję i cenię, z olbrzymimi zasięgami w internecie. Wiem, że gdy tylko będę robił kolejny śląski projekt społeczny i potrzebował ich wsparcia, to na pewno mi pomogą. I to jest wspaniałe.

Mówimy cały czas „śląscy influencerzy", ale mamy osoby z Zagłębia, m.in. z Dąbrowy Górniczej czy Będzina, są też z Częstochowy czy okolic Beskidów. Halo, halo, panie Rubens, to też śląscy influencerzy, bo są częścią województwa, mimo że nie mówią po śląsku. Ale czują związek ze swoim miastem czy regionem. Nie brakuje ich w budowaniu tej społeczności? Nie brakuje takiej wewnętrznej konsolidacji?

Brakuje. Być może też bezwiednie uległem tej wieloletniej narracji, a przecież wszyscy jesteśmy z jednego województwa i powinno nam być do siebie blisko. Ale żeby było blisko, powinniśmy chcieć bliżej się poznać. Z tej kampanii, o której mówisz, dowiedziałem się, że jest coś takiego jak gwara zagłębiowska. I występuje w niej pochodzący z Sosnowca aktor Michał Czernecki, który jest z Zagłębia i wspomina w swojej książce o mnie. Masz rację, powinniśmy więcej skupić się na współpracy – także na płaszczyźnie influencerów. Do Sosnowca w końcu nam bliżej niż do Trójmiasta.

No nie wiem... Polonia Bytom ma przecież sztamę z Arką Gdynia. Żartuję. Sama pochodzę z Będzina, od 18 lat mieszkam w Bytomiu, kocham oba te miasta, mentalność, historię, kulturę i ludzi.

Myślę, że to może być pomysł na kolejny śląski stół. Porozmawiam o tym z dyrektorem Robertem Talarczykiem. Ale nie Śląsk kontra Zagłębie, ale Śląsk razem z Zagłębiem. I chciałbym wtedy symbolicznie podpisać ten pakt śląsko-zagłębiowski. O nieagresji.

Wróćmy do pytania o twoją przyszłość i plany.

Mam naturalną zdolność zrzeszania ludzi z różnych środowisk i to jest mój plan na kolejne lata działań. Dzięki mojej działalności poznałem ludzi z bardzo różnych środowisk i dziś chcę przekuwać te relacje we wspólne działania. A byłem na przykład menedżerem Maryli Rodowicz. I okazało się, że Maryla kocha Śląsk, wprawdzie bliżej jej do tego Dolnego z racji swojego pochodzenia (Zielona Góra kiedyś leżała na Dolnym Śląsku), ale była też na mojej wystawie w Teatrze Śląskim. Współpracowałem z Dodą, współorganizowałem koncert „Artyści przeciwko nienawiści", robiłem i robię kampanie reklamowe. Mam 35 lat i teraz na pełnej petardzie chcę wykorzystać to, co udało mi się zbudować. Założyłem Fundację WSZYSTKO22. Od przyszłego roku będziemy wybierać 22 projekty rocznie, które zrealizujemy. Uważam, że w ten sposób możemy wpływać na transformacje i działać realnie w regionie. Chcę, żeby WSZYSTKO22 łączyło ludzi, organizacje i instytucje wokół konkretnych inicjatyw społecznych, kulturalnych i edukacyjnych. Nie tylko mówiło o zmianie, ale pomagało ją realizować. Ja chciałbym zająć się tematem pomocy śląskim kobietom.

Tym silnym babom?

To archetyp. Silna nie oznacza, że musi znosić wszystko – silna kobieta ma silny mental. Tematem języka zajmuje się już sporo osób, tematem barbórki i UNESCO Beata Piecha. A ja chcę zwrócić uwagę na kobiety. Paradoksalnie ja – mężczyzna, ale nie sam. Współpracuję z Anią Turowską, która długo działała w biznesie i prowadzi projekt „Kobieta silnie mentalnie". Te szkolenia są oczywiście kosztowne, a ja chcę uzyskać dofinansowanie z UE, aby mogły w nich wziąć udział kobiety, które na nie nie stać. Dotyczą psychologii, zarządzania finansami. Byłem obserwatorem na takim szkoleniu i chcę dać możliwość naszym śląskim kobietom i przeszkolić ich jak najwięcej! Nie jest mi też obojętna przemoc rówieśnicza. Miałem okazję poruszyć ten temat podczas posiedzenia sejmowej Komisji do Spraw Dzieci i Młodzieży i podzielić się własną historią. Moje słowo na 2027 rok to współpraca. Nie chcę tych 22 projektów realizować sam, a wspólnie z innymi podmiotami – chciałbym dawać głos każdej fundacji. Szukać wyzwań i skomplikowane rzeczy sprowadzać do prostego języka.

Czyli komunikacja.

Tak. I nie kreacja wizerunku, tylko jego przekaz, autentyczność.

Czego ci życzyć urodzinowo?

Chciałbym, abyśmy przestali mówić, że ktoś się ludzko zachował. Przywróćmy sobie człowieczeństwo. I...

...?

Czy to będzie też w wersji papierowej?

Nie jest wykluczone, a dlaczego pytasz? Środowisko influencera to internet.

Babcia woli czytać was tradycyjnie.

REKLAMA 0011617369

eprasa.pl b5b995298e

KULTURA

Koncerty świąteczne wśród luster

Na początek muzyka pradziadka Petera von Hochberg, 7. księcia von Pless

Jolanta Pierończyk

Pierwszy z pięciu tegorocznych koncertów w Sali Lustrzanej pszczyńskiego zamku zaplanowano na 5 grudnia. W programie - muzyka Hansa Heinricha XIV Bolka von Hochberg w zestawieniu z lekką, melodyjną muzyką muzyką Wolfganga Amadeusza Mozarta.

Hans Heinrich XIV był młodszym bratem teścia słynnej Daisy. Urodził się w Książu, bywał na zamku pszczyńskim. Całkowicie zapomniany, wrócił na sale koncertowe dopiero w XXI w., głównie za sprawą swojego prawnuka, Petera von Hochberg, który po śmierci wnuka Daisy, został 7. księciem von Pless.

5 grudnia w Sali Lustrzanej będzie można usłyszeć utwory z albumu „Hochberg - Kwartety fletowe". Początek o godz. 18.

Drugi (o 16.30) i trzeci (o 19.30) koncert świąteczny, 12 grudnia, wypełnią kolędy i pastorałki w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny.

20 grudnia odbędą się ostatnie dwa koncerty (o 16.30 i 19.30). Będzie to spotkanie z pianistą Mateuszem Krzyżowskim i Śląską Orkiestrą Kameralną pod batutą Daehwana Kima. W programie - m.in. muzyka Chopina, Debussy'ego i Karłowicza oraz słynna „Orawa" Wojciecha Kilara.

Koncerty świąteczne to zawsze okazja do zobaczenia zamku w niecodziennym wystroju. Tradycją są efektowne choinki, ale od 2022 r. Muzeum Zamkowe w Pszczynie na czas świątecznych koncertów przygotowuje dla ich słuchaczy także świąteczny wystrój książęcych komnat. W każdej zapalone są nocne lampki lub inne nastrojowe światełka. Prawdziwa magie czeka jednak w bibliotece i Salonie Wielkim. Ciepłe brązy tych dwóch pomieszczeń podkreślone blaskiem choinki i innych lampek tworzą niezwykłą atmosferę. Do tego zastawione stoły, jakby za chwilę naprawdę mieli przy nich zasiąść goście.

Grudniowe wieczory w zamku pszczyńskim podczas koncertów świątecznych to naprawdę wyjątkowy czas.

REKLAMA 0011618508

OBWIESZCZENIE STAROSTY MIKOŁOWSKIEGO

numer AB.7012.2.2026.JW
z dnia 27.11.2026 r.

Na podstawie art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*, zwanej dalej *Ustawą* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 311), Starosta Mikołowski podaje do publicznej wiadomości, że po rozpatrzeniu wniosku

Burmistrza Mikołowa, Rynek 16, 43-190 Mikołów
repr. przez pełnomocnika Agnieszkę Winkler
w dniu 27 listopada 2026 r. została wydana
Decyzja nr ZRID-4/2026 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla inwestycji pn.:
„Rozbudowa ul. Korczaka w Mikołowie",
obejmującej działki ewidencyjne o następujących numerach:
2625/138, 4060/138, 2413/138, 2414/138, 2444/140, 2445/140, 2443/140, 620/131, 1024/130, 1023/128, 2523/142, 2524/142, 2525/142, 2526/142, 2527/142, 2528/142, 2529/142, 2530/142, 1213/142, 1212/142, 1211/142, 1210/142, 1209/142, 1356/142, 2348/142, 3079/142, 1207/142, 390/20, obręb 240802_1.0029 Mikołów

Powyższą decyzją m.in.:

1) **został zatwierdzony projekt zagospodarowania terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany, sporządzone w sierpniu 2026 r. przez projektantów z odpowiednimi uprawnieniami budowlanymi, jednostka projektowa: Gravia Sp. z o.o., ul. Żelazna 17D, 40-851 Katowice,**
2) **został zatwierdzony podział nieruchomości, którego projekt został sporządzony na mapie w skali 1:500 i opracowany w wyniku prac, których rezultaty zawierają operaty techniczne wpisane do ewidencji materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego Starosty Mikołowskiego w dniu 18.05.2026 r. pod nr P.2408.2026.1049:**

Lp.	Stan dotychczasowy		Stan po podziale						Obręb ewidencyjny
	Nr działki	Powierzchnia [ha]	Działki pod drogę krajową lub powiatową		Działki pod drogę gminną		Działki pozostałej części nieruchomości		
			Nr działek	Powierzchnia [ha]	Nr działek	Powierzchnia [ha]	Nr działek	Powierzchnia [ha]	
1	**2414/138**	0,2708	-	-	4240/138	0,0002	4241/138	0,2706	0029 Mikołów
2	**2443/140**	0,1207	-	-	4242/140	0,0060	4243/140	0,1147	0029 Mikołów
3	**620/131**	0,3288	-	-	4220/131	0,0603	4221/131	0,2685	0029 Mikołów
4	**1024/130**	0,1686	-	-	4224/130	0,0286	4225/130	0,1400	0029 Mikołów
5	**1023/128**	0,0660	-	-	4222/128	0,0020	4223/128	0,0640	0029 Mikołów
6	**2523/142**	0,0871	-	-	4244/142	0,0032	4245/142	0,0839	0029 Mikołów
7	**2524/142**	0,0972	-	-	4246/142	0,0043	4247/142	0,0929	0029 Mikołów
8	**2525/142**	0,0971	-	-	4248/142	0,0042	4249/142	0,0929	0029 Mikołów
9	**2526/142**	0,1055	-	-	4250/142	0,0042	4251/142	0,1013	0029 Mikołów
10	**2527/142**	0,1090	-	-	4252/142	0,0042	4253/142	0,1048	0029 Mikołów
11	**2528/142**	0,1091	-	-	4254/142	0,0044	4255/142	0,1047	0029 Mikołów
12	**2529/142**	0,1153	-	-	4256/142	0,0156	4257/142	0,0997	0029 Mikołów
13	**2530/142**	0,1153	-	-	4258/142	0,0041	4259/142	0,1112	0029 Mikołów
14	**1213/142**	0,1195	-	-	4234/142	0,0030	4235/142	0,1165	0029 Mikołów
15	**1212/142**	0,1167	-	-	4232/142	0,0026	4233/142	0,1141	0029 Mikołów
16	**1211/142**	0,1186	-	-	4230/142	0,0028	4231/142	0,1158	0029 Mikołów
17	**1210/142**	0,1184	-	-	4228/142	0,0027	4229/142	0,1157	0029 Mikołów
18	**1209/142**	0,1189	-	-	4226/142	0,0027	4227/142	0,1162	0029 Mikołów
19	**1356/142**	0,0608	-	-	4236/142	0,0015	4237/142	0,0593	0029 Mikołów
20	**2348/142**	0,0115	-	-	4238/142	0,0003	4239/142	0,0112	0029 Mikołów
21	**3079/142**	0,1986	-	-	4260/142	0,0067	4261/142	0,1919	0029 Mikołów

3) **zostało zatwierdzone nabycie pod drogę gminną, tj. przejęcie na rzecz Gminy Mikołów jako działek w całości trwale zajętych pod inwestycję drogową, działek nr: 4240/138, 4244/142, 4246/142, 4248/142, 4250/142, 4252/142, 4254/142, 4256/142, 4258/142, 4242/140, 4234/142, 4232/142, 4230/142, 4228/142, 4226/142, 4236/142, 4238/142, 4260/142,**
4) **zostało zatwierdzone zajęcie nieruchomości lub ich części, z których korzystanie będzie ograniczone, jako działek czasowo zajętych pod inwestycję drogową - działki nr: 2625/138, 4060/138, 4241/138, 2444/140, 4245/142, 4247/142, 4251/142, 4253/142, 4259/142, 390/20, 4243/140, 4235/142, 4233/142, 4231/142, 4229/142, 4227/142, 4237/142,**
5) **decyzji nadany został rygor natychmiastowej wykonalności i ustalono termin wydania nieruchomości niezwłocznie po dniu wydania decyzji.**

Każdy zainteresowany ma możliwość zapoznania się z treścią ww. decyzji w Wydziale Administracji Architektoniczno-Budowlanej Starostwa Powiatowego w Mikołowie przy ul. Żwirki i Wigury 4a, po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu terminu, tel. (32) 32 48 244, (32) 32 48 190, w terminie 14 dni od dnia ukazania się niniejszego obwieszczenia.

Stronom przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej Decyzji do Wojewody Śląskiego za pośrednictwem Starosty Mikołowskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania Decyzji przez wnioskodawcę lub zawiadomienia pozostałych stron o jej wydaniu. Zgodnie z art. 49 z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), zawiadomienie stron postępowania uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia poprzez obwieszczenie w Starostwie Powiatowym w Mikołowie, w urzędach gmin właściwych ze względu na przebieg drogi, w Biuletynie Informacji Publicznej gmin i powiatu, a także w prasie lokalnej.

DROBNE

Nieruchomości

MIESZKANIA - KUPIĘ

Kupię mieszkanie zadłużone, z trudnym lokatorem, komornikiem, udziały. Gotówka, 883-402-202

KUPIĘ problemowe nieruchomości oraz udziały! SZYBKA GOTÓWKA! Tel. 884 308 046, solidnyskup.pl

MIESZKANIA DO WYNAJĘCIA

WYNAJMĘ pokój z dostępem do kuchni, do łazienki i pralni, TV 40" i internet w cenie - 1000zł/os. za miesiąc w Mysłowicach, Chorzów -1500zł/os. Kawalerka 1400zł Będzin, umeblowana, 888-197-088

Handlowe

KOLEKCJONERSTWO, SZTUKA

ARKADIA - skup i sprzedaż monet i banknotów, Katowice, 32-251-16-43, 500-223-234

MASZYNY URZĄDZENIA

KUPIMY maszyny do obróbki metalu i drewna. Tel.: 782-592-790.

Motoryzacja

OSOBOWE KUPIĘ

ABSOLUTNIE wszystkie marki, płacimy najwięcej! Dojazd, własny transport 509-796-001, 798-835-341

AUTOSKUP - absolutnie wszystkie angliki. Auta na części, bez prawa rejestracji, z importu z Niemiec, Belgii, Holandii, Francji oraz inne- kupię. Stan obojętny. Dojazd do klienta. Odbiór własnym transportem. Najlepsze ceny, 509-796-001

AUTOSKUP - Iveco, Ducato, Boxer, Jumper, Master, Mercedes, Ford, Mazda, Kia oraz inne marki. Stan obojętny. Dojazd do klienta, własny transport. Gotówka od ręki, 798-835-341

AUTOSKUP osobowe, dostawcze (stan obojętny) Dojazd, gotówka 602-871-305, 515-274-430 Własny transport

Autoskup, wszystkie 515274430

AUTOZŁOM- 800 zł/tona, osobowe, dostawcze, wszystkie marki i modele. Dojazd do klienta. Odbiór własnym transportem. Zwrot składki OC, Najlepsze ceny! Gotówka od ręki! 602-871-305

AUTOZŁOMOWANIE 602-871-305

OSOBOWE, dostawcze - wszystkie marki i roczniki. Stan obojętny. Całe, rozbite, do naprawy, dojazd do klienta. Odbiór własnym transportem. Najlepsze ceny! Szybki dojazd, 515-274-430

Finanse biznes

OFERTY

SPRZEDAM lub wydzierżawię działający Zajazd wraz z restauracją i z parkingiem, Sławków, ul. Wrocławska 68, przy trasie 94, tel, 501-122-661

Zdrowie

ZABIEGI

BUSKO-ZDRÓJ, Pensjonat Sanato Pobyty lecznicze i wypoczynkowe w promocyjnych cenach. Zadzwoń już dziś: 41-378-19-48 lub 696 -958- 319 www.santo.com.pl

Usługi

BUDOWLANO-REMONTOWE

USŁUGI cięcie złomu tel. 696-336-472.

BIUROWO - PROJEKTOWE

ŚWIADECTWA energetycz: 606307123

PRZEPROWADZKI

A-Z Przeprowadzki+Ekipa: 504709047

Turystyka

KRAJ - GÓRY

WISŁA -Sylwestrowy Kulig z Biesiadą w Kolybie, regionalne menu, Kapela. Tel.503-492-612

Różne

GOTÓWKA za KSIĄŻKI„ 668-571-329

KUPIĘ monety, banknoty, starocie, znaczki, medale, zegarki, rogi, płyty, widokówki, porcelanę: 660-482-319.

PANOWIE preparaty, tel. 788-989-351, 888-033-468

SPAWARKI transformatorowe i wirowe oraz silniki kupię, mogą być uszkodzone. Dobre ceny. Odbiór własnym transportem, 696-336-472.

Rolnicze

INNE

NAWOZY NPK, MG, S, N 6%, P 16%, K 28%, S 9%, MG 7% Cena 2.200 zł/ tona, 500-669-621

Usługi pogrzebowe

0011457765

POGOTOWIE POGRZEBOWE
KATOWICKIE CMENTARZE KOMUNALNE
ul. Murckowska 9, Katowice
Całodobowo:
32-255 15 51, 607 399 321
www.kck.katowice.pl

AUTOPROMOCJA

ibo TWOJE DOMOWE BIURO OGŁOSZEŃ

Ogłoszenia drobne
w Twojej gazecie zlecisz bez wychodzenia z domu przez Internetowe Biuro Ogłoszeń

ibo.polskapress.pl

eprasa.pl b5b995298e

REKLAMA 0011615516

OGŁOSZENIE
WÓJTA GMINY POCZESNA
z dnia 27 listopada 2026 r.

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie art. 17 pkt 1 w związku z art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zawiadamiam o kontynuacji procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Zawodzie, Sobuczyna, Kolonia Poczesna, Wrzosowa, w rejonie ulic: Długiej, Konwaliowej, 1 Maja, Nadrzecznej, Leśnej, wszczętej uchwałą nr 318/XLIV/22 Rady Gminy Poczesna z dnia 29 listopada 2022 r., wyłącznie w zakresie obszarów wskazanych na załącznikach graficznych nr 3 i 5 do tej uchwały, dotyczących odpowiednio działek nr 205/2 i 251/1 w obrębie Kolonia Poczesna, w granicach określonych na tych załącznikach.

Jednocześnie, na podstawie art. 39 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, informuję o kontynuacji strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu w zakresie wskazanych dwóch obszarów, w tym o sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko dostosowanej do zakresu ponawianych prac.

Zainteresowani mogą składać wnioski do projektu planu oraz wnioski dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym zagadnień wymagających uwzględnienia w prognozie, w terminie **od dnia 27 listopada 2026 r. do dnia 28 grudnia 2026 r.**

Wnioski do projektu planu należy składać na formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, w postaci papierowej na adres: Urząd Gminy Poczesna, ul. Wolności 2, 42-262 Poczesna, albo elektronicznie na adres e-mail: poczesna@poczesna.pl, za pośrednictwem skrytki ePUAP: /n0yeni985s/skrytka lub na adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-11466-86123-AVGFA-23. Wniosek powinien zawierać imię i nazwisko albo nazwę wnioskodawcy, adres zamieszkania albo siedziby, adres poczty elektronicznej, o ile wnioskodawca taki posiada, oraz informację, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem. Należy określić treść wniosku i oznaczenie nieruchomości, której dotyczy. Można podać dodatkowe dane do kontaktu, takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Wnioski w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko można składać pisemnie na wskazany wyżej adres Urzędu Gminy Poczesna, ustnie do protokołu w Urzędzie albo za pomocą środków komunikacji elektronicznej na wskazany wyżej adres e-mail, bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Organem właściwym do rozpatrzenia wniosków jest Wójt Gminy Poczesna.

Z uchwałą o przystąpieniu i załącznikami graficznymi określającymi granice obszarów można zapoznać się w Urzędzie Gminy Poczesna, ul. Wolności 2, 42-262 Poczesna, w godzinach pracy Urzędu.

Wójt Gminy Poczesna
Artur Sosna

REKLAMA 0011614475

NIERUCHOMOŚCI NA SPRZEDAŻ
Gmina Damasławek - wyciąg z I przetargu ustnego ograniczonego

Lp.	Położenie, księga wieczysta, oznaczenie nieruchomości, opis nieruchomości	Przeznaczenie w MPZP	Cena wywoławcza/ Wadium [zł]	Termin przetargu
1.	wieś Damasławek, gmina Damasławek. KW PO1B/00019483/5. Działka ewidencyjna nr 392 obręb Damasławek o pow. 4,0435 ha. Klasoużytki: RIIIa – 1,5796 ha, RIIIb – 1,0350 ha, RIVa – 0,5730 ha, RIVb – 0,8559 ha. Działka ewidencyjna nr 392 stanowi nieruchomość rolną w rozumieniu ustawy z dnia 11.04.2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego. Nieruchomość w kształcie wydłużonego wieloboku, całościowo użytkowana rolniczo o dość płaskim terenie. Granice nieruchomości zostały wznowione geodezyjnie. Nieruchomość objęta 2 umowami dzierżawy na czas oznaczony do dnia 31.08.2028r. W przypadku zbycia nieruchomości jej nabywca wstępuje z mocy prawa w stosunek dzierżawy w miejsce dotychczasowego Wydzierżawiającego, na zasadach określonych w art. 678 § 1 w związku z art. 694 Kodeksu cywilnego.	Nieruchomość zgodnie ze miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wsi Damasławek (uchwała nr XVI/99/15 Rady Gminy Damasławek z dnia 2.11.2015 r.) znajduje się w strefie 23 RM – tereny zabudowy zagrodowej. Zgodnie z Planem ogólnym gminy Damasławek (uchwała nr XVI/99/15 Rady Gminy Damasławek), nieruchomość położona jest w strefie planistycznej 291SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową. Nieruchomość posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej wojewódzkiej nr 251. Również możliwość dojazdu drogą gminną śródpolną ozn. ewid. nr 473.	**742 059,00 zł (w tym 23% VAT)** **Wadium 40 000,00 zł**	**8.02.2027 roku godz. 9:00**

I przetarg ustny ograniczony dla rolników indywidualnych na sprzedaż nieruchomości odbędzie się w sali nr 9 w Urzędzie Gminy Damasławek przy ul. Rynek 8, 62-110 Damasławek. Wadium wpłaca się najpóźniej **do 2 lutego 2027 roku** (wtorek) przelewem na niżej podany rachunek bankowy Gminy Damasławek nr 18 8959 0001 4200 0299 2000 0410 (w tytule wpłaty należy wpisać nr działki oraz imię i nazwisko).

Wymagane dokumenty wraz załącznikami określone w regulaminie przetargu należy przedłożyć najpóźniej do dnia **2 lutego 2027 roku.**

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Damasławek oraz sołectwa wsi Damasławek, a także opublikowane na stronach internetowych Urzędu: www.gminadamaslawek.pl oraz Biuletynie Informacji Publicznej www.damaslawek.nowoczesnagmina.pl.

Dodatkowe informacje o przetargach można uzyskać w Urzędzie Gminy Damasławek, pokój nr 5 lub podany nr tel. 67 26 86 319 oraz adres e-mailowy: m.jaskolski@damaslawek.nowoczesnagmina.pl.

WÓJT
GMINY DAMASŁAWEK
/-/mgr Cyprian Wieczorek

REKLAMA 0011616999

OBWIESZCZENIE
z dnia 27.11.2026 r.
WÓJTA GMINY SUSZEC
o ponownych konsultacjach społecznych projektu planu ogólnego gminy Suszec w zakresie zmian wprowadzonych do projektu

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz art. 39 ust. 1, art. 40, art. 41 i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, **zawiadamiam o ponownym przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu planu ogólnego gminy Suszec, wyłącznie w zakresie zmian wprowadzonych do projektu w związku z Rozstrzygnięciem Nadzorczym Wojewody Śląskiego Nr IFIII.4131.1.91.2026 z dnia 31 sierpnia 2026 r. oraz wynikających z ponowionych czynności opiniowania i uzgadniania projektu.**

Ponowne konsultacje społeczne obejmują wyłącznie następujące zmiany wprowadzone do projektu planu ogólnego gminy Suszec:

1. zmianę strefy planistycznej **102SJ na strefę 72SZ;**
2. zmianę części strefy 79SJ na strefę **75SU;**
3. zmianę części strefy 94SJ na strefę **47SR;**
4. zastąpienie strefy **140SJ strefą 48SR,** w związku z występowaniem udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Stary Suszec";
5. odpowiednią korektę granic i oznaczeń stref planistycznych oraz Obszaru Uzupełnienia Zabudowy wynikającą z powyższych zmian;
6. odpowiednią aktualizację uzasadnienia projektu planu ogólnego, w tym w zakresie uwarunkowań geologicznych i hydrogeologicznych oraz informacji dotyczących udokumentowanych złóż kopalin i ujęć wód podziemnych.

Zmiana dotycząca strefy 140SJ i wyznaczenia w jej miejsce strefy 48SR została następnie uwzględniona w ponownie przedłożonym projekcie planu ogólnego, który uzyskał pozytywną opinię organu administracji geologicznej. W opinii z dnia 23 października 2026 r. Geolog Wojewódzki wskazał, że na części obszaru pierwotnie przewidzianego jako strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną wyznaczono strefę produkcji rolniczej, co ogranicza możliwość lokalizacji nowej trwałej zabudowy mogącej kolidować z potencjalnym zagospodarowaniem złoża.

Pozostałe ustalenia projektu planu ogólnego gminy Suszec, które nie zostały zmienione w następstwie wskazanego rozstrzygnięcia nadzorczego oraz ponowionych czynności opiniowania i uzgadniania, nie **są przedmiotem ponownych konsultacji społecznych.**

Konsultacje społeczne prowadzone będą w terminie **od 27.11.2026 r. do 30.12.2026 r.**

Konsultacje społeczne obejmą:

1. zbieranie uwag **wyłącznie do zmian wprowadzonych do projektu planu ogólnego objętych ponownymi konsultacjami,** przez cały okres trwania konsultacji społecznych;
2. spotkanie otwarte poprzedzone prezentacją zmian wprowadzonych do projektu planu ogólnego, które odbędzie się w dniu **7.12.2026 r. o godz. 17:00** w Urzędzie Gminy Suszec, ul. Lipowa 1, 43-267 Suszec;
3. otwarty dyżur projektanta prowadzony bezpośrednio po zakończeniu spotkania, o którym mowa w pkt 2, nie krócej niż 60 minut, podczas którego zainteresowani będą mogli uzyskać indywidualne informacje dotyczące zmian wprowadzonych do projektu planu ogólnego;

Projekt planu ogólnego gminy Suszec wraz z uzasadnieniem, prognozą oddziaływania na środowisko oraz danymi przestrzennymi zostanie udostępniony:

1. w siedzibie Urzędu Gminy Suszec, ul. Lipowa 1, 43-267 Suszec, w godzinach pracy urzędu;
2. w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Suszec pod linkiem:
3. **https://suszec.gisportal.pl/rejestr/urbanistyczny/app-wopracowaniu/2024.09.26_V_35_2024**
4. w Rejestrze Urbanistycznym:
   - rysunek projektu planu ogólnego gminy Suszec do wglądu pod linkiem: **https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/published/pog**
   - projekt uchwały wraz z załącznikami, uzasadnieniem, prognozą oddziaływania na środowisko pod linkiem: **https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/repository?page=1**

Uwagi należy składać wyłącznie na formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego zgodnym z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz.U. z 2023 r. poz. 2509):

- w postaci papierowej na adres: Wójt Gminy Suszec, ul. Lipowa 1, 43-267 Suszec;
- w postaci elektronicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres gmina@suszec.pl;
- za pośrednictwem platformy ePUAP;
- za pośrednictwem adresu do doręczeń elektronicznych (e-Doręczenia).

Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu, takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Uwagi odnoszące się do ustaleń projektu planu ogólnego **nieobjętych zmianami poddanymi ponownym konsultacjom społecznym nie będą przedmiotem rozpatrzenia w ramach niniejszego etapu procedury.**

Uwagi złożone po upływie wskazanego terminu pozostaną bez rozpatrzenia.

Jednocześnie, stosownie do art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, informuję o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy w miejscu i terminach wskazanych powyżej.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 i 3 ww. ustawy projekt planu ogólnego podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Zainteresowani mogą składać uwagi i wnioski dotyczące prognozy oddziaływania na środowisko **w zakresie odnoszącym się do zmian projektu planu ogólnego objętych ponownymi konsultacjami**, w terminie prowadzenia konsultacji społecznych.

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Suszec w zakładce „Ochrona danych osobowych" oraz w siedzibie Urzędu Gminy Suszec.

Informuję również o ograniczeniu prawa dostępu do informacji o źródle danych osobowych uzyskanych w toku prowadzenia postępowań dotyczących sporządzania aktów planowania przestrzennego, zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wójt Gminy Suszec
Marian Pawlas

AUTOREKLAMA

strefa BIZNESU.pl
Know-how w dobrym biznesie
strefabiznesu.pl

REKLAMA 0011618354

PREZYDENT MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 399 ze zm.) informuję, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta przy ul. Jana Pawła II 10 i ul. Michałkowickiej 105 oraz na stronie internetowej www.siemianowice.pl zostały umieszczone wykazy nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy lub najmu w trybie bezprzetargowym.

eprasa.pl b5b995298e

uniwersalny fachowiec od drobnych napraw
chabeta część pasa barkowego
... Halleya zdobywa szczyty
dawny żaglowiec
kumpel brodacza prowadzi procesję
siwizna
gawron
figiel, psikus
mięso na kotlety
wieś Kochanowskiego
M-1 krasuli
„... za wsią”
szlakowy w osadzie
ślad sarny na trawie
dawna granica miasta
... Barbarzyńca
krótki podpis
przenosi malarię
papier na ścianie
parmezan lub rokfor
język epiki
serwis na stół
formacja piłkarska
ryba śledziowata
surowy befsztyk
sankcja
pies gończy
typ wybrzeża
szwajcarski zegarek
ajer
wyspa z Hawaną
autobus produkcji czeskiej
tajniki sztuki
główna rzeka Jakucji
chorobliwy zwid
twarda skała, podwalina
kajdany, okowy
broń Wilhelma Tella
rodzaj kobiecej fryzury
długie żerdzie
zasiali go górale
ochronny kolor munduru
tłum, chmara
największa z antylop
Floriańska w Krakowie
ścisk w autobusie
ruchoma część maszyny
osesek kłapoucha
akt prawny
rybi tłuszcz
dokumenty
brat Mojżesza
śnieżny
muzeum w Zakopanem
przyjaciel Aramisa
imię Barcisia
kamień ozdobny
wytyczona droga
stan w USA z Des Moines
łosoś pacyficzny
dawna animozja, uraza
zasięg działania
dostarcza tapioki
... Kordek, polski aktor
naczynie na datki
niewygodne łóżko
wojskowa czapka
śpiew z podkładem
krzywonosy ptak
kościół parafialny
epizodyczna w filmie
szata rzymianina
trąbka sygnałowa
paciorki
hazardowa gra w karty
nad parapetami
grecki bóg wojny
czynny wulkan na Sycylii
wielkanocny symbol
ryba z Bałtyku
technika skoku wzwyż
stolica kraju piramid
potoczna nazwa Oceanu Spokojnego
Sergio, piłkarz z Hiszpanii
protegowany krewny
szermiercza arena
wieniec zwycięstwa
świecąca reklama
„... orła”, polski serial
stolica Komorów
nastrój powagi
ozdobna, twarda żywica
zaskakująca sprzeczność
imię Zoli
do mycia podłóg
Apacz lub Nawaho
zespół przyrządów
pieśń gondolierów
buduje mosty pontonowe
Akira, reżyser filmu „Ran”
bałkańska wódka
nożyce ogrodnicze
klejona lepikiem
imię Chaczaturiana
lampart, leopard
paryska rzeka
marka telewizora
miara gruntu
narzędzie do mierzenia
amerykański torbacz, dydelf
wczesna pora dnia
pies pokojowy
ostry wiraż
odmiana jabłoni
lody włoskie
niemieckie województwo
produkt z młyna
areszt, paka
ogrodzenie wokół zagrody
narzędzie murarza
rzeka w Mongolii i Rosji
węgierska puszta
mieszkaniec Baku
stolica Peru
fusy na dnie rondla
odstęp między kołami
łóżko dla mata
wyspa filipińska
wymaga dowodu
mienie, dobytek
baśniowy stwór
kierownica jachtu
miasto w Belgii
skóra na cholewki
azjatycki pojazd
gazela lub żyrafa
machina oblężnicza
bucha z kotła

AUTOPROMOCJA 0211226856

Twoja gazeta w prenumeracie z Tele Magazynem

tel. 32 555 02 05
bok.prenumerata@polskapress.pl
prenumerata.dziennikzachodni.pl

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 25 utworzą rozwiązanie: myśl Kornela Makuszyńskiego.

SŁOWNIK: CIOSA, MORONI, LOKEREN, LUZON, ONON, RAMOS.

ROZWIĄZANIE: NIE BYŁOBY RADOŚCI BEZ SMUTKU.

eprasa.pl b5b995298e

PLEBISCYT SPORTOWY 2026

Przez trudy, wyrzeczenia i godziny treningów do sukcesów i gwiazd

Ponad trzy tygodnie emocji związanych z Plebiscytem Sportowym już za nami. A przed nami kolejny młody talent, jaki prezentujemy w ramach tej akcji.

W kategorii Sportowy Talent Roku znajdziecie dzieci i młodzież, dla których sport to zdecydowanie coś więcej niż sposób na spędzanie wolnego czasu. To pasja! Pasja, której podporządkowują swój wolny czas. Pasja, dla której są skłonni do wielu wyrzeczeń. Pasja, która motywuje do działania, uczy wytrwałości i daje radość z pokonywania własnych ograniczeń. - Najmłodsi uczestnicy tegorocznej edycji Plebiscytu Sportowego pokazują, że talent rozwija się dzięki systematycznej pracy, zaangażowaniu i miłości do wybranej dyscypliny - mówi Katarzyna Adamczyk, dziennikarka opiekująca się redakcyjną odsłoną akcji.

Dziś kolejny raz przedstawiamy młodego sportowca, który swoją postawą, osiągnięciami i charakterem może inspirować rówieśników. - Godziny spędzone na treningach, pierwsze sukcesy i kolejne wyzwania sprawiają, że rozwija nie tylko swoje umiejętności, o czym opowiedzieli nam najbliżsi młodego sportowca - mówi dziennikarka.

Poznajcie więc kolejny młody talent, który udowadnia, że ta iskra boża, choćby największa, najlepiej rozkwita tam, gdzie spotyka się z pasją, zaangażowaniem, wytrwałością i ciężką pracą.

SPORTOWY TALENT ROKU

Zaczęło się przypadkiem, dziś kolarstwo to jej pasja

- U Kamili przygoda z rowerami rozpoczęła się od Dnia Dziecka w 2025 roku, kiedy to, chcąc zorganizować dzieciom atrakcję, znaleźliśmy ogłoszenie o zawodach rowerowych. Pojechaliśmy na nie i tam Kamila od razu stanęła na podium, zajmując drugie miejsce. Następnie, widząc, że jej się to spodobało, zaczęliśmy wyszukiwać kolejnych zawodów, gdzie Kamila regularnie stawała na podium. W październiku zapisaliśmy córkę do klubu kolarskiego w Czernicy. Po kilku miesiącach Kamila chciała rozwijać się jeszcze bardziej i przeszła do klubu LK UKS Pszczyna, gdzie trenuje do dziś, stale podnosząc swoje umiejętności - mówi Kamil Grochowicz.

A jak sport wpłynął na charakter Kamili Grochowicz (LK UKS Pszczyna)? Poza wynikami dziewczynka ma lepiej zorganizowany dzień. Dzieli obowiązki między szkołę, treningi a zabawę.

PREZENTUJEMY SPORTOWE TALENTY, KTÓRE DO TEJ PORY ZDOBYŁY NAJWIĘCEJ GŁOSÓW

Alicja Jakubczyk, Piłka ręczna, MTS Żory

Filip Wysoczański, Padel, Klub Reyon Tychy

Alicja Skorupa, Lekkoatletyka, Dobra Strona Biegania Kalety

Alan Szpit, piłka nożna, Akademia GKS SMS Jastrzębie

Zofia Niesyto, Ju-Jitsu/Judo/BJJ, ROAN Fight Club Mysłowice, Zapasy, SIŁA Mysłowice (Akademia Imielin)

Kamila Grochowicz, Kolarstwo Szosowe, LK UKS Pszczyna

Natan Cudnowski, enduro, Judo, Pit bike SM

Nikodem Gloc, Piłka Nożna, KS Stradom

Henryk Białas, Trial rowerowy, Cykloklub Rudina

PATRON PLEBISCYTU SPORTOWEGO

KRAJOWE ZRZESZENIE LUDOWE ZESPOŁY SPORTOWE

POZNAJ LIDERÓW

Oto aktualni liderzy głosowania w miastach i powiatach naszego regionu oraz czołówka rankingu wojewódzkiej kategorii Sportowy Talent Roku

SPORTOWIEC ROKU - KOBIETY

1. **Julia Kasperska,** jazda konna, Akademia Jeździecka BCH, powiat bielski
2. **Sara Fedan,** mma, KTJ MMA Team, Ruda Śląska
3. **Maja Majewska,** judo, Akademia Judo Gliwice, Gliwice

SPORTOWIEC ROKU - MĘŻCZYŹNI

1. **Bartłomiej Mencel,** mma, Chimera Combat Academy, Mysłowice
2. **Grzegorz Gołyś,** triathlon, powiat gliwicki
3. **Szymon Skowronek,** Futbol amerykański, Silesia Rebels Katowice, Tychy

TRENER ROKU

1. **Ireneusz Koscielniak,** piłka nożna, LUKAM 2010, powiat cieszyński
2. **Jakub Szymajda,** piłka nożna, KS Concordia Knurów, powiat gliwicki
3. **Damian Seweryn,** mma/jujitsu, KTJ MMA Team, Ruda Śląska

SPORTOWY TALENT ROKU

1. **Henryk Białas,** Trial rowerowy, Cykloklub Rudina
2. **Alicja Jakubczyk,** Piłka ręczna, MTS Żory
3. **Filip Wysoczański,** Padel, Klub Reyon Tychy

DRUŻYNA ROKU

1. **LUKAM 2010,** piłka nożna, powiat cieszyński
2. **BTS Rekord Bielsko-Biała,** blind football, Bielsko-Biała
3. **Sparta Rydułtowy,** piłka nożna, powiat wodzisławski

Sprawdź aktualne wyniki i głosuj na www.dziennikzachodni.pl/plebiscyt-sportowy

eprasa.pl b5b995298e

MĘSKI PUNKT WIDZENIA

RAFAŁ MUSIOŁ
redaktor działu Sport

Kibice Górnika Zabrze tęsknią za rządami miasta?

Żeby była jasność - pytanie w tytule jest z gatunku tych retorycznych, więc najpierw przeczytajcie tekst do końca, zanim uruchomicie lawinę hejtu. Do jego zadania skłoniła mnie po prostu sytuacja, jaka miała miejsce w momencie, gdy Górnik Zabrze zaprezentował okolicznościową barbórkową koszulkę, w jakiej dziś zagra zespół Michala Gasparika w meczu z Wisłą Płock. Otóż kibice mocno skrytykowali trykot, a zwłaszcza pokaźną powierzchnię przeznaczoną na ekspozycję marek sponsorskich. Ta reakcja wywołała kontrę ze strony Lukasa Podolskiego. Pierwszą w historii, w której otwarcie postawił fanów do pionu. Bez owijania w bawełnę, wręcz brutalnie. - Komentarze zaczynają mnie irytować. Jeśli tak bardzo przeszkadzają Wam logotypy sponsorów na koszulkach to zorganizujcie spotkanie, zbierzcie odpowiednie środki i sprawcie, żeby w przyszłości klub nie musiał umieszczać na nich reklam - napisał na portalu X właściciel klubu z Roosevelta.

Jasno i klarownie, prawda? Oczywiście. Ale ważne jest jeszcze coś innego - tak zdecydowana riposta zdaje się bowiem wykraczać poza kwestię boiskowej mody. Lukas Podolski przede wszystkim pokazuje kibicom wyraźną granicę - tam, gdzie w grę wchodzą niezbędne dla funkcjonowania klubu pieniądze, tam zaczyna się teren, na którym obowiązują twarde biznesowe zasady. Mistrz świata z 2014 roku już wcześniej próbował schładzać gorące kibicowskie głowy w kontekście oczekiwań i recenzowania wyników zespołu, teraz zaczęła się rozgrywka na wyższym poziomie. I trudno nie uznać tego za ciekawy eksperyment. W polskiej piłce często bowiem można nie tylko usłyszeć, ale także zobaczyć w praktyce niesławne hasło „klub to my, a nie wy". Kiedyś, nie tak dawno, w Górniku też tak było, a transparenty na trybunach miały moc gilotyny ścinającej głowy. W zamian za chwilę spokoju i w imię przypodobania się kibicom. Dziś w Zabrzu siłę ma ten, kto płaci. Koniec. Kropka.

Kibice klubu z Roosevelta przechodzą w ten sposób przyspieszoną lekcję historii. Górnik w ciągu kilku miesięcy pokonał ekspresowo drogę od socjalizmu do kapitalizmu. W czasach rządów miasta sponsorzy byli, ale i tak wszystko opierało się na ręcznym sterowaniu i pieniądzach z budżetu, co - podobnie jak w państwowej skali makro - skończyło się właściwie bankructwem. Nowa epoka to fundusze prywatne, skrupulatnie liczone i kontrolowane. I jeśli w zamian trzeba oddać miejsce na połowie koszulki, to się je oddaje. Bo pieniądze są kluczem do wszystkiego. Także spełniania sportowych marzeń, zwłaszcza że sporą część środków wciąż trzeba wydawać na spłatę dawnych zobowiązań.

- Nie podoba się koszulka, to jej nie kupujcie - twardo przekazał Lukas Podolski krytykom. A ponieważ jego pozycja jest niepodważalna, to odważnych, by kontynuować z nim dyskusję zabrakło. Co ciekawe, prezes i wiceprezesi w tej publicznej polemice udziału nie wzięli. No cóż, w Zabrzu boss (by przypomnieć pamiętną oprawę przygotowaną z okazji sprzedaży klubu) jest przecież tylko jeden.

PIŁKA NOŻNA

Gorący zimowy weekend. W Zabrzu już Barbórka

Rafał Musioł

Świetnie zapowiadające się starcie Rakowa z Piastem oraz pożegnalny występ Górnika. Kibicom nie będzie się nudzić.

Piast Gliwice jest rewelacją rundy jesiennej, a jego gra musi się podobać. Zespół Daniela Myśliwca nieoczekiwanie włączył się do walki o podium, ale w piątkowy wieczór czeka go bardzo poważny test w Częstochowie. Raków, po trzech zwycięstwach z rzędu, pod ręką Dawida Szwargi znów przypomina dawne Medaliki. Wykupiony z GKS-u Katowice szkoleniowiec wyprowadził już zespół ze strefy spadkowej, co jeszcze niedawno wyglądało na misję niemożliwą.

Gorący późny wieczór zapowiada się też w Zabrzu, gdzie Górnik podejmie uciekającą przed degradacyjną kreską Wisłę Płock. To dla zespołu Michala Gasparika ostatni mecz w tym roku przed własną publicznością, który jednocześnie może zagwarantować mu drugie miejsce na półmetku rozgrywek. W poprzedniej kolejce Górnik przegrał w Lubinie w niemal kuriozalnych okolicznościach, teraz - bez kapitana Erika Janży, który przeszedł zabieg - na wpadkę nie ma miejsca. Lech odjeżdża, ale za to za plecami zaczyna się robić ciasno. Spotkanie będzie miało barbórkową oprawę - piłkarze zagrają w okolicznościowych koszulkach.

Ostatni klub z naszego kwartetu GKS Katowice wyjeżdża do Wrocławia. Ekipa Rafała Góraka spisuje się ostatnio mocno przeciętnie, traci dystans do górnej połowy tabeli, a na obcych boiskach dorobek ma mizerny. W konfrontacji ze Śląskiem też nie będzie faworytem...

FOT. GORNIKZABRZE.PL

Barbórkowe koszulki meczowe to w Górniku Zabrze tradycja. Tak wyglądały te przygotowane przez klub w poprzednim sezonie

PKO BP EKSTRAKLASA - 16. KOLEJKA

● **Raków Częstochowa - Piast Gliwice (piątek, godz. 18, transmisja Canal+ Sport 3)**
Ostatnie mecze Rakowa 3:1 Widzew (dom), 4:2 Legia (wyjazd), 3:1 Pogoń (d)
Ostatnie mecze Piasta 2:0 Korona (d), 0:0 Śląsk (wyjazd), 2:2 Wisła Płock (w)

● **Górnik Zabrze - Wisła Płock (piątek, godz. 20.30, transmisja Canal+ Sport 3)**
Ostatnie mecze Górnika 0:2 Zagłębie (w), 2:1 Wieczysta (d), 0:0 Legia (d)

● **Śląsk Wrocław - GKS Katowice - (sobota, godz. 17.30, transmisja Canal+ Sport 3)**
Ostatnie mecze GKS-u - 0:1 Lech (d), 0:1 Jagiellonia (w), 3:2 Widzew (d)

POZOSTAŁE MECZE (transmisje w Canal+ Sport 3). Sobota: **Widzew Łódź - KGHM Zagłębie Lubin** (14.45), **Wisła Kraków - Motor Lublin** (20.15); Niedziela: **Lech Poznań - Pogoń Szczecin** (14.45), **Legia Warszawa - Wieczysta Kraków** (17.30, TVP Sport), **Jagiellonia Białystok - Radomiak Radom** (20.15); Poniedziałek: **Korona Kielce - Cracovia Kraków** (19).

TABELA PKO BP EKSTRAKLASY

1. Lech Poznań (m)	14	35	35-13
2. GÓRNIK ZABRZE (p)	15	31	23-14
3. Legia Warszawa	15	27	26-15
4. Zagłębie Lubin	15	26	20-17
5. PIAST GLIWICE	15	25	26-20
6. Wisła Kraków (b)	15	25	22-19
7. Pogoń Szczecin	14	24	21-17
8. GKS KATOWICE	15	21	25:21
9. Jagiellonia Białystok	14	21	19-21
10. Motor Lublin	15	19	23-26
11. Korona Kielce	15	18	14-23
12. Cracovia Kraków	15	15	19-24
13. RAKÓW CZĘSTOCHOWA	15	15	26-32
14. Wisła Płock	14	15	14-22
15. Radomiak Radom	15	15	17-29
16. Widzew Łódź	15	14	21-22
17. Śląsk Wrocław (b)	15	13	19-26
18. Wieczysta Kraków (b)	15	11	20-29

Miejsca 1-2: eliminacje LM; 3-4: eliminacje Ligi Konferencji; 16-18: spadek do I ligi.

W I lidze u siebie zagra Podbeskidzie usiłujące urwać się od miejsc spadkowych. Pogoń Grodzisk Mazowiecki po imponującym początku rozgrywek ostatnio notuje poważny kryzys. Górale muszą zrobić wszystko, żeby to wykorzystać i złapać kontakt z zespołami ze środka tabeli, co zapewni im spokojniejszą zimę.

Ruch, który ma za sobą serię wpadek, wciąż utrzymuje się w czołowej szóstce, ale by z niej nie wypaść nie może stracić punktów na bardzo trudnym terenie w Gdyni. W przypadku porażki Niebiescy zaliczą solidny spadek. O dużą stawkę zagra też Polonia Bytom w Legnicy. Ekipa z Olimpijskiej znów stanie przed szansą przejęcia pozycji lidera.

BETCLIC 1. LIGA - 16. KOLEJKA

● **Podbeskidzie Bielsko-Biała - Pogoń Grodzisk Mazowiecki (sobota, godz. 15.30, transmisja TVP 3 - Multiliga)**
Ostatnie mecze Podbeskidzia 1:1 Termalica (dom), 1:3 Arka (wyjazd), 1:2 Warta (d)

● **Arka Gdynia - Ruch Chorzów (sobota, godz. 17, transmisja TVP Sport)**
Ostatnie mecze Ruchu 1:2 Warta (d), 0:2 Stal M. (w), 1:1 Pogoń S. (w)

● **Miedź Legnica - Polonia Bytom (poniedziałek, godz. 17.15, transmisja TVP Sport)**
Ostatnie mecze Polonii B. 0:4 Stal Rz. (w), 1:0 Lechia (d), 3:0 Odra (d)

POZOSTAŁE MECZE (transmisje w sport.tvp.pl). Piątek: **Warta Poznań - Pogoń Siedlce** (18), **Chrobry Głogów - Unia Skierniewice** (20.30);
Sobota: **Bruk-Bet Termalica Nieciecza - Stal Rzeszów** (15.30, TVP 3 - Multiliga), **Odra Opole - Polonia Warszawa** (15.30, TVP 3 - Multiliga);
Niedziela: **ŁKS Łódź - Lechia Gdańsk** (14.30, transmisja TVP Sport, TVP Polonia), **Puszcza Niepołomice - Stal Mielec** (17).

TABELA BETCLIC I LIGI

1. Polonia Warszawa	15	26	24-16
2. ŁKS Łódź	15	26	18-13
3. Lechia Gdańsk (s)	15	25	27-23
4. POLONIA BYTOM	15	24	24-24
5. Termalica Nieciecza (s)	15	23	23-21
6. RUCH CHORZÓW	15	22	18-16
7. Warta Poznań (b)	15	22	22-21
8. Miedź Legnica	15	21	21-14
9. Pogoń Grodzisk Maz.	15	21	22-17
10. Arka Gdynia (s)	15	21	22-19
11. Stal Rzeszów	15	21	22-25
12. Pogoń Siedlce	15	20	17-17
13. Stal Mielec	15	20	20-28
14. Puszcza Niepołomice	15	17	18-20
15. PODBESKIDZIE (b)	15	16	18-21
16. Chrobry Głogów	15	15	15-19
17. Unia Skierniewice (b)	15	15	20-26
18. Odra Opole	15	12	12-23

Miejsca 1-2: awans do Ekstraklasy; 3-6: baraże o Ekstraklasę; 16-18: spadek do II ligi.

SKOKI NARCIARSKIE

W reprezentacji bez zmian

Rafał Musioł

Na inaugurację Pucharu Świata w Ruce polscy skoczkowie spisali się fatalnie. Do Ruki kadra poleciała jednak w tym samym składzie.

Kacper Tomasiak, zajmując w drugim konkursie 27. miejsce, zdobył podczas poprzedniego weekendu jedyne punkty dla Biało-Czerwonych. Trener Maciej Maciusiak zdecydował jednak, że w Ruce wystartuje ta sama grupa, czyli oprócz Maciusiaka Klemens Joniak, Maciej Kot, Paweł Wąsek, Dawid Kubacki i Jakub Wolny.

Skocznia Rukatunturi nie jest dla Polaków przesadnie szczęśliwa, w dodatku bardzo często karty rozdaje na niej wiatr. Jej rekord wynosi 150,5 m.

Plan zawodów w Ruce: kwalifikacje w piątek o 17.15, konkurs w sobotę o 16.30, a w niedzielę eliminacje o 12.45 i konkurs o 14.20.

Za tydzień karawana Pucharu Świata pojawi się w Wiśle na obiekcie im. Adama Małysza.

eprasa.pl b5b995298e

KOSZYKÓWKA

Mamy swoje DNA, a kadra liczy się w Europie

Jacek Sroka

Rozmowa z Mateuszem Ponitką, liderem reprezentacji Polski koszykarzy.

Jak się wychodzi na boisko wiedząc, że ten mecz może decydować o awansie do finałów MŚ?

Nasze nastawienie się nie zmienia. My od początku tych eliminacji wiemy o co walczymy i każdy mecz jest dla nas kolejnym małym krokiem, który przybliża nas do awansu do Kataru. Wiadomo, że ten w piątek w Gliwicach jest niezwykle ważny, ale są jeszcze trzy pozostałe, które będziemy grali i każdy z nich będzie równie ważny, ponieważ nawet jeżeli uda nam się awansować, to chcemy być jak najwyżej w tabeli. Na każdy mecz wychodzimy po to, żeby go wygrać.

Nie macie jednak wrażenia, że ten pojedynek z Chorwatami może być wyjątkowy?

Mam nadzieję, że będzie pełna hala, a kibice nas wesprą, tak jak było to tutaj w Katowicach na Eurobaskecie. Dlatego każdy mecz wśród naszych fanów, który organizujemy w Polsce, jest naprawdę wyjątkowy. Mieliśmy tego pokaz w Gdańsku ostatnio, mieliśmy sytuację nawet w Krakowie, gdzie termin nie był super, ale udało się zebrać całkiem pokaźną publiczność. Tym bardziej chcemy dać fanom zwycięstwo i kontynuować to co rozpoczęliśmy od samego początku tych eliminacji.

A jak zamierzacie podejść tych Chorwatów?

Na pewno to będzie fizyczny mecz, oni są bardzo silni fizycznie, będzie dużo przepychania, dużo agresywnej obrony z ich strony. Będziemy mieli przygotowane swoje rzeczy, żeby im na tę fizyczność, na tę agresję odpowiedzieć. Z naszej strony my musimy grać w swój basket, mamy swoje DNA. W zasadzie już teraz każdy w Europie wie mniej więcej, jak gra reprezentacja Polski i będziemy starali się to podtrzymać. Mamy znowu kilku młodych graczy, którzy mają szansę udowodnić dlaczego tu są i po co tutaj są. Mamy też jednak swoich weteranów, którzy są już kilka lat na tym boisku i mają doświadczenie w takich rozgrywkach. Będzie to trudny mecz, bardzo fizyczny, być może nawet trochę brudny, ale mam nadzieję, że kibice nas tutaj poniosą i po raz kolejny Gliwice okażą się dla nas szczęśliwe.

FOT. JACEK SROKA

Mateusz Ponitka gra w kadrze 14 lat

Wam akurat taki sposób grania - mocny, fizyczny, intensywny - bardzo odpowiada.

Na pewno, bo uważam, że my fizycznie jesteśmy całkiem dobrze przygotowani do rozgrywek. Mamy naszych fizjoterapeutów, mamy naszego motoryka, którzy wykonują świetną pracę już od wielu, wielu lat. Mamy swój system, który jak widać sprawdza się na tych dużych turniejach. Nawet podczas tych okienek reprezentacyjnych ta kontynuacja daje pozytywne efekty. Chorwacja jest na pewno bardziej przeciwnikiem pod nas niż zespoły, które są z niesamowitym talentem, z dziesięcioma zawodnikami z NBA i jeszcze do tego dokładają fizyczność. Oni mają oczywiście utalentowanych graczy, to są bardzo dobrzy zawodnicy, ale mimo wszystko nie są to koszykarze z NBA, którzy robią często różnicę.

Wspomniał pan, że coraz więcej drużyn się z wami liczy. Ma pan takie poczucie, że faktycznie coraz więcej osób mówi: oni grają kapitalny basket i musimy na nich uważać?

Myślę, że to już od jakiego czasu się dzieje. Niektórzy koledzy grający w zagranicznych klubach również to odczuwają, że ludzie z lig czy krajów, w których występują podchodzą do nich z większym respektem. Ja po sobie mogę powiedzieć, że w Turcji mamy naprawdę duży szacunek, jeżeli chodzi o reprezentację i podziwiają naszą grę, są pod dużym wrażeniem naszego rozwoju oraz kierunku, w którym idzie nasza kadra. Wydaje mi się, że rzeczywiście gdzieś tam na tej europejskiej mapie się pojawiliśmy i to nie jest chwilowe, bo to już trwa dobrych kilka lat. Oby tak zostało na stałe.

Wielu patrzy jednak w wasze pesele i myśli sobie, że ta kadra daje nam dużo radości, ale wiecznie tak grać nie może. Czy ci młodzi gracze, którzy się z niej pojawiają sprawiają, że ma pan poczucie, że zostawi reprezentację w dobrych rękach?

Mamy kilku młodych zawodników, którzy już przez jakiś czas są z nami, są też tacy, którzy dopiero wchodzą w te struktury i uczą się na czym polega reprezentacyjne granie, bo jest ono trochę inne niż klubowe. Uczą się tego DNA, które stworzyliśmy przez tyle lat. i myślę, że to jest kluczowe. Jeżeli ci młodzi będą potrafili między sobą się dogadać i ze sobą współpracować, to ta kontynuacja nastąpi i będzie w stanie wywindować ich umiejętności na jeszcze wyższy poziom. Wiem, że są różne dywagacje na ten temat, co będzie jak kilku z nas odejdzie, ale tak samo było 10 czy 50 lat temu. Ludzie odchodzili, przychodzili nowi, nikt nie jest niezastąpiony, więc myślę, że na pewno znajdziemy jakieś rozwiązania w przyszłości, by Polska dalej się liczyła.

REKLAMA

0111615118

Wielkie siatkarskie emocje w Sosnowcu!

Arena Sosnowiec w ArcelorMittal Park w Sosnowcu ponownie będzie świadkiem siatkarskich starć na najwyższym poziomie. W grudniu mistrz Polski – Aluron CMC Warta Zawiercie rozegra w niej aż 4 spotkania.

Pierwszym z nich będzie starcie fazy grupowej Ligi Mistrzów z Guaguas Las Palmas, które rozegrane zostanie 8 grudnia (wtorek) o godzinie 18:00. To klub, który świetnie poradził sobie w poprzedniej edycji Ligi Mistrzów. W fazie grupowej zajął 2. miejsce, a po drodze zaliczył zwycięstwa m.in. z drużynami z Berlina i Pragi. W play-offach wyeliminował Montpellier VB, aby w ćwierćfinale ponownie trafić na Sir Sicoma Monini Perugia. I był bardzo blisko sprawienia niespodzianki, bo w pierwszym spotkaniu przegrał z nią dopiero po tie-breaku. W kolejnym starciu późniejszy mistrz Europy postawił kropkę nad „i" wygrywając 3:0 i wyeliminował hiszpański zespół z rozgrywek. Guaguas Las Palmas ma za sobą także świetny ligowy sezon. Został mistrzem Hiszpanii oraz zdobywcą Superpucharu Hiszpanii. Bilety już w sprzedaży na bilety.aluroncmc.pl.

Sosnowiec jednym z miast gospodarzy Klubowych Mistrzostw Świata

Będzie to przedsmak wielkiego międzynarodowego turnieju – Klubowych Mistrzostw Świata. Aluron CMC Warta Zawiercie będzie gospodarzem tej imprezy, a swoje spotkania w dniach 15-17 grudnia rozgrywać będzie właśnie w Sosnowcu. Oznacza to, że na boisku zobaczymy takie gwiazdy jak Tomasz Fornal. Jakub Kochanowski, Mateusz Bieniek, czy Kuba Popiwczak, który właśnie przedłużył swój kontrakt do 2030 roku. Rywalami mistrzów Polski będą Ziraat Ankara, Vôlei Renata Campinas oraz Foolad Sirjan. Następnie faza medalowa przeniesie się do Częstochowy, gdzie cztery zespoły wyłonione w fazie grupowej będą walczyć o tytuł mistrza świata. Bilety dostępne na clubwch2026.com.

Kamil Semeniuk: Chcemy, aby gablota z naszymi trofeami znowu się powiększyła

Sir Sicoma Monini Perugia to jeden z faworytów tegorocznych Klubowych Mistrzostw Świata. Swoje grupowe spotkania rozegra w Katowicach, a jedną z jej największych gwiazd jest wielokrotny reprezentant Polski i aktualny mistrz Europy – Kamil Semeniuk. Czy ten turniej będzie dla niego wyjątkowy?

Klubowe Mistrzostwa Świata w tym roku będą chyba szczególnie bliskie Twojemu sercu. Nie tylko zagrasz w swoim kraju, ale także bardzo blisko rodzinnego miasta. Czy z tego względu ten turniej będzie dla Ciebie wyjątkowy?

Bardzo się cieszę, że Klubowe Mistrzostwa Świata w końcu zagoszczą w Europie, a szczególnie w Polsce. Dla naszej drużyny to duży plus, ponieważ nie będziemy musieli daleko podróżować. Poprzednie edycje turnieju, rozgrywane w Brazylii czy Indiach, dały nam trochę w kość, zarówno pod względem samej podróży, jak i całej logistyki. Dlatego cieszymy się, że tym razem turniej odbędzie się tak blisko. Osobiście jestem również zadowolony z tego, że zawody zostaną rozegrane na południu Polski, w miastach położonych niedaleko Kędzierzyna-Koźla. Dzięki temu moja rodzina, bliscy i znajomi będą mieli okazję przyjechać na mecze, zarówno w fazie grupowej, jak i, miejmy nadzieję, w spotkaniach o najwyższe miejsca na podium. Dla mnie prywatnie to dodatkowy powód do radości. Mam nadzieję, że wszystko zostanie zorganizowane na najwyższym możliwym poziomie, choć nie mam żadnych wątpliwości, że właśnie tak będzie.

Jesteście aktualnymi klubowymi mistrzami świata, a co za tym idzie, jednymi z faworytów turnieju. Presja z pewnością będzie spora, bo każdy z rywali będzie chciał Was pokonać. Jak trudne będzie obronienie tytułu wywalczonego przed rokiem?

Z Perugią udało nam się już kilkukrotnie zdobyć Klubowe Mistrzostwo Świata i bardzo się z tego cieszymy. Tych sukcesów nikt nam nie odbierze. Trofea, które wywalczyliśmy, cały czas znajdują się w naszej gablocie i nikt nie może nam ich zabrać. Dlatego uważam, że nie musimy niczego bronić. Chcemy natomiast, żeby ta gablota jeszcze się powiększyła. Jedziemy na turniej przede wszystkim po to, żeby zaprezentować się z jak najlepszej strony i zagrać naszą najlepszą siatkówkę. Mam nadzieję, że pozwoli nam to zdobyć kolejne Klubowe Mistrzostwo Świata. Wiemy jednak, że będzie to niezwykle trudne zadanie, ponieważ tegoroczna edycja jest bardzo mocno obsadzona. Każde spotkanie będzie wymagające, a każdy set i punkt może mieć ogromne znaczenie w końcowym rozrachunku. Zrobimy wszystko, żeby znaleźć się w finale, a jeśli nam się to uda, rozegrać jak najlepszy mecz i sięgnąć po kolejne trofeum. Podkreślę raz jeszcze: nie jedziemy do Polski, żeby bronić tytułu, ale żeby zdobyć kolejne Klubowe Mistrzostwo Świata.

Klubowe Mistrzostwa Świata odbędą się w dniach 15-20 grudnia w Sosnowcu, Katowicach oraz Częstochowie. Bilety dostępne na stronie clubwch2026.com.

eprasa.pl b5b995298e

Z TEKI GWIDONA MIKLASZEWSKIEGO NA DOBRY HUMOR

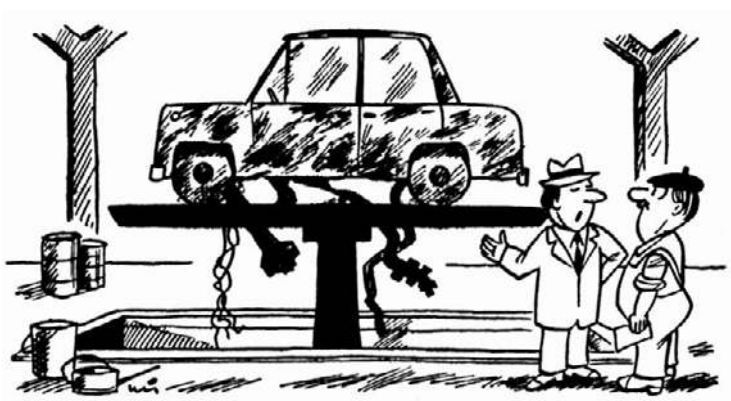

To są hamulce, co?!

Bądź przezorny na drodze!

Proszę dobrze oglądnąć mój wóz, bo od kilku tygodni coś w nim brzęczy!

Nie byłoby tego, gdybyś godzinę temu jechał tak powoli na tej oblodzonej szosie!

Niech mi pan szybko naprawi klakson, bo hamulce nie działają!

A teraz szczęśliwej drogi i niech bogowie mają pana w opiece!

Może jechałem zbyt szybko, panie władzo, ale nie może pan wymagać od krótkowidza, żeby wyraźnie widział strzałkę szybkościomierza!

HOROSKOP

Wodnik (20.01 - 18.02)
Śmiały gest odmieni bieg zdarzeń w najbliższych dniach. Horoskop dzienny wróży, że los podsunie Ci znak wart uwagi.

Ryby (19.02 - 20.03)
Horoskop na dziś mówi, że spokój okaże się atutem, gdy wokół zapanuje pośpiech i wiele zamieszania.

Baran (21.03 - 19.04)
Rozmowa otworzy nowe perspektywy. Horoskop dzienny na piątek stanowczo radzi radzi słuchać uważnie innych ludzi.

Byk (20.04 - 20.05)
Horoskop dzienny zapowiada, że intuicja poprowadzi Cię właściwą drogą, jeśli odrzucisz chwilowe obawy.

Bliźnięta (21.05 - 21.06)
Charyzma przyciągnie sprzymierzeńców. Horoskop na dziś radzi sekret zachować wyłącznie dla siebie.

Rak (22.06 - 22.07)
Horoskop dzienny na piątek mówi, że szczegół pominięty przez inne osoby wskaże Ci rozwiązanie ważnej sprawy.

Lew (23.07 - 22.08)
Harmonia wróci do relacji. Horoskop dzienny zapowiada, że szczera wymiana zdań oczyści atmosferę w najbliższym otoczeniu.

Panna (23.08 - 22.09)
Tajemnica ujrzy światło dzienne. Horoskop na dziś wyraźnie zapowiada, że pozwoli to znacznie lepiej zrozumieć czyjeś intencje.

Waga (23.09 - 22.10)
Odważna decyzja przyniesie korzyści. Horoskop dzienny na piątek to wskazówka, by bez wahania zaufasz instynktowi.

Skorpion (23.10 - 21.11)
Wytrwałość zostanie nagrodzona. Horoskop dzienny zapowiada, że starania zaczną przynosić dobre efekty.

Strzelec (22.11 - 21.12)
Inspiracja pojawi się nagle. Horoskop na dziś mówi, że wskaże kierunek dla ambitnych planów.

Koziorożec (22.12 - 19.01)
Marzenia zbliżą się do rzeczywistości. Horoskop dzienny na piątek zapowiada, że dostrzeżesz szansę tuż obok siebie.

AUTOREKLAMA

4511458854

DZIENNIK ZACHODNI.PL

Jeszcze więcej lokalnych wiadomości

Tutaj wszystko

eprasa.pl b5b995298e

Piątek
27.11.2026
WYD. 5
Beskidy

DZIENNIK ZACHODNI
NT
nasz tygodnik
www.naszemiasto.pl
NR 48

PRZYRODA

Wataha wilków pojawiła się w bielskiej Straconce

Drapieżniki wpadły w fotopułapkę.
Leśnicy wystosowali apel. Czy należy się bać? **str. 3**

FOT. ARC

SŁUŻBA ZDROWIA

Milionowe inwestycje w Szpitalu Śląskim

Do Cieszyna trafiło 77 mln zł.
Z tych pieniędzy kupiono m.in. nowoczesny sprzęt **str. 3**

FOT. SZPITAL ŚLĄSKI W CIESZYNIE

KONKURS

Drzewo Roku 2026.
Do poniedziałku można zgłaszać kandydatów do tego tytułu **str. 8**

WYDARZENIA

Jakub Kulik wyszedł ze szpitala.
Pochodzący z Bielska-Białej policjant, który zatrzymał zamachowca, wystosował apel **str. 2**

HISTORIA

„Bartek" zginął od strzału w plecy.
Zbliża się kolejna rocznica śmierci kpt. Flamego **str. 4**

FOT. IPN

eprasa.pl b5b995298e

KRÓTKO

BIELSKO-BIAŁA

Mroczna przeszłość pralni Pedanteria

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Międzynarodowe sympozjum „Zachować pamięć - trudne dziedzictwo: między świadectwem, narracją, a nowoczesną technologią" odbyło się 18 listopada w Zamku Książąt Sułkowskich – Muzeum Historycznym w Bielsku-Białej.

Podczas spotkania rozmawiano o miejscach pamięci, wojennych doświadczeniach oraz narracjach wokół i o nich tworzonych na przykładzie dawnej pralni „Pedanteria" w Bielsku-Białej. Podejmowano także rozważania nad rolą świata wirtualnego w prezentowaniu trudnego dziedzictwa oraz nad możliwościami, jakie w tym zakresie oferują nowoczesne technologie.

Pralnia „Pedanteria" od czasów przedwojennych działała w budynkach przy ul. 11 Listopada 63 w Białej. Była prowadzona przez Żyda Henoha Reicha. W czasie II wojny światowej trafiła w ręce Niemca Gustava Schweitzera. Nadal prano w niej odzież, tyle że były to mundury esesmanów i pasiaki więźniów z KL Auschwitz. Kwitła także obozowa pomoc - mieszkańcy odbierali od więźniów grypsy, dokarmiali ich, przekazywali do obozu leki. Narażali życie, bo wszystko to działo się pod okiem esesmanów. Książkę „Pedanteria - pralnia pamięci" o tym niezwykłym miejscu napisał bielski historyk dr Grzegorz Madej.

Międzynarodowe sympozjum „Zachować pamięć - trudne dziedzictwo: między świadectwem, narracją, a nowoczesną technologią" wypełniły między innymi rozmowy z dramaturgiem Arturem Pałygą oraz rodzinami świadków funkcjonowania „Pedanterii".

Podczas wydarzenia odbyła się również premiera książki autorstwa dr. Grzegorza Madeja „Pedanteria – pralnia pamięci". Zaprezentowano film dokumentalny „Spotkanie po 52 latach", wyreżyserowany przez Adama Kościelniaka, a także prototyp wirtualnego świata „Witnessing History – Pedanterie, the Auschwitz Laundry" („Doświadczając historii – Pedanteria, pralnia Auschwitz"), realizowanego w ramach projektu IMPULSE (program Horyzont Europa), a kierowanego przez Uniwersytet Jagielloński. W planie wydarzenia znalazła się również wizyta w miejscu dawnej pralni „Pedanteria" i zwiedzanie obiektu z dr. Jackiem Proszykiem.

Organizatorami sympozjum byli: Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej wraz z Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Filmowym Uniwersytetem Konrada Wolfa w Babelsbergu.

JAK

Policjant Jakub Kulik opuścił szpital, trafił na rehabilitację i wystosował apel

Piotr Ciastek
Bielsko-Biała

Policjant Jakub Kulik, który został ranny w zamachu w centrum Krakowa, opuścił Szpital Specjalistyczny w Krakowie i trafił do Małopolskiego Szpitala Chorób Płuc i Rehabilitacji w Jaroszowcu, gdzie będzie przechodził rehabilitację.

FOT. ARC

Pochodzący z Bielska-Białej policjant Jakub Kulik, ranny w zamachu z 7 listopada w Krakowie, trafił na rehabilitację

Informację tę przekazało biuro wojewody małopolskiego. Potwierdziło ją biuro prasowe małopolskiej policji.

24-letni starszy posterunkowy Jakub Kulik pochodzi z Bielska-Białej. Służy w ogniwie wywiadowczo-patrolowym Komisariatu Policji I w Krakowie; jest także strażakiem-ochotnikiem, związanym z OSP Leszczyny.

Drugi ranny w strzelaninie funkcjonariusz, starszy posterunkowy Artur Morański, nadal pozostaje w 5 Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Poliklinika. Wcześniej leczony był w Szpitalu Miejskim Specjalistycznym im. Gabriela Narutowicza.

Jakub Kulik w specjalnym oświadczeniu podkreślił, że w obecnej sytuacji powstrzymuje się od kontaktów z prasą i nie będzie udzielał wywiadów ani komentarzy. Dodał, że priorytetem teraz jest dla niego powrót do zdrowia rannego kolegi, który wciąż pozostaje pod opieką lekarzy. „Obecnie najważniejszy jest dla mnie stan zdrowia mojego przyjaciela i partnera z patrolu, który nadal przebywa w szpitalu. Z niecierpliwością oczekuję na jego powrót do zdrowia i moment, w którym będzie mógł opuścić szpital" - przekazał w komunikacie.

W oświadczeniu wyraził głęboką wdzięczność za falę solidarności, przesyłane wiadomości, listy, rysunki od dzieci oraz organizowane zbiórki, dodając, że liczy na możliwość osobistego podziękowania w przyszłości.

Jednocześnie wystosował stanowczy apel do przedstawicieli mediów o uszanowanie prywatności oraz niekontaktowanie się z nim, jego rodziną i bliskimi, argumentując, że w tym trudnym okresie potrzebują przede wszystkim spokoju i przestrzeni.

Do zamachu doszło 7 listopada, kiedy to 24-letni mężczyzna wjechał samochodem na płytę Rynku Głównego w Krakowie i otworzył ogień z broni automatycznej do przypadkowych osób. Zginęło sześć osób, a 16 zostało rannych, w tym dwóch policjantów i sprawca ataku, który zmarł dwa dni później w szpitalu. W dniu zamachu w Ostrowcu Świętokrzyskim, w mieszkaniu rodziny napastnika, policjanci znaleźli ciała jego rodziców i siostry.

ZDJĘCIE TYGODNIA

FOT. PAWEŁ SOWA/WYDZIAŁ PRASOWY UMBB

W weekend 20-22 listopada w hali Pod Dębowcem w Bielsku-Białej odbywały się 14. Międzynarodowe Targi EKOstyl – targi zdrowej żywności, ekoproduktów i rzemiosła. Swoją ofertę prezentowało na nich 350 wystawców - informuje bielski Urząd Miejski. Na targach spotkali się producenci, gospodarstwa rolne, lokalni wytwórcy i rzemieślnicy. Pojawili się wystawcy nie tylko z Polski, ale i z zagranicy. Osoby odwiedzające targi mogły wybierać wśród żywności naturalnej i regionalnej. Były miody, sery, przetwory, wędliny, bakalie oraz inne produkty do codziennej kuchni i domowej spiżarni. JAK

NT nasz tygodnik

SZEF REDAKCJI LOKALNEJ: **Jacek Drost;** Dziennikarz: **Ireneusz Stajer;** REDAKTOR NACZELNY Dziennika Zachodniego: **Marcin Zasada.** BIURO OGŁOSZEŃ: **tel. 32 420 73 74;** PRENUMERATA: **tel. 32 5550205;**
DRUK: **Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Milowice, ul. Baczyńskiego 25a.** WYDAWCA **Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10.**
PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY **Robert Feluś.** PREZES MAKROREGIONU **Aneta Sarga-Burtan.** PROJEKT GRAFICZNY **Tomasz Bocheński**

POLSKA PRESS GRUPA

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

eprasa.pl b5b995298e

SŁUŻBA ZDROWIA POTĘŻNY ZASTRZYK FINANSOWY Z KRAJOWEGO PLANU ODBUDOWY NA M.IN. ZAKUP SPRZĘTU

Szpital zakończył inwestycje za 77 mln zł

Piotr Ciastek
Cieszyn

Szpital Śląski w Cieszynie zakończył trzy projekty warte łącznie 77 mln zł. Zmodernizował cztery oddziały i blok operacyjny, kupił sprzęt do diagnostyki chorób serca i uruchomił e-usługi. Ponad 68 mln zł na te inwestycje pochodziło z Krajowego Planu Odbudowy.

Największy projekt, wart 65,9 mln zł, objął blok operacyjny i cztery oddziały: ginekologiczno-położniczy, chirurgiczny, urologiczny i otolaryngologiczny. Szpital odnowił sale chorych i zaplecze zabiegowe. Na oddziały trafiły m.in. nowe łóżka, aparaty USG i systemy endoskopowe. Blok operacyjny zyskał nowe stoły, lampy i aparaturę do znieczulenia.

Ponad 8 mln zł kosztował system do chirurgii robotycznej. Pierwsze operacje z jego użyciem odbyły się w sierpniu 2026 roku. Dzięki temu część zaawansowanych zabiegów małoinwazyjnych można wykonać w Cieszynie. Dofinansowanie całego projektu z KPO wyniosło 58,8 mln zł.

Roboty pomagają lekarzom

- To, że robotyka chirurgiczna rozwija się dziś w kolejnych ośrodkach w Polsce, nie jest przypadkiem ani wyłącznie efektem ambicji pojedynczych szpitali. Zmienia się sam model tej technologii. Przez lata robot kojarzył się z dużą, kosztowną infrastrukturą, którą trudno było wpisać w codzienną pracę bloku operacyjnego. Versius pokazuje inny kierunek: to system modułowy i mobilny, który można wprowadzić do istniejącej sali operacyjnej bez konieczności jej gruntownej przebudowy oraz dostosować do organizacji pracy szpitala. Dlatego może być realnym narzędziem zarówno dla największych centrów, jak i dla placówek, które chcą rozwijać chirurgię małoinwazyjną krok po kroku. Cieszyn jest jednym z przykładów tej zmiany - mówi Marcin Bruszewski, prezes zarządu Innovaris, dostawcy robota.

FOT. SZPITAL ŚLĄSKI W CIESZYNIE

Nowoczesne roboty usprawniają zabiegi chirurgiczne

Aparatura do wykrywania i monitorowania zaburzeń krążenia trafiła na geriatrię, nefrologię ze stacją dializ oraz rehabilitację. Dzięki temu personel może prowadzić diagnostykę na oddziałach, na których pacjenci leczą się z powodu innych schorzeń. Projekt kosztował 1,65 mln zł, z czego 1,54 mln zł pokryło dofinansowanie z KPO.

Kolejne 9,46 mln zł szpital przeznaczył na cyfryzację. Placówka uruchomiła e-usługi, połączyła systemy informatyczne i usprawniła elektroniczny obieg dokumentacji medycznej. Personel ma dzięki temu łatwiejszy dostęp do danych potrzebnych podczas leczenia. Szpital wzmocnił też zabezpieczenia dokumentacji, w tym system kopii zapasowych. Z KPO na ten projekt trafiło 8,05 mln zł.

Przebudowa oddziału psychiatrycznego

W ciągu ostatnich dwóch lat Szpital Śląski pozyskał ponad 110 mln zł ze źródeł zewnętrznych. W tym czasie zmiany objęły również Szpitalny Oddział Ratunkowy. Powiększono salę obserwacyjną, a diagnostykę obrazową i endoskopową skupiono na jednej kondygnacji. W pawilonie VII trwa przebudowa całodobowego oddziału psychiatrycznego, który otrzyma też nowe wyposażenie. Wartość projektu przekracza 37 mln zł.

Szpital czeka na ponad 31 mln zł

Według danych placówki wartość świadczeń, za które szpital wciąż czeka na zapłatę z NFZ, przekracza 31 mln zł. Kwota obejmuje rozliczenia z poprzednich lat i z 2026 roku. Wartość samych tegorocznych nadwykonań na 31 października przekroczyła 9,3 mln zł.

- Koszty leczenia ponosimy w chwili, gdy pacjent potrzebuje pomocy, a za część udzielonych już świadczeń nadal czekamy na zapłatę z NFZ - mówi Adam Śliż, dyrektor Szpitala Śląskiego w Cieszynie.

Wataha wilków pojawiła się w bielskiej Straconce

Jacek Bombor
Bielsko-Biała

Kilka wilków wędrujących spokojnie leśną drogą, tuż obok zabudowań, uchwyciła fotopułapka w bielskiej Straconce.

Mieszkańcy Bielska-Białej i turyści mają twardy dowód na to, jak blisko ludzkich siedzib operują dzikie drapieżniki. Leśnicy z Nadleśnictwa Bielsko udostępnili na swoim oficjalnym profilu na Facebooku materiał wideo pochodzący z leśnego monitoringu. Widać na nim grupę wilków, które bez pośpiechu podążają leśnym duktem.

Do zdarzenia doszło na terenie Leśnictwa Straconka, obejmującego zarówno południowo-wschodnią dzielnicę Bielska-Białej, jak i popularne wśród piechurów pasma górskie z Magurką Wilkowicką i Gaikami na czele. Kamera zarejestrowała wilki nad ranem 22 października.

FOT. ARC

Wilki są w Polsce gatunkiem objętym ścisłą ochroną

Przedstawiciele Lasów Państwowych podkreślają, że obecność drapieżników w tym rejonie nie jest niczym nowym. Wataha od dłuższego czasu ma tam swoje terytorium - obfitujące w młodniki i dziką zwierzynę, która stanowi ich naturalną bazę pokarmową.

Służby leśne apelują, aby podczas wędrówek po lesie bezwzględnie trzymać psy na smyczy. Pozwala to uniknąć płoszenia dzikich zwierząt, które są tam u siebie, a jednocześnie chroni domowe czworonogi przed tragicznym w skutkach spotkaniem z watahą.

Warto pamiętać również, że wilki są w Polsce gatunkiem objętym ścisłą ochroną.

REKLAMA 0011617800

WB.6740.836.2026 Żywiec, dnia 10.11.2026 r.

OBWIESZCZENIE STAROSTY ŻYWIECKIEGO

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* oraz art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych,* Starosta Żywiecki zawiadamia, **o wydaniu na rzecz Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu, ul. Leśnianka 102a, 34-300 Żywiec decyzji znak: WB.6740.836.2026 z dnia 10.11.2026 r., o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania pn.: „Rozbudowa drogi powiatowej nr 1464S w ramach zadania: Przebudowa drogi powiatowej nr 1464S Łodygowice-Bierna-Zarzecze w km 1+107 do km 1+513 w Łodygowicach i Biernej", w miejscowości Łodygowice na działkach nr ewid. 5204, 6904, 6906/1 (6906), 5155/3, 5155/4, 5157, 6819, 6903, 6905 oraz w miejscowości Bierna na działkach nr ewid. 1453, 1473/1 (1473), 1475/1 (1475), 1126/3, 1127, 1126/1, 1124, 1122/2, 1119, 1117/3, 1117/4, 1117/1, 1113/1, 1113/2, 1465/2, 1196, 1195, 1174, 1323, 1472, 1474.**
(*uwaga! w nawiasie podano pierwotny nr działek).*

Ww. decyzją został zatwierdzony projekt zagospodarowania terenu i projekt architektoniczno-budowlany oraz projekt podziału nieruchomości.

Ponadto, na wniosek inwestora decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 49 § 2 *Kodeksu postępowania administracyjnego* doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie, tj. od dnia ukazania się obwieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Żywcu oraz Urzędu Gminy Łodygowice, na tablicy ogłoszeń ww. urzędów, a także w prasie lokalnej.

W związku z powyższym, informuje się, że strony lub ich pełnomocnicy mogą zapoznać się z treścią decyzji w Wydziale Budownictwa Starostwa Powiatowego w Żywcu, ul. Krasińskiego 13, parter pokój nr 12b w godzinach pracy urzędu:

- poniedziałek, wtorek, piątek od 7^{00} do 15^{00}
- środa od 7^{00} do 17^{00}

w terminie do 7 dni od zakończenia ustawowego okresu publicznego udostępnienia obwieszczenia.

Ponadto informujemy, że od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Wojewody Śląskiego, za pośrednictwem Starosty Żywieckiego, w terminie 14 dni od dnia w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie.

Wizytę należy uzgodnić telefonicznie pod numerem telefonu: (33) 8605038.

eprasa.pl b5b995298e

HISTORIA ZBLIŻA SIĘ KOLEJNA ROCZNICA ŚMIERCI KPT. HENRYKA FLAMEGO, ZWANEGO KRÓLEM PODBESKIDZIA

„Bartek" zginął od strzału w plecy oddanego przez funkcjonariusza MO

Jacek Drost
j.drost@dz.com.pl

W najbliższy wtorek, 1 grudnia, minie dokładnie 79 lat od śmierci kpt. Henryka Flamego, ps. „Bartek", dowódcy największego zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych w Beskidach. Zginął w skrytobójczym zamachu. Król Podbeskidzia został zamordowany strzałem w plecy przez funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej Rudolfa Dadaka.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ W KATOWICACH

Kpt. Henryk Flame ps. „Bartek" (pierwszy z lewej) ze swoimi żołnierzami

Był poniedziałek 1 grudnia 1947 roku. Po południu 29-letni Henryk Flame, ps. „Bartek", pilot Wojska Polskiego, oficer Narodowych Sił Zbrojnych, komendant zgrupowania oddziałów leśnych Okręgu VII Śląskiego NSZ, odwiedził znajomego w warsztacie - zamówił u niego drzwi do kościoła św. Katarzyny.

Po godz. 18.00 wspólnie poszli na piwo. Najpierw odwiedzili jeden lokal, następnie przenieśli się do baru U Czyloka w Zabrzegu (później znanego jako bar Pod Zaporą, a obecnie funkcjonującego pod nazwą Kredensik).

Czas śmierci

Biesiadowali tam już funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej. Jeden z nich - Rudolf Dadak - zaczepił Flamego, pytając czy pamięta go z 1944 r. „Bartek" nie kojarzył człowieka, ale odparł, że jeśli był w partyzantce, to pewnie razem walczyli przeciwko okupantowi. Między mężczyznami zaiskrzyło.

Około godz. 23.00 w barze padł strzał. Jeden. Oddał go Rudolf Dadak, który z bliskiej odległości strzelił „Bartkowi" w plecy. Flame osunął się z krzesła na podłogę, wokół niego powstała kałuża krwi. Kula przeszła tuż obok kręgosłupa. „Bartek" zmarł na miejscu.

Czas walki

Urodzony we Frysztacie na Zaolziu Henryk Flame (w 1919 r. wraz z rodzicami przeprowadził się do Czechowic-Dziedzic) jako pilot 123. eskadry myśliwskiej brał udział w wojnie obronnej w 1939 roku - walczył z Niemcami, z Sowietami, zaliczył internowanie na Węgry, skąd w 1940 roku wrócił do okupowanego kraju, by oddać się działalności konspiracyjnej w założonej przez siebie organizacji HAK podległej Armii Krajowej.

Zagrożony dekonspiracją i aresztowaniem, wraz z podkomendnymi, uciekł na przełomie 1943 i 1944 r. do lasu, gdzie zorganizował samodzielny oddział partyzancki.

Zauważony przez dowództwo NSZ, otrzymał propozycję wejścia w szeregi tej organizacji. Z propozycji skorzystał - w październiku 1944 r. został zaprzysiężony na żołnierza NSZ. Po wejściu Armii Czerwonej do Polski, realizując zalecenia dowództwa NSZ, ujawnił się wraz z oddziałem, ale niedługo później znowu uciekł ze swoimi ludźmi do lasu.

Przyjął pseudonim „Bartek" i od maja 1945 do lutego 1947 r. stał na czele największego zgrupowania niepodległościowego na Śląsku Cieszyńskim, którego liczebność w szczytowym okresie wynosiła ponad 300 dobrze uzbrojonych i umundurowanych żołnierzy.

Zgrupowanie przeprowadziło około 340 akcji zbrojnych. Ukoronowaniem tych działań były wydarzenia w Wiśle 3 maja 1946 r., gdzie na oczach sterroryzowanych komunistów odbyła się defilada w pełni umundurowanych i uzbrojonych żołnierzy NSZ, co było ewenementem w państwach „władzy ludowej".

„Poranek owego dnia był przepiękny, słoneczny. Biwakowaliśmy od kilku dni w masywie Baraniej (...) Po porannym apelu 3 maja „Bartek" zarządził natychmiastowy wymarsz wszystkich oddziałów w kierunku Wisły. „Zamanifestujemy naszą wolę służenia Ojczyźnie w dniu Święta Królowej Polski!" - powiedział" - tak porucznik Antoni Biegun, ps. „Sztubak" wspominał najsłynniejszą akcję żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Beskidach: defiladę ponad 300-osobowego zgrupowania Flamego ps. „Bartek" pod nosami funkcjonariuszy władzy ludowej 3 maja 1946 r.

Sztubak dodawał: „Około 15. poszczególne grupy zaczęły schodzić z gór. Ruszyły oddziały za oddziałami, partyzanci „odstawieni" jak na paradę: w mundurach, z przypiętymi orzełkami na mieczu, z ryngrafami z Matką Boską (...). Z naprzeciwka, od strony Bielska i Katowic, jechały odkryte ciężarówki z wycieczkowiczami. Na widok maszerujących oddziałów zwalniały i przystawały. Rzucano nam czekoladę i papierosy, machano radośnie rękami lub zeskakiwano z wozów i ściskano nam ręce" - wspominał „Sztubak".

„Bartek" i od maja 1945 do lutego 1947 r. stał na czele największego zgrupowania niepodległościowego na Śląsku Cieszyńskim

Parada była dla władzy szokiem, swoistym policzkiem. Oddział „Sztubaka" nie uczestniczył w defiladzie, bo ubezpieczał ją od strony szosy, którą mogły nadciągnąć siły Urzędu Bezpieczeństwa.

- W Wiśle stacjonował w tym czasie oddział wojska polskiego i sowieckiego, niedaleko znajdowały się posterunki WOP. Wszyscy oni siedzieli cicho, jak przysłowiowa mysz pod miotłą, nie dając znaku życia. Jak się później dowiedzieliśmy, funkcjonariusze MO i UB w Żywcu zaczęli się barykadować, a z Milówki uciekli - wspominał „Szczubak".

I nie było w tym przesady. Już 4 maja funkcjonariusze MO raportowali: „Banda przyszła w szyku zwartym z kierunku Czarnego do Nowej Osady. Mieli boczne ubezpieczenia, na szosie było około 120 ludzi (...). Ubrani wszyscy byli w mundury wojskowe polskie, dużo miało mundury kroju angielskiego. Wśród członków było bardzo dużo kobiet".

Z kolei oddział Edwarda Biesoka „Edka" ze Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych pod dowództwem „Bartka" 13 maja 1946 roku stoczył walkę z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej" na Błatniej.

Strzały na Błatniej, liczącym nieco ponad 900 metrów szczycie w Beskidzie Śląskim, rozległy się dokładnie dziesięć dni po słynnej, 3-majowej defiladzie, podczas której żołnierze NSZ przemaszerowali przez centrum Wisły pod nosami oniemiałych ze zdumienia i wściekłości funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa. Strzały na Błatniej były efektem starcia między 10-osobowym oddziałem NSZ dowodzonym przez „Wilejkę" i „Edka" a 24-osobowym plutonem kompanii operacyjnej Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej z Katowic. Bilans strzałów na Błatniej był następujący: jeden zabity partyzant, dziewięciu rannych milicjantów.

W 2013 roku w miejscu, gdzie 13 maja 1946 r. rozległy się strzały na Błatniej, pojawiła się tablica poświęcona tym wydarzeniom. Można na niej przeczytać: „Pamięci żołnierzy z oddziału Edwarda Biesoka „Edka" ze Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych pod dowództwem kpt. Henryka Flame „Bartka", którzy 13 maja 1946 roku stoczyli walkę z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej".

Czas zdrady

Wiślańska parada była dla władzy szokiem. Takie rzeczy nie mogły „Bartkowi", zwanemu także „Królem Podbeskidzia", ujść na sucho. Do likwidacji zgrupowania UB posłużyło się grą operacyjną. We wrześniu 1946 r., w ramach operacji „Lawina", w trzech transportach przewieziono na Śląsk Opolski i tam zamordowano ponad stu podkomendnych „Bartka".

Sam kpt. Flame ujawnił się w marcu 1947 r. w ramach ogłoszonej przez komunistów amnestii. Kilka miesięcy później zginął w skrytobójczym zamachu w Zabrzegu.

Zabójcą był miejscowy milicjant Rudolf Dadak. Pytany podczas śledztwa, dlaczego zabił Flamego, stwierdził, że nie mógł znieść, by wrogowie demokracji, którzy niedawno strzelali do milicjantów, chodzili bezkarnie.

Według jednej z wersji, Dadak zemścił się w ten sposób za śmierć swojego brata, również milicjanta, który zginął z rąk ludzi Flamego. Inna mówi, że działał na zlecenie UB. Podczas śledztwa stwierdzono u niego chorobę psychiczną, trafił do zakładu psychiatrycznego w Branicach pod Głubczycami. Nie był tam długo. Po wyjściu z psychiatryka wrócił do pracy w milicji. W latach 60. ub. wieku Dadak zginął pod kołami pociągu...

eprasa.pl b5b995298e

TOŻSAMOŚĆ WŁADZE WOJEWÓDZTWA ORAZ UŚ RUSZAJĄ ZE STRATEGIĄ OCHRONY JĘZYKÓW LOKALNYCH

Nie można pozbawiać człowieka jego języka. Trzeba go pielęgnować

Justyna Kidawa
j.kidawa@dz.com.pl

Od dwóch dekad trwają próby ustawowego uznania języka śląskiego. Ostatnia – zawetowana przez prezydenta Karola Nawrockiego w lutym tego roku – zmusiła lokalne środowiska do szukania własnych rozwiązań. Władze samorządowe wraz z Uniwersytetem Śląskim mają plan.

Przez lata szukano większości w parlamencie, by uznać język śląski za język regionalny. Gdy ją odnaleziono, na drodze stanął prezydent Karol Nawrocki, który 12 lutego bieżącego roku, wetując ustawę argumentował, że mowa śląska jest dialektem języka polskiego, a nie odrębnym językiem regionalnym. Wcześniej tę samą decyzję podjął jego poprzednik, Andrzej Duda, w 2024 roku. Władze województwa śląskiego zapowiadają jednak, że nie ustaną w planach i dołożą wszelkich starań, by w całej Polsce uznać śląski za język regionalny. To obietnica złożona w ramach stu konkretów na sto dni.

– My słowa dotrzymaliśmy – mówi marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa. – Ludzie mówią na co dzień po śląsku, posługują się tym językiem i my, jako władza regionalna, musimy zrobić wszystko, by zabezpieczyć dziedzictwo języka śląskiego – dodaje.

FOT. KARINA TROJOK

Uniwersytet Śląski opracował strategię ochrony języków lokalnych. Jej założenia przedstawiła na konferencji prasowej prof. Jolanta Tambor

Nie stracić żadnego słowa

Skalę tego zjawiska potwierdzają dane ze spisu powszechnego z 2021 roku: narodowość śląską zadeklarowało wówczas 596,2 tys. osób, natomiast używanie języka śląskiego w kontaktach domowych wskazało 467,1 tys. badanych. Od 2007 roku podejmowano w Polsce aż dziewięć prób legislacyjnych. Ostatnią ustawę o języku śląskim wnieśli do sejmu posłowie Koalicji Obywatelskiej.

– Bardzo byśmy chcieli, aby język śląski i język wilamowski były uznane za języki regionalne, miały systemowe finansowanie i mogły być nauczane w szkołach – mówi posłanka KO Monika Rosa. – Z racji silnego sprzeciwu, weta prezydenta i oporu prawicy, staramy się tutaj na miejscu robić wszystko, aby te języki podtrzymać, nie stracić żadnego słowa i zachować transmisję międzypokoleniową.

– Stąd z jednej strony działania samorządu nakierowane na edukację regionalną i kształcenie nauczycieli, z drugiej wsparcie finansowe Ministerstwa Edukacji Narodowej na pomoce naukowe, dydaktyczne i studia językowe – dodaje Rosa. – Dziś rozpoczynamy konsultacje wokół strategii, aby wszystkie zaangażowane instytucje i osoby mogły się wypowiedzieć, abyśmy mogli się wokół tego dokumentu spotkać, porozmawiać i przyjąć uwagi.

Jest strategia ochrony języków

Uniwersytet Śląski w Katowicach kształci w ramach studiów podyplomowych nauczycieli mających nauczać języka śląskiego i edukacji regionalnej. Strategia ochrony języków lokalnych to szansa na systemowe wsparcie, w tym zbieranie danych o języku śląskim, oraz otrzymanie dodatkowych funduszy.

– Jesteśmy zobowiązani zabezpieczyć dziedzictwo, bo z każdym kolejnym pokoleniem coraz mniej słyszymy śląskiego na naszych ulicach, a to zbudowało nasz region, nasze województwo, naszą tożsamość – mówi Wojciech Saługa.

Uchwałą sejmiku śląskiego kolejnych dziewięciu nauczycieli zostanie dofinansowanych do kształcenia się w tym kierunku na uniwersytecie, co da w sumie 155 osób wykształconych w tej dziedzinie kulturoznawstwa.

W tym roku przypada jubileuszowa, 10. edycja studiów podyplomowych Region – Język i Kultura, pod kierownictwem prof. dr hab. Jolanty Tambor. Są to studia częściowo płatne – zarząd województwa dofinansowuje naukę, a sami nauczyciele pokrywają około 25 proc. kosztów.

Od 2024 roku na uczelni funkcjonuje jednak także drugi, całkowicie bezpłatny kierunek podyplomowy, ukierunkowany już ściśle na sam język – jego uruchomienie sfinansowało Ministerstwo Edukacji Narodowej. Na oba kierunki co roku przyjmowanych jest po około 25 osób.

Jak podkreśla prof. Tambor, grupy nie mogą być większe, ponieważ nauka gramatyki historycznej, współczesnego języka oraz ortografii wymaga pracy warsztatowej i ćwiczeniowej, a nie masowych wykładów.

W ramach Centrum Badań Języka Śląskiego i Antropologii Regionalnej powołanego na uczelni wiosną tego roku przygotowano strategię ochrony pielęgnacji języków lokalnych w województwie śląskim. Nie tylko śląskiego, ale także wilamowskiego.

– Język jest wartością, którą trzeba pielęgnować. Języka człowieka nie można pozbawiać, żeby nie naruszyć jego dobrostanu – mówiła prof. Jolanta Tambor. – Nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby ludzie oprócz języka konstytucyjnego posługiwali się także swoimi językami lokalnymi, ale żeby to robili trzeba im dać narzędzia i możliwości, aby mogli się kształcić.

Przygotowanie nauczycieli, a co za tym idzie podręczników i pomocy dydaktycznych dla dzieci w przedszkolach i szkołach, a także młodzieży, ma pomóc w przekazywaniu dziedzictwa języków lokalnych.

– Strategia polega na tym, aby wskazać różne obszary i miejsca, w których moglibyśmy oczekiwać wsparcia ze strony władz samorządowych, administracyjnych, i państwowych na to, żeby język śląski, język wilamowski i ewentualnie inne języki lokalne mogły się rozwijać – mówi prof. Tambor.

Różne oblicza edukacji

Wśród wymienianych elementów strategii rozwoju są przede wszystkim edukacja, czyli lekcje języka nie tylko w szkołach, ale też w instytucjach kształcących dorosłych, a także wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Drugim obszarem jest kultura zakładająca opisywanie lokalnych artefaktów oraz oprowadzanie po muzeach w językach lokalnych, a także zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych w instytucjach samorządowych i niezależnych – wraz ze wsparciem finansowym dla oddolnych, lokalnych inicjatyw. Aby strategia weszła w życie, najpierw trafi do konsultacji w sejmiku wojewódzkim, gdzie po analizie przez radnych zostanie poddana pod głosowanie.

WARTO WIEDZIEĆ

Język wilamowski - mimo trudnej i bolesnej historii Wilamowian, żyjących w Wilamowicach, niewielkim miasteczku koło Bielska-Białej - cały czas żyje, a nawet się rozwija - na wilamowski zostały przetłumaczone „Mały Książę" i „Hobbit", młodzi ludzie rozmawiają po wilamowsku przy piwie, zagościł też mediach społecznościowych - Messengerze czy Tik Toku.
Obecnie jest jeszcze około 10 native spikerów mówiących po wilamowsku, są to osoby po 90. roku życia. Do tego należy doliczyć 15 osób z samych Wilamowic, które nauczyły się płynnie mówić po wilamowsku oraz jakieś 5-10 osób z zewnątrz, a także kilkaset osób, które posługują się tym językiem w różnym stopniu.

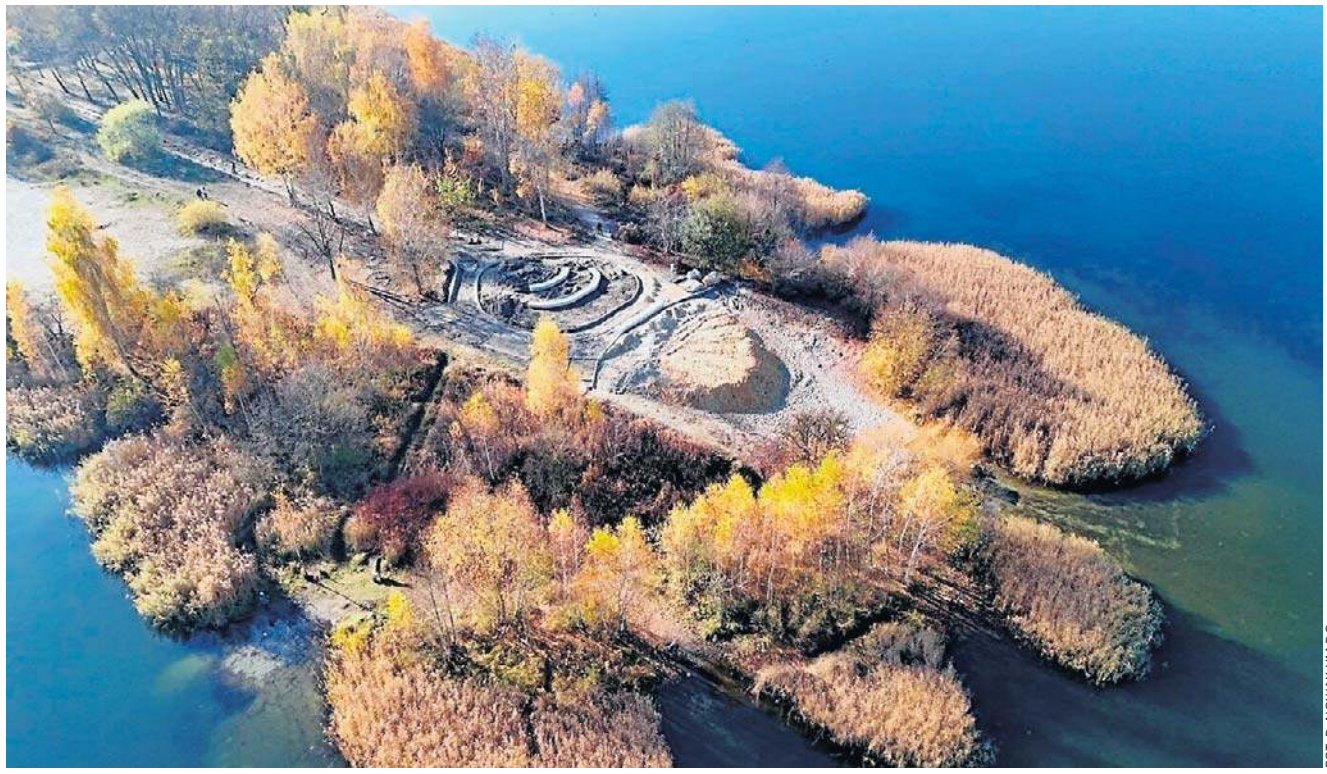
eprasa.pl b5b995298e

INWESTYCJE PLAŻA NAD POGORIĄ III JEST LATEM JEDNYM Z NAJBARDZIEJ OBLEGANYCH MIEJSC W REGIONIE

Zmiany nad popularnym akwenem. Trwa długo wyczekiwana metamorfoza

Piotr Sobierajski
p.sobierajski@dz.com.pl

Dawno już mieszkańcy Zagłębia i wszyscy goście z całego województwa śląskiego, którzy lubią wypoczywać nad Pogorią III w Dąbrowie Górniczej, nie mieli w najbliższej perspektywie tak wielu nowości w tym urokliwym miejscu. Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, gdzie realizowana jest duża inwestycja za ponad 3 miliony złotych. To nie koniec ciekawych projektów. Nad wodą pojawi się też gigantyczna ławka, a także nowe przebieralnie i zaplecze sanitarne.

FOT. D. NOWAK UM DG

Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, który przechodzi prawdziwą metamorfozę

Plaża nad Pogorią III w sezonie letnim jest jednym z najbardziej obleganych miejsc w województwie śląskim. Nic dziwnego, bo jest długa, na miejscu czuwają ratownicy wodni, a do tego mamy na wyciągnięcie ręki całe zaplecze gastronomiczne. Od wiosny pojawi się jednak całkiem ciekawa alternatywa, bowiem w odległości krótkiego spaceru czekać będzie całkowicie odmienione miejsce na cypelku.

Atrakcje dla osób w każdym wieku

Wykonawcą wszystkich prac w tym miejscu została dąbrowska firma Bako Sport, która powinna wykonać cały projekt do końca 2026 roku. Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych. Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana. Pojawią się ławki, leżaki, stoły piknikowe oraz stojaki na rowery, a także punkt widokowy.

Plaża musi zostać oczyszczona z potłuczonego szkła i niebezpiecznych elementów, uzupełniona czystym piaskiem. W strefie rekreacyjnej powstaną m.in. cztery stanowiska grillowe z ławostołami, rozmieszczone w okolicy istniejącej altanki i miejsca na ognisko.

Strefa dla dzieci zlokalizowana zostanie w południowej części cypla, z dala od głębokiej wody i strefy tłocznej. Ma mieć charakter naturalnego placu zabaw: elementy zabawowe oparte na materiałach naturalnych - drewno, kamienie, przeszkody terenowe wkomponowane w krajobraz (nie klasyczny plac zabaw z plastikowymi urządzeniami). Nie zabraknie również kamer monitoringu, by chronić całość nowych atrakcji przed wandalami.

W trakcie projektowania obowiązywała również zasada: tyle infrastruktury, ile konieczne, tak mało ingerencji, jak to możliwe. Każdy nowy element musiał być uzasadniony realną potrzebą użytkowników i nie mógł naruszać równowagi przyrodniczej w tym wyjątkowym zakątku nad Pogorią III. Wcześniej, także dzięki popartej przez mieszkańców inicjatywie, wokół Pogorii III pojawiło się oświetlenie, pozwalające przemierzać trasę spacerową w stronę cypelka także wieczorami.

Dwie ważne zmiany w projekcie

W stosunku do pierwotnych założeń projektu w toku konsultacji wprowadzone zostały dwie zmiany. To rezygnacja z budowy ścieżki sensorycznej. Wprowadzanie dodatkowych elementów w postaci np. ścieżek o zmiennej nawierzchni wydawał się nieuzasadniony i mógł generować dodatkowe koszty związane z ich konserwacją.

Zrezygnowano również z uporządkowania plaży usytuowanej wzdłuż wschodniego brzegu cypla. Dlaczego? Dno zbiornika wodnego w rejonie zatoki usytuowanej od strony wschodniej cypla nie jest dostatecznie zbadane. Kąpiel w tym miejscu może być niebezpieczna, dlatego celowo zrezygnowano z budowania urządzonej plaży. Wzdłuż alejki, w oddaleniu od linii brzegowej, zaprojektowane zostały ławki i leżaki miejskie, przeznaczone do rekreacji i obserwacji przyrody.

Ławka zapewni pamiątkowe kadry

We wrześniu tego roku poznaliśmy natomiast wyniki głosowania Dąbrowian na projekty, które znalazły się w aktualnej puli Budżetu Obywatelskiego. Do wyboru było mnóstwo interesujących propozycji, które mogłyby się zmaterializować w 2027 roku. Mieszkańcy postawili m.in. na większy komfort wypoczynku nad jednym z najpopularniejszych akwenów wodnych w województwie - Pogorii III oraz coś, czego jeszcze w mieście nie było.

Nad wodą zamontowana zostanie bowiem ławka-gigant. Ta propozycja uzbierała 1970 punktów, a jej wartość to 60 tys. zł. Takie właśnie ławki giganty pojawiają się coraz częściej w przestrzeniach rekreacyjnych i ciekawych punktach widokowych, między innymi na górskich szlakach. Tym razem taka niecodzienna atrakcja stanie w 2027 roku nad dąbrowskim akwenem wodnym.

Ławka ma pozwolić na odpoczynek i zachęcać do wykonywania pamiątkowych zdjęć, stając się charakterystycznym punktem miasta. Dodatkowym elementem projektu będzie drogowskaz, wskazujący najważniejsze atrakcje Dąbrowy Górniczej. Projekt ma promować miasto, zachęcać do odwiedzania lokalnych miejsc rekreacji i budować nowoczesny wizerunek Dąbrowy Górniczej.

Mieszkańcy postawili także na zwiększenie komfortu wypoczynku nad Pogorią III, czego dowodem jest wybór projektu Pogoria III – plaża przyjazna wszystkim – nowoczesne przebieralnie plażowe oraz sanitariaty przyplażowe. Zgromadził on 2378 punktów, a koszty realizacji to 710 tys. zł. Był to drugi najlepszy wynik w tegorocznym głosowaniu.

FOT. D. NOWAK UM DG

Pojawią się atrakcje dla osób w każdym wieku

FOT. D. NOWAK UM DG

Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych

FOT.D. NOWAK UM DG

Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana

eprasa.pl b5b995298e

Jedyny taki jarmark bożonarodzeniowy. Z atrakcjami i produktami znaczonymi różą

Jolanta Pierończyk
j.pieronczyk@dz.com.pl

To druga edycja tego jarmarku. Odbędzie się w urokliwych Goczałkowicach-Zdroju w dniach 12-13 grudnia. Na stoiskach - głównie certyfikowane produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej.

MAT. PRASOWY

Całe rodziny z pewnością zainteresuje przejażdżka świąteczną ciuchcią

Lokalna Marka Ziemi Pszczyńskiej to inicjatywa starostwa pszczyńskiego, które pięć lat temu postanowiło promować wysokiej jakości produkty tworzone tradycyjnymi metodami w małych rodzinnych firmach powiatu pszczyńskiego.

Do pierwszej edycji w 2021 r. zgłosiło się 18 producentów z 33 produktami. Certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej otrzymało wte-dy 13 producentów dla 26 produktów.

Były to m.in. miody odmianowe z Pasieki św. Ambrożego Doroty Pękały z Woli (miody z dodatkiem suszonych kwiatów i ziół); borowina i solanka ze złoża Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój; woreczki z lawendą Anny Mazur („Lawenda pod lasem"), mydła konopne: z nagietkiem, z wrotyczem, z żywokostem firmy BeEco Dobre z Natury Beata Marekwia, ale także gęsina w słoju, pasztet z gęsiną w słoju oraz kopa pszczyńska z Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach czy rolada śląska z kluskami i modro kapusta oraz kopa pszczyńska z restauracji „Zacisze" Marka Ryguły, a nawet haft ręczny - Fastrygą przez Pszczynę - czepidło (Bożena Rokita).

Produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej oznaczone są symbolem róży pszczyńskiej, która znajdowała się na strojach ludowych, np. zapaskach.

- To typowy element haftu, który występuje tylko na ziemi pszczyńskiej - zaznacza Marcela Grzywacz, rzecznik starostwa powiatowego w Pszczynie.

Certyfikat jakości LMZP przyznawany jest na dwa lata.

- Producenci zobowiązują się do przestrzegania zasad używania Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej i ciągłego spełniania kryteriów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie marki - mówi Marcela Grzywacz.

Po dwóch latach jest możliwość przedłużenia prawa używania tego znaku jakości.

Starostwo pszczyńskie ogłosiło właśnie nowy, szósty już, nabór do konkursu na certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej. Zgłoszenia przyjmowane są od 17 listopada do 8 stycznia 2027 r.

Do ostatniej, piątej edycji zgłosiło się 30 producentów, którzy pod ocenę komisji certyfikującej przedłożyli aż 70 produktów. Tylko 23 z nich to były produkty zgłoszone po raz pierwszy, pozostałe wnioski dotyczyły przedłużenia certyfikatu.

- Certyfikat przyznano 19 nowym produktom, a 47 wyrobów ponownie uzyskało potwierdzenie jakości - informuje Marcela Grzywacz.

Któtko mówiąc, z 70 zgłoszonych produktów certyfikaty otrzymało 66.

W 5. edycji zadebiutowała restauracja Międzywojenna, która otrzymała certyfikat na roladę śląską z kluskami i modrą kapustą. Znak jakości dla autorskich przetworów warzywnych zdobył Warzywny Zakątek, natomiast Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia „Łąka" wyróżniono za ekologiczne płytki ceglane.

- Wśród nowych certyfikowanych wyrobów pojawiły się również produkty mleczne i serowarskie, kolejne odmiany miodów, przetwory owocowe i warzywne, smarowidła, konfitury, zakwasy, soki, oleje tłoczone na zimno oraz rękodzieło inspirowane lokalną kulturą - mówi rzeczniczka starostwa.

W tej chwili na liście Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej jest 118 produktów od 38 producentów.

- Każda kolejna edycja pokazuje, że mamy w powiecie wielu producentów, którzy tworzą wartościowe i niepowtarzalne wyroby. Chcemy, aby mieli możliwość zaprezentowania swojej pracy, zdobycia nowych klientów i rozwijania działalności. Certyfikat jest dla nich dodatkowym potwierdzeniem jakości, ale też elementem wspólnej promocji naszego powiatu - mówi starosta Grzegorz Wanot.

Jedną z takich możliwości zaprezentowania wyrobów jest Jarmark Bożonarodzeniowy w Goczałkowicach-Zdroju, który odbędzie się po raz drugi, w dniach 12-13 grudnia.

- To będą dwa dni pełne lokalnych smaków, tradycji, warsztatów, kolęd i bożonarodzeniowego klimatu. To nie będzie zwykły jarmark - to świąteczne miasteczko pełne atrakcji, w którym każdy znajdzie coś dla siebie: dzieci, dorośli, miłośnicy tradycji, poszukiwacze dobrych emocji, a przede wszystkim fani lokalnych, naturalnych produktów ziemi pszczyńskiej - zapewnia rzeczniczka starostwa.

Nowymi atrakcjami będą Kraina Elfów z grą dla dzieci, Żywa Szopka, świąteczna karuzela i jarmarkowa dyskoteka pod gwiazdami oraz pokaz kulinarny Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach. Mistrzynie tradycyjnej kuchni zapowiedziały przygotowanie makówek, które będzie można degustować na miejscu.

Dla dzieci najciekawsze będzie niedzielne spotkanie z Mikołajem, połączone ze spektaklem „Reniferek i bałwanek" (sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, wejściówki w Gminnej Bibliotece Publicznej od godz. 12, ograniczona liczba miejsc).

Stoiska z produktami znaczonymi różą czynne będą w sobotę w godz. 13-21 i w niedzielę w godz. 12-20.

Swój udział zapowiedzieli: Tree Nuts z orzechami, Lawenda pod Lasem z wyrobami z lawendy i rękodziełem, Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój z kosmetykami, Warzywny Zakątek z przetworami, Nudel Ula z makaronami, Pasieka Tomala z miodami, Piekarnia-Cukiernia Brzęczek i Piekarnia Tetla ze swoimi wypiekami, Gospodarstwo Rolne Hanslik z sokami i przetworami, Gospodarstwo Przewoźnikówka z serami i wyrobami mlecznymi, Gospodarstwo Rolne Spyra z czosnkowymi produktami, Józef Przybyła z nalewkami, Koło Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach oraz Rarytasy i Maszkety ze swoimi specjałami. Będą także mistrzowie rękodzieła artystycznego: Bożena Rokita, Anna Baron, Zbigniew Kowalonek i Jerzy Rupa.

Ale jarmark bożonarodzeniowy to jednak coś więcej niż tylko zakupy. Prócz wspomnianych nowości na liście atrakcji znajdziemy także: dekorowanie świątecznych wypieków w Fabryce Piernika, warsztaty tworzenia ozdób leśnych w Inhalatorium, wykonywanie ozdób świątecznych w Pracowni św. Mikołaja, świąteczna ciuchcia, która obwiezie po uzdrowisku.

W niedzielę będzie można m.in. wysłuchać „Opowieści wigilijnej" w Świątecznej Grocie Solnej lub zobaczyć wystawę pokonkursową „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie".

Ważnym punktem jarmarku bożonarodzeniowego jest dobroczynność.

- W sobotę kawiarenka charytatywna w holu przy recepcji uzdrowiska będzie działać na rzecz Jasia Skolasińskiego, a w niedzielę - Mariusza Cebuli - informuje Marcela Grzywacz.

Zarówno w sobotę, jak i w niedzielę odbędzie się również świąteczny kiermasz sióstr salwatorianek z Goczałkowic-Zdroju (w holu przy recepcji uzdrowiska) oraz podopiecznych Ośrodka Matka Boża Różańcowa w Pszczynie (w goczałkowickiej bibliotece).

NA SCENIE

Sobota, 12 grudnia
godz. 13 oficjalne otwarcie i rozświetlenie choinek
godz. 13.30 „W rytmie świąt"- koncert w wykonaniu podopiecznych CETIR-u
godz. 14.30 występy artystyczne dzieci z Sanatorium „Stokrotka"
godz. 15.30 świąteczny koncert z wokalistkami i zespołami z Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie
godz. 17 - bożonarodzeniowe show taneczne „Tajemnica świątecznego prezentu"
godz. 18 - wspólne kolędowanie z Zespołem Ludowym Ćwikliczanie

Niedziela, 13 grudnia
godz. 13 - opowieści świąteczne o potrawach wigilijnych na ziemi pszczyńskiej (opowiada Bernadetta Kędzior)
godz. 14 - pokaz kulinarny w wykonaniu Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach
godz. 15 - świąteczny koncert Stowarzyszenia Wspierania Kultury Fermata
godz. 16.30 występ Zespołu Regionalnego SP 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występ dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występy uczestników warsztatów wokalnych Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, podsumowanie konkursu plastycznego „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie" Gminnego Ośrodka Kultury i wręczanie nagród
18.30 kolędowanie z Kapelą Góralską Straconka

eprasa.pl b5b995298e

KONKURS TYLKO DO 30 LISTOPADA MOŻNA ZGŁASZAĆ KANDYDATÓW DO TYTUŁU DRZEWO ROKU 2026

Drzewo, które łączy i budzi wyobraźnię

Jacek Drost
Bielsko-Biała

Rozpoczęła się nowa edycja internetowego plebiscytu Drzewo Roku. Do 30 listopada można zgłaszać kandydatury.

Zwycięzca, którego poznamy w czerwcu 2027 roku, będzie polskim kandydatem do tytułu Europejskie Drzewo Roku – podali organizatorzy z ekologicznego Klubu Gaja.

- Organizowany od 16 lat przez Klub Gaja konkurs Drzewo Roku odkrył już ponad 250 drzew ważnych dla społeczności lokalnych w naszym kraju. To wiekowe drzewa zakorzenione w naszej historii i tradycji, będące centrum życia społecznego i rodzinnego, zachwycające swym pięknem, dające odpoczynek i skłaniające do refleksji. To drzewa cenne przyrodniczo, które na co dzień pielęgnujemy, chronimy i bronimy przed wycinką - powiedziała Jolanta Migdał z Klubu Gaja.

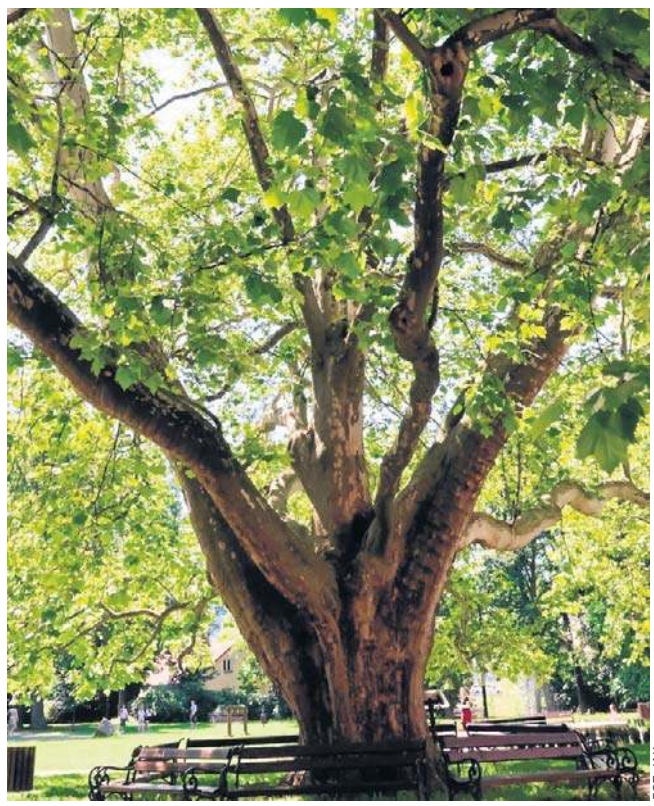
Zdaniem lidera Klubu Jacka Bożka, „kochać drzewa to w dobie katastrofy klimatycznej dobry kierunek".

- To one ratują nas przed wieloma skutkami zmian klimatu. Po prostu nas chronią. Dlatego też zachęcamy niezmiennie do nasadzeń i opiekowania się nimi. Konkurs o tytuł Drzewa Roku poszerza możliwości naszej pracy dla drzew. Pozwala nam budować kapitał społeczny wokół wartości historycznych, ekologicznych, społecznych, a nawet patriotycznych związanych z drzewami. Warto to wykorzystać i zapraszać do tej pracy jak najszersze kręgi osób i instytucji - oznajmił.

Klub Gaja na zgłoszenia drzew do tegorocznej edycji konkursu czeka do 30 listopada. Kandydata mogą proponować osoby indywidualne, grupy nieformalne, organizacje społeczne, placówki oświatowe, urzędy administracji państwowej i samorządowej.

Należy opisać historię drzewa w formularzu dostępnym pod adresem: https://swietodrzewa.pl/wp-content/uploads/2026/08/formularz_konkurs_drzewo_roku_2027.doc i wraz ze zdjęciami drzewa przesłać go na adres: drzeworoku(at)klubgaja.pl.

Migdał powiedziała, że spośród zgłoszeń jury wyłoni 16 finalistów. Drzewem Roku 2027 zostanie to, które wybiorą internauci w głosowaniu w czerwcu. Będzie reprezentowało Polskę w międzynarodowym konkursie Europejskie Drzewo Roku 2028.

FOT. JAK

Konkurs jest wspaniałą okazją do zaprezentowania drzew z ciekawą historią czy legendą

Organizowany od 16 lat przez Klub Gaja konkurs odkrył już ponad 250 drzew ważnych dla społeczności lokalnych w naszym kraju

W tegorocznym plebiscycie krajowym zwyciężyła Lipa Sobieskiego z Przeworska, która liczy sobie 320 lat i mierzy 19 metrów.

Konkurs Drzewo Roku w Polsce jest częścią projektu Święto Drzewa Klubu Gaja. Promuje postawy poszanowania przyrody i konieczność ochrony jej obiektów oraz pokazuje przykłady silnych związków pomiędzy kulturą i historią lokalnej społeczności a drzewem, do którego przywiązuje ona szczególne znaczenie.

Klub Gaja powstał na przełomie lat 80. i 90. Zrzesza kilkuset członków, którzy angażują się m.in. w obronę praw zwierząt. Realizują też programy i kampanie, które pogłębiają zrozumienie pozycji człowieka w ekosystemie.

Oprac. za PAP

Okiem sceptyka
Krzysztof Imielski
cieszyn@dz.com.pl

Wojny parkingowe

U wjazdu do zaolziańskiego Hawierzowa stoi znak, informujący o zasadach parkowania: tylko na wyznaczonych miejscach. Po przybyciu do celu, zwłaszcza wieczorem, widzimy, że prawie wszystkie są zajęte. Co robić? Raz najeździłem 4 kilometry, by coś znaleźć. Stare dzielnice tego młodego miasta pochodzą z lat 1950., kiedy nie zakładano, że każda rodzina będzie mieć samochód. Miejsc parkingowych przy blokach jest niewiele, zaś wzdłuż ulic wyłączono z parkowania dość długie odcinki przy skrzyżowaniach, nawet najniższej rangi. Co ciekawe, nie przy przejściach dla pieszych, którzy wchodzą na nie zza parkujących aut.

A gdyby tak po prostu zaparkować tam, gdzie jest miejsce, tak jak robi to wielu miejscowych? Służby raczej nie reagują, jeśli auto nie tamuje ruchu. Chyba, że ktoś zgłosi interwencję. Tam, gdzie mieszka moja rodzina, jest taki osobnik. Ignoruje parkowanie miejscowych. Na obcych posyła patrol. Kara wynosi 200 koron, ale obcokrajowiec dla pewności dostaje jeszcze blokadę, której zdjęcie to dodatkowe 500 Kč. Ciekaw jestem, czy ten samozwańczy szeryf w ogóle ma auto.

Miejsc parkingowych mogłoby być więcej, gdyby poświęcić część rozległej a zaniedbanej zieleni między blokami. To jednak napotyka na opór mieszkańców. Miasto zresztą nie jest skore do rozwiązywania tego problemu; duży bezpłatny parking w samym centrum oddało prywatnej firmie z wiadomym efektem.

A jak jest w Bielsku-Białej, poza płatną strefą w centrum? Tu obowiązują ogólne zasady, które w bocznych uliczkach traktowane są dość luźno. Parkuje się tuż przy skrzyżowaniach, nawet w ich obrębie. Na parkingach, przeznaczonych dla klientów – o ile nie pilnuje ich ochrona. Służby, podobnie jak w Hawierzowie, rzadko interweniują, jeśli tylko parkujący nie blokują ruchu. Ale i tutaj są szeryfowie, na własną rękę pilnujący porządku. Co ciekawe, według podobnego klucza. Jeśli zakaz naruszy określona osoba, biorą za telefon. Niedawno zaliczyłem taką przygodę. Znak zakazu był słabo widoczny i codziennie wiele samochodów tam parkowało. Kiedy tylko dołączył do nich mój, wszyscy dostaliśmy wezwania od Straży Miejskiej. Wyjaśniłem, że znak jest kiepsko widoczny, nie mówiłem, że znowu stoi tam kilka aut. Nie chciałem wywoływać kolejnej interwencji. Wkrótce ustawiono dodatkowy znak i nikt już tam nie parkuje.

Hawierzów ma rezerwy miejsca na dodatkowe parkingi, gorzej jest w Bielsku-Białej. Każde miasto potrzebuje innych rozwiązań... a nie wojen podjazdowych.

Cieszyńskie sytuacje
Władysława Magiera
cieszyn@dz.com.pl

Działacz i minister

Inż. Józef Kiedroń (1879-1932), urodzony w Błędowicach, po śmierci rodziców przerwał naukę i podjął pracę m.in. w kopalni. Po maturze studiował na Akademii Górniczej w Leoben. Utrzymywał się z pieniędzy zarobionych w czasie praktyk wakacyjnych i stypendium Macierzy. Pracę podjął w Dąbrowie, został tam wkrótce kierownikiem połączonych kopalń „Bettina" i „Eleonora". Uczestniczył w pracach polskich organizacji kulturalnych i oświatowych, od 1904 należał do Macierzy, a w latach 1908-18 był członkiem Zarządu Głównego.

Przyczynił się do powstania kilku polskich szkół ludowych, z jego inicjatywy powstała polska szkoła sztygarów w Dąbrowie, walczył o polskie gimnazjum w Orłowej. Za działalność w polskim ruchu narodowym został przeniesiony na dwa lata do Morawskiej Ostrawy. Zainicjował w 1918 r. powstanie Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, do której weszła jego żona Zofia. Był dwukrotnie aresztowany przez Czechów, a po podziale Śląska zamieszkał w rodziną w Warszawie. Brał udział w konferencji w Spa, bitwie warszawskiej i III powstaniu śląskim.

FOT. WIKIPEDIA

Józef Kiedroń (1879-1932)

Został dyrektorem Departamentu do Spraw Śląskich w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, a od 1923 r. ministrem przemysłu i handlu, ze stanowiska zrezygnował w 1925. Był jednym z organizatorów i prezesów (do końca życia) utworzonego w 1925 r. Syndykatu Górnośląskich Hut Żelaznych, przekształconego w 1926 r. w Syndykat Polskich Hut Żelaznych. Z jego inicjatywy rozpoczęto budowę połączenia kolejowego między Górnym Śląskiem a portami morskimi. W 1928 r. opublikował broszurę „Kolej Górny Śląsk - Gdynia jako najpilniejszy problem gospodarczy Polski". Ogłosił kilkadziesiąt artykułów na aktualne tematy gospodarcze. Z myślą o rozwijaniu eksportu polskiego węgla drogą morską zainicjował budowę Gdyni. Miał wiele odznaczeń, m.in. Krzyż Komandorski Orderu Polonia Restituta oraz liczne ordery zagraniczne.

Był żonaty z Zofią z Grabskich Kirkorową, z którą miał synów Władysława i Jana.

Zmarł w Berlinie, pochowany został na cmentarzu ewangelickim w Cieszynie.

eprasa.pl b5b995298e

DZIENNIK ZACHODNI
NT
nasz tygodnik
www.naszemiasto.pl
NR 48

INWESTYCJE

Cypelek przy Pogorii III przechodzi metamorfozę

Będzie jeszcze więcej miejsca do plażowania. Trwa inwestycja za blisko 3 miliony złotych **str. 8**

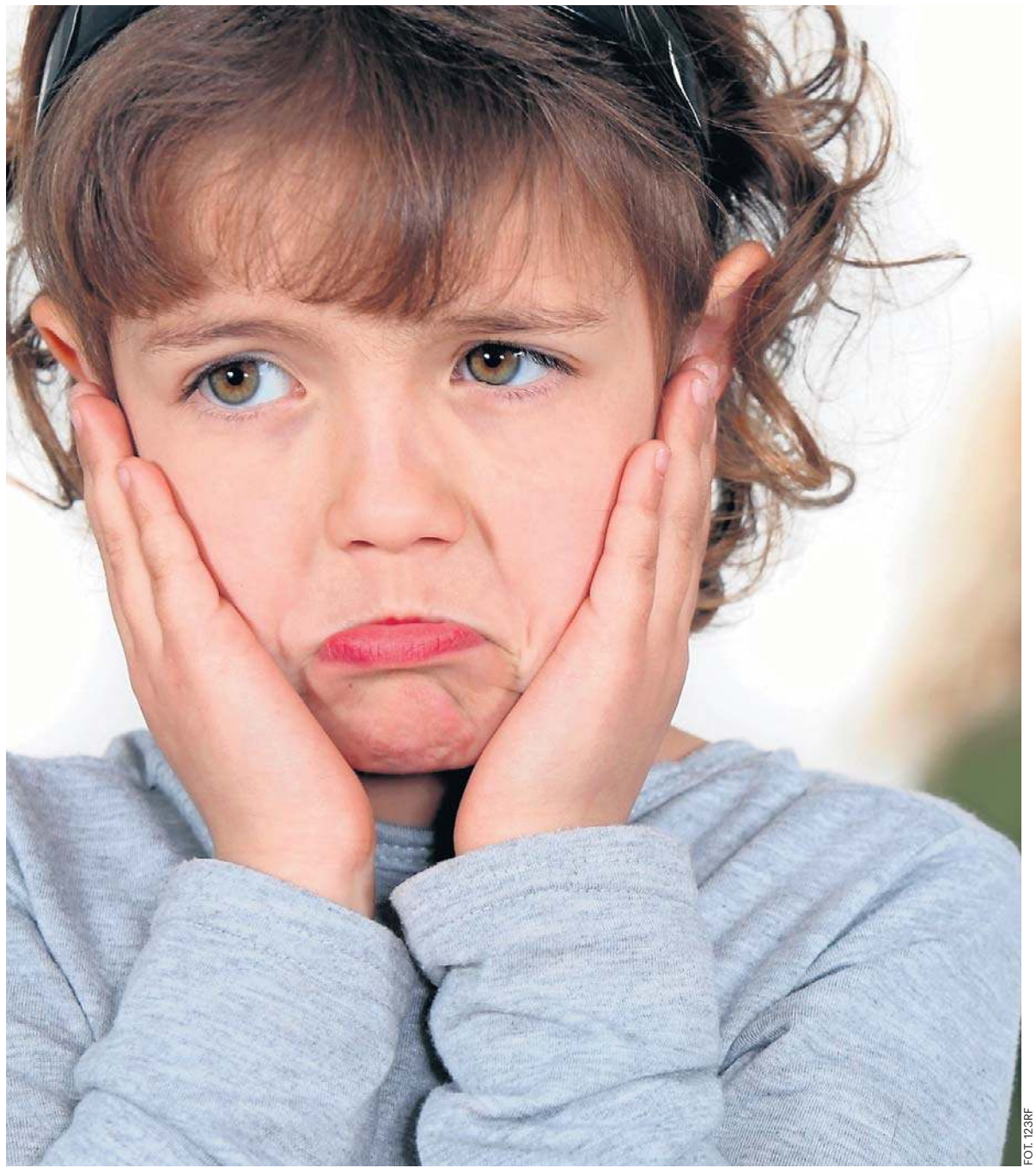

FOT. DARIUSZ NOWAK UM DG

ZDROWIE PSYCHICZNE

Centrum Wsparcia pomaga dzieciom z całego województwa

W Sosnowcu czeka darmowa pomoc dla nieletnich, którzy doświadczyli przemocy lub przestępstwa **str. 3**

FOT. 123RF

SŁUŻBA ZDROWIA

Miły jubileusz w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim. Ponad 500 porodów w tym roku **str. 2**

RELACJE

W Sosnowcu CKZiU i DPS 2 podpisały umowę o współpracy. Skorzystają zarówno uczniowie, jak i pensjonariusze **str. 5**

PASJE

Rowerowa przystań to nowość na mapie Sosnowca. Czekają pyszności, serwis i wypożyczalnia **str. 4**

FOT. KARINA TROJOK

eprasa.pl b5b995298e

KRÓTKO

SOSNOWIEC

To się nazywa szczęście od urodzenia

FOT. SSM

Nikodem jest 500. dzieckiem, które w 2026 roku przyszło na świat w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim. Chłopiec urodził się w piątek, 20 listopada, o godz. 9.50. Maluch ważył 3080 gramów i mierzył 50 centymetrów.

To jednak nie koniec dobrych wiadomości. W miniony weekend na sosnowieckiej porodówce urodziło się kolejnych sześcioro dzieci: Zosia, Daniel, Leon, Emilka, Stefan i Łucja, dzięki czemu liczba narodzin od początku roku wzrosła do 506. To już o pięcioro więcej niż w całym 2025 roku.

Z okazji narodzin 500. maluszka, Nikodema i jego mamę odwiedzili prezydent Sosnowca Arkadiusz Chęciński oraz przedstawiciele Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego. Były gratulacje i upominki dla obojga.

SSM konsekwentnie rozwija opiekę okołoporodową. Od 1 stycznia 2027 roku placówka przejmie opiekę nad rodzącymi z Dąbrowy Górniczej, zapewniając im dostęp do specjalistycznej opieki położniczej i neonatologicznej. Sosnowiecka porodówka posiada II poziom referencyjności w obu tych dziedzinach. (PAS)

DĄBROWA GÓRNICZA

Kontrabanda warta blisko 6 mln złotych

Kontrabanda na tak gigantyczną skalę nie zdarza się często. Na terenie posesji w Dąbrowie Górniczej funkcjonariusze Śląskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Katowicach i Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej zabezpieczyli ładunek z nielegalnymi wyrobami tytoniowymi. 22 października br. w jednym z pojazdów ciężarowych funkcjonariusze znaleźli ponad 5 mln sztuk papierosów, a w hali magazynowej kolejne 480 tysięcy sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy. Wartość rynkowa zabezpieczonego towaru to ponad 5,69 miliona złotych. Zatrzymanych zostało sześciu mężczyzn (pięciu obywateli Polski oraz obywatela Białorusi), którym zostały przedstawione zarzuty paserstwa akcyzowego. Wobec podejrzanych prokurator zastosował wolnościowe środki zapobiegawcze. Sprawa ma charakter rozwojowy. (PAS)

Pamiątki po Stefanie Chorembalskim, cz. 2

Tomasz Chodowiec
Historia

Dziś druga część opowieści o wybitnym rzeźbiarzu Stefanie Chorembalskim, który jest autorem kilku znanych rzeźb i pomników w woj. śląskim, m.in. w Katowicach, Sosnowcu i Tychach.

FOT. IZD

Stefan Chorembalski (1905-1969)

Po sukcesach wystawienniczych na Pomorskiej Wystawie Przemysłu, Rzemiosła i Handlu w Bydgoszczy, Kronika Filmowa nakręciła reportaż o Stefanie Chorembalskim, który był wyświetlany m.in. w Stanach Zjednoczonych, wywołując tam zainteresowanie sosnowieckim rzeźbiarzem, a co za tym idzie również zakup jego prac. W Polsce również zainteresowanie rosło.

Chorembalski wziął udział w Wystawie Ziem Odzyskanych we Wrocławiu w 1948 r., prezentując płaskorzeźbę górnika przy pracy. Nie mogło go także zabraknąć na Wystawie Polskiego Przemysłu w Moskwie w 1949 r. W tym też roku, z okazji stulecia śmierci Fryderyka Chopina planowano postawić pomnik w Sosnowcu. Chorembalski zaproponował jego wykonanie zupełnie pro publico bono, ale pomysł ostatecznie nie został zrealizowany.

Warto dodać, że w latach 50. należał również do słynnej grupy Zagłębie, wystawiając się na kolejnych ich ekspozycjach. Chętnie brał udział w konkursach na pomniki i inne obiekty. Niestety, większość ze stworzonych przez niego prac już dzisiaj nie istnieje, jak m.in. Pomnik Przyjaźni Polsko-Radzieckiej w Mysłowicach. Jako przykład sztuki socrealistycznej zachowała się za to rzeźba górnika w Tychach. Na zamówienie kopalni Milowice stworzył z kolei dwumetrową płaskorzeźbę górnika ustawioną przy bramie kopalni. Obelisk przy wieży spadochronowej w Katowicach upamiętniający harcerzy również ma za autora Stefana Chorembalskiego. Wspólnie z bratem Wincentym są także autorami projektu pomnika Stanisława Moniuszki w Katowicach, postawionego na nowo (poprzedni został zniszczony przez Niemców w czasie II wojny) i odsłoniętego w 1959 r. Fontanna przed dworcem PKP w Sosnowcu – którą dzisiaj możemy oglądać tylko na archiwalnych zdjęciach – również była zaprojektowana przez Stefana Chorembalskiego wraz z kolegą z grupy Zagłębie, artystą Marianem Maliną. Fontanna miała asymetryczny, organiczny kształt wpisujący się w styl polskiego modernizmu z przełomu lat 50. i 60. Głównym elementem dekoracyjnym była rzeźba przedstawiająca zrywające się do lotu ptaki.

Stefan Chorembalski, po długiej chorobie, zmarł 24 stycznia 1969 r. Został pochowany na cmentarzu przy ul. 11 listopada w Sosnowcu.

W 2026 r. dział Zagłębiana w Zagłębiowskiej Mediatece wzbogacił się o zbiór pamiątek po rzeźbiarzu.

Artykuł powstał w ramach stałej współpracy Dziennika Zachodniego z Instytutem Zagłębia Dąbrowskiego

WYBORY MISS METROPOLII

FOT. KAMIL PAWLIK

Rusza nowy regionalny konkurs piękności „Miss Metropolii" dla mieszkanek miast i miejscowości Śląska i Zagłębia. Konkurs może stać się przepustką do świata modelingu, bo jego laureatki otrzymają nominacje do ogólnopolskich finałów Foto Models Poland i Queen of Poland. Kandydatki mogą już szykować się do pierwszego castingu w Dąbrowie Górniczej. Odbędzie się on 14 stycznia w godz. 17-20 w Villi Modzie przy ul. Kościuszki 4B (w pobliżu dworca kolejowego). Kandydatki powinny mieścić się w przedziale wiekowym 16-26 lat. Osoby niepełnoletnie muszą mieć zgodę rodzica lub opiekuna prawnego. (PAS)

Więcej: missmetropolii.pl

NT nasz tygodnik

Redakcja: **Agata Markowicz;** Dziennikarz: **Piotr Sobierajski;** REDAKTOR NACZELNY Dziennika Zachodniego: **Marcin Zasada.** BIURO OGŁOSZEŃ: **tel. 32 420 73 74;**
PRENUMERATA: **tel. 32 555 02 05;** DRUK: **Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Milowice, ul. Baczyńskiego 25a.** WYDAWCA **Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10.**
PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY **Robert Feluś.** PREZES MAKROREGIONU **Aneta Sarga-Burtan.** PROJEKT GRAFICZNY **Tomasz Bocheński**

POLSKA PRESS GRUPA

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

eprasa.pl b5b995298e

Centrum Pomocy Dzieciom w Sosnowcu pomoże najmłodszym z całego regionu

Piotr Sobierajski
Bezpłatna pomoc

Dzieci z całego województwa śląskiego, które doświadczyły przemocy lub innego przestępstwa, mogą teraz bezpłatnie skorzystać z pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, psychiatrycznej i prawnej w Centrum Pomocy Dzieciom w Sosnowcu. To efekt przyznanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości 2,7 milionów złotych na lata 2026 i 2027.

FOT. UM SOSNOWIEC

Coraz więcej dzieci i młodzieży potrzebuje fachowego wsparcia. Przy ul. Głównej 19 w Sosnowcu znajdą pomoc

Specjalistyczny Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym dla Dzieci – to pierwszy taki w regionie. Do końca 2027 roku Centrum obejmie wsparciem co najmniej 120 dzieci i ich rodziny. Ośrodek prowadzi Stowarzyszenie Moc Wsparcia na zlecenie Gminy Sosnowiec, ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

– Chcę podziękować władzom Sosnowca, prezydentowi Arkadiuszowi Chęcińskiemu i całemu miastu – a także posłowi Mateuszowi Bochenkowi i Annie Jedynak-Rykale, przewodniczącej Rady Miasta za wsparcie, jakiego udzielili nam od samego początku. W trudnym momencie to dzięki nim Centrum Pomocy Dzieciom mogło dalej działać. Dobrze, że dla władz Sosnowca dobro dziecka jest priorytetem, a nie kosztem. Dzięki temu dzieci, które doświadczyły krzywdy, nie zostały bez pomocy. Teraz dzięki środkom z Ministerstwa Sprawiedliwości możemy skupić się wyłącznie na niesieniu pomocy dzieciom – zaznacza Adrian Drdzeń, prezes Stowarzyszenia Moc Wsparcia.

Ośrodek pomaga dzieciom i ich rodzinom z całego regionu

Centrum w Sosnowcu jest jednym z 16 specjalistycznych ośrodków dla dzieci pokrzywdzonych przestępstwem, które mają powstać w Polsce – po jednym w każdym województwie.

Pomoc jest bezpłatna i nie obowiązuje rejonizacja: mogą z niej skorzystać dzieci i młodzież do 18 roku życia oraz ich rodziny z całego regionu. Siedziba Centrum mieści się w Sosnowcu przy ul. Głównej 19.

W 2024 r. w województwie śląskim procedurą „Niebieskie Karty" objęto 11 397 dzieci (w tym dzieci będące świadkami przemocy). To o 821 więcej niż rok wcześniej (+7,8%).

Dzieci stanowią ponad połowę wszystkich 21 978 osób doznających przemocy domowej, które w regionie objęto tą procedurą. Liczba wszczętych procedur wzrosła z 8 126 w 2023 r. do 8 832 w 2024 r. (Raport Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego za 2024 r.).

To tylko przypadki ujawnione. Według ogólnopolskiego badania Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę aż 79% dzieci i nastolatków przynajmniej raz w życiu doświadczyło przemocy. Co czwarte (24%) doświadczyło przemocy fizycznej ze strony bliskiego dorosłego, 22% – przemocy psychicznej, a 8% nastolatków – wykorzystania seksualnego z kontaktem fizycznym (FDDS, Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023).

Dzieci po takich doświadczeniach potrzebują szybkiej, specjalistycznej pomocy. Tymczasem na wsparcie psychoterapeuty dziecięcego czeka się w placówkach publicznych wiele miesięcy, a pomoc psychologiczna, prawna i medyczna rzadko jest dostępna w jednym miejscu.

Do 31 grudnia 2027 r. Centrum obejmie wsparciem co najmniej 120 dzieci pokrzywdzonych przestępstwem oraz ich rodziny. Pomoc jest dopasowana do potrzeb dziecka i obejmuje:

- pomoc psychologiczną i psychoterapię indywidualną i grupową, w tym terapię traumy,
- konsultacje lekarza psychiatry dzieci i młodzieży,
- bezpłatną pomoc prawną m.in. w sprawach rodzinnych i karnych,
- wsparcie pracownika socjalnego i osoby pierwszego kontakt,
- grupy wsparcia i psychoedukacji dla rodziców i opiekunów.

Dzieci nie mogą miesiącami czekać na pomoc

Stowarzyszenie Moc Wsparcia prowadzi Centrum Pomocy Dzieciom w Sosnowcu od 2022 r. W 2024 r. z jego pomocy skorzystało 89 dzieci i 57 dorosłych opiekunów, w 2025 r. – 76 dzieci i 67 dorosłych, a od stycznia do października 2026 r. – 58 dzieci i 52 dorosłych. Tylko w 2025 r. specjaliści Centrum udzielili 1238 porad, a w pierwszych dziesięciu miesiącach 2026 r. – kolejnych 1066.

W Centrum pracuje zespół specjalistów: psychologów, psychoterapeutów, prawników, psychiatra dziecięcy, pracownik socjalny i osoby pierwszego kontaktu. Wszyscy mają udokumentowane doświadczenie w pracy z dziećmi po przemocy i traumie.

Centrum prowadzi też działania profilaktyczne: warsztaty dla dzieci o ich prawach i o tym, gdzie szukać pomocy, szkolenia dla nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych i służby zdrowia oraz trzy kampanie informacyjne w całym województwie. Pierwsza rusza właśnie teraz.

– Dziecko, które doświadczyło przemocy, nie może czekać miesiącami na pomoc. W Centrum zapewniamy w jednym miejscu psychologa, psychoterapeutę, prawnika i psychiatrę, a rodziców nie zostawiamy samych. Chcemy, żeby każda rodzina ze Śląska wiedziała, że może do nas przyjść – bez skierowania i bez opłat – podkreśla prezes Stowarzyszenia Moc Wsparcia.

– Od 2022 r. budujemy w Sosnowcu system pomocy dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem. Dzięki środkom Funduszu Sprawiedliwości i doświadczeniu partnera społecznego ten system obejmuje teraz całe województwo – mówi Arkadiusz Chęciński, prezydent Sosnowca.

– Większość krzywdzonych dzieci nikomu o tym nie mówi. Dlatego tak ważne jest, by nauczyciele, pedagodzy i lekarze umieli rozpoznać sygnały i wiedzieli, gdzie skierować dziecko – mówi Monika Kaźmierska, koordynatorka Centrum.

Zadanie jest finansowane ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości, w ramach Programu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym.

Stowarzyszenie Moc Wsparcia działa od 2012 r. na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zaniedbaniem. Od 2022 r. prowadzi w Sosnowcu Centrum Pomocy Dzieciom.

JAK ZGŁOSIĆ SIĘ PO POMOC DO CENTRUM?

Zgłoszenia przyjmowane są telefonicznie pod numerem 794 130 272, od poniedziałku do piątku w godz. 8:00–16:00. Zgłoszenia przyjmowane są wyłącznie od niekrzywdzącego rodzica lub opiekuna prawnego dziecka. Skierowanie nie jest potrzebne, a pomoc jest bezpłatna.

Dzieci i młodzież mogą bezpłatnie i anonimowo zadzwonić pod numer 116 111 – Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży.
W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy dzwonić pod numer alarmowy 112.

Uzbrojony w maczetę ruszył na rodzinę

Piotr Sobierajski
Czeladź

Groźby pozbawienia życia, atak maczetą i niebezpieczna interwencja policjantów. Tak w skrócie można podsumować poczynania 45-latka, który zaatakował członków swojej rodziny, a następnie zamknął się w mieszkaniu i nie reagował na polecenia mundurowych.

Wszystko działo się przy ulicy Norwida w Czeladzi. Dyżurny miejscowego komisariatu otrzymał niepokojące zgłoszenie od mężczyzny, który informował, że jego brat grozi mu pozbawieniem życia. Na miejsce natychmiast skierowano mundurowych.

Po przybyciu policjanci zastali przed budynkiem zgłaszającego, który przekazał, że pomiędzy nim a jego 45-letnim bratem doszło do kłótni. W jej trakcie agresor uderzał go pięściami w twarz i głowę oraz kierował pod jego adresem groźby pozbawienia życia.

- Kiedy pokrzywdzony wraz z żoną próbował schronić się na klatce schodowej, 45-latek miał wybiec za nimi z maczetą. Podczas ataku mężczyzna doznał otarcia naskórka w okolicy szyi, natomiast jego żona została zraniona w dłoń - relacjonują policjanci.

Pokrzywdzonym udało się uciec przed budynek, a agresor wrócił do mieszkania, w którym przebywała jego matka. Zamknął drzwi od wewnątrz, uniemożliwiając wejście pozostałym osobom. Policjanci udzielili pierwszej pomocy rannej kobiecie i wezwali zespół ratownictwa medycznego.

Mundurowi wielokrotnie wzywali 45-latka do otwarcia drzwi, jednak ten odmawiał współpracy. Ze względu na realne zagrożenie dla życia i zdrowia przebywającej wewnątrz kobiety na miejsce skierowano dodatkowe patrole z będzińskiej komendy oraz strażaków.

Kiedy strażacy siłowo otworzyli drzwi, policjanci zauważyli w przedpokoju mężczyznę trzymającego maczetę. Napastnik był silnie pobudzony, wymachiwał niebezpiecznym narzędziem i groził pozbawieniem życia interweniującym osobom. Pomimo kolejnych ostrzeżeń agresor nie reagował na polecenia policjantów. Ostatecznie będziński dzielnicowy użył urządzenia do obezwładniania za pomocą energii elektrycznej, co pozwoliło bezpiecznie zatrzymać 45-latka.

Mężczyzna został przebadany przez ratowników medycznych, a następnie trafił do pomieszczenia dla osób zatrzymanych. Zgromadzony przez śledczych materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie mu zarzutów dotyczących m.in. gróźb karalnych, spowodowania obrażeń ciała, zmuszania do określonego zachowania oraz naruszenia nietykalności cielesnej.

Sąd Rejonowy w Czeladzi przychylił się do wniosku śledczych i prokuratora, stosując wobec 45-latka tymczasowe aresztowanie na okres 3 miesięcy, a na późniejszym etapie zadecyduje o karze dla podejrzanego.

REKLAMA 0011606403

eprasa.pl b5b995298e

JUŻ OTWARTE NA GOŚCI CZEKAJĄ KAWA Z CAŁEGO ŚWIATA, SŁODKOŚCI, FACHOWY SERWIS I WYPOŻYCZALNIA

„Rowerowa Przystań" stawia na integrację. Takiej miejscówki w Sosnowcu jeszcze nie było

FOT. KARINA TROJOK

Miejsce ma integrować społeczność i zachęcać do jazdy na rowerze

FOT. KARINA TROJOK

Za projektem stoi Michał Knap, przedsiębiorca, rowerowy ultramaratończyk

Piotr Sobierajski
Sosnowiec

Centrum usług i edukacji rowerowo-kawowej „Rowerowa Przystań". To miejsce, jakiego w Sosnowcu jeszcze nie było. Od poniedziałku 23 listopada możecie tu już zaglądać. Z pewnością będziecie nieco zaskoczeni, ale też zadowoleni. A wiosną i latem, to dopiero się będzie tu działo.

„Rowerowa Przystań" ulokowała się w pobliżu stacji Metroroweru i jednego z najbardziej charakterystycznych budynków w Zagłębiu, a więc sosnowieckiej „Żylety". Na co dzień wypełnia ją studencka brać, zdobywając wiedzę na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Śląskiego.

To miejsce ma integrować amatorów aktywnego wypoczynku, którzy dopiero odkrywają możliwości, jakie daje podróżowanie w plener na jednośladach, a także tych, którzy o dobrodziejstwie tego typu eskapad wiedzą już prawie wszystko.

Za całym tym nowatorskim projektem stoi Michał Knap, przedsiębiorca, wielokrotny uczestnik rowerowych ultramaratonów, od wielu lat związany z Zagłębiem i Sosnowcem.

To świetne miejsce dla pasjonatów dobrej kawy i rowerów

- Chcę budować tu społeczność związaną z aktywnym wypoczynkiem, zachęcać ludzi do jazdy na rowerze. Pokazać, że może mieć dużo możliwości. Poza usługami, które będziemy świadczyć, czyli serwis rowerowy, wypożyczania rowerów, kawiarnia, chcę jakby w pewien sposób edukować też osoby do tego, że rower może być różny, może być wykorzystany i sportowo, i turystycznie – podkreśla Michał Knap.

Jak dodaje, w ubiegłym roku odkrył wiele możliwości rowerów cargo. Także zamierza promować ich praktyczne zastosowanie w codziennych wyprawach.

- Czegoś takiego w okolicy nie ma. Uważam, że może być fajną alternatywą dla rodzin z małymi dziećmi, takich przedszkolaków, gdzie można włożyć najmłodszych do tej skrzyni cargo i pojechać na wycieczkę. Uważam to, że najlepszy środek transportu z dziećmi. Dziecko, które jeszcze nie jeździ na rowerze, może dzięki temu zobaczyć to, co widzą rodzice. Można z nimi wtedy rozmawiać, nie jadą z tyłu, na bagażniku, kiedy nie wiadomo, czy śpią, czy nie śpią – przyznaje ekspert.

Jeśli chodzi o wypożyczalnię, to właściciel „Rowerowej Przystani" zamierza również postawić na rowery elektryczne. Szczególnie przydatne dla seniorów.

- Niektórzy, tak jak mój ojciec, chociaż dużo jeździli, to bali się, że jak pojadą gdzieś za daleko, to nie będą mieć siły, by wrócić. A ten rower daje taką możliwość. Raz, że wspomaga to pedałowanie, dwa, taka jazda daje też wiele fajnych wrażeń. Będziemy mieć takie akcje, żeby seniorzy mogli sobie za darmo popróbować, wsiąść, zobaczyć, jak to działa. To naprawdę otwiera perspektywy na dłuższe wyjazdy. Mam w planach wyjazdy rodzinne, czy z seniorami, seniorzy z wnukami. Tak, żebyśmy pojechali sobie na Pustynię Błędowską. To faktycznie kawał drogi, ale można to zrobić właśnie na rowerze elektrycznym – przekonuje Michał Knap.

Kawy z całego świata. Nie tylko americano czy cappuccino

Na miejscu, oprócz fachowych porad związanych z turystyką rowerową i sprzętem czeka także pyszna, aromatyczna kawa. A jeśli tylko mamy ochotę na coś słodkiego, to nie brakuje oczywiście również rzemieślniczych wyrobów cukierniczych i ciast, prosto od lokalnych wytwórców.

- Kawę zawsze lubiłem, ale moją pasją stała się w tamtym roku, kiedy odkryłem kawy przelewowe. My jesteśmy na styku dwóch światów kawowych. Z jednej strony espresso, które mamy na południu, a więc Włochy czy Hiszpania, a z drugiej strony mamy Skandynawię. W tamtym roku, będąc w Norwegii, odkryłem właśnie zalety przelewu. To, że oni nie piją espresso ani kawy z ekspresu, ciemno palonej, tylko piją jasno palone ziarna. I tu się zaczęła cała moja przygoda z kawą. Stałem się po kilku szkoleniach baristą. Współpracujemy również z jedną z palarni kaw z Gliwic, będziemy proponować naszym gościom coś innego, coś nowego. To na początku może wydawać się nieco kwaśne i nie do końca smakować, ale tego trzeba spróbować, zdegustować. Chcemy też pokazać te nowe możliwości studentom, których mamy tuż obok – podkreśla Michał Knap.

Jak dodaje, chce też współpracować na miejscu z innymi pasjonatami lokalnej kultury, sztuki, gastronomii i wielu innych dziedzin. Chce tworzyć przestrzeń, w której będzie można pokazać gościom, co ciekawego oferuje Sosnowiec.

FOT. KARINA TROJOK

Nowy lokal znajduje się przy sosnowieckiej „Żylecie"

Całoroczny serwis rowerowy, pomogą aż do wieczora

Serwis rowerowy będzie całoroczny, a obecni na miejscu serwisanci dostępni przez całe dnie. - Nasi serwisanci, Tomek z Danielem, podjęli taką decyzję, by otworzyć się na oczekiwania i potrzeby klientów. Dlatego będą dostępni od godziny 9 do 20. Wiadomo bowiem, że nasi klienci pracują. Są w pracy i też nie mają często do południa czasu, by odebrać te rowery, nawet poza sezonem. Więc podjęli decyzję, że są praktycznie od rana do wieczora. My, chcąc się nieco do nich dopasować i do klientów, którzy mogą wejść wtedy na ciastko, kawę, będziemy otwarci od godziny 8 do 19 – mówi właściciel „Rowerowej Przystani".

- Pokazujemy, że będziemy otwarci cały rok, także poza sezonem. Bo wtedy mamy ten czas, żeby się przygotować odpowiednio do następnego, ciepłego sezonu, gdzie tych gości będziemy mieć więcej. Przekuwam to jakby w dobrą stronę, że to jest plus tego wszystkiego, że otwarcie nam się przeciągnęło z tymi wszystkimi odbiorami, wykończeniami. Mieliśmy wystartować bowiem już kilka tygodni temu, ale zapraszamy właśnie od dziś – dodaje.

eprasa.pl b5b995298e

Dąbrowska SP7 stroi się na jubileusz 165-lecia

Piotr Sobierajski
Inwestycje

Mury tej szkoły były świadkami dziejowych wydarzeń na przestrzeni wieków, a współcześnie nadal pełnią rolę edukacyjną. Trwa generalny remont i przebudowa tego wyjątkowego obiektu.

Siedziba Szkoły Podstawowej nr 7 przy ul. Królowej Jadwigi 11 to najstarsze budynki szkolne w mieście. Niższy budynek powstał w 1862, wyższy – z interesującą, ceglaną elewacją, obecnie zatynkowaną – został oddany do użytku w 1880 roku.

W 1954 postanowiono wybudować dodatkowe 8 sal lekcyjnych oraz pierwszą w historii placówki salę gimnastyczną. Trzecia część powstała dopiero w 1997 roku – to właśnie wtedy szkoła zyskała pełnowymiarową salę gimnastyczną wraz z zapleczem i szatniami.

Wpisane do gminnej ewidencji zabytków „mury" od dawna wymagały kompleksowej modernizacji.

Prace remontowe w obrębie budynku obejmują m.in. wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej, hydrantowej, grzewczej, elektrycznej i wentylacyjnej. Pozwoli to dostosować szkołę do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych i sanitarnych. Ściany zyskały ocieplenie. Docieplony został również nowy dach. Zakres prac obejmuje także wymianę wewnętrznego oświetlenia oraz oświetlenia boiska.

- Zmodernizujemy też salę gimnastyczną, a dzięki wydzieleniu dodatkowych pomieszczeń w szkolnym budynku znacząco poprawi się funkcjonalność placówki. Znacznie wzrośnie liczba toalet, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami - zapowiadał przed rozpoczęciem prac Rafał Zwoliński, naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

Modernizacja budynku ma się zakończyć się w 2027 roku, kiedy budynek będzie miał 165 lat. Umowa z wybranym w przetargu dąbrowskim Przedsiębiorstwem Remontowo-Budowlanym „A. Piaskowski i spółka" opiewa na kwotę 18 mln 198 tys. 450,63 zł brutto. Miasto pozyskało na realizację tego przedsięwzięcia ponad 2 miliony złotych unijnego dofinansowania.

- Najtrudniejsze prace już za nami. Na budowie w każdy dzień pracuje ponad 70 osób. Szyby windowe są już w gotowości, wymieniono wszystkie instalacje i całą stolarkę okienno-drzwiową. Wypełniają się kolejne powierzchnie płaskie w pomieszczeniach – gdzieniegdzie pojawia się wyrazisty akcent w postaci ciętej cegły na ścianach i muszę przyznać, że wygląda to naprawdę klimatycznie. Miejscami na elewacji można dostrzec również sztukaterię, która nawiązuje do oryginalnej bryły obiektu - przekazał Marcin Bazylak, prezydent Dąbrowy Górniczej.

Po zakończeniu wszystkich prac placówka zyska również nowoczesne i ekologiczne rozwiązania oparte o odnawialne źródła energii.

FOT. UM DG/FB M. BAZYLAK

Budynek szkoły jest jednym z najstarszych budynków w całym Zagłębiu. W przyszłym roku będzie miał 165 lat

CKZiU w Sosnowcu będzie współpracować z DPS nr 2. Zyskają uczniowie i pensjonariusze

Piotr Sobierajski
Relacje

Inicjatywa pozwoli uczniom zdobywać doświadczenie zawodowe podczas realizacji przedsięwzięć na rzecz placówki i jej mieszkańców. Współpraca ma również ważny wymiar społeczny, stwarzając okazję do spotkań i budowania relacji międzypokoleniowych.

FOT. MATERIAŁY DPS2 SOSNOWIEC

Porozumienie o współpracy podpisane zostało przez Jolantę Marzec, dyrektorkę sosnowieckiego Domu Pomocy Społecznej nr 2 i Zbigniewa Zalasa, dyrektora CKZiU

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego przy ul. Kilińskiego 25 w Sosnowcu oraz Dom Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej 2 zawarły porozumienie o współpracy.

W ramach porozumienia zaplanowane zostały działania związane z zagospodarowaniem terenów zielonych Domu Pomocy Społecznej. Obejmą one opracowanie koncepcji zagospodarowania zieleni, prace porządkowe i pielęgnacyjne oraz nowe nasadzenia. Przewidziane zostały również prace budowlane, polegające na adaptacji pomieszczenia mieszkalnego do szczególnych potrzeb mieszkańców DPS.

Za przygotowanie koncepcji zagospodarowania zieleni oraz realizację uzgodnionych prac odpowiadać będzie CKZiU, angażując uczniów odpowiednich kierunków kształcenia i ich nauczycieli. Wszystkie działania będą prowadzone w ramach praktycznej nauki zawodu, pod nadzorem pedagogicznym i merytorycznym, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Szczegółowy zakres oraz harmonogram przedsięwzięć zostaną wspólnie ustalone przez obie placówki.

Dom Pomocy Społecznej zapewni niezbędne warunki organizacyjne, w tym udostępnienie terenów i pomieszczeń, dostęp do odpowiedniej infrastruktury oraz przekazanie informacji potrzebnych do przygotowania i realizacji prac. Wyznaczone zostaną również osoby odpowiedzialne za koordynację współpracy. Placówka zadba o bezpieczne warunki prowadzenia działań, bieżące informowanie o okolicznościach mogących wpływać na bezpieczeństwo uczniów, a także odbiór wykonanych prac i zgłaszanie ewentualnych uwag.

Dla młodzieży będzie to okazja do sprawdzenia zdobytej wiedzy w rzeczywistych warunkach, doskonalenia umiejętności zawodowych oraz poznania zasad organizacji i odpowiedzialności związanej z wykonywaną pracą. Dom Pomocy Społecznej zyska natomiast wsparcie w realizacji przedsięwzięć służących poprawie estetyki otoczenia, funkcjonalności pomieszczeń i komfortu codziennego życia mieszkańców.

Istotną wartością tej współpracy jest również bezpośredni kontakt młodzieży z mieszkańcami DPS. Obecność uczniów może sprzyjać rozmowom, wzajemnemu poznawaniu się i wymianie doświadczeń. Dla osób starszych oraz wymagających wsparcia będzie to możliwość nawiązywania nowych kontaktów i uczestniczenia w spotkaniach z młodszym pokoleniem. Uczniowie z kolei będą mogli lepiej poznać potrzeby drugiego człowieka, rozwijać empatię, cierpliwość oraz wrażliwość społeczną.

Praktyczna nauka zawodu zyskuje w ten sposób dodatkowy wymiar. Młodzi ludzie będą mogli przekonać się, że ich umiejętności i zaangażowanie mają konkretne zastosowanie, a wykonana praca może przynieść wymierne korzyści innym osobom.

Porozumienie CKZiU i DPS pokazuje, jak potencjał edukacyjny lokalnej szkoły można wykorzystać na rzecz społeczności. Wspólnie realizowane przedsięwzięcia mają szansę zaowocować nie tylko widocznymi zmianami w otoczeniu i przestrzeni mieszkalnej Domu Pomocy Społecznej, lecz także wartościowymi doświadczeniami i relacjami, które pozostaną z uczestnikami na dłużej.

REKLAMA 0011613804

Dyrektor Zespołu Szkół im. Hugona Kołłątaja w Zawierciu

informuje, że został wywieszony i podany do publicznej wiadomości:

„Wykaz nieruchomości stanowiących własność powiatu zawierciańskiego, przeznaczonych do oddania w najem, znajdujących się w trwałym zarządzie Zespołu Szkół im. Hugona Kołłątaja w Zawierciu"

Najem dotyczy części placu szkolnego o powierzchni 120 m² położonego na nieruchomości znajdującej się w trwałym zarządzie Zespołu Szkół im. Hugona Kołłątaja w Zawierciu przy ul. Miodowej 1, 42-400 Zawiercie, powiat zawierciański, województwo śląskie.

Treść ***„Wykaz nieruchomości stanowiących własność powiatu zawierciańskiego, przeznaczonych do oddania w najem, znajdujących się w trwałym zarządzie Zespołu Szkół im. Hugona Kołłątaja w Zawierciu"*** podaje się do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Zespołu Szkół im. Hugona Kołłątaja w Zawierciu, na stronie internetowej szkoły: https://zskollataj.edupage.org/ oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Zawierciu przy ul. Sienkiewicza 34, na stronach internetowych: http://www.zawiercie.powiat.pl/, http://bip.zawiercie.powiat.finn.pl/.

eprasa.pl b5b995298e

TOŻSAMOŚĆ WŁADZE WOJEWÓDZTWA ORAZ UŚ RUSZAJĄ ZE STRATEGIĄ OCHRONY JĘZYKÓW LOKALNYCH

Nie można pozbawiać człowieka jego języka. Trzeba go pielęgnować

Justyna Kidawa
j.kidawa@dz.com.pl

Od dwóch dekad trwają próby ustawowego uznania języka śląskiego. Ostatnia – zawetowana przez prezydenta Karola Nawrockiego w lutym tego roku – zmusiła lokalne środowiska do szukania własnych rozwiązań. Władze samorządowe wraz z Uniwersytetem Śląskim mają plan.

Przez lata szukano większości w parlamencie, by uznać język śląski za język regionalny. Gdy ją odnaleziono, na drodze stanął prezydent Karol Nawrocki, który 12 lutego bieżącego roku, wetując ustawę argumentował, że mowa śląska jest dialektem języka polskiego, a nie odrębnym językiem regionalnym. Wcześniej tę samą decyzję podjął jego poprzednik, Andrzej Duda, w 2024 roku. Władze województwa śląskiego zapowiadają jednak, że nie ustaną w planach i dołożą wszelkich starań, by w całej Polsce uznać śląski za język regionalny. To obietnica złożona w ramach stu konkretów na sto dni.

– My słowa dotrzymaliśmy – mówi marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa. – Ludzie mówią na co dzień po śląsku, posługują się tym językiem i my, jako władza regionalna, musimy zrobić wszystko, by zabezpieczyć dziedzictwo języka śląskiego – dodaje.

FOT. KARINA TROJOK

Uniwersytet Śląski opracował strategię ochrony języków lokalnych. Jej założenia przedstawiła na konferencji prasowej prof. Jolanta Tambor

Nie stracić żadnego słowa

Skalę tego zjawiska potwierdzają dane ze spisu powszechnego z 2021 roku: narodowość śląską zadeklarowało wówczas 596,2 tys. osób, natomiast używanie języka śląskiego w kontaktach domowych wskazało 467,1 tys. badanych. Od 2007 roku podejmowano w Polsce aż dziewięć prób legislacyjnych. Ostatnią ustawę o języku śląskim wnieśli do sejmu posłowie Koalicji Obywatelskiej.

– Bardzo byśmy chcieli, aby język śląski i język wilamowski były uznane za języki regionalne, miały systemowe finansowanie i mogły być nauczane w szkołach – mówi posłanka KO Monika Rosa. – Z racji silnego sprzeciwu, weta prezydenta i oporu prawicy, staramy się tutaj na miejscu robić wszystko, aby te języki podtrzymać, nie stracić żadnego słowa i zachować transmisję międzypokoleniową.

– Stąd z jednej strony działania samorządu nakierowane na edukację regionalną i kształcenie nauczycieli, z drugiej wsparcie finansowe Ministerstwa Edukacji Narodowej na pomoce naukowe, dydaktyczne i studia językowe – dodaje Rosa. – Dziś rozpoczynamy konsultacje wokół strategii, aby wszystkie zaangażowane instytucje i osoby mogły się wypowiedzieć, abyśmy mogli się wokół tego dokumentu spotkać, porozmawiać i przyjąć uwagi.

Jest strategia ochrony języków

Uniwersytet Śląski w Katowicach kształci w ramach studiów podyplomowych nauczycieli mających nauczać języka śląskiego i edukacji regionalnej. Strategia ochrony języków lokalnych to szansa na systemowe wsparcie, w tym zbieranie danych o języku śląskim, oraz otrzymanie dodatkowych funduszy.

– Jesteśmy zobowiązani zabezpieczyć dziedzictwo, bo z każdym kolejnym pokoleniem coraz mniej słyszymy śląskiego na naszych ulicach, a to zbudowało nasz region, nasze województwo, naszą tożsamość – mówi Wojciech Saługa.

Uchwałą sejmiku śląskiego kolejnych dziewięciu nauczycieli zostanie dofinansowanych do kształcenia się w tym kierunku na uniwersytecie, co da w sumie 155 osób wykształconych w tej dziedzinie kulturoznawstwa.

W tym roku przypada jubileuszowa, 10. edycja studiów podyplomowych Region – Język i Kultura, pod kierownictwem prof. dr hab. Jolanty Tambor. Są to studia częściowo płatne – zarząd województwa dofinansowuje naukę, a sami nauczyciele pokrywają około 25 proc. kosztów.

Od 2024 roku na uczelni funkcjonuje jednak także drugi, całkowicie bezpłatny kierunek podyplomowy, ukierunkowany już ściśle na sam język – jego uruchomienie sfinansowało Ministerstwo Edukacji Narodowej. Na oba kierunki co roku przyjmowanych jest po około 25 osób.

Jak podkreśla prof. Tambor, grupy nie mogą być większe, ponieważ nauka gramatyki historycznej, współczesnego języka oraz ortografii wymaga pracy warsztatowej i ćwiczeniowej, a nie masowych wykładów.

W ramach Centrum Badań Języka Śląskiego i Antropologii Regionalnej powołanego na uczelni wiosną tego roku przygotowano strategię ochrony pielęgnacji języków lokalnych w województwie śląskim. Nie tylko śląskiego, ale także wilamowskiego.

– Język jest wartością, którą trzeba pielęgnować. Języka człowieka nie można pozbawiać, żeby nie naruszyć jego dobrostanu – mówiła prof. Jolanta Tambor. – Nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby ludzie oprócz języka konstytucyjnego posługiwali się także swoimi językami lokalnymi, ale żeby to robili trzeba im dać narzędzia i możliwości, aby mogli się kształcić.

Przygotowanie nauczycieli, a co za tym idzie podręczników i pomocy dydaktycznych dla dzieci w przedszkolach i szkołach, a także młodzieży, ma pomóc w przekazywaniu dziedzictwa języków lokalnych.

– Strategia polega na tym, aby wskazać różne obszary i miejsca, w których moglibyśmy oczekiwać wsparcia ze strony władz samorządowych, administracyjnych, i państwowych na to, żeby język śląski, język wilamowski i ewentualnie inne języki lokalne mogły się rozwijać – mówi prof. Tambor.

Różne oblicza edukacji

Wśród wymienianych elementów strategii rozwoju są przede wszystkim edukacja, czyli lekcje języka nie tylko w szkołach, ale też w instytucjach kształcących dorosłych, a także wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Drugim obszarem jest kultura zakładająca opisywanie lokalnych artefaktów oraz oprowadzanie po muzeach w językach lokalnych, a także zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych w instytucjach samorządowych i niezależnych – wraz ze wsparciem finansowym dla oddolnych, lokalnych inicjatyw. Aby strategia weszła w życie, najpierw trafi do konsultacji w sejmiku wojewódzkim, gdzie po analizie przez radnych zostanie poddana pod głosowanie.

WARTO WIEDZIEĆ

Język wilamowski - mimo trudnej i bolesnej historii Wilamowian, żyjących w Wilamowicach, niewielkim miasteczku koło Bielska-Białej - cały czas żyje, a nawet się rozwija - na wilamowski zostały przetłumaczone „Mały Książę" i „Hobbit", młodzi ludzie rozmawiają po wilamowsku przy piwie, zagościł też mediach społecznościowych - Messengerze czy Tik Toku.
Obecnie jest jeszcze około 10 native spikerów mówiących po wilamowsku, są to osoby po 90. roku życia. Do tego należy doliczyć 15 osób z samych Wilamowic, które nauczyły się płynnie mówić po wilamowsku oraz jakieś 5-10 osób z zewnątrz, a także kilkaset osób, które posługują się tym językiem w różnym stopniu.

eprasa.pl b5b995298e

Jedyny taki jarmark bożonarodzeniowy. Z atrakcjami i produktami znaczonymi różą

Jolanta Pierończyk
Śląskie jarmarki

To druga edycja tego jarmarku. Odbędzie się w urokliwych Goczałkowicach-Zdroju w dniach 12-13 grudnia. Na stoiskach - głównie certyfikowane produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej.

MAT. PRASOWY

Całe rodziny z pewnością zainteresuje przejażdżka świąteczną ciuchcią

Lokalna Marka Ziemi Pszczyńskiej to inicjatywa starostwa pszczyńskiego, które pięć lat temu postanowiło promować wysokiej jakości produkty tworzone tradycyjnymi metodami w małych rodzinnych firmach powiatu pszczyńskiego.

Do pierwszej edycji w 2021 r. zgłosiło się 18 producentów z 33 produktami. Certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej otrzymało wte-dy 13 producentów dla 26 produktów.

Były to m.in. miody odmianowe z Pasieki św. Ambrożego Doroty Pękały z Woli (miody z dodatkiem suszonych kwiatów i ziół); borowina i solanka ze złoża Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój; woreczki z lawendą Anny Mazur („Lawenda pod lasem"), mydła konopne: z nagietkiem, z wrotyczem, z żywokostem firmy BeEco Dobre z Natury Beata Marekwia, ale także gęsina w słoju, pasztet z gęsiną w słoju oraz kopa pszczyńska z Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach czy rolada śląska z kluskami i modro kapusta oraz kopa pszczyńska z restauracji „Zacisze" Marka Ryguły, a nawet haft ręczny - Fastrygą przez Pszczynę - czepidło (Bożena Rokita).

Produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej oznaczone są symbolem róży pszczyńskiej, która znajdowała się na strojach ludowych, np. zapaskach.

- To typowy element haftu, który występuje tylko na ziemi pszczyńskiej - zaznacza Marcela Grzywacz, rzecznik starostwa powiatowego w Pszczynie.

Certyfikat jakości LMZP przyznawany jest na dwa lata.

- Producenci zobowiązują się do przestrzegania zasad używania Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej i ciągłego spełniania kryteriów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie marki - mówi Marcela Grzywacz.

Po dwóch latach jest możliwość przedłużenia prawa używania tego znaku jakości.

Starostwo pszczyńskie ogłosiło właśnie nowy, szósty już, nabór do konkursu na certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej. Zgłoszenia przyjmowane są od 17 listopada do 8 stycznia 2027 r.

Do ostatniej, piątej edycji zgłosiło się 30 producentów, którzy pod ocenę komisji certyfikującej przedłożyli aż 70 produktów. Tylko 23 z nich to były produkty zgłoszone po raz pierwszy, pozostałe wnioski dotyczyły przedłużenia certyfikatu.

- Certyfikat przyznano 19 nowym produktom, a 47 wyrobów ponownie uzyskało potwierdzenie jakości - informuje Marcela Grzywacz.

Któtko mówiąc, z 70 zgłoszonych produktów certyfikaty otrzymało 66.

W 5. edycji zadebiutowała restauracja Międzywojenna, która otrzymała certyfikat na roladę śląską z kluskami i modrą kapustą. Znak jakości dla autorskich przetworów warzywnych zdobył Warzywny Zakątek, natomiast Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia „Łąka" wyróżniono za ekologiczne płytki ceglane.

- Wśród nowych certyfikowanych wyrobów pojawiły się również produkty mleczne i serowarskie, kolejne odmiany miodów, przetwory owocowe i warzywne, smarowidła, konfitury, zakwasy, soki, oleje tłoczone na zimno oraz rękodzieło inspirowane lokalną kulturą - mówi rzeczniczka starostwa.

W tej chwili na liście Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej jest 118 produktów od 38 producentów.

- Każda kolejna edycja pokazuje, że mamy w powiecie wielu producentów, którzy tworzą wartościowe i niepowtarzalne wyroby. Chcemy, aby mieli możliwość zaprezentowania swojej pracy, zdobycia nowych klientów i rozwijania działalności. Certyfikat jest dla nich dodatkowym potwierdzeniem jakości, ale też elementem wspólnej promocji naszego powiatu - mówi starosta Grzegorz Wanot.

Jedną z takich możliwości zaprezentowania wyrobów jest Jarmark Bożonarodzeniowy w Goczałkowicach-Zdroju, który odbędzie się po raz drugi, w dniach 12-13 grudnia.

- To będą dwa dni pełne lokalnych smaków, tradycji, warsztatów, kolęd i bożonarodzeniowego klimatu. To nie będzie zwykły jarmark - to świąteczne miasteczko pełne atrakcji, w którym każdy znajdzie coś dla siebie: dzieci, dorośli, miłośnicy tradycji, poszukiwacze dobrych emocji, a przede wszystkim fani lokalnych, naturalnych produktów ziemi pszczyńskiej - zapewnia rzeczniczka starostwa.

Nowymi atrakcjami będą Kraina Elfów z grą dla dzieci, Żywa Szopka, świąteczna karuzela i jarmarkowa dyskoteka pod gwiazdami oraz pokaz kulinarny Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach. Mistrzynie tradycyjnej kuchni zapowiedziały przygotowanie makówek, które będzie można degustować na miejscu.

Dla dzieci najciekawsze będzie niedzielne spotkanie z Mikołajem, połączone ze spektaklem „Reniferek i bałwanek" (sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, wejściówki w Gminnej Bibliotece Publicznej od godz. 12, ograniczona liczba miejsc).

Stoiska z produktami znaczonymi różą czynne będą w sobotę w godz. 13-21 i w niedzielę w godz. 12-20.

Swój udział zapowiedzieli: Tree Nuts z orzechami, Lawenda pod Lasem z wyrobami z lawendy i rękodziełem, Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój z kosmetykami, Warzywny Zakątek z przetworami, Nudel Ula z makaronami, Pasieka Tomala z miodami, Piekarnia-Cukiernia Brzęczek i Piekarnia Tetla ze swoimi wypiekami, Gospodarstwo Rolne Hanslik z sokami i przetworami, Gospodarstwo Przewoźnikówka z serami i wyrobami mlecznymi, Gospodarstwo Rolne Spyra z czosnkowymi produktami, Józef Przybyła z nalewkami, Koło Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach oraz Rarytasy i Maszkety ze swoimi specjałami. Będą także mistrzowie rękodzieła artystycznego: Bożena Rokita, Anna Baron, Zbigniew Kowalonek i Jerzy Rupa.

Ale jarmark bożonarodzeniowy to jednak coś więcej niż tylko zakupy. Prócz wspomnianych nowości na liście atrakcji znajdziemy także: dekorowanie świątecznych wypieków w Fabryce Piernika, warsztaty tworzenia ozdób leśnych w Inhalatorium, wykonywanie ozdób świątecznych w Pracowni św. Mikołaja, świąteczna ciuchcia, która obwiezie po uzdrowisku.

W niedzielę będzie można m.in. wysłuchać „Opowieści wigilijnej" w Świątecznej Grocie Solnej lub zobaczyć wystawę pokonkursową „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie".

Ważnym punktem jarmarku bożonarodzeniowego jest dobroczynność.

- W sobotę kawiarenka charytatywna w holu przy recepcji uzdrowiska będzie działać na rzecz Jasia Skolasińskiego, a w niedzielę - Mariusza Cebuli - informuje Marcela Grzywacz.

Zarówno w sobotę, jak i w niedzielę odbędzie się również świąteczny kiermasz sióstr salwatorianek z Goczałkowic-Zdroju (w holu przy recepcji uzdrowiska) oraz podopiecznych Ośrodka Matka Boża Różańcowa w Pszczynie (w goczałkowickiej bibliotece).

NA SCENIE

Sobota, 12 grudnia
godz. 13 oficjalne otwarcie i rozświetlenie choinek
godz. 13.30 „W rytmie świąt"- koncert w wykonaniu podopiecznych CETIR-u
godz. 14.30 występy artystyczne dzieci z Sanatorium „Stokrotka"
godz. 15.30 świąteczny koncert z wokalistkami i zespołami z Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie
godz. 17 - bożonarodzeniowe show taneczne „Tajemnica świątecznego prezentu"
godz. 18 - wspólne kolędowanie z Zespołem Ludowym Ćwikliczanie

Niedziela, 13 grudnia
godz. 13 - opowieści świąteczne o potrawach wigilijnych na ziemi pszczyńskiej (opowiada Bernadetta Kędzior)
godz. 14 - pokaz kulinarny w wykonaniu Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach
godz. 15 - świąteczny koncert Stowarzyszenia Wspierania Kultury Fermata
godz. 16.30 występ Zespołu Regionalnego SP 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występ dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występy uczestników warsztatów wokalnych Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, podsumowanie konkursu plastycznego „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie" Gminnego Ośrodka Kultury i wręczanie nagród
18.30 kolędowanie z Kapelą Góralską Straconka

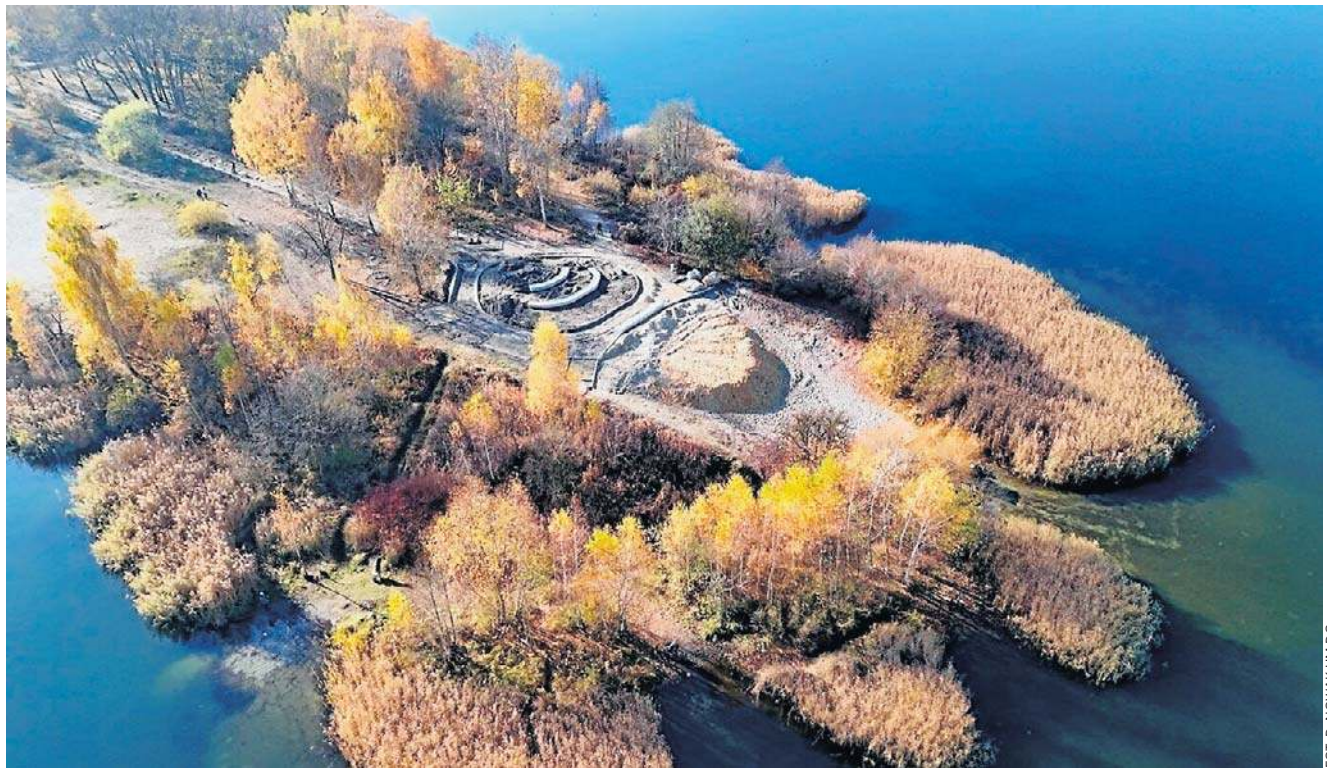
eprasa.pl b5b995298e

INWESTYCJE PLAŻA NAD POGORIĄ III JEST LATEM JEDNYM Z NAJBARDZIEJ OBLEGANYCH MIEJSC W REGIONIE

Zmiany nad zagłębiowskim akwenem. Trwa długo wyczekiwana metamorfoza

Piotr Sobierajski
p.sobierajski@dz.com.pl

Dawno już mieszkańcy Zagłębia i wszyscy goście z całego województwa śląskiego, którzy lubią wypoczywać nad Pogorią III w Dąbrowie Górniczej, nie mieli w najbliższej perspektywie tak wielu nowości w tym urokliwym miejscu. Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, gdzie realizowana jest duża inwestycja za ponad 3 miliony złotych. To nie koniec ciekawych projektów. Nad wodą pojawi się też gigantyczna ławka, a także nowe przebieralnie i zaplecze sanitarne.

FOT. D. NOWAK UM DG

Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, który przechodzi prawdziwą metamorfozę

Plaża nad Pogorią III w sezonie letnim jest jednym z najbardziej obleganych miejsc w województwie śląskim. Nic dziwnego, bo jest długa, na miejscu czuwają ratownicy wodni, a do tego mamy na wyciągnięcie ręki całe zaplecze gastronomiczne. Od wiosny pojawi się jednak całkiem ciekawa alternatywa, bowiem w odległości krótkiego spaceru czekać będzie całkowicie odmienione miejsce na cypelku.

Atrakcje dla osób w każdym wieku

Wykonawcą wszystkich prac w tym miejscu została dąbrowska firma Bako Sport, która powinna wykonać cały projekt do końca 2026 roku. Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych. Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana. Pojawią się ławki, leżaki, stoły piknikowe oraz stojaki na rowery, a także punkt widokowy.

Plaża musi zostać oczyszczona z potłuczonego szkła i niebezpiecznych elementów, uzupełniona czystym piaskiem. W strefie rekreacyjnej powstaną m.in. cztery stanowiska grillowe z ławostołami, rozmieszczone w okolicy istniejącej altanki i miejsca na ognisko.

Strefa dla dzieci zlokalizowana zostanie w południowej części cypla, z dala od głębokiej wody i strefy tłocznej. Ma mieć charakter naturalnego placu zabaw: elementy zabawowe oparte na materiałach naturalnych - drewno, kamienie, przeszkody terenowe wkomponowane w krajobraz (nie klasyczny plac zabaw z plastikowymi urządzeniami). Nie zabraknie również kamer monitoringu, by chronić całość nowych atrakcji przed wandalami.

W trakcie projektowania obowiązywała również zasada: tyle infrastruktury, ile konieczne, tak mało ingerencji, jak to możliwe. Każdy nowy element musiał być uzasadniony realną potrzebą użytkowników i nie mógł naruszać równowagi przyrodniczej w tym wyjątkowym zakątku nad Pogorią III. Wcześniej, także dzięki popartej przez mieszkańców inicjatywie, wokół Pogorii III pojawiło się oświetlenie, pozwalające przemierzać trasę spacerową w stronę cypelka także wieczorami.

Dwie ważne zmiany w projekcie

W stosunku do pierwotnych założeń projektu w toku konsultacji wprowadzone zostały dwie zmiany. To rezygnacja z budowy ścieżki sensorycznej. Wprowadzanie dodatkowych elementów w postaci np. ścieżek o zmiennej nawierzchni wydawał się nieuzasadniony i mógł generować dodatkowe koszty związane z ich konserwacją.

Zrezygnowano również z uporządkowania plaży usytuowanej wzdłuż wschodniego brzegu cypla. Dlaczego? Dno zbiornika wodnego w rejonie zatoki usytuowanej od strony wschodniej cypla nie jest dostatecznie zbadane. Kąpiel w tym miejscu może być niebezpieczna, dlatego celowo zrezygnowano z budowania urządzonej plaży. Wzdłuż alejki, w oddaleniu od linii brzegowej, zaprojektowane zostały ławki i leżaki miejskie, przeznaczone do rekreacji i obserwacji przyrody.

Ławka zapewni pamiątkowe kadry

We wrześniu tego roku poznaliśmy natomiast wyniki głosowania Dąbrowian na projekty, które znalazły się w aktualnej puli Budżetu Obywatelskiego. Do wyboru było mnóstwo interesujących propozycji, które mogłyby się zmaterializować w 2027 roku. Mieszkańcy postawili m.in. na większy komfort wypoczynku nad jednym z najpopularniejszych akwenów wodnych w województwie - Pogorii III oraz coś, czego jeszcze w mieście nie było.

Nad wodą zamontowana zostanie bowiem ławka-gigant. Ta propozycja uzbierała 1970 punktów, a jej wartość to 60 tys. zł. Takie właśnie ławki giganty pojawiają się coraz częściej w przestrzeniach rekreacyjnych i ciekawych punktach widokowych, między innymi na górskich szlakach. Tym razem taka niecodzienna atrakcja stanie w 2027 roku nad dąbrowskim akwenem wodnym.

Ławka ma pozwolić na odpoczynek i zachęcać do wykonywania pamiątkowych zdjęć, stając się charakterystycznym punktem miasta. Dodatkowym elementem projektu będzie drogowskaz, wskazujący najważniejsze atrakcje Dąbrowy Górniczej. Projekt ma promować miasto, zachęcać do odwiedzania lokalnych miejsc rekreacji i budować nowoczesny wizerunek Dąbrowy Górniczej.

Mieszkańcy postawili także na zwiększenie komfortu wypoczynku nad Pogorią III, czego dowodem jest wybór projektu Pogoria III – plaża przyjazna wszystkim – nowoczesne przebieralnie plażowe oraz sanitariaty przyplażowe. Zgromadził on 2378 punktów, a koszty realizacji to 710 tys. zł. Był to drugi najlepszy wynik w tegorocznym głosowaniu.

FOT. D. NOWAK UM DG

Pojawią się atrakcje dla osób w każdym wieku

FOT. D. NOWAK UM DG

Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych

FOT.D. NOWAK UM DG

Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana

eprasa.pl b5b995298e

Piątek
27.11.2026
WYD. 6
Częstochowa

DZIENNIK ZACHODNI

NT
nasz tygodnik

www.naszemiasto.pl
NR 48

EDUKACJA

Od dawnej szkoły przemysłowej do ZS im. Prusa

80 lat minęło. Zmian wiele. Niezmienne jest tylko to, że ta szkoła nadal świetnie przygotowuje do życia **str. 3**

ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. BOLESŁAWA PRUSA W CZĘSTOCHOWIE

SPOŁECZEŃSTWO

Wielkie święto hospicjum dla dzieci i jego dobrodziejów

Hospicjum dla Dzieci w Częstochowie świętowało srebrny jubileusz **str. 6**

STAROSTWO POWIATOWE W CZĘSTOCHOWIE

WSPOMNIENIE

Częstochowa pożegnała Wiesława Wiatraka. Odszedł sprawny i zasłużony samorządowiec **str. 2**

KULTURA

Kryminał dla najmłodszych. Najnowszy spektakl Teatru im. Adama Mickiewicza w Częstochowie **str. 2**

INWESTYCJE

Boisko do siatkówki plażowej w miejscu dawnej pływalni? Są takie plany **str. 6**

UM CZĘSTOCHOWA

eprasa.pl b5b995298e

SZYBKIE NEWSY

CZĘSTOCHOWA

Pożegnaliśmy Wiesława Wiatraka

ARC

23 listopada na cmentarzu komunalnym w Częstochowie spoczął śp. Wiesław Wiatrak, radny Częstochowy w latach 1994-2006, przewodniczący Rady Miasta Częstochowy w latach 1998-2002, jej wiceprzewodniczący w latach 2002-2006.

Odrodzonemu częstochowskiemu samorządowi śp. Wiesław Wiatrak poświęcił wiele lat pracy jako radny, ale także jako człowiek społecznie zaangażowany w sprawy swojego miasta. Był współautorem wielu kluczowych dla Częstochowy decyzji w czasach budowania samorządowej wspólnoty, decentralizacji władzy oraz poszerzania zakresu samorządowych zadań i kompetencji.

W czasach przewodniczenia radzie miasta tworzyły się podstawy funkcjonowania samorządu lokalnego w obecnym kształcie, zgodnie z rolą samorządu terytorialnego potwierdzoną w Konstytucji RP z 1997 roku.

Podczas swojej drogi zawodowej był m.in. nauczycielem w Ogólnokształcącym Liceum Wojskowym, dyrektorem Urzędu Statystycznego w Częstochowie i Katowicach, szefem gabinetu wojewody częstochowskiego oraz kanclerzem Politechniki Częstochowskiej.

W młodości przez wiele lat instruktor Związku Harcerstwa Polskiego – przeszedł drogę od drużynowego po komendanta Chorągwi Częstochowskiej ZHP. Odznaczony Złotym Krzyżem „Za zasługi dla ZHP" a także uhonorowany wyjątkowym harcerskim wyróżnieniem „Niezawodnemu Przyjacielowi", którego symbolem jest Laska Skautowa.

Wiesław Wiatrak zapisał się w najnowszej historii naszego miasta jako sprawny i zasłużony samorządowiec oraz przyzwoity człowiek - wierny zasadom i ideałom, wyniesionym z harcerstwa.

Zmarł 19 listopada, przeżywszy 78 lat.

Piotr Ciastek

Co się stało z szóstym gołębiem z fontanny? Teatralny kryminał dla najmłodszych

Katarzyna Stacherczak
Częstochowa

4 i 5 grudnia w Teatrze im. Adama Mickiewicza można zobaczyć „Tajemnicę szóstego gołębia", spektakl dla dzieci, który premierę miał 22.11.

KATARZYNA STACHERCZAK

Malina Prześluga stworzyła historię, która daje okazję do spojrzenia na dobrze znane miejsca z innej perspektywy

Co stało się z szóstym gołębiem z częstochowskiej fontanny? Właśnie od tego pytania rozpoczyna się „Tajemnica szóstego gołębia", nowy familijny spektakl Teatru im. Adama Mickiewicza. Sztukę specjalnie dla częstochowskiej sceny napisała jedna z najbardziej cenionych polskich autorek tekstów dla dzieci i młodzieży, Malina Prześluga.

Stworzyła historię, w której zagadka zaginionego gołębia staje się pretekstem do spojrzenia na dobrze znane miejsca z zupełnie innej perspektywy.

- My dorośli, uwikłani w codzienność bardzo intensywną, niejednokrotnie w pośpiech, przestajemy widzieć świat dookoła nas. Nasza główna bohaterka, czyli dziewczynka z fontanny, pozwala nam odkryć na nowo miejsca, które z pozoru wydaje nam się, że znamy - mówi reżyser Joanna Zdrada.

Bohaterką spektaklu jest Dziewczynka z Gołębiami, znana mieszkańcom postać z miejskiej fontanny. Kiedy pewnego dnia odkrywa, że jednego z jej skrzydlatych towarzyszy brakuje, rozpoczyna się śledztwo prowadzące przez świat częstochowskich symboli, legend i miejskich opowieści.

- Jest to historia kryminalna, ponieważ poszukujemy szóstego gołębia z fontanny. Nikt nawet nie zauważył, że gołębia nie ma. Jedyną osobą, która za nim tęskni, jest dziewczynka - mówi Joanna Zdrada.

W spektaklu pojawiają się bohaterowie inspirowani miejskimi rzeźbami, legendami i postaciami związanymi z historią Częstochowy. Jedną z najważniejszych postaci jest sam Częstoch, bohater legendy o powstaniu miasta, którego gra Adam Hutyra.

W przedstawieniu ważną rolę odegrają także lalki inspirowane częstochowskimi rzeźbami.

Muzykę do spektaklu skomponowała Iwona Skwarek. Przygotowując piosenki, szukała odrębnych muzycznych światów dla poszczególnych postaci. - Sięgnęłam do pierwszego mojego instrumentu, keyboardu Casio, który dostałam na komunię. Posamplowałam go i zagrałam na nim. Bardzo się cieszyłam, że mogę skorzystać z tego sentymentalnego instrumentu - opowiadała.

Dzięki ministerialnemu dofinansowaniu jeden z grudniowych pokazów zostanie przetłumaczony na polski język migowy.

ZDJĘCIE TYGODNIA

UM CZĘSTOCHOWA

Wasze historie są pięknym świadectwem tego, jak wiele można wspólnie zbudować przez całe życie – powiedział Łukasz Pabiś pełniący obowiązki prezydenta Częstochowy, podczas uroczystości wręczania odznaczeń parom, które przeżyły ze sobą co najmniej 50 lat. Medale za długoletnie pożycie małżeńskie przyznaje prezydent RP. W Częstochowie jubilatom wręczał je wspomniany Łukasz Pabiś.

Piotr Ciastek

NT nasz tygodnik

SZEF REDAKCJI LOKALNEJ: **Piotr Ciastek;** Dziennikarz: **Katarzyna Gwara;** REDAKTOR NACZELNY Dziennika Zachodniego: **Marcin Zasada.** BIURO OGŁOSZEŃ: **tel. 32 420 73 74;** PRENUMERATA: **tel. 32 5550205;**
DRUK: **Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Milowice, ul. Baczyńskiego 25a.** WYDAWCA **Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10.**
PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY **Robert Feluś.** PREZES MAKROREGIONU **Aneta Sarga-Burtan.** PROJEKT GRAFICZNY **Tomasz Bocheński**

POLSKA PRESS GRUPA

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

eprasa.pl b5b995298e

HISTORIA WSZYSTKO ZACZĘŁO SIĘ 5 MAJA 1946 R. OD PAŃSTWOWEJ SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ HUTY CZĘSTOCHOWA

Dębowy jubileusz ZS im. Bolesława Prusa

Piotr Ciastek
Częstochowa

20 listopada Zespół Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie świętował dębowy jubileusz, czyli 80-lecie istnienia.

Historia „Prusa" rozpoczęła się 5 maja 1946 r., kiedy przy ul. Okrzei 70 powstała Państwowa Szkoła Przemysłowa Huty „Częstochowa". Jej pierwszym dyrektorem został Mieczysław Skwara.

Był to czas odbudowy kraju po II wojnie światowej. Rozwijający się przemysł potrzebował wykwalifikowanych pracowników, dlatego szkoła od początku kształciła młodzież na potrzeby częstochowskich zakładów przemysłowych.

W 1948 r. placówkę przeniesiono na ul. Łukasińskiego i przekształcono w Zasadniczą Szkołę Hutniczo-Elektryczną. Rok później zaczęto przyjmować także dziewczęta. W 1950 r. Technikum Hutnicze przeniosło się do budynku przy ul. Prusa 20, z którym szkoła pozostaje związana do dziś.

Przez następne dziesięciolecia zmieniały się nazwy placówki, kierunki nauczania i jej struktura organizacyjna. Obok zawodów związanych z hutnictwem i mechaniką pojawiały się specjalności elektryczne, elektroniczne, a później także mechatroniczne i informatyczne.

Ważnym momentem był rok 1995, kiedy Zespołowi Szkół Elektroniczno-Mechanicznych nadano imię Bolesława Prusa.

Kolejna duża zmiana nastąpiła 1 września 2002 r. Wówczas połączono Zespół Szkół Elektroniczno-Mechanicznych im. Bolesława Prusa z Zespołem Szkół Zawodowych nr 3 im. Stanisława Staszica. Powstał Zespół Szkół przy ul. Bolesława Prusa, którego dyrektorem został Artur Zacharski.

ZS IM. BOLESŁAWA PRUSA W CZĘSTOCHOWIE

Dla absolwentów przygotowano specjalne miejsce na pamiątkowe podpisy

W kwietniu 2003 roku odbyła się uroczystość ponownego nadania szkole imienia Bolesława Prusa. Poświęcono również szkolny sztandar.

W 2023 r. do zespołu włączono VI LO im. Jarosława Dąbrowskiego.

W ciągu ośmiu dekad szkoła przeszła długą drogę – od placówki przygotowującej kadry dla przemysłu hutniczego do zespołu oferującego kształcenie w nowoczesnych zawodach.

Dziś młodzież może zdobywać kwalifikacje m.in. i w dziedzinach mechatroniki, robotyki, elektroniki, geodezji oraz fotografii i multimediów. Szkoła rozwija zaplecze dydaktyczne i stawia na praktyczne przygotowanie uczniów do pracy zawodowej.

Jubileusz 80-lecia był więc nie tylko okazją do wspomnień, ale również do spojrzenia na przemiany częstochowskiego szkolnictwa zawodowego. Historia „Prusa" jest bowiem ściśle związana z gospodarczą historią miasta – od czasów, gdy jednym z najważniejszych pracodawców była Huta Częstochowa, po współczesne zapotrzebowanie na specjalistów nowych technologii.

Przez osiem dekad zmieniali się uczniowie, nauczyciele, dyrektorzy i kierunki nauczania. Nie zmieniła się jednak podstawowa rola szkoły: przygotowywanie kolejnych pokoleń Częstochowian do dorosłego życia i pracy zawodowej.

REKLAMA 0211611672

eprasa.pl b5b995298e

TOŻSAMOŚĆ WŁADZE WOJEWÓDZTWA ORAZ UŚ RUSZAJĄ ZE STRATEGIĄ OCHRONY JĘZYKÓW LOKALNYCH

Nie można pozbawiać człowieka jego języka. Trzeba go pielęgnować

Justyna Kidawa
j.kidawa@dz.com.pl

Od dwóch dekad trwają próby ustawowego uznania języka śląskiego. Ostatnia – zawetowana przez prezydenta Karola Nawrockiego w lutym tego roku – zmusiła lokalne środowiska do szukania własnych rozwiązań. Władze samorządowe wraz z Uniwersytetem Śląskim mają plan.

Przez lata szukano większości w parlamencie, by uznać język śląski za język regionalny. Gdy ją odnaleziono, na drodze stanął prezydent Karol Nawrocki, który 12 lutego bieżącego roku, wetując ustawę argumentował, że mowa śląska jest dialektem języka polskiego, a nie odrębnym językiem regionalnym. Wcześniej tę samą decyzję podjął jego poprzednik, Andrzej Duda, w 2024 roku. Władze województwa śląskiego zapowiadają jednak, że nie ustaną w planach i dołożą wszelkich starań, by w całej Polsce uznać śląski za język regionalny. To obietnica złożona w ramach stu konkretów na sto dni.

– My słowa dotrzymaliśmy – mówi marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa. – Ludzie mówią na co dzień po śląsku, posługują się tym językiem i my, jako władza regionalna, musimy zrobić wszystko, by zabezpieczyć dziedzictwo języka śląskiego – dodaje.

FOT. KARINA TROJOK

Uniwersytet Śląski opracował strategię ochrony języków lokalnych. Jej założenia przedstawiła na konferencji prasowej prod. Jolanta Tambor

Nie stracić żadnego słowa

Skalę tego zjawiska potwierdzają dane ze spisu powszechnego z 2021 roku: narodowość śląską zadeklarowało wówczas 596,2 tys. osób, natomiast używanie języka śląskiego w kontaktach domowych wskazało 467,1 tys. badanych. Od 2007 roku podejmowano w Polsce aż dziewięć prób legislacyjnych. Ostatnią ustawę o języku śląskim wnieśli do sejmu posłowie Koalicji Obywatelskiej.

– Bardzo byśmy chcieli, aby język śląski i język wilamowski były uznane za języki regionalne, miały systemowe finansowanie i mogły być nauczane w szkołach – mówi posłanka KO Monika Rosa. – Z racji silnego sprzeciwu, weta prezydenta i oporu prawicy, staramy się tutaj na miejscu robić wszystko, aby te języki podtrzymać, nie stracić żadnego słowa i zachować transmisję międzypokoleniową.

– Stąd z jednej strony działania samorządu nakierowane na edukację regionalną i kształcenie nauczycieli, z drugiej wsparcie finansowe Ministerstwa Edukacji Narodowej na pomoce naukowe, dydaktyczne i studia językowe – dodaje Rosa. – Dziś rozpoczynamy konsultacje wokół strategii, aby wszystkie zaangażowane instytucje i osoby mogły się wypowiedzieć, abyśmy mogli się wokół tego dokumentu spotkać, porozmawiać i przyjąć uwagi.

Jest strategia ochrony języków

Uniwersytet Śląski w Katowicach kształci w ramach studiów podyplomowych nauczycieli mających nauczać języka śląskiego i edukacji regionalnej. Strategia ochrony języków lokalnych to szansa na systemowe wsparcie, w tym zbieranie danych o języku śląskim, oraz otrzymanie dodatkowych funduszy.

– Jesteśmy zobowiązani zabezpieczyć dziedzictwo, bo z każdym kolejnym pokoleniem coraz mniej słyszymy śląskiego na naszych ulicach, a to zbudowało nasz region, nasze województwo, naszą tożsamość – mówi Wojciech Saługa.

Uchwałą sejmiku śląskiego kolejnych dziewięciu nauczycieli zostanie dofinansowanych do kształcenia się w tym kierunku na uniwersytecie, co da w sumie 155 osób wykształconych w tej dziedzinie kulturoznawstwa.

W tym roku przypada jubileuszowa, 10. edycja studiów podyplomowych Region – Język i Kultura, pod kierownictwem prof. dr hab. Jolanty Tambor. Są to studia częściowo płatne – zarząd województwa dofinansowuje naukę, a sami nauczyciele pokrywają około 25 proc. kosztów.

Od 2024 roku na uczelni funkcjonuje jednak także drugi, całkowicie bezpłatny kierunek podyplomowy, ukierunkowany już ściśle na sam język – jego uruchomienie sfinansowało Ministerstwo Edukacji Narodowej. Na oba kierunki co roku przyjmowanych jest po około 25 osób.

Jak podkreśla prof. Tambor, grupy nie mogą być większe, ponieważ nauka gramatyki historycznej, współczesnego języka oraz ortografii wymaga pracy warsztatowej i ćwiczeniowej, a nie masowych wykładów.

W ramach Centrum Badań Języka Śląskiego i Antropologii Regionalnej powołanego na uczelni wiosną tego roku przygotowano strategię ochrony pielęgnacji języków lokalnych w województwie śląskim. Nie tylko śląskiego, ale także wilamowskiego.

– Język jest wartością, którą trzeba pielęgnować. Języka człowieka nie można pozbawiać, żeby nie naruszyć jego dobrostanu – mówiła prof. Jolanta Tambor. – Nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby ludzie oprócz języka konstytucyjnego posługiwali się także swoimi językami lokalnymi, ale żeby to robili trzeba im dać narzędzia i możliwości, aby mogli się kształcić.

Przygotowanie nauczycieli, a co za tym idzie podręczników i pomocy dydaktycznych dla dzieci w przedszkolach i szkołach, a także młodzieży, ma pomóc w przekazywaniu dziedzictwa języków lokalnych.

– Strategia polega na tym, aby wskazać różne obszary i miejsca, w których moglibyśmy oczekiwać wsparcia ze strony władz samorządowych, administracyjnych, i państwowych na to, żeby język śląski, język wilamowski i ewentualnie inne języki lokalne mogły się rozwijać – mówi prof. Tambor.

Różne oblicza edukacji

Wśród wymienianych elementów strategii rozwoju są przede wszystkim edukacja, czyli lekcje języka nie tylko w szkołach, ale też w instytucjach kształcących dorosłych, a także wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Drugim obszarem jest kultura zakładająca opisywanie lokalnych artefaktów oraz oprowadzanie po muzeach w językach lokalnych, a także zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych w instytucjach samorządowych i niezależnych – wraz ze wsparciem finansowym dla oddolnych, lokalnych inicjatyw. Aby strategia weszła w życie, najpierw trafi do konsultacji w sejmiku wojewódzkim, gdzie po analizie przez radnych zostanie poddana pod głosowanie.

WARTO WIEDZIEĆ

Język wilamowski - mimo trudnej i bolesnej historii Wilamowian, żyjących w Wilamowicach, niewielkim miasteczku koło Bielska-Białej - cały czas żyje, a nawet się rozwija - na wilamowski zostały przetłumaczone „Mały Książę" i „Hobbit", młodzi ludzie rozmawiają po wilamowsku przy piwie, zagościł też mediach społecznościowych - Messengerze czy Tik Toku.
Obecnie jest jeszcze około 10 native spikerów mówiących po wilamowsku, są to osoby po 90. roku życia. Do tego należy doliczyć 15 osób z samych Wilamowic, które nauczyły się płynnie mówić po wilamowsku oraz jakieś 5-10 osób z zewnątrz, a także kilkaset osób, które posługują się tym językiem w różnym stopniu.

eprasa.pl b5b995298e

Jedyny taki jarmark bożonarodzeniowy. Z atrakcjami i produktami znaczonymi różą

Jolanta Pierończyk
j.pieronczyk@dz.com.pl

To druga edycja tego jarmarku. Odbędzie się w urokliwych Goczałkowicach-Zdroju w dniach 12-13 grudnia. Na stoiskach - głównie certyfikowane produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej.

MAT. PRASOWY

Całe rodziny z pewnością zainteresuje przejażdżka świąteczną ciuchcią

Lokalna Marka Ziemi Pszczyńskiej to inicjatywa starostwa pszczyńskiego, które pięć lat temu postanowiło promować wysokiej jakości produkty tworzone tradycyjnymi metodami w małych rodzinnych firmach powiatu pszczyńskiego.

Do pierwszej edycji w 2021 r. zgłosiło się 18 producentów z 33 produktami. Certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej otrzymało wte-dy 13 producentów dla 26 produktów.

Były to m.in. miody odmianowe z Pasieki św. Ambrożego Doroty Pękały z Woli (miody z dodatkiem suszonych kwiatów i ziół); borowina i solanka ze złoża Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój; woreczki z lawendą Anny Mazur („Lawenda pod lasem"), mydła konopne: z nagietkiem, z wrotyczem, z żywokostem firmy BeEco Dobre z Natury Beata Marekwia, ale także gęsina w słoju, pasztet z gęsiną w słoju oraz kopa pszczyńska z Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach czy rolada śląska z kluskami i modro kapusta oraz kopa pszczyńska z restauracji „Zacisze" Marka Ryguły, a nawet haft ręczny - Fastrygą przez Pszczynę - czepidło (Bożena Rokita).

Produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej oznaczone są symbolem róży pszczyńskiej, która znajdowała się na strojach ludowych, np. zapaskach.

- To typowy element haftu, który występuje tylko na ziemi pszczyńskiej - zaznacza Marcela Grzywacz, rzecznik starostwa powiatowego w Pszczynie.

Certyfikat jakości LMZP przyznawany jest na dwa lata.

- Producenci zobowiązują się do przestrzegania zasad używania Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej i ciągłego spełniania kryteriów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie marki - mówi Marcela Grzywacz.

Po dwóch latach jest możliwość przedłużenia prawa używania tego znaku jakości.

Starostwo pszczyńskie ogłosiło właśnie nowy, szósty już, nabór do konkursu na certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej. Zgłoszenia przyjmowane są od 17 listopada do 8 stycznia 2027 r.

Do ostatniej, piątej edycji zgłosiło się 30 producentów, którzy pod ocenę komisji certyfikującej przedłożyli aż 70 produktów. Tylko 23 z nich to były produkty zgłoszone po raz pierwszy, pozostałe wnioski dotyczyły przedłużenia certyfikatu.

- Certyfikat przyznano 19 nowym produktom, a 47 wyrobów ponownie uzyskało potwierdzenie jakości - informuje Marcela Grzywacz.

Któtko mówiąc, z 70 zgłoszonych produktów certyfikaty otrzymało 66.

W 5. edycji zadebiutowała restauracja Międzywojenna, która otrzymała certyfikat na roladę śląską z kluskami i modrą kapustą. Znak jakości dla autorskich przetworów warzywnych zdobył Warzywny Zakątek, natomiast Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia „Łąka" wyróżniono za ekologiczne płytki ceglane.

- Wśród nowych certyfikowanych wyrobów pojawiły się również produkty mleczne i serowarskie, kolejne odmiany miodów, przetwory owocowe i warzywne, smarowidła, konfitury, zakwasy, soki, oleje tłoczone na zimno oraz rękodzieło inspirowane lokalną kulturą - mówi rzeczniczka starostwa.

W tej chwili na liście Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej jest 118 produktów od 38 producentów.

- Każda kolejna edycja pokazuje, że mamy w powiecie wielu producentów, którzy tworzą wartościowe i niepowtarzalne wyroby. Chcemy, aby mieli możliwość zaprezentowania swojej pracy, zdobycia nowych klientów i rozwijania działalności. Certyfikat jest dla nich dodatkowym potwierdzeniem jakości, ale też elementem wspólnej promocji naszego powiatu - mówi starosta Grzegorz Wanot.

Jedną z takich możliwości zaprezentowania wyrobów jest Jarmark Bożonarodzeniowy w Goczałkowicach-Zdroju, który odbędzie się po raz drugi, w dniach 12-13 grudnia.

- To będą dwa dni pełne lokalnych smaków, tradycji, warsztatów, kolęd i bożonarodzeniowego klimatu. To nie będzie zwykły jarmark - to świąteczne miasteczko pełne atrakcji, w którym każdy znajdzie coś dla siebie: dzieci, dorośli, miłośnicy tradycji, poszukiwacze dobrych emocji, a przede wszystkim fani lokalnych, naturalnych produktów ziemi pszczyńskiej - zapewnia rzeczniczka starostwa.

Nowymi atrakcjami będą Kraina Elfów z grą dla dzieci, Żywa Szopka, świąteczna karuzela i jarmarkowa dyskoteka pod gwiazdami oraz pokaz kulinarny Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach. Mistrzynie tradycyjnej kuchni zapowiedziały przygotowanie makówek, które będzie można degustować na miejscu.

Dla dzieci najciekawsze będzie niedzielne spotkanie z Mikołajem, połączone ze spektaklem „Reniferek i bałwanek" (sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, wejściówki w Gminnej Bibliotece Publicznej od godz. 12, ograniczona liczba miejsc).

Stoiska z produktami znaczonymi różą czynne będą w sobotę w godz. 13-21 i w niedzielę w godz. 12-20.

Swój udział zapowiedzieli: Tree Nuts z orzechami, Lawenda pod Lasem z wyrobami z lawendy i rękodziełem, Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój z kosmetykami, Warzywny Zakątek z przetworami, Nudel Ula z makaronami, Pasieka Tomala z miodami, Piekarnia-Cukiernia Brzęczek i Piekarnia Tetla ze swoimi wypiekami, Gospodarstwo Rolne Hanslik z sokami i przetworami, Gospodarstwo Przewoźnikówka z serami i wyrobami mlecznymi, Gospodarstwo Rolne Spyra z czosnkowymi produktami, Józef Przybyła z nalewkami, Koło Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach oraz Rarytasy i Maszkety ze swoimi specjałami. Będą także mistrzowie rękodzieła artystycznego: Bożena Rokita, Anna Baron, Zbigniew Kowalonek i Jerzy Rupa.

Ale jarmark bożonarodzeniowy to jednak coś więcej niż tylko zakupy. Prócz wspomnianych nowości na liście atrakcji znajdziemy także: dekorowanie świątecznych wypieków w Fabryce Piernika, warsztaty tworzenia ozdób leśnych w Inhalatorium, wykonywanie ozdób świątecznych w Pracowni św. Mikołaja, świąteczna ciuchcia, która obwiezie po uzdrowisku.

W niedzielę będzie można m.in. wysłuchać „Opowieści wigilijnej" w Świątecznej Grocie Solnej lub zobaczyć wystawę pokonkursową „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie".

Ważnym punktem jarmarku bożonarodzeniowego jest dobroczynność.

- W sobotę kawiarenka charytatywna w holu przy recepcji uzdrowiska będzie działać na rzecz Jasia Skolasińskiego, a w niedzielę - Mariusza Cebuli - informuje Marcela Grzywacz.

Zarówno w sobotę, jak i w niedzielę odbędzie się również świąteczny kiermasz sióstr salwatorianek z Goczałkowic-Zdroju (w holu przy recepcji uzdrowiska) oraz podopiecznych Ośrodka Matka Boża Różańcowa w Pszczynie (w goczałkowickiej bibliotece).

NA SCENIE

Sobota, 12 grudnia
godz. 13 oficjalne otwarcie i rozświetlenie choinek
godz. 13.30 „W rytmie świąt"- koncert w wykonaniu podopiecznych CETIR-u
godz. 14.30 występy artystyczne dzieci z Sanatorium „Stokrotka"
godz. 15.30 świąteczny koncert z wokalistkami i zespołami z Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie
godz. 17 - bożonarodzeniowe show taneczne „Tajemnica świątecznego prezentu"
godz. 18 - wspólne kolędowanie z Zespołem Ludowym Ćwikliczanie

Niedziela, 13 grudnia
godz. 13 - opowieści świąteczne o potrawach wigilijnych na ziemi pszczyńskiej (opowiada Bernadetta Kędzior)
godz. 14 - pokaz kulinarny w wykonaniu Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach
godz. 15 - świąteczny koncert Stowarzyszenia Wspierania Kultury Fermata
godz. 16.30 występ Zespołu Regionalnego SP 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występ dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występy uczestników warsztatów wokalnych Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, podsumowanie konkursu plastycznego „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie" Gminnego Ośrodka Kultury i wręczanie nagród
18.30 kolędowanie z Kapelą Góralską Straconka

eprasa.pl b5b995298e

Srebrny jubileusz hospicjum dla dzieci

Piotr Ciastek
Częstochowa

Ćwierć wieku wsparcia dla nieuleczalnie chorych dzieci i ich rodzin podsumowano podczas jubileuszu Hospicjum dla Dzieci w Częstochowie. Były wspomnienia, podziękowania i nagrody dla osób, które przez lata tworzyły hospicyjną wspólnotę.

Jubileusz 25-lecia działalności Hospicjum dla Dzieci w Częstochowie odbył się w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II. Uroczystość zgromadziła pracowników, wolontariuszy, darczyńców, przedstawicieli samorządów oraz przyjaciół placówki, którzy wspólnie świętowali ćwierć wieku działalności na rzecz nieuleczalnie chorych dzieci i ich rodzin.

Spotkanie rozpoczęło się od oficjalnego powitania uczestników i gości. Następnie głos zabrała Anna Kaptacz, prezes Stowarzyszenia Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej. W swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie 25 lat pracy na rzecz podopiecznych hospicjum oraz ich najbliższych.

Program jubileuszu obfitował w wydarzenia podsumowujące wieloletnią działalność hospicjum. Nie zabrakło wystąpień gości, którzy podkreślali rolę placówki w systemie opieki nad ciężko chorymi dziećmi.

Podczas uroczystości wręczono nagrody i wyróżnienia osobom szczególnie zasłużonym dla działalności hospicjum. Jednym z ważnych punktów programu była premiera jubileuszowego kalendarza przygotowanego z okazji 25-lecia istnienia placówki.

Artystycznym zwieńczeniem obchodów był koncert Gabriela Fleszara.

Starostwo Powiatowe w Częstochowie reprezentowała Anna Dziewior, członek Zarządu Powiatu Częstochowskiego. W swoim wystąpieniu, podkreśliła, że przez 25 lat placówka realizuje niezwykle trudną, ale jednocześnie niezwykle potrzebną misję pomocy drugiemu człowiekowi. Zwróciła również uwagę na znaczenie empatii, codziennego zaangażowania i pracy osób, które otaczają opieką chore dzieci oraz wspierają ich rodziny w najtrudniejszych momentach życia.

Organizatorzy podkreślali, że jubileusz był przede wszystkim świętem ludzi tworzących hospicyjną wspólnotę. To dzięki pracy personelu medycznego, wolontariuszy, wsparciu darczyńców oraz zaangażowaniu rodziców i przyjaciół hospicjum możliwe jest niesienie pomocy rodzinom mierzącym się z ciężką chorobą dziecka.

STAROSTWO POWIATOWE W CZĘSTOCHOWIE

Obchody srebrnego jubileuszu Hospicjum dla Dzieci odbyły się w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II

REKLAMA 0011616287

BURMISTRZ MIASTA I GMINY ŻARKI

informuje,

że Zarządzeniem nr 69/2026 z dnia 20 listopada 2026 r. został sporządzony wykaz nieruchomości przeznaczonej do wydzierżawienia na rzecz dotychczasowego dzierżawcy. Wykaz został wywieszony na tablicy ogłoszeń w UMiG Żarki oraz na stronie internetowej Urzędu na okres od 27.11.2026 r. do 18.12.2026 r.

URZĄD MIASTA CZĘSTOCHOWA

Zagospodarowanie terenu po dawnej pływalni to jedna z kilku planowanych inwestycji rekreacyjnych

INWESTYCJE ŁUKASZ PABIŚ OBIECUJE, ŻE TYM RAZEM BĘDZIE REALIZACJA

Będą wreszcie boiska do siatkówki plażowej?

Piotr Ciastek
Częstochowa

Na terenie dawnego basenu przy ul. Sobieskiego mają powstać boiska do siatkówki plażowej. Taki pomysł pojawił się już kilka lat temu, ale do tej pory nie został zrealizowany.

Nieczynna od wielu lat pływalnia letnia przy ul. Sobieskiego 5 ma wreszcie szansę na nowe zagospodarowanie. Podczas prezentacji projektu budżetu miasta na 2027 rok pełniący funkcję prezydenta Częstochowy Łukasz Pabiś zapowiedział przygotowanie boisk do siatkówki plażowej na terenie dawnego basenu.

To jedna z kilku planowanych inwestycji rekreacyjnych, obok budowy wodnego placu zabaw, urządzenia rowerowego parku „Góra Sołek" czy zagospodarowania byłego campingu „Oleńka". Tym samym wraca pomysł, o którym w Częstochowie mówiło się już przed laty. Rozważano różne sposoby wykorzystania terenu, ale żaden nie doprowadził do jego kompleksowej przebudowy.

Dawna pływalnia letnia znajduje się niemal w centrum miasta, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej. Przez lata była jednym z miejsc letniego wypoczynku. Po 32 latach funkcjonowania obiekt został wyłączony z użytkowania z powodu pogarszającego się stanu technicznego oraz rosnących wymagań sanitarnych.

Po pływalni pozostała niecka basenowa, przyległe tereny zielone oraz parterowy budynek, w którym działa sklep rowerowy. Jeszcze w 2019 roku magistrat planował utworzenie tu boisk do siatkówki plażowej wraz z widownią. Niestety, jak tłumaczył wtedy magistrat, z uwagi na ograniczone możliwości finansowe realizacja zadania okazała się niemożliwa.

W kolejnych latach do budżetu obywatelskiego zgłoszono projekt centrum sportów plażowych, przewidujący wykorzystanie istniejącej niecki po basenie. Pomysł z 2022 roku zakładał utworzenie piaszczystego kompleksu o wymiarach 36 x 44 m, umożliwiającego urządzenie czterech boisk do siatkówki plażowej i tenisa plażowego, a także boisk do piłki nożnej i ręcznej plażowej. Projekt przewidywał też niewielkie trybuny na 129 miejsc.

Sprawa przyszłości basenu wróciła w listopadzie 2024 r. Radny Krzysztof Świerczyński zapytał wówczas władze miasta o zamiary dotyczące nieruchomości przy Sobieskiego. W odpowiedzi z 25 listopada 2024 r. wiceprezydent Jarosław Marszałek poinformował, że MOSiR zlecił opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu pod nazwą „Rewitalizacja terenu byłej Pływalni Miejskiej przy ul. Sobieskiego w Częstochowie". Zapowiedział również, że decyzje dotyczące przyszłości obiektu zostaną podjęte po przeanalizowaniu tej dokumentacji.

W grudniu 2024 r. radna Marta Salwierak zaproponowała wpisanie do budżetu na 2025 rok zadania polegającego na budowie wodnego placu zabaw na terenie nieczynnego basenu. Na pierwszy etap, obejmujący przygotowanie dokumentacji oraz prace przygotowawcze, wnioskowała o 200 tys. zł.

W 2025 r. teren przy Sobieskiego był również wymieniany jako jedna z trzech potencjalnych lokalizacji miejskiego wodnego placu zabaw. Pozostałe rozważane miejsca znajdowały się przy aquaparku na Dekabrystów oraz na Promenadzie Niemena.

Ostatecznie żadna z tych inicjatyw nie doprowadziła dotąd do zagospodarowania nieczynnej pływalni. Jak zapowiedział komisarz Częstochowy, ma się to zmienić. Odpowiednia autopoprawka do przygotowywanego budżetu ma wprowadzić środki na to zadanie.

eprasa.pl b5b995298e

HISTORIA ZBLIŻA SIĘ KOLEJNA ROCZNICA ŚMIERCI KPT. HENRYKA FLAMEGO, ZWANEGO KRÓLEM PODBESKIDZIA

„Bartek" zginął od strzału w plecy oddanego przez funkcjonariusza MO

Jacek Drost
j.drost@dz.com.pl

W najbliższy wtorek, 1 grudnia, minie dokładnie 79 lat od śmierci kpt. Henryka Flamego, ps. „Bartek", dowódcy największego zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych w Beskidach. Zginął w skrytobójczym zamachu. Król Podbeskidzia został zamordowany strzałem w plecy przez funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej Rudolfa Dadaka.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ W KATOWICACH

Kpt. Henryk Flame ps. „Bartek" (pierwszy z lewej) ze swoimi żołnierzami

Był poniedziałek, 1 grudnia 1947 roku. Po południu 29-letni Henryk Flame, ps. „Bartek", pilot Wojska Polskiego, oficer Narodowych Sił Zbrojnych, komendant zgrupowania oddziałów leśnych Okręgu VII Śląskiego NSZ, odwiedził znajomego w warsztacie - zamówił u niego drzwi do kościoła św. Katarzyny.

Po godz. 18 wspólnie poszli na piwo. Najpierw odwiedzili jeden lokal, następnie przenieśli się do baru „U Czyloka" w Zabrzegu (później znanego jako bar Pod Zaporą, a obecnie funkcjonującego pod nazwą Kredensik).

Czas śmierci

Biesiadowali tam już funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej. Jeden z nich - Rudolf Dadak - zaczepił Flamego, pytając czy pamięta go z 1944 r. „Bartek" nie kojarzył człowieka, ale odparł, że jeśli był w partyzantce, to pewnie razem walczyli przeciwko okupantowi. Między mężczyznami zaiskrzyło.

Około godz. 23 w barze padł strzał. Jeden. Oddał go Rudolf Dadak, który z bliskiej odległości strzelił „Bartkowi" w plecy. Flame osunął się z krzesła na podłogę, wokół niego powstała kałuża krwi. Kula przeszła tuż obok kręgosłupa. „Bartek" zmarł na miejscu.

Czas walki

Urodzony we Frysztacie na Zaolziu Henryk Flame (w 1919 r. wraz z rodzicami przeprowadził się do Czechowic-Dziedzic) jako pilot 123. eskadry myśliwskiej brał udział w wojnie obronnej w 1939 roku - walczył z Niemcami, z Sowietami, zaliczył internowanie na Węgry, skąd w 1940 roku wrócił do okupowanego kraju, by oddać się działalności konspiracyjnej w założonej przez siebie organizacji HAK podległej Armii Krajowej.

Zagrożony dekonspiracją i aresztowaniem, wraz z podkomendnymi, uciekł na przełomie 1943 i 1944 r. do lasu, gdzie zorganizował samodzielny oddział partyzancki.

Zauważony przez dowództwo NSZ, otrzymał propozycję wejścia w szeregi tej organizacji. Z propozycji skorzystał - w październiku 1944 r. został zaprzysiężony na żołnierza NSZ. Po wejściu Armii Czerwonej do Polski, realizując zalecenia dowództwa NSZ, ujawnił się wraz z oddziałem, ale niedługo później znowu uciekł ze swoimi ludźmi do lasu.

Przyjął pseudonim „Bartek" i od maja 1945 do lutego 1947 r. stał na czele największego zgrupowania niepodległościowego na Śląsku Cieszyńskim, którego liczebność w szczytowym okresie wynosiła ponad 300 dobrze uzbrojonych i umundurowanych żołnierzy.

Zgrupowanie przeprowadziło około 340 akcji zbrojnych. Ukoronowaniem tych działań były wydarzenia w Wiśle 3 maja 1946 r., gdzie na oczach sterroryzowanych komunistów odbyła się defilada w pełni umundurowanych i uzbrojonych żołnierzy NSZ, co było ewenementem w państwach „władzy ludowej".

„Poranek owego dnia był przepiękny, słoneczny. Biwakowaliśmy od kilku dni w masywie Baraniej (...) Po porannym apelu 3 maja „Bartek" zarządził natychmiastowy wymarsz wszystkich oddziałów w kierunku Wisły. „Zamanifestujemy naszą wolę służenia Ojczyźnie w dniu Święta Królowej Polski!" - powiedział" - tak porucznik Antoni Biegun, ps. „Sztubak" wspominał najsłynniejszą akcję żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Beskidach: defiladę ponad 300-osobowego zgrupowania Flamego ps. „Bartek" pod nosami funkcjonariuszy władzy ludowej 3 maja 1946 r.

Sztubak dodawał: „Około 15. poszczególne grupy zaczęły schodzić z gór. Ruszyły oddziały za oddziałami, partyzanci „odstawieni" jak na paradę: w mundurach, z przypiętymi orzełkami na mieczu, z ryngrafami z Matką Boską (...). Z naprzeciwka, od strony Bielska i Katowic, jechały odkryte ciężarówki z wycieczkowiczami. Na widok maszerujących oddziałów zwalniały i przystawały. Rzucano nam czekoladę i papierosy, machano radośnie rękami lub zeskakiwano z wozów i ściskano nam ręce" - wspominał „Sztubak".

Od maja 1945 do lutego 1947 r. „Bartek" stał na czele największego zgrupowania niepodległościowego na Śląsku Cieszyńskim

Parada była dla władzy szokiem, swoistym policzkiem. Oddział „Sztubaka" nie uczestniczył w defiladzie, bo ubezpieczał ją od strony szosy, którą mogły nadciągnąć siły Urzędu Bezpieczeństwa.

- W Wiśle stacjonował w tym czasie oddział wojska polskiego i sowieckiego, niedaleko znajdowały się posterunki WOP. Wszyscy oni siedzieli cicho, jak przysłowiowa mysz pod miotłą, nie dając znaku życia. Jak się później dowiedzieliśmy, funkcjonariusze MO i UB w Żywcu zaczęli się barykadować, a z Milówki uciekli - wspominał „Szczubak".

I nie było w tym przesady. Już 4 maja funkcjonariusze MO raportowali: „Banda przyszła w szyku zwartym z kierunku Czarnego do Nowej Osady. Mieli boczne ubezpieczenia, na szosie było około 120 ludzi (...). Ubrani wszyscy byli w mundury wojskowe polskie, dużo miało mundury kroju angielskiego. Wśród członków było bardzo dużo kobiet".

Z kolei oddział Edwarda Biesoka „Edka" ze Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych pod dowództwem „Bartka" 13 maja 1946 roku stoczył walkę z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej" na Błatniej.

Strzały na Błatniej, liczącym nieco ponad 900 metrów szczycie w Beskidzie Śląskim, rozległy się dokładnie dziesięć dni po słynnej, 3-majowej defiladzie, podczas której żołnierze NSZ przemaszerowali przez centrum Wisły pod nosami oniemiałych ze zdumienia i wściekłości funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa. Strzały na Błatniej były efektem starcia między 10-osobowym oddziałem NSZ dowodzonym przez „Wilejkę" i „Edka" a 24-osobowym plutonem kompanii operacyjnej Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej z Katowic. Bilans strzałów na Błatniej był następujący: jeden zabity partyzant, dziewięciu rannych milicjantów.

W 2013 roku w miejscu, gdzie 13 maja 1946 r. rozległy się strzały na Błatniej, pojawiła się tablica poświęcona tym wydarzeniom. Można na niej przeczytać: „Pamięci żołnierzy z oddziału Edwarda Biesoka „Edka" ze Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych pod dowództwem kpt. Henryka Flame „Bartka", którzy 13 maja 1946 roku stoczyli walkę z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej".

Czas zdrady

Wiślańska parada była dla władzy szokiem. Takie rzeczy nie mogły „Bartkowi", zwanemu także „Królem Podbeskidzia", ujść na sucho. Do likwidacji zgrupowania UB posłużyło się grą operacyjną. We wrześniu 1946 r., w ramach operacji „Lawina", w trzech transportach przewieziono na Śląsk Opolski i tam zamordowano ponad stu podkomendnych „Bartka".

Sam kpt. Flame ujawnił się w marcu 1947 r. w ramach ogłoszonej przez komunistów amnestii. Kilka miesięcy później zginął w skrytobójczym zamachu w Zabrzegu.

Zabójcą był miejscowy milicjant Rudolf Dadak. Pytany podczas śledztwa, dlaczego zabił Flamego, stwierdził, że nie mógł znieść, by wrogowie demokracji, którzy niedawno strzelali do milicjantów, chodzili bezkarnie.

Według jednej z wersji, Dadak zemścił się w ten sposób za śmierć swojego brata, również milicjanta, który zginął z rąk ludzi Flamego. Inna mówi, że działał na zlecenie UB. Podczas śledztwa stwierdzono u niego chorobę psychiczną, trafił do zakładu psychiatrycznego w Branicach pod Głubczycami. Nie był tam długo. Po wyjściu z psychiatryka wrócił do pracy w milicji. W latach 60. ub. wieku zginął pod kołami pociągu.

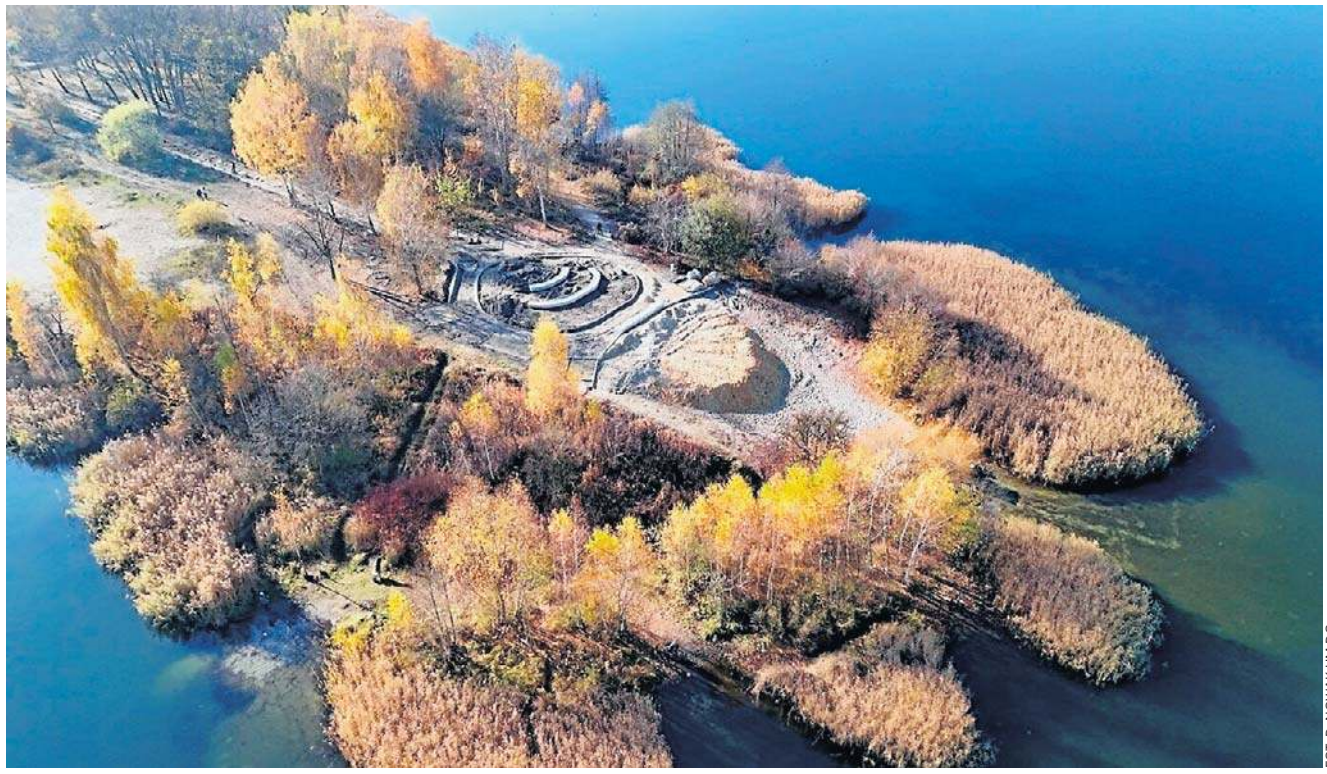
eprasa.pl b5b995298e

INWESTYCJE PLAŻA NAD POGORIĄ III JEST LATEM JEDNYM Z NAJBARDZIEJ OBLEGANYCH MIEJSC W REGIONIE

Zmiany nad popularnym akwenem. Trwa długo wyczekiwana metamorfoza

Piotr Sobierajski
p.sobierajski@dz.com.pl

Dawno już mieszkańcy Zagłębia i wszyscy goście z całego województwa śląskiego, którzy lubią wypoczywać nad Pogorią III w Dąbrowie Górniczej, nie mieli w najbliższej perspektywie tak wielu nowości w tym urokliwym miejscu. Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, gdzie realizowana jest duża inwestycja za ponad 3 miliony złotych. To nie koniec ciekawych projektów. Nad wodą pojawi się też gigantyczna ławka, a także nowe przebieralnie i zaplecze sanitarne.

FOT. D. NOWAK UM DG

Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, który przechodzi prawdziwą metamorfozę

Plaża nad Pogorią III w sezonie letnim jest jednym z najbardziej obleganych miejsc w województwie śląskim. Nic dziwnego, bo jest długa, na miejscu czuwają ratownicy wodni, a do tego mamy na wyciągnięcie ręki całe zaplecze gastronomiczne. Od wiosny pojawi się jednak całkiem ciekawa alternatywa, bowiem w odległości krótkiego spaceru czekać będzie całkowicie odmienione miejsce na cypelku.

Atrakcje dla osób w każdym wieku

Wykonawcą wszystkich prac w tym miejscu została dąbrowska firma Bako Sport, która powinna wykonać cały projekt do końca 2026 roku. Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych. Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana. Pojawią się ławki, leżaki, stoły piknikowe oraz stojaki na rowery, a także punkt widokowy.

Plaża musi zostać oczyszczona z potłuczonego szkła i niebezpiecznych elementów, uzupełniona czystym piaskiem. W strefie rekreacyjnej powstaną m.in. cztery stanowiska grillowe z ławostołami, rozmieszczone w okolicy istniejącej altanki i miejsca na ognisko.

Strefa dla dzieci zlokalizowana zostanie w południowej części cypla, z dala od głębokiej wody i strefy tłocznej. Ma mieć charakter naturalnego placu zabaw: elementy zabawowe oparte na materiałach naturalnych - drewno, kamienie, przeszkody terenowe wkomponowane w krajobraz (nie klasyczny plac zabaw z plastikowymi urządzeniami). Nie zabraknie również kamer monitoringu, by chronić całość nowych atrakcji przed wandalami.

W trakcie projektowania obowiązywała również zasada: tyle infrastruktury, ile konieczne, tak mało ingerencji, jak to możliwe. Każdy nowy element musiał być uzasadniony realną potrzebą użytkowników i nie mógł naruszać równowagi przyrodniczej w tym wyjątkowym zakątku nad Pogorią III. Wcześniej, także dzięki popartej przez mieszkańców inicjatywie, wokół Pogorii III pojawiło się oświetlenie, pozwalające przemierzać trasę spacerową w stronę cypelka także wieczorami.

Dwie ważne zmiany w projekcie

W stosunku do pierwotnych założeń projektu w toku konsultacji wprowadzone zostały dwie zmiany. To rezygnacja z budowy ścieżki sensorycznej. Wprowadzanie dodatkowych elementów w postaci np. ścieżek o zmiennej nawierzchni wydawał się nieuzasadniony i mógł generować dodatkowe koszty związane z ich konserwacją.

Zrezygnowano również z uporządkowania plaży usytuowanej wzdłuż wschodniego brzegu cypla. Dlaczego? Dno zbiornika wodnego w rejonie zatoki usytuowanej od strony wschodniej cypla nie jest dostatecznie zbadane. Kąpiel w tym miejscu może być niebezpieczna, dlatego celowo zrezygnowano z budowania urządzonej plaży. Wzdłuż alejki, w oddaleniu od linii brzegowej, zaprojektowane zostały ławki i leżaki miejskie, przeznaczone do rekreacji i obserwacji przyrody.

Ławka zapewni pamiątkowe kadry

We wrześniu tego roku poznaliśmy natomiast wyniki głosowania Dąbrowian na projekty, które znalazły się w aktualnej puli Budżetu Obywatelskiego. Do wyboru było mnóstwo interesujących propozycji, które mogłyby się zmaterializować w 2027 roku. Mieszkańcy postawili m.in. na większy komfort wypoczynku nad jednym z najpopularniejszych akwenów wodnych w województwie - Pogorii III oraz coś, czego jeszcze w mieście nie było.

Nad wodą zamontowana zostanie bowiem ławka-gigant. Ta propozycja uzbierała 1970 punktów, a jej wartość to 60 tys. zł. Takie właśnie ławki giganty pojawiają się coraz częściej w przestrzeniach rekreacyjnych i ciekawych punktach widokowych, między innymi na górskich szlakach. Tym razem taka niecodzienna atrakcja stanie w 2027 roku nad dąbrowskim akwenem wodnym.

Ławka ma pozwolić na odpoczynek i zachęcać do wykonywania pamiątkowych zdjęć, stając się charakterystycznym punktem miasta. Dodatkowym elementem projektu będzie drogowskaz, wskazujący najważniejsze atrakcje Dąbrowy Górniczej. Projekt ma promować miasto, zachęcać do odwiedzania lokalnych miejsc rekreacji i budować nowoczesny wizerunek Dąbrowy Górniczej.

Mieszkańcy postawili także na zwiększenie komfortu wypoczynku nad Pogorią III, czego dowodem jest wybór projektu Pogoria III – plaża przyjazna wszystkim – nowoczesne przebieralnie plażowe oraz sanitariaty przyplażowe. Zgromadził on 2378 punktów, a koszty realizacji to 710 tys. zł. Był to drugi najlepszy wynik w tegorocznym głosowaniu.

FOT. D. NOWAK UM DG

Pojawią się atrakcje dla osób w każdym wieku

FOT. D. NOWAK UM DG

Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych

FOT.D. NOWAK UM DG

Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana

eprasa.pl b5b995298e

Piątek
27.11.2026
WYD. 4
Rybnik

DZIENNIK ZACHODNI

NT
nasz tygodnik

www.naszemiasto.pl
NR 48

INWESTYCJE

SIM Śląsk Południe zbuduje nowe osiedle mieszkaniowe

12 domów z 276 mieszkaniami powstanie docelowo w Czerwionce-Leszczynach **str. 6**

FOT. SIM ŚLĄSK POŁUDNIE WIZUALIZACJA

ZDROWIE

Szpital nr 3 w Rybniku ma nowe urządzenie

Dygestorium uchroni personel przed wdychaniem toksycznych oparów, aerozoli **str. 6**

FOT. WSS 3 RYBNIK

HISTORIA

Tragedia sprzed 79 lat. Kpt. Henryk Flame „Bartek” zginął od strzału w plecy **str. 5**

SPOŁECZEŃSTWO

Władze województwa śląskiego i UŚ rozpoczynają strategię ochrony języków lokalnych, m.in. śląskiego **str. 4**

KULTURA

Potrójnym zwycięzcą 30. Rybnickiej Jesieni Kabaretowej zostali Zdolni i Skromni **str. 8**

FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

eprasa.pl b5b995298e

SZYBKIE NEWSY

ŻORY

Areszt dla sprawcy śmiertelnego wypadku, obywatela Czech

Sąd, na wniosek prokuratora, zastosował tymczasowy areszt wobec 28-letniego obywatela Czech podejrzanego w sprawie tragicznego wypadku drogowego, do którego doszło na ulicy Nad Rudą. Ze wstępnych ustaleń policjantów wynika, że kierujący VW Golfem, podczas wyprzedzania w miejscu objętym zakazem, zderzył się czołowo z prawidłowo jadącym z przeciwnego kierunku Hyundaiem. 63-letnia kierująca w ciężkim stanie została przewieziona do szpitala, gdzie zmarła. IS

FOT. KMP ŻORY

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

Znęcał się nad ojcem, groził matce

19-letniego mieszkańca Jastrzębia obowiązywał zakaz zbliżania się do ojca oraz jego miejsca zamieszkania. Decyzja sądu była konsekwencją wcześniejszego agresywnego i niezgodnego z prawem zachowania mężczyzny, który znęcał się nad tatą, który nie zgadzał się na zażywanie narkotyków przez syna. 22 listopada, 19-latek zlekceważył sądowy zakaz i próbował dostać się do mieszkania bliskich. Ponadto wymachując nożem, groził matce pozbawieniem życia. Policjanci go zatrzymali. Decyzją sądu został tymczasowo aresztowany na trzy miesiące. IS

RUDA KOZIELSKA

Czołowe zderzenie Renaulta i Citroena

W niedzielę około godziny 9:25 na ulicy Raciborskiej w Rudzie Kozielskiej, na drodze wojewódzkiej nr 425, doszło do czołowego zderzenia dwóch pojazdów. Ze wstępnych ustaleń policjantów wynika, że 21-letni kierujący Renault Clio z nieustalonych dotąd przyczyn zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się z Citroenem Berlingo. Wskutek wypadku 50-letnia pasażerka drugiego pojazdu z obrażeniami ciała została przetransportowana do szpitala. IS

Rybnik przygotowuje się na święta Bożego Narodzenia. Szuka choinek

Ireneusz Stajer
Rybnik

Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku intensywnie przygotowuje się do świąt Bożego Narodzenia. Trwają prace nad dekoracjami.

Miasto przygotowuje, odnawia i odświeża ozdoby, które już niebawem wprowadzą do Rybnika wyjątkową, bożonarodzeniową atmosferę. Jednym z elementów jest szukanie choinek na świąteczne dekoracje.

Czerwone kokardy, mnóstwo świątecznych iluminacji i wyjątkowy klimat – tak w tym roku ma wyglądać Rybnik podczas Jarmarku u Antoniczka.

Aby jeszcze piękniej udekorować rynek i dzielnice, Zarząd Zieleni Miejskiej poszukuje dodatkowych drzewek. Mile widziane są jodły, świerki i inne choinki – różnych rozmiarów.

FOT. FB UM RYBNIK

Miasto przygotowuje, odnawia i odświeża ozdoby, które wprowadzą do Rybnika bożonarodzeniowy klimat

- Masz drzewko w ogrodzie, które zrobiło się zbyt duże lub zajmuje za dużo miejsca? Zamiast samodzielnie organizować wycinkę, możesz przekazać je na świąteczne dekoracje miasta. Pracownicy ZZM przyjadą i zajmą się wycinką – informuje rybnicki ratusz. Zgłoszenia i kontakt: do godz. 15.00 – tel. 506 116 048, po godz. 15.00 – tel. 608 748 46.

Jarmark u Antoniczka (na placu przed bazyliką św. Antoniego Padewskiego, patrona Rybnika) odbędzie się od 4 grudnia do 6 stycznia. Przez ponad miesiąc mieszkańcy i goście będą mogli cieszyć się zimowym miasteczkiem. Na rozpoczęcie - trzy dni pokazów mappingu na wieżach bazyliki. Świąteczną atmosferę dopełnią przejażdżki na karuzeli weneckiej oraz aromatyczny Festiwal Grzańca, który będzie rozgrzewał rybnicki rynek przez cały grudzień.

Aby zapewnić wszystkim uczestnikom bezpieczną i komfortową zabawę, miasto Rybnik – we współpracy z Komendą Miejską Policji, strażą miejską, jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Rybnika – wprowadza szereg rozwiązań prewencyjnych i organizacyjnych.

Od 4 do 6 grudnia, każdego dnia w godzinach 16.00–22.00, wyłączony z ruchu kołowego będzie odcinek dwóch ulic na wysokości Bazyliki św. Antoniego – ul. Na Górze i części ulicy Mikołowskiej. W okolicy ul. Sobieskiego, ul. Kościelnej oraz rynku zostaną ustawione betonowe zapory.

ZDJĘCIE TYGODNIA

FOT. IUM JASTRZĘBIE

Na Osiedlu Staszica w Jastrzębiu-Zdroju zakończyły się prace związane z zagospodarowaniem terenu zielonego - miejsca stworzonego z myślą o mieszkańcach, którzy cenią sobie bliskość natury, chwilę odpoczynku i przyjazną przestrzeń. Inwestycją objęty został teren zlokalizowany między Szkołą Podstawową nr 19, a III Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Wrocławskiej, tworząc kolejną atrakcyjną przestrzeń w tej części miasta. Dużą część inwestycji stanowiły nowe nasadzenia. Posadzono łącznie 2953 szt. krzewów i bylin. IS

NT nasz tygodnik

REDAKTOR PROWADZĄCY: **Ireneusz Stajer;** REDAKTOR NACZELNY Dziennika Zachodniego: **Marcin Zasada.** BIURO OGŁOSZEŃ: **tel. 32 420 73 74;** PRENUMERATA: **tel. 32 555 02 05;**
DRUK: **Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Milowice, ul. Baczyńskiego 25a.** WYDAWCA **Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10.**
PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY **Robert Feluś.** PREZES MAKROREGIONU **Aneta Sarga-Burtan.** PROJEKT GRAFICZNY **Tomasz Bocheński**

POLSKA PRESS GRUPA

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

eprasa.pl b5b995298e

Jedyny taki jarmark bożonarodzeniowy. Z atrakcjami i produktami znaczonymi różą

Jolanta Pierończyk
j.pieronczyk@dz.com.pl

To druga edycja tego jarmarku. Odbędzie się w urokliwych Goczałkowicach-Zdroju w dniach 12-13 grudnia. Na stoiskach - głównie certyfikowane produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej.

MAT. PRASOWY

Całe rodziny z pewnością zainteresuje przejażdżka świąteczną ciuchcią

Lokalna Marka Ziemi Pszczyńskiej to inicjatywa starostwa pszczyńskiego, które pięć lat temu postanowiło promować wysokiej jakości produkty tworzone tradycyjnymi metodami w małych rodzinnych firmach powiatu pszczyńskiego.

Do pierwszej edycji w 2021 r. zgłosiło się 18 producentów z 33 produktami. Certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej otrzymało wte-dy 13 producentów dla 26 produktów.

Były to m.in. miody odmianowe z Pasieki św. Ambrożego Doroty Pękały z Woli (miody z dodatkiem suszonych kwiatów i ziół); borowina i solanka ze złoża Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój; woreczki z lawendą Anny Mazur („Lawenda pod lasem"), mydła konopne: z nagietkiem, z wrotyczem, z żywokostem firmy BeEco Dobre z Natury Beata Marekwia, ale także gęsina w słoju, pasztet z gęsiną w słoju oraz kopa pszczyńska z Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach czy rolada śląska z kluskami i modro kapusta oraz kopa pszczyńska z restauracji „Zacisze" Marka Ryguły, a nawet haft ręczny - Fastrygą przez Pszczynę - czepidło (Bożena Rokita).

Produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej oznaczone są symbolem róży pszczyńskiej, która znajdowała się na strojach ludowych, np. zapaskach.

- To typowy element haftu, który występuje tylko na ziemi pszczyńskiej - zaznacza Marcela Grzywacz, rzecznik starostwa powiatowego w Pszczynie.

Certyfikat jakości LMZP przyznawany jest na dwa lata.

- Producenci zobowiązują się do przestrzegania zasad używania Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej i ciągłego spełniania kryteriów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie marki - mówi Marcela Grzywacz.

Po dwóch latach jest możliwość przedłużenia prawa używania tego znaku jakości.

Starostwo pszczyńskie ogłosiło właśnie nowy, szósty już, nabór do konkursu na certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej. Zgłoszenia przyjmowane są od 17 listopada do 8 stycznia 2027 r.

Do ostatniej, piątej edycji zgłosiło się 30 producentów, którzy pod ocenę komisji certyfikującej przedłożyli aż 70 produktów. Tylko 23 z nich to były produkty zgłoszone po raz pierwszy, pozostałe wnioski dotyczyły przedłużenia certyfikatu.

- Certyfikat przyznano 19 nowym produktom, a 47 wyrobów ponownie uzyskało potwierdzenie jakości - informuje Marcela Grzywacz.

Któtko mówiąc, z 70 zgłoszonych produktów certyfikaty otrzymało 66.

W 5. edycji zadebiutowała restauracja Międzywojenna, która otrzymała certyfikat na roladę śląską z kluskami i modrą kapustą. Znak jakości dla autorskich przetworów warzywnych zdobył Warzywny Zakątek, natomiast Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia „Łąka" wyróżniono za ekologiczne płytki ceglane.

- Wśród nowych certyfikowanych wyrobów pojawiły się również produkty mleczne i serowarskie, kolejne odmiany miodów, przetwory owocowe i warzywne, smarowidła, konfitury, zakwasy, soki, oleje tłoczone na zimno oraz rękodzieło inspirowane lokalną kulturą - mówi rzeczniczka starostwa.

W tej chwili na liście Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej jest 118 produktów od 38 producentów.

- Każda kolejna edycja pokazuje, że mamy w powiecie wielu producentów, którzy tworzą wartościowe i niepowtarzalne wyroby. Chcemy, aby mieli możliwość zaprezentowania swojej pracy, zdobycia nowych klientów i rozwijania działalności. Certyfikat jest dla nich dodatkowym potwierdzeniem jakości, ale też elementem wspólnej promocji naszego powiatu - mówi starosta Grzegorz Wanot.

Jedną z takich możliwości zaprezentowania wyrobów jest Jarmark Bożonarodzeniowy w Goczałkowicach-Zdroju, który odbędzie się po raz drugi, w dniach 12-13 grudnia.

- To będą dwa dni pełne lokalnych smaków, tradycji, warsztatów, kolęd i bożonarodzeniowego klimatu. To nie będzie zwykły jarmark - to świąteczne miasteczko pełne atrakcji, w którym każdy znajdzie coś dla siebie: dzieci, dorośli, miłośnicy tradycji, poszukiwacze dobrych emocji, a przede wszystkim fani lokalnych, naturalnych produktów ziemi pszczyńskiej - zapewnia rzeczniczka starostwa.

Nowymi atrakcjami będą Kraina Elfów z grą dla dzieci, Żywa Szopka, świąteczna karuzela i jarmarkowa dyskoteka pod gwiazdami oraz pokaz kulinarny Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach. Mistrzynie tradycyjnej kuchni zapowiedziały przygotowanie makówek, które będzie można degustować na miejscu.

Dla dzieci najciekawsze będzie niedzielne spotkanie z Mikołajem, połączone ze spektaklem „Reniferek i bałwanek" (sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, wejściówki w Gminnej Bibliotece Publicznej od godz. 12, ograniczona liczba miejsc).

Stoiska z produktami znaczonymi różą czynne będą w sobotę w godz. 13-21 i w niedzielę w godz. 12-20.

Swój udział zapowiedzieli: Tree Nuts z orzechami, Lawenda pod Lasem z wyrobami z lawendy i rękodziełem, Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój z kosmetykami, Warzywny Zakątek z przetworami, Nudel Ula z makaronami, Pasieka Tomala z miodami, Piekarnia-Cukiernia Brzęczek i Piekarnia Tetla ze swoimi wypiekami, Gospodarstwo Rolne Hanslik z sokami i przetworami, Gospodarstwo Przewoźnikówka z serami i wyrobami mlecznymi, Gospodarstwo Rolne Spyra z czosnkowymi produktami, Józef Przybyła z nalewkami, Koło Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach oraz Rarytasy i Maszkety ze swoimi specjałami. Będą także mistrzowie rękodzieła artystycznego: Bożena Rokita, Anna Baron, Zbigniew Kowalonek i Jerzy Rupa.

Ale jarmark bożonarodzeniowy to jednak coś więcej niż tylko zakupy. Prócz wspomnianych nowości na liście atrakcji znajdziemy także: dekorowanie świątecznych wypieków w Fabryce Piernika, warsztaty tworzenia ozdób leśnych w Inhalatorium, wykonywanie ozdób świątecznych w Pracowni św. Mikołaja, świąteczna ciuchcia, która obwiezie po uzdrowisku.

W niedzielę będzie można m.in. wysłuchać „Opowieści wigilijnej" w Świątecznej Grocie Solnej lub zobaczyć wystawę pokonkursową „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie".

Ważnym punktem jarmarku bożonarodzeniowego jest dobroczynność.

- W sobotę kawiarenka charytatywna w holu przy recepcji uzdrowiska będzie działać na rzecz Jasia Skolasińskiego, a w niedzielę - Mariusza Cebuli - informuje Marcela Grzywacz.

Zarówno w sobotę, jak i w niedzielę odbędzie się również świąteczny kiermasz sióstr salwatorianek z Goczałkowic-Zdroju (w holu przy recepcji uzdrowiska) oraz podopiecznych Ośrodka Matka Boża Różańcowa w Pszczynie (w goczałkowickiej bibliotece).

NA SCENIE

Sobota, 12 grudnia
godz. 13 oficjalne otwarcie i rozświetlenie choinek
godz. 13.30 „W rytmie świąt"- koncert w wykonaniu podopiecznych CETIR-u
godz. 14.30 występy artystyczne dzieci z Sanatorium „Stokrotka"
godz. 15.30 świąteczny koncert z wokalistkami i zespołami z Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie
godz. 17 - bożonarodzeniowe show taneczne „Tajemnica świątecznego prezentu"
godz. 18 - wspólne kolędowanie z Zespołem Ludowym Ćwikliczanie

Niedziela, 13 grudnia
godz. 13 - opowieści świąteczne o potrawach wigilijnych na ziemi pszczyńskiej (opowiada Bernadetta Kędzior)
godz. 14 - pokaz kulinarny w wykonaniu Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach
godz. 15 - świąteczny koncert Stowarzyszenia Wspierania Kultury Fermata
godz. 16.30 występ Zespołu Regionalnego SP 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występ dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występy uczestników warsztatów wokalnych Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, podsumowanie konkursu plastycznego „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie" Gminnego Ośrodka Kultury i wręczanie nagród
18.30 kolędowanie z Kapelą Góralską Straconka

eprasa.pl b5b995298e

TOŻSAMOŚĆ WŁADZE WOJEWÓDZTWA ORAZ UŚ RUSZAJĄ ZE STRATEGIĄ OCHRONY JĘZYKÓW LOKALNYCH

Nie można pozbawiać człowieka jego języka. Trzeba go pielęgnować

Justyna Kidawa
j.kidawa@dz.com.pl

Od dwóch dekad trwają próby ustawowego uznania języka śląskiego. Ostatnia – zawetowana przez prezydenta Karola Nawrockiego w lutym tego roku – zmusiła lokalne środowiska do szukania własnych rozwiązań. Władze samorządowe wraz z Uniwersytetem Śląskim mają plan.

Przez lata szukano większości w parlamencie, by uznać język śląski za język regionalny. Gdy ją odnaleziono, na drodze stanął prezydent Karol Nawrocki, który 12 lutego bieżącego roku, wetując ustawę argumentował, że mowa śląska jest dialektem języka polskiego, a nie odrębnym językiem regionalnym. Wcześniej tę samą decyzję podjął jego poprzednik, Andrzej Duda, w 2024 roku. Władze województwa śląskiego zapowiadają jednak, że nie ustaną w planach i dołożą wszelkich starań, by w całej Polsce uznać śląski za język regionalny. To obietnica złożona w ramach stu konkretów na sto dni.

– My słowa dotrzymaliśmy – mówi marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa. – Ludzie mówią na co dzień po śląsku, posługują się tym językiem i my, jako władza regionalna, musimy zrobić wszystko, by zabezpieczyć dziedzictwo języka śląskiego – dodaje.

FOT. KARINA TROJOK

Uniwersytet Śląski opracował strategię ochrony języków lokalnych. Jej założenia przedstawiła na konferencji prasowej prof. Jolanta Tambor

Nie stracić żadnego słowa

Skalę tego zjawiska potwierdzają dane ze spisu powszechnego z 2021 roku: narodowość śląską zadeklarowało wówczas 596,2 tys. osób, natomiast używanie języka śląskiego w kontaktach domowych wskazało 467,1 tys. badanych. Od 2007 roku podejmowano w Polsce aż dziewięć prób legislacyjnych. Ostatnią ustawę o języku śląskim wnieśli do sejmu posłowie Koalicji Obywatelskiej.

– Bardzo byśmy chcieli, aby język śląski i język wilamowski były uznane za języki regionalne, miały systemowe finansowanie i mogły być nauczane w szkołach – mówi posłanka KO Monika Rosa. – Z racji silnego sprzeciwu, weta prezydenta i oporu prawicy, staramy się tutaj na miejscu robić wszystko, aby te języki podtrzymać, nie stracić żadnego słowa i zachować transmisję międzypokoleniową.

– Stąd z jednej strony działania samorządu nakierowane na edukację regionalną i kształcenie nauczycieli, z drugiej wsparcie finansowe Ministerstwa Edukacji Narodowej na pomoce naukowe, dydaktyczne i studia językowe – dodaje Rosa. – Dziś rozpoczynamy konsultacje wokół strategii, aby wszystkie zaangażowane instytucje i osoby mogły się wypowiedzieć, abyśmy mogli się wokół tego dokumentu spotkać, porozmawiać i przyjąć uwagi.

Jest strategia ochrony języków

Uniwersytet Śląski w Katowicach kształci w ramach studiów podyplomowych nauczycieli mających nauczać języka śląskiego i edukacji regionalnej. Strategia ochrony języków lokalnych to szansa na systemowe wsparcie, w tym zbieranie danych o języku śląskim, oraz otrzymanie dodatkowych funduszy.

– Jesteśmy zobowiązani zabezpieczyć dziedzictwo, bo z każdym kolejnym pokoleniem coraz mniej słyszymy śląskiego na naszych ulicach, a to zbudowało nasz region, nasze województwo, naszą tożsamość – mówi Wojciech Saługa.

Uchwałą sejmiku śląskiego kolejnych dziewięciu nauczycieli zostanie dofinansowanych do kształcenia się w tym kierunku na uniwersytecie, co da w sumie 155 osób wykształconych w tej dziedzinie kulturoznawstwa.

W tym roku przypada jubileuszowa, 10. edycja studiów podyplomowych Region – Język i Kultura, pod kierownictwem prof. dr hab. Jolanty Tambor. Są to studia częściowo płatne – zarząd województwa dofinansowuje naukę, a sami nauczyciele pokrywają około 25 proc. kosztów.

Od 2024 roku na uczelni funkcjonuje jednak także drugi, całkowicie bezpłatny kierunek podyplomowy, ukierunkowany już ściśle na sam język – jego uruchomienie sfinansowało Ministerstwo Edukacji Narodowej. Na oba kierunki co roku przyjmowanych jest po około 25 osób.

Jak podkreśla prof. Tambor, grupy nie mogą być większe, ponieważ nauka gramatyki historycznej, współczesnego języka oraz ortografii wymaga pracy warsztatowej i ćwiczeniowej, a nie masowych wykładów.

W ramach Centrum Badań Języka Śląskiego i Antropologii Regionalnej powołanego na uczelni wiosną tego roku przygotowano strategię ochrony pielęgnacji języków lokalnych w województwie śląskim. Nie tylko śląskiego, ale także wilamowskiego.

– Język jest wartością, którą trzeba pielęgnować. Języka człowieka nie można pozbawiać, żeby nie naruszyć jego dobrostanu – mówiła prof. Jolanta Tambor. – Nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby ludzie oprócz języka konstytucyjnego posługiwali się także swoimi językami lokalnymi, ale żeby to robili trzeba im dać narzędzia i możliwości, aby mogli się kształcić.

Przygotowanie nauczycieli, a co za tym idzie podręczników i pomocy dydaktycznych dla dzieci w przedszkolach i szkołach, a także młodzieży, ma pomóc w przekazywaniu dziedzictwa języków lokalnych.

– Strategia polega na tym, aby wskazać różne obszary i miejsca, w których moglibyśmy oczekiwać wsparcia ze strony władz samorządowych, administracyjnych, i państwowych na to, żeby język śląski, język wilamowski i ewentualnie inne języki lokalne mogły się rozwijać – mówi prof. Tambor.

Różne oblicza edukacji

Wśród wymienianych elementów strategii rozwoju są przede wszystkim edukacja, czyli lekcje języka nie tylko w szkołach, ale też w instytucjach kształcących dorosłych, a także wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Drugim obszarem jest kultura zakładająca opisywanie lokalnych artefaktów oraz oprowadzanie po muzeach w językach lokalnych, a także zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych w instytucjach samorządowych i niezależnych – wraz ze wsparciem finansowym dla oddolnych, lokalnych inicjatyw. Aby strategia weszła w życie, najpierw trafi do konsultacji w sejmiku wojewódzkim, gdzie po analizie przez radnych zostanie poddana pod głosowanie.

WARTO WIEDZIEĆ

Język wilamowski - mimo trudnej i bolesnej historii Wilamowian, żyjących w Wilamowicach, niewielkim miasteczku koło Bielska-Białej - cały czas żyje, a nawet się rozwija - na wilamowski zostały przetłumaczone „Mały Książę" i „Hobbit", młodzi ludzie rozmawiają po wilamowsku przy piwie, zagościł też mediach społecznościowych - Messengerze czy Tik Toku.
Obecnie jest jeszcze około 10 native spikerów mówiących po wilamowsku, są to osoby po 90. roku życia. Do tego należy doliczyć 15 osób z samych Wilamowic, które nauczyły się płynnie mówić po wilamowsku oraz jakieś 5-10 osób z zewnątrz, a także kilkaset osób, które posługują się tym językiem w różnym stopniu.

eprasa.pl b5b995298e

HISTORIA ZBLIŻA SIĘ KOLEJNA ROCZNICA ŚMIERCI KPT. HENRYKA FLAMEGO, ZWANEGO KRÓLEM PODBESKIDZIA

„Bartek" zginął od strzału w plecy oddanego przez funkcjonariusza MO

Jacek Drost
j.drost@dz.com.pl

W najbliższy wtorek, 1 grudnia, minie dokładnie 79 lat od śmierci kpt. Henryka Flamego, ps. „Bartek", dowódcy największego zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych w Beskidach. Zginął w skrytobójczym zamachu. Król Podbeskidzia został zamordowany strzałem w plecy przez funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej Rudolfa Dadaka.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ W KATOWICACH

Kpt. Henryk Flame ps. „Bartek" (pierwszy z lewej) ze swoimi żołnierzami

Był poniedziałek 1 grudnia 1947 roku. Po południu 29-letni Henryk Flame, ps. „Bartek", pilot Wojska Polskiego, oficer Narodowych Sił Zbrojnych, komendant zgrupowania oddziałów leśnych Okręgu VII Śląskiego NSZ, odwiedził znajomego w warsztacie - zamówił u niego drzwi do kościoła św. Katarzyny.

Po godz. 18.00 wspólnie poszli na piwo. Najpierw odwiedzili jeden lokal, następnie przenieśli się do baru U Czyloka w Zabrzegu (później znanego jako bar Pod Zaporą, a obecnie funkcjonującego pod nazwą Kredensik).

Czas śmierci

Biesiadowali tam już funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej. Jeden z nich - Rudolf Dadak - zaczepił Flamego, pytając czy pamięta go z 1944 r. „Bartek" nie kojarzył człowieka, ale odparł, że jeśli był w partyzantce, to pewnie razem walczyli przeciwko okupantowi. Między mężczyznami zaiskrzyło.

Około godz. 23.00 w barze padł strzał. Jeden. Oddał go Rudolf Dadak, który z bliskiej odległości strzelił „Bartkowi" w plecy. Flame osunął się z krzesła na podłogę, wokół niego powstała kałuża krwi. Kula przeszła tuż obok kręgosłupa. „Bartek" zmarł na miejscu.

Czas walki

Urodzony we Frysztacie na Zaolziu Henryk Flame (w 1919 r. wraz z rodzicami przeprowadził się do Czechowic-Dziedzic) jako pilot 123. eskadry myśliwskiej brał udział w wojnie obronnej w 1939 roku - walczył z Niemcami, z Sowietami, zaliczył internowanie na Węgry, skąd w 1940 roku wrócił do okupowanego kraju, by oddać się działalności konspiracyjnej w założonej przez siebie organizacji HAK podległej Armii Krajowej.

Zagrożony dekonspiracją i aresztowaniem, wraz z podkomendnymi, uciekł na przełomie 1943 i 1944 r. do lasu, gdzie zorganizował samodzielny oddział partyzancki.

Zauważony przez dowództwo NSZ, otrzymał propozycję wejścia w szeregi tej organizacji. Z propozycji skorzystał - w październiku 1944 r. został zaprzysiężony na żołnierza NSZ. Po wejściu Armii Czerwonej do Polski, realizując zalecenia dowództwa NSZ, ujawnił się wraz z oddziałem, ale niedługo później znowu uciekł ze swoimi ludźmi do lasu.

Przyjął pseudonim „Bartek" i od maja 1945 do lutego 1947 r. stał na czele największego zgrupowania niepodległościowego na Śląsku Cieszyńskim, którego liczebność w szczytowym okresie wynosiła ponad 300 dobrze uzbrojonych i umundurowanych żołnierzy.

Zgrupowanie przeprowadziło około 340 akcji zbrojnych. Ukoronowaniem tych działań były wydarzenia w Wiśle 3 maja 1946 r., gdzie na oczach sterroryzowanych komunistów odbyła się defilada w pełni umundurowanych i uzbrojonych żołnierzy NSZ, co było ewenementem w państwach „władzy ludowej".

„Poranek owego dnia był przepiękny, słoneczny. Biwakowaliśmy od kilku dni w masywie Baraniej (...) Po porannym apelu 3 maja „Bartek" zarządził natychmiastowy wymarsz wszystkich oddziałów w kierunku Wisły. „Zamanifestujemy naszą wolę służenia Ojczyźnie w dniu Święta Królowej Polski!" - powiedział" - tak porucznik Antoni Biegun, ps. „Sztubak" wspominał najsłynniejszą akcję żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Beskidach: defiladę ponad 300-osobowego zgrupowania Flamego ps. „Bartek" pod nosami funkcjonariuszy władzy ludowej 3 maja 1946 r.

Sztubak dodawał: „Około 15. poszczególne grupy zaczęły schodzić z gór. Ruszyły oddziały za oddziałami, partyzanci „odstawieni" jak na paradę: w mundurach, z przypiętymi orzełkami na mieczu, z ryngrafami z Matką Boską (...). Z naprzeciwka, od strony Bielska i Katowic, jechały odkryte ciężarówki z wycieczkowiczami. Na widok maszerujących oddziałów zwalniały i przystawały. Rzucano nam czekoladę i papierosy, machano radośnie rękami lub zeskakiwano z wozów i ściskano nam ręce" - wspominał „Sztubak".

„Bartek" i od maja 1945 do lutego 1947 r. stał na czele największego zgrupowania niepodległościowego na Śląsku Cieszyńskim

Parada była dla władzy szokiem, swoistym policzkiem. Oddział „Sztubaka" nie uczestniczył w defiladzie, bo ubezpieczał ją od strony szosy, którą mogły nadciągnąć siły Urzędu Bezpieczeństwa.

- W Wiśle stacjonował w tym czasie oddział wojska polskiego i sowieckiego, niedaleko znajdowały się posterunki WOP. Wszyscy oni siedzieli cicho, jak przysłowiowa mysz pod miotłą, nie dając znaku życia. Jak się później dowiedzieliśmy, funkcjonariusze MO i UB w Żywcu zaczęli się barykadować, a z Milówki uciekli - wspominał „Szczubak".

I nie było w tym przesady. Już 4 maja funkcjonariusze MO raportowali: „Banda przyszła w szyku zwartym z kierunku Czarnego do Nowej Osady. Mieli boczne ubezpieczenia, na szosie było około 120 ludzi (...). Ubrani wszyscy byli w mundury wojskowe polskie, dużo miało mundury kroju angielskiego. Wśród członków było bardzo dużo kobiet".

Z kolei oddział Edwarda Biesoka „Edka" ze Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych pod dowództwem „Bartka" 13 maja 1946 roku stoczył walkę z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej" na Błatniej.

Strzały na Błatniej, liczącym nieco ponad 900 metrów szczycie w Beskidzie Śląskim, rozległy się dokładnie dziesięć dni po słynnej, 3-majowej defiladzie, podczas której żołnierze NSZ przemaszerowali przez centrum Wisły pod nosami oniemiałych ze zdumienia i wściekłości funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa. Strzały na Błatniej były efektem starcia między 10-osobowym oddziałem NSZ dowodzonym przez „Wilejkę" i „Edka" a 24-osobowym plutonem kompanii operacyjnej Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej z Katowic. Bilans strzałów na Błatniej był następujący: jeden zabity partyzant, dziewięciu rannych milicjantów.

W 2013 roku w miejscu, gdzie 13 maja 1946 r. rozległy się strzały na Błatniej, pojawiła się tablica poświęcona tym wydarzeniom. Można na niej przeczytać: „Pamięci żołnierzy z oddziału Edwarda Biesoka „Edka" ze Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych pod dowództwem kpt. Henryka Flame „Bartka", którzy 13 maja 1946 roku stoczyli walkę z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej".

Czas zdrady

Wiślańska parada była dla władzy szokiem. Takie rzeczy nie mogły „Bartkowi", zwanemu także „Królem Podbeskidzia", ujść na sucho. Do likwidacji zgrupowania UB posłużyło się grą operacyjną. We wrześniu 1946 r., w ramach operacji „Lawina", w trzech transportach przewieziono na Śląsk Opolski i tam zamordowano ponad stu podkomendnych „Bartka".

Sam kpt. Flame ujawnił się w marcu 1947 r. w ramach ogłoszonej przez komunistów amnestii. Kilka miesięcy później zginął w skrytobójczym zamachu w Zabrzegu.

Zabójcą był miejscowy milicjant Rudolf Dadak. Pytany podczas śledztwa, dlaczego zabił Flamego, stwierdził, że nie mógł znieść, by wrogowie demokracji, którzy niedawno strzelali do milicjantów, chodzili bezkarnie.

Według jednej z wersji, Dadak zemścił się w ten sposób za śmierć swojego brata, również milicjanta, który zginął z rąk ludzi Flamego. Inna mówi, że działał na zlecenie UB. Podczas śledztwa stwierdzono u niego chorobę psychiczną, trafił do zakładu psychiatrycznego w Branicach pod Głubczycami. Nie był tam długo. Po wyjściu z psychiatryka wrócił do pracy w milicji. W latach 60. ub. wieku Dadak zginął pod kołami pociągu...

eprasa.pl b5b995298e

ZDROWIE. PRACOWNIA HISTOPATOLOGICZNA BEZPIECZNIEJSZA

Szpital wojewódzki z nowym sprzętem

Ireneuz Stajer
Rybnik

Pracownia Histopatologiczna w Zakładzie Anatomopatologii szpitala wojewódzkiego nr 3 w Rybniku zyskała nowoczesne dygestorium.

Zakup oraz montaż urządzenia to kolejny etap realizacji projektu „Zdrowy Pracownik", ukierunkowanego na poprawę warunków i bezpieczeństwa pracy personelu medycznego.

Nowe wyposażenie zastąpiło dotychczas użytkowany sprzęt. Urządzenie zostało dostarczone do szpitala 19 listopada, a jego montaż przeprowadzono dzień później – 20 listopada. Bezpośrednio po instalacji personel pracowni przeszedł szczegółowe szkolenie z zakresu prawidłowej i bezpiecznej obsługi nowego dygestorium.

- Inwestycja bezpośrednio przełoży się na poprawę warunków pracy pięciu osób – techników analityki medycznej oraz koordynatora pracowni. W swojej codziennej pracy personel ten ma kontakt z formaliną, która zawiera formaldehyd zaklasyfikowany jako czynnik rakotwórczy - informuje Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3.

FOT. WSS 3 RYBNIK

Personel pracowni przeszedł szczegółowe szkolenie

Zastosowanie nowoczesnego dygestorium pozwoli na znacznie skuteczniejsze odprowadzanie oparów i ograniczenie narażenia zawodowego pracowników na działanie szkodliwych substancji chemicznych. Oprócz zmniejszenia ryzyka zdrowotnego, nowe stanowisko poprawi również ergonomię oraz komfort wykonywania codziennych obowiązków.

Zakup, montaż oraz wdrożenie sprzętu zrealizowano w ramach Zadania 1 pn. „Działanie zwiększające ergonomię pracy – sprzęt, wyposażenie stanowisk".

- Przedsięwzięcie jest częścią projektu „Zdrowy Pracownik", realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Na realizację całego projektu szpital pozyskał dofinansowanie w wysokości 714 913,32 zł - wylicza WSS 3.

Przypomnijmy, że niedawno szpital wziął udział w 9. edycji ogólnopolskiego Konkursu „Zdrowa Przyszłość – Inspiracje". Placówka awansowała do ścisłego finału tegorocznej rywalizacji.

- Wysoko ocenionym przedsięwzięciem zgłoszonym przez nasz szpital było: „Wdrożenie małoinwazyjnych technologii endourologicznych w Oddziale Urologii WSS nr 3 w Rybniku i uruchomienie Sali Endourologii Onkologicznej" - informuje lecznica. Efekt to 2 mln zł dotacji na realizację zadania.

„Zdrowa Przyszłość – Inspiracje" to unikalna inicjatywa, w ramach której polskie szpitale, samorządy, fundacje oraz firmy medyczne zgłaszają swoje najbardziej innowacyjne projekty.

Powstaną mieszkania dla setek rodzin

Ireneuz Stajer
Czerwionka-Leszczyny

12 domów wielorodzinnych z 276 mieszkaniami powstanie docelowo w Czerwionce-Leszczynach. Budowa ma ruszyć w II połowie 2027 roku.

W Urzędzie Gminy i Miasta Czerwionka Leszczyny prezes SIM Śląsk Południe Renata Lemańska zaprezentowała projekt koncepcji architektoniczno-urbanistycznej dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Parkowej.

Obejmuje ona pierwszy etap budowy osiedla realizowanego przez SIM Śląsk Południe i przedstawia sposób zagospodarowania całego terenu wraz z układem komunikacyjnym, zielenią oraz przestrzenią rekreacyjną.

- To niezwykle ważny etap w realizacji wyczekiwanej inwestycji mieszkaniowej w Czerwionce Leszczynach. Cieszę się, ponieważ przedstawione propozycje bardzo nam się podobają. Jesteśmy pod dużym wrażeniem zaangażowania projektantów oraz jakości przygotowanej koncepcji. Zagospodarowanie terenu zaprojektowano tak, by cała inwestycja była spójna, funkcjonalna i atrakcyjna dla przyszłych mieszkańców - powiedział burmistrz, Wiesław Janiszewski.

Maria Żurek Abramska z Pracowni Projektowania i Realizacji, autorka projektu koncepcji, podkreślała, że ma duże doświadczenie w projektowaniu budynków w ramach SIM ów w innych częściach kraju. Zaznaczyła, że zależy jej, aby nowe osiedle harmonijnie nawiązywało do architektury charakterystycznej dla Górnego Śląska, zwłaszcza do familoków budowanych zgodnie z koncepcją miasta ogrodu.

- Chciałam zapewnić wygodę i komfort przyszłym użytkownikom obiektów. Naszym celem jest tworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni o wysokich walorach architektonicznych. Dołożyliśmy starań, by nowe obiekty były estetyczne, wygodne, funkcjonalne i ekonomiczne. Ważne jest dla mnie otoczenie zieleni oraz zaprojektowanie miejsc do wypoczynku, w tym małej architektury i różnorodnych placów zabaw - wyjaśnia Maria Żurek Abramska.

Budynki zostały zlokalizowane na działce z dbałością o jak najkorzystniejsze warunki nasłonecznienia. Wszystkie mieszkania posiadają wschodnią, południową lub zachodnią wystawę okien. Przemyślany układ funkcjonalny oraz odpowiednie doświetlenie pomieszczeń mają zapewnić mieszkańcom komfort i prywatność.

Łącznie w trzech etapach ma powstać 12 budynków mieszkalnych, a w nich łącznie 276 mieszkań. Przedstawiona koncepcja stanowi podstawę do wystąpienia o pozwolenie na budowę. Rozpoczęcie budowy planuje się na drugą połowę 2027 roku, zakończenie inwestycji na III kwartał 2028 roku, a zasiedlenie w IV kwartale 2028 roku.

FOT. SIM ŚLĄSK POŁUDNIE WIZUALIZACJA

Łącznie w trzech etapach ma powstać 12 domów

REKLAMA 0011617565

:DOMARO
ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI

...Domaro Spółka z o.o. w Wodzisławiu Śląskim

INFORMUJE

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Wodzisławia Śl. przy ul. Bogumińskiej 4b oraz siedzibie Spółki przy ul. dr. L. Mendego 2 w Wodzisławiu Śl. zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm), wywieszony został do publicznej wiadomości na okres 21 dni wykaz n/w nieruchomości, stanowiących własność Miasta Wodzisławia Śląskiego, przeznaczonych do oddania w najem oraz dzierżawę gruntu:

1. garaż o powierzchni 17,55 m² położony przy ul. Plac Zwycięstwa w Wodzisławiu Śląskim.
2. dzierżawa części nieruchomości gruntowej o powierzchni 18,20 m², położona w Wodzisławiu Śląskim przy ul. 26 Marca, obejmująca działkę nr 1642/138.

Wykaz został umieszczony na stronie BIP ...Domaro Sp. z o.o. oraz stronie Urzędu Miasta pod adresem:
http://domaro.bip.gmwodzislawsl.finn.pl,
www.wodzislaw-slaski.pl

Prezes Zarządu
Danuta Nowicka

REKLAMA 0011615108

ZARZĄD POWIATU WODZISŁAWSKIEGO

działając na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku *o gospodarce nieruchomościami* (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.),

informuje o zamieszczeniu na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim: *https://www.powiatwodzislawski.pl/* (zakładka: ogłoszenia) i *https://bip.powiatwodzislawski.pl/* (zakładka: komunikaty, ogłoszenia, obwieszczenia) wykazu nieruchomości stanowiącej własność Powiatu Wodzisławskiego przeznaczonej do zbycia.

REKLAMA 0011617495

Burmistrz Miasta Rydułtowy

informuje,

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Rydułtowy przy ul. Ofiar Terroru 36, zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), wywieszony został do publicznej wiadomości na okres 21 dni wykaz nieruchomości przeznaczonej do oddania w najem, położonej w Rydułtowach przy ul. Fryderyka Chopina, w granicach obrębu Rydułtowy Dolne k. m. 2, stanowiącej część działki numer **3781/15** o powierzchni **0,0030 ha,** będącej własnością Gminy - Miasta Rydułtowy, zajętej pod garaż w zabudowie szeregowej.

eprasa.pl b5b995298e

INWESTYCJE PLAŻA NAD POGORIĄ III JEST LATEM JEDNYM Z NAJBARDZIEJ OBLEGANYCH MIEJSC W REGIONIE

Zmiany nad popularnym akwenem. Trwa długo wyczekiwana metamorfoza

Piotr Sobierajski
p.sobierajski@dz.com.pl

Dawno już mieszkańcy Zagłębia i wszyscy goście z całego województwa śląskiego, którzy lubią wypoczywać nad Pogorią III w Dąbrowie Górniczej, nie mieli w najbliższej perspektywie tak wielu nowości w tym urokliwym miejscu. Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, gdzie realizowana jest duża inwestycja za ponad 3 miliony złotych. To nie koniec ciekawych projektów. Nad wodą pojawi się też gigantyczna ławka, a także nowe przebieralnie i zaplecze sanitarne.

FOT. D. NOWAK UM DG

Z każdym kolejnym tygodniem widać coraz większe postępy robót na cypelku, który przechodzi prawdziwą metamorfozę

Plaża nad Pogorią III w sezonie letnim jest jednym z najbardziej obleganych miejsc w województwie śląskim. Nic dziwnego, bo jest długa, na miejscu czuwają ratownicy wodni, a do tego mamy na wyciągnięcie ręki całe zaplecze gastronomiczne. Od wiosny pojawi się jednak całkiem ciekawa alternatywa, bowiem w odległości krótkiego spaceru czekać będzie całkowicie odmienione miejsce na cypelku.

Atrakcje dla osób w każdym wieku

Wykonawcą wszystkich prac w tym miejscu została dąbrowska firma Bako Sport, która powinna wykonać cały projekt do końca 2026 roku. Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych. Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana. Pojawią się ławki, leżaki, stoły piknikowe oraz stojaki na rowery, a także punkt widokowy.

Plaża musi zostać oczyszczona z potłuczonego szkła i niebezpiecznych elementów, uzupełniona czystym piaskiem. W strefie rekreacyjnej powstaną m.in. cztery stanowiska grillowe z ławostołami, rozmieszczone w okolicy istniejącej altanki i miejsca na ognisko.

Strefa dla dzieci zlokalizowana zostanie w południowej części cypla, z dala od głębokiej wody i strefy tłocznej. Ma mieć charakter naturalnego placu zabaw: elementy zabawowe oparte na materiałach naturalnych - drewno, kamienie, przeszkody terenowe wkomponowane w krajobraz (nie klasyczny plac zabaw z plastikowymi urządzeniami). Nie zabraknie również kamer monitoringu, by chronić całość nowych atrakcji przed wandalami.

W trakcie projektowania obowiązywała również zasada: tyle infrastruktury, ile konieczne, tak mało ingerencji, jak to możliwe. Każdy nowy element musiał być uzasadniony realną potrzebą użytkowników i nie mógł naruszać równowagi przyrodniczej w tym wyjątkowym zakątku nad Pogorią III. Wcześniej, także dzięki popartej przez mieszkańców inicjatywie, wokół Pogorii III pojawiło się oświetlenie, pozwalające przemierzać trasę spacerową w stronę cypelka także wieczorami.

Dwie ważne zmiany w projekcie

W stosunku do pierwotnych założeń projektu w toku konsultacji wprowadzone zostały dwie zmiany. To rezygnacja z budowy ścieżki sensorycznej. Wprowadzanie dodatkowych elementów w postaci np. ścieżek o zmiennej nawierzchni wydawał się nieuzasadniony i mógł generować dodatkowe koszty związane z ich konserwacją.

Zrezygnowano również z uporządkowania plaży usytuowanej wzdłuż wschodniego brzegu cypla. Dlaczego? Dno zbiornika wodnego w rejonie zatoki usytuowanej od strony wschodniej cypla nie jest dostatecznie zbadane. Kąpiel w tym miejscu może być niebezpieczna, dlatego celowo zrezygnowano z budowania urządzonej plaży. Wzdłuż alejki, w oddaleniu od linii brzegowej, zaprojektowane zostały ławki i leżaki miejskie, przeznaczone do rekreacji i obserwacji przyrody.

Ławka zapewni pamiątkowe kadry

We wrześniu tego roku poznaliśmy natomiast wyniki głosowania Dąbrowian na projekty, które znalazły się w aktualnej puli Budżetu Obywatelskiego. Do wyboru było mnóstwo interesujących propozycji, które mogłyby się zmaterializować w 2027 roku. Mieszkańcy postawili m.in. na większy komfort wypoczynku nad jednym z najpopularniejszych akwenów wodnych w województwie - Pogorii III oraz coś, czego jeszcze w mieście nie było.

Nad wodą zamontowana zostanie bowiem ławka-gigant. Ta propozycja uzbierała 1970 punktów, a jej wartość to 60 tys. zł. Takie właśnie ławki giganty pojawiają się coraz częściej w przestrzeniach rekreacyjnych i ciekawych punktach widokowych, między innymi na górskich szlakach. Tym razem taka niecodzienna atrakcja stanie w 2027 roku nad dąbrowskim akwenem wodnym.

Ławka ma pozwolić na odpoczynek i zachęcać do wykonywania pamiątkowych zdjęć, stając się charakterystycznym punktem miasta. Dodatkowym elementem projektu będzie drogowskaz, wskazujący najważniejsze atrakcje Dąbrowy Górniczej. Projekt ma promować miasto, zachęcać do odwiedzania lokalnych miejsc rekreacji i budować nowoczesny wizerunek Dąbrowy Górniczej.

Mieszkańcy postawili także na zwiększenie komfortu wypoczynku nad Pogorią III, czego dowodem jest wybór projektu Pogoria III – plaża przyjazna wszystkim – nowoczesne przebieralnie plażowe oraz sanitariaty przyplażowe. Zgromadził on 2378 punktów, a koszty realizacji to 710 tys. zł. Był to drugi najlepszy wynik w tegorocznym głosowaniu.

FOT. D. NOWAK UM DG

Pojawią się atrakcje dla osób w każdym wieku

FOT. D. NOWAK UM DG

Wszystkie prace będą kosztować prawie 3 miliony złotych

FOT.D. NOWAK UM DG

Powstaną m.in. nowe alejki, odnowiona zostanie altana

eprasa.pl b5b995298e

FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

Zdolni i Skromni tylko z nazwy. Kabaret z Rybnika zgarnął aż trzy nagrody

Ireneusz Stajer
Rybnik

Rybnicka Jesień Kabaretowa Ryjek za nami. Gwiazdą 30. jubileuszowej edycji okazali się Zdolni i Skromni tylko z nazwy.

Zwycięski kabaret z Rybnika Zdolni i Skromni zgarnął aż trzy nagrody: Publiczności, Tajnego Jurora oraz zwyciężył w Konkursie Głównym.

Słynny Ryjek znowu ściągnął pełne sale publiczności. Motywem przewodnim był Joker. - Było wszystko, za co kochamy ten festiwal - nieprzewidywalne skecze, Batman i Joker, muzyczne niespodzianki, salwy śmiechu i emocje, których nie dało się ukryć – cieszą się organizatorzy, a publiczność głosowała za Ryjkiem nogami.

Sala w Klubie Energetyka, tak jak w poprzednich latach była wypełniona do ostatniego miejsca.

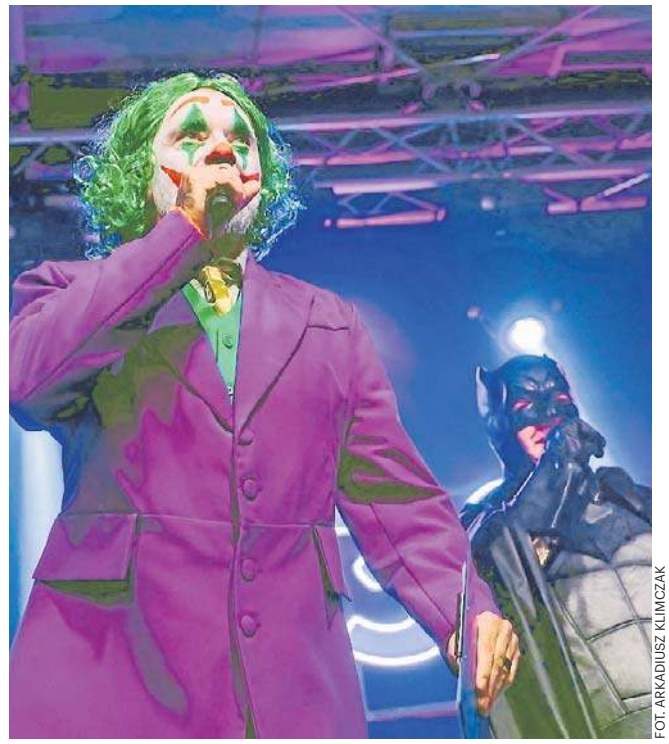
W piątek (20 listopada), kabarety zmierzyły się w konkursie głównym. Stawka była silna i wyrównana. Do zmagań zgłosiły się: Kabaret DNO, Fair Play Crew, Kabaret Jurki, Łowcy.B, Układ Komediowy, Zdolni i Skromni. Tematami konkurencji były: „Czyje to są majtki”, „Płuco”, „Którędy na szczyt?”.

W sobotę odbyła się druga część konkursu w tym samym składzie. Zmieniły się tylko konkurencje. W niedzielę artyści i publiczność przenieśli się do Teatru Ziemi Rybnickiej. O godz. 19:00, w Koncercie finałowym i jubileuszowym wystąpiły Kabaret Młodych Panów, Kabaret Ani Mru Mru oraz laureaci konkursów festiwalowych.

Nie zabrakło akcji charytatywnej. Za 12 000 zł została wylicytowana różowa sofa. Cała kwota zasili działania Fundacji Puls-Med Blisko Ciebie, wspierająca powstanie pierwszego stacjonarnego hospicjum w Rybniku. - Ryjkowa ekipa to nie tylko ludzie z ogromnym poczuciem humoru, ale też z wielkimi sercami. Hugo Giza – malarz, absolwent gdańskiej ASP i członek ekipy kabaretu Limo, którego obrazy można znaleźć w kolekcjach w Polsce i za granicą – postanowił przekazać na licytację jedno ze swoich dzieł – zaznaczają organizatorzy.

Pod młotek trafi wyjątkowy obraz „Poranek w Zuljanie III”, akryl na płótnie, wymiary 70 cm x 50 cm. Dochód z licytacji obrazu również wesprze działania Fundacji Puls-Med Blisko Ciebie.

Już 5 grudnia na antenie Polsatu będzie można zobaczyć Ryjek 2026.

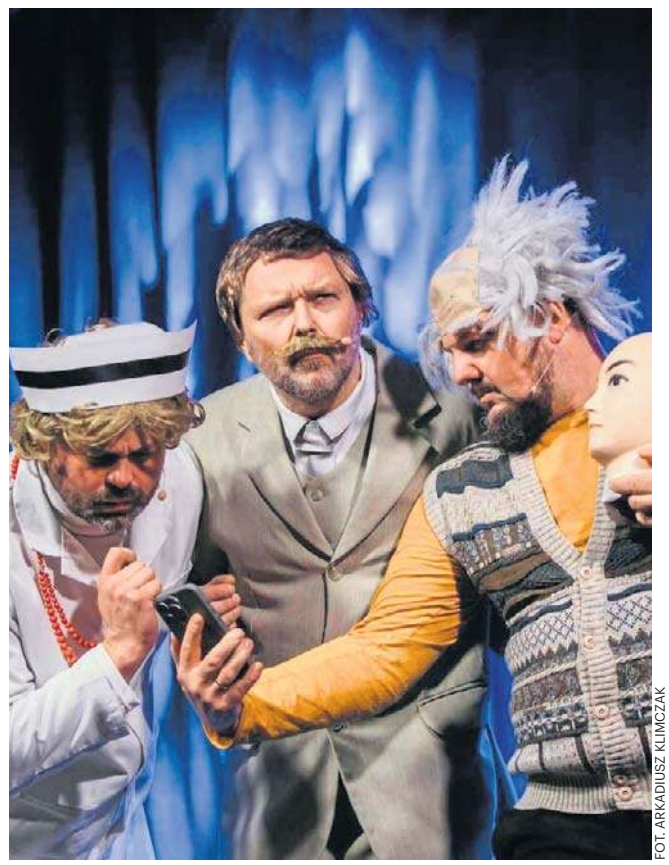
FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

FOT. ARKADIUSZ KLIMCZAK

eprasa.pl b5b995298e

Piątek
27.11.2026

WYD. 1

Śląsk

DZIENNIK ZACHODNI

NT
nasz tygodnik

www.naszemiasto.pl

NR 48

JUBILEUSZE

Wyjątkowe urodziny pani Stefanii

Pani Stefania Witkowicz z Bytomia świętowała setne urodziny **str. 2**

FOT. UM BYTOM

KATOWICE

Jan Furtok ma pomnik w Katowicach, patronuje stadionowi

Legenda GKS Katowice uhonorowana. Pomnik został zbudowany, bo tak zdecydowali mieszkańcy **str. 2**

FOT. KARINA TROJOK

KATOWICE

Ważny wiadukt kolejowy rośnie w centrum miasta. Jak przebiegają prace? **str. 8**

PSZCZYNA

Jedyny taki jarmark świąteczny w regionie: z produktami naznaczonymi różą rusza w Goczałkowicach-Zdroju **str. 4**

SPORT

Ostatni gwizdek w tym roku zabrzmiał na piłkarskich boiskach **str. 5**

FOT. STANISŁAW WAWSZCZAK

eprasa.pl b5b995298e

KRÓTKO

BYTOM

Dwustu lat, pani Stefanio

UM BYTOM

Przeżyła wojnę, przesiedlenie z Kresów Wschodnich i przez dziesięciolecia budowała swoje życie w Bytomiu. Do grona mieszkańców Bytomia, którzy mogą pochwalić się wyjątkowym jubileuszem, dołączyła pani Stefania Witkowicz. Stulatkę odwiedził prezydent miasta Mariusz Wołosz, przekazując jej życzenia, kwiaty oraz gratulacje z okazji setnych urodzin. Życiorys pani Stefanii jest świadectwem najważniejszych wydarzeń XX wieku. Seniorka pamięta zarówno przedwojenne Kresy, jak i trudny okres powojennych przesiedleń. Pani Stefania urodziła się w 1926 roku w Strusowie koło Tarnopola, na terenie dzisiejszej Ukrainy. Jej losy, podobnie jak losy tysięcy mieszkańców dawnych Kresów Wschodnich, zmieniły się po II wojnie światowej. W 1945 roku wraz z falą przesiedleńców przyjechała do Bytomia, z którym związała całe swoje dorosłe życie. Od ponad ośmiu dekad mieszka w Bytomiu. Przez wiele lat pracowała w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu Meblami. Na emeryturę przeszła w 1987 roku. Wolny czas najchętniej spędzała na swojej działce, gdzie z pasją zajmowała się ogrodem. Trudno uwierzyć, że pani Stefania właśnie świętowała setne urodziny. Mimo wieku dopisuje jej humor i energia. Jest też w bardzo dobrej kondycji fizycznej. W czasie spotkania z prezydentem Bytomia stulatka była w świetnym nastroju, z uśmiechem przyjmując życzenia i gratulacje.

ZABRZE

Spotkanie z aktorką Kamillą Baar

Na spotkanie z aktorką Kamillą Baar zaprasza Teatr Nowy w Zabrzu w ramach „Spotkań mozaikowych" w poniedziałek, 30 listopada, o godz. 17. Popularną i cenioną artystkę aktualnie można oglądać w roli kardiolożki Oriany Warskiej w serialu „Na wspólnej" w TVN oraz na platformach Streamingowych w „Vinci 2" oraz „Forst". Spotkanie poprowadzi Agata Śliwa. Bilety kosztują 30 zł. Dostępne w kasach teatru. MAKI

Legendarny napastnik GKS Katowice uhonorowany. Kto inny, jak nie on, mógłby być patronem Areny Katowice?

Rafał Musioł/PAP
Katowice

Przed meczem GKS Katowice z Lechem Poznań w ubiegłą niedzielę odbyły się dwie uroczystości: odsłonięcia pomnika Jana Furtoka i nadanie jego imienia Arenie Katowice

Arena Katowice od niedzieli 22 listopada oficjalnie już nosi imię Jana Furtoka. Idea, jaką pierwszy sformułował były prezes GKS-u Krzysztof Nowak podczas gali 60-lecia klubu, stała się więc rzeczywistością. Przed meczem z Lechem Poznań na Nowej Bukowej odbyły się dwie uroczystości.

Katowiccy radni, przypomnijmy, we wrześniu jednogłośnie zdecydowali o nadaniu stadionowi imienia byłego świetnego gracza GKS. W niedzielę odsłonięty został napis informujący o patronie areny.

Pierwszą było odsłonięcie pomnika Jana Furtoka, drugą właśnie nadanie jego imienia arenie, na której występują piłkarze i siatkarze. Przypomnijmy, że pomnik został wzniesiony w ramach budżetu obywatelskiego.

- Jan Furtok był kimś więcej niż wybitnym piłkarzem, był także ważną postacią naszego miasta - stwierdził prezydent Katowic, Marcin Krupa. -Można próbować tworzyć historię, ale tylko nieliczni stają się jej prawdziwymi symbolami. On takim jest. Cieszymy się, że na tym nowym stadionie, o którym tak długo marzył, też będzie obecny.

- Pomniki stawia się największym, a Jan Furtok był i jest największym dla GKS-u Katowice - dodał pomysłodawca pomnika, który wygrał w Budżecie Obywatelskim, Jakub Łagódka.

Warto dodać, że w miniony piątek, do sprzedaży trafiła książka „Jan Furtok – Legendarna dziewiątka", autorstwa Zbigniewa Cieńciały i Dariusza Leśnikowskiego.

STAROSTWO POWIATOWE

Pomnik przedstawia Furtoka z piłką przy nodze w koszulce z numerem 9

Zawsze z GKS

Wczoraj przypadała druga rocznica śmierci Jana Furtoka, zmarł 26 listopada 2024 w wieku 62 lat po długiej walce z chorobą. Był najlepszym strzelcem w historii GKS. W barwach katowickiej drużyny grał w latach 1979-1988 oraz 1995-1997. W 299 spotkaniach zdobył 122 gole.

Zdobył z GKS Puchar Polski, wicemistrzostwo kraju oraz brązowy medal.

W reprezentacji narodowej rozegrał 36 spotkań, strzelił 10 bramek. Wystąpił m.in. w mistrzostwach świata w Meksyku (1986), grał w niemieckich drużynach Eintrachtu Frankfurt i HSV Hamburg.

Po zakończeniu kariery pracował z sukcesami jako trener grup młodzieżowych w GKS, był dyrektorem sportowym klubu, trenerem pierwszego zespołu, a po spadku do czwartej ligi — prezesem.

KARINA TROJOK

W uroczystości uczestniczyli bliscy Jana Furtoka, samorządowcy, kibice

NT nasz tygodnik
SZEF REDAKCJI LOKALNEJ: **Marlena Polok-Kin;** REDAKTOR NACZELNY Dziennika Zachodniego: **Marcin Zasada.** BIURO OGŁOSZEŃ: **tel. 32 4207374;** PRENUMERATA: **tel. 32 5550205;**
DRUK: **Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Milowice, ul. Baczyńskiego 25a.** WYDAWCA **Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10.**
PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY **Robert Feluś.** PREZES MAKROREGIONU **Aneta Sarga-Burtan.** PROJEKT GRAFICZNY **Tomasz Bocheński**
POLSKA PRESS GRUPA

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

eprasa.pl b5b995298e

SPOŁECZEŃSTWO WŁADZE WOJEWÓDZTWA I UŚ RUSZAJĄ ZE STRATEGIĄ OCHRONY JĘZYKÓW LOKANYCH

Nie można pozbawiać człowieka jego języka. Trzeba go pielęgnować

Justyna Kidawa
j.kidawa@dz.com.pl

Od dwóch dekad trwają próby ustawowego uznania języka śląskiego. Ostatnia – zawetowana przez prezydenta Karola Nawrockiego w lutym tego roku – zmusiła lokalne środowiska do szukania własnych rozwiązań. Władze samorządowe wraz z Uniwersytetem Śląskim mają plan.

Przez lata szukano większości w parlamencie, by uznać język śląski za język regionalny. Gdy ją odnaleziono, na drodze stanął prezydent Karol Nawrocki, który 12 lutego bieżącego roku, wetując ustawę argumentował, że mowa śląska jest dialektem języka polskiego, a nie odrębnym językiem regionalnym. Wcześniej tę samą decyzję podjął jego poprzednik, Andrzej Duda, w 2024 roku. Władze województwa śląskiego zapowiadają jednak, że nie ustaną w planach i dołożą wszelkich starań, by w całej Polsce uznać śląski za język regionalny. To obietnica złożona w ramach stu konkretów na sto dni.

– My słowa dotrzymaliśmy – mówi marszałek województwa śląskiego, Wojciech Saługa. – Ludzie mówią na co dzień po śląsku, posługują się tym językiem i my jako władza regionalna musimy zrobić wszystko, by zabezpieczyć dziedzictwo języka śląskiego – dodaje.

FOT. ARCHIWUM DZ / POLSKA PRESS

Uniwersytet Śląski opracował strategię ochrony języków lokalnych. Jej założenia przedstawiła na konferencji prasowej prof. Jolanta Tambor

Nie stracić żadnego słowa

Skalę tego zjawiska potwierdzają dane ze spisu powszechnego z 2021 roku: narodowość śląską zadeklarowało wówczas 596,2 tys. osób, natomiast używanie języka śląskiego w kontaktach domowych wskazało 467,1 tys. badanych. Od 2007 roku podejmowano w Polsce aż dziewięć prób legislacyjnych. Ostatnią ustawę o języku śląskim wnieśli do sejmu posłowie Koalicji Obywatelskiej.

– Bardzo byśmy chcieli, aby język śląski i język wilamowski były uznane za języki regionalne, miały systemowe finansowanie i mogły być nauczane w szkołach – mówi posłanka KO, Monika Rosa. – Z racji silnego sprzeciwu, weta prezydenta i oporu prawicy, staramy się tutaj na miejscu robić wszystko, aby te języki podtrzymać, nie stracić żadnego słowa i zachować transmisję międzypokoleniową.

– Stąd z jednej strony działania samorządu nakierowane na edukację regionalną i kształcenie nauczycieli, z drugiej wsparcie finansowe Ministerstwa Edukacji Narodowej na pomoce naukowe, dydaktyczne i studia językowe – dodaje Rosa. – Dziś rozpoczynamy konsultacje wokół strategii, aby wszystkie zaangażowane instytucje i osoby mogły się wypowiedzieć, abyśmy mogli się wokół tego dokumentu spotkać, porozmawiać i przyjąć uwagi.

UŚ ze strategią ochrony języków

Uniwersytet Śląski w Katowicach kształci w ramach studiów podyplomowych nauczycieli mających nauczać języka śląskiego i edukacji regionalnej. Strategia ochrony języków lokalnych to szansa na systemowe wsparcie, w tym zbieranie danych o języku śląskim, oraz otrzymanie dodatkowych funduszy.

– Jesteśmy zobowiązani zabezpieczyć dziedzictwo, bo z każdym kolejnym pokoleniem coraz mniej słyszymy śląskiego na naszych ulicach, a to zbudowało nasz region, nasze województwo, naszą tożsamość – mówi Wojciech Saługa.

Uchwałą sejmiku śląskiego kolejnych dziewięciu nauczycieli zostanie dofinansowanych do kształcenia się w tym kierunku na Uniwersytecie, co da w sumie 155 osób wykształconych w tej dziedzinie kulturoznawstwa.

W tym roku przypada jubileuszowa, 10. edycja studiów podyplomowych Region – Język i Kultura, pod kierownictwem prof. dr hab. Jolanty Tambor. Są to studia częściowo płatne – zarząd województwa dofinansowuje naukę, a sami nauczyciele pokrywają około 25 proc. kosztów.

Od 2024 roku na uczelni funkcjonuje jednak także drugi, całkowicie bezpłatny kierunek podyplomowy, ukierunkowany już ściśle na sam język – jego uruchomienie sfinansowało Ministerstwo Edukacji Narodowej. Na oba kierunki co roku przyjmowanych jest po około 25 osób.

Jak podkreśla prof. Tambor, grupy nie mogą być większe, ponieważ nauka gramatyki historycznej, współczesnego języka oraz ortografii wymaga pracy warsztatowej i ćwiczeniowej, a nie masowych wykładów.

W ramach Centrum Badań Języka Śląskiego i Antropologii Regionalnej powołanego na uczelni wiosną tego roku przygotowano strategię ochrony pielęgnacji języków lokalnych w województwie śląskim. Nie tylko śląskiego, ale także wilamowskiego.

– Język jest wartością, którą trzeba pielęgnować. Języka człowieka nie można pozbawiać, żeby nie naruszyć jego dobrostanu – mówiła prof. Jolanta Tambor. – Nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby ludzie oprócz języka konstytucyjnego posługiwali się także swoimi językami lokalnymi, ale żeby to robili trzeba im dać narzędzia i możliwości, aby mogli się kształcić.

Przygotowanie nauczycieli, a co za tym idzie podręczników i pomocy dydaktycznych dla dzieci w przedszkolach i szkołach, a także młodzieży, ma pomóc w przekazywaniu dziedzictwa języków lokalnych.

– Strategia polega na tym, aby wskazać różne obszary i miejsca, w których moglibyśmy oczekiwać wsparcia ze strony władz samorządowych, administracyjnych, i państwowych na to, żeby język śląski, język wilamowski i ewentualnie inne języki lokalne mogły się rozwijać – mówi prof. Tambor.

Różne oblicza edukacji

Wśród wymienianych elementów strategii rozwoju są przede wszystkim edukacja, czyli lekcje języka nie tylko w szkołach, ale też w instytucjach kształcących dorosłych, a także wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Drugim obszarem jest kultura zakładająca opisywanie lokalnych artefaktów oraz oprowadzanie po muzeach w językach lokalnych, a także zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych w instytucjach samorządowych i niezależnych – wraz ze wsparciem finansowym dla oddolnych, lokalnych inicjatyw. Aby strategia weszła w życie, najpierw trafi do konsultacji w sejmiku wojewódzkim, gdzie po analizie przez radnych zostanie poddana pod głosowanie.

WARTO WIEDZIEĆ

Język wilamowski - mimo trudnej i bolesnej historii Wilamowian, żyjących w Wilamowicach, niewielkim miasteczku koło Bielska-Białej - cały czas żyje, a nawet się rozwija - na wilamowski zostały przetłumaczone „Mały Książę" i „Hobbit", młodzi ludzie rozmawiają po wilamowsku przy piwie, zagościł też mediach społecznościowych - Messengerze czy Tik Toku.
Obecnie jest jeszcze około 10 native spikerów mówiących po wilamowsku, są to osoby po 90. roku życia. Do tego należy doliczyć 15 osób z samych Wilamowic, które nauczyły się płynnie mówić po wilamowsku oraz jakieś 5-10 osób z zewnątrz, a także kilkaset osób, które posługują się tym językiem w różnym stopniu.

eprasa.pl b5b995298e

Jedyny taki jarmark bożonarodzeniowy. Z atrakcjami i produktami znaczonymi różą

Jolanta Pierończyk
j.pieronczyk@dz.com.pl

To druga edycja tego jarmarku. Odbędzie się w urokliwych Goczałkowicach-Zdroju w dniach 12-13 grudnia. Na stoiskach - głównie certyfikowane produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej.

Lokalna Marka Ziemi Pszczyńskiej to inicjatywa starostwa pszczyńskiego, które pięć lat temu postanowiło promować wysokiej jakości produkty tworzone tradycyjnymi metodami w małych rodzinnych firmach powiatu pszczyńskiego.

Do pierwszej edycji w 2021 roku zgłosiło się 18 producentów z 33 produktami. Certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej otrzymało wtedy 13 producentów dla 26 produktów. Były to m.in. miody odmianowe z Pasieki św. Ambrożego Dorota Pękały z Woli (miody z dodatkiem suszonych kwiatów i ziół); borowina oraz solanka ze złoża Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój; woreczki z lawendą Anny Mazur („Lawenda pod lasem"), mydła konopne: z nagietkiem, z wrotyczem, z żywokostem firmy BeEco Dobre z Natury Beata Marekwia, ale także gęsina w słoju, pasztet z gęsiną w słoju oraz kopa pszczyńska z Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach czy rolada śląska z kluskami i modro kapusta oraz kopa pszczyńska z restauracji „Zacisze" Marka Ryguły, a nawet haft ręczny - Fastrygą przez Pszczynę - czepidło (Bożena Rokita).

Produkty Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej oznaczone są symbolem róży pszczyńskiej, która znajdowała się na strojach ludowych, np. zapaskach. - To typowy element haftu, który występuje tylko na ziemi pszczyńskiej - zaznacza Marcela Grzywacz, rzecznik starostwa powiatowego w Pszczynie.

MAT. PRASOWY

Całe rodziny z pewnością zainteresuje przejażdżka świąteczną ciuchcią

Certyfikat jakości LMZP przyznawany jest na dwa lata.

- Producenci zobowiązują się do przestrzegania zasad używania Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej i ciągłego spełniania kryteriów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie marki - mówi Marcela Grzywacz.

Po dwóch latach jest możliwość przedłużenia prawa używania tego znaku jakości.

Starostwo pszczyńskie ogłosiło właśnie nowy, szósty już, nabór do konkursu na certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej. Zgłoszenia przyjmowane są od 17 listopada do 8 stycznia 2027 r.

Do ostatniej, piątej edycji zgłosiło się 30 producentów, którzy pod ocenę komisji certyfikującej przedłożyli aż 70 produktów. Tylko 23 z nich to były produkty zgłoszone po raz pierwszy, pozostałe wnioski dotyczyły przedłużenia certyfikatu. - Certyfikat przyznano 19 nowym produktom, a 47 wyrobów ponownie uzyskało potwierdzenie jakości - informuje Marcela Grzywacz.

Któtko mówiąc, z 70 zgłoszonych produktów certyfikaty otrzymało 66.

W 5. edycji zadebiutowała restauracja Międzywojenna, która otrzymała certyfikat na roladę śląską z kluskami i modrą kapustą. Znak jakości dla autorskich przetworów warzywnych zdobył Warzywny Zakątek, natomiast Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia „Łąka" wyróżniono za ekologiczne płytki ceglane.

- Wśród nowych certyfikowanych wyrobów pojawiły się również produkty mleczne i serowarskie, kolejne odmiany miodów, przetwory owocowe i warzywne, smarowidła, konfitury, zakwasy, soki, oleje tłoczone na zimno oraz rękodzieło inspirowane lokalną kulturą - mówi rzeczniczka starostwa.

W tej chwili na liście Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej jest 118 produktów od 38 producentów. - Każda kolejna edycja pokazuje, że mamy w powiecie wielu producentów, którzy tworzą wartościowe i niepowtarzalne wyroby. Chcemy, aby mieli możliwość zaprezentowania swojej pracy, zdobycia nowych klientów i rozwijania działalności. Certyfikat jest dla nich dodatkowym potwierdzeniem jakości, ale też elementem wspólnej promocji naszego powiatu - mówi starosta Grzegorz Wanot.

Jedną z takich możliwości zaprezentowania wyrobów jest Jarmark Bożonarodzeniowy w Goczałkowicach-Zdroju, który odbędzie się po raz drugi, w dniach 12-13 grudnia. - To będą dwa dni pełne lokalnych smaków, tradycji, warsztatów, kolęd i bożonarodzeniowego klimatu. To nie będzie zwykły jarmark - to świąteczne miasteczko pełne atrakcji, w którym każdy znajdzie coś dla siebie: dzieci, dorośli, miłośnicy tradycji, poszukiwacze dobrych emocji, a przede wszystkim fani lokalnych, naturalnych produktów ziemi pszczyńskiej - zapewnia rzeczniczka starostwa.

Nowymi atrakcjami będą Kraina Elfów z grą dla dzieci, Żywa Szopka, świąteczna karuzela i jarmarkowa dyskoteka pod gwiazdami oraz pokaz kulinarny Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach. Mistrzynie tradycyjnej kuchni zapowiedziały przygotowanie makówek, które będzie można degustować na miejscu.

Dla dzieci najciekawsze będzie niedzielne spotkanie z Mikołajem, połączone ze spektaklem „Reniferek i bałwanek" (sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, wejściówki w Gminnej Bibliotece Publicznej od godz. 12, ograniczona liczba miejsc).

Stoiska z produktami znaczonymi różą czynne będą w sobotę w godz. 13-21 i w niedzielę w godz. 12-20.

Swój udział zapowiedzieli: Tree Nuts z orzechami, Lawenda pod Lasem z wyrobami z lawendy i rękodziełem, Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój z kosmetykami, Warzywny Zakątek z przetworami, Nudel Ula z makaronami, Pasieka Tomala z miodami, Piekarnia-Cukiernia Brzęczek i Piekarnia Tetla ze swoimi wypiekami, Gospodarstwo Rolne Hanslik z sokami i przetworami, Gospodarstwo Przewoźnikówka z serami i wyrobami mlecznymi, Gospodarstwo Rolne Spyra z czosnkowymi produktami, Józef Przybyła z nalewkami, Koło Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach oraz Rarytasy i Maszkety ze swoimi specjałami. Będą także mistrzowie rękodzieła artystycznego: Bożena Rokita, Anna Baron, Zbigniew Kowalonek i Jerzy Rupa.

Ale jarmark bożonarodzeniowy to jednak coś więcej niż tylko zakupy. Prócz wspomnianych nowości na liście atrakcji znajdziemy także: dekorowanie świątecznych wypieków w Fabryce Piernika, warsztaty tworzenia ozdób leśnych w Inhalatorium, wykonywanie ozdób świątecznych w Pracowni św. Mikołaja, świąteczna ciuchcia, która obwiezie po uzdrowisku.

W niedzielę będzie można m.in. wysłuchać „Opowieści wigilijnej" w Świątecznej Grocie Solnej lub zobaczyć wystawę pokonkursową „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie".

Ważnym punktem jarmarku bożonarodzeniowego jest dobroczynność. - W sobotę kawiarenka charytatywna w holu przy recepcji uzdrowiska będzie działać na rzecz Jasia Skolasińskiego, a w niedzielę - Mariusza Cebuli - informuje Marcela Grzywacz.

Zarówno w sobotę, jak i w niedzielę odbędzie się również świąteczny kiermasz sióstr salwatorianek z Goczałkowic-Zdroju (w holu przy recepcji uzdrowiska) oraz podopiecznych Ośrodka Matka Boża Różańcowa w Pszczynie (w goczałkowickiej bibliotece).

NA SCENIE

Sobota, 12 grudnia
godz. 13 oficjalne otwarcie i rozświetlenie choinek
godz. 13.30 „W rytmie świąt"- koncert w wykonaniu podopiecznych CETIR-u
godz. 14.30 występy artystyczne dzieci z Sanatorium „Stokrotka"
godz. 15.30 świąteczny koncert z wokalistkami i zespołami z Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie
godz. 17 - bożonarodzeniowe show taneczne „Tajemnica świątecznego prezentu"
godz. 18 - wspólne kolędowanie z Zespołem Ludowym Ćwikliczanie

Niedziela, 13 grudnia
godz. 13 - opowieści świąteczne o potrawach wigilijnych na ziemi pszczyńskiej (opowiada Bernadetta Kędzior)
godz. 14 - pokaz kulinarny w wykonaniu Koła Gospodyń Wiejskich w Ćwiklicach
godz. 15 - świąteczny koncert Stowarzyszenia Wspierania Kultury Fermata
godz. 16.30 występ Zespołu Regionalnego SP 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występ dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Goczałkowicach-Zdroju, występy uczestników warsztatów wokalnych Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, podsumowanie konkursu plastycznego „Boże Narodzenie w moim domu, gminie, regionie" Gminnego Ośrodka Kultury i wręczanie nagród
18.30 kolędowanie z Kapelą Góralską Straconka

REKLAMA 0011616894

OGŁOSZENIE

Starosta Bieruńsko-Lędziński informuje, że na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Bieruniu, ul. św. Kingi 1, znajduje się wykaz nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, przeznaczonych do zbycia w drodze darowizny na rzecz Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego (art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Wykaz, o którym mowa wyżej, będzie znajdował się na tablicy ogłoszeń przez okres 21 dni od dnia 27.11.2026 r. do dnia 18.12.2026 r.

REKLAMA 0011617138

BURMISTRZ MIASTA LUBLIŃCA

informuje,

iż działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2026 r., poz. 399) w siedzibie Urzędu Miejskiego w Lublińcu przy ul. Paderewskiego 5 na tablicy ogłoszeń wywieszony został na okres 21 dni, tj. od 25 listopada 2026 r. do 15 grudnia 2026 r., **wykaz:**

Nieruchomość stanowiąca własność Gminy Lubliniec, przeznaczona do dzierżawy w drodze bezprzetargowej na rzecz wnioskodawcy pod uprawy rolne:

Działka **nr 240701_1.0003.505 o pow. 0,6673 ha**, położona w Lublińcu w rejonie zachodniej obwodnicy miasta. Dzierżawie podlegać będzie grunt o pow. 6673 m² pod uprawy rolne.

Szczegółowych informacji związanych z dzierżawą nieruchomości udziela Wydział Nieruchomości i Zagospodarowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego w Lublińcu, tel. 34/353 01 00 wew. 127, 129, e-mail: grunty2@lubliniec.pl

Wykaz niniejszy opublikowany jest w BIP: www.lubliniec.bip.info.pl

eprasa.pl b5b995298e

Na piłkarskich boiskach zabrzmiał ostatni gwizdek w tym roku

Stanisław Wawszczak
redakcja@dz.com.pl

Zespoły ligi okręgowej I gr. śląskiej (Bytom-Zabrze) rozegrały XVI kolejkę spotkań, kończącą piłkarskie rozgrywki rundy jesiennej na wszystkich poziomach. Była to też ostatnia okazja do poprawienia swoich lokat w tabeli.

Wykorzystali ją piłkarze Concordii Knurów, bowiem dzięki zwycięstwu 1:0 z liderującymi rezerwami bytomskiej Polonii zrównali się z nią punktami, objęli prowadzenie i zimową przerwę spędzą w fotelu lidera. Swoją pozycję poprawili piłkarze ligowego beniaminka Orła Białego Piekary Śl., którzy podejmowali Burzę Borowa Wieś. Orzeł Biały w tabeli był 9., Burza była 4. Dzięki wygranej 4:0 (1:0), piekarzanie przesunęli się na piąte miejsce i też w dobrych nastrojach powitają Nowy Rok.

Zanim jednak zabrzmiał ostatni gwizdek na boisku w Brzezinach, gospodarze musieli stoczyć twardą walkę o komplet punktów. Mecz rozpoczął się od ataków przyjezdnych, którzy raz za razem stwarzali sobie dogodne sytuacje. W 12 min. jeden z ich napastników wpadł w pole karne, a po starciu z blokującym go obrońcą padł na murawę. Goście żądali rzutu karnego, jednak sędzia nakazać dalszą grę. Sporo było protestów, ale sędzia decyzji nie zmienił. Tymczasem gospodarze szukali swoich szans w kontrach. Szybkie akcje prawą stroną stanowiły dla bramki gości poważne zagrożenie. W 22 min. po jednej z nich Sebastian Jachna strzałem z dystansu otworzył wynik spotkania dając miejscowym prowadzenie. Kolejne, obustronne ataki nie przyniosły do przerwy zmiany wyniku. Po przerwie szybsi, dokładniejsi i skuteczniejsi byli gospodarze, w 50 min. Jachna podwyższył na 2:0, w 82 min. Oskar Musik na 3:0, a wynik spotkania ustalił Sebastian Czech w 85 min.

FOT. STANISŁAW WAWSZCZAK

Dawid Wysokiński (z prawej) w walce o piłkę z napastnikiem gości. Gospodarze pokonali Burzę Borowa Wieś 4:0

- Mamy piękny prezent na święta, miejsce w czołówce tabeli. I choć dzisiaj zabrakło czterech podstawowych graczy, konsekwencja w realizacji założeń taktycznych dała na komplet punktów. Świetnie w bramce spisał się 16-letni Jakub Andraczek, który dzisiaj zadebiutował w lidze. Awans do okręgówki wydarzył się bardziej nieoczekiwanie już planowo. To znaczne koszty dla takiego małego klubu jak nasz. Po awansie odeszło czterech kluczowych zawodników, w ich miejsce doszli Skórka, Wysokiński, Musik i Siudyła. Przed sezonem mieliśmy obawy, co do utrzymania się w lidze, jednak drużyna fajnie wystartowała i powoli zbieramy kolejne punkty. Chłopcy grają za darmo, a cenią sobie podstawowo rodzinną atmosferę, jaka tu panuje. Zarząd przykłada sporą wagę do tego, aby zawodnicy dobrze się czuli, mamy sprzęt, ubiory, boisko. Szeroka kadra liczy około 40 zawodników, pierwszy skład tworzy najlepsza piętnastka, pozostali grają w B klasowych rezerwach. W nich gra młodzież i jak byli zawodnicy. Oni wspierają pierwszą drużynę w potrzebie. Dzisiaj też czterech z nich musiałem ściągnąć na mecz – mówi Jakub Zarzycki, trener Orła Białego.

- Cieszę się ze strzelonych bramek, uspokoiły one naszą grę. W tym sezonie mam już ich sześć na koncie. W klasyfikacji króla strzelców prowadzi Musik z 12 bramkami. Jestem z Piekar Śl. a do Orła trafiłem z Cyklona Rogoźnik. Jest to super atmosfera – zdradza Jachna, strzelec dwóch bramek.

Przed tygodniem rozgrywki zakończyli piłkarze pozostałych lig. W śląskiej grupie IV ligi prowadzi Unia Turza Śląska 37 pkt., przed rezerwami Ruchu Chorzów 36 pkt. i Podbeskidzia Bielsko-Biała 35 pkt. Dwa punkty mniej ma czwarty w tabeli Ruch Radzionków. W I lidze śląskiej (V liga) rundę jesienną na podium skończyły Gwarek Ornontowice 40 pkt., Zagłębie

II Sosnowiec 36 pkt. i Pilica Koniecpol 28 pkt. W bytomskiej A klasie na czele są cztery zespoły, Czarni Sucha Góra i Andaluzja Piekary Śl. po 31 pkt. oraz Rozbark Bytom i Przyszłość Nowe Chechło po 29 pkt. W bytomskiej B klasie prowadzi LKS Żyglin 37 pkt, przed Orłem Bobrowniki 32 pkt i Tęczą Zendek 31 pkt.

Po krótkim okresie roztrenowania piłkarze rozpoczną przerwę zimową, która potrwa do połowy stycznia. Wznowienie rozgrywek nastąpi w marcu, więc na piłkarskie emocje poczekamy blisko 4 miesiące.

REKLAMA 0011614599

eprasa.pl b5b995298e

REKLAMA 0011474277

AUTOZŁOM Helmet

zaświadczenia,
przyjeżdżamy,
dobrze płacimy

Piasek, ul. Wolności 15a
tel. 608-895-173, 604-190-367

REKLAMA 0011612295

Instytut Książki ©Poland — Certyfikat dla małych księgarni

Antykwariat IMAGO

Katowice, ul. Mickiewicza 14 32 253 00 42

Największy wybór książek w niskich cenach. Skup książek za gotówkę.

Edukacja Jęsiak Urszula jest beneficjentem programu własnego Instytutu Książki „Certyfikat dla małych księgarni"

REKLAMA 0011613151

Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sadowie

podaje do publicznej wiadomości informację o wywieszeniu wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem i użyczenie.

Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sadowie informuje, iż w dniu 1.12.2026 r.

w Urzędzie Gminy Koszęcin oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sadowie, na okres 21 dni, wywieszono wykaz nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem i użyczenie.

Niniejszy wykaz obejmuje lokale użytkowe znajdujące się w budynkach położonych na nieruchomościach oznaczonych numerami ewidencyjnymi działki: **439/3, ark. mapy 122-24, obręb 0005 Sadów** oraz działki**: 226/8, ark. mapy 124-15, obręb 0005 Sadów.**

1. Sala lekcyjna – lokal użytkowy o powierzchni – 86,7 m²
2. Część nieruchomości – 0,69 m²
3. Sala gimnastyczna – 180 m²
4. Część nieruchomości – 0,10 m²

Wykaz nieruchomości opublikowano na stronie BIP Urzędu Gminy Koszęcin: www.koszecin.bipgmina.pl w zakładce „Mienie komunalne" oraz BIP Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sadowie: zspsadow.bip.gov.pl

Szczegółowych informacji związanych z użyczeniem powyższych nieruchomości udziela Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sadowie, ul. Powstańców Śl. 72, tel. 34 352 44 58, w godzinach pracy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Karol Sobala
Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sadowie

IMPREZY JUBILEUSZOWY ROK OBFITOWAŁ BĘDZIE W WYDARZENIA

Pszczyna ma już prawie 700 lat

Jolanta Pierończyk
Pszczyna

Pszczyna gotowa do świętowania 700. urodzin. Gotowy jest program imprez na jubileuszowy rok, gotowe są pamiątkowe gadżety, a nade wszystko jest jubileuszowy znak graficzny.

JOLANTA PIERONCZYK

Jubileuszowy znak znajdziemy m.in. na gadżetach pamiątkowych

Pszczyna jako civitas (Plesna civitas) po raz pierwszy pojawiła się w 1327 r. w dokumencie dotyczącym hołdu księcia piastowskiego Leszka, ostatniego niezależnego władcy księstwa opolsko-raciborskiego, królowi Janowi Luksemburskiemu. Datę tę przyjmuje się jako rok narodzin Pszczyny.

Ale 1327 rok to nie jedyna ważna data w historii Pszczyny. Druga to rok 1336 - czas przejścia Pszczyny pod władanie czeskich Przemyślidów po śmierci wspomnianego księcia Leszka. Kolejny rok to 1425, z którego pochodzi najstarsza znana pieczęć miejska.

Pieczęć ta jest jednym z trzech elementów, z jakich Mikołaj Przemyk, specjalista ds. wizerunku i promocji gminy Pszczyna, stworzył znak jubileuszowy. Pierwszym elementem jest oczywiście cyfra 700, drugim - tarcza herbowa stworzona przez Aleksandra Spyrę, Honorowego Obywatela Pszczyny, na 670-lecie miasta. Do tego dołożył kolory z herbu Hochbergów, w których rękach Pszczyna znalazła się w połowie XIX w.: czerwień, srebro, złoto i błękit. Od 1 stycznia znak jubileuszu będzie widoczny przede wszystkim na flagach miejskich i gadżetach oraz wydawnictwach jubileuszowych.

Obchody zaczną się 17-18 lutego 2027 galą i konferencją inaugurującą Rok Jubileuszowy. Na marzec zaplanowano quiz show dla mieszkańców, na 22 kwietnia - rozdanie 700 magnolii na 700-lecie. 21-23 maja 2027 zarezerwowano na słynne Daisy Days. Impreza urodzinowa miasta odbędzie się w lipcu 2027. 21-22 sierpnia przypadną Dni Pszczyny.. Na październik zaplanowano I Konferencję Młodych. Ponadto przez cały rok będą w różnych miejscach miasta wystawy tematyczne związane z 700-leciem, będą różne wydarzenia sportowe, będzie Pszczyński Maraton Czytania - 700 minut na 700-lecie i wiele innych.

Ważnym punktem jubileuszowego programu będzie odsłonięcie Alei Zasłużonych dla gminy Pszczyny, a bodaj najważniejszym - rozpoczęcie tworzenia Muzeum Miejskiego w kamienicach przy rynku naprzeciw zamku. - Jubileusz 700-lecia chcemy świętować razem – z dumą patrząc w przeszłość, ciesząc się teraźniejszością i z nadzieją spoglądając w przyszłość - powiedział burmistrz Dariusz Skrobol.

REKLAMA 0011616080

OGŁOSZENIE
WÓJTA GMINY KOSZĘCIN

o konsultacjach społecznych projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Wójt Gminy Koszęcin informuje o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Koszęcin w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na potrzeby realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny procesu rewitalizacji.

Termin przeprowadzenia konsultacji:
od dnia 1.12.2026 r. do dnia 5.01.2027 r.

Miejsce udostępnienia dokumentów:
Projekt uchwały wraz z formularzem zgłaszania uwag dostępny będzie w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Koszęcin, na stronie internetowej Gminy Koszęcin oraz w siedzibie Urzędu Gminy Koszęcin.

Uwagi można składać:

- w formie elektronicznej na adres: koszecin@koszecin.pl
- w formie ankiety internetowej: https://www.survio.com/survey/d/B9Q5F2I3V8E2U9Z7M
- w formie papierowej na adres: Urząd Gminy Koszęcin, ul. Powstańców Śląskich 10, 42-286 Koszęcin
- osobiście w Urzędzie Gminy Koszęcin

Konsultacje prowadzone są zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Niezwłocznie po zakończeniu konsultacji sporządzona zostanie informacja podsumowująca ich przebieg, zawierająca zgłoszone uwagi wraz z odniesieniem się do nich, która zostanie opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Gminy.

Wójt Gminy Koszęcin
Anna Korzekwa-Wojtal

REKLAMA 0011617521

WÓJT GMINY TWORÓG

Działając na podstawie art. 35 ust 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 roku

i n f o r m u j e,

o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Tworogu, przy ul. Zamkowej 16 na okres 21 dni, od 27.11.2026 r. do 18.12.2026 r. wykazu nieruchomości stanowiących własność Gminy Tworóg, przeznaczonych do sprzedaży w trybie - bezprzetargowym dotychczasowemu najemcy:

• Lokal mieszkalny numer 4 położone w budynku przy ulicy Armii Krajowej 3 w Boruszowicach.

Treść wykazu dostępna również na stronach internetowych Urzędu Gminy Tworóg.

Wszelkich informacji udzielają pracownicy Urzędu Gminy Tworóg pod numerem telefonu 32 285 74 93 wew. 41 w godzinach pracy Urzędu.

REKLAMA 0011616949

O B W I E S Z C Z E N I E
Starosty Tarnogórskiego

Nr BA.6740.9.93.2026 z dnia 20 listopada 2026 r.

Na podstawie art. 11d ust 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r. poz. 311 t.j.)

z a w i a d a m i a m,

że na wniosek Burmistrza Miasta Radzionków z siedzibą przy ul. Męczenników Oświęcimia 42 w Radzionkowie złożony dnia 2 listopada 2026 r., zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn.: „Przebudowa (na odcinku od ul. Wandy do ul. M. Dąbrowskiej) oraz rozbudowa (na odcinku od ul. M. Dąbrowskiej do ul. Ciepłowniczej), ul. Nieznanego Żołnierza, wraz z budową ul. Ciepłowniczej w Radzionkowie".

Inwestycją objęte są nieruchomości:

- **jednostki ewidencyjnej 241302_1 w Radzionkowie:**
  obręb 0001 AR 19 Radzionków o numerach ewidencyjnych działek: 566/33, 570/33, 2419/21, 2256/21, 585/30, 586/30, 1393/73, 2029/12, 2030/12, 2185/12, 2005/6, 2004/6, 1397/74, 1398/74, 1394/73;
  obręb 0001 AR 20 Radzionków o numerach ewidencyjnych działek : 1476/47, 1489/47, 2214/47, 2213/47, 1916/47, 2241/49, 1023/49, 1915/47, 2130/47, 1153/53, 1157/50, 1155/50, 1156/50, 625/50, 622/50, 2032/53, 2033/53, 2194/53, 1173/53, 2195/53, 2196/53, 2197/53, 1714/53, 1904/53, 1906/53, 2043/53, 1699/53, 2030/53, 2029/53, 2038/53, 1701/55, 1703/55, 1702/55, 1128/45, 1130/4, 1132/43, 1704/64, 1042/55, 888/1, 1705/64, 1022/6 i 1715/53;

oraz **jednostki ewidencyjnej 247101_1 w Piekary Śląskie:**
obręb ewidencyjny 1011 o numerach ewidencyjnych działek: 1131/4, 1133/43;
obręb ewidencyjny 1014 o numerach ewidencyjnych działek: 887/1, 1023/6, 965/97, 964/97, 961/6, 962/6 i 890/1.

Zainteresowane strony mogą zapoznać się z aktami sprawy w Wydziale Budownictwa i Architektury Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach przy ul. Karłuszowiec 5 (pokój nr 15) w terminie 14 dni od dnia publicznego obwieszczenia w godzinach: od 7:00 - 15:00 w poniedziałki, środy i czwartki, od 8:00 - 17:00 we wtorki oraz od 7:00 - 14:00 w piątki, po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu terminu (tel. 32 381 37 47).

Zainteresowani mogą również składać dokumenty uzupełniające do sprawy, swoje zastrzeżenia, uwagi i wnioski w terminie 7 dni od dnia zapoznania się z aktami sprawy.

Zgodnie z art. 49 §2 Kpa, wskazuję dzień 27.11.2026 r. – datę ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń Starosty Tarnogórskiego, Urzędu Miasta Radzionków, Urzędu Miasta Piekary Śląskie, w urzędowych publikatorach teleinformatycznych – Biuletynie Informacji Publicznej tych urzędów, uznaje się jako tą, w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie. Zawiadomienie po upływie 14 dni od wskazanego powyżej terminu uważa się za dokonane ze skutkiem prawnym z dniem 11 grudnia 2026 r.

eprasa.pl b5b995298e

„Antygona" dobra na teraz?

Jolanta Pierończyk
Tychy

W niedzielę o 22.05 na antenie Radia Katowice premiera słuchowiska „Antygona pod powiekami Eurydyki" w reżyserii Pawła Drzewieckiego.

AGNIESZKA SEIDEL-KOŻUCH/ TEATR MAŁY TYCHY

Słuchanie „Antygony" w tyskim teatrze odbyło się w ciemnościach, z opaskami z logo Radia Katowice

Lekka zmiana tytułu dramatu Sofoklesa sygnalizuje zmianę roli Eurydyki, żony Kreona, która w oryginale nie ma za wiele do powiedzenia. Paweł Drzewiecki włożył w jej usta część tekstu wypowiadanego przez chór.

W jego słuchowisku Eurydyka jest głosem, który próbuje przemówić Kreonowi do rozsądku.

- Eurydyka z Kreonem miała trzech synów. Hajmon był ostatnim, który został przy życiu, dwaj zginęli na wojnach. Dlatego Eurydyka tak usilnie szepcze Kronowi, żeby się opamiętał. Stara się być osobą, która pomoże Kreonowi uporządkować ten czas dla budowania nowego pokoju. Żyjemy obecnie w takim świecie, że na pewno chcemy uporządkować rzeczywistość wokół nas, by budować fundament pokoju. Stąd poczułem bliskość do tego tekstu, taką próbę pokazania nam wszystkim, że warto skupić się na budowaniu rzeczywistości w sposób życzliwy wobec siebie i tak, żeby nie nastawać na siebie nawzajem, a starać się budować ten świat razem - mówi reżyser Paweł Drzewiecki.

„Antygona pod powiekami Eurydyki" to kolejne wspólne dzieło Teatru Małego w Tychach i Radia Katowice. Prapremierę miała 22 listopada w Tychach, jako prolog do 52. Tyskich Spotkań Teatralnych. Radiową premierę zaplanowano na niedzielę, 29 listopada.

W roli Kreona usłyszymy Andrzeja Warcaba, aktora Teatru Śląskiego; Eurydykę zagrała Katarzyna Krzanowska, aktorka Starego Teatru w Krakowie; Hajmona - Maciej Półtorak, aktor Teatru im. Adama Mickiewicza w Częstochowie; Tyrezjasza - Jan Peszek; strażnika - Tomasz Lipiński, aktor Teatru Bagatela w Krakowie.

REKLAMA 0011617898

DYREKTOR GMINNEGO OŚRODKA KULTURY W PAWŁOWICACH

informuje,

że został podany do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Pawłowice:
- wykaz lokali przeznaczonych do wynajęcia.

Wykaz został wywieszony na okres 21 dni od dnia 27.11.2026 r.

REKLAMA 0011616260

Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry

na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.)

informuje:

od 27 listopada do 18 grudnia 2026 r. podaliśmy do publicznej wiadomości wykazy gminnych nieruchomości gruntowych przeznaczonych do dzierżawy i najmu w Tarnowskich Górach:

1) przy ulicy Wodnej – działki nr 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206,
2) przy ulicy Kościelnej – działka nr 2554/140.

Wykazy są dostępne:
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tarnowskich Górach przy ulicy Sienkiewicza 2 (pierwsze piętro),
- na stronie internetowej bip.tarnowskiegory.pl

REKLAMA 0011615863

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU USTNYM OGRANICZONYM
na sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej będącej własnością Skarbu Państwa, organizowanym przez Starostę Bieruńsko-Lędzińskiego wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej

Oznaczenie nieruchomości:
Nieruchomość położona w Lędzinach, obręb Hołdunów, oznaczona w operacie ewidencji gruntów i budynków jako działki nr: 781/22 o powierzchni 0,0850 ha, 789/22 o powierzchni 0,0125 ha i 791/23 o powierzchni 0,0158 ha, zapisana w księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Tychach.

Obciążenia: nieruchomość wolna od obciążeń i zobowiązań.

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi: 166.500,00 zł (netto) (słownie: sto sześćdziesiąt sześć tysięcy pięćset złotych 00/100)

Sprzedaż nieruchomości zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 1263) **objęta jest podatkiem VAT**.

Wadium wynosi: 16.650,00 zł

Przetarg odbędzie się w dniu 29.12.2026 r. o godz. 10.00 w sali narad w siedzibie Starostwa Powiatowego w Bieruniu przy ulicy św. Kingi 1.

Ogłoszenie o przetargu zamieszczone jest na stronie internetowej Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego (www.powiatbl.pl) w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego (https://bip.powiatbl.pl/) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa Powiatowego w Bieruniu.

Dodatkowych informacji na temat warunków przetargu udziela Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami, tel. 32 226 91 56, w godzinach od 9.00 do 15.00 od poniedziałku do czwartku oraz w godzinach od 9.00 do 13.00 w piątek.

REKLAMA 0011617469

Pawonków, dnia 27.11.2026 r.

OGŁOSZENIE
WÓJTA GMINY PAWONKÓW
O ROZPOCZĘCIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
dotyczących projektu planu ogólnego gminy Pawonków

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.), art. 54 ust. 2 i 3, art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz Uchwały nr X/55/2025 Rady Gminy Pawonków z dnia 3 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Pawonków,

zawiadamiam

o rozpoczęciu **konsultacji społecznych** dotyczących projektu planu ogólnego gminy Pawonków, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dostępny będzie:
- w Urzędzie Gminy Pawonków, ul. Lubliniecka 16, Pawonków, w godzinach pracy Urzędu,
- na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Pawonków w zakładce: Prawo lokalne/ Zagospodarowanie przestrzenne, dalej jako BIP

(link: https://bip.pawonkow.pl/wiadomosci/1695/zagospodarowanie_przestrzenne),
- na stronie Rejestru Urbanistycznego.

Konsultacje społeczne będą trwały od 1.12.2026 r. do 8.01.2027 r. w formie:
- zbierania uwag w terminie **od 1.12.2026 r. do 8.01.2027 r.**,
- spotkania otwartego, poprzedzonego prezentacją projektu planu, które odbędzie się w dniu **10.12.2026 r.** w Budynku Wielofunkcyjnym w Lisowicach (sala na piętrze), ul. Mickiewicza 20, Lisowice, **o godzinie 18:00**,
- prowadzenia punktu konsultacyjnego w dniach **od 7.12.2026 r. do 11.12.2026 r.** oraz **od 4.01.2027 r. do 5.01.2027 r.** w Urzędzie Gminy Pawonków, w godzinach pracy Urzędu,
- dyżuru projektanta w dniu **10.12.2026 r.** w Budynku Wielofunkcyjnym w Lisowicach (sala na piętrze), ul. Mickiewicza 20, Lisowice, **w godzinach od 16:00 do 18:00** oraz w dniu **30.12.2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Pawonków, ul. Lubliniecka 16, Pawonków, **w godzinach od 15:00 do 17:00**,
- dyżuru projektanta, który odbędzie się **online** w dniu **15.12.2026 r. w godzinach od 18:00 do 19:30** – link do spotkania zostanie udostępniony na ww. stronie BIP w zakładce: Prawo lokalne/ Zagospodarowanie przestrzenne/ Projekt planu ogólnego gminy Pawonków wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (konsultacje społeczne) w dniu spotkania.

Zgodnie z art. 8g. ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi do projektu należy składać do Wójta Gminy Pawonków na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej (e-Doręczenia), **na formularzu pisma**, w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego.

Wzór formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (uwagi do projektu planu ogólnego) dostępny jest na ww. stronie BIP. Zgodnie z art. 8g. ust. 2 składający uwagę do projektu planu podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu, takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2, 46 ust. 1 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt planu ogólnego podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, z zapewnieniem możliwości udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Uwagi w postępowaniu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – stosownie do przepisu art. 54 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – należy składać na zasadach i w terminie określonym powyżej.

Klauzula informacyjna „RODO" dotycząca przetwarzania danych osobowych dostępna jest na ww. stronie BIP, link: https://bip-v1-files.idcom-jst.pl/sites/3109/wiadomosci/425049/files/mpzp_klauzula_.pdf

Wystąpienie z żądaniem odnośnie skorzystania z prawa do ograniczenia przetwarzania danych osobowych, o którym mowa w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, nie wpływa na przebieg i wynik postępowań dotyczących sporządzania „aktów planowania przestrzennego" (art. 8a i 8b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Joanna Wons-Kleta
Wójt Gminy Pawonków

REKLAMA 0011617274

WÓJT GMINY KOSZĘCIN

podaje do publicznej wiadomości informację o wywieszeniu wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę

Wójt Gminy Koszęcin informuje, iż w dniu 18 listopada 2026 r. w Urzędzie Gminy Koszęcin, na okres 21 dni, wywieszono wykaz nieruchomości przeznaczonych do oddania w:
- dzierżawę nieruchomość oznaczoną numerem ewidencyjnym działki 368, obręb 0003 Koszęcin, o powierzchni 0,6860 ha;
- dzierżawę nieruchomość oznaczoną numerem ewidencyjnym działki 370, obręb 0003 Koszęcin, o powierzchni 0,5130 ha;
- użyczenie nieruchomość zabudowaną budynkiem wielofunkcyjnym o powierzchni użytkowej 685,60 m² wraz z częścią nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym działki 500 o powierzchni 503 m², obręb 0004 Rusinowice.

Wykaz nieruchomości opublikowano na stronie BIP Urzędu Gminy Koszęcin: www.koszecin.bipgmina.pl w zakładce „Mienie komunalne".

Szczegółowych informacji związanych z dzierżawą powyższych nieruchomości udziela Referat Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy Koszęcin, ul. Powstańców Śl. 9, 42-286 Koszęcin, tel. (34) 321-08-33, w godzinach pracy Urzędu.

- Anna Korzekwa-Wojtal -
Wójt Gminy Koszęcin

eprasa.pl b5b995298e

REKLAMA 0011616153

OGŁOSZENIE
PREZYDENTA MIASTA ŚWIĘTOCHŁOWICE

o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu planu ogólnego miasta Świętochłowice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz art. 21 ust. 1, art. 39, art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz Uchwały Nr XI/84/2025 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 13 lutego 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Świętochłowice

ogłaszam o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu planu ogólnego Miasta Świętochłowice wraz prognozą oddziaływania na środowisko

Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie
od dnia 27 listopada 2026 r. do dnia 15 stycznia 2027 r. i obejmą:

1) zbieranie uwag do projektu planu w terminie **od dnia 27 listopada 2026 r. do dnia 15 stycznia 2027 r.**,
2) spotkanie otwarte w dniu **17 grudnia 2026 r. o godz. 15:30** w siedzibie Urzędu Miasta w Świętochłowicach przy ul. Katowickiej 54 w Sali kominkowej,
3) **Otwarty dyżur projektanta prowadzony bezpośrednio po zakończeniu spotkania**, o którym mowa powyżej, nie krócej niż przez 60 minut, podczas którego zainteresowani będą mogli uzyskać indywidualne informacje dotyczące ustaleń projektu planu ogólnego.

Projekt planu ogólnego został udostępniony w siedzibie Urzędu Miasta w Świętochłowicach przy ul. Katowickiej 54 (pokój nr 222) w godzinach pracy Urzędu, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu https://www.bip.swietochlowice.pl/bipkod/45090233 oraz w rejestrze urbanistycznym https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/.

Uwagi do projektu planu ogólnego i prognozy oddziaływania na środowisko należy składać do Prezydenta Świętochłowic w formie papierowej w godzinach pracy Urzędu, drogą pocztową lub w formie elektronicznej poprzez platformę ePUAP:/swietochlowice/SkrytkaESP bądź adres do e-Doręczeń: AE:PL-40794-90309-HGRSG-17 lub pocztą elektroniczną na adres: um@swietochlowice.pl, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym.

Uwaga musi zawierać dane wnioskodawcy, tj. imię i nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania albo siedziby, adres poczty elektronicznej (o ile taki posiada), a także wskazanie nieruchomości, której wnioskodawca jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym, której uwaga dotyczy, tj. adres lub numer działki i obrębu ewidencyjnego. Można również podać adres do korespondencji lub numer telefonu.

Jednocześnie, stosownie do art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, informuję o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy w miejscu i terminach wskazanych powyżej.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 i 3 ww. ustawy projekt planu ogólnego podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Zainteresowani mogą składać uwagi i wnioski dotyczące prognozy oddziaływania na środowisko w terminie prowadzenia konsultacji społecznych.

Uwagi należy składać na udostępnionym „Formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego", zgodnym ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz.U. z 2023 r. poz. 2509).

Realizacja obowiązku informacyjnego w związku z wymaganiami art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) dalej: **RODO**.

1. Administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Świętochłowice. Informacje o przetwarzaniu danych osobowych można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach, ul. Katowicka 54, 41-600 Świętochłowice.
2. Inspektorem Danych Osobowych wyznaczonym przez Prezydenta Miasta Świętochłowice jest Mirosław Karwot. Można się z nim skontaktować w sprawie ochrony danych osobowych osobiście pod adresem e-mail: iod@swietochlowice.pl.
3. Administrator przetwarza dane na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO w celu spełnienia obowiązków wynikających z art. 11 oraz 17 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie sporządzania dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w tym rozpatrzenia wniosków, rozpatrzenia uwag, sporządzenia dokumentacji prac planistycznych itp.
4. Podanie danych osobowych jest dobrowolne. Jeżeli dane nie zostaną podane, wniosek lub uwaga nie zostanie rozpatrzona.
5. Dane są udostępniane podmiotom upoważnionym na podstawie przepisu prawa lub takim, z którymi Administrator zawarł umowę, w tym firmom informatycznym świadczącym usługi dla Urzędu.
6. Pani/Pana dane osobowe są przechowywane jedynie w okresie niezbędnym do sporządzania dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Po spełnieniu celu, dla którego dane zostały zebrane, tj. po przyjęciu ww. dokumentów, dane będą przechowywane jedynie w celach archiwalnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Okres przechowywania w Urzędzie Miejskim danych osobowych w większości przypadków wynika z Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych i w tym przypadku jest to okres wieczystego przechowywania akt.
7. W związku z przetwarzaniem danych osobowych istnieje prawo do żądania od administratora dostępu do nich, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania oraz wniesienia sprzeciwu. Prawo dostępu do danych w zakresie informacji skąd administrator pozyskał dane przysługuje jeżeli nie wpływa to na prawa i wolności innych osób. Pozostałe prawa mogą zostać ograniczone zgodnie z przepisami RODO. Administrator realizuje wskazane prawa związane z przetwarzaniem danych osobowych na wniosek.
8. W przypadku uznania, że przetwarzanie danych narusza przepisy o ochronie danych osobowych, każdemu przysługuje prawo do wniesienia skargi wobec ich przetwarzania do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, z siedzibą w Warszawie przy ul. Stawki 2.

W sercu Katowic rośnie ważny wiadukt kolejowy

FOT. KARINA TROJOK

Zniknął stary most, rośnie stalowy olbrzym. Prace są bardzo zaawansowane

oprac. Marlena Polok-Kin
Katowice

Do budowy obiektu w Katowicach wykorzystano dotąd 520 stalowych grodzić, 250 ton stali, 1500 m sześc. betonu dostarczonego przez około 170 betonowozów. W centrum miasta rośnie kolejny nowy wiadukt. Jak przebiegają prace?

Trwa modernizacja katowickiego węzła kolejowego. Zaawansowane prace odbywają się w sercu miasta - w miejscu starego czteroprzęsłowego mostu w centrum Katowic powstaje nowoczesna konstrukcja trójprzęsłowa, która będzie częścią infrastruktury pieszej. Roboty na wiadukcie przy ul. św. Jana są bardzo zaawansowane.

Co teraz dzieje się na budowie?

Do tej pory, do budowy obiektu wykorzystano 520 stalowych grodzic, które są częścią fundamentów, 250 ton stali oraz 1500 mszesc. betonu dostarczonego przez około 170 betonowozów.

W jednym z przyczółków przygotowano już otwór pod przyszłe wejście do przejścia podziemnego, łączącego ul. św. Jana z peronami na stacji Katowice. Obiekt ułatwi przesiadki i integrację różnych środków transportu - przypomina Katarzyna Głowacka z zespołu prasowego PLK S.A.

Rozpoczęto montaż stalowych belek na nowych podporach wiaduktu. Równolegle powstają pozostałe podpory i przyczółki. Budowa nowego obiektu odbywa się w trudnych warunkach gruntowych i na ograniczonej przestrzeni - w ścisłym centrum miasta i w bezpośrednim sąsiedztwie czynnej infrastruktury drogowej, tramwajowej, autobusowej i kolejowej.

W pobliżu znajduje się dworzec autobusowy, z którego odjeżdża około 57 autobusów na godzinę, a pod obiektem nieprzerwanie odbywa się ruch samochodowy i tramwajowy. Dodatkowo, na części wiaduktu utrzymywany jest ruch kolejowy.

Wielka inwestycja zmienia kolej w regionie

Wielka inwestycja Polskich Linii Kolejowych S.A., realizowana na odcinku Katowice Szopienice Płd. – Katowice Piotrowice, obejmuje łącznie 140 obiektów inżynieryjnych.

- Z efektów prac korzystają już mieszkańcy. Wybudowaliśmy nowe wiadukty drogowe w ciągu ul. Dobrego Urobku i Bagiennej. Nowe wiadukty kolejowe powstały na ul. Mikołowskiej, Granicznej, Damrota, Przodowników i Załęskiej. Przy stacji Katowice, od strony Załęża i Brynowa, wybudowaliśmy osiem wiaduktów kolejowych, które są częścią nowego układu torowego i zmieniają otoczenie Katowic. Pociągi kursują już po sześciu z nich. Usprawnia to połączenie stacji Katowice i katowickiej Ligoty - informuje PLK S.A.

Obecnie roboty są prowadzone na obiektach przy ul. św. Jana, Francuskiej, Lwowskiej i Kłodnickiej oraz w przejściu łączącym ul. Tylną Mariacką i Wojewódzką. Robotami objęte są stacje Katowice i Katowice Ligota oraz przystanek Katowice Szopienice Południowe.

Głównym założeniem zadania jest dobudowa nowych torów i oddzielenie ruchu aglomeracyjnego od dalekobieżnego na węźle katowickim, co poprawi przepustowość, usprawni ruch kolejowy i zwiększy częstotliwość kursowania pociągów.

- Na całym odcinku od Szopienic do Piotrowic wybudujemy łącznie 100 km nowych torów. W sumie na terenie Katowic powstaną nowe przystanki kolejowe: Katowice Morawa, Katowice Uniwersytet, Katowice Akademia oraz Katowice Kokociniec. Komfort podróżowania koleją w regionie poprawi modernizacja stacji: Katowice Zawodzie, Katowice, Katowice Ligota oraz przystanków Katowice Szopienice Południowe i Katowice ASP - przypomina PLK S.A.

Łącznie w ramach inwestycji powstanie 140 obiektów inżynieryjnych. Powstanie też nowoczesne centrum sterowania ruchem w Katowicach, z którego dyżurni zadbają o bezpieczne prowadzenie pociągów na linii od Sosnowca do Tychów.

Modernizacja katowickiego węzła kolejowego jest częścią wielkiej inwestycji realizowanej na odcinkach linii kolejowej E 65: Będzin – Katowice Piotrowice, Tychy – Goczałkowice oraz Zabrzeg – Zebrzydowice, której wartość to łącznie ok. 7 mld zł. Dofinansowanie pochodzi z Unii Europejskiej z instrumentu CEF „Łącząc Europę". Zakończenie inwestycji na linii Katowice Szopienice Południowe – Katowice Piotrowice planowane jest w 2028 r.

(źródło: mat. pras.)

eprasa.pl b5b995298e

BEZPŁATNY DODATEK DO DZIENNIKÓW REGIONALNYCH POLSKA PRESS GRUPY ISSN 1231-6830 | nr 48

SPECTRE
PIĄTEK, TVN 20:00

MARATOŃCZYK
SOBOTA, TVP 1 23:30

WIELKI GATSBY
NIEDZIELA, PARAMOUNT 16:50

CARTE BLANCHE
WTOREK, KINO POLSKA 20:00

TELEMAGAZYN

TEATR TV
WOJNA PELOPONESKA
PONIEDZIAŁEK, TVP 1 20:55

+

WŁADCY UMYSŁÓW
NIEDZIELA, TV 6 11:50

TRUMPOWIE. POZŁACANA DYNASTIA
NIEDZIELA, FOKUS TV 22:00

SKOKI NARCIARSKIE MĘŻCZYZN
PUCHAR ŚWIATA W RUCE
SOBOTA, TVN 16:30

KOGO WYBIORĄ KARDYNAŁOWIE NA PRZYWÓDCĘ KOŚCIOŁA?
PONIEDZIAŁEK, POLSAT 20:35

Konklawe

+ VOD

GENIALNA M. Sprzątaczka z bardzo wysokim IQ pomaga policji, *SERIAL, SKYSHOWTIME*
MĘŻCZYZNA Z WORKIEM. Schwarzenegger jako Święty Mikołaj, *FILM, PRIME VIDEO*
DUMA I UPRZEDZENIE. Serialowa wersja powieści Jane Austen, *SERIAL, NETFLIX*

PROGRAMY OD 27 LISTOPADA DO 3 GRUDNIA 2026

w internecie i aplikacji TELEMAGAZYN.PL

eprasa.pl b5b995298e

Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce

Konkurs odbywa się na skoczni HS 142 w Ruce w Finlandii

SOBOTA TVN 16:30

W ośrodku sportów zimowych Ruka znajduje się najstarsza szkoła narciarska w Finlandii, utworzona w 1956 r. Odbywają się tu międzynarodowe imprezy narciarskie, takie jak Puchar Świata w skokach narciarskich oraz mistrzostwa świata w narciarskim freestyle'u.

SPORT

Koncert Jimek / Orkiestra / Goście – Historia polskiego hip-hopu. Rozdział III. Ostatni

Zakończnie projektu rozpoczętego w 2022 r.

SOBOTA POLSAT 22:00

12 września 2026 roku na warszawskim Lotnisku Bemowo Radzimir Dębski, znany jako JIMEK, zaprezentował finałową odsłonę projektu. Wystąpili m.in.: O.S.T.R., Molesta Ewenement, Eldo, Fokus i Rahim oraz Abradab.

ROZRYWKA

Teatr TV: Wojna peloponeska

Scenariusz spektaklu powstał na podstawie kroniki Tukidydesa

PONIEDZIAŁEK TVP1 20:55

Historia ukazuje brutalną i wyniszczającą wojnę peloponeską, która doprowadziła do upadku Aten. Spektakl skupia się na mechanizmach wojny, które niezmiennie prowadzą od porządku do chaosu, niszcząc nie tylko ludzkie życie, ale także moralność i etykę.

ROZRYWKA

ROZRYWKA

Violetta – taka jestem – Koncert Violetty Villas

Piosenki dla niej komponowali m.in. Władysław Szpilman i Wojciech Kilar

NIEDZIELA TVP KULTURA 18:10

Jej głos klasyfikowano jako sopran koloraturowy o szerokiej skali. Grała na fortepianie, puzonie i skrzypcach. Zaliczano ją do najbardziej rozpoznawalnych artystek estradowych. W prasie francuskiej i amerykańskiej nazywano ją „głosem ery atomowej" oraz „białym krukiem wokalistyki światowej". Biegle mówiła po polsku, francusku i rosyjsku, znała także niemiecki i waloński. Koncert Violetty Villas odbył się 2 grudnia 1999 r. w Teatrze Wielkim w Łodzi. Artystka śpiewała największe przeboje w nowych aranżacjach. Towarzyszyła jej orkiestra symfoniczna pod dyrekcją Marcina Niesiołowskiego, sekcja muzyczna Grzegorza Piotrowskiego i chór męski „Szansy na sukces".

Camp Century – zimna wojna pod lodem

Topniejące lodowce mogą odsłonić odpady około 2090 r., co doprowadzi do katastrofy

SOBOTA TVP DOKUMENT 21:45

W 1959 roku na Grenlandii armia amerykańska zbudowała tajne miasto pod lodem. Z powodu dryfu lodu obóz został opuszczony siedem lat później. Zostały tam jednak ogromne ilości toksycznych i radioaktywnych odpadów.

DOKUMENT

Trumpowie. Pozłacana dynastia

Dzieci, zięciowie i wnuki Donalda Trumpa zostali włączeni w sprawowanie władzy

NIEDZIELA FOKUS TV 22:00

Dokument analizuje, jak biznes, lojalność i polityka splatają się w jednym z najbardziej wpływowych i kontrowersyjnych amerykańskich rodów. Wraz z inauguracją Donalda Trumpa jako 47. prezydenta USA do struktur władzy wkroczyła cała jego rodzina.

DOKUMENT

Ewangelia dobrobytu. Historia kapitalizmu

Czy liberalna polityka opłaca się największym przedsiębiorcom?

PONIEDZIAŁEK PLANETE+ 22:00

Na początku rewolucji przemysłowej producenci ustanowili monopole. W 1913 roku wprowadzono podatek dla najbogatszych. Po wielkim kryzysie liberałowie opowiedzieli się za nowym ładem. Ale konserwatyści chcieli dawnego porządku.

DOKUMENT

Buntowniczka nie z wyboru

Film rozprawia się z mitami, związanymi z kontrowersyjnym życiem słynnej pisarki

WTOREK TVP DOKUMENT 19:05

Choć można spotkać opinię, że Maria Konopnicka była feministką, po bliższym przyjrzeniu się losom pisarki, opinia ta wydaje się mocno naciągana. Ryzykowne jest też uznanie jej za skandalistkę. Była przede wszystkim uwikłana w skomplikowaną sytuację życiową.

DOKUMENT

Wojny Rosji

Kiedy Rosja chwytała przed laty za broń, cały świat wstrzymywał oddech

ŚRODA TVP HISTORIA 21:55

Piotr I Wielki i Katarzyna Wielka podbili część północnej Europy, Krym i Kaukaz. Ich następcy obronili kraj przed Napoleonem i utrzymali pozycję Rosji wśród mocarstw. Dobra passa skończyła się na Mikołaju II, który doprowadził do upadku monarchii i imperium.

DOKUMENT

SERIALE ZAGRANICZNE

Splątane losy

TVP1 14:00

Komisarz Serkan prowadzi śledztwo w sprawie zabójstwa Remziego. Próbuje ustalić, kim jest tajemnicza dziewczynka ze zdjęcia, które Halil zgubił na miejscu zbrodni. Münevver opowiada Çetinowi o Tahsinie. Zazdrosna Ezgi pragnie pozbyć się Yasemin.

La Promesa - pałac tajemnic

TVP 2 15:05

Wszyscy mieszkańcy pałacu są w szoku po tym, jak Manuel poinformował rodzinę o swoim związku z Janą. Alonso próbuje wyperswadować synowi ślub ze służącą, ale ten w imię miłości jest gotów zrezygnować z przywilejów i tytułu. Narzeczonych wspierają Catalina, Martina i Curro.

Dziedzictwo

TVP1 16:00

Cennet w końcu zgadza się na tradycyjne oświadczyny Poyraza i Nany, a cała rodzina z entuzjazmem rozpoczyna przygotowania do tej ważnej uroczystości. Tymczasem Sinan zatrzymuje Turguta Evrensoya.

Panna młoda

TVP 2 17:20

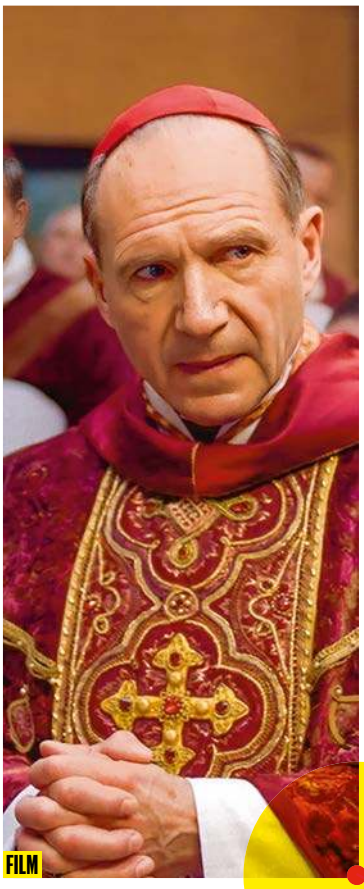

Wzruszony Cihan słucha bicia serca dziecka Hancer. Beyza pośpiesza prawniczkę. Do Mukadder i Sinem przychodzi kandydat na męża. Derya umiejętnie kieruje karierą Cemila. Sila sprowadza Metina do domu Engina...

Akacjowa 38

TVP1 18:40

Raul jest nadal nieznośny. Reprymenda Servando nie pomaga, a z mieszkania Samuela chłopak kradnie porcelanową figurkę. Ojciec Telmo przekonuje Lucię, że Samuel nią manipuluje.

FILM

Konklawe

Film dostał Oscara za najlepszy scenariusz adaptowany i był nominowany do tej nagrody w siedmiu innych kategoriach

PONIEDZIAŁEK POLSAT 20:35 ★★★★

Po śmierci papieża kardynałowie zjeżdżają do Watykanu na konklawe, by wybrać nowego przywódcę Kościoła. Obradom przewodniczy kardynał Lawrence. Czterej prawdopodobni kandydaci to: reformator Bellini, Adeyemi z Nigerii, konserwatysta społeczny, umiarkowany Tremblay z Kanady oraz Tedesco z Włoch, tradycjonalista. Współpracując z siostrą Agnes, główną kwatermistrzynią, Lawrence odkrywa prawdę o przeszłości Tremblay'a. Gdy zaostrza się walka dwóch wrogich frakcji, a na jaw zaczynają wychodzić inne tajemnice, kompromitujące kandydatów, staje przed dylematem. Zachować bezstronność i pozwolić wybrać osobę niegodną? Czy zaangażować się po jednej ze stron?

Film fabularny W. Bryt./USA 2024, reż. Edward Berger, występują: Ralph Fiennes, Stanley Tucci, Isabella Rossellini

Spectre

Wiadomość związana z przeszłością Bonda kieruje go do Meksyku, a potem do Rzymu

PIĄTEK TVN 20:00 ★★★

Bond trafia na spotkanie, podczas którego dowiaduje się o istnieniu organizacji SPECTRE.

FILM

W Londynie M toczy batalię o przyszłość MI6. Bond prosi przyjaciół o pomoc w odnalezieniu Madeleine, córki dawnego wroga, która może być kluczem do rozwikłania zagadki.

Do usług szanownej pani

To będzie szansa, by wróciła mu chęć życia

SOBOTA HBO 10:30 ★★★

Po śmierci żony Andrew pogrąża się w depresji. Zostawia swoją firmę w Londynie i jedzie do Francji, by zatrudnić się jako służący. Nikt tam nie zna jego prawdziwej tożsamości i to mu się podoba. Niestety, gdy pojawia się w wybranej posiadłości, nic nie wygląda tam tak, jak to sobie wyobrażał.

FILM

FILM

Maratończyk

Laurence Olivier jako hitlerowski zbrodniarz!

SOBOTA

TVP1 23:30 ★★★★

W wypadku ginie Klaus, brat zbrodniarza hitlerowskiego Christiana Szella, który musi sam przyjechać do USA, aby podjąć zdeponowane w banku diamenty. Ludzie Szella porywają maratończyka Babe'a, gdyż jego brat tropił hitlerowca. Torturują sportowca, by dowiedzieć się, co powiedział mu przed śmiercią zamordowany przez nich brat.

Władcy umysłów

Czy kontrolujemy nasze przeznaczenie?

NIEDZIELA TV 6 11:50 ★★★★

David startuje w wyborach do Senatu. W wieczór wyborczy poznaje tancerkę Elise. Kilka dni później znowu spotyka ją, w autobusie. Zauroczona dziewczyna daje mu numer telefonu. Wydaje się, że jest to piękny początek romansu. Jednak tajemniczy mężczyzna radzi politykowi, żeby nie spotykał się z Elise.

FILM

Hotel Mumbaj

Szef hotelowej kuchni gotów jest zaryzykować życie, by spróbować uratować swoich gości

PONIEDZIAŁEK TVP 2 22:55 ★★★★

Bombaj, 26 listopada 2008 roku. Islamscy terroryści napadają na hotel Taj Mahal Palace.

FILM

Ponad tysiąc gości oraz pracowników placówki zostaje uwięzionych w wielopiętrowym labiryncie, w którym za każdym rogiem czai się śmierć. Rozpoczyna się walka o przetrwanie.

Książę i aktoreczka

Marilyn Monroe i Laurence Olivier

CZWARTEK

TVP KULTURA 20:05 ★★★★

Londyn, rok 1911. W czasie przygotowań do koronacji Jerzego V do stolicy przybywa rodzina królewska z Karpatii. Książę regent Charles jest zafascynowany amerykańską aktorką rewiową Elsie. Ale kobieta marzy o czymś więcej, niż o krótkiej przygodzie. Książę musi zdecydować, czy w jego życiu znajdzie się miejsce na poważny związek.

FILM

plus VOD

GENIALNA M.

SKYSHOWTIME, Serial

Marta (Agnieszka Dygant) pracuje jako sprzątaczka na komisariacie w Bielsku-Białej. Pewnego wieczoru, porządkując pomieszczenia, zwraca uwagę na tablicę z materiałami dotyczącymi śledztwa, które od dłuższego czasu nie posuwa się naprzód. Kierowana ciekawością analizuje zgromadzone dowody i dostrzega szczegół, który umknął śledczym. Dzięki jej spostrzeżeniu policja wpada na nowy trop prowadzący do sprawcy. Wkrótce wychodzi na jaw, że Marta posiada wyjątkowy talent analityczny i iloraz inteligencji wynoszący aż 160. Jej potencjał okazuje się bezcenny przy rozwiązywaniu zagadek kryminalnych. Premiera 8-odcinkowego serialu 2 grudnia na SkyShowtime.

MĘŻCZYZNA Z WORKIEM

PRIME VIDEO, Film

Arnold Schwarzenegger wciela się w nietypową wersję Świętego Mikołaja. Fabuła rozpoczyna się tuż przed Bożym Narodzeniem, gdy w tajemniczych okolicznościach znika magiczny worek z prezentami. Aby go odzyskać, Mikołaj zwraca się o pomoc do Vance'a (Alan Ritchson), zawodowego włamywacza znajdującego się na liście niegrzecznych. Mężczyzna kompletuje ekipę specjalistów, która ma przeprowadzić ryzykowną misję. Premiera filmu na Prime Video 2 grudnia.

DUMA I UPRZEDZENIE

NETFLIX, Serial

Serialowa ekranizacja powieści Jane Austen. Życie pięciu sióstr Bennet zmienia się, gdy do okolicy przybywają bogaci i atrakcyjni kawalerowie. W świecie, w którym o przyszłości młodych kobiet często decyduje korzystne zamążpójście, bohaterki muszą odnaleźć się między uczuciami, rodzinnymi problemami i wymaganiami społeczeństwa. Podczas, gdy Jane zbliża się do pana Bingleya, Elizabeth nie potrafi znaleźć wspólnego języka z wyniosłym panem Darcym. 6-odcinkowy serial na platformie Netflix zadebiutuje 3 grudnia.

eprasa.pl b5b995298e

TVP 1

Pociąg widmo

7.00 Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie (145) **8.00** Serwis Info **8.25** Okrasa łamie przepisy (435): Grzyby z kapustą **9.05** Ranczo (68): Narracja negacji **10.00** Komisarz Alex (21): Zapach zbrodni **11.00** Ojciec Mateusz (333): Awans **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** Magazyn rolniczy **12.55** Zwierzęta (10): Płazy **14.00** Splątane losy (97) (s.2)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.10 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.00 Dziedzictwo (1080) (s.2)
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
18.05 Klan (4785)
18.40 Akacjowa 38 (1008) (s.2)
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Pociąg widmo (4)
Obmyślona przez Huda próba zatrzymania pociągu grozi katastrofą. Abby odkrywa, że zagrożenie może być większe, niż ktokolwiek sobie wyobrażał. Nakłania Joego, by dalej z nią współpracował.
21.25 Powrót na „Ranczo” (5)
22.00 Różyczka 2 – film histor.
★★★ Polska 2023 (s.5)
Reż. Jan Kidawa-Błoński, wyk. Magdalena Boczarska, Mateusz Banasiuk, Robert Więckiewicz
23.55 Za dziesięć minut północ
★★★ – film krymin. USA 1983
Reż. J. Lee Thompson, wyk. Charles Bronson, Lisa Eilbacher, Andrew Stevens
1.45 Skazany na bluesa – film
★★★★ biograf. Polska 2005

TVP 2

Barwy szczęścia

5.30 M jak miłość (1890) **6.20** Anna Dymna – spotkajmy się (457) **6.55** Barwy szczęścia (3449) **7.30** Pytanie na śniadanie – program inform.-publicyst. **11.45** Operacja zdrowie (94) **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (259) – serial obycz. Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (961): Widmo teściowej – serial obycz. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (529) (s.2)
– telenowela Hiszp. 2024
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (260) (s.2)
– serial obycz. Turcja 2024
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
– teleturniej, prowadzenie Tadeusz Sznuk
19.25 Barwy szczęścia (3449)
– serial Polska 2026
19.55 Domowe patenty (21)
20.05 Barwy szczęścia (3450)
Ignacy budzi się bez pamięci w lokalu Madzi. Jednak pomaga jej odnaleźć skradzioną kreację na pokaz, spędzając z nią cały dzień. Renata odmawia Marcinowi kibicowania na meczu. Malwina spędza z rodziną piknik za miastem.
20.40 Kocham Cię, Polsko!
22.15 Gabi Drzewiecka zaprasza
23.15 COMA RE – START wywiad
0.00 To jest grane (113) – prog. muz. Marka Sierockiego
0.35 Syn (3, 4) – serial USA
2.15 Książę z innej bajki
★★★ – komedia romantyczna USA/Kanada 2023

Polsat

Pierwsza miłość

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – magazyn inform. **8.00** Halo tu Polsat – program informacyjno-publicystyczny **11.40** Na ratunek 112 (942): Pisarka – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 **12.20** Gliniarze Śląsk (62) – serial kryminalny Polska 2026 **13.20** Gliniarze (1068, 1069): Pomocna dłoń / Krew za krew – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024

15.30 Wydarzenia
15.50 Pogoda
15.55 Gliniarze (1278)
16.55 Gliniarze Śląsk (63)
– serial krym. Polska 2026
18.00 Pierwsza miłość (4296)
Kinga i Janek za wszelką cenę chcą uratować Maćka przed poprawczakiem. Eliza zostaje napadnięta, a Świder, który przybył z pomocą – obezwładniony. Oskar jest świadkiem próby samobójczej na moście.
18.50 Wydarzenia
19.17 Gość „Wydarzeń”
19.55 LEGO Masters. W drodze (3) – program rozrywkowy
21.00 Hobbit: Bitwa Pięciu
★★★★ **Armii** – film przygodowy USA/N. Zelandia 2014 (s.5)
Reż. Peter Jackson, wyk. Martin Freeman, Ian McKellen, Richard Armitage
0.40 Uprowadzona III
★★★ – film sensacyjny USA/Hiszpania/Francja 2014
Reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace, Forest Whitaker
2.55 Nasz nowy dom (342)
4.00 Kabaretowa Ekstraklasa
4.40 Disco gramy!

TVN

Wdowy

5.25 Jak to jest zrobione? (13) **5.40** Uwaga! (8139) **5.55** Ukryta prawda (1546) **6.50** Kuchenne rewolucje: Zielona Góra – Kuchnia na Górce **7.45** Dzień Dobry TVN – program inf.-publ. **11.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja-pizzeria „Irlandia”, Czechowice-Dziedzice / Zajazd „Dwa Koguty”, Przędzel **13.40** Ukryta prawda (1722, 1723) – serial fab.-dok. Polska 2025

15.45 Młode gliny (89)
– serial krym. Polska 2026
16.50 Szpital św. Anny (97)
– serial obycz. Polska 2026
17.55 Detektywi (162)
19.00 Fakty
19.35 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
19.50 Uwaga! – magazyn
20.00 Spectre – film sensacyjny
★★★ W. Bryt./USA 2015 (s.3)
Reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux
23.15 Wdowy – thriller
★★★★ W. Bryt./USA 2018
Reż. Steve McQueen, wyk. Viola Davis, Michelle Rodriguez, Elizabeth Debicki
Historia kobiet, które zostały obciążone długami zostawionymi przez ich mężów. Mężczyźni usiłowali ukraść pieniądze i zginęli podczas ucieczki. Veronica, Linda, Alice i Belle biorą los we swoje ręce.
1.45 Kuba Wojewódzki
3.00 Uwaga! – magazyn
3.20 Młode gliny (64)
4.25 Jak to jest zrobione? (14)
– serial dok. Kanada 2018
4.55 Zamieszkać na plaży (7)

TVN 7

Nigdy w życiu!

6.45 Szkoła (610, 611) **8.40** Ukryta prawda (1439, 1644, 1645) **11.45** W-11 Wydział Śledczy (839-841) **13.50** Detektywi (380) **14.55** Szpital św. Anny (183) **15.55** Ukryta prawda (1234) **17.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (631, 3) **19.00** Ukryta prawda (1482) **20.00** ★★★ Nigdy w życiu! – komedia rom. Polska 2004, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Danuta Stenka **22.15** ★★★ Na bank się uda – komedia krym. Polska 2019, reż. Szymon Jakubowski, wyk. Marian Dziędziel **0.25** ★★★★ Blade: Wieczny łowca – horror USA 1998, reż. Stephen Norrington, wyk. Wesley Snipes **2.50** Prawdziwy horror **4.00** Fachowcy (18) **4.35** Dorota was urządzi (7)

TV Puls

8.00 Kobra – oddział specjalny (6, 7) **10.00** Zaklinaczka duchów (82) **11.00** Kotka (82) **12.00** Mój grzech (19) **13.00** Wspaniałe stulecie (55) **14.00** Rodzinny interes (48) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (672, 673) **17.00** Rodzinny interes (49) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (1042, 1043) **20.00** ★★ Czarny pies – film sens. USA/W. Bryt./Fr./Niem./Jap. 1998 **21.55** ★★★ Rambo III – film sensac. USA 1988 **0.00** ★★★★ Piekielna pułapka – thriller USA 2023 **1.30** Lombard. Życie pod zastaw (1068)

Puls 2

7.30 Seriale anim. dla dzieci **13.00** Nowe przygody Kubusia Puchatka (4) **13.35** Smerfy (14) **14.00** Baranek Shaun (5-7) **14.35** Marta mówi! (19) **15.00** Miraculous (19, 20) **16.00** Koci domek Gabi (15, 16) **17.00** Fineasz i Ferb (19, 20) **18.00** Pingwiny z Madagaskaru (27, 28) **19.00** Kacze opowieści (39, 40) **20.00** Lombard. Życie pod zastaw (1062) **21.00** ★★★ Wasabi: Hubert zawodowiec – kom. sens. Jap./Fr. 2001 **23.00** ★★ Taxi 5 – film sens. Fr. 2018 **1.05** ★★ Piekielna noc – thriller USA 2007

TVP Polonia

7.00 Makłowicz w podróży (131) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.35** Skarbiec sztuki Lubelszczyzny (13) **12.00** Serwis Info **12.10** M jak miłość (1948, 1949) **13.50** Polonia 24. Tygodnik **15.00** Serwis Info **15.10** Korona Gór Polski (3) **15.40** Pięknie przyprawiONA (1) **16.00** Profesor Michałowski. Droga do Faras **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Wybieram Polskę (11) **18.45** Panorama **19.20** Niezwykłe miejsca (134) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Na dobre i na złe (996) **21.20** Na sygnale (684, 685) **22.15** Szansa na sukces. Opole 2027 (11) **23.15** Panorama **23.45** Zmiennicy (13) **1.00** Rodzinka.pl (312) **1.30** 19.30 **1.55** Pytanie dnia

TV Trwam

11.35 Natura et Homo **12.20** Głos serca (139) **13.05** Ostatni rzeźbiarz w szkle **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.20** Muzyczne chwile **14.30** Drzwi do lasu **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia **15.20** Mocni w wierze **15.50** Ma się rozumieć **16.10** Natura obiektywnie **16.40** Post Scriptum **17.05** Od rycerza do żołnierza **17.30** Łączy nas historia **18.15** Westerplatte młodych **19.00** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu **19.30** Historie Starego Testamentu **19.45** Modlitwa z tel. udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Miasteczko na rozdrożu (2) **22.50** Poznań bez serca **23.30** Regał

TVP Kultura

8.25 Tamte lata, tamte dni (85) **9.00** Rodzina Kanderów (12) **10.15** ★★★ Jutrzenka – melodr. Fr./Wł. 1956 **12.10** Isaac Asimov. List do przyszłości **13.15** Pejzaż bez Ciebie **14.35** ★★★★ Chce się żyć – dramat Polska 2013 **16.35** Daleko od szosy (1) **18.05** Tygodnik kulturalny **18.50** Pamiętniki Sherlocka Holmesa (6) **20.05** ★★★★ Łowca androidów – film sens. USA/W. Bryt. 1982, reż. Ridley Scott, wyk. Harrison Ford, Rutger Hauer **22.15** Pitbull (12) **23.20** ★★★★ Tramwaj zwany pożądaniem – dramat USA 1951, reż. Elia Kazan, wyk. Vivien Leigh, Marlon Brando **1.30** Bestie wokół nas – film anim. **1.40** Zasoby ludzkie – film anim. **1.43** Schody – film anim. **1.55** YYAA. Wojciech Bruszewski

Super Polsat

6.05 Wydarzenia 21:50 **6.45** SuperLudzie Extra (35) **6.55** Cobra Kai (27, 28) **8.10** SuperLudzie Extra (36) **8.25** Świat według Kiepskich (476-478) **10.00** Wydarzenia **10.30** SuperLudzie (8) **11.00** Pokochaj lub sprzedaj (3) **11.55** Świat według Kiepskich (430-432) **13.30** Farma (103) **14.30** Hell's Kitchen – piekielna kuchnia (53) **16.05** Ninja Warrior Polska (23) **17.55** Świat według Kiepskich (489) **18.25** SuperMarket Chef (5) **19.00** Rolniczki (20, 21) **21.00** ★★★★ Wojna o planetę małp – film sens. USA/Kan./N. Zel. 2017, reż. Matt Reeves, wyk. Woody Harrelson **23.55** ★★★ Bez urazy – kom. USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence **2.05** 48 h. Zaginieni (37, 38)

TV 6

6.00 Więzienie (148, 149) **6.55** Policjantki i policjanci (907, 908) **8.55** 48 h. Zaginieni (87-91): Nieważny człowiek / Fitinfluencerzy / Zaginiony aniołek / Niebezpieczna gra / Książę – serial krymin. Polska 2022 **13.55** Policjantki i policjanci (1299) **14.55** Uroczysko (244, 245) **16.00** Strażnik Teksasu (16-17, 11-12): Strefa wojny, część 1. i część 2. / Przebudzenie / Kwestia zasad – serial sensacyjny USA 1995/1999 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (89, 90): Zbożeniec / Kolizja – serial krymin. USA 2006 **22.00** Kości (231, 232): Głowa w podporze/ Umrzyk w klifie – serial kryminalny USA 2016 **23.55** ★★★ Zamiana ciał – kom. USA 2011, reż. David Dobkin, wyk. Ryan Reynolds, Jason Bateman **2.15** Cobra Kai (48)

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu (9, 10) **7.55** Bogaty dom – biedny dom (135) **8.55** Policjantki i policjanci (771-773) **11.55** Na ratunek 112 (960, 961) **12.55** Trudne sprawy(895-897) **16.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (443) **18.00** Policjantki i policjanci (1499, 1500) **20.05** A na obiad... (12) **20.20** Gwiazdy kabaretu (194, 193) **22.30** ★★★ Lot 93 z Newark – film sensacyjny Kanada/USA 2006, reż. Peter Markle, wyk. Brennan Elliott, Kendall Cross (s.5) **0.20** Opowiem ci o zbrodni (4-7): Joanna Opiat-Bojarska – Linia obrony / Igor Brejdygant – Może / Wojciech Chmielarz – Łowca / Marta Guzowska – Game over **2.20** Love Island. Wyspa miłości (9) **3.25** Lubię Disco! (308)

Odważna

Jodie Foster jako samotna mścicielka, polująca nocami na przestępców

TVN FABUŁA 20:00 ★★★

Podczas napadu ginie ukochany Eriki, a ona zostaje ranna. Po dojściu do zdrowia kupuje broń i nocami krąży po ulicach Nowego Jorku w poszukiwaniu zemsty. Kiedy na jej trop wpada detektyw, zaczyna zastanawiać się, czy eliminując zło, sama nie stanęła po jego stronie.

Hobbit: Bitwa Pięciu Armii

Krasnoludy odzyskały bogactwa swoich przodków, ale kłopoty dopiero się zaczynają

POLSAT 21:00 ★★★★

Bilbo Bagginsowi i kompanii krasnoludów, dowodzonych przez Thorina, udaje się odzyskać skarb Ereboru i pokonać smoka Smauga. Ale Sauron wysyła orków do ataku. Chcąc przeżyć, armie krasnoludów, elfów i ludzi muszą zjednoczyć się i wspólnie stanąć do walki.

Różyczka 2

Najpierw zamach i śmierć męża, potem walka z szantażystą

TVP 1 22:00 ★★★

Poukładane życie Joanny burzy zamach, w którym ginie jej mąż. Gdy los daje jej potem nową szansę, dosięga ją kolejny cios. Ktoś wysyła dokumenty kompromitujące jej rodzinę i żąda pieniędzy za milczenie. Joanna decyduje się na własną rękę zmierzyć się z szantażystą i z prawdą o przeszłości. Gotowa jest zaryzykować wszystko, by odzyskać kontrolę nad życiem.

Lot 93 z Newark

Historia heroicznej walki pasażerów samolotu United Airlines 93 z terrorystami

TV 4 22:30 ★★★

11 września 2001 r. 44 pasażerów weszło na pokład samolotu UA 93. Tego dnia 19 porywaczy wykupiło bilety na 4 różne loty w USA. Każda z maszyn miała uderzyć w inny cel. Pasażerowie UA 93, którzy dowiedzieli się, co spotkało inne samoloty, zaatakowali terrorystów.

Człowiek mafii

Do terminu zapłaty za operację umierającej córki Vaughna pozostały już tylko godziny

STOPKLATKA 22:40 ★★★

Frank prowadzi kasyno. Vaughn prosi go o pożyczenie pieniędzy na operację chorej córki, ale Frank odmawia. Zdesperowany mężczyzna chce obrabować kasyno szefa. Werbuje kolegę, Coxa. Kradną 3 miliony dolarów, ale Pope wysyła w pościg swego najlepszego człowieka.

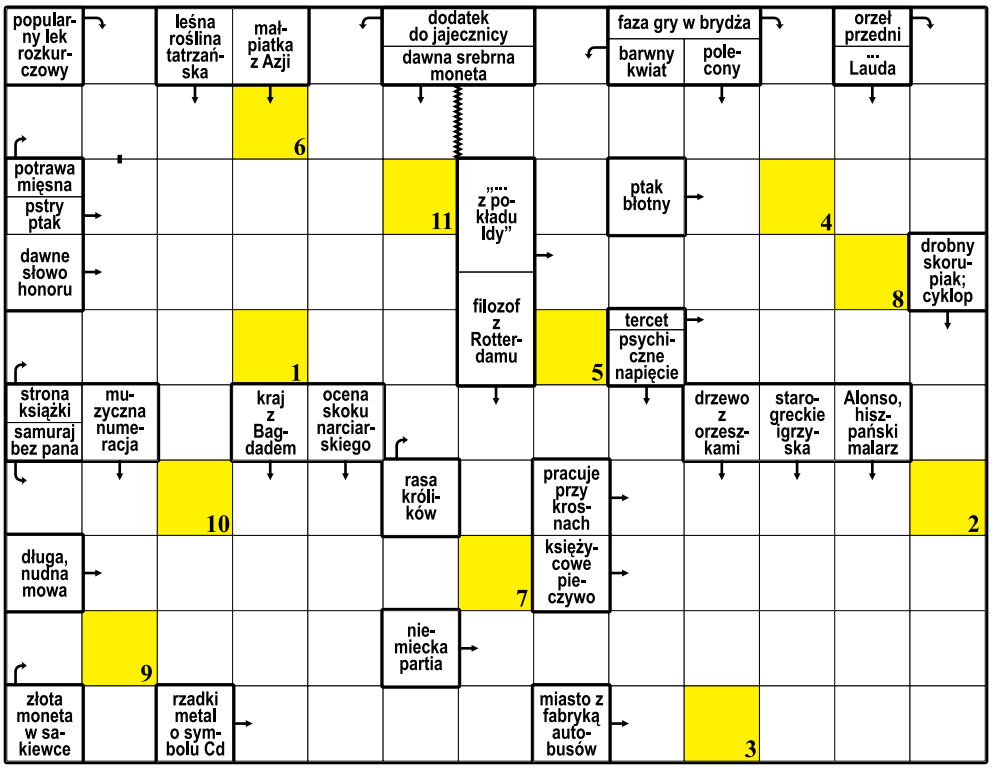
Depresja mon amour

Portret dramaturga i scenarzysty

TVP DOKUMENT 19:10

„Rejs" według scenariusza Janusza Głowackiego i Marka Piwowskiego należy do najważniejszych polskich filmów. Do kanonu weszły też zrealizowane na podstawie jego scenariuszy „Polowanie na muchy" i „Trzeba zabić tę miłość". „Antygona w Nowym Jorku" uznana została przez tygodnik „Time" za jeden z 10 najlepszych tekstów dramatycznych w 1993 roku.

KRZYŻÓWKA PANORAMICZNA

1	2	3	4	5	6	7

8	9	10	11

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 11 utworzą rozwiązanie

SUDOKU

6				4			2	3
	3	9		1			7	
		2			3		9	4
8					4			
			7	5	9			
			3					7
9	8		5			2		
	4			8		6	3	
2	1			9				8

SUDOKU

	4			2	7		5	9
			9			1		
9			3	1				
	9	1				3		5
6								2
3		7				8	9	
				3	9			7
		8			6			
4	2		7	8			6	

eprasa.pl b5b995298e

Ale Kino+

7.00 Czarna woda **7.30** ★★★ W kogo ja się wrodziłem? – film obyczaj. Polska 2001 **8.50** ★★★ Nadzieja – dramat Niemcy/Polska 2006 **10.55** The Office PL (3, 4) **12.05** Niezwykłe miejsce na śmierć (3) **14.10** Bestia (3, 4) **16.15** ★★★ Ocalona – film sens. USA/W. Bryt. 2015 **18.15** Niezwykłe miejsce na śmierć (4) **20.15** ★★ Largo Winch 3: Cena pieniądza – film sens. Fr./Belg. 2024 **22.15** ★★★ Ukojenie – thriller USA 2015 **0.20** ★★★ Dom Glassów – thriller USA 2001 **2.40** Król (3)

Kino Polska

7.40 Polska Kronika Filmowa **7.50** Polska z góry. Nad wodą **8.50** Moja **9.20** ★★★ Ada! To nie wypada! – kom. Polska 1936 **11.00** ★★★★ Potop Redivivus – film hist. Polska 2014 **15.05** Diabeł **15.40** ★★★ Co lubią tygrysy – kom. obycz. Polska 1989 **17.20** Pogranicze w ogniu (17, 18) **20.05** ★★★ Młode wilki – film sens. Polska 1995z **22.05** ★★ Młode wilki 1/2 – kom. Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak **0.05** ★★★ Trick – film sens. Polska 2010

Polsat Film

7.25 Poirot (9) **8.30** Przyjaciółki (141, 142) **10.30** Świat według Kiepskich (1-2, 199-200, 84-85, 38) **14.40** ★★ Dlaczego nie! – kom. rom. Polska 2007 **16.45** ★★ S.W.A.T.: Miasto w ogniu – film sens. USA 2011 **18.35** ★★★ Kowboje i obcy – western USA/Indie 2011 **21.00** ★★★ Kingsman: Złoty krąg – film sens. W. Bryt./USA 2017, reż. Matthew Vaughn, wyk. Taron Egerton **23.55** ★★★ Bad Boys – kom. sens. USA 1995, reż. Michael Bay, wyk. Will Smith **2.25** Fala zbrodni (54)

Stopklatka

DVB T

6.55 Wojciech Cejrowski – boso przez świat **8.00** Robert Makłowicz **9.50** Komisarz Rex (5, 6) **11.55** Vera (1) **13.55** Katastrofy w przestworzach **18.05** Wojny magazynowe: Kanada **19.10** Aukcja w ciemno **20.00** ★★★★ Seksmisja – kom. Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr **22.40** ★★★ Człowiek mafii – film sens. USA 2015 **(s.5)** **0.35** ★★★★ Boże Ciało – dramat obycz. Pol./Fr. 2019 **3.00** ★★★ W pustyni i w puszczy – film przyg. Pol. 2001

Canal+ Premium

10.55 Arco – film anim. Fr./USA/W. Bryt. 2025 **12.25** Premierowa jazda **12.40** ★★★ Długi weekend – film obyczaj. Polska 2004 **13.55** Naturalna dzikość serca **15.20** Bałtyk **16.25** ★★★ Kiedy nadchodzi jesień – dramat Fr. 2024 **18.10** ★★★ Trzej muszkieterowie – film przygod. USA/Niemcy/Fr./W. Bryt. 2011 **20.00** Yellowjackets (1) **21.00** The Office PL (7, 8) **21.55** ★★★★ Desperat – thriller USA 2025 **23.45** ★★★★ Wierny ogrodnik – thriller W. Bryt./Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajc. 2005

HBO

8.20 ★★★★ Dotyk – dramat Isl./W. Bryt. 2024 **10.20** ★★★ A potem się zobaczy – kom. Wł. 2025 **11.55** Na planie **12.25** ★★★ Sypiając z innymi – kom. rom. USA 2015 **14.05** All American (13) **14.50** ★★★ Wolfgang – dramat Hiszp. 2025 **16.40** Hacks (7, 8) **17.55** ★★★★ Kaskader – film sens. USA/Kan./Australia 2024 **20.00** Normal – film sens. Kan./USA 2025 **21.30** ★★★★ Gran Torino – dramat obyczaj. USA 2008 **23.25** ★★★★ Mroczny Rycerz powstaje – film sens. W. Bryt./USA 2012

Paramount

5.00 Śmieszniej nie będzie **6.00** Czarodziejki (12-15) **9.25** Policyjna grupa pościgowa **10.35** ★★★ Gliniarz z Beverly Hills III – kom. sens. USA 1994 **13.00** Czarodziejki (16, 17) **14.50** ★★★ W ciemność. Star Trek – film sf USA 2013 **17.25** ★★★★ Star Trek: W nieznane – film sf USA/Chiny/Emir. Arab./Kan. 2016 **20.00** ★★★★★ Szeregowiec Ryan – film woj. USA 1998 **23.30** ★★★★ The Northman – film przygod. USA-/W. Bryt./Chiny 2022 **2.20** ★★★★ Gorączka – film sens. USA 1995

Polsat 2

6.30 Pielęgniarki **7.30** Na ratunek 112 **8.30** Sekrety rodziny **11.30** Trudne sprawy **12.35** Więzienie **14.30** Świat według Kiepskich (56-60) **17.00** Komisarz mama (2) **18.00** Dlaczego ja? **20.00** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 **22.00** ★★★ Zmowa milczenia – dramat Fr. 2003, reż. Graham Guit, wyk. Gérard Depardieu **23.50** ★★★★ Kung Fu szał – kom. sens. Hongk./Chiny/USA 2004, reż. Stephen Chow, wyk. Stephen Chow, Wah Yuen **2.05** Wydarzenia

TVP Seriale

6.25 Na sygnale (586, 587) **7.35** Ojciec Mateusz (136) **8.30** Komisarz Alex (167) **9.25** Rodzinka.pl (205) **9.55** Klan (1551, 1552) **10.45** Ranczo (73) **11.35** Rodzinka.pl (327, 328) **12.40** Na sygnale (961) **13.15** Rodzinka.pl (296) **13.50** Ojciec Mateusz (41, 42) **15.45** Komisarz Alex (168) **16.30** Na sygnale (588, 589) **17.40** Ranczo (75, 76) **19.25** Minuta dla Twego bezpieczeństwa **19.35** Ojciec Mateusz (43, 137) **21.30** Ranczo (77, 78) **23.20** Ojciec Mateusz (44) **0.15** Gra z Cieniem (25)

AXN

6.05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (23, 24) **7.30** Agenci NCIS (22, 23) **9.20** Castle (8, 9) **11.15** Detektyw Monk (1, 2) **13.10** Agenci NCIS (24, 1) **15.10** Zabójcza broń (4, 5) **17.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (20, 21) **19.05** Castle (10, 11) **21.05** ★★★ Iluzja 2 – thriller USA/Hongk. 2016, reż. Jon M. Chu, wyk. Jesse Eisenberg **23.35** ★★★ Olimp w ogniu – film sens. USA 2013 **1.55** Castle (10, 11) **3.50** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (20) **4.50** FBI: Most Wanted (13)

13 Ulica

6.30 Niewidomy detektyw (2) **8.20** Magnum: Detektyw z Hawajów (12, 13) **10.15** Bez śladu (13, 14) **12.05** Kapitan Marleau (3) **14.05** Niewidomy detektyw (3) **16.05** Magnum: Detektyw z Hawajów (14, 15) **18.05** Bez śladu (15, 16) – serial sens. USA **19.55** Kapitan Marleau (4) – serial krym. Fr. **22.00** Tajemnice Ainsley McGregor: Sprawa dla zegarmistrza – film krym. USA 2025 **0.00** ★★ Uwięziona moc – film sf USA/Kan. 2022, reż. Sean Patrick O'Reilly, wyk. Bruce Willis, Michael Rooker

FX

6.00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (16) **7.00** Kości (6, 7) **9.00** FBI (13) **10.00** Agenci NCIS (23) **10.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (18) **11.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (23, 24) **13.45** Castle (12) **14.40** Lucyfer (14) **15.35** CSI: Kryminalne zagadki Miami (1, 2) **17.25** Z Archiwum X (4, 5) **21.05** CSI: Kryminalne zagadki Miami (2) **22.00** CIA (8) **22.55** Z Archiwum X (5) **23.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (1, 2) **0.45** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (7)

Eurosport 1

9.45 Łyżw. fig.: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **10.15** **(L)** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **11.50** **(L)** Komb. norw.: PŚ (m) w Ruce **12.50** **(L)** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **14.30** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **15.20** **(L)** Kombinacja norw.: PŚ w Ruce **16.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Gurgl **16.45** Studio **17.15** **(L)** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **18.15** Studio **18.45** **(L)** Narc. dow.: PŚ w Innsbrucku **20.20** Racing on the Edge **20.50** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **22.00** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **23.30** Racing on the Edge

Eurosport 2

11.00 **(L)** Łyżw. fig.: ISU GP – NHK Trophy (m) w Tokio **12.30** Snooker: HNS Northern Ireland Open **14.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Gurgl **14.45** Narc. alp.: PŚ (k) w Gurgl **15.15** Skoki narc.: PŚ (m) w Lillehammer **16.00** Snooker: British Open **17.05** Tadej Pogačar: Anatomy of a Goat **18.05** **(L)** Kol. przeł. (k): PŚ w Ostrawie **19.25** Cycling Show **19.35** **(L)** Kol. przeł. (m): PŚ w Ostrawie **21.05** Bieganie po szlaku: Pods. sezonu **22.05** Jeździectwo: PŚ – Liga Północnoamerykańska w Los Angeles

Polsat Sport 1

8.15 **(L)** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy (k) w Tokio **10.35** **(L)** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **11.00** **(L)** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy (m) w Tokio **13.35** Siatkówka: TAURON Liga **16.00** 7. strefa **17.20** **(L)** Siatkówka: ITA TOOLS Stal Mielec – Netland MKS Kalisz **20.20** **(L)** Siatkówka (k): ŁKS Commercecon Łódź – #VolleyWrocław **23.00** Siatkówka: TAURON Liga **4.00** **(L)** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio

TVP Sport

DVB T

10.05 Piłka nożna: Puchar Portugalii: FC Porto – USC Paredes **12.10** Pods. LN UEFA: Występy Polaków **13.15** Mateusz Ponitka **14.15** Magazyn skrótów LM UEFA **16.05** **(L)** Biatlon: PŚ (k) w Kontiolahti **17.55** **(L)** Piłka nożna: GKS Tychy – Chojniczanka 1930 Chojnice **18.50** Sylwetki uczestników Plebiscytu „Przegląd Sportowego" i Telewizji Polskiej **20.00** Studio **20.35** **(L)** Koszykówka: Elimin. MŚ (m): Polska – Chorwacja **23.15** Sportowy wieczór **23.45** Biatlon: PŚ (k) w Kontiolahti

Canal+ Sport

8.20 LaLiga Show **9.00** Piłka nożna: Racing Santander – Real Sociedad **11.20** Piłka nożna: Wisła Płock – Legia Warszawa **13.45** Premier League: The Big Interview **14.25** Premier League Stories **15.00** Premier League Review **16.00** Piłka nożna: Sevilla FC – Real Betis **18.15** LaLiga Highlights Magazine **18.55** Champions Pack **20.00** Superpiątek **20.25** **(L)** Piłka nożna: Górnik Zabrze – Wisła Płock **22.30** Superpiątek **23.05** MMA: Gala ONE Friday Fights 180 w Bangkoku

Canal+ Sport 5

8.30 Champions Pack **9.40** Premier League: The Big Interview **10.15** LaLiga Show **11.00** Wysoki pressing **12.45** Ekstrapaka **14.00** **(L)** Dart: Ladbrokes Players Championship Finals **18.15** 1 na 1 Extra: Krzysztof Ratajski **18.55** Premier League: The Big Interview **19.30** LaLiga Show **20.00** **(L)** Dart: Ladbrokes Players Championship Finals **0.20** Boks: Gala w Utilita Arena Cardiff – walka wieczoru **1.30** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Górnik Zabrze – Wisła Płock

Eleven Sports 1

9.00 Piłka nożna: Juventus FC – Venezia FC **11.00** Bundesliga Clubs: Borussia Dortmund **11.20** Podróż do świata calcio **11.55** **(L)** Formuła 2: GP Kataru **13.10** Inside Serie A **13.50** F2: Chasing the Dream **14.10** Studio GP **14.25** **(L)** Formuła 1: GP Kataru **15.40** Studio GP **15.55** **(L)** Formuła 2: GP Kataru **17.05** GP Confidential **17.40** Studio GP **17.55** **(L)** Formuła 1: GP Kataru **19.10** Studio **19.30** Formuła 1: GP Kataru **20.40** **(L)** Piłka nożna: Venezia FC – Bologna FC 1909 **23.00** F1: GP Kataru

Polsat Sport 3

8.30 Tenis: Fin. Pucharu Davisa **11.00** Siatkówka: Liga Mistrzyń CEV: UNI Opole – Volley Mulhouse Alsace; KS DevelopRes Rzeszów – Dresdner SC **15.30** Piłka ręczna: Paris Saint-Germain Handball – ORLEN Wisła Płock **18.00** Siatkówka: Liga Mistrzyń CEV: UNI Opole – Volley Mulhouse Alsace; KS DevelopRes Rzeszów – Dresdner SC **23.00** Piłka ręczna: CS Dinamo Bukareszt – Industria Kielce **1.00** Kickboxing: Gala w Ostrowcu Świętokrz. (5.04.2024): Adrian Gunia – Rafael Hudson

TVN 24

8.00 Serwis informacyjny, pogoda **8.35** Strefa kibica – zima **9.00** Serwis informacyjny, pogoda **9.55** Biznes **10.00** Serwis informacyjny, pogoda **10.55** Biznes **11.00** Serwis informacyjny, pogoda **11.55** Biznes **12.00** Serwis informacyjny, pogoda **13.55** Biznes **14.00** Serwis informacyjny, pogoda **14.55** Biznes **15.00** 15 na żywo **16.00** Fakty po południu **18.00** Tak jest **19.15** Serwis informacyjny **19.25** Fakty po Faktach **20.00** Bez Kitu **21.00** Polska i świat **22.00** Szkło kontaktowe

Polsat News

6.00 Nowy dzień **7.40** Graffiti **8.00** Nowy dzień **10.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **13.55** Pogoda **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** Punkt widzenia Jankowskiego **18.00** Najważniejsze pytania **19.15** Gość „Wydarzeń" **19.50** Debata Gozdyry **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie **23.30** Obraz dnia **0.00** Najważniejsze pytania **1.25** Punkt widzenia Jankowskiego

TVP Info

DVB T

10.00 Serwis info dzień **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Serwis info dzień **14.30** 14.30 **14.50** Serwis info dzień **15.45** Panorama **16.00** Dzień w godzinę **16.45** Trochę kultury **16.55** Sprawdzam to Extra **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Panorama **17.42** Wykrywacz kłamstw **18.00** Panorama **18.30** Forum **19.10** Serwis info wieczór **19.15** Trochę kultury **19.25** Sprawdzam to Extra **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.18** Kłamstwo nie przejdzie

TVP 3

DVB T

10.00 Złoty chłopak (291) **11.00** Rok w ogrodzie **11.30** Prywatne życie zwierząt **12.00** Telekurier **12.30** Rączka gotuje **13.00** Agrobiznes **13.30** Niebezpieczne związki **14.20** Niezwykłe miejsca **14.30** Program informacyjny **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.20** Serwis Info **19.30** Dlaczego krowa... **19.45** Kryminalna siódemka **20.00** Dziennik regionów **20.13** Gość regionów **20.30** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... **22.00** Dziennik regionów **22.20** Pierwsza Druga w Trójce

TVP Rozrywka

7.20 Okrasa łamie przepisy **8.25** Familiada **9.00** Va banque **9.35** Koło fortuny **10.10** Makłowicz w podróży **10.50** Postaw na milion **12.40** Familiada **13.15** Zmiennicy **14.25** Pan Mama **15.35** Do śmiechu! **17.25** Va banque **18.00** Koło fortuny **18.40** Okrasa łamie przepisy **19.45** Jaka to melodia? **20.30** Do śmiechu! **22.25** Tygodnik Moralnego Niepokoju **23.05** Postaw na milion **0.55** Koło fortuny **2.10** Tygodnik Moralnego Niepokoju **2.45** Historia świata w/g Kabaretu Moralnego Niepokoju

Planete+

8.10 Niezwykłe podróże koleją **9.20** Polska z góry **9.50** Polska z góry. Naj... w Polsce **10.20** Dokąd dzisiaj? **11.25** Zielony lód biegunów **12.30** Niezwykłe podróże koleją **13.40** Afryka z góry **14.45** 360° – świat bez granic **15.50** Na targach świata **17.00** Włochy z góry **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.40** Wytwórz i wyślij **19.45** Zaginiona świątynia Artemidy **20.50** My, budowniczowie nowej Czechosłowacji **22.00** Prost **23.10** Planeta Seks **0.15** Miasta rytm **1.20** Polska z góry. Zamki, dworki, pałace

BBC Earth

8.25 Najpiękniejsze trasy spacerowe **9.25** Mroźna planeta **10.30** Życie na pustkowiu **11.25** Skarby przeszłości i ich tajemnice **12.25** Najpiękniejsze trasy spacerowe **13.25** Mroźna planeta **14.30** W okowach mrozu **15.35** Życie na pustkowiu **16.30** Attenborough i największy dinozaur świata **17.40** Mroźna planeta **18.45** Najpiękniejsze trasy spacerowe **19.45** Dziki połów: nieznane wody **20.55** W okowach mrozu **22.55** Zabójcza pogoda **1.00** Mroźna planeta

Discovery Channel

9.00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge **10.00** Budowa na końcu świata **11.00** Klan z Alaski **12.00** Celnicy na straży Szwecji **13.00** Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa **15.00** Złomowisko PL **16.00** Poszukiwacze przeklętego złota **17.00** Gwiezdne bitwy **18.00** Porty (1) **19.00** Złomowisko PL (1) **20.00** W oku cyklonu **21.00** Przystanek Bieszczady **22.00** Najniebezpieczniejszy zawód świata **23.00** Alaska w budowie **0.00** W oku cyklonu: Łowcy burz

TVN Turbo

8.05 Gadżet 4.0 **9.05** Fani czterech kółek **10.00** Raport Turbo **10.15** Samochód marzeń – kup i zrób **11.15** Wojny samochodowe **12.15** Naprawy nie do naprawy **13.00** Zawodowi handlarze **14.30** Wojny samochodowe **16.30** Jeździć, obserwować **18.00** Raport Turbo **18.15** Mobilni mechanicy **19.45** Naprawy nie do naprawy **20.30** Z drugiej ręki **22.00** Raport Turbo **22.15** Zawodowi handlarze **23.00** Polski supersamochód **23.45** Ciężarówką przez Malezję

TVN Style

7.45 Dzień Dobry TVN **11.25** Bitwa o gości **12.25** Ugotowani **13.30** Kuchenne rewolucje: „Biała karczma", Grudziądz / Pizzeria „Vicenti", Lublin **15.35** Dziewczyny z wypiekami **16.05** Japonia na talerzu **17.10** Teraz one **17.45** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Pirat", Olsztyn / Pizzeria „Famiglia per amici", Łódź / Bistro przy rondzie, Radzionków **20.50** Love the Look **21.50** Jestem z Polski **23.50** EuroPOLKI studentki **0.45** Down the road. Zespół w trasie **1.45** Tu jest pięknie

Romance TV

8.40 Śledztwo prowadzi Watzmann (35) **9.40** Kryminalne zagadki Mazur: Śmierć z miłości **11.30** ★★★ Nieważkość z tobą – rom. Kan./USA 2024 **13.20** Käthe i ja **15.15** ★★ Inga Lindström: Skok w szczęście – romans Niemcy 2005 **17.00** Lena Lorenz: Rodzice dla mojego dziecka **18.55** Śledztwo prowadzi Watzmann (36) **20.00** Statek marzeń: Coco Island **21.55** ★★★ Toni – akuszer – komedia Niemcy 2023 **23.50** Śledztwo prowadzi Watzmann (36) **0.55** Statek marzeń: Coco Island

TVN Fabuła

6.30 Dziewczyny z Hollywood **6.45** Julia (94, 95) **7.45** Detektywi **9.50** Młode gliny **10.55** Magda M. (15) **11.55** Prawo Agaty (7, 8) **13.55** Młode gliny **14.55** Detektywi **16.05** Na Wspólnej (188, 189) **17.10** Top 100: filmy wszech czasów **17.50** Seriaale Top 5 **17.55** ★★★★ OSS 117: Kair, gniazdo szpiegów – kom. Fr. 2006 **20.00** ★★★ Odważna – dramat USA/Australia 2007 **(s.5)** **22.45** ★★★ Godzilla i Kong: Nowe imperium – film sf USA 2024 **1.00** ★★★★ Strzelec – thriller USA 2007

AMC

6.35 ★★ Supernowa (1) – film sf USA/RPA 2005 **10.15** ★★★★ Kupiec wenecki – dramat USA/Wł./Luksemburg/W. Bryt. 2004 **13.05** ★★★ Uciec, ale dokąd? – film sensac. USA 1993 **15.05** ★★★ Błękitna laguna: Przebudzenie – film przygod. USA 2012 **17.05** ★★★ Nic nie widziałem, nic nie słyszałem – kom. USA 1989 **19.15** ★★★ W ciemność. Star Trek – film sf USA 2013 **22.00** ★★★ Ong Bak 3 – film sens. Tajl. 2010 **23.55** ★★★★ Angielska robota – film sens. W. Bryt./USA/Australia 2008

BBC First

6.00 Lewis (5) **6.50** Co ludzie powiedzą? (3) **7.30** Zagadki doktora Blake'a (4) **8.45** Z pamiętnika położnej (1) **9.55** Ojciec Brown (8, 9) **11.55** London Kills (3) **12.55** Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi (8, 9) **15.00** Śledztwa siostry Bonifacji (6) **16.00** Tajemnice Brokenwood (3) **17.55** Morderstwa w Midsomer (2) **19.55** Śmierć pod palmami (2) **21.00** Zaginiona (3) **22.00** Detektyw z Chelsea (2) **23.00** Luther (1) **0.10** Happy Valley (2) **1.10** Milczący świadek (5, 6)

TTV

DVB T

8.30 Kartoteka **10.35** Detektywi **12.35** Zakup w ciemno **14.35** Nic do zgłoszenia **15.35** Złomowisko PL **16.45** Express **17.00** Sport **17.05** Usterka **17.40** Zakup w ciemno **18.40** Gogglebox. Przed telewizorem **19.45** Express **20.05** Życie na kredycie **21.05** Zakup w ciemno Extra **21.45** Express **22.00** Kochaj albo wróć **23.00** Gogglebox. Przed telewizorem **0.00** Nasi w mundurach **1.00** Diabelnie boskie **1.55** Kiedy ktoś kocha bardziej **3.55** Sędzia Anna Maria Wesołowska

Fokus TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.05** 48 h. Zaginieni (62): Kuracja życia **7.00** Było sobie życie **8.00** Był sobie człowiek **8.55** Wehikuł czasu **9.00** Starożytni kosmici **11.00** Gwiazdy lombardu **12.00** Poszukiwacze historii **13.00** Wielkie konstrukcje III Rzeszy: Twierdza Japonia / Oceaniczne pancerniki **15.00** Przygody poszukiwaczy złota **16.00** Dorwać tuńczyka **18.00** Rolnicy. Podlasie **20.00** Celtowie – historia nieznana **21.00** Tajemnice piramid **22.00** Pearl Harbor **0.00** Czy twój smartfon cię szpieguje?

National Geographic

9.00 Zatopione grobowce Nilu **10.00** Śladami tajemnic: Ziemia Święta **11.05** Potężne królowe Egiptu **12.00** UFO: przełomowe śledztwa **13.00** Starożytne konstrukcje **15.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **16.00** Najdziwniejsze przedmioty **17.00** Burzliwa historia Tudorów **18.00** Otchłań: powstanie i upadek nazizmu **19.05** Hitler i jego świta **20.00** Katastrofa w przestworzach **21.00** W obliczu zagłady **23.00** Krwawa wojna w Korei **0.05** Al-Kaida: przed 11 września

Nat Geo Wild

5.00 Dzika przyroda strefy równikowej **6.00** Niszczycielskie żywioły **8.00** Kalahari: podziemne życie pustyni **9.00** Niezwykły dr Pol **12.00** Planeta ptaków **13.00** Nilgiri: błękitne góry Indii **14.00** Królestwo białego wilka **15.00** Drapieżnik kontra ofiara **16.00** Olśniewająca Ameryka **17.00** Niezwykły dr Pol **19.00** Walki zwierząt **20.00** Delta rzeki Okawango **22.00** Niezwykły dr Pol: Psie brzuszki / Kłaczę w kłopotach / O rany, jakie rany! / Żarty i śmieszki **2.00** Nilgiri: błękitne góry Indii

Metro

6.05 Detektywi. Na zlecenie (17, 18) **7.25** Szpital (325-327) **10.25** Sędzia Anna Maria Wesołowska (560, 561) **12.25** Szkoła (696) **13.25** Brzydula (217, 218) **14.35** Damy i wieśniaczki. Za granicą **15.35** Druga szansa (11) **16.45** The Floor **18.05** Złomowisko PL **19.05** Kartoteka (10) **20.10** ★★★ Akademia policyjna III: Ponowne szkolenie – kom. USA/Kan. 1986 **22.00** ★★★ Jack Reacher – film sens. USA 2012 **0.30** Zbrodnie z pierwszych stron gazet: Bez śladu **1.30** Szpital (978)

TVP Historia

DVB T

8.00 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielem-Bułecką **8.35** Flesz historii **9.10** Encyklopedia II wojny światowej **9.35** Polskie 100 lat **10.05** Saga prastarej puszczy **11.10** Wszystkie kolory świata **12.05** Triest – miasto o wielu przydomkach **13.00** Kennedy, Sinatra i mafia **14.00** Zmiennicy (3) **15.00** Sensacje XX w. **17.25** Wojenne dziewczyny (65) **18.15** Wojownicy czasu **18.55** Zipser **20.00** ★★★ Ferrari – film biogr. W. Bryt./Wł./Arab. Saud. 2023 **22.15** Sensacje XX w.

TVP Dokument

DVB T

9.55 Cukrzyca, słony rachunek **10.55** Na wielkim szlaku **11.55** Błotniak stawowy z Doliny Wisłoki **13.00** Wenecja, miasto wyrosłe z bagien **14.00** San Diego – najdziksze miasto Ameryki **15.00** Królestwo mokradeł **16.00** Szczepionki i ludzie **17.05** Orlando – światowa stolica rozrywki **18.05** Lokalsi **19.10** Depresja mon amour **(s.5)** **20.15** Ludzie z mikroplastiku **21.25** W krainie pszczoły miodnej **22.30** Pasja według Agnieszki **23.30** Zbrodnie rodziny Mansona

Zoom TV

6.10 MacGyver (11, 12) **8.10** Strażnik Teksasu (10, 11) **10.05** Kobra – oddział specjalny (5, 6) **12.20** FBI (4, 5): Ofiara / Upadły glina **14.20** Bitwa o palety **15.25** Wojny magazynowe: Kanada **16.45** Sensacje XX w. **19.00** Kobra – oddział specjalny (14, 15): Karambol / Otchłań **21.00** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (3, 4): Nowojorskie zoo / Korporacyjni wojownicy **23.00** Magia nagości. Polska **0.05** Milf manor – mamuśki rządzą **1.10** Magia nagości. Włochy **2.00** I love kabaret

TLC

8.00 Jak zostać amiszem **9.00** Siostry wielkiej wagi **10.00** Wiza na miłość: na odwrót **12.00** Wspólne życie XXL **14.00** Cztery żony i mąż **15.00** Mali ludzie, wielka rodzina **16.00** Siostry wielkiej wagi **17.00** Salon sukien ślubnych **18.00** Wiza na miłość: na odwrót **20.00** Kamera, akcja, wpadka! **21.00** Wiza na miłość: ostatnia szansa **22.00** Wiza na miłość: ostatnia szansa. Między sporami **23.00** Dr Pryszczylla **0.00** Moje koszmarne stopy: Po wypadku **1.00** Kamera, akcja, wpadka!

Nowa TV

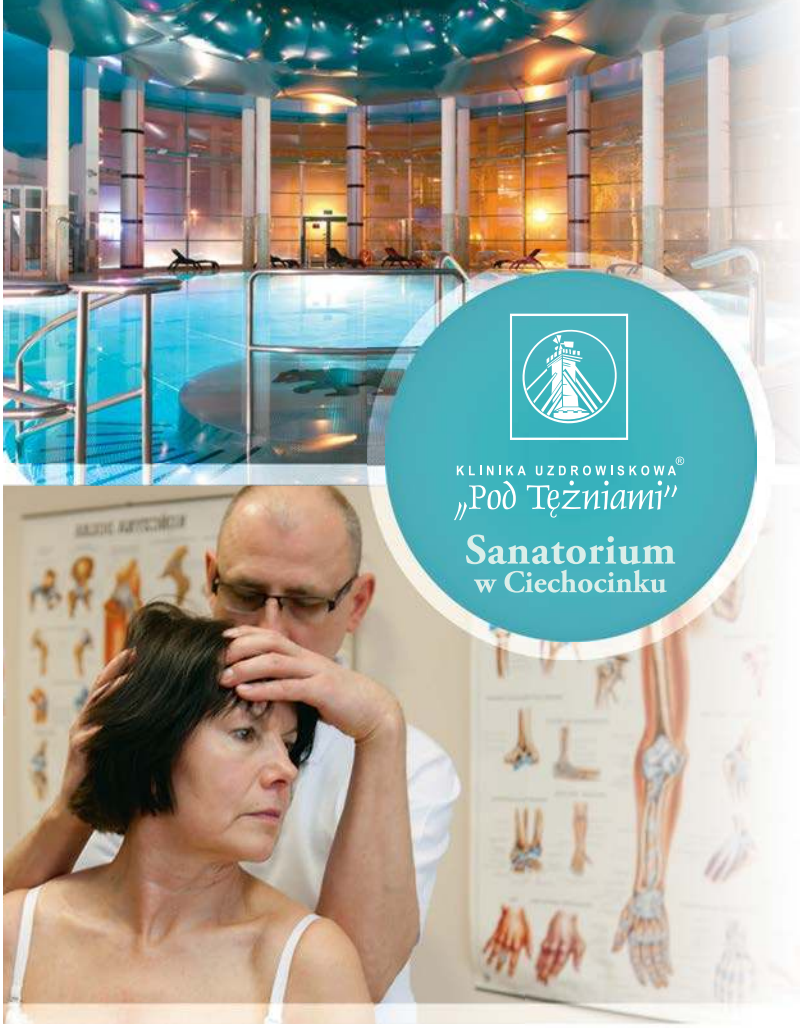
DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.00** Disco Landia – nutki do pobudki **7.30** Wielkie wycieczkowce **8.30** Więzienie **10.00** Ojciec Brown (39, 40) **12.00** Śmierć pod palmami (8, 1) **14.00** Świat według Kiepskich (511, 512) **15.00** Świat według Bundych (51-56) **18.00** Całkiem nowe lata miodowe (14) **18.30** Miodowe lata **21.00** Zdrady (110) **22.00** Ślad (60-61, 105) **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (23, 24)

WP

DVB T

6.05 Policjanci z sąsiedztwa **8.00** Pogoda **8.05** Policjanci z sąsiedztwa **9.05** Pogoda **9.15** Tilt **9.55** Pogoda **10.00** Strażacy z sąsiedztwa **11.00** Wariaci za kierownicą **12.00** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (2) **14.00** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **16.00** Pokochaj lub sprzedaj **16.55** Pogoda **17.00** Inspektor Vera (2) **19.00** Makłowicz w podróży **20.00** Policjanci z sąsiedztwa **21.55** Pogoda **22.00** Mistrzowie kabaretu: Kabaret Łowcy.B / Nowaki / Formacja Chatelet

LECZENIE I REHABILITACJA

• Zdrowy Kręgosłup • Neurologiczny
• Dla Aktywnych • Biodra • Kolana • Bark
• Antystresowy • Kardiologiczny z diagnostyką

15 albo 20 zabiegów na 7 dni pobytu

• Wstęp na basen do 90 minut dziennie

Oferujemy z możliwością dopłaty:

• Diagnostykę fizjoterapeutyczną i laboratoryjną
• Specjalistyczne konsultacje lekarskie

Pobyty w terminach: 29.11 - 20.12.2026 r.
oraz 03.01 - 28.02.2027 r.

Turnus Świąteczny 20 - 27.12.2026 r.
Turnus Noworoczny 27.12 - 03.01.2027 r.

tel. 54 416 70 00
www.podtezniami.pl

Klinika Uzdrowiskowa „Pod Tężniami" im. Jana Pawła II,
ul. Warzelniana 7, 87-720 Ciechocinek

REKLAMA

eprasa.pl b56995298e

TVP 1

Ojciec Mateusz

7.00 Msza św. na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.20** Pełnosprawni (680) **9.05** Ranczo (69) **10.00** Komisarz Alex (22) **10.55** Dobre strony (17) **11.20** Ojciec Mateusz (334) **12.05** Domowe patenty **12.15** Między pokoleniami (4) **12.45** ★★★ Ostatnia walka Apacza – western USA 1954 **14.15** Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (15) **14.25** Okrasa łamie przepisy (436)

15.00 **Rolnik szuka żony (11)** – reality show Polska 2026
16.00 **Zaraz wracam (180, 181)** – serial obycz. Polska 2026
17.00 **Teleexpress**
17.30 **Ojciec Mateusz (462)** Morus zostaje kierownikiem sandomierskiego oddziału firmy sprzątającej i serwisującej wagony kolejowe w ruchu pasażerskim. Byłemu naczelnikowi bardzo zależy na tej pracy. A w mieście mają miejsce tajemnicze wydarzenia.
18.40 **Jaka to melodia?**
19.30 19.30
19.55 **Pytanie dnia**
20.25 **Komisarz Alex (332)** – serial krym. Polska 2026
21.25 **Red 2** – komedia krymin. ★★★ USA/Fr./Kan. 2013 Reż. Dean Parisot, wyk. Bruce Willis, John Malkovich, Mary-Louise Parker
23.30 **Maratończyk** – film ★★★★ kryminalny USA 1976 **(s.3)** Reż. John Schlesinger, wyk. Dustin Hoffman, Laurence Olivier, Roy Scheider
1.35 **Różyczka 2** – film ★★★ historyczny Polska 2023
3.25 **Jaka to melodia?**

TVP 2

Rodzinka.pl

5.10 Barwy szczęścia (3446, 3447) **6.25** M jak miłość (1959) **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.25** Super Gary. Gotuj z Bosacką! (16) **12.05** W poszukiwaniu dobrego filmu (59) **12.40** Informacje kulturalne – magazyn **13.05** Panna młoda (260) – serial obyczaj. Turcja 2024 **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.10 **Szansa na sukces. Opole 2027**: Finał, część. I
17.15 **Panna młoda (261)** – serial obycz. Turcja 2024
18.15 **Omnibus – szybcy i mądrzy** – teleturniej
19.10 **Słowo na niedzielę** – program religijny
19.25 **Rodzinka.pl (328-opis, 329)** – serial Polska 2026 Natalia dowiaduje się od Marii, jak wygląda seks po pięćdziesiątce. Magda wraca do pracy po urlopie macierzyńskim. Jej powrót może być jednak krótki, bo nowa niania wydaje się znać mieszkanie Boskich.
20.30 **The Voice of Poland**: Live – program rozrywkowy
23.30 **Postaw na milion**
0.30 **Baby Boom, czyli Kogel** ★★★ **mogel 5** – komedia obyczajowa Polska 2024 Reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Maciej Zakościelny, Katarzyna Skrzynecka, Aleksandra Hamkało
2.05 **Kanał tajemnic** – film ★★★ krym. Francja/Belgia 2020
3.50 **Rodzinka.pl** – serial komediowy Polska 2026
4.40 **Barwy szczęścia (3448)**

Polsat

Bez skrupułów Toma Clancy'ego

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – magazyn inform. **8.00** Halo tu Polsat – program inform.-publicyst. **9.55** Nasz nowy dom (385) **11.05** Pokochaj lub sprzedaj (3) **12.20** Pingwiny z Madagaskaru – film anim. USA 2014, dub. Grzegorz Pawlak, Tomasz Steciuk **14.10** ★★★ Piksele – kom. USA/Chiny 2015, reż. Chris Columbus, wyk. Adam Sandler, Kevin James

16.30 **Awantura o kasę**
17.40 **Hitster. Muzyczna gra przebojów (16)**
18.50 **Wydarzenia**
19.15 **Prezydenci i premierzy**
19.55 **Kabaret na żywo. Młodzi i moralni. Nad mętną rzeką** – program rozrywkowy Polska 2026
22.00 **Koncert Jimek / Orkiestra / Goście – Historia polskiego hip-hopu. Rozdział III. Ostatni (s.2)**
0.35 **Bez skrupułów Toma** ★★★ **Clancy'ego** – film sensac. Niemcy/USA 2021 Reż. Stefano Sollima, wyk. Michael B. Jordan, Jamie Bell, Jodie Turner-Smith Szukając sprawiedliwości za zabójstwo swojej ciężarnej żony, żołnierz US Navy SEALs John Kelly odkrywa międzynarodowy spisek, który grozi pogrążeniem Stanów Zjednoczonych i Rosji w totalnej wojnie.
2.50 **Świat według Kiepskich (430, 431)**: Con amore: Królowa balu – serial komediowy Polska 2013
4.05 **Kabaretowa Ekstraklasa**
4.40 **Disco gramy!**

TVN

Blade: Wieczny łowca II

5.40 Uwaga! (8140) – magazyn interwencyjny **5.55** Ukryta prawda (1547) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 **6.50** Kuchenne rewolucje: Podkowa Leśna – Suliko – reality show Polska 2024 **7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.30** Na Wspólnej (4316-4319) – serial Polska 2026 **14.05** MasterChef (11) – show kulinarny Polska 2026

16.00 **Studio Pucharu Świata**
16.30 **Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce:** 1. konkurs ind. na skoczni HS 142 – 1. seria **(s.2)**
17.30 **Studio Pucharu Świata**
17.40 **Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce:** 1. konkurs indywidualny na skoczni HS 142 – 2. seria
18.35 **Studio Pucharu Świata**
19.00 **Fakty**
19.45 **Harry Potter i kamień** ★★★★ **filozoficzny** – film fantasy W. Bryt./USA 2001 **(s.11)** Reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson
23.05 **Blade: Wieczny łowca II** ★★★ – horror USA/Niemcy 2002 Reż. Guillermo del Toro, wyk. Wesley Snipes, Kris Kristofferson, Luke Goss W wyniku rzadkiej mutacji powstała nowa rasa, która zagraża ludziom i wampirom. Blade musi połączyć siły z elitarną grupą krwiożerczych wojowników, którzy byli jego przeciwnikami.
1.30 **Smętarz dla zwierzaków.** ★★ **Początki** – horror USA/Kanada 2023

TVN 7

Zabójcza broń II

6.15 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (14) **7.15** New Looney Tunes (8, 9) **7.45** ★★★ Footloose – komediodramat USA 2011 **10.00** Unboxing – Wielkie otwarcie (5) **10.35** Ukryta prawda (1636) **11.35** Mówię Wam (15) **12.50** Ukryta prawda (1637, 1638) **14.55** Szpital św. Anny (140, 141) **17.00** Detektywi (335-337) **20.00** ★★★★ Zabójcza broń II – film sensac. USA 1989, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson **22.25** Władca Pierścieni. Pierścienie władzy (4) – serial przygod. USA **23.50** ★★★★ Dzień próby – film sensac. USA 2001, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington **2.25** Zbliżenie. Mówię Wam podcast (10)

TV Puls

6.00 Kobra – oddział specjalny (3-5) **9.00** Taki jest świat (47) **9.25** Boso przez świat (87) **10.00** Lombard. Życie pod zastaw (659, 667, 669, 671, 673, 1039-1043) **20.00** ★★★★ John Rambo – film sensac. Niemcy/USA/Tajland. 2008 **21.50** ★★★ Świat w ogniu – thriller USA/W. Bryt./Portugalia/Kan./Bułgaria 2019, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Gerard Butler, Morgan Freeman, Nick Nolte **0.05** ★★★ Wykonać wyrok – film sensac. USA/Kanada 1990 **2.00** Dyżur (39, 40) **3.00** Taki jest świat (47)

Puls 2

7.00 Seriale anim. dla dzieci **8.40** Futrzaki ruszają na ratunek – film anim. **10.05** Dwanaście prac Asterixa – film anim. **11.55** Wojciech Cejrowski. Boso – Karaiby (6-8) **13.45** Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (2, 3) **15.45** ★★★ Dwie siostry i pies – film fant. Niemcy 2022 **17.15** ★★★★ Roszpunka i powrót sokołów – film fant. Niemcy/Czechy 2023 **19.00** Asterix Gal – film anim. Fr./Belg. 1967 **20.35** ★ Wielkie kino – kom. USA 2007 **22.10** ★★★ Rycerz króla Artura – film przyg. USA/W. Bryt. 1995

TVP Polonia

7.30 Pytanie na śniadanie **11.30** Podróże z historią (30) **12.05** Awantura o Basię (6, 7) **13.15** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka (78) **13.45** Na dobre i na złe (996) **14.40** Na sygnale (684, 685) **15.35** Okrasa łamie przepisy (435) **16.05** Europa da się lubić – nowe pokolenie (11) **17.00** Teleexpress **17.25** M jak miłość (1950) **18.20** Czterdziestolatek (3) **19.10** 63. KFPP w Opolu **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.20** Archiwista (6, 7) **22.00** Daję słowo – Maciej Orłoś (50) **22.50** Stawka większa niż życie (13) **23.50** Malicki & Laskowik. The best of (5) **0.20** Kabaretowe naj (12) **0.40** M jak miłość (1950) **1.30** 19.30 **1.55** Pytanie dnia **2.10** Cisza nad rozlewiskiem (3, 4)

TV Trwam

12.20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu **12.50** Natura obiektywnie **13.20** Ocalić od zapomnienia **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.20** Muzyczne chwile **14.45** Jak wygrać małżeństwo? **15.00** Dzielna niewiasta **15.15** Mateczniki polskości **15.30** Wierzę w Boga **16.10** Historia PL **17.00** Człowiek przebaczenia i pojednania – ks. Michał Rapacz **17.30** Przełamując bariery **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Manna z nieba **19.45** Modlitwa z tel. udziałem dzieci **20.20** Różaniec **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Warto być ojcem **22.15** Głos serca (140) **23.00** Odpowiedzialni za Kościół **23.30** Razem możemy wszystko

TVP Kultura

8.00 ★★ Patrząc pod słońce – dramat Polska 1971 **8.55** ★★ Szatan z siódmej klasy – film dla młodz. Polska 2006 **10.50** Pan wzywał, Milordzie? (3) **11.55** Wydarzenie aktualne **12.30** Nasze marzenia – film dok. Fr. 2023 **14.15** Dzień z życia artysty (18) **14.55** ★★★ Niespotykanie spokojny człowiek – kom. Polska 1975 **16.10** Czterdziestolatek (15) **17.25** Tamte lata, tamte dni (99) **18.05** ★★★ Jutrzenka – melodramat Fr./Wł 1956 **20.00** ★★★★ Happy-Go-Lucky, czyli co nas uszczęśliwia – kom. W. Bryt. 2008, reż. Mike Leigh, wyk. Sally Hawkins **22.10** Polskie Evergreeny. Ladies' Jazz Festival Gdynia 2024 **23.40** ★★★★ Łowca androidów – film sens. USA/W. Bryt. 1982, reż. Ridley Scott, wyk. Harrison Ford

Super Polsat

6.40 SuperLudzie (39) **7.15** Było sobie życie (23-26) **9.30** Były sobie Ameryki (1) **9.55** Artur ratuje Gwiazdkę – film anim. W. Bryt./USA 2011 **11.55** Świat według Kiepskich (416, 421, 424, 428, 432, 417, 421, 417): Krótki film o męskości / Pokuć / Warszawa / Dzień Szakala / Kożuchowska / Człowiek, który wzuł łaczki / Pokuć / Człowiek, który wzuł łaczki **16.00** Złomiarze (3) **17.00** Pokochaj lub sprzedaj (3) **18.00** Świat według Kiepskich (421, 425) **19.00** Kolacja w ciemno (19) **20.00** Boks: Gala w Sopocie **0.00** ★★★ Bad Boys for Life – film sens. USA 2020, reż. Adil El Arbi, Bilall Fallah, wyk. Will Smith, Martin Lawrence **2.35** Kolacja w ciemno (19) **3.35** Backdoor – Wyjście awaryjne (7)

TV 6

6.00 Jeźdźcy smoków: Na końcu świata (1-3) **7.30** Klopsiki i inne zjawiska pogodowe – film anim. USA 2009 **9.10** ★★★ Grinch: świąt nie będzie – komedia USA/Niemcy 2000, reż. Ron Howard, wyk. Jim Carrey, Josh Ryan Evans **11.30** Cobra Kai (50, 1-3) **14.20** Strażnik Teksasu (2, 3) **16.20** Columbo (16, 17): Słodka, lecz śmiertelna / Koneser win – serial krym. USA 1973 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (91, 92): Podwójne zagrożenie / Jazda – serial krym. USA 2006 **22.00** Kości (233, 234): Klejnot w koronie / Koszmar wewnątrz koszmaru – serial krymin. USA 2016 **23.55** ★★ Detonator – thriller USA/Rum. 2006, reż. Po-Chih Leong, wyk. Wesley Snipes, William Hope **2.00** Krejzi Patrol (13)

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (466) – reality show Polska 2025 **7.00** Galileo **9.05** #JesteśmyDlaDzieci (354) – magazyn publicyst. **9.30** A na obiad... (12) – magazyn kulinarny **9.35** Galileo (1182, 1228, 1229) – program popularnonauk. Polska 2026 **12.45** ★★ Karate Kid 4: Mistrz i uczennica – dramat USA 1994, reż. Christopher Cain, wyk. Hilary Swank, Pat Morita, Michael Ironside **14.55** Policjantki i policjanci (1486-1490) **20.00** A na deser... (22) – magazyn **20.10** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1088-1091) – serial krym. Polska 2026 **0.20** Gwiazdy kabaretu (192, 191) **2.20** STOP Drogówka (386) **3.25** Lubię Disco! (309) **4.25** Top 10 lista przebojów (2974)

REKLAMA

Fielmann
twój optyk

To jest wyrób medyczny. Używaj go zgodnie z instrukcją używania lub etykietą.

Okulary korekcyjne są wyrobem medycznym służącym do korygowania wad wzroku. Podmiotem prowadzącym reklamę jest Fielmann Sp. z o.o. Producentem okularów przedstawionych na grafice jest Fielmann Group AG. Lista producentów produktów objętych ofertą znajduje się pod adresem www.fielmann.pl/info-producenci

eprasa.pl b5b995298e

Ale Kino+

7.00 ★★ Stan wyjątkowy – kom. Czechy 2024 **9.10** ★★★★ Bracia ze stali – film biograf. USA/W. Bryt. 2023 **11.50** Sprawa nierozwiązana (1-5) **14.20** ★★★ Ocalona – film sens. USA/W. Bryt. 2015 **16.20** ★★★ Terapia dla par – komediodr. Hiszp. 2023 **18.10** Grantchester (7, 8) **20.10** ★★★ Plan ucieczki – film sens. USA 2013 **22.25** ★★★ Morderstwo na 3. piętrze – komediodr. Fr. 2026 **0.40** ★★★ Pokusa – thriller USA 2012 **2.55** Król (4) **4.20** Wspaniałe kilka minut – film krótkometr.

Kino Polska

8.00 Końce i początki **8.25** Wagary **9.00** ★★★★ Sportowiec mimo woli – kom. Polska 1939 **10.35** ★★★ Za duży na bajki – komedia Polska 2022 **12.50** ★★★ Szatan z siódmej klasy – film przygod. Polska 1960 **15.25** ★★★ Kogel-mogel – kom. obyczaj.Polska 1988 **17.40** ★★★★ Miś – komedia Polska 1980 **20.00** ★★★★ Oficer i szpieg – thriller Francja/Włochy 2019, reż. Roman Polański, wyk. Jean Dujardin, Louis Garrel **22.50** Ekstradycja (1, 2) **1.20** ★★★ Legiony – film wojenny Polska 2019

Polsat Film

9.55 Dawno, dawno temu w „Idolu" – film anim. **10.15** Świętastyczne kolędowanie – film anim. **10.20** ★★★★ Babe, świnka z klasą – kom. USA/W. Bryt. 1995 **12.15** ★★★ Moja dziewczyna II – kom. USA 1994 **14.20** ★★★ Hidalgo – ocean ognia – film przyg. USA/Maroko 2004 **16.55** Epoka lodowcowa – film anim. **18.40** ★★★ Więzień labiryntu – film sf W. Bryt./USA 2014 **21.00** ★★★ Najmro – kom. sens. Polska 2021 **23.00** ★★★ Wszystkie stare noże – thriller USA/Kan. 2022

Stopklatka

DVB T

6.00 Komisarz Rex (6, 6-8) **10.00** Hudson i Rex (4, 5) **12.00** Vera (2) **14.00** ★★ Beethoven – Świąteczna przygoda – kom. USA/Kan. 2011 **15.55** ★★★ Alfa – film przygod. USA/Chiny/Kan. 2018 **17.55** Stawka większa niż życie (11, 12) **20.00** ★★★★★ Szczęki – thriller USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider **22.40** ★★★ November Man – thriller USA/W. Bryt. 2014 **0.50** ★★★★ Drogówka – film krym. Polska 2012 **3.30** ★★★★ Kamienie na szaniec – dramat Polska 2014

Canal+ Premium

10.35 Łapu-Capu **10.50** ★★★ Niania w Nowym Jorku – kom. rom. USA 2007 **12.35** ★★★ Pod gwieździstym niebem – kom. romant. USA 2025 **14.15** Piękna łąka kwietna **14.45** ★★★ Ocaleni – thriller USA/Kan. 2008 **16.15** ★★ Saga Zmierzch: Przed świtem. Część I – film przygod. USA 2011 **18.10** ★★★ Niemożliwe – film katastrofic. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012 **20.00** ★★★ Pomoc domowa – thriller USA 2025 **22.15** ★★★★ Wrogowie publiczni – dramat USA/Japonia 2009

HBO

10.30 ★★★ Do usług szanownej pani – kom. Francja/Luksemburg 2023 (s.3) **12.20** ★★★★ Duża ryba – film przyg. USA 2003 **14.25** ★★★ Ostatnia sesja w Paryżu – thriller Fr. 2025 **16.10** ★★★ Uncharted – film przygodowy USA 2022 **18.05** ★★★ Jack, pogromca olbrzymów – film fant. USA 2013 **20.00** ★★★★ Borg/McEnroe. Między odwagą a szaleństwem – film biogr. Szwecja/Dania/Finlandia/Czechy 2017 **21.45** ★★★ Wybryk – kom. USA 2025 **23.15** ★★ Wcielenie – horror W. Bryt. 2024

Paramount

9.05 ★★ Guru miłości – kom. W. Bryt./Niemcy/USA 2008 **11.00** ★★★ BFG: Bardzo Fajny Gigant – film fant. USA/Indie/W. Bryt. 2016 **13.30** ★★★ Mali agenci – kom. USA 2001 **15.30** ★★★★ Marzyciel – film biogr. USA-/W. Bryt. 2004 (s.11) **17.50** ★★★★ Dirty Dancing – film muz. USA 1987 **20.00** ★★★ Zaginione miasto – komedia sensacyjna USA 2022 **22.25** ★★★★ Ciche miejsce – horror USA 2018 **0.00** ★★★ Na fali – film sens. Jap./USA 1991 **2.50** ★★★★ Prawo zemsty – thriller USA 2009

Polsat 2

6.30 Bogaty dom – biedny dom **7.30** Sekrety rodziny **8.30** Z klimatem i z pasją **9.00** Dlaczego ja? **14.00** Zawód: Glina **17.00** Nasz nowy dom **18.10** Sekrety rodziny **20.10** ★★★★ Kung Fu szał – kom. sens. Hongk./Chiny/USA 2004, reż. Stephen Chow, wyk. Stephen Chow **22.25** ★★★ Siostry – kom. USA 2015, reż. Jason Moore, wyk. Amy Poehler **0.45** ★★★ Metro strachu – film sens. USA/W. Bryt. 2009, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington **2.55** Wydarzenia **3.35** Ewa gotuje

TVP Seriale

5.30 Na sygnale (951, 952) **6.30** Zmiennicy (5) **7.35** Na sygnale (953-957) **10.25** Ranczo (71) **11.20** Na dobre i na złe (1005) **12.20** Rodzinka.pl (327, 328) **13.35** Ojciec Mateusz (35, 36) **15.35** Komisarz Alex (331) **16.30** Ranczo (72) **17.30** Zmiennicy (6) **18.35** Stawka większa niż życie (13) **19.45** Ojciec Mateusz (37-39) **22.30** Ranczo (73, 74) **0.15** Komisarz Alex (331) **1.05** Ojciec Mateusz (461) **1.55** Ekstradycja (1, 2) **3.45** Glina (1) **4.35** Rodzinka.pl (192)

AXN

6.20 ★★★★ Dzień Świstaka – kom. USA 1993 **8.05** Rekrut: Feds (18) **9.05** FBI: Most Wanted (13) **10.05** Detektyw Monk (6-10) **15.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (1-5) **20.00** ★★★ Olimp w ogniu – film sens. USA 2013 **22.25** ★★★ Londyn w ogniu – film sens. USA/W. Bryt./Bułg. 2016 **0.15** ★★★ Sahara – film przygod. USA/W. Bryt./Fr./Niemcy/Hiszp. 2005, reż. Breck Eisner, wyk. Matthew McConaughey, Penélope Cruz **2.50** ★★★ Wykiwać klawisza – kom. USA 2005

13 Ulica

6.00 ★★★ Na granicy: Przepaść – film krym. Niemcy 2022 **7.50** Bez śladu (7-11) **12.35** ★★★ Morderstwa na Gwadelupie – film krym. Fr. 2023 **14.40** Kapitan Marleau (2, 1) **18.45** Astrid i Raphaëlle (1, 2) – serial krym. Fr./Belg./Szwajc. **21.00** Prawo i porządek Toronto: Zbrodniczy zamiar (3) – serial krym. Kan. **22.00** ★★★ Morderstwo w Sainte Baume – film krym. Fr. 2022, reż. Lou Jeunet, wyk. Nicolas Gob, Léa François **0.00** ★★★ Komornik (1) – film sens. W. Bryt./USA 2018

FX

7.05 CSI: Kryminalne zagadki Miami (17, 18) **8.55** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (3, 4) **10.45** Z Archiwum X (1-3) **13.30** CIA (8) **14.25** ★★★ Faceci w czerni 3 – film sf USA 2012 **16.35** ★★★★ Królestwo niebieskie – dramat W. Bryt./Niemcy/Hiszp./Maroko/USA/Wł./Fr. 2005 **19.35** ★★★ Terminator: Genisys – film sf USA/Kan. 2015 **22.00** ★★★★ Rambo: pierwsza krew – film sensac. USA 1982 **0.00** ★★★ Resident Evil: Zagłada – horror USA/Niemcy/Meksyk/Kan. 2007 **1.50** Rywale (3)

Eurosport 1

8.40 (L) Biegi narc.: PŚ w Ruce **9.45** Narc. alp.: PŚ kobiet w Gurgl **10.05** (L) Komb. norw.: PŚ w Ruce **11.05** (L) Biegi narc.: PŚ w Ruce **13.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Gurgl **13.30** (L) Skoki narc.: PŚ (k) w Hinzenbach **15.00** Skoki narc.: PŚ w Lillehammer **16.00** Studio **16.30** (L) Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **18.00** Studio **18.30** (L) Narc. alp.: PŚ kobiet w Killington **19.30** (L) Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **21.45** Komb. norw.: PŚ (m) w Ruce **22.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce

Eurosport 2

8.30 (L) Łyżw. fig.: ISU GP – NHK Trophy (k) w Tokio **10.20** Łyżw. fig.: ISU GP – NHK Trophy (m) w Tokio **10.45** (L) Saneczk.: PŚ (m) w Winterbergu **11.30** Saneczk.: PŚ (k) w Winterbergu **12.00** (L) Łyżw. fig.: ISU GP – NHK Trophy (m) w Tokio **13.20** Narc. dow.: PŚ w Innsbrucku **14.15** (L) Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **17.30** Kolarstwo gór. (m): Podsumowanie PŚ **19.00** Snooker: Mistrz. W. Bryt. w Yorku **20.00** (L) Snooker: Mistrz. W. Bryt. w Yorku **23.30** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington

Polsat Sport 1

8.30 (L) Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy kobiet w Tokio: Program dowolny **10.00** Magazyn polskiego sportu **11.00** Magazyn sportowy **11.50** (L) Siatkówka: TAURON Liga: Ślepsk Malow Suwałki – PGE GiEK Skra Bełchatów; Neonet Norwid Częstochowa – ZAKSA Kędzierzyn-Koźle; Stilon Gorzów – Energa Indykpol AZS Olsztyn; Jastrzębie Barkom – BOGDANKA LUK Lublin **23.00** Siatkówka: TAURON Liga **1.00** Siatkówka: TAURON Liga **3.30** Siatkówka: TAURON Liga

TVP Sport

DVB T

8.45 Koszykówka: Elim. MŚ (m): Polska – Chorwacja **10.45** NBA: New York Knicks – Miami Heat **13.05** (L) Biatlon: PŚ w Kontiolahti **14.25** Reportaż **14.50** Studio **15.10** (L) Biatlon: PŚ w Kontiolahti **16.55** (L) Piłka nożna: Arka Gdynia – Ruch Chorzów **19.05** (L) Boks: Polska – Armenia **22.05** (L) HL: Vegas Golden Knights – Montreal Canadiens **22.55** Sportowy wieczór **23.05** NHL: Vegas Golden Knights – Montreal Canadiens **0.00** (L) NHL: Vegas Golden Knights – Montreal Canadiens

Canal+ Sport

9.00 Piłka nożna: Levante UD – Racing Santander **11.15** Premier League Review **12.30** Premier League Preview **13.10** Premier League: The Big Interview **13.55** Piłka nożna: Levante UD – Racing Santander **16.10** (L) Piłka nożna: Málaga CF – Athletic Club **18.15** Premier League Stories **18.50** Boks: Gala w Utilita Arena Cardiff **20.00** Jazda o złoto. Żużel na podsłuchu **22.00** MMA: Gala ONE Friday Fights 180 w Bangkoku **23.05** Piłka nożna: Real Betis – Rayo Vallecano **1.15** Premier League

Canal+ Sport 5

8.20 Żużel: PGE Ekstraliga **11.15** Champions Pack: 5. kolejka fazy ligowej **12.30** Premier League Preview: Zapowiedź 12. kolejki **13.15** 1 na 1 Extra: Krzysztof Ratajski **14.00** (L) Rzutki: Dart: Ladbrokes Players Championship Finals **18.15** Premier League Stories **18.50** Champions Pack: 5. kolejka fazy ligowej **20.00** (L) Rzutki: Dart: Ladbrokes Players Championship Finals **0.15** Liga+ **1.30** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Górnik Zabrze – Wisła Płock **3.55** Ligomistrzowe historie

Eleven Sports 1

8.55 Inside Serie A **9.35** GP Confidential **10.15** F1: GP Kataru **12.55** (L) Piłka nożna: Hertha BSC – Karlsruher SC **15.10** Studio GP **15.25** (L) Formuła 1: GP Kataru **16.40** Studio GP **17.10** (L) Formuła 2: GP Kataru **18.15** Studio GP **18.55** (L) Formuła 1: GP Kataru **20.15** Studio GP **21.00** F1: GP Kataru **22.40** Wywiad z Miroslavem Klose **23.00** Eleven Gol Live **0.10** Podróż do świata calcio **0.50** Olympique Lyon – między legendą a teraźniejszością **1.40** Najlepsze gole Bayernu Monachium

Polsat Sport 3

6.00 Tenis: Finały Pucharu Davisa **8.00** Tenis: Finały Pucharu Davisa **10.00** (L) Skeleton: PŚ kobiet w Altenbergu: 1. przejazd **11.30** (L) Skeleton: PŚ kobiet w Altenbergu: 2. przejazd **12.00** (L) Tenis: Finały Pucharu Davisa: 2. półfinał **14.00** (L) Tenis: Finały Pucharu Davisa: 2. półfinał **16.00** (L) Tenis: Finały Pucharu Davisa: 2. półfinał **18.00** (L) Skeleton: PŚ w Altenbergu: Konk. druż. **20.30** Tenis: Finały Pucharu Davisa **23.00** Siatkówka: Liga Mistrzyń CEV **1.00** MMA: Babilon MMA

TVN 24

8.00 Serwis informacyjny **8.35** Strefa kibica – zima **9.00** Serwis informacyjny **15.30** Ranking Mazura **16.00** Fakty po południu **18.00** Dwie Strony **19.05** Serwis informacyjny **19.25** Fakty po Faktach **20.00** Superwizjer **21.00** Ranking Mazura **21.30** Serwis informacyjny, pogoda **22.00** Szkło kontaktowe **23.00** Dzień po dniu **23.43** Strefa kibica – zima. Kroniki **0.00** Fakty po Faktach **0.40** Superwizjer **1.45** Nic do zgłoszenia **2.40** Nowa Maja w ogrodzie **3.00** Akademia ogrodnika

Polsat News

6.00 Nowy dzień **9.00** Kalejdoskop Wydarzeń **9.55** Cztery strony mediów Tejchmana **11.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **13.55** Pogoda **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** Czysta Polska **17.00** W rytmie dnia **18.35** Debata polityczna **19.15** Prezydenci i premierzy **19.50** Dobry Wieczór Polsko **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie **23.30** Wydarzenia **0.00** Polsat News ujawnia

TVP Info

DVB T

8.38 Info Senior **9.00** Serwis Info **9.05** Info Poranek **9.30** Serwis Info **9.35** Info Poranek **10.00** Serwis info dzień **15.10** Salonowiec **16.00** Dzień w godzinę **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Panorama **17.42** Sprawdzamy **17.59** Sprawdzam to Extra **18.00** Panorama **18.20** Teleplotki **18.30** Kiedyś to było **19.00** Serwis info wieczór **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.15** Co ludzie powiedzą? **20.56** Serwis info wieczór **21.00** 100 pytań do... **21.45** Panorama

TVP 3

DVB T

9.00 Horyzont wartości. Rozmowa z kard. Grzegorzem Rysiem **9.25** Telekurier **9.50** Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielem-Bułecką **10.25** Lecę za miłością **11.00** Fascynujące migracje **12.05** Sanatoria **12.35** Rączka gotuje **13.10** Regiony na TAK **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.25** (L) Piłka nożna: Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Stal Rzeszów **20.00** Dziennik regionów **20.15** Regiony na TAK **20.30** O milimetr **22.00** Dziennik regionów **22.30** Kryminalna Siódemka Extra

TVP Rozrywka

9.35 Koło fortuny **10.10** Tańcząca ze światem **10.50** Szansa na sukces. Opole 2027 **11.55** To jest grane **12.25** Prywatne życie zwierząt **13.00** Daję słowo – Maciej Orłoś **14.00** Postaw na milion **15.45** Moje przeboje **16.20** Jeden z dziesięciu **17.35** Koło fortuny **18.10** Domowe patenty **18.20** Szansa na sukces. Opole 2027 **19.25** Europa da się lubić – nowe pokolenie **20.30** Historia literatury według Kabaretu Moralnego Niepokoju **22.35** Postaw na milion **23.35** Jaka to melodia?

Planete+

10.20 Najdziksze ostępy Europy **11.20** Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią **12.30** Na targach świata **13.05** Polska z góry. Nad wodą **13.35** Krajobrazy świata **14.45** W obronie rodziny **15.50** Bucket – historia pewnego Iwiątka **17.00** Lamparty z Parku Yala na Sri Lance **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.40** Polska z góry. Naj... w Polsce **19.40** Céline Dion. Tak rodzi się gwiazda **20.50** Johnny Depp. Wieczny buntownik **22.00** Karl Lagerfeld. Objawienie **23.05** Opowiedz nam Iggy

BBC Earth

8.00 Azja **9.10** Błękitna planeta: morze trosk **10.15** Attenborough i największy dinozaur świata **11.25** Amerykańskie Południe **12.30** W okowach mrozu **15.35** Planeta Ziemia III **17.40** Dziki połów: nieznane wody **18.35** Pewnego razu w kosmosie **19.45** Układ Słoneczny **20.55** Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem **22.10** W okowach mrozu **23.10** Attenborough i największy dinozaur świata **0.20** Jenningsowie kontra Alzheimer **1.35** Chirurdzy: kwestia życia i śmierci

Discovery Channel

8.00 Alaska w budowie **9.00** Gorączka złota **11.00** Celnicy na straży Danii **12.00** Kroniki policyjne: Szwecja **13.00** Złomowisko PL **15.00** Celnicy na straży Niemiec **16.00** Przystanek Bieszczady **17.00** Wyzwanie: przetrwanie **18.00** Człowiek kontra niedźwiedź **19.00** Fani czterech kółek: w trasie **21.00** Najniebezpieczniejszy zawód świata **22.00** Alaska w budowie **23.00** Akta ekspedycji **0.00** Nowi badacze UFO **1.00** NASA – archiwum tajemnic **2.00** Łowcy staroci

TVN Turbo

9.00 Jeździć, obserwować **9.45** Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia **10.15** Naprawy nie do naprawy **11.00** Ciężarówką przez Malezję **12.00** Po raz trzeci. Sprzedane! **12.45** Kupione, zrobione, sprzedane **13.45** Wojny samochodowe **15.45** Polski supersamochód **16.30** Z drugiej ręki **17.15** Jeździć, obserwować **18.00** Zawodowi handlarze **18.45** Co tu się odjechało? **19.15** Mobilni mechanicy **20.40** Zawodowi handlarze **22.10** Jeździć, obserwować **23.40** The Grand Tour

TVN Style

7.45 Dzień Dobry TVN **11.25** Kuchenne rewolucje: Mroków – Bistro Kociołek **12.25** Jestem z Polski **14.25** Ostre cięcie **16.00** Nowa Szelągowska **17.00** Zgłoś remont – spełniamy marzenia **18.00** Pokukładani **19.00** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Sielsko Anielsko", Sieradz / Bar „Czerwony kapturek", Poznań **21.05** Teraz one **21.40** Top Model **23.15** Love the Look **0.15** Seks bez tajemnic **1.15** Zagadki seksualności **1.55** Tu jest pięknie **2.40** Wiem, co jem i wiem, co kupuję

Romance TV

8.25 ★★★ Inga Lindström: Na zawsze Vickerby – film obyczaj. Szwecja/Niemcy 2007 **10.20** ★★ Rosamunde Pilcher: Miłość to najlepsza terapia – romans Niemcy 2023 **12.15** ★★★ Rosamunde Pilcher: Lato nad morzem – film obyczaj. Niemcy 1995 **14.05** Statek marzeń: Nusantara **16.05** ★★★ Twój idealny rok – kom. Niemcy 2024 **18.00** Krawcowa z Madrytu (7, 8) **20.00** Weiss & Morales (4) **21.55** Wydział zabójstw Stambuł **23.50** ★★★ Rzeka życia – dramat Niemcy 2014

TVN Fabuła

6.30 Po drugiej stronie kamery **7.30** Seriaale Top 5 **7.45** Magda M. (2-4) **10.45** ★★★ Narodziny – dramat USA 2006 **12.55** ★★★★ Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć – film przyg. W. Bryt./USA 2016 **15.45** ★★★ Lassie: Nowe przygody – film przygodowy Niemcy 2023 **17.45** ★★★ Godzilla kontra Kong – film sf USA 2021 **20.00** ★★★★ Teściowie – kom. Polska 2021 **21.45** ★★★ Mortal Kombat – film sf USA/Australia 2021 **0.15** ★★★ Na własną rękę – film sens. USA/Meksyk 2002

AMC

6.00 ★★★ Nic nie widziałem, nic nie słyszałem – kom. krym. USA 1989 **8.05** ★★★★ Robin Hood: Faceci w rajtuzach – kom. USA/Fr. 1993 **10.10** W 80 dni dookoła świata (1-3) **16.10** ★★ Poza zasięgiem – film sens. USA/Polska 2004 **17.50** ★★ Porwanie – thriller USA 2011 **20.00** ★★★ Strażnik czasu – film sf USA/Jap. 1994 (s.11) **22.00** ★★★ Krocząc wśród cieni – film sens. USA 2014 **0.30** ★★★★ Porachunki – kom. krym. W. Bryt. 1998 **2.45** ★★★ Dzikie żądze – dramat USA 1998

BBC First

5.00 Co ludzie powiedzą? (4, 1) **6.00** Z pamiętnika położnej (1, 2) **7.50** Co ludzie powiedzą? (3-6) **10.30** Morderstwa w Midsomer (14, 15) **12.35** Ojciec Brown (5-7) **15.35** Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi (7, 8) **17.35** Z pamiętnika położnej (6) **18.45** Śmierć z dala od palm (5) **19.55** Śmierć pod palmami (3) **21.00** Zbrodnie na Szetlandach (2) **22.20** Milczący świadek (1, 2) **0.40** Zaginiona (3) **1.35** Koroner (9) **2.20** Morderstwa w Midsomer (15)

TTV

DVB T

8.45 Gogglebox. Przed telewizorem **9.45** Express **10.05** Gogglebox. Przed telewizorem **11.05** Nic do zgłoszenia **12.05** Zakup w ciemno Extra **12.35** Zakup w ciemno **15.45** Express **16.05** Idź na całość **17.05** Usterka **17.45** Express **18.05** Sport **18.10** Zakup w ciemno Extra **18.45** Damy i wieśniaczki. PL **19.45** Express **20.00** Zakup w ciemno **21.00** Gogglebox. Przed telewizorem **22.00** Nasi w mundurach **23.00** Gogglebox. Przed telewizorem **1.20** Diabelnie boskie

Fokus TV

DVB T

6.05 48 h. Zaginieni (2) **7.00** Rolnicy. Podlasie **9.00** Epoka lodowcowa – mroźna planeta **11.00** Niezwykłe pociągi **13.00** Rolnicy. Podlasie **16.00** Najpiękniejsze domy na wsi **17.00** Nowe tajemnice Trójkąta Bermudzkiego **18.00** Pompeje: Życie w rzymskim mieście **19.00** Jak to wyjaśnić?: Trop w sprawie UFO, yeti na kamerze i zaginione miasto z Zatoki Meksykańskiej **20.00** Największe śledztwa CBSP **22.00** Pogromcy mafii **0.00** Najgorsze więzienia świata **1.00** Rolnicy. Podlasie

National Geographic

8.00 Największe katastrofy budowlane **10.00** Katastrofa w przestworzach: Tragiczny lot czarterowy / Śmiertelne kłamstwo / Norweski koszmar / Podejście w ulewie / Błąd w obliczeniach / Chaos w kabinie **16.00** Najniebezpieczniejsze drogi Europy: chaos **18.00** Najdziwniejsze przedmioty (s.11) **19.00** Ukryte pod miastami **20.00** David Blaine: świat pełen wyzwań **21.00** Procesy czarownic: prawdziwe historie **22.00** Szlakiem przeklętych miejsc **23.00** Miłość w sieci oszustów

Nat Geo Wild

9.00 Gredos: król gór **10.00** Wspaniałe Filipiny **11.00** Oko w oko z dziką naturą **12.00** Critter Fixers – zwierzęcy cudotwórcy **13.00** Afrykańska rzeka widmo **14.00** Sekretne życie pszczół **15.00** Australijskie maluchy **17.00** Pieśń lasu deszczowego **18.00** Życie w Karpatach **19.00** Najdziwniejsze cuda ewolucji **20.00** Europa z powietrza **21.00** Walki zwierząt: Śmiertelne pułapki **22.00** Królestwo drapieżników: Szczenięta **23.00** Europa z powietrza: Belgia **0.00** Niezwykły dr Pol

Metro

6.20 Tajlandia według Jarka Nowaka **6.50** Gorączka złota **8.45** Klan z Alaski **11.55** Złomowisko PL **13.55** Makłowicz w drodze **15.15** Farma Clarksona **16.15** Azja Express **17.55** Kryminalni (13, 1) **20.10** ★★★ Król życia – kom. Pol. 2015, reż. Jerzy Zieliński, wyk. Robert Więckiewicz **22.15** Detektywi. Na zlecenie (25) **23.00** Koszykówka: NBA: Orlando Magic – Washington Wizards **1.20** Kuba Wojewódzki **2.25** Szkoła (704) **3.25** Nowa Maja w ogrodzie **4.35** Szpital (979)

TVP Historia

DVB T

9.15 Czterej pancerni i pies (2) **10.20** Odnaleźć zaginione **10.50** Wszystkie kolory świata **11.50** Świat w filiżance herbaty **12.55** Era przyrody **14.00** Ex libris **14.30** ★★★ U Pana Boga za miedzą – kom. Polska 2009 **16.25** Felieton **16.35** Jeden dzień w Warszawie. ABBA w Polsce **17.30** Daleko od szosy (3) **18.55** Obłoki śmierci. Bolimów 1915 **20.10** Zbrodnie sprzed lat **21.05** ★★★★ Zaklinacz deszczu – dram. USA 1997 **23.25** ★★★ Ferrari – film biogr. W. Bryt./Wł. 2023

TVP Dokument

DVB T

10.55 Orlando – światowa stolica rozrywki **12.00** Opowieści o niedźwiedziu (s.11) **13.00** Lena na Kaukazie **13.30** Pociąg do Polski **14.00** Fascynujące migracje **15.00** Abruzja – klejnot Włoch. Dzika natura **16.05** Misja SolarStratos **17.10** Weekendowe wypady z Greggiem Wallace'em **18.00** Lokalsi **19.00** Kino Muranów **20.10** The Beatles na Stadionie Shea: tamte słowa, tamten dzień **21.45** Camp Century – zimna wojna pod lodem (s.2) **22.45** Pasja według Agnieszki

Zoom TV

6.00 Kobra – oddział specjalny (11, 12) **8.00** Jakubiak rozgryza Polskę **9.35** Wojciech Cejrowski – boso przez świat **12.50** Sensacje XX w. **15.00** ★★★ Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy – komedia muzyczna Polska 1978 **17.20** O włos od śmierci **18.50** ★★★★ Gang Olsena wpada w szał – kom. krym. Dania 1976 **21.00** ★★★ Och, Karol – kom. Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński **23.00** Adam szuka Ewy VIP. Holandia **0.00** Magia nagości. Polska

TLC

8.00 Wspólne życie XXL **9.00** Rubiales Vs Hermoso – pocałunek Pucharu Świata **10.00** Salon sukien ślubnych Goka: Wielka Brytania **11.00** Siostry wielkiej wagi **12.00** Wiza na miłość: pierwsze spotkanie **16.00** Kiedy dzieci mają dzieci **18.00** Zaginieni **20.00** Wiza na miłość: na odwrót **22.00** Cztery żony i mąż **23.00** Dr Pryszczylla **0.00** Moje koszmarne stopy: Kłopoty z bąblami **1.00** Wiza na miłość: na odwrót **3.00** Cztery żony i mąż **4.00** Salon sukien ślubnych

Nowa TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.30** Interwencja – taka jest Polska **8.20** Frieren. U kresu drogi: Aura Gilotyna / Potężna magini **9.30** Dragon Ball Super **11.00** Nowa rewia kabaretowa **15.00** Miodowe lata: Idol / Obiecujący młody człowiek / Napad / Koniec świata / Płyn na porost włosów **19.00** Śmierć pod palmami (5-8, 1) **0.00** Ślad (95): Śmiertelna fantazja **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (25, 26) **5.00** Pod lupą

WP

DVB T

6.00 Ucieczka na wieś **7.00** Morderstwa w Midsomer (4) **9.10** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (4) **11.00** Pogoda **11.10** Wariaci za kierownicą **12.10** Pokochaj lub sprzedaj – Quebec **13.05** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **15.00** Policjanci w akcji **16.00** Policjanci z sąsiedztwa **16.55** Pogoda **17.00** Policjanci z sąsiedztwa **21.00** Strażacy z sąsiedztwa **21.50** Pogoda **22.00** Impreza z Mistrzami Kabaretu **23.00** Mistrzowie kabaretu: Michał Wójcik / Kabaret Ani Mru Mru

Marzyciel

Znajomość z Daviesami jest dla pisarza inspiracją do stworzenia Piotrusia Pana

PARAMOUNT 15:30 ★★★★

Przeżywający kryzys twórczy pisarz James Matthew Barrie spotyka czarującą wdowę

FILM

Sylvię Llewelyn Davies i jej synów. Znajomość przeradza się w przyjaźń, a potem w miłość. Barrie jest żonaty, dlatego otoczenie sceptycznie odnosi się do jego relacji z wdową.

Harry Potter i kamień filozoficzny

Wielka przygoda Harry'ego rozpoczyna się w dniu jego jedenastych urodzin

TVN 19:45 ★★★★

Harry dowiaduje się, że jest synem dwojga potężnych czarodziejów i że on sam również ma

FILM

nadzwyczajne zdolności magiczne. Otrzymuje zaproszenie do elitarnej szkoły magii i czarodziejstwa, gdzie poznaje nowych przyjaciół i odkrywa tajemnicę kamienia filozoficznego.

Strażnik czasu

Max musi cofnąć się w czasie. Ma nadzieję, że uda mu się także zapobiec śmierci żony

AMC 20:00 ★★★

Max pracuje dla tajnej agencji kontrolującej podróże w czasie. Wpada na trop skorumpowa-

FILM

nego polityka manipulującego przeszłością, by przejąć kontrolę nad przyszłością. Rozpoczyna się wyścig z czasem, którego stawką jest nie tylko jego życie, ale i los całego świata.

Red 2

Marzenia o życiu pełnym emocji mogą się czasem spełnić i być bardzo niebezpieczne

TVP 1 21:25 ★★★

Były agent CIA Frank żyje w związku z Sarah. Jej marzenie o niebezpiecznej przygodzie spełnia się za sprawą skradzionej broni Night-

FILM

shade. Panuje przekonanie, że Frank i jego były partner Marvin są w posiadaniu urządzenia nuklearnego, które wielu chciałoby zdobyć. MI6 wydaje na nich wyrok śmierci.

DOKUMENT

Opowieści o niedźwiedziu

O tych zwierzętach opowie znany leśnik Kazimierz Nóżka

TVP DOKUMENT 12:00

Bieszczady potrafią zachwycić widokami o każdej porze roku. A gdy na horyzoncie pojawią się niedźwiedzie oraz Kazimierz Nóżka, to aż chce się rzucić wszystko i po prostu tam pojechać. Zobaczymy unikatowe ujęcia bieszczadzkich niedźwiedzi podczas miłosnych uniesień, wychowywania młodych, zabawy czy wspinania się na drzewa.

DOKUMENT

Najdziwniejsze przedmioty

W muzeach i laboratoriach kryją się bardzo tajemnicze obiekty

NATIONAL GEOGRAPHIC 18:00

Analiza maski Tutanchamona ujawnia, że wykryte na niej imię faraona mogło zastąpić inne, jakby próbowano zatrzeć czyjąś tożsamość. Kolejna zagadka dotyczy tajemniczych konstrukcji z drewna, lin i prochu, odkrytych w Ameryce Północnej w czasie II wojny światowej. Rozwiązania wymaga też tajemnica pewnej butelki z Londynu

eprasa.pl b5b995298e

TVP 1

Zaraz wracam

7.00 Msza św. w Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** Polskie parki narodowe (18) **9.00** U Pana Boga w ogródku (12) **9.55** Ojciec Mateusz (335) **10.55** Komisarz Alex (332) **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Taize – Dom serca **13.10** Dzika Skandynawia (2) **14.05** Opowieści o niedźwiedziu **14.25** Rolnik szuka żony. Odwiedziny (11) **14.45** Alternatywy 4 (4)

16.00 Zaraz wracam (182-opis, 183) – serial Polska 2026
Karolina wraca po wyczerpującym przesłuchaniu w CBŚ i kategorycznie żąda od Janka, by zerwał kontakty ze swoją matką. Wiktoria wpada w panikę na wieść, że ciężarna Zuza nie wróciła na noc do Sary.
17.00 Teleexpress
17.35 Daję słowo – Maciej Orłoś: Prof. Jerzy Bralczyk
18.25 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (16)
18.40 Jaka to melodia?
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.25 Rolnik szuka żony (12)
21.25 Rolnik szuka żony. Odwiedziny (12)
21.50 Miłość w Nowym Jorku ★★★ – dram. USA 2000 (s.15)
Reż. Joan Chen, wyk. Richard Gere, Winona Ryder, Anthony LaPaglia
23.45 Red 2 – komedia kryminalna ★★★ USA/Francja/Kanada 2013
Reż. Dean Parisot, wyk. Bruce Willis, John Malkovich, Mary-Louise Parker
1.45 Ostatnia walka Apacza ★★★ – western USA 1954

TVP 2

Na noże

5.10 Barwy szczęścia (3449, 3450) **6.25** M jak miłość (1960) – serial Polska 2026 **7.30** Pytanie na śniadanie – program infor.-publicyst.**10.30** Domowe patenty (21) **10.35** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka (79) – program eduk. Polska **11.10** The Voice of Poland (17): Live – program rozryw. Polska 2026 **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.10 Szansa na sukces. Opole 2026: Kasia Stankiewicz
16.10 Europa da się lubić – nowe pokolenie (12) – teleturniej, prowadzenie Katarzyna Zielińska
17.15 Tak to leciało! – teleturniej
18.15 Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej
19.10 Kocham Cię, Polsko! – quiz
20.45 Na noże – komedia ★★★★ kryminalna USA 2019
Reż. Rian Johnson, wyk. Daniel Craig, Chris Evans, Michael Shannon
Słynny detektyw musi wyjaśnić tajemnicze okoliczności śmierci autora kryminałów. Benoit Blanc od początku wie jedno – wszyscy członkowie szalenie dysfunkcyjnej rodziny Thrombeyów są podejrzani.
23.00 Kwiatki polskie duże (20) – magazyn publicystyczny
0.00 Dzień z życia artysty (18): Stanisław Baj
0.40 Matylda (7) – serial kostiumowy Polska 2024
1.35 Syn (3, 4) – serial USA 2017
3.15 Baby Boom, czyli Kogel mogel 5 – komedia ★★★ obyczajowa Polska 2024

Polsat

Spadkobiercy

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień **8.00** Halo tu Polsat – program informac.-publicystyczny **10.45** Ewa gotuje (588) **11.25** Rybki z ferajny – film anim. USA/Francja/Korea Połud. 2004, dub. Cezary Pazura, Jarosław Boberek, Joanna Trzepiecińska **13.05** Jak wytresować smoka 3 – film anim. USA/Jap. 2019, dub. Grzegorz Drojewski, Julia Kamińska, Wojciech Machnicki

15.25 LEGO Masters. W drodze (3) – program rozrywkowy
16.30 Awantura o kasę – teleturniej, prowadzenie Krzysztof Ibisz
17.40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (17) – program muzyczny Polska 2026
18.50 Wydarzenia
19.35 Być gwiazdą
19.55 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami – program rozrywkowy
22.55 Spadkobiercy ★★★★ – komediodr. USA 2011
Reż. Alexander Payne, wyk. George Clooney, Patricia Hastie, Shailene Woodley
Żona Matta ulega wypadkowi i zapada w śpiączkę. Dotąd to ona zajmowała się domem i wychowaniem ich córek. Opiekę nad zbuntowaną nastoletnią Alex i młodszą Scottie przejmuje teraz Matt, który nie bardzo wie, jak sobie radzić.
1.35 Ted – komedia USA 2012 ★★★★
Reż. Seth MacFarlane, wyk. Mark Wahlberg, Mila Kunis, Seth MacFarlane
3.50 Kabaretowa Ekstraklasa
4.40 Disco gramy!

TVN

Harry Potter i Komnata Tajemnic

5.50 Uwaga! (7761) **6.10** Kuchenne rewolucje: Żnin, bar „Chicken Go" **7.10** Magda gotuje Internet (4) **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Unboxing – Wielkie otwarcie (6) **12.05** Co za tydzień (1270) **12.50** Kuchenne rewolucje: Żerczyce – Kukuryykuu **14.00** Studio **14.20** Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce: 2. konkurs ind. na skoczni HS 142 – 1. seria

15.20 Studio Pucharu Świata
15.30 Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce: 2. konkurs indywidualny na skoczni HS 142 – 2. seria
16.20 Studio Pucharu Świata
16.45 Asterix podbija Amerykę – film anim. Niemcy/Fr./Hiszpania/USA/W. Bryt./Kanada/Dania/Jap. 1994
18.30 Niezwykłe Stany Prokopa – serial dok. Polska 2026
19.00 Fakty
19.45 MasterChef – show
21.35 Harry Potter i Komnata Tajemnic ★★★★ – film przygod. W. Bryt./USA 2002
Reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson
Hogwart nie jest już bezpieczny i profesor Dumbledore musi przyznać, że w murach akademii czai się zło. Na ścianie pojawia się napis obwieszczający, że legendarna komnata tajemnic została otwarta.
1.05 Robin Hood: Początek ★★★ – film przyg. USA 2018
3.30 Superwizjer
4.05 Uwaga! – magazyn
4.20 Down the road (6)

TVN 7

Jack Reacher: Nigdy nie wracaj

6.50 New Looney Tunes (10, 11) **7.20** ★★★ Gremliny II – film sf USA 1990 **9.25** Top Model (13) **11.05** Ukryta prawda (1639-1642) **15.10** Szpital św. Anny (142, 143) **17.10** Detektywi (338) **18.10** ★★ Akademia policyjna IV: Patrol obywatelski – kom. USA 1987, reż. Jim Drake, wyk. Steve Guttenberg **20.00** ★★★ Jack Reacher: Nigdy nie wracaj – film krym. USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick, wyk. Tom Cruise **22.40** ★★★ Miasto złodziei – dramat USA 2010, reż. Ben Affleck, wyk. Ben Affleck **1.05** ★★★ Dziewczyna moich koszmarów – kom. rom. USA/Meksyk 2007, reż. Bobby Farrelly, Peter Farrelly, wyk. Ben Stiller

TV Puls

6.00 Taki jest świat (47) **6.35** Kobra – oddział specjalny (7) **7.35** Don Matteo: Boski detektyw (17, 18) **9.40** Rodzinny interes (45, 46) **11.35** ★★★ Szklanką po łapkach – komedia USA 1996 **13.25** ★★★ Need for Speed – film sens. USA/Indie 2014 **15.55** ★★ Blondynka w koszarach – kom. obycz. USA 2008 **17.55** ★★★ Niemożliwe – film kat. USA/Hiszp./Tajland. 2012 **20.00** ★★★ Diablo – film sens. USA 2025 **22.00** ★★★★ Terminator 2: dzień sądu – film sf USA 1991 **0.55** ★★ Syberia – film krym. Niemcy 2018

Puls 2

7.00 Taki jest świat (47) **7.25** Aukcja w ciemno (17-19) **8.55** Wojciech Cejrowski. Boso – Meksyk/Paragwaj (1-3) **10.35** ★★★ Hibernatus – komedia Fr./Wł. 1969 **12.20** ★★★★ Gamoń – kom. Hiszp./Fr./Wł. 1965 (s.15) **14.40** ★★★ Kapryśny książę – film fant. Czechy 2022 **16.40** ★★★ Zaczarowany nos – film fant. Niemcy 2021 **18.45** ★★★ Duch w butelce – film fant. Niemcy 2021 **20.00** ★★★ Akt odwagi – film sens. USA 2012 **22.05** ★★★ Wojna Harta – dram. USA 2002 **0.30** Dzielnica strachu (139)

TVP Polonia

7.30 Pytanie na śniadanie **10.30** Świętokrzyskie krajobrazy (3) **10.55** UNESCO: Skarby Polski (11) **11.25** Makłowicz w podróży (132) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę **13.00** Msza święta z kościoła pw. św. Jerzego w Rydułtowach **14.15** Studio Betclic 1. Ligi **14.20** (L) Piłka nożna: ŁKS Łódź – Lechia Gdańsk **17.00** Teleexpress **17.25** M jak miłość (1951) **18.20** Do śmiechu! (62) **19.10** Laskowik & Malicki (9) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.20** Komisarz Alex (305) **21.15** ★★★ Planeta singli – kom. Pol. 2016, reż. Mitja Okorn, wyk. Maciej Stuhr **23.30** Gabi Drzewiecka zaprasza **0.25** Muzeum polskiej piosenki (118)

TV Trwam

11.45 Solidarność – narodziny wolności **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym Leonem XIV **12.15** Papież Polak do rodaków **12.40** Posłani **14.05** Akwarelowy dotyk świętych **14.15** Miasteczko na rozdrożu (2) **15.00** Wieś to też Polska **16.10** Koncert życzeń **16.50** Mateczniki polskości **17.00** Natura et Homo **17.30** Sól Ziemi **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Baśniowy teatr lalek **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski **21.45** Stan bezpieczeństwa państwa **22.00** Mocni Jego mocą **22.30** Muzyczne chwile **22.45** Jak wygrać małżeństwo? **23.00** Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej **23.30** Tam, gdzie Bóg płacze **0.10** Informacje

TVP Kultura

8.00 Nabożeństwo luterańskie w Warszawie **9.00** Cykl adwentowy (1) **9.15** Wspólny dom (43) **9.55** Pamiętniki Sherlocka Holmesa (6) **11.00** Pan wzywał, Milordzie? (4) **12.05** Teatr TV: Dziób w dziób – spektakl Polska 2019 **13.05** ★★★★ Cyd – film przyg. USA/Wł. 1961 **16.10** Czterdziestolatek (16) **17.15** Studio Kultura – niedziela z... **18.10** Violetta – taka jestem – Koncert Violetty Villas (s.2) **19.15** Violetta Villas śpiewa dla zakochanych **20.00** ★★★ Lucie Aubrac – dram. Fr. 1997, reż. Claude Berri, wyk. Carole Bouquet **22.10** Porozmawiajmy szczerze (33) **22.50** Niebezpieczne życie Paula Gauguina – film dok. W. Bryt. 2019 **0.00** Bestie wokół nas – film anim. **0.10** Zasoby ludzkie – film anim.

Super Polsat

6.05 Wydarzenia 21:50 **6.40** SuperLudzie (40) **7.15** Były sobie Ameryki (2-6) **10.00** Pokochaj lub sprzedaj (3) **11.00** ★★★ Ania z Zielonego Wzgórza – film przyg. Kan. 2016 **12.50** ★★ Słyszeliście o Morganach? – kom. romant. USA 2009 **15.00** ★★★★ Wojna o planetę małp – film sensac. USA/Kan./Nowa Zel. 2017 **18.00** Pokochaj lub sprzedaj (4) **19.00** Randka w ciemno (10, 11) **21.00** ★★★★ Zawód szpieg – film sensac. USA/W. Bryt./Niemcy/Jap./Fr. 2001, reż. Tony Scott, wyk. Robert Redford **23.40** ★★★★ Desperado – film sensac. USA/Meksyk 1995, reż. Robert Rodriguez, wyk. Antonio Banderas **1.50** Backdoor – Wyjście awaryjne (9) **2.20** Randka w ciemno (10) **3.20** Złomiarze (3)

TV 6

6.00 Columbo (16, 17): Słodka, lecz śmiertelna / Koneser win – serial krym. USA 1973 **9.35** Poirot (1): Tajemnice błękitnego ekspresu – serial krym. W. Bryt. 2005 **11.50** ★★★★ Władcy umysłów – film sf USA 2011, reż. George Nolfi, wyk. Matt Damon, Emily Blunt (s.3) **14.00** Policjantki i policjanci (311-314) **18.00** Strażnik Teksasu (4, 5): Anioł zemsty / Wielkie zmiany – serial sensac. USA 2000 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (93, 94): Siła ciążenia / Martwa cisza – serial krym. USA 2006 **22.00** Kości (235, 236): Nadzieja mimo horroru / Mózg bota – serial krymin. USA 2017 **0.00** ★ Cudzoziemiec – film sens. USA/Polska 2003, reż. Michael Oblowitz, wyk. Steven Seagal, Max Ryan **2.00** Krejzi Patrol (14)

TV 4

6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (467) **6.55** Najdziwniejsze domy świata (3) **8.00** Największy pies świata – film dok. **9.00** A na deser... (22) **9.15** Galileo (1230, 1231) **11.15** Mini Galileo (31, 215) **11.55** ★★★★ Powrót do przyszłości II – film przygod. USA 1989, reż. Robert Zemeckis, wyk. Michael J. Fox, Christopher Lloyd, Lea Thompson **14.20** ★★★ Godzilla – film sens. USA/Jap. 1998 **17.05** ★★★ Lot 93 z Newark – film sens. Kan./USA 2006 **19.00** Uroczysko (235, 236) **20.00** Sprawiedliwi. Trójmiasto (205-208) **0.00** STOP Drogówka (387) **1.00** Hitler: mroczny urok dyktatora (3) – serial dok. **3.10** SuperLudzie Extra (31) **3.25** Lubię Disco! (310) **4.25** Top 10 lista przebojów (2975)

Teraz możesz widzieć wszystko w MAKSYMALNYM POWIĘKSZENIU!

REKLAMA

ZAMÓW! ZA 87 zł

BIG Vision
Magnifying Glasses

Odczytywanie recept, rachunków, ulotek leków czy programu TV sprawia Ci trudność? Denerwujesz się, że nawleczenie igły na nitkę, przyszycie guzika czy przykręcenie śrubki zabiera Ci zbyt dużo czasu? Twoje oczy męczą się od czytania drobnego druku w gazecie, przepisów w książce kucharskiej czy SMS-ów w telefonie?

JUŻ DZIŚ SPRAW SOBIE NOWE *MULTIFUNKCYJNE LUPO-OKULARY!*

Powiększające lupo-okulary są ultralekkie i wygodne w noszeniu. Dzięki elastycznym oprawkom dopasowują się zarówno do kobiecej, jak i męskiej głowy. Uniwersalny rozmiar i przedłużone zauszniki umożliwiają **założenie lupo-okularów na okulary korekcyjne,** co dodatkowo poprawia komfort użytkowania. Nosząc je, możesz zobaczyć nawet **najdrobniejsze szczegóły w maksymalnym powiększeniu 160%,** bez konieczności trzymania szkła powiększającego!

Dzięki temu **zawsze masz wolne ręce,** więc swobodnie i bez wytężania wzroku możesz:

- ✔ **czytać książki** i gazety, rozwiązywać krzyżówki;
- ✔ **odczytać etykietę na leku,** instrukcję obsługi, paragon, receptę, wiadomość SMS;
- ✔ **szyć, haftować,** malować, majsterkować;
- ✔ **nawlec igłę,** wyciągnąć drzazgę, przykręcić śrubkę, obciąć paznokcie…

Lupo-okulary świetnie sprawdzą się zarówno przy codziennych czynnościach w domu, jak i podczas wizyty **w sklepie, banku czy urzędzie.** Mogą być również bardzo przydatne dla jubilerów, zegarmistrzów, elektroników i hobbystów, którzy wykonują prace wymagające szczególnej precyzji!

Każdy detal staje się czytelny!

SUPERPOWIĘKSZENIE 160%

OFERTA TELEFONICZNA!

Masz szansę otrzymać powiększające multifunkcyjne lupo-okulary **za 87 zł!**
Oferta ważna do wyczerpania zapasów.
Ekspresowa i bezpieczna dostawa kurierem prosto do rąk własnych – 23 zł!

tel. 61 300 38 75

Pon.-pt. 8:00-20:00, sb. i niedz. 9:00-20:00
(Standardowy koszt połączenia telefonicznego dla danego operatora)

Producent: Globadvise Holding LTD 76 King Street, Manchester M2 ANH, Wielka Brytania; contactpl@globadvice.info

TWT Group Sp. z o.o., Marszałkowska 58, 00-545 Warszawa. Szczegóły oraz informacje dotyczące procedury zwrotów i reklamacji dostępne są pod adresem: https://info-for-customers24.com/statute/pl/.

eprasa.pl b5b995298e

Ale Kino+

6.30 Polska z góry **7.00** Czarna woda – film krótkom. Polska 2023 **7.25** Grantchester (7, 8) **9.30** ★★★ Storm – dramat Norwegia 2022 **11.20** Sprawa nierozwiązana (6-10) **13.50** ★★★ Pies przed sądem – kom. Szwajc./Fr. 2024 **15.30** ★★★ Pęknięte lustro – kom. krym. W. Bryt. 1980, reż. Guy Hamilton, wyk. Angela Lansbury, Elizabeth Taylor (s.15) **17.40** ★★★★ P.S. Kocham Cię – melodr. USA 2007 **20.10** Crá. Torfowiska (1-6) **2.15** Król (5) **3.40** ★★★ Żurek – dramat Polska 2003

Kino Polska

8.00 ★★★ Milion za Laurę – kom. Pol. 1971 **10.00** ★★★ Dziewczyna szuka miłości – film obycz. Pol. 1938 **11.40** ★★★★ Poszukiwany, poszukiwana – kom. Pol. 1972 **13.35** ★★★★ Rozmowy kontrolowane – kom. Pol. 1991 **15.40** ★★★★ Tam i z powrotem – film sens. Pol. 2001 **17.50** ★★★ Orzeł. Ostatni patrol – dram. Polska 2022 **20.00** ★★★ Niepokonani – dramat hist. USA/Emir. Arab./Polska/Indie/Arab. Saud. 2010 (s.15) **22.50** Tama **23.30** ★★★★ Dzień świra – kom. Polska 2002

Polsat Film

9.55 Jeźdźcy smoków: Na końcu świata **10.55** Kung Fu Panda: Święta, święta i Po – film anim. **11.30** Pada Shrek – film anim. **12.00** Epoka lodowcowa – film anim. **13.40** ★★★ Ace Ventura: Zew natury – kom. USA 1995 **15.40** ★★★ Kowboje i obcy – western USA/Indie 2011 **18.00** ★★★ Robin Hood: książę złodziei – film przygod. USA 1991 **21.00** ★★★ Bad Boys – kom. sens. USA 1995, reż. Michael Bay, wyk. Will Smith **23.30** ★★ Futro z misia – kom. Polska 2019 **1.40** Ślad (6)

Stopklatka

DVB T

6.00 Komisarz Rex (8-11) **10.00** Hudson i Rex (6-8) **13.00** Komisarz Montalbano (36) **15.35** ★★★ Ucieczka z Pretorii – thriller Australia/RPA/W. Bryt./USA/Niemcy 2020 **17.40** Czterej pancerni i pies (1, 2) **20.00** ★★★ Złe mamuśki 2: Jak przetrwać święta – kom. USA 2017, reż. Jon Lucas, Scott Moore, wyk. Mila Kunis **22.05** ★★★ Na układy nie ma rady – kom. Pol. 2017 **23.55** ★★★ Komedia małżeńska – kom. Polska 1993 **2.05** ★★★ Prywatne śledztwo – film sens. Polska 1986

Canal+ Premium

9.00 ★★ Zmiennokształtni 2 – film fantasy Niemcy 2026 **10.40** ★★★★ To był zwykły przypadek – thriller Fr./Luks./Iran/USA 2025 **12.25** ★★★ Listy do Julii – kom. rom. USA 2010 **14.10** The Office PL (7, 8) **15.10** ★★★★ Kopnięci w czasie – kom. Fr./Belg. 2025 **16.55** Wstęp **17.25** (L) Piłka nożna: Legia Warszawa – Wieczysta Kraków **19.35** ★★★ Pompeje – film kat. USA2014 **21.25** ★★★ Samotnik – film sensac. W. Bryt. 2026 **23.10** ★★★ Przyjmij/Odrzuć – thriller USA/Irlandia 2025

HBO

8.45 ★★★★ P.S. Kocham Cię – melodramat USA 2007 **10.50** ★★★ Eleanor Wspaniała – dramat USA 2025 **12.30** Fantastyczny Pan Lis – film anim. W. Bryt./USA 2009 **13.55** Żywiciel rodziny – kom. USA 2026 **15.35** ★★★★ La Grazia – dramat Wł. 2025 **17.45** ★★★★ Bohemian Rhapsody – film biograf. USA/W. Bryt. 2018 **20.00** Po polowaniu – thriller USA/Wł. 2025 **22.15** ★★★★ Batman – film sens. USA 2022 **1.05** ★★★★ Dotyk – dramat Isl./W. Bryt. 2024 **3.00** Pozłacany wiek (5)

Paramount

6.00 Pingwiny z Madagaskaru **8.00** ★★★ Mali agenci – kom. USA 2001 **9.55** ★★★★ Marzyciel – film biogr. USA/W. Bryt. 2004 **12.05** ★★★★ Dirty Dancing – film muz. USA 1987 **14.25** ★★★ Zaginione miasto – kom. USA 2022 **16.50** ★★★ Wielki Gatsby – dramz USA 1974 (s.15) **20.00** ★★★★ Dungeons & Dragons: Złodziejski honor – fant. USA 2023 **23.00** ★★★★ Ciche miejsce 2 – horror USA 2020 **0.50** ★★★ Eurotrip – kom. USA 2004 **2.50** ★★★★ The Northman – film przyg. USA 2022

Polsat 2

6.30 Sekrety rodziny **7.30** Z klimatem i z pasją **8.00** Sekrety rodziny **9.00** Trudne sprawy **14.00** Zawód: Glina **17.00** Nasz nowy dom **18.10** Sekrety rodziny **20.10** ★★★ Metro strachu – film sensac. USA/W. Bryt. 2009, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington, John Travolta **22.30** ★★ Snajper III – film sensacyjny USA 2004, reż. P.J. Pesce, wyk. Tom Berenger, Byron Mann **0.10** Bracia (8) **1.20** Wydarzenia **2.00** Świat według Kiepskich (35) **2.30** Super-Ludzie **3.05** #JesteśmyDlaDzieci

TVP Seriale

5.50 Zmiennicy (6) **6.55** Na sygnale (958-961) **9.10** Stawka większa niż życie (12, 13) **11.30** 07 zgłoś się (2, 3) **13.35** Ojciec Mateusz (38, 39) **15.25** Komisarz Alex (332) **16.30** Ranczo (75): Kontrrewolucja **17.30** 07 zgłoś się (4, 5) **19.45** Ojciec Mateusz (462, 40-41): Paragraf 130 / Wybory / Zbrodnia w bibliotece **22.30** Ranczo (76, 77) **0.15** Rodzinka.pl (328, 329) **1.20** Korona królów. Jagiellonowie (50, 51) **2.15** Krucjata. Znak bliźniąt (2) **3.00** Londyńczycy (8, 9) **3.15** Londyńczycy (9)

AXN

5.05 FBI: International (12) **6.30** ★★ Oficer Blart 2 – kom. sens. USA 2015 **8.10** Agenci NCIS (10) **9.10** Walker: Strażnik Teksasu (14) **10.05** Detektyw Monk (11-13, 1-2) **15.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (6-10) **20.00** ★★★ Londyn w ogniu – film sens. USA/W. Bryt./Bułg. 2016 **22.00** ★★★ Świat w ogniu – thriller USA/W. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułg. 2019 **0.15** ★★★★ Adrenalina – film sens. USA 2006 **2.10** ★★★★ Dzień Świstaka – kom. USA 1993 **4.10** Agenci NCIS: Hawaje (11)

13 Ulica

6.35 Follow (5) **7.30** Bez śladu (12-16) **11.55** Kapitan Marleau (2-4) **18.00** Kasandra (3) – serial krym. Fr. **20.00** Zabójstwo w Périgord – film krym. Fr. 2025, reż. Muriel Aubin, wyk. Andréa Furet **22.00** Zabójstwo w Balagne – film krym. Fr. 2025, reż. Octave Raspail, wyk. Anne Suarez **0.00** ★★★ Morderstwa w Cornouaille – film krym. Fr. 2018, reż. Franck Mancuso, wyk. Sagamore Stévenin **2.10** ★★★ Morderstwo w Sainte Baume – film krym. Fr. 2022 **4.10** Niewidomy detektyw (2)

FX

7.05 CSI: Kryminalne zagadki Miami (19-21) **9.50** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (5-7) **12.35** Z Archiwum X (4, 5) **14.25** ★★★★ Królestwo niebieskie – dramat W. Bryt./Niemcy/Hiszp./Maroko/USA/Wł./Fr. 2005 **17.25** ★★★ Faceci w czerni 3 – film sf USA 2012 **19.35** ★★★ xXx – film sensac. USA 2002 **22.00** ★★★ Rambo II – film sens. USA/Meksyk 1985 **0.00** Tulsa King (6) **0.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (17, 18) **2.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (22, 23)

Eurosport 1

8.50 (L) Kombinacja norw.: PŚ (m) w Ruce **9.30** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **10.00** (L) Skoki narc.: PŚ (k) w Hinzenbach **12.00** Studio **12.45** (L) Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **13.45** Studio **14.20** (L) Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **16.00** Studio **16.30** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **17.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **17.45** (L) Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **19.30** (L) Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **20.45** (L) Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **22.15** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce

Eurosport 2

8.30 Snooker: Mistrz. W. Bryt. **9.45** (L) Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **10.55** (L) Komb. norw.: PŚ (m) w Ruce **11.55** (L) Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **13.00** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **13.45** The Power of Sport **14.00** (L) Snooker: Mistrz. W. Bryt. **17.30** Saneczk.: PŚ (m) w Winterbergu **18.00** Saneczk.: PŚ (k) w Winterbergu **18.30** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **19.00** Snooker: Mistrz. W. Bryt.w Yorku **20.00** (L) Snooker: Mistrz. W. Bryt. w Yorku **23.30** Narciarstwo alp.: PŚ (k) w Killington

Polsat Sport 1

5.05 (L) Łyżwiarstwo fig.: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **8.00** Siatkówka: TAURON Liga **11.00** Cafe Futbol **12.30** Siatkówka: TAURON Liga **14.45** (L) Siatkówka: TAURON Liga: Podziemia Kredowe ChKS Chełm – Aluron CMC Warta Zawiercie **17.50** (L) Siatkówka: TAURON Liga Kobiet: MOYA Radomka Radom – UNI Opole **20.20** (L) Siatkówka: TAURON Liga Kobiet: KS DevelopRes Rzeszów – Metalkas Pałac Bydgoszcz **23.00** Siatkówka: TAURON Liga **1.00** Siatkówka: TAURON Liga

TVP Sport

DVB T

8.40 Piłka nożna: Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Stal Rzeszów **10.55** Rozmowy na medal plus **12.00** NBA Action **12.35** Studio **12.55** (L) Biatlon: PŚ mężczyzn w Kontiolahti **14.25** (L) Piłka nożna: ŁKS Łódź – Lechia Gdańsk **17.00** Studio **17.25** (L) Piłka nożna: Legia Warszawa – Wieczysta Kraków **20.15** Biatlon: PŚ kobiet w Kontiolahti **21.35** Sportowy wieczór **22.00** (L) NBA: San Antonio Spurs – Boston Celtics **0.45** Piłka nożna: Legia Warszawa – Wieczysta Kraków

Canal+ Sport

8.20 Liga+ **9.30** Wysoki pressing **11.00** Byłem królem **11.50** Piłka nożna: LaLiga EA Sports: Real Madryt – Deportivo Alavés **13.55** (L) Piłka nożna: Valencia CF – CA Osasuna; Deportivo A Coruña – FC Barcelona; RC Celta – Villarreal CF **20.55** Jazda o złoto. Żużel na podsłuchu **23.00** Sport+ **0.05** Hola La-Liga!: 14. kolejka **1.15** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Górnik Zabrze – Wisła Płock **3.40** Premier League: The Big Interview **4.20** Jazda o złoto. Żużel na podsłuchu

Canal+ Sport 5

8.20 Premier League Stories **8.55** Premier League: The Big Interview **9.30** Wysoki pressing **11.10** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Widzew Łódź – KGHM Zagłębie Lubin **13.30** Turbokozak: Łukasz Fabiański **14.00** (L) Dart: Ladbrokes Players Championship Finals: Ćwierćfinały **18.15** Wysoki pressing **20.00** (L) Dart: Ladbrokes Players Championship Finals **0.15** MMA: ala ONE Friday Fights 180 na Lumpinee Boxing Stadium w Bangkoku **1.30** Premier League: The Big Interview

Eleven Sports 1

9.00 Piłka nożna: Torino FC – SS Lazio **10.45** Formuła 2: GP Kataru **11.45** Formuła 1: GP Kataru **12.55** (L) Formuła 2: GP Kataru **14.15** Padok IRL: Grand Prix Kataru **15.00** (L) Formuła 1: GP Kataru **15.30** Studio GP **16.55** (L) Formuła 1: GP Kataru **19.00** Studio GP **20.05** Podróż do świata calcio **20.45** Studio Ligi Portugal Betclic **21.25** (L) Piłka nożna: FC Porto – Sporting CP **23.30** Studio Ligi Portugal Betclic **23.50** Eleven Gol Live **1.10** Formuła 1: GP Kataru **3.05** Pierwszy tytuł Kloppa

Polsat Sport 3

8.00 Tenis: Finały Pucharu Davisa: Półfinał **10.00** Bobsleje: PŚ w Altenbergu **12.00** (L) Bobsleje: PŚ kobiet w Altenbergu: 1. przejazd dwójek **13.30** (L) Bobsleje: PŚ kobiet w Altenbergu: 2. przejazd dwójek **15.00** (L) Tenis: Finały Pucharu Davisa: Finał **17.00** (L) Tenis: Finały Pucharu Davisa: Finał **19.00** (L) Tenis: Finały Pucharu Davisa: Finał **21.00** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **23.00** Piłka nożna: Copa Libertadores: Palmeiras – Estudiantes La Plata **1.00** Babilon MMA

TVN 24

8.00 Serwis informacyjny **8.35** Strefa kibica – zima **9.00** Serwis informacyjny **10.45** Kawa na ławę **11.55** Loża prasowa **12.50** Ewa Ewart poleca – dokument w TVN24 **14.00** Serwis informacyjny, pogoda **16.00** Fakty po południu **18.00** Serwis informacyjny, pogoda **18.30** Ranking Mazura **19.10** Serwis informacyjny **19.25** Fakty po Faktach **20.00** W kuluarach **21.30** Serwis informacyjny, pogoda **22.00** Szkło kontaktowe **23.00** Dzień po dniu **23.43** Strefa kibica – zima. Kroniki

Polsat News

9.00 Msza święta ze Świątyni Opatrzności Bożej **9.55** Śniadanie Rymanowskiego **11.00** Polityczny wf z gościem **12.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** W rytmie dnia **17.30** Z drugiej strony **18.35** Debata polityczna **19.15** Gość „Wydarzeń" **19.40** Śniadanie Rymanowskiego **21.00** Polsat News ujawnia **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie

TVP Info

DVB T

10.30 Serwis info **11.00** Wydarzy się **12.00** Serwis info **13.00** Jan Paweł II – dzisiaj **13.22** Serwis info **13.30** Polscy szpiedzy **14.14** Serwis info **15.05** Polska. Co dalej? **16.00** Dzień w godzinę **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Panorama **17.42** Sprawdzamy **18.00** Panorama **18.20** Teleplotki **18.30** Portfel Kowalskiego **19.00** Serwis info wieczór **19.07** Trochę kultury **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.15** Raport specjalny **21.00** Serwis info wieczór

TVP 3

DVB T

9.25 Rok w ogrodzie **10.30** Tydzień **11.00** Msza święta na Jasnej Górze **12.00** Całkiem niezła historia **12.25** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... **13.00** Piosenka dla Ciebie **14.00** Rączka gotuje **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.25** (L) Piłka nożna: Resovia Rzeszów – Znicz Pruszków **20.00** Dziennik regionów **20.15** Całkiem niezła historia **20.30** Sanatoria **22.00** Dziennik regionów **22.30** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... **23.00** Kościół z bliska **23.30** Całkiem niezła historia

TVP Rozrywka

8.25 Górna półka smaku **9.00** Między pokoleniami **9.30** Koło fortuny **10.10** Tańcząca ze światem **10.50** Szansa na sukces. Opole 2027 **11.55** Postaw na milion **13.45** Prywatne życie zwierząt **14.15** Super Gary. Gotuj z Bosacką! **14.55** Tak to leciało! **15.45** Moje przeboje **16.20** Jeden z dziesięciu **17.35** Koło fortuny **18.15** Szansa na sukces. Opole 2027 **19.20** Tygodnik Moralnego Niepokoju **20.00** Jaka to melodia? **21.00** Kocham Cię, Polsko! **22.25** Minuta dla Twojego bezpieczeństwa

Planete+

8.10 Krajobrazy świata **10.20** Najdzikse ostępy Europy **11.25** Włochy z góry **12.30** Na targach świata **13.05** Polska z góry. Nad wodą **13.35** Krajobrazy świata **14.40** Łaty i pręgi **15.45** Lamparty z Parku Yala na Śri Lance **16.50** Ratując gepardy **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.40** Polska z góry. Naj... w Polsce **19.45** Karl Lagerfeld. Objawienie **20.45** Prost **22.00** Clint Eastwood. Ostatnia legenda **23.10** Ctrl+Sex+Śmierć **0.20** Jak wygrać z Ku Klux Klanem **1.25** Polska z góry...

BBC Earth

8.40 W okowach mrozu **9.40** Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem **11.00** Attenborough i morski smok **12.10** W okowach mrozu **13.15** Dziki połów: nieznane wody **14.20** Dzika Wielka Brytania **16.35** Życie na pustkowiu **18.40** Szlakiem wulkanów **19.45** Zielona planeta: Pustynie **20.55** Attenborough i morski smok **22.05** W okowach mrozu **23.05** Na krawędzi katastrofy **0.05** Fenomeny współczesnego życia **1.15** Zabójcza pogoda **2.00** W okowach mrozu

Discovery Channel

8.00 Sekrety Houdiniego **9.00** Złomowisko PL **11.00** Lotnisko **12.00** Przystanek Bieszczady **13.00** Wyzwanie: przetrwanie **14.00** Gorączka złota **15.00** Alaska w budowie **16.00** Budowa na końcu świata **17.00** Celnicy na straży Niemiec **18.00** Celnicy na straży Danii **19.00** Kroniki policyjne: Szwecja **20.00** Gorączka złota **22.00** Alaska w budowie **23.00** Kroniki policyjne: Szwecja **0.00** W oku cyklonu: Łowcy burz **1.00** Sekretne życie kasyna w Las Vegas **2.00** Królowie asfaltu

TVN Turbo

9.20 Raport końcowy **9.45** Co tu się odjechało? **10.15** Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia **10.45** Wojny samochodowe **11.45** Z drugiej ręki **12.30** Jeździć, obserwować **13.15** Naprawy nie do naprawy **14.00** Zawodowi handlarze **15.30** Po raz trzeci. Sprzedane! **16.15** Kupione, zrobione, sprzedane **17.15** Ciężarówką przez Mleczę **18.15** Raport końcowy **18.40** Mobilni mechanicy **19.25** Wojny samochodowe **21.25** Zawodowi handlarze **22.10** Kupione, zrobione, sprzedane

TVN Style

5.10 MasterChef **6.45** Zgłoś remont – spełniamy marzenia **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Ostre cięcie **12.30** Jestem z Polski **16.40** Bitwa o gości **17.45** Nowa Szelągowska **18.45** Kuchenne rewolucje: Kołobrzeg – „Figa z makiem" / Bistro „No i fajnie", Zgierz **20.45** Ostre cięcie **21.50** Szalone Tokio **23.05** Jestem z Polski **0.10** Niezwykłe Stany Prokopa **1.10** Zagadki seksualności **1.45** Tu jest pięknie **2.30** Wiem, co jem i wiem, co kupuję **4.00** Ach, ta impreza!

Romance TV

8.05 Śledztwo prowadzi Watzmann (33-36) **12.15** ★★ Lato na Lazurowym Wybrzeżu – dram. Niem. 2024 **14.05** Weiss & Morales (3) **16.00** ★★ Lilly Schönauer: A potem była miłość – film obyczaj. Austria 2008 **17.55** Zwierzyniec doktor Mertens (89, 90) **20.00** ★★★ Romans w powietrzu – film obyczajowy USA 2020 **21.55** ★★★ Świąteczny azyl – kom. Kanada 2022 **23.45** Käthe i ja **1.40** ★★★ Romans w powietrzu – film obycz. USA 2020 **3.30** ★★★ Najlepsze na koniec – kom. Niemcy 2024

TVN Fabuła

7.05 Kino Buzz TOP5 **7.15** Magda M. (5-7) **10.20** ★★★ Bella i Sebastian III – film przygod. Fr. 2017 **12.05** ★★★ Stowarzyszenie wędrujących dżinsów – kom. USA 2005 **14.40** ★★★★ Złoto dla zuchwałych – film woj. USA/Jugosławia 1970 **17.45** ★★★ Godzilla i Kong: Nowe imperium – film sf USA 2024 **20.00** ★★★ Teściowie II – kom. obycz. Polska 2023 **22.00** ★★★ Jak przeżyć święta – kom. rom. USA 2004 **0.15** ★★★ Wojna światów – film sf USA 2005 **2.30** Seriaale Top 5

AMC

6.40 ★★★★ Atlas chmur – film sf Chiny/Niemcy/USA/Hongkong/Singapur/W. Bryt./Hiszp. 2012 **10.10** ★★★ Błękitna laguna: Przebudzenie – film przygod. USA 2012 **12.10** ★★ Kobiety – komediodramat USA 2008 **14.40** ★★★ W ciemność. Star Trek – film sf USA 2013 **17.30** ★★★ Piękne istoty – film fantasy USA 2013 **20.00** ★★★★ Underworld – thriller USA/W. Bryt./Niemcy/Węgry 2003 **22.30** ★★★ Wrota do piekieł – horror USA 2009 **0.30** ★★★★ Wściekłe psy – dramat USA 1992

BBC First

6.00 Ojciec Brown (8, 9) **7.30** Ulica nadziei (5) **8.25** Śmierć z dala od palm (5) **9.35** Sanditon (8, 1) **11.40** Co ludzie powiedzą? (1-3): Kolacja przy świecach / Moralność Elżbiety / Lekcja dobrych manier **13.35** Morderstwa w Midsomer (16, 1-3) **17.50** Z pamiętnika położnej (7) **18.55** Ulica nadziei (5) **19.55** Śmierć pod palmami (4) **21.00** Śledztwa siostry Bonifacji (5) **22.00** Dobijasz mnie (4-6) **1.00** Happy Valley (2) **2.10** Milczący świadek (5, 6) **4.05** Śmierć z dala od palm (5)

TTV

DVB T

8.50 Ciężarówką przez pół świata **9.45** Express **10.05** Idź na całość **11.05** Zakup w ciemno Extra **11.35** Zakup w ciemno **13.40** Gogglebox. Przed telewizorem **14.45** Nasi w mundurach **15.45** Express **16.05** Idź na całość **17.10** Życie na kredycie **17.45** Express **18.05** Sport **18.10** Życie na kredycie **18.45** Damy i wieśniaczki. PL **19.45** Express **20.00** Zakup w ciemno **21.00** Gogglebox. Przed telewizorem **22.00** Żony Podlasia **23.00** Ciężarówką przez pół świata

Fokus TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.05** 48 h. Zaginieni (3): Na pełnej adrenalinie **7.00** Rolnicy. Podlasie **9.00** Z klimatem i z pasją **10.00** Świat z góry. Izrael **11.00** Świat z góry. Jedwabny Szlak **12.00** Wojny magazynowe **14.00** Gwiazdy lombardu **15.00** Poszukiwacze złota w Australii **17.00** Rolnicy. Podlasie **21.00** Podglądacze przyrody: Żółwie błotne / Królik europejski **22.00** Trumpowie. Pozłacana dynastia (s.2) **23.00** Poza kontrolą **0.00** Kataklizmy, które wstrząsnęły światem **1.00** Rolnicy. Podlasie

National Geographic

8.00 Porzucone konstrukcje **10.00** Ostatni lot: anatomia katastrofy **11.00** Kosmiczne horyzonty **12.00** Ikony lotnictwa **13.00** Superfabryki **14.00** Górnicy z Chile: wyścig z czasem **15.00** Egipt: miejsce pełne tajemnic **16.00** Megażywioły **17.00** Hitler i jego świta **18.00** Odkopać historię **20.00** Potwory: prawda i mity **21.00** Megażywioły **22.00** Ostatni lot: anatomia katastrofy **23.00** Operacja transport **0.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **2.00** Miasta w liczbach

Nat Geo Wild

9.00 Niezwykłe wędrówki zwierząt **10.00** Dzikie lasy Australii **11.00** Ratując żyrafy **12.00** Weterynarze z Nebraski **13.00** Dzika Japonia **14.00** Dust: Pustynny szlak przetrwania **15.00** Afryka: dom dzikiej przyrody **16.00** Kalahari: podziemne życie pustyni **17.00** Wulkaniczne wyspy Indonezji **18.00** Krokodyle z Karaibów **19.00** Podejrzane na safari **20.00** Europa z powietrza **21.00** Dzika konfrontacja: Zabójcze spotkanie **22.00** Zimowe królestwo: Zamarznięta Azja **23.00** Dzika Japonia

Metro

6.45 Gorączka złota **7.40** Klan z Alaski **9.45** Ekspres polarny – film anim. USA/Australia 2004 **11.50** ★★★ Narodziny – dramat hist. USA 2006, reż. Catherine Hardwicke, wyk. Keisha Castle-Hughes, Oscar Isaac, Hiam Abbass **14.00** Makłowicz w drodze **14.35** 39 i pół (8, 9) **16.45** Kryminalni (2-3, 1) **20.00** Wallander (13) **22.05** Chyłka – Inwigilacja (5, 6) **23.55** Zbrodnie z pierwszych stron gazet: Zaginiony **0.55** Szpital (980) **1.55** Szkoła (705) **2.55** Nowa Maja w ogrodzie **4.30** Szpital (980)

TVP Historia

DVB T

8.55 Czterej pancerni i pies (3) **9.55** Ex libris **10.15** Wojownicy czasu **10.55** Wszystkie kolory świata **11.55** Saga prastarej puszczy **13.00** Dziewicze zakątki Ziemi **14.00** Flesz historii **14.30** ★★★★ Ranczo Wilkowyje – komedia obycz. Polska 2007 **16.05** Tajemnice kultowych seriali **16.55** Starożytne mocarstwa **17.55** Daleko od szosy (4) **19.15** Kennedy, Sinatra i mafia **20.15** W kręgu Hitlera **21.15** Polskie 100 lat **21.45** Król (3) **22.55** ★★★★ Zaklinacz deszczu – dramat obyczajowy USA 1997

TVP Dokument

DVB T

11.45 Weekendowe wypady z Gr. Wallace'em **12.40** Szlaczkoń szaraniec. Ochrona ginącego gatunku motyla **13.10** Lena na Kaukazie **13.40** Pociąg do Polski **14.05** Normandia między oceanem a niebem **15.10** Lis, który uratował wyspę **16.10** Bogactwo dźwięków przyrody **17.10** Weekendowe wypady z Gr. Wallace'em **18.05** Wspólna sprawa **18.35** Casting **19.00** Sean Penn, amerykański wichrzyciel **20.05** Molly kontra algorytmy (s.15) **21.50** She **22.55** Tamte lata, tamte dni

Zoom TV

6.00 Kobra – oddział specjalny (13, 14) **7.55** Jakubiak rozgryza Polskę **9.30** Wojciech Cejrowski – boso przez świat **11.40** Sensacje XX w. **13.45** ★★★★ Nie lubię poniedziałku – kom. Polska 1971 **15.55** Dynamo – więcej niż magia **16.55** Gordon Ramsay – wyższy poziom gotowania (1, 2) **18.55** ★★★ Gang Olsena znowu w akcji – kom. Dania 1977 **21.00** ★★★ Kogel-mogel – kom. Polska 1988, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska **23.05** Magia nagości. Czechy i Słowacja

TLC

8.00 Kamera, akcja, wpadka! **9.00** Wiza na miłość: na odwrót **11.00** Cztery żony i mąż **12.00** Wiza na miłość: pierwsze spotkanie **16.00** Szczęście nie zna wagi **18.00** Dom wygrany na loterii **20.00** Mad Pooper: kto to zrobił? **21.00** Wiza na miłość: single na polowaniu **22.00** Wiza na miłość: single na polowaniu. Między sporami **23.00** Dr Pryszczylla **0.00** Moje koszmarne stopy: Tajemnicza masa **1.00** Mad Pooper: kto to zrobił? **2.00** Wiza na miłość: single na polowaniu

Nowa TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.30** Interwencja – taka jest Polska **8.20** Frieren. U kresu drogi **9.30** Dragon Ball Super **11.00** Nowa rewia kabaretowa **14.00** Kabaret na dobry wieczór. Paranienormalni Show **16.00** Kabaret na żywo – Klinika Skeczów Męczących **18.00** Kabaretowa Dynastia **19.00** Ojciec Brown (36-40) **0.00** Zdrady (17): Śpij słodko **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (27, 28) **5.00** Pod lupą

WP

DVB T

9.00 Pogoda **9.05** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (1) **11.00** Pogoda **11.10** Pogromca tajemnic **12.05** Niepojęte: strefa tajemnic wszechświata **13.05** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **14.00** Pokochaj lub sprzedaj – Quebec **15.00** Strażacy z sąsiedztwa **16.00** Policjanci z sąsiedztwa **16.55** Pogoda **17.00** Policjanci z sąsiedztwa **20.00** Policjanci w akcji **21.00** Policjanci z sąsiedztwa **21.50** Pogoda **22.00** Mistrzowie kabaretu: Kabaret Rewers / Nowaki / Kabaret Konkubenci

Gamoń

Bourvil jako nieświadomy przemytnik w zwariowanej komedii kryminalnej

PULS 2 12:20 ★★★★

Antoine sposobił się do wakacji we Włoszech, gdy jego wysłużony samochód został zdemolowany w ulicznej kraksie z rolls-royce'em Léopolda. Sprawca proponuje mu wspólną podróż. Antoine z radością przyjmuje propozycję, nie wiedząc, że Leopold to szef gangu.

Pęknięte lustro

Ekranizacja prozy mistrzyni kryminału Agathy Christi, z udziałem panny Marple

ALE KINO+ 15:30 ★★★

Do angielskiego miasteczka przyjeżdżają amerykańscy filmowcy, by realizować tam produkcję z gwiazdorską obsadą. Dwie słynne aktorki szczerze się nienawidzą i dają temu wyraz na każdym kroku. Podczas przyjęcia powitalnego dochodzi do zagadkowego morderstwa.

Wielki Gatsby

Gatsby ze zdziwieniem odkrywa, że pewnych rzeczy w towarzystwie nie wypada robić

PARAMOUNT 16:50 ★★★

Milioner Jay Gatsby spotyka dawną miłość z lat młodzieńczych, Daisy Buchanan. By ponownie rozbudzić jej zainteresowanie, rzuca się w wir podejrzanych interesów, które, choć przynoszą mu bogactwo, wzbudzają niesmak i zażenowanie towarzystwa.

Niepokonani

Film oparty na historiach ucieczek z Syberii

KINO POLSKA 20:00 ★★★

W 1940 roku grupa śmiałków z różnych krajów ucieka z gułagu. Bez mapy i kompasu uciekinierzy podejmują się niemożliwego. Z Syberii przez tajgę, wyżyny Mongolii, pustynię Gobi, Tybet i Himalaje docierają aż do Indii. Niezwykła podróż przez sześć tysięcy kilometrów pełna jest heroicznej walki o przetrwanie. Nie sprzyjają im mordercze mrozy i nieznośny upał.

Miłość w Nowym Jorku

Richard Gere, Winona Ryder i nowe „Love Story"

TVP 1 21:50 ★★★

Will, mimo pięćdziesiątki, czuje się młody i zamierza korzystać z życia. Pewnego wieczoru poznaje Charlotte, stylistkę świętującą 21. urodziny. Zauroczony dziewczyną, zaprasza ją na bal. Nawiązują romans, ale Will na początku nie traktuje jej poważnie. Wkrótce okazuje się, że Charlotte jest chora.

Molly kontra algorytmy

Internetowe media podsuwały dziecku samobójcze treści

TVP DOKUMENT 20:05

Śledztwo w sprawie tragicznej śmierci czternastoletniej Molly Russell. Jej zdeterminowany ojciec odkrywa, że bezduszne algorytmy mediów społecznościowych, takich jak Instagram i Pinterest, celowo podsuwały dziewczynce tysiące szkodliwych, samobójczych treści. Zrozpaczony mężczyzna rozpoczyna trudną walkę o lepszą ochronę dzieci w sieci.

eprasa.pl b5b995298e

TVP 1

Słoneczna. Poza ciszą

7.00 Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban (451) **8.00** Serwis Info **8.10** Pogoda Info **8.35** Zaraz wracam (180) **9.10** Ranczo (70): Seks nocy letniej **10.05** Komisarz Alex (23): Zabójcza dawka **11.00** Ojciec Mateusz (336): Zmyłka **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** Rok w ogrodzie extra **12.55** Dzika Skandynawia (2) **14.00** Splątane losy (98)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.10 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.00 Dziedzictwo (1081)
16.50 Zapowiedź Teleexpressu
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
18.05 Klan (4786)
18.40 Akacjowa 38 (1009)
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Słoneczna. Poza ciszą (6) Alina, przy wsparciu Charlotte, z zaangażowaniem rozwija swój profil w mediach społecznościowych. To nowe zajęcie szybko staje się jej wielką pasją, dając upragnione poczucie niezależności i wolności.
20.55 Teatr TV: Wojna peloponeska – Polska 2026 **(s.2)** Reż. Wawrzyniec Kostrzewski, wyk. Maja Komorowska, Olga Sarzyńska, Agnieszka Podsiadlik
22.25 Postscriptum: Wojna peloponeska – magazyn
22.55 Wolne sądy – film dok. Polska 2026
0.10 Balans bieli
0.50 Maratończyk – film ★★★★ kryminalny USA 1976

TVP 2

Na sygnale

5.30 M jak miłość (1891) **6.20** Rodzina (nie od) święta (62) **6.55** Barwy szczęścia (3450) **7.30** Pytanie na śniadanie – program inform.-publicystycz. **11.50** Okrasa łamie przepisy (436) **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (261) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (961): Widmo teściowej – serial obyczaj. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (530)
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (262)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3450)
19.55 Domowe patenty (22)
20.05 Barwy szczęścia (3451) – serial Polska 2026 **(s.18)**
20.40 Kulisy „M jak miłość”
20.50 M jak miłość (1961) (s.18)
21.50 Na sygnale (962-963) – opis, serial obycz. Polska Benio rozważa inwestycję w grę online polecaną przez Tadzika. Doktor Vick jedzie do kościoła, by pomóc ofierze nietypowego zatrucia. Alek i Britney ratują rowerzystę, na którego spadła paczka z drona.
22.55 Hotel Mumbaj – dramat ★★★★ obycz. Australia/USA/Indie/W. Bryt./Singap. 2018 **(s.3)** Reż. Anthony Maras, wyk. Dev Patel, Armie Hammer, Nazanin Boniadi
1.10 Francuska ruletka (1) – serial krym. Francja 2023
2.00 Na noże – komedia ★★★★ kryminalna USA 2019

Polsat

Szakal

6.00 Nowy dzień – program informac.-publicystyczny **8.20** Trudne sprawy (1145): Ludzie nie zapominają **9.20** Dlaczego ja? (846-848): Auto 40-letniej macochy zostaje przewrócone do góry nogami / Zrozpaczona córka chce udowodnić niewinność ojca / Matka kradnie dla córki luksusowe buty **12.20** Gliniarze (1070-1072): Trzynastka / Strzał w serce / Powtórka z rozrywki

15.30 Wydarzenia
15.50 Pogoda
15.55 Gliniarze (1153)
16.55 Gliniarze Śląsk (1) – serial krym. Polska 2026
18.00 Pierwsza miłość (4297) – serial Polska 2026 **(s.18)**
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.35 Konklawe – film fabularny ★★★★ W. Bryt./USA 2024 **(s.3)** Reż. Edward Berger, wyk. Ralph Fiennes, Stanley Tucci, Isabella Rossellini
23.05 Szakal – film sensacyjny ★★★ USA/W. Bryt./Francja/Niemcy/Japonia 1997 Reż. Michael Caton-Jones, wyk. Richard Gere, Bruce Willis, Diane Venora Szakal, zabójca wynajęty przez rosyjską mafię, ma zabić urzędnika USA. Aby go powstrzymać, szef FBI werbuje więźnia – terrorystę IRA. To jedyny człowiek, który zna twarz Szakala i chce go dopaść.
1.50 Old – thriller USA/Japonia/Chiny 2021
4.15 Kabaretowa Ekstraklasa
4.40 Disco gramy!

TVN

Instynkt przetrwania

5.15 Zamieszkać na plaży (9) **5.40** Uwaga! (7762) **5.55** Ukryta prawda (1548) **6.50** Kuchenne rewolucje: Rawicz – Głodny Polak **7.45** Dzień Dobry TVN – program inform.-publicystyczny **11.20** Doradca smaku (3) **11.30** Kuchenne rewolucje: Żerczyce – Kukurykuu / Warszawa – bar mleczny **13.40** Ukryta prawda (1724-1726) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025

16.50 Szpital św. Anny (98) – serial obycz. Polska 2026
17.55 Detektywi (163)
19.00 Fakty
19.40 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
19.55 Uwaga! – magazyn
20.15 Na Wspólnej (4320) – serial Polska 2026 **(s.18)**
20.50 Instynkt przetrwania ★★ – thriller USA/Kenia 2021 Reż. M.J. Bassett, wyk. Rebecca Romijn, Philip Winchester, Jerry O'Connell Halseyowie wybierają się na safari w Kenii. Wielka przygoda w gronie najbliższych zmienia się w desperacką walkę o przeżycie, gdy samochód bohaterów zostaje przewrócony przez agresywnego nosorożca.
23.05 Ścigane – film sensacyjny ★★★ W. Bryt./USA 2019 Reż. Vicky Jewson, wyk. Noomi Rapace, Eoin Macken, Indira Varma
1.00 Freestyle – film sensacyjny ★★★ Polska 2023
2.50 Co za tydzień – magazyn
3.30 Uwaga! – magazyn
3.50 Młode gliny (66)
4.50 Jak to jest zrobione? (17)

TVN 7

Ocaleni

6.45 Szkoła (615, 616) **8.40** Ukryta prawda (1440, 1646, 1647) **11.45** W-11 Wydział Śledczy (842-844) **13.50** Detektywi (222) **14.55** Szpital św. Anny (184) **15.55** Ukryta prawda (1235) **17.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (4, 5) **19.00** Ukryta prawda (1483) **20.00** ★★★ Ocaleni – film sens. Tajl./Irl. 2019, reż. Tom Waller, wyk. Jim Warny **22.25** ★★★★ Harry Potter i kamień filozoficzny – film fant. W. Bryt./USA 2001, reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe **1.20** ★★★ Annabelle – horror USA 2014, reż. John R. Leonetti, Erik Thomson, wyk. Annabelle Wallis **3.25** Mówię Wam (15) **4.40** Dorota was urządzi (9) **5.15** Ten moment (48)

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (15, 16) **8.00** Kobra – oddział specjalny (7, 8) **10.00** Zaklinaczka duchów (83) **11.00** Kotka (83) **12.00** Mój grzech (20) **13.00** Wspaniałe stulecie (56) **14.00** Rodzinny interes (49) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (674, 675) **17.00** Rodzinny interes (50) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (1043, 1044) **20.00** ★★★ Bóg zemsty – film sens. USA 2011 **22.05** ★★ Czarny pies – film sens. USA/W. Bryt./Fr./Niemcy/Jap. 1998 **23.55** ★★★ Sposób na świętego – komedia USA/Kan./W. Bryt. 2020

Puls 2

7.30 Seriale anim. dla dzieci **13.00** Nowe przygody Kubusia Puchatka (5) **13.35** Smerfy (15) **14.00** Baranek Shaun (8-10) **14.35** Marta mówi! (20) **15.00** Miraculous: Biedronka i Czarny Kot (20, 24) **16.00** Koci domek Gabi (17, 18) **17.00** Fineasz i Ferb (20, 21) **18.00** Pingwiny z Madagaskaru (31, 32) **19.00** Kacze opowieści (40, 41) **20.00** Lombard. Życie pod zastaw (1063) **21.00** Dzielnica strachu (140, 141) **23.00** Wstydliwe choroby (4, 5) **1.00** Dzielnica strachu (139) **2.00** Lombard. Życie pod zastaw (101, 363)

TVP Polonia

7.30 Pytanie na śniadanie **11.40** Notacje (614) **12.00** Serwis Info **12.10** Blondynka (93, 94) **13.50** Zmiennicy (13) **15.00** Serwis Info **15.10** 100 pytań do... (60) **16.00** Pan Mama (21) **16.30** Barwy szczęścia (3419) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Słownik polsko@polski (704) **18.45** 72 godziny na granicy **19.15** Opowieści o niedźwiedziu **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Wojenne dziewczyny (16) **21.15** Dom (12) **23.00** 63. KFPP w Opolu **23.15** Panorama **23.45** Polska. Co dalej? (17) **0.40** Moda na język polski (75) **1.05** Przez pamięć i zapomnienie (13) **1.30** 19.30 **1.55** Pytanie dnia **2.15** Komisarz Alex (305)

TV Trwam

11.30 Warto być ojcem **11.45** Muzyczne chwile **12.20** Droga Ojca Łukasza **13.00** Wszystkim i wszędzie **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.20** Muzyczne chwile **14.30** Wykłady z kongresu „Katolicy a cielesność” **15.00** Powstańczym śladem **15.50** Ma się rozumieć **16.00** Informacje **16.10** Sanktuaria polskie **16.30** Porady medyczne bonifratrów **17.00** Świadkowie **17.30** Moja parafia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Poznajemy Polskę **19.45** Modlitwa z tel. udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Głos serca (141) **22.45** Z wędką nad wodę w Polskę i świat **23.10** O. Gabriel

TVP Kultura

8.25 Tamte lata, tamte dni (99) **9.00** Daleko od szosy (1) **10.20** ★★★ Niespotykanie spokojny człowiek – komedia Polska 1975 **11.30** Nasze marzenia – film dok. Fr. 2023 **13.10** ★★★ Kramarz – film obycz. Polska 1990 **14.45** Pan wzywał, Milordzie? (3) **15.45** ★★★★★ Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy – film obycz. Polska 1973 **16.50** Daleko od szosy (2) **18.20** Dobry tytuł (63) **18.55** Rawhide (106) **20.00** ★★★ Valmont – melodr. USA/Fr./W. Bryt. 1989, reż. Miloš Forman, wyk. Colin Firth **22.25** ★★★ Lucie Aubrac – dramat Fr. 1997, reż. Claude Berri, wyk. Carole Bouquet **0.25** ★★★ Ukryta sieć – thriller Polska 2023 **2.15** Niebezpieczne życie Paula Gauguina – film dok. W. Bryt. 2019

Super Polsat

6.45 SuperLudzie Extra (37) **6.55** Doktor uśmiech (4) **7.30** Pokochaj lub sprzedaj (4) **8.30** Świat według Kiepskich (479-481) **10.00** Wydarzenia **10.30** SuperMocni (1, 5) **11.30** Świat według Kiepskich (433-436) **13.30** Farma (103) **14.30** Hell's Kitchen – piekielna kuchnia (52) **16.05** Ninja Warrior Polska (23) **17.50** Pokochaj lub sprzedaj (4) **18.55** Świat według Kiepskich (560, 561) **19.55** Złomiarze (33) **21.00** ★★ Słyszeliście o Morganach? – komedia romantycz. USA 2009, reż. Marc Lawrence, wyk. Hugh Grant **23.20** ★★★ Królowa wojownik – dramat USA/RPA/Irl. 2022, reż. Gina Prince-Bythewood, wyk. Viola Davis **1.55** 48 h. Zaginieni (39, 40) **4.00** Farma (102, 103)

TV 6

6.00 Więzienie (150, 151) **6.55** Policjantki i policjanci (909, 910) **8.55** 48 h. Zaginieni (92-96): Tajemnica Daniela / Taka piękna dziewczyna / Wychowawca / Matka i córka / Gdzie jest Staś – serial krym. Polska 2022 **13.55** Policjantki i policjanci (1300) **14.55** Uroczysko (246, 247) **16.00** Strażnik Teksasu (18-19, 13-14): Nikomu nie ufaj / Filmiki / Walka o wzrok / Kwestia zasad – serial sensacyjny USA 1995/2000 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (189, 190): Gangsterska krew / Oryginał – serial kryminalny USA/Kanada 2012 **22.00** Mentalista (38): Czerwony pieprz – serial kryminalny USA 2010 **23.05** Łowca pedofilów (178-182) **1.40** Więzienie (215-217, 170) **3.35** Septagon (63, 64)

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Strażnik Teksasu: Przebudzenie / Kwestia zasad **7.55** Bogaty dom – biedny dom (136) **8.55** Policjantki i policjanci (774-776) **11.55** Na ratunek 112 (962, 963) **12.55** Trudne sprawy (898-900) **15.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej (444, 495) **17.55** Policjantki i policjanci (1500, 1371) **20.00** Uroczysko (209, 210) **21.05** Sprawiedliwi. Trójmiasto (157) **22.05** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1040) **23.05** ★★ 7 sekund – film akcji USA/Szwajcaria/Rumunia/Wielka Brytania 2005, reż. Simon Fellows, wyk. Wesley Snipes, Deobia Oparei **1.10** Opowiem ci o zbrodni (1): Katarzyna Bonda: Łaska **1.35** Love Island. Wyspa miłości (10) **2.50** SuperLudzie (33-37)

Ale Kino+

7.00 Wolna krowa **7.40** ★★★ Benek – komediodramat Polska/Austria 2007 **9.45** Przybieżeli **10.20** The Office PL (5, 6): Równouprawnienie / Klient **11.35** Niezwykłe miejsce na śmierć (4) **13.30** Bestia (5, 6) **15.30** ★★★★ Bracia ze stali – film biograf. USA/W. Bryt. 2023 **18.05** Detektyw Foyle (1): Niemiecka żona **20.10** ★★★★ Szpieg – thriller W. Bryt./Fr./Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson, wyk. Gary Oldman, Colin Firth, Mark Strong **22.40** Paryż w ogniu. Paris Has Fallen (7, 8) **0.45** Ciepło

Kino Polska

9.00 ★★★ Ostatnie dni – film wojenny Polska 1969 **10.50** ★★★ Komedia małżeńska – kom. Polska 1993 **12.55** ★★★ Pieczone gołąbki – kom. Polska 1966 **15.00** ★★★★ Kingsajz – kom. Polska 1988 **17.20** Pogranicze w ogniu (18, 19) **20.00** Ekstradycja (3, 4) **22.30** ★★★★ Wymyk – film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat **0.25** ★★ Zgorszenie publiczne – kom. rom. Polska 2009 **2.10** ★★★ Bo we mnie jest seks – film biograf. Polska 2021

Polsat Film

7.30 Poirot (10) **8.35** Przyjaciółki (143, 144) **10.30** Świat według Kiepskich (3-4, 201, 207, 195) **13.45** ★★★ Hidalgo – ocean ognia – film przygod. USA/Maroko 2004 **16.35** ★★★ Więzień labiryntu – film sf W. Bryt./USA 2014 **18.55** ★★ 1000 lat po Ziemi – film sf USA 2013 **21.00** ★★★ Wszystkie stare noże – thriller USA/Kan. 2022, reż. Janus Metz, wyk. Chris Pine **23.05** ★★★★ Looper – Pętla czasu – film sens. USA/Chiny 2012, reż. Rian Johnson, wyk. Joseph Gordon-Levitt

Stopklatka

DVB T

6.55 Wojciech Cejrowski – boso przez świat **8.00** Robert Makłowicz **9.50** Vera (1) **11.55** MacGyver (20, 21) **14.00** Katastrofy w przestworzach **18.00** Wojny magazynowe: Kanada **19.05** Aukcja w ciemno **20.00** ★★★ Kuloodporni – kom. USA 1996, reż. Ernest R. Dickerson, wyk. Damon Wayans, Adam Sandler **21.50** ★★★ Incydent – thriller USA 1997, reż. Jonathan Mostow, wyk. Kurt Russell **23.40** ★★★ Ajlawju – kom. Polska 1999 **1.40** ★★★★ Pitbull – film sens. Polska 2005

Canal+ Premium

9.05 ★★★ Królowa chmur – kom. Polska 2003 **10.25** Łapu-Capu **10.40** ★★★ Kiedy nadchodzi jesień – dram. Fr. 2024 **12.20** ★★★★ Kiler – kom. Pol. 1997 **14.05** Larger Than Life: Złota era boysbandów **15.40** ★★★★ Nowa fala – film biogr. Fr. 2025 **17.25** Wolna krowa **18.00** ★★★ Saga „Zmierzch": Zaćmienie – film fant. USA 2010 **20.00** S.W.A.T. Exiles (5) **20.50** ★★ Mexicali. Ziemia bezprawia – film sens. USA 2026 **22.30** Yellowjackets (1) **23.30** Nagie Oko – film krótkom. Polska 2023

HBO

9.35 ★★★ Witajcie w Marwen – kom. USA/Chiny 2018 **11.30** ★★★ Pierwsza sprawa – dram. Fr. 2023 **13.10** ★★★ W skrócie – komediodramat Niemcy 2024 **14.55** ★★★ Za duży na bajki 2 – film przyg. Polska 2024 **16.30** ★★★ Piotruś Pan – film przyg. W. Bryt./USA/Nowa Zel. 2003 **18.20** ★★★ Tak się poznaliśmy – kom. USA 2023 **20.00** Pozłacany wiek (5) **21.00** Amerykański zakładnik (5) **21.50** Koniec ulicy Dębowej – horror USA 2026 **23.30** Normal – film sens. Kan./USA 2025

Paramount

6.00 Czarodziejki (14-17) **9.20** Policyjna grupa pościgowa **10.25** ★★★★ Star Trek – film sf USA/Niemcy 2009 **13.00** Czarodziejki (18, 19) **15.00** Pingwiny z Madagaskaru **15.30** ★★★★ Dirty Dancing – film muz. USA 1987 **17.45** ★★★ Ostatnie wakacje – kom. USA 2006 **20.00** ★★★ Zmowa pierwszych żon – kom. obycz. USA 1996 **22.10** ★★★★ Pakt z diabłem – dramat USA/W. Bryt. 2015 **0.30** Pretty Thing – thriller USA 2025 **2.30** ★★★ Eurotrip – kom. obycz. USA/Czechy 2004

Polsat 2

7.30 Na ratunek 112 **8.30** Sekrety rodziny: Blef / Ulubiony zięć / Po sąsiedzku **11.30** Trudne sprawy: Zakazana miłością **12.35** Więzienie **14.30** Świat według Kiepskich (61-65): Powóz zajechał / Rachunek sumienia / Ręka wisielca / Rybny targ / Sandały ojca Gaudentego **17.00** Komisarz mama (3) **18.00** Dlaczego ja? **20.00** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 **21.55** Pogromcy mafii **22.55** Ślad (66, 67): Bezmyślna zemsta: Bogate wesele, biedny pogrzeb **0.55** Zdrady

TVP Seriale

7.35 Ojciec Mateusz (137) **8.25** Komisarz Alex (168) **9.15** Rodzinka.pl (206) **9.45** Klan (1552) **10.10** Ranczo (73, 74) **11.45** M jak miłość (1960) **12.35** Komisarz Alex (332) **13.25** Ojciec Mateusz (41-43) **15.40** Minuta dla Twojego bezpieczeństwa **15.50** Komisarz Alex (169) **16.40** Na sygnale (589, 590) **17.40** Ranczo (76, 77) **19.25** Minuta dla Twojego bezpieczeństwa **19.35** Ojciec Mateusz (44, 138) **21.30** Ranczo (78, 79) **23.15** Ojciec Mateusz (45) **0.10** Na sygnale (958-961)

AXN

5.10 Agenci NCIS: Hawaje (12) **6.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (1, 2) **7.30** Agenci NCIS (24, 1) **9.10** Castle (10, 11) **11.10** Detektyw Monk (3, 4) **13.10** Agenci NCIS (2, 3) **15.05** Zabójcza broń (6, 7) **17.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (22, 1): Powrót / Karma **19.05** Castle (12, 13): Telefon do burmistrza / Zakłopotanie ladacznic **21.05** FBI: International (16, 17) **22.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (22, 1) **0.45** Castle (12, 13) **2.40** FBI: International (16, 17)

13 Ulica

6.40 Niewidomy detektyw (3) **8.30** Magnum: Detektyw z Hawajów (14, 15) **10.25** Bez śladu (15, 16) **12.15** Kapitan Marleau (4) **14.15** Niewidomy detektyw (4) **16.15** Magnum: Detektyw z Hawajów (16, 17) **18.10** Bez śladu (17, 18): Nakręcony / Satelity – serial sens. USA 2008 **20.00** Kapitan Marleau (1): Niepełne wdowy – serial krym. **22.00** Astrid i Raphaëlle (3, 4) – serial krym. Fr./Belg./Szwajc. **0.10** Kasandra (3) **2.10** Magnum: Detektyw z Hawajów (14, 15) **4.05** Niewidomy detektyw (3)

FX

7.00 Kości (8, 9) **9.00** FBI (14) **9.55** Agenci NCIS (1) **10.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (1) **11.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (1, 2) **13.45** Castle (11) **14.40** Lucyfer (15) **15.35** CSI: Kryminalne zagadki Miami (3, 4) **17.25** Z Archiwum X (5, 6) **21.05** CSI: Kryminalne zagadki Miami (4) **22.00** Tulsa King (7) **22.55** Z Archiwum X (6) **23.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (3) **0.45** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (8) **1.40** Lucyfer (15) **2.35** Zabójcze umysły (9) **3.30** Agenci NCIS (1)

Eurosport 1

8.30 Skoki narciarskie: PŚ (m) w Ruce **10.00** Narciarstwo alpejskie: PŚ (m) w Copper Mountain **11.00** Narciarstwo alpejskie: PŚ (k) w Killington **12.00** Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **14.00** (L) Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **17.30** Skoki narciarskie: PŚ (m) w Ruce **19.00** Snooker: Mistrzostwa Wielkiej Brytanii w Yorku **20.00** (L) Snooker: Mistrzostwa Wielkiej Brytanii w Yorku **23.30** Narciarstwo alpejskie: PŚ (m) w Copper Mountain **0.30** Narciarstwo alpejskie: PŚ (k) w Killington

Eurosport 2

8.30 Snooker: Mistrz. W. Bryt. **11.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **11.30** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **12.15** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **13.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mount. **14.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **15.00** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **17.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mount. **18.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **19.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **19.30** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **20.00** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **20.30** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **0.00** MŚ En. FIA – 6 g. Spa-Francorchamps

Polsat Sport 1

8.30 Magazyn polskiego sportu **9.30** Cafe Futbol **11.00** Siatkówka: TAURON Liga: Stilon Gorzów – Energa Indykpol AZS Olsztyn **13.00** Siatkówka: TAURON Liga **15.00** Siatkówka: TAURON Liga **17.20** (L) Siatkówka: TAURON Liga: Asseco Resovia Rzeszów – GKS Katowice **20.20** (L) Siatkówka: TAURON Liga: PGE Projekt Warszawa – Energa Trefl Gdańsk **23.00** Formuła 1: GP Kataru: Skrót wyścigu **0.00** Siatkówka: TAURON Liga **2.00** Siatkówka: TAURON Liga

TVP Sport

DVB T

8.25 NBA: San Antonio Spurs – Boston Celtics **10.30** Koszykówka: El. MŚ (m): Hiszpania – Grecja; Hiszpania – Grecja **12.25** (L) Badminton: SKB Litpol-Malow Suwałki – Legia W-wa **15.05** Magazyn Betclic 2. Ligi **15.50** Magazyn Betclic 1. Ligi **17.10** (L) Piłka nożna: Miedź Legnica – Polonia Bytom **19.20** (L) Koszykówka: El. MŚ (m): Niemcy – Polska **21.35** Gol **23.05** Sportowy wieczór **23.35** Boks: Kenshiro Teraji – Jassiel Amador, Riku Masuda – Seiya Tsutsumi, David Jimenez – Seigo Yuri Akui

Canal+ Sport

5.35 Turbokozak **6.00** Wysoki pressing **7.45** Sport+ **9.00** Piłka nożna: LaLiga EA Sports: Deportivo A Coruña – FC Barcelona **11.20** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Legia Warszawa – Wieczysta Kraków **13.40** Sport+ **14.45** Liga+ Extra **16.45** Wysoki pressing **18.30** Sport+ **19.30** Jej Wysokość Premier League: 12. kolejka – magazyn **20.55** Piłka nożna: LaLiga EA Sports: Deportivo A Coruña – FC Barcelona **23.05** Ekstraklasa po godzinach **0.05** Ekstrapaka: 16. kolejka

Canal+ Sport 5

6.00 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Lech Poznań – Pogoń Szczecin **8.30** Wysoki pressing **10.15** Żużel: PGE Ekstraliga **13.00** Premier League Stories **13.45** Premier League: The Big Interview **14.15** Żużel: PGE Ekstraliga **17.15** Hola LaLiga!: 14. kolejka **18.25** Studio **18.55** (L) Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Korona Kielce – Cracovia **21.00** Ekstraklasa po godzinach – magazyn **22.00** Ekstrapaka: 16. kolejka **23.15** Jej Wysokość Premier League: 12. kolejka – magazyn

Eleven Sports 1

9.00 Piłka nożna: Torino FC – SS Lazio **11.00** Bundesliga Clubs: Bayern Monachium; Borussia Dortmund; RB Lipsk **12.00** Piłka nożna: FC Porto – Sporting CP **14.00** Formuła 1: GP Kataru **16.00** Ligue 1 McDonald's **16.40** Bundesliga **17.15** Serie A Enilive **17.45** Formuła 1: GP Kataru: Skrót **18.25** (L) Piłka nożna: US Lecce – Atalanta BC; Cagliari Calcio – AC Milan **22.55** Eleven Top Goals **0.00** Podróż do świata calcio **1.20** Olympique Lyon – między legendą a teraźniejszością

Polsat Sport 3

6.00 Koszykówka: PGE Basket Liga **8.30** Cafe Futbol **10.00** Magazyn polskiego sportu **11.00** Piłka ręczna: ORLEN Superliga: Industria Kielce – ORLEN Wisła Płock **13.00** Bobsleje: PŚ w Altenbergu **15.00** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **17.30** Piłka nożna: Eredivisie: PSV – Go Ahead Eagles – transmisja **20.00** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **23.00** Handball Arena **0.00** Tenis: Finały Pucharu Davisa **2.00** MMA: Babilon MMA

TVN 24

8.35 Strefa kibica – zima **9.00** Serwis informacyjny, pogoda **9.55** Biznes **10.00** Serwis informacyjny, pogoda **10.55** Biznes **11.00** Serwis informacyjny, pogoda **11.55** Biznes **12.00** Serwis informacyjny, pogoda **13.55** Biznes **14.00** Serwis informacyjny, pogoda **14.55** Biznes **15.00** 15 na żywo **16.00** Fakty po południu **18.00** Tak jest **19.15** Serwis informacyjny **19.30** Fakty po Faktach **20.00** Kropka nad i **20.30** Czarno na białym **21.00** Polska i świat **22.00** Szkło kontaktowe

Polsat News

6.00 Nowy dzień **7.40** Graffiti **8.00** Nowy dzień **10.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **13.55** Pogoda **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** Punkt widzenia Jankowskiego **18.00** Najważniejsze pytania **19.15** Gość „Wydarzeń" **19.50** Debata Gozdyry **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie **23.30** Obraz dnia **0.00** Najważniejsze pytania **1.25** Punkt widzenia Jankowskiego

TVP Info

DVB T

10.00 Serwis info dzień **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Serwis info dzień **14.30** 14.30 **14.50** Serwis info dzień **15.45** Panorama **16.00** Dzień w godzinę **16.55** Sprawdzam to Extra **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Wolne sądy **18.34** Debata po filmie „Wolne sądy" **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.18** Bez retuszu **21.00** Kwiatki polskie **21.45** Panorama **22.10** Oko na świat **22.30** Program informacyjny **22.45** 112. Magazyn kryminalny **23.00** Wydarzy się jutro

TVP 3

DVB T

10.00 Złoty chłopak (292) **11.00** Regiony na TAK **11.30** Sanatoria **12.00** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... **12.30** Okrasa łamie przepisy **13.00** Agrobiznes **13.30** Między pokoleniami **14.10** Całkiem niezła historia **14.30** Prog. infor. **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.20** Serwis Info **19.30** Misja Przyroda! **19.45** Kryminalna siódemka **20.00** Dziennik regionów **20.13** Gość regionów **20.30** Kryminalna Siódemka Extra **22.00** Dziennik regionów **22.30** Złoty chłopak (293)

TVP Rozrywka

8.20 Familiada **8.50** Va banque **9.20** Koło fortuny **9.55** Minuta dla Twojego bezpieczeństwa **10.05** Makłowicz w podróży **11.00** Postaw na milion **12.45** Familiada **13.15** Zmiennicy **14.20** Rodzinka.pl **15.55** Kocham Cię, Polsko! **17.15** Minuta dla Twojego bezpieczeństwa **17.25** Va banque **18.00** Koło fortuny **18.35** Okrasa łamie przepisy **19.40** Jaka to melodia? **20.15** Postaw na milion **22.00** Rodzinka.pl **23.00** The Voice of Poland **1.45** Koło fortuny **2.20** Kabaretomaniacy

Planete+

10.20 Dokąd dzisiaj? **11.25** Świetliki. Boskie światło natury **12.35** Niezwykłe podróże koleją **13.40** Podróż do wnętrza chmur **14.45** 360° – świat bez granic **15.50** Średniowieczne serce Czech **16.55** Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.15** Polska z góry. Naj... w Polsce **19.05** Ekskluzywna szkoła dla lokajów **19.40** Ostatni neandertalczyk **20.50** Byblos. Wielki port Fenicjan **22.00** Ewangelia dobrobytu. Historia kapitalizmu (s.2) **23.05** Fire Island

BBC Earth

8.15 Najpiękniejsze trasy spacerowe **9.15** Mroźna planeta **10.15** Życie na pustkowiu **11.15** Skarby przeszłości i ich tajemnice **12.20** Najpiękniejsze trasy spacerowe **13.20** Mroźna planeta **14.25** W okowach mrozu **15.30** Życie na pustkowiu **16.30** Dziki połów: nieznane wody **17.30** Mroźna planeta **18.35** Najpiękniejsze trasy spacerowe **19.45** Fenomeny współczesnego życia **20.55** W okowach mrozu **22.55** Dziki połów: nieznane wody **23.55** Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem

Discovery Channel

8.00 Brudne skarby **9.00** Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge **10.00** Budowa na końcu świata **11.00** Klan z Alaski **12.00** Celnicy na straży Szwecji **13.00** Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa **15.00** Złomowisko PL **16.00** Kroniki policyjne: Szwecja **17.00** Celnicy na straży Danii **18.00** Porty **19.00** Złomowisko PL **20.00** W oku cyklonu **21.00** Celnicy na straży Niemiec **22.00** Celnicy na straży Danii **23.00** Kroniki policyjne: Szwecja **0.00** W oku cyklonu

TVN Turbo

8.15 DeFacto **9.05** Fani czterech kółek **10.00** Raport Turbo **10.15** Samochód marzeń – kup i zrób **11.15** Wojny samochodowe **12.15** Naprawy nie do naprawy **13.00** Zawodowi handlarze **14.30** Wojny samochodowe **16.30** Jeździć, obserwować **18.00** Raport Turbo **18.15** Wojny samochodowe **19.15** Kupione, zrobione, sprzedane **20.15** Ciężarówką przez Mależę **21.15** Zawodowi handlarze **22.00** Raport Turbo **22.15** Jeździć, obserwować **23.45** Naprawy nie do naprawy

TVN Style

7.10 Co za tydzień **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Jestem z Polski **12.20** Ugotowani **13.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Marysieńka", Babice koło Oświęcimia / Bar „Niebo w gębie i na talerzu", Pabianice **15.35** Ugotowani **16.40** Poukładani **17.40** Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Magiliana", Sosnowiec / Bar „Krupniok", Namysłów / Restauracja „Sjesta", Częstochowa **20.50** Jestem z Polski **22.50** Hotel Paradise **23.45** EuroPOLKI studentki **0.40** Pojedynek na podróże **1.40** Tu jest pięknie

eprasa.pl b5b995298e

SERIALE

Pierwsza miłość
POLSAT 18:00

Oskar zmienia spojrzenie na świat po spotkaniu na moście. Melka ukrywa prawdę przed bliskimi, którzy cieszą się jej ciążą. Angelika, żeby uczcić dobre wieści od lekarzy, zabiera Nikolę na przejażdżkę. Zabierają auto Bolesława, a to może się źle skończyć.

Barwy szczęścia
TVP 2 20:05

Karolina podejrzewa Brunona o psucie jej referencji i planuje szantaż z użyciem bogatego klienta. Natalia prosi Łukasza o pomoc w uwolnieniu Michała z aresztu. Tolek szykuje się do rozwodu, ale Irena błaga go o powrót.

M jak miłość
TVP 2 20:50

Natalia ma problemy z Hanią, która się z nią kłóci i w dodatku przyłapuje matkę na kłamstwie w sprawie Mikołaja. Karską czeka trudna rozmowa z mężem, bo Adam zdaje sobie sprawę, że dyrektor szkoły podkochuje się w jego żonie.

Czas honoru

Byli młodzi, pełni energii, zapału i wiary. Pięknie żyli i ginęli – dumnie, z godnością

TVP HISTORIA 17:10

Wiosną 1941 roku grupa przeszkolonych w Anglii polskich żołnierzy zostaje zrzucona na teren okupowanej Polski. Ich zadaniem jest przeprowadzanie akcji dywersyjnych. W skład oddziału wchodzą: major Czesław, jego synowie Waldek i Michał, a także Janek i Bronek.

Na Wspólnej

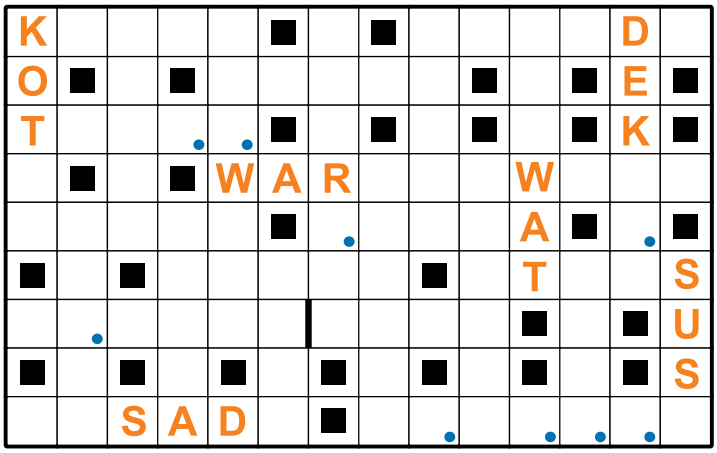
Ula wyznaje ojcu, że została zgwałcona! Sławek broni Piotra

TVN 20:15

Ula ma dzisiaj poprawkę z histologii. Jest zszokowana, gdy na egzaminie pojawia się Wysocki. Sławek, Iga i Piotr rozpracowują siatkę pedofilską. Pojawia się rzecznik dyscyplinarny w sprawie pobicia przez Piotra aresztowanego. Na pierwszy ogień pytań odpowiada Sławek...

JOLKA

Litery w polach z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie. Ujawniono niektóre litery. W kolejności przypadkowej:
– cesarz z Nipponu – struś z pampasów
– front budynku – wiązany pod szyją
– mieszkaniec naszej stolicy – zbiór map
– naczynie na mleko – taniec z Argentyny
– w plecaku ucznia – żółty niemetal
– co ..., to rozum – gwałtowny wir powietrza
– słup z flagą – stalowy łącznik
– niewygodne posłanie – sitwa, kamaryla
– leśny chrust – „Płynie w nas ...", piosenka Bajmu
– amerykański gryzoń – atrybut Temidy
– żołnierz Grota Roweckiego – pokaz mody
– dawna sypialnia
– okres 10 dni
– Indianin z Ameryki Północnej
– słowackie miasto i rzeka

Romance TV

8.20 Śledztwo prowadzi Watzmann (36) **9.20** ★★★ Pokój ze stajnią – kom. Niemcy 2022 **11.15** Zwierzyniec doktor Mertens (89, 90) **13.20** ★★ Inga Lindström: Weekend w Söderholm – film obyczajowy Niemcy 2007 **15.15** Światła, kamera, romans – komedia romantyczna USA 2020 **17.05** Lena Lorenz: Kruche szczęście **19.00** Górscy ratownicy (135) **20.00** ★★★ Gniazdowanie – kom. Niemcy 2021 **21.55** Przepisy na miłość i zbrodnię (9, 10) **23.50** Górscy ratownicy (135)

TVN Fabuła

6.30 Kino Buzz **6.45** Julia (96, 97) **7.45** Detektywi **9.50** Młode gliny **10.55** Magda M. (1) **11.55** Prawo Agaty (9, 10) **13.55** Młode gliny **14.55** Detektywi **16.05** Na Wspólnej (190, 191) **17.10** Seriaale: Rozmowy **18.05** ★★★ Bella i Sebastian III – film przygod. Fr. 2017 **20.00** ★★★ Starcie Tytanów – film przygod. W. Bryt./Australia/USA 2010 **22.30** ★★★ Gniew Tytanów – film przygod. USA/Hiszpania 2012 **0.30** ★★★ Kolekcjoner – dramat USA 1997 **2.50** Dziewczyny z Hollywood

AMC

6.15 ★★★ K-19 – film sens. USA/W. Bryt./Niemcy/Kanada 2002 **8.55** ★★ Supernowa (1) – film sf USA/RPA 2005 **12.45** ★★★★ Kupiec wenecki – dramat USA/Włochy/Luksemburg/W. Bryt. 2004 **15.25** ★★★ Strażnik czasu – film sf USA/Japonia 1994 **17.20** ★★★ Supergliny z Miami – kom. sens. Włochy 1985 **19.30** ★★★ Dzielnica Lakeview – thriller USA 2008 **22.00** The Audacity (6) **23.00** ★★ Thirst – horror USA 2015 **0.50** ★★ W sieci kłamstw – thriller Hol./W. Bryt./USA/Polska 2020

BBC First

7.25 Zagadki doktora Blake'a (5) **8.40** Z pamiętnika położnej (2) **9.50** Ojciec Brown (10, 1) **11.50** London Kills (4) **12.50** Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi (10) **13.50** Śledztwa siostry Bonifacji (7, 8) **15.55** Tajemnice Brokenwood (4) **17.55** Morderstwa w Midsomer (3) **19.55** Śmierć pod palmami (5) **21.00** Zbrodnie Saint-Pierre (8) **22.00** Zbrodnie na Szetlandach (6) **23.20** Agatha Christie: Tommy i Tuppence (1) **0.20** Tajemnice Majorki (8) **1.20** Zbrodnie Saint-Pierre (3)

TTV

8.00 DeFacto **8.30** Kartoteka **10.35** Detektywi **12.35** Zakup w ciemno **14.35** Nic do zgłoszenia **15.35** Złomowisko PL **16.45** Express **17.00** Sport **17.05** Ukryta prawda **17.45** Życie na kredycie **18.40** Ciężarówką przez Australię **19.45** Express **20.05** Zakup w ciemno **21.05** Zakup w ciemno Extra **21.45** Express **22.00** Gogglebox. Przed telewizorem **0.20** Idź na całość **1.20** Kochaj albo wróć **2.20** Wyburzacze **3.40** Sędzia Anna Maria Wesołowska **4.25** Nauka jazdy

Fokus TV

6.00 Wehikuł czasu **6.05** 48 h. Zaginieni (63) **7.00** Był sobie człowiek **8.55** Wehikuł czasu **9.00** Starożytni kosmici **11.00** Gwiazdy lombardu **12.00** Poszukiwacze historii: Bitwa wyrska / Tajna kwatera Luftwafe **13.00** Wielkie konstrukcje III Rzeszy: Wojna i kolej / Koleje zagłady **15.00** Przygody poszukiwaczy złota **16.00** Dorwać tuńczyka **18.00** Rolnicy. Podlasie **20.00** Galileo **21.00** Militarny top 10 **22.00** Dziwne oblicza wojny **0.00** Starożytni kosmici **1.00** Rolnicy. Podlasie

National Geographic

8.00 Ikony lotnictwa **9.00** Megażywioły **10.00** Śladami tajemnic: Jerozolima **11.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **13.00** Katastrofa w przestworzach **15.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **16.00** Katastrofa w przestworzach **21.00** Ostatni lot: anatomia katastrofy **22.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **23.00** Ostatni lot: anatomia katastrofy **0.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **1.00** Katastrofa w przestworzach

Nat Geo Wild

8.00 Australijskie maluchy **9.00** Niezwykły dr Pol **12.00** Bertie Gregory na biegunach **13.00** Morze Czerwone: magiczny ogród ewolucji **14.00** Hipopotamy z Gabonu: nietypowi surferzy **15.00** Drapieżnik kontra ofiara **16.00** Olśniewająca Ameryka **17.00** Critter Fixers – zwierzęcy cudotwórcy **18.00** Niezwykły dr Pol **19.00** Walki zwierząt **20.00** Afryka: dom dzikiej przyrody **21.00** Niezwykły dr Pol: Szczenięca miłość / Pechowe maluchy / W pełnej gotowości / Pudle i spółka / Podejrzani pacjenci

Metro

6.20 Detektywi. Na zlecenie (19, 20) **7.40** Szpital (328-330) **10.40** Sędzia Anna Maria Wesołowska (562, 563) **12.40** Szkoła (699) **13.40** Fachowcy **14.25** Brzydula (219, 220) **15.35** Druga szansa (12) **16.45** The Floor **18.00** Złomowisko PL **19.00** Kartoteka (11, 12) **21.05** Kryminalni (2, 3) **23.15** Spartakus: Krew i piach (7): Sacramentum **0.20** Zbrodnie z pierwszych stron gazet: Podmiejskie sekrety **1.25** Szpital (981) **2.25** Szkoła (706) **3.25** Nowa Maja w ogrodzie **4.30** Szpital (981)

TVP Historia

9.15 Encyklopedia II wojny światowej **9.40** Polskie 100 lat **10.10** Narodziny chirurgii **11.05** Wszystkie kolory świata **12.00** Era przyrody **13.00** Obłoki śmierci. Bolimów 1915 **14.15** Zmiennicy (4) **15.20** Sensacje XX w. **17.10** Czas honoru (1) (s.18) **18.00** Felieton **18.10** Polskie bitwy **20.00** Pitbull (8) **20.50** Upadek nazizmu **21.50** W kręgu Hitlera **22.45** Sensacje XX w. **0.35** Encyklopedia II wojny światowej **1.00** Czas honoru (1) **1.55** Pitbull (8) **2.40** Historia w postaciach zapisana

TVP Dokument

10.10 Bogactwo dźwięków przyrody **11.10** Weekendowe wypady z Gr. Wallace'em **12.05** Bocian biały **12.35** Ludzie z mikroplastiku **13.40** Królestwo mrówek **14.40** Królestwo mokradeł **15.45** Owady. Czy czeka nas katastrofa? **16.35** Świątynie świata **17.35** Wolne sądy **18.30** Debata po filmie „Wolne sądy" **19.30** Miałem farta **20.10** Jak pieniądz kształtował świat **21.15** Krainy cudów natury **22.25** Ukryta wojna Chin **23.40** Niebezpieczne drogi **0.40** Sekrety dzikich kwiatów

Zoom TV

6.10 MacGyver (12, 13) **8.10** Strażnik Teksasu (11, 12) **10.05** Kobra – oddział specjalny (6, 7) **12.20** FBI (5, 6): Upadły glina / Dwukrotnie ślepi **14.20** Bitwa o palety **15.30** Wojny magazynowe: Kanada **16.50** Sensacje XX w. **19.00** Kobra – oddział specjalny (15, 16): Otchłań / Długa droga **21.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (16, 17): Polowanie na ludzi / Przesyłka specjalna **23.00** Magia nagości. Hiszpania **0.05** Magia nagości. Finlandia **0.35** Adam szuka Ewy. Niemcy **2.55** I love kabaret

TLC

8.00 Cztery żony i mąż **9.00** Siostry wielkiej wagi **10.00** Wiza na miłość: na odwrót **12.00** Wspólne życie XXL **14.00** Cztery żony i mąż **15.00** Mali ludzie, wielka rodzina **16.00** Siostry wielkiej wagi **17.00** Salon sukien ślubnych **18.00** Wiza na miłość: na odwrót **20.00** Wiza na miłość – oczami bohaterów **21.00** Wiza na miłość: single na polowaniu **22.00** Wiza na miłość: single na polowaniu. Między sporami **23.00** Dr Pyszczylla **0.00** Moje koszmarne stopy **1.00** Wiza na miłość – oczami bohaterów

Nowa TV

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.00** Disco Landia – nutki do pobudki **7.30** Wielkie wycieczkowce **8.30** Więzienie **10.00** Ojciec Brown (40, 41) **12.00** Śmierć pod palmami (1, 2) **14.00** Świat według Kiepskich (513, 514) **15.00** Świat według Bundych (54-59) **18.00** Całkiem nowe lata miodowe (15) **18.30** Miodowe lata **21.00** Zdrady (111) **22.00** Ślad (61-62, 106) **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (29, 30)

WP

6.00 Pogoda **6.05** Policjanci z sąsiedztwa **7.55** Pogoda **8.00** Policjanci z sąsiedztwa **8.55** Pogoda **9.00** Tlit **9.50** Pogoda **10.00** Strażacy z sąsiedztwa **11.00** Wariaci za kierownicą **12.00** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (3) **14.00** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **16.00** Pokochaj lub sprzedaj **16.55** Pogoda **17.00** Inspektor Vera (3) **19.00** Makłowicz w podróży **22.00** Pogoda **22.10** Mistrzowie kabaretu: Hrabi cz.1 / Kabaret Skeczów Męczących / Sławomir / Czesuaf

eprasa.pl b5b995298e

TVP 1

SERIAL 18:40

Akacjowa 38

7.00 Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Serwis Info **8.25** Zaraz wracam (181) **9.05** Ranczo (71): Dzieci rewolucji **10.00** Komisarz Alex (24): Prawdziwa śmierć **11.00** Ojciec Mateusz (337): Przykrywkowiec **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** Magazyn rolniczy **13.05** Dzikie korytarze (1): Lwy pustynne w Namibii – serial dok. Fr. 2023 **14.00** Splątane losy (99)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.10 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.00 Dziedzictwo (1082)
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
18.05 Klan (4787)
18.40 Akacjowa 38 (1010)
Profesor rysunku zaprasza Susanę i Rosinę na zajęcia z niespodzianką. Trini domaga się od księdza Telma mszy po to, by dziecko nie urodziło się rude. Carmen prosi Servanda, aby wziął Raula na ucznia.
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Słoneczna. Poza ciszą (7) – serial obycz. Polska 2026
21.05 Sekielski wieczorową porą – magazyn publicyst.
22.10 Złoto pustyni – dramat woj. ★★★★ USA/Australia 1999 **(s.21)**
Reż. David O. Russell, wyk. George Clooney, Mark Wahlberg, Ice Cube
0.10 Miłość w Nowym Jorku ★★★ – dram. miłosny USA 2000
2.00 Spona – komedia ★★ obyczajowa Polska 1998
3.35 Sekielski wieczorową porą – magazyn publicyst.

TVP 2

FILM 23:05

80 milionów

5.35 M jak miłość (1892) **6.25** Post filipowy – reportaż **6.55** Barwy szczęścia (3451) **7.55** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.50** Rosół polski (37) **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (262) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (962): Czarna skrzynka – serial obyczaj. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (531)
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (263)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3451)
19.55 Domowe patenty (22)
20.05 Barwy szczęścia (3452) – serial Polska 2026 **(s.21)**
20.40 Kulisy „M jak miłość”
20.50 M jak miłość (1962) (s.21)
21.50 SOR (7) (s.21)
22.30 Na sygnale (964)
23.05 80 milionów – film ★★★ przygodowy Polska 2011
Reż. Waldemar Krzystek, wyk. Wojciech Solarz, Krzysztof Czeczot, Maciej Makowski
Dziesięć dni przed ogłoszeniem stanu wojennego działacze „Solidarności” postanawiają wypłacić z banku należące do związku pieniądze. Rozpoczyna się niebezpieczna rozgrywka.
1.00 Hotel Mumbaj – dramat ★★★★ obyczaj. Australia/USA/Indie/W. Bryt./Singap. 2018
3.05 Co się kryje pod katedrą Notre-Dame? – film dok.

Polsat

FILM 20:35

Bez litości 2

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – program informacyjno-publicystyczny **8.20** Trudne sprawy (1146): Najlepsza dieta cud **9.20** Dlaczego ja? (849-851): Singiel z przekonania zostaje nagle ojcem / Młoda matka postrzelona na osiedlu / Podły rekonwalescent pada czyjąś ofiarą **12.20** Gliniarze (1073-1075): Psia Karma / Siostrzany układ / Sprawiedliwy wyrok

15.30 Wydarzenia
15.50 Pogoda
15.55 Gliniarze (1154): Złe miejsce i czas – serial fab.-dok.
16.55 Gliniarze Śląsk (2)
18.00 Pierwsza miłość (4298) – serial Polska 2026 **(s.21)**
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.35 Bez litości 2 – film ★★★ kryminalny USA 2018
Reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Pedro Pascal, Ashton Sanders
Druga część kinowego hitu o szukającym zemsty i walczącym o sprawiedliwość byłym tajnym agencie. Jego długoletnia przyjaciółka i współpracowniczka, Susan, zostaje zamordowana.
23.05 Pan Wypadek: Wakacje zabójcy – komedia sensac. ★★★ W. Bryt./USA 2022 **(s.21)**
Reż. George Kirby, Harry Kirby, wyk. Scott Adkins, Ray Stevenson, Perry Benson, Sarah Chang
1.10 21 – dramat obyczajowy ★★★ USA 2008
3.55 Kabaretowa Ekstraklasa
4.40 Disco gramy!

TVN

SERIAL 17:55

Detektywi

5.15 Zamieszkać na plaży (14) **5.40** Uwaga! (8141) **5.55** Ukryta prawda (1549) **6.50** Kuchenne rewolucje: Warszawa – Bistro Rozmaryn **7.45** Dzień Dobry TVN – program informac.-publicystyczny **11.20** Doradca smaku (23) **11.30** Kuchenne rewolucje: Szczecin – „Cafe Elegancko” / Górki Wielkie – Dziupla u Wuja **13.40** Ukryta prawda (1727-1729) – serial fab.-dok. Polska

16.50 Szpital św. Anny (99) – serial obycz. Polska 2026
17.55 Detektywi (164):
Kochanka widmo – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025
Kobieta zatrudnia detektywów, by dowiedzieli się, kto zamordował jej narzeczonego. Policja podejrzewa, że to ona jest sprawczynią, bo dzień wcześniej pokłóciła się z partnerem o to, że ją zdradził.
19.00 Fakty
19.55 Uwaga! – magazyn
20.15 Na Wspólnej (4321) – serial Polska 2026 **(s.21)**
20.50 Kuba Wojewódzki (14)
22.05 Spectre – film sensacyjny ★★★ W. Bryt./USA 2015
Reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux
1.05 Superwizjer
1.45 Uwaga! (8142) – magazyn interwencyjny
2.05 Młode gliny (67, 68) – serial krym. Polska 2026
4.00 Jak to jest zrobione? – serial dok. Kanada 2010
4.30 Zamieszkać na plaży – serial dok. USA 2020

TVN 7

FILM 20:00

Posejdon

6.45 Szkoła (618, 619) **8.40** Ukryta prawda (1441, 1648, 1649) **11.45** W-11 Wydział Śledczy (845-847) **13.50** Detektywi (223) **14.55** Szpital św. Anny (185) **15.55** Szpital (741) **17.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (6, 7) **19.00** Ukryta prawda (1484) **20.00** ★★★ Posejdon – film katastr. USA 2006, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Josh Lucas, Kurt Russell, Jacinda Barrett **22.10** ★★★★ Harry Potter i Komnata Tajemnic – film przyg. W. Bryt./USA 2002, reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe **1.30** ★★★ Matka – horror USA 2017, reż. Darren Aronofsky, wyk. Jennifer Lawrence **3.55** Prawdziwy horror **5.15** Ten moment (49) **5.50** Szkoła (620)

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (16, 17) **8.00** Kobra – oddział specjalny (8, 9) **10.00** Zaklinaczka duchów (84) **11.00** Kotka (84) **12.00** Mój grzech (21) **13.00** Wspaniałe stulecie (57) **14.00** Rodzinny interes (50) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (312, 313) **17.00** Rodzinny interes (51) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (1044, 1045) **20.00** ★★★ Droga bez przebaczenia – thriller Australia 2023 **22.05** ★★★ Bodyguard zawodowiec – film akcji USA/Hol./Bułg./Hongk./Kan./W. Bryt./Fr. 2017 **0.35** ★★★ Revolt – film sf USA 2017

Puls 2

7.30 Seriale anim. dla dzieci **13.00** Nowe przygody Kubusia Puchatka (6) **13.35** Smerfy (16) **14.00** Baranek Shaun (11-13) **14.35** Marta mówi! (21) **15.00** Miraculous: Biedronka i Czarny Kot (24, 25) **16.00** Koci domek Gabi (19, 20) **17.00** Fineasz i Ferb (21, 22) **18.00** Pingwiny z Madagaskaru (33, 34) **19.00** Kacze opowieści (41, 42) **20.00** Lombard. Życie pod zastaw (1064) **21.00** Dzielnica strachu (141, 142) **23.00** Wstydliwe choroby (6, 7) **1.00** Dzielnica strachu (140) **2.00** Lombard. Życie pod zastaw (102)

TVP Polonia

7.00 Rączka gotuje **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Na tropach historii (2) **12.00** Serwis Info **12.10** Komisarz Alex (305) **13.05** Ranczo (47) **14.00** Polska. Co dalej? (17) **15.00** Serwis Info **15.10** Kulturalni (46) **16.00** Pan Mama (22) **16.30** Barwy szczęścia (3420) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Oko na Wschód (99) **18.45** Panorama **19.20** Niezwykłe miejsca (151) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Stulecie Winnych (14) **21.20** Ojciec Mateusz (46) **22.15** Bł. ks. Michał Sopoćko – sługa Miłosierdzia **23.15** Panorama **23.45** Magazyn Ekspresu Reporterów **0.40** Dziennik regionów **1.00** Pan Mama (21) **1.30** 19.30

TV Trwam

11.40 Ma się rozumieć **11.50** Święty na każdy dzień **12.20** Głos serca (141) **13.05** Blask prawdy **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.20** Muzyczne chwile **14.30** Post Scriptum **15.00** W górę Rio Negro **15.50** Ma się rozumieć **16.00** Informacje **16.10** Jestem mamą **16.25** Przyroda w obiektywie **16.40** Zdrowie z Bożej apteki **17.00** Wierzę w Boga **17.30** Burza w okręgu krakowskim **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z tel. udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Solidarność – narodziny wolności **22.15** Głos serca (142) **23.00** Będziesz miłował

TVP Kultura

8.20 Porozmawiajmy szczerze **9.00** Daleko od szosy (2) **10.25** Hipoteza – film krótkometr. Polska 1972 **11.05** Kuba – film dok. Polska 2023 **12.35** Pan wzywał, Milordzie? (4) **13.40** ★★★★ Cyd – film przyg. USA/Wł. 1961 **16.45** Daleko od szosy (3) **18.15** W poszukiwaniu dobrego filmu **18.55** Rawhide (107) **20.00** Teatr TV: Nic nie wiemy na pewno – jubileuszowy spektakl Teatru Ósmego Dnia – Polska 2026 **21.15** ★★★ Prosta przyjaźń – kom. Fr. 2023, reż. Eric Besnard, wyk. Lambert Wilson, Grégory Gadebois **23.05** ★★★ Valmont – melodr. USA/Fr./W. Bryt. 1989, reż. Miloš Forman, wyk. Colin Firth, Annette Bening **1.25** Chick Corea – w służbie muzyki – film dok. USA 2011

Super Polsat

6.05 Wydarzenia 21:50 **6.45** SuperLudzie Extra (38) **6.55** Cobra Kai (29, 30) **8.20** SuperLudzie Extra (39) **8.30** Świat według Kiepskich (482-484) **10.00** Wydarzenia **10.30** SuperLudzie (9, 10) **11.30** Świat według Kiepskich (437-440) **13.30** Farma (104) **14.30** Hell's Kitchen – piekielna kuchnia (53) **16.10** Ninja Warrior Polska (24) **18.00** Świat według Kiepskich (490-491, 562-563) **20.00** Złomiarze (34) **21.00** ★★★ Raj dla par – komedia USA 2009, reż. Peter Billingsley, wyk. Vince Vaughn, Jason Bateman **23.15** ★★★ Skąd wiesz? – kom. rom. USA 2010, reż. James L. Brooks, wyk. Reese Witherspoon **1.55** 48 h. Zaginieni (41, 42) **3.55** Farma (104) **4.55** Złomiarze (34)

TV 6

6.00 Więzienie (152, 153) **6.55** Policjantki i policjanci (911, 912) **8.55** 48 h. Zaginieni (97-101) **13.55** Policjantki i policjanci (1301) **14.55** Uroczysko (248, 249) **16.00** Strażnik Teksasu (20-21, 15-16): Na uświęconej ziemi / Sprawa zamknięta / Siła gromu / Spóźniona sprawiedliwość – serial sensacyjny USA 1995/2000 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (191, 192): Wydrukowane morderstwo / Cywilizowane kłamstwa – serial krymin. USA/Kan. 2013 **22.00** Mentalista (39): Czerwony alarm – serial kryminal. USA 2010 **23.00** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (812, 813) **1.00** Kości (231, 232): Głowa w podporze / Umrzyk w klifie – serial krym. USA 2016 **3.00** Cobra Kai (1)

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu: Walka o wzrok / Kwestia zasad **7.55** Bogaty dom – biedny dom (137) **8.55** Policjantki i policjanci (777-779) **11.55** Uroczysko (1, 2) **13.00** Trudne sprawy (901-903) **16.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (445, 496) **18.00** Policjantki i policjanci (1372, 1373) **20.00** Uroczysko (211, 212) **21.05** Sprawiedliwi. Trójmiasto (158) **22.05** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1041) **23.05** ★★★ Con Air: lot skazańców – film sens. USA 1997, reż. Simon West, wyk. Nicolas Cage, John Malkovich **1.40** Opowiem ci o zbrodni (2): Wojciech Chmielarz – Portret kobiety nad brzegiem morza **2.00** Love Island. Wyspa miłości (11) **3.05** SuperLudzie Extra (2) **3.20** SuperLudzie (36-39)

Ale Kino+

7.00 ★★★ Miss mokrego podkoszulka – kom. obycz. Polska 2002 **8.25** ★★★ Wszyscy święci – dramat Polska 2002 **10.00** The Office PL (7, 8) **11.20** Detektyw Foyle (1) **13.35** Van der Valk (1) **15.40** ★★★ W 80 dni dookoła świata – film przygod. USA/Niemcy/Irl./W. Bryt. 2004 **18.05** Detektyw Foyle (2) **20.10** ★★★ Ścigani – dramat USA 2009 **(s.21)** **22.35** ★★★ Martwych nie boli – western Kan./Dania/Meks./W. Bryt./ USA 2023 **1.15** ★★★★ Ból i blask – dramat Hiszp./Fr. 2019 **3.40** Król (6)

Kino Polska

8.00 Stawiam na Tolka Banana (1, 2) **9.35** ★★★ Szaleństwa panny Ewy – film dla młodzieży Polska 1984 **11.40** ★★★ Nad Niemnem (1) – film obyczaj. Polska 1986 **15.45** ★★★ Papierowe małżeństwo – kom. rom. Polska/W. Bryt. 1992 **17.40** Pogranicze w ogniu (19, 20) **20.00** ★★★ Carte blanche – dramat Polska 2015, reż. Jacek Lusiński, wyk. Andrzej Chyra, Urszula Grabowska **(s.21)** **22.30** ★★★ Mała wielka miłość – kom. rom. Polska/USA 2008 **0.50** ★★★ Chemia – dramat Polska 2015

Polsat Film

7.30 Poirot (1) **8.35** Przyjaciółki (145, 146) **10.30** Świat według Kiepskich (5-6, 203-204, 207) **13.50** ★★★★ Jak rozpętałem II wojnę światową – kom. Polska 1970 **15.40** ★★★ Robin Hood: książę złodziei – film przyg. USA 1991 **18.35** ★★★ Jumanji: Przygoda w dżungli – film przygod. USA 2017 **21.00** ★★ Futro z misia – kom. Polska 2019, reż. Kacper Anuszewski, Michał Milowicz, wyk. Olaf Lubaszenko **23.05** ★★★ Parkingowy – kom. USA 2022, reż. Richard Wong, wyk. Eugenio Derbez

Stopklatka

DVB T

6.55 Wojciech Cejrowski – boso przez świat **8.00** Robert Makłowicz **9.50** Vera (2) **12.00** MacGyver (21, 22) **14.00** Katastrofy w przestworzach **18.00** Wojny magazynowe: Kanada **19.10** Aukcja w ciemno **20.00** ★★★ Najlepsi z najlepszych – film sens. USA 1989, reż. Hark Tsui, Robert Radler, wyk. Eric Roberts **22.00** ★★ Icarus – thriller Kan. 2010, reż. Dolph Lundgren, wyk. Dolph Lundgren **23.55** ★★★ Człowiek mafii – film sens. USA 2015 **1.55** ★★★★ Konopielka – kom. Pol. 1981

Canal+ Premium

9.20 ★★★ Benek – komediodramat Polska/Austria 2007 **11.05** Koncert Elton John & Brandi Carlile **12.00** ★★★ Nadzieja – dramat Niemcy/Polska 2006 **13.40** Ekstremalne opady: niszczycielski żywioł **14.30** ★★★ Peacock – dramat USA 2010 **16.00** ★★★ Pod gwieździstym niebem – kom. rom. USA 2025 **17.45** ★★★ Holiday – kom. romant. USA 2006 **20.00** ★★★★ Młode matki – dramat Belgia/Francja 2025 **21.45** I Follow Rivers. Mam rzekę we krwi **23.20** Eksperyment: Odsiadka

HBO

8.30 ★★★★ Harry Potter i Komnata Tajemnic – film przygod. W. Bryt./USA 2002 **11.05** ★★★ Lato w grudniu – dramat Hiszp. 2024 **12.40** Horton słyszy Ktosia! – film animow. USA/W. Bryt. 2008 **14.05** ★★ Kolejna zwyczajna przysługa – thriller USA 2025 **16.05** Wielka mała koza – film animowany USA 2026 **17.45** ★★★ Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw – film sens. USA 2019 **20.00** Hacks (9, 10) **21.20** Outlander: Krew z krwi (8) **22.20** ★★ Holland – thriller USA 2025

Paramount

5.00 Śmieszniej nie będzie **6.00** Czarodziejki (16-19) **9.20** Policyjna grupa pościgowa **10.20** ★★★ W ciemność. Star Trek – film sf USA 2013 **13.00** Czarodziejki (20, 21) **14.55** Pingwiny z Madagaskaru **15.55** ★★★ Zmowa pierwszych żon – kom. USA 1996 **18.05** ★★★★ Jeszcze pięć minut – film obyczaj. Kan./USA 2021 **20.00** ★★★ Wojna światów – film sf USA 2005 **22.30** ★★★★ Ciche miejsce – horror USA 2018 **0.15** ★★★ Zrodzony w ogniu – thriller USA/W. Bryt. 2013

Polsat 2

6.30 Pielęgniarki **7.30** Na ratunek 112 **8.30** Sekrety rodziny **11.30** Trudne sprawy: Nowy on **12.35** Więzienie **14.30** Świat według Kiepskich (66-70): Spirytyści / Sposób na blondynkę / Szczur lądowy / Szkielet fon Bibersztajna / Tajemnica X muzy **17.00** Komisarz mama (4) **18.00** Dlaczego ja? **20.00** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025 **22.00** Łowca pedofilów **23.00** Ślad (68, 69): Kryptonim nietoperz / Życie wieczne **1.00** Zdrady **2.05** Wydarzenia

TVP Seriale

6.30 Na sygnale (588, 589) **7.35** Ojciec Mateusz (138) **8.35** Komisarz Alex (169) **9.25** Rodzinka.pl (207) **10.00** Klan (1553) **11.00** Ranczo (75) **11.45** M jak miłość (1961) **12.45** Zaraz wracam (178, 179) **13.50** Ojciec Mateusz (43, 44) **15.45** Komisarz Alex (170) **16.30** Na sygnale (590, 591) **17.40** Ranczo (77, 78) **19.30** Ojciec Mateusz (45, 139) **21.30** Ranczo (79, 80) **23.25** Ojciec Mateusz (46) **0.20** Na dobre i na złe (1006) **1.20** Czas honoru (8, 9) **3.00** Wojenne dziewczyny (43)

AXN

5.10 FBI: Most Wanted (15) **6.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (3, 4) **7.30** Agenci NCIS (2, 3) **9.15** Castle (12, 13) **11.10** Detektyw Monk (5, 6) **13.10** Agenci NCIS (4, 5): Statek miłości / Filadelfia **15.05** Zabójcza broń (8, 9) **17.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (2, 3): Danie lokalu / Dzikie kwiaty **19.05** Castle (14, 15): Niebieski motyl / Pandora **21.05** FBI: International (18, 19) **22.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (2, 3) **0.45** Castle (14, 15) **2.40** FBI: International (18, 19)

13 Ulica

6.35 Niewidomy detektyw (4) **8.25** Magnum: Detektyw z Hawajów (16, 17) **10.20** Bez śladu (17, 18) **12.10** Kapitan Marleau (1) **14.15** Niewidomy detektyw (5) **16.15** Magnum: Detektyw z Hawajów (18, 19) **18.10** Bez śladu (1, 2) – serial sens. USA 2008 **20.00** Kapitan Marleau (2) – serial krym. Fr. 2020 **22.00** Prawo i porządek Toronto: Zbrodniczy zamiar (4) – serial krym. Kan. **23.00** ★★★★ Człowiek w ogniu – thriller Szwajc./W. Bryt./USA 2004, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington

FX

7.00 Kości (10, 11) **9.00** FBI (15) **9.55** Agenci NCIS (2) **10.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (2) **11.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (3, 4) **13.45** Castle (13) **14.40** Lucyfer (16) **15.35** CSI: Kryminalne zagadki Miami (5, 6) **17.25** Z Archiwum X (6, 7) **21.05** CSI: Kryminalne zagadki Miami (6) **22.00** Zabójcze umysły (5) **23.00** Z Archiwum X (7): Czułe słówka **0.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (5, 6) **1.00** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (9) **1.55** Lucyfer (16)

Eurosport 1

8.30 Narciarstwo alpejskie: PŚ (m) w Copper Mountain **9.15** Narciarstwo alpejskie: PŚ (k) w Killington **10.00** Skoki narciarskie: PŚ (m) w Ruce **12.00** Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **14.00** **(L)** Snooker: Mistrzostwa Wielkiej Brytanii w Yorku **17.30** Narciarstwo alpejskie: PŚ (m) w Copper Mountain **18.15** Narciarstwo alpejskie: PŚ (k) w Killington **19.00** FIA TCR World Tour: Wyścigi w Makau **19.30** Snooker: Mistrzostwa Wielkiej Brytanii w Yorku **23.30** Skoki narciarskie: PŚ (m) w Ruce

Eurosport 2

8.30 Snooker: Mistrz. W. Bryt. **11.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Moun. **12.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **13.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **13.30** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **14.15** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **15.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mount. **16.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **17.00** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **19.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mount. **20.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **21.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **21.30** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **22.15** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce

Polsat Sport 1

6.00 Siatkówka: TAURON Liga **8.00** Formuła 1: GP Kataru **9.00** Siatkówka: TAURON Liga **11.00** Siatkówka: TAURON Liga **13.30** Siatkówka: TAURON Liga **16.00** Siatkówka: TAURON Liga **18.00** Studio **18.35** **(L)** Piłka ręczna: Liga Europejska EHF: PGE Wybrzeże Gdańsk – VfL Gummersbach **20.40** Studio **20.55** **(L)** Piłka nożna: Puchar Włoch: 1/8 finału: Inter Mediolan – Genoa CFC **23.00** Siatkówka: TAURON Liga **1.00** Siatkówka: TAURON Liga **3.00** Siatkówka: TAURON Liga

TVP Sport

DVB T

8.20 Magazyn Betclic 1. Ligi **9.50** Piłka nożna: Miedź Legnica – Polonia Bytom **11.55** **(L)** Piłka nożna: Avia Świdnik – Górnik Zabrze **14.00** Reportaż **14.30** Koszykówka: El. MŚ mężczyzn: Niemcy – Polska **16.30** Piłka kobiet **17.25** Studio **17.55** **(L)** Piłka nożna: El. MŚ kobiet UEFA: Polska – Irlandia **20.40** **(L)** Piłka nożna: Puchar Niemiec: Bayern Monachium – Hertha BSC **22.45** Sportowy wieczór **23.15** Piłka nożna: Avia Świdnik – Górnik Zabrze **3.25** Boks: Chris Billam-Smith – Ryan Rozicki

Canal+ Sport

8.00 1 na 1 Extra: Patrick Kluivert **8.45** Piłka nożna: Real Madryt – Deportivo Alavés **11.00** Football Office **12.35** Piłka nożna: Górnik Zabrze – Wisła Płock **15.00** Ligomistrzowe historie **15.45** Piłka nożna: Elche CF – Atlético Madryt **18.00** LaLiga Highlights Magazine **18.35** Jazda o złoto. Żużel na podsłuchu **19.30** Premier League Review **20.30** Premier League Netbusters **21.00** Liga+ Extra **23.10** MMA: Gala ONE Friday Fights 180 w Bangkoku **0.15** Premier League Review

Canal+ Sport 5

6.00 Hola LaLiga! **7.15** 1 na 1 Extra: Petr Čech **8.15** Żużel: PGE Ekstraliga **11.00** Piłka nożna: LaLiga EA Sports: Deportivo A Coruña – FC Barcelona **13.15** Ekstrapaka: 16. kolejka **14.20** Ekstraklasa po godzinach **15.30** Żużel: Metalkas 2. Ekstraliga **18.10** Football Office **20.00** Żużel: PGE Ekstraliga **22.30** LaLiga Highlights Magazine: 14. kolejka **23.20** Premier League Netbusters **0.00** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Górnik Zabrze – Wisła Płock **2.30** Ligomistrzowe historie

Eleven Sports 1

9.00 Piłka nożna: Inter Mediolan – Genoa CFC **11.00** Bundesliga Clubs: VfB Stuttgart; TSG 1899 Hoffenheim; Bayer 04 Leverkusen **12.00** Piłka nożna: Lidze Portugal Betclic: SL Benfica – FC Famalicão **14.00** Formuła 1: GP Kataru **16.00** Piłka nożna: Torino FC – SS Lazio **18.00** Piłka nożna: Hamburger SV – Bayern Monachium **20.00** Ligue 1 Show **20.40** **(L)** Piłka nożna: Puchar Niemiec: Bayern Monachium – Hertha BSC **22.50** Podróż do świata calcio **0.05** Historie Serie A

Polsat Sport 3

6.00 Tenis: Finały Pucharu Davisa – transmisja turnieju **8.30** Tenis: Finały Pucharu Davisa – transmisja turnieju **11.00** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio – transmisja **13.30** Piłka nożna: Serie A Enilive – transmisja **16.00** Bobsleje: PŚ w Altenbergu – transmisja **18.30** Piłka nożna: Eredivisie – transmisja meczu **21.00** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **23.00** Magazyn koszykarski **0.00** Bobsleje: PŚ w Altenbergu – transmisja **2.00** Babilon MMA

TVN 24

10.00 Serwis informacyjny **10.25** Raport smogowy **10.30** Serwis informacyjny **10.55** Biznes **11.00** Serwis informacyjny **11.55** Biznes **12.00** Serwis informacyjny, pogoda **12.27** Raport smogowy **12.30** Serwis informacyjny, pogoda **13.55** Biznes **14.00** Serwis informacyjny, pogoda **14.55** Biznes **15.00** 15 na żywo **16.00** Fakty po południu **18.00** Tak jest **19.15** Serwis informacyjny **19.30** Fakty po Faktach **20.00** Kropka nad i **20.40** Czarno na białym **21.00** Polska i świat

Polsat News

6.00 Nowy dzień **7.40** Graffiti **8.00** Nowy dzień **10.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **13.55** Pogoda **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** Punkt widzenia Jankowskiego **18.00** Punkt widzenia Szubartowicza **19.15** Gość „Wydarzeń" **19.50** Debata Gozdyry **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie **23.30** Obraz dnia **0.00** Punkt widzenia Jankowskiego **1.25** Punkt widzenia Szubartowicza

TVP Info

DVB T

10.00 Serwis info dzień **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Serwis info dzień **14.30** 14.30 **14.50** Serwis info dzień **15.45** Panorama **16.00** Dzień w godzinę **16.55** Sprawdzam to Extra **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Panorama **17.42** Wykrywacz kłamstw **18.00** Panorama **18.30** Kontrapunkt **19.25** Sprawdzam to Extra **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.18** Trójkąt polityczny **21.00** Kwiatki polskie **21.45** Panorama **22.10** Oko na świat **22.30** Program inf.

TVP 3

DVB T

9.05 Al w służbie sportowcom **9.30** Post filipowy **10.00** Złoty chłopak (293) **11.00** Rok w ogrodzie **11.30** Wiek to tylko liczba **12.00** O milimetr **12.30** Rączka gotuje **13.00** Agrobiznes **13.30** Bez retuszu **14.20** Poznaj region **14.30** Program informacyjny **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.20** Serwis Info **20.00** Dziennik regionów **20.13** Gość regionów **20.30** Telekurier **22.00** Dziennik regionów **22.30** Złoty chłopak (294) **23.30** Kryminalna siódemka **23.55** Panorama

TVP Rozrywka

9.00 Va banque **9.35** Koło fortuny **10.10** Makłowicz w podróży **10.50** Postaw na milion **12.35** Familiada **13.15** Zmiennicy **14.15** Rodzinka.pl **15.25** Rolnik szuka żony **16.25** Kabaretomaniacy **17.25** Va banque **18.00** Koło fortuny **18.40** Okrasa łamie przepisy **19.45** Jaka to melodia? **20.25** Postaw na milion **22.10** Rodzinka.pl **22.45** Tak to leciało! **23.45** Kabaret. Super Show Dwójki **0.50** Koło fortuny **2.05** Do śmiechu! **3.50** Hity wszech czasów **4.45** Prywatne życie zwierząt

Planete+

9.20 Polska z góry **10.20** Dokąd dzisiaj? **11.25** Motyle. Superbohaterowie przyrody **12.35** Niezwykłe podróże koleją **13.40** Podróż do wnętrza chmur **14.50** 360° – świat bez granic **15.50** Średniowieczne serce Czech **16.55** Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.40** Zaginiony lot MH370 **19.45** Wielka rewolucja RNA **20.50** Operacja Barbarossa. Wojna wyniszczająca **22.00** Jak oligarchowie korumpują Zachód **23.10** Jak wygrać z Ku Klux Klanem

BBC Earth

8.25 Najpiękniejsze trasy spacerowe **9.25** Mroźna planeta **10.25** Życie na pustkowiu **11.25** Skarby przeszłości i ich tajemnice **12.25** Najpiękniejsze trasy spacerowe **13.25** Mroźna planeta **14.30** W okowach mrozu **15.30** Życie na pustkowiu **16.30** Cywilizacje: rozkwit i upadek **17.45** Mroźna planeta **18.45** Najpiękniejsze trasy spacerowe **19.45** Attenborough i morski smok **20.55** W okowach mrozu **22.55** Chirurdzy: kwestia życia i śmierci **0.25** Sekrety długowieczności

Discovery Channel

8.00 Brudne skarby **9.00** Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge **10.00** Budowa na końcu świata **11.00** Klan z Alaski **12.00** Celnicy na straży Szwecji **13.00** Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa **15.00** Złomowisko PL **16.00** Poszukiwacze przeklętego złota **17.00** Nic do zgłoszenia (1) **18.00** Porty **19.00** Złomowisko PL **21.00** Wyzwanie: przetrwanie **22.00** Alaska w budowie **23.00** Bimbrownicy **0.00** Fani czterech kółek: w trasie **1.00** Zoom na architekturę

TVN Turbo

9.05 Fani czterech kółek **10.00** Raport Turbo **10.15** Samochód marzeń – kup i zrób **11.15** Wojny samochodowe **12.15** Naprawy nie do naprawy **13.00** Zawodowi handlarze **14.30** Wojny samochodowe **16.30** Jeździć, obserwować **18.00** Raport Turbo **18.15** Z drugiej ręki **19.45** Duda kontra Szafrański **20.30** Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia **21.00** Wojny samochodowe **22.00** Raport Turbo **22.15** Naprawy nie do naprawy **23.00** Kupione, zrobione, sprzedane

TVN Style

7.45 Dzień Dobry TVN **11.20** Jestem z Polski **12.20** Ugotowani **13.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Kwadratowy talerz", Wrocław / „Quatro", Brańsk **15.35** Ugotowani **16.40** Kochaj albo wróć **17.40** Kuchenne rewolucje: „Pracownia dobrych smaków – Rozmaryn", Szczecin / Restauracja „Perfect Pub", Pasłęk / Restauracja „Ziołowa Chata", Brenna **20.50** Ostre cięcie **21.50** Teraz one **22.20** Love the Look **23.20** Hotel Paradise – Rajskie Rozdanie **0.15** EuroPOLKI studentki

Romance TV

8.25 Górscy ratownicy (135) **9.25** Käthe i ja: Podrzutek **11.20** ★★ Pokój ze stajnią – kom. Niemcy 2022 **13.15** ★★ Rosamunde Pilcher: Pani Szczęście – film obyczaj. Niemcy 2026 **15.05** ★★★ Dziewczyna na rowerze – kom. romant. Niemcy/Fr./USA 2013 **17.05** Górski lekarz (1, 2) **19.00** Górscy ratownicy (136) **20.00** ★★★ Rosamunde Pilcher: Złamane serce – film obyczajowy Niemcy/Austria 2010 **21.55** ★★★ Dora Heldt: Ucieczka ciotki Inge – kom. Niemcy 2011 **23.50** Górscy ratownicy (136)

TVN Fabuła

6.00 Top 100: filmy wszech czasów **6.30** Kino Buzz TOP5 **6.45** Julia (98, 99) **7.45** Detektywi **9.50** Młode gliny **10.55** Magda M. (2) **11.55** Prawo Agaty (11, 12) **13.55** Młode gliny **14.55** Detektywi **16.05** Na Wspólnej (192, 193) **17.10** Grażyna Torbicka zaprasza **17.50** ★★★ Jack Frost – kom. USA 1998 **20.00** ★★★ Snake Eyes: Geneza G.I. Joe – film akcji USA 2021 **22.40** ★★★ Jedyne prawdziwe miłości – komediodr. USA 2023 **0.35** ★★★ Jak przeżyć święta – kom. romant. USA 2004

AMC

9.15 ★★ Przygody Herkulesa – film przygod. Wł./USA 1983 **10.55** ★★ Przygody Herkulesa 2 – film przygod. USA/Wł./Hol. 1985 **12.50** ★★★★ Twarda laska – kom. USA/Australia 2001 **14.50** ★★★★ Atlas chmur – film sf Chiny/Niemcy/USA/Hongk./Singapur/W. Bryt./Hiszpania 2012 **18.20** ★★ Poza zasięgiem – film sens. USA/Polska 2004 **19.55** ★★★ Bibliotekarz: Tajemnica włóczni – film przygod. USA/Niemcy 2004 **22.00** ★★★ Wolf Creek – horror Australia 2005 **0.00** The Audacity (6)

BBC First

7.00 Co ludzie powiedzą? (5) **8.25** Zagadki doktora Blake'a (4) **9.40** Z pamiętnika położnej (3) **10.40** Ojciec Brown (2, 3) **12.40** London Kills (5) **13.40** Tajemnice Majorki (1) **14.30** Morderstwa w Midsomer (1) **15.20** Detektyw z Chelsea (1) **16.15** Tajemnice Brokenwood (1) **18.00** Morderstwa w Midsomer (4) **19.55** Śmierć pod palmami (6) **21.00** Agatha Christie: Tommy i Tuppence (2) **22.00** Tajemnice Majorki (8) **23.00** Detektyw z Chelsea (8) **0.15** Zbrodnie Saint-Pierre (8)

TTV

DVB T

8.00 DeFacto **8.30** Kartoteka **10.35** Detektywi **12.35** Zakup w ciemno **14.35** Nic do ukrycia **15.35** Gogglebox. Przed telewizorem **16.45** Express **17.03** Raport smogowy **17.05** Sport **17.10** Ukryta prawda **17.45** Życie na kredycie **18.40** Żony Podlasia **19.45** Express **20.05** Zakup w ciemno Extra **21.45** Express **22.00** Damy i wieśniaczki. PL **23.00** Kochaj albo wróć **0.00** Nic do zgłoszenia **1.00** Farma Clarksona **2.00** Osadzone. Blok F **3.00** Szpital

Fokus TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.05** 48 h. Zaginieni (64) **7.00** Był sobie człowiek **8.55** Wehikuł czasu **9.00** Starożytni kosmici **11.00** Gwiazdy lombardu **12.00** Poszukiwacze historii: Legenda bagna w Lipnie / Bitwa pod Pomiecem **13.00** Wielkie konstrukcje III Rzeszy: Włochy – forteca Hitlera / Luftwaffe **15.00** Przygody poszukiwaczy złota **16.00** Dorwać tuńczyka **18.00** Rolnicy. Podlasie **20.00** Galileo **21.00** Militarny top 10 **22.00** Dziwne oblicza wojny **0.00** Starożytni kosmici **1.00** Rolnicy. Podlasie

National Geographic

9.00 Grecja: miejsce pełne tajemnic **11.00** Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana **12.00** Ostatni lot: anatomia katastrofy **13.05** Katastrofa w przestworzach **15.00** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **16.00** Najdziwniejsze przedmioty **17.00** Burzliwa historia Tudorów **18.00** Otchłań: powstanie i upadek nazizmu **19.05** Hitler i jego świta **20.00** Katastrofa w przestworzach **21.00** II wojna światowa: historia przed trybunałem **22.00** Wojna widziana z powietrza

Nat Geo Wild

9.00 Niezwykły dr Pol **10.00** Rodzinny biznes doktora Pola **11.00** Niezwykły dr Pol **12.00** Atak rekina: dochodzenie **13.00** Nadciąga wielka woda **14.00** Afrykańska rzeka widmo **15.00** Drapieżcy z raf koralowych **16.00** Dzika przyroda Europy **17.00** Afryka: dom dzikiej przyrody **18.00** Olśniewająca Ameryka **19.00** Walki zwierząt **20.00** Niszczycielskie żywioły **21.00** Niezwykły dr Pol: Strachy i pęcherze / Zwierzęcy patrol/ Ucho olbrzyma / Sezon chorobowy / O, rany kłute!

Metro

6.20 Detektywi. Na zlecenie (21, 22) **7.40** Szpital (331-333) **10.40** Sędzia Anna Maria Wesołowska (564, 565) **12.40** Szkoła (700) **13.40** Fachowcy **14.25** Brzydula (221, 222) **15.35** Druga szansa (13) **16.45** The Floor **18.00** Złomowisko PL **19.00** Kartoteka (13, 14) **21.05** Kryminalni (4, 5) **23.15** Spartakus: Krew i piach (8) **0.20** Zbrodnie z pierwszych stron gazet: Zabójstwo w chińskiej dzielnicy **1.25** Szpital (982) **2.25** Szkoła (707) **3.25** Nowa Maja w ogrodzie **4.30** Szpital (982)

TVP Historia

DVB T

8.10 Na tropach historii **9.15** Encyklopedia II wojny światowej **9.40** Polskie 100 lat **10.20** Starożytne mocarstwa **11.15** Szalenie odważna hrabina **12.15** Dziewicze zakątki Ziemi **13.10** Upadek nazizmu **14.10** Zmiennicy (5) **15.15** Sensacje XX w. **17.05** Prasa donosi **17.20** Czas honoru (2) **18.20** Odnaleźć zaginione **18.55** Tunka **20.00** Pitbull (9) **20.50** Lądowanie w Normandii, nieznane taśmy **22.00** Druga wojna światowa w kolorze. Droga do zwycięstwa **23.00** Sensacje XX w.

TVP Dokument

DVB T

9.15 Królestwo mokradeł **10.20** Owady. Czy czeka nas katastrofa? **11.10** Świątynie świata **12.10** Saga prastarej puszczy **13.10** Jak pieniądz kształtował świat **14.15** Narodziny motyla **15.15** Królestwo mokradeł **16.15** Sekrety piramid **17.10** Świątynie świata **18.15** Tatarzy polscy (1) **19.05** Buntowniczka nie z wyboru (s.2) **20.10** Jak pieniądz kształtował świat **21.15** Krainy cudów natury **22.30** Paczka do Gruzji **23.25** Niebezpieczne drogi **0.25** Sekrety dzikich kwiatów

Zoom TV

6.15 MacGyver (13, 14) **8.15** Strażnik Teksasu (12, 13) **10.15** Kobra – oddział specjalny (7, 8): Stracone dzieci / Wszystko z miłości **12.25** FBI (6, 7): Dwukrotnie ślepi / Próba sił **14.25** Bitwa o palety **15.30** Wojny magazynowe: Kanada **16.50** Sensacje XX w.: Największy wróg Hitlera **19.00** Kobra – oddział specjalny (16, 1) **21.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (17, 18): Przesyłka specjalna / Tajemnicza twarz **23.00** Magia nagości. Polska **0.15** Magia nagości. Hiszpania **1.20** Magia nagości

TLC

8.00 Siostry wielkiej wagi **10.00** Wiza na miłość: na odwrót **12.00** Przyjaźń wielkiej wagi **14.00** Cztery żony i mąż **15.00** Mali ludzie, wielka rodzina **16.00** Siostry wielkiej wagi: Człowiek kontra waga **17.00** Salon sukien ślubnych **18.00** Wiza na miłość: na odwrót **20.00** Historie wielkiej wagi: Brazylia **22.00** Wspólne życie XXL **23.00** Dr Pryszczylla: Potwór w lustrze **0.00** Moje koszmarne stopy: Dziecko kosmitów **1.00** Historie wielkiej wagi: Brazylia **2.00** Wspólne życie XXL

Nowa TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.00** Disco Landia – nutki do pobudki **7.30** Wielkie wycieczkowce **8.30** Więzienie **10.00** Ojciec Brown (41, 42) **12.00** Śmierć pod palmami (42, 43) **14.00** Świat według Kiepskich (515, 516) **15.00** Świat według Bundych (57-62) **18.00** Całkiem nowe lata miodowe (16) **18.30** Miodowe lata **21.00** Zdrady (113) **22.00** Ślad (62-63, 107) **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (31, 32)

WP

DVB T

8.00 Policjanci z sąsiedztwa **9.05** Tlit **9.50** Pogoda **10.00** Strażacy z sąsiedztwa **11.00** Wariaci za kierownicą **12.00** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (4) **14.00** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **16.00** Pokochaj lub sprzedaj **16.50** Pogoda **17.00** Inspektor Vera (4) **19.00** Makłowicz w podróży **20.00** Strażacy z sąsiedztwa **21.00** Policjanci w akcji **21.50** Pogoda **22.00** Mistrzowie kabaretu: Grzegorz Halama / Zdolni i Skromni / Paranienormalni, Łukasz Rybarski, KMN

Carte blanche

Inspirowana prawdziwymi wydarzeniami historia nauczyciela z liceum

KINO POLSKA 20:00 ★★★

Kacper, nauczyciel historii, dowiaduje się, że grozi mu utrata wzroku. Za wszelką cenę stara się ukryć problem przed otoczeniem, by móc pracować i doprowadzić podopiecznych do matury. Próbuje też pomóc jednej z uczennic, zbuntowanej Klarze, która również skrywa sekret.

Ścigani

Perypetie ludzi różnych narodowości, ubiegających się o przyznanie zielonej karty

ALE KINO+ 20:10 ★★★

Agent Max musi przekazać syna deportowanej kobiety dziadkom chłopca i odwiedza dom imigrantów z Bangladeszu. Agent Cole dowiaduje się, że australijska aktorka nielegalnie przebywa w kraju. Wymusza na niej seks w zamian za obietnicę przyznania zielonej karty.

Złoto pustyni

Zadanie jest proste: żołnierze mają wyjechać po skarb o wschodzie i wrócić na lunch...

TVP 1 22:10 ★★★★

Archie dostaje rozkaz opiekowania się dziennikarką. Niechętny mediom, postanawia się jej pozbyć, zwłaszcza że w jego ręce trafia niezwykłe znalezisko. Jeden z irackich jeńców ukrywał mapę, dzięki której można podobno dotrzeć do skarbów wywiezionych z Kuwejtu.

Pan Wypadek: Wakacje zabójcy

Musi znowu zabijać, by uratować życie swojego kolegi i naprawić relacje z ojcem

POLSAT 23:05 ★★★

Pechowy płatny zabójca Mike Fallon przenosi się na Maltę. Tam spotyka kolegę, który specjalizuje się w niekonwencjonalnej broni. Panowie zaczynają działać razem. Po wykonaniu kolejnego zlecenia zostają porwani. Okazuje się, że szefowa mafii chce, by Mike wyeliminował zabójców, którzy przyjęli zlecenie na jej syna.

SERIALE

Pierwsza miłość

POLSAT 18:00

Stan Szymona ulega znacznemu pogorszeniu. Florek i Filip rozpoczynają bezwzględną walkę o rezydenturę. Jolka, skuszona łatwym zarobkiem, ulega namowom Dagi na udział w sesji na stronie dla dorosłych.

Barwy szczęścia

TVP 2 20:05

Do celi Cezarego i Michała trafia agresywny Waldi. Rawicz otrzymuje pozew rozwodowy od Natalii. Emilka pewnie przystępuje do egzaminu ósmoklasisty. Tolek walczy o rozwód na spotkaniu z Ireną i mediatorką.

Na Wspólnej

TVN 20:15

Daria nie może zapomnieć rozmowy z ośmioletnią Polą, która mówiła jej o żałobie taty. Dziedziczówna nie ma pojęcia, że smutnym ojcem Poli jest Piotr - nowy kolega ojca z pracy...

M jak miłość

TVP 2 20:50

Po bandyckim ataku w lesie Agnes nadal jest w szpitalu i niespodziewanie traci władzę w nogach. Gdy Artur konsultuje się z Olkiem, ten diagnozuje u dziewczyny krwiak w kanale kręgowym, dostrzega też kawałek kości wbity w rdzeń.

SOR

TVP 2 21:50

Piotr żąda od Kaśki praw do Milenki. Przed szpitalem zostaje porzucony ranny robotnik z postępującym paraliżem. Sytuację pogarsza zasłabnięcie Basi.

eprasa.pl b5b995298e

TVP 1

Fin del Mundo?

7.00 Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Rodzina (nie od) święta (62) **8.00** Serwis Info **8.35** Zaraz wracam (182) **9.10** Ranczo (72): Przeciek kontrolowany **10.10** Komisarz Alex (25) **11.05** Ojciec Mateusz (338): Strzeżonego Pan Bóg strzeże **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.35** Magazyn rolniczy **13.00** Dzikie korytarze (2): Niedźwiedzie w Rumunii **14.00** Splątane losy (100)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.10 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.00 Dziedzictwo (1083)
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
18.05 Klan (4788)
18.40 Akacjowa 38 (1011)
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Słoneczna. Poza ciszą (8)
21.05 Rocky 3 – film
★★★ sensac. USA 1982 **(s.24)**
Reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young
22.55 Sztafeta zmiany. Tour the Konstytucja – film dokumentalny Polska 2025
0.00 Fin del Mundo?
★★★ – komediodr. Polska 2023
Reż. Piotr Dumała, wyk. Stanisław Brudny, Helena Norowicz, Andrzej Szeremeta, Gabriela Muskała
Waldi i trzy siostry mieszkają w starej willi pod miastem, a w piwnicy żyją duchy ich rodziców. Pewnego dnia Waldi odkrywa w sobie nadprzyrodzone moce.
1.30 Morderstwa w Chartres
★★★ – film krym. Francja 2025

TVP 2

Wszystko albo nic

5.35 M jak miłość (1893) **6.25** Pożyteczni.pl (390) **6.50** Barwy szczęścia (3452) **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.50** Gwiazdorska kuchnia Ani (58) **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (263) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.10** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (963): Guru – serial obyczajowy Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (532)
15.50 Domowe patenty (22)
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (264)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3452-odc. powtórkowy**, 3453)**
– serial Polska 2026 **(s.24)**
20.40 Przepis dnia – magazyn
20.55 Na dobre i na złe (1007)
– serial obycz. Polska **(s.24)**
21.50 Na sygnale (965)
22.20 Magazyn Ekspresu Reporterów – magazyn
23.20 Wszystko albo nic
★★★ – komedia rom. Słowacja/Czechy/Polska 2017
Reż. Marta Ferencová, wyk. Tatiana Pauhofová, Klára Issová, Michał Żebrowski
Linda i Vanda przyjaźnią się i prowadzą księgarnię. Choć różnią się charakterami, marzą o romantycznej miłości. Gdy w ich życiu pojawią się James i Aldar, wszystko się zmienia.
1.20 Peaky Blinders (25)
2.30 Sen o Warszawie – film dokumentalny Polska 2014

Polsat

Gliniarze Śląsk

6.00 Nowy dzień – program informacyjno-publicystyczny **8.20** Trudne sprawy (1147): Bezdomna miłość **9.20** Dlaczego ja? (852-854): Kursant prawa jazdy celowo powoduje wypadek podczas egzaminu / Nagi dyrektor znaleziony przed szkołą / Kobieta znajduje nadajnik GPS w torebce **12.20** Gliniarze (1076-1078): Internetowy predator / Pożądanie / Czerwona linia

15.30 Wydarzenia
15.50 Pogoda
15.55 Gliniarze (1155): Ciepłe kraje – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026
16.55 Gliniarze Śląsk (3)
Po nocnej strzelaninie przy autostradzie policja znajduje ciało kobiety i furgonetkę. Śledztwo ujawnia próbę przemytu narkotyków. Kowalski odkrywa cenne tropy w sprawie Mitręgi.
18.00 Pierwsza miłość (4299)
– serial Polska 2026 **(s.24)**
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.35 Baby Boom, czyli Kogel mogel 5 – komedia obycz. Polska 2024 **(s.24)**
Reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Maciej Zakościelny, Katarzyna Skrzynecka, Aleksandra Hamkało
22.20 Ted 2 – kom. USA 2015
★★★ Reż. Seth MacFarlane, wyk. Mark Wahlberg, Seth MacFarlane, Amanda Seyfried
0.55 Gorący towar – komedia
★★★ krym. USA/W. Bryt. 2013
3.30 Nasz nowy dom (343)

TVN

Jestem legendą

5.00 Kto was tak urządził? **5.40** Uwaga! (8142) **5.55** Ukryta prawda (1550) **6.50** Kuchenne rewolucje: Konin – Czarny Domek **7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.20** Doradca smaku (36) **11.30** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Smaczne...go”, Tomaszów Mazowiecki / Gdańsk – „Mio Gastro” **13.40** Ukryta prawda (1730-1732)

16.50 Szpital św. Anny (100)
– serial obycz. Polska 2026
17.55 Detektywi (166): Wszystkie kobiety Kasjana – serial fabul.-dokum. Polska 2025
19.00 Fakty
19.35 Top Model – przed finałem
19.55 Uwaga! – magazyn
20.10 Top Model – przed finałem
20.15 Na Wspólnej (4322)
– serial Polska 2026 **(s.24)**
20.50 Top Model (14) – reality show Polska 2026
22.35 Jestem legendą
★★★★ – film sf USA/W. Bryt. 2007
Reż. Francis Lawrence, wyk. Will Smith, Alice Braga, Charlie Tahan
Wirus doprowadził do zagłady niemalże całej ludzkiej populacji, a tych, którzy przeżyli, zmienił w krwiożercze potwory. W Nowym Jorku ocalał jedynie naukowiec, który poszukuje szczepionki.
0.50 Szpital św. Anny (130, 131) – serial obyczajowy Polska 2026
2.45 Uwaga! (8143)
– magazyn interwencyjny
3.05 Młode gliny (69, 70)
– serial krym. Polska 2026

TVN 7

Na bank się uda

6.45 Szkoła (621, 622) **8.40** Ukryta prawda (1442, 1650, 1651) **11.45** W-11 Wydział Śledczy (848-850) **13.50** Detektywi (224) **14.55** Szpital św. Anny (186) **15.55** Szpital (742) **17.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (8, 9) **19.00** Ukryta prawda (1485) **20.00** ★★★ Na bank się uda – kom. krym. Polska 2019, reż. Szymon Jakubowski, wyk. Marian Dziędziel **22.20** ★★★ Jack Reacher: Nigdy nie wracaj – film krym. USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick, wyk. Tom Cruise **0.45** ★★ Głupcy – dramat Polska/Rum./Niemcy 2022, reż. Tomasz Wasilewski, wyk. Dorota Kolak **3.05** Prawdziwy horror **4.05** Fachowcy (2) **4.45** Usterka (15) **5.15** Ten moment (50)

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (17, 18) **8.00** Kobra – oddział specjalny (9, 10) **10.00** Zaklinaczka duchów (85) **11.00** Kotka (85) **12.00** Mój grzech (22) **13.00** Wspaniałe stulecie (58) **14.00** Rodzinny interes (51) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (314, 315) **17.00** Rodzinny interes (52) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (1045, 1010) **20.00** ★★★ Nocny łowca – film akcji Kanada 2018 **22.00** ★★★★ Igrzyska śmierci: W pierścieniu ognia – film przygod. USA 2013 **1.00** ★★★★ Dorwać gringo – dramat USA/Meksyk 2012

Puls 2

7.30 Seriale anim. dla dzieci **13.00** Nowe przygody Kubusia Puchatka (7) **13.35** Smerfy (17) **14.00** Baranek Shaun (14-16) **14.35** Marta mówi! (22) **15.00** Miraculous (25, 26) **16.00** Koci domek Gabi (21, 22) **17.00** Fineasz i Ferb (22, 23) **18.00** Pingwiny z Madagaskaru (35, 36) **19.00** Kacze opowieści (42, 43) **20.00** Lombard. Życie pod zastaw (1065) **21.00** ★★ Pociąg strachu – film sens. USA/Aruba 2002 **22.55** Zabójca – film sens. USA/Korea Pd. 2022 **1.00** Lombard. Życie pod zastaw (103, 142, 366-367)

TVP Polonia

7.30 Pytanie na śniadanie **11.40** Polacy na ratunek Żydom (82) **12.00** Serwis Info **12.10** Stulecie Winnych (14) **13.05** Stawka większa niż życie (13) **14.05** Turystyczna jazda **14.25** Kiedyś to było (137) **15.00** Serwis Info **15.10** Vito odkrywa Polskę (3) **15.40** Przez pamięć i zapomnienie (13) **16.05** Moda na język polski (75) **16.30** Barwy szczęścia (3421) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Polki w Gruzji **18.45** Panorama **19.20** Niezwykłe miejsca (150) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Cisza nad rozlewiskiem (5, 6) **22.10** Rozmowy (nie)wygodne (62) **22.45** Tygodnik Moralnego Niepokoju (12) **23.15** Panorama **23.45** Sekielski wieczorową porą

TV Trwam

11.10 Mateczniki polskości **11.25** Jestem mamą **11.40** Myśląc historia **11.50** Odnaleźć siebie **12.20** Głos serca (142) **13.05** Droga pięknego życia **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.20** Muzyczne chwile **14.30** Życie lasu – bogactwo przyrodnicze **15.00** Kurierskim szlakiem. Azymut Węgry **15.50** Ma się rozumieć **16.10** Na zdrowie **16.30** Rozmowy o edukacji **17.00** Po stronie prawdy **18.15** Rozmowy niedokończone **19.20** Odnaleźć siebie **19.30** Bóg z nami **19.45** Modlitwa z tel. udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Przetrwaliśmy **22.30** Droga do świętości **23.40** Bazylika Bożego Ciała w Krakowie

TVP Kultura

8.20 Tamte lata, tamte dni (89) **9.00** Daleko od szosy (3) **10.25** ★★★★ Pograbek – dramat Polska 1992 **11.55** Chick Corea – w służbie muzyki – film dok. USA 2011 **13.40** Czterdziestolatek (15) **15.00** ★★★ Braciszek – film biogr. Polska 2007 **16.50** Daleko od szosy (4) **18.15** Kolekcja **18.30** Informacje kulturalne **18.55** Rawhide (108) **20.00** ★★★ Zupa nic – kom. Polska 2021, reż. Kinga Dębska, wyk. Kinga Preis **21.40** Wstęp do spektakli tanecznych **21.50** Boa **22.55** Zniknąć bez śladu – film dok. Niemcy/Jap. 2024 **0.25** ★★★ Prosta przyjaźń – kom. Fr. 2023, reż. Eric Besnard, wyk. Lambert Wilson **2.05** ★★★★ Koty to dranie – film obycz. Polska 1978 **3.10** Porozmawiajmy szczerze

Super Polsat

6.05 Wydarzenia 21:50 **6.45** SuperLudzie Extra (40) **6.55** Cobra Kai (31, 32) **8.20** SuperLudzie Extra (41) **8.30** Świat według Kiepskich (485-487) **10.00** Wydarzenia **10.30** SuperLudzie (13, 14) **11.30** Świat według Kiepskich (441-444) **13.30** Farma (105) **14.25** Hell's Kitchen – piekielna kuchnia (54) **15,55** Ninja Warrior Polska (25) **17.50** Świat według Kiepskich (492-493, 564-565) **20.00** Złomiarze (35) **21.00** Snajper: Ostatni bój – film sens. USA/W. Bryt. 2025, reż. Danishka Esterhazy, wyk. Chad Michael Collins **23.05** ★★★★ Zawód szpieg – film sens. USA/W. Bryt./Niemcy/Jap./Fr. 2001, reż. Tony Scott, wyk. Robert Redford **1.40** Świat według Kiepskich (407) **2.10** 48 h. Zaginieni (43, 44)

TV 6

6.00 Więzienie (154, 155) **6.55** Policjantki i policjanci (913, 914) **8.55** 48 h. Zaginieni (102-106) **13.55** Policjantki i policjanci (1302) **14.55** Uroczysko (250, 251) **16.00** Strażnik Teksasu (22-23, 17-18): Wspomnienie, część 1. i 2. / Dzień oczyszczenia / Uniewinnienie – serial sens. USA 1995/2000 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (193, 194): Dziewięć i trzynaście / Białe złoto – serial krym. USA/Kanada 2013 **22.00** Mentalista (40): Czerwona szkatułka – serial kryminalny USA 2010 **23.00** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (814, 815) **1.00** Kości (233, 234): Klejnot w koronie / Koszmar wewnątrz koszmaru – serial krym. USA 2016 **3.00** Cobra Kai (2) **3.35** Septagon (67, 68)

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Strażnik Teksasu: Siła gromu / Spóźniona sprawiedliwość **7.55** Bogaty dom – biedny dom (138) **8.55** Policjantki i policjanci (780-782) **11.55** Uroczysko (3, 4) **13.00** Trudne sprawy (904-906) **16.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (446, 497) **18.00** Policjantki i policjanci (1374, 1375) **20.00** Uroczysko (213, 214) **21.05** Sprawiedliwi. Trójmiasto (159) **22.05** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1042) **23.05** ★★★ Hanna – film sens. USA/W. Bryt./Niemcy 2011, reż. Joe Wright, wyk. Saoirse Ronan, Eric Bana **1.35** Opowiem ci o zbrodni (3): Katarzyna Puzyńska. Morderstwo na dziesiątym piętrze **2.00** Love Island. Wyspa miłości (12) **3.25** Lubię Disco! (311)

Ale Kino+

7.00 Ciepło **7.25** ★★★ Wszyscy święci – dramat Polska 2002 **9.00** ★★★ Długi weekend – film obyczaj. Polska 2004 **10.30** The Office PL (9, 10) **11.45** Detektyw Foyle (2) **13.55** Van der Valk (2) **16.00** ★★★★ Był sobie chłopiec – komedia W. Bryt./ USA/Francja/Niemcy 2002 **18.05** Detektyw Foyle (3) **20.10** Blizna (1, 2) **22.35** ★★★ Anatomia zemsty – kom. kryminalna USA 2013, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston, Mos Def, John Hawkes (s.24) **0.45** Koniec lata (1, 2) **3.10** Król (7)

Kino Polska

7.55 Stawiam na Tolka Banana (2, 3) **9.35** Syn szczęścia **9.50** ★★★★ Gdzie jest generał? – kom. Polska 1963 **11.55** ★★★ Quo vadis – film hist. Polska/USA 2001 **15.45** ★★★ Ostatnie dni – film woj. Polska 1969 **17.20** Pogranicze w ogniu (20, 21) **20.00** ★★★ Wróg doskonały – film sens. Hiszp./Niemcy/Fr. 2020, reż. Kiké Maillo, wyk. Tomasz Kot, Athena Strates **21.50** ★★★ Niepokonani – dramat USA/Emir. Arab./Polska/Indie/Arab. Saud. 2010 **0.45** ★★★ Milioner – film obyczaj. Polska 1977

Polsat Film

7.25 Poirot (2) **8.35** Przyjaciółki (147, 148) **10.30** Świat według Kiepskich (7-8, 205-206, 3) **13.25** ★★★★ Ogniem i mieczem – dramat Polska 1999 **17.00** ★★ 1000 lat po Ziemi – film sf USA 2013 **19.20** ★★★ Opancerzony – film sens. USA 2009 **21.00** ★★★★ Looper – Pętla czasu – film sens. USA/Chiny 2012, reż. Rian Johnson, wyk. Joseph Gordon-Levitt **23.20** ★★★ Przykładny obywatel – film sens. USA/W. Bryt./ Norwegia/Kan./Fr. 2019, reż. Hans Petter Moland, wyk. Liam Neeson

Stopklatka

DVB T

6.55 Wojciech Cejrowski – boso przez świat **8.00** Robert Makłowicz **9.50** Vera (3) **12.00** MacGyver (22, 1) **14.00** Katastrofy w przestworzach **18.00** Wojny magazynowe: Kanada **19.10** Aukcja w ciemno **20.00** ★★★ Snajper – thriller USA/ Peru 1993, reż. Luis Llosa, wyk. Tom Berenger, Billy Zane **22.05** ★★★ Klient – film sens. USA 1994, reż. Joel Schumacher, wyk. Susan Sarandon, Tommy Lee Jones **0.40** ★★ Nieśmiertelny III: Czarnoksiężnik – film fantasy Kan./Fr./W. Bryt. 1994

Canal+ Premium

9.40 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl **11.50** ★★★ Królowa chmur – kom. obyczaj. Polska 2003 **13.10** Co ukrywa Elon Musk? **14.40** ★★★★ Juno – komediodramat USA/Kanada 2007 **16.15** ★★★★ Miss Potter – film biograficzny W. Brytania/USA 2006 **17.45** Call me lala **18.15** ★★★ Pompeje – film katastrof. USA/Niemcy 2014 **20.00** ★★★★ Everest – thriller USA/Isl./W. Bryt. 2015 **22.00** Eksperyment: Odsiadka **22.50** ★★ Piep*zyc Mickiewicza 3 – komediodr. Polska 2026

HBO

8.20 ★★★★ Harry Potter i Czara Ognia – film przygod. USA/W. Bryt. 2005 **10.55** ★★★ Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw – film sens. USA 2019 **13.10** Happy Feet: Tupot małych stóp – film anim. USA/Australia 2006 **14.55** Happy Feet: Tupot małych stóp 2 – film anim. Australia/USA/ Nowa Zel. 2011 **16.35** ★★★★ Makbet – dramat W. Bryt./Fr. 2015 **18.25** ★★★ Karate Kid: Legendy – kom. USA/Kan. 2025 **20.00** Po polowaniu – thriller USA/Wł. 2025 **22.15** ★★★ Panna młoda! – horror USA 2026

Paramount

6.00 Czarodziejki (18-21) **9.20** Policyjna grupa pościgowa **10.25** ★★★★ Star Trek: W nieznane – film sf USA/Chiny/Emir. Arab./Kan. 2016 **13.00** Czarodziejki (21, 22) **15.00** Pingwiny z Madagaskaru **16.00** Świąteczne spotkanie klasowe – kom. USA/Kan. 2022 **18.00** Czarodziejki (1, 2) **20.00** ★★★ Bogowie Egiptu – film fantasy USA/Australia/ Chiny/Hongk. 2016 **22.35** ★★★★ Ciche miejsce 2 – horror USA 2020 **0.25** ★★★★ The Northman – film przygod. USA/W. Bryt./Chiny 2022

Polsat 2

6.30 Pielęgniarki **7.30** Na ratunek 112 **8.30** Sekrety rodziny: Zła matka / Układanka / Uczucie nie wybiera **11.30** Trudne sprawy: Gęś w okularach **12.35** Więzienie **14.30** Świat według Kiepskich (71-75): Telewidz / Titanic / Trendi / W pale się nie mieści / Waldek Tour **17.00** Komisarz mama (5) **18.00** Dlaczego ja? **20.00** Gliniarze – serial fabularno-dokum. Polska 2025 **22.00** Zawód: Glina **23.00** Ślad (70, 71): Nadgryziona reszka / Królestwo niebieskie **1.00** Zdrady **2.05** Wydarzenia

TVP Seriale

6.30 Na sygnale (589, 590) **7.35** Ojciec Mateusz (139) **8.30** Komisarz Alex (170) **9.20** Rodzinka.pl (208) **9.55** Klan (1554) **10.40** Ranczo (76) **11.30** Na dobre i na złe (1006) **12.30** Zaraz wracam (180, 181) **13.40** Ojciec Mateusz (44, 45) **15.40** Komisarz Alex (171) **16.30** Na sygnale (591, 592) **17.35** Ranczo (78, 79) **19.30** Ojciec Mateusz (146, 140) **21.30** Ranczo (80, 81) **23.25** Ojciec Mateusz (47, 462) **1.20** Krucjata. Znak bliźniąt (2, 3) **2.50** Wojenne dziewczyny (44, 45)

AXN

6.00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (5, 6) **7.30** Agenci NCIS (4, 5) **9.20** Castle (14, 15) **11.10** Detektyw Monk (7, 8) **13.10** Agenci NCIS (6, 7) **15.05** Zabójcza broń (10, 11) **17.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (4, 5): To był bardzo dobry rok / Na tropie zabójcy **19.05** Castle (16, 17): Zatyczka / Było sobie przestępstwo **21.05** FBI: International (20, 21) **23.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (4, 5) **0.45** Castle (16, 17) **2.40** FBI: International (20, 21) **4.30** FBI: Most Wanted (1)

13 Ulica

6.35 Niewidomy detektyw (5) **8.25** Magnum: Detektyw z Hawajów (18, 19) **10.20** Bez śladu (1, 2) **12.10** Kapitan Marleau (2) **14.15** Niewidomy detektyw (6) **16.15** Magnum: Detektyw z Hawajów (20) **17.15** Chicago P.D. (1) **18.10** Bez śladu (3, 4) – serial sens. USA 2008 **20.00** Kapitan Marleau (3): Królowa lodu – serial krym. Fr. 2020 **22.00** Kasandra (4) – serial krym. Fr. 2026 **0.00** Astrid i Raphaëlle (3, 4) **2.10** Magnum: Detektyw z Hawajów (18, 19) **4.05** Niewidomy detektyw (5)

FX

7.00 Kości (12, 13) **9.00** FBI (12) **9.55** Agenci NCIS (3) **10.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (1) **11.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (5, 6) **13.45** Castle (14) **14.40** Lucyfer (17) **15.35** CSI: Kryminalne zagadki Miami (7, 8) **17.25** Z Archiwum X (7, 8) **19.15** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (9, 10) **21.05** CSI: Kryminalne zagadki Miami (8) **22.00** Matlock (15) **22.55** Z Archiwum X (8) **23.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (7) **0.45** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (10)

Eurosport 1

8.30 Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **10.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **11.00** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **12.00** Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **14.00** **(L)** Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **17.30** Narciarstwo alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **18.15** Narciarstwo alp.: PŚ (k) w Killington **19.00** Podsumowanie SailGP: Mubadala Abu Dhabi Sail Grand Prix **20.00** **(L)** Snooker: Mistrzostwa W. Bryt. w Yorku **23.30** Narciarstwo alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **0.30** Narciarstwo alp.: PŚ (k) w Killington

Eurosport 2

8.30 Snooker: Mistrz. W. Bryt. w Yorku **11.00** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **13.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **14.00** Narciarstwo alp.: PŚ (k) w Killington **15.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **15.30** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **16.15** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **17.00** MŚ Endurance FIA – 24 g. Le Mans **19.00** Skoki nar.: PŚ (m) w Ruce **21.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **22.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **23.00** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **0.00** MŚ Endurance FIA – 6 godzin São Paulo

Polsat Sport 1

6.00 Siatkówka: TAURON Liga **8.30** Siatkówka: TAURON Liga **11.00** Siatkówka: TAURON Liga **13.30** Siatkówka: TAURON Liga **16.00** Siatkówka: TAURON Liga **17.20** **(L)** Siatkówka: TAURON Liga: ZAKSA Kędzierzyn-Koźle – Podziemia Kredowe ChKS Chełm – transmisja meczu **20.20** **(L)** Siatkówka: TAURON Liga: PGE GiEK Skra Bełchatów – Stilon Gorzów – transmisja meczu **23.00** Siatkówka: TAURON Liga **1.00** Siatkówka: TAURON Liga **3.00** Siatkówka: TAURON Liga

TVP Sport

DVB T

8.40 Piłka nożna: Puchar Niemiec: Bayern Monachium – Hertha BSC **9.50** Piłka nożna: El. MŚ (k) UEFA: Polska – Irlandia **11.55** **(L)** Piłka nożna: Siarka Tarnobrzeg – Stal Rzeszów **14.05** Reportaż **14.25** Pełnosprawni **14.55** **(L)** Piłka nożna: GKS Tychy – Chrobry Głogów; Odra Opole – Ruch Chorzów **19.55** Studio **20.55** **(L)** Piłka nożna: Polonia Warszawa – Raków Częstochowa **23.30** Sportowy wieczór **0.00** Piłka nożna: Puchar Niemiec: Eintracht Frankfurt – Borussia Dortmund

Canal+ Sport

8.00 Premier League Review **9.00** Piłka nożna: Valencia CF – CA Osasuna **11.20** Piłka nożna: Lech Poznań – Pogoń Szczecin **13.45** Premier League Netbusters **14.30** Premier League Review **15.40** Piłka nożna: RCD Espanyol – Getafe CF **17.55** Hola LaLiga! **18.55** **(L)** Piłka nożna: LaLiga EA Sports **21.00** Premier League Stories **21.30** Football Office **23.10** Jazda o złoto. Żużel na podsłuchu **1.20** LaLiga Highlights Magazine **2.00** Piłka nożna: Wisła Kraków – Motor Lublin

Canal+ Sport 5

6.00 Liga+ Extra **8.15** Żużel: PGE Ekstraliga **11.00** Hola LaLiga!: 14. kolejka – magazyn piłkarski **12.10** Żużel: Metalkas 2. Ekstraliga **15.00** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Lech Poznań – Pogoń Szczecin **17.15** Żużel: PGE Ekstraliga **20.00** Żużel: PGE Ekstraliga **22.45** Premier League Stories – magazyn **23.25** LaLiga Highlights Magazine: 14. kolejka – magazyn **0.10** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Wisła Kraków – Motor Lublin **2.30** Ligomistrzowe historie: Real Madryt

Eleven Sports 1

9.00 Piłka nożna: AS Roma – AC Monza **11.00** Bundesliga Clubs: SC Freiburg; Eintracht Frankfurt; FC Augsburg **12.00** Piłka nożna: FC Porto – Sporting CP **14.00** Formuła 1: GP Kataru **16.00** Piłka nożna: Inter Mediolan – Genoa CFC **18.00** Piłka nożna: Puchar Niemiec: Bayern Monachium – Hertha BSC **20.00** Full Impact Serie A **20.40** **(L)** Piłka nożna: Puchar Niemiec: Eintracht Frankfurt – Borussia Dortmund **22.50** Bundesliga Special Show **23.25** Ligue 1 Show **0.00** Eleven Top Goals

Polsat Sport 3

8.30 Bobsleje: PŚ w Altenbergu **11.00** Piłka ręczna: ORLEN Superliga: Industria Kielce – ORLEN Wisła Płock **13.00** Piłka ręczna: Liga Europejska EHF: PGE Wybrzeże Gdańsk – VfL Gummersbach **15.30** Bobsleje: PŚ w Altenbergu **18.00** Łyżwiarstwo figurowe: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **20.35** **(L)** Piłka ręczna: LM EHF: Aalborg Håndbold – ORLEN Wisła Płock **23.00** Piłka ręczna: LM EHF: GOG Håndbold – Industria Kielce **1.00** MMA: Babilon MMA

TVN 24

10.30 Serwis informacyjny, pogoda **10.55** Biznes **11.00** Serwis informacyjny, pogoda **11.55** Biznes **12.00** Serwis informacyjny, pogoda **12.27** Raport smogowy **12.30** Serwis informacyjny, pogoda **13.55** Biznes **14.00** Serwis informacyjny, pogoda **14.55** Biznes **15.00** 15 na żywo **16.00** Fakty po południu **18.00** Tak jest **19.15** Serwis informacyjny **19.30** Fakty po Faktach **20.00** Kropka nad i **20.40** Czarno na białym **21.00** Polska i świat **22.00** Szkło kontaktowe

Polsat News

6.00 Nowy dzień **7.40** Graffiti **8.00** Nowy dzień **10.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **13.55** Pogoda **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** Punkt widzenia Jankowskiego **18.00** Punkt widzenia Szubartowicza **19.15** Gość „Wydarzeń" **19.50** Debata Gozdyry **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie **23.30** Obraz dnia **0.00** Punkt widzenia Jankowskiego **1.25** Punkt widzenia Szubartowicza

TVP Info

DVB T

9.30 Serwis Info **9.35** Info Poranek **10.00** Serwis info dzień **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Serwis info dzień **14.30** 14.30 **14.50** Serwis info dzień **15.45** Panorama **16.00** Dzień w godzinę **16.55** Sprawdzam to Extra **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Panorama **17.42** Wykrywacz kłamstw **18.00** Panorama **18.30** Kontrapunkt **19.25** Sprawdzam to Extra **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.18** Bez trybu Justyna Dobrosz-Oracz **21.00** Kwiatki polskie **21.45** Panorama

TVP 3

DVB T

9.05 Witaj w klubie! **9.30** Jedzenie ma znaczenie **10.00** Złoty chłopak (294) **11.00** Zielnik regionalny **11.30** Lecę za miłością **12.00** Telekurier **12.30** Górna półka smaku **13.00** Agrobiznes **13.30** Daję słowo – Maciej Orłoś **14.30** Program informacyjny **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.20** Serwis Info **19.30** Całkiem niezła historia **19.45** Kryminalna siódemka **20.00** Dziennik regionów **20.13** Gość regionów **20.30** Telekurier **22.00** Dziennik regionów **22.30** Złoty chłopak (295)

TVP Rozrywka

6.45 Gra słów. Krzyżówka **7.15** Okrasa łamie przepisy **8.20** Familiada **8.50** Va banque **9.25** Koło fortuny **10.00** Makłowicz w podróży **10.40** Postaw na milion **12.30** Familiada **13.05** Zmiennicy **14.05** Rodzinka.pl **14.35** The Voice of Poland **17.25** Va banque **18.00** Koło fortuny **18.40** Okrasa łamie przepisy **19.45** Jaka to melodia? **20.25** Postaw na milion **22.10** Rodzinka.pl **22.45** Rolnik szuka żony **23.55** Kabaret. Super Show Dwójki **1.00** Koło fortuny **2.15** Do śmiechu!

Planete+

9.20 Polska z góry **10.20** Dokąd dzisiaj? **11.25** Motyle. Superbohaterowie przyrody **12.35** Niezwykłe podróże koleją **13.40** Podróż do wnętrza chmur **14.50** 360° – świat bez granic **15.50** Średniowieczne serce Czech **16.55** Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.40** Zaginiony lot MH370 **19.45** O wolny Tybet. Głosy wygnanych **20.50** Operacja Barbarossa. Wojna wyniszczająca **22.00** Jak oligarchowie korumpują Zachód **23.10** Jak wygrać z Ku Klux Klanem

BBC Earth

8.20 Najpiękniejsze trasy spacerowe **9.20** Mroźna planeta **10.25** Życie na pustkowiu **11.25** Skarby przeszłości i ich tajemnice **12.25** Najpiękniejsze trasy spacerowe **13.25** Mroźna planeta **14.30** W okowach mrozu **15.30** Życie na pustkowiu **16.35** Pociągiem przez starożytny Egipt **17.35** Mroźna planeta II **18.45** Najpiękniejsze trasy spacerowe **19.45** Imperium brytyjskie **20.55** W okowach mrozu **22.55** Pociągiem przez starożytny Egipt **23.55** Skarby przeszłość...

Discovery Channel

8.00 Brudne skarby **9.00** Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge **10.00** Budowa na końcu świata **11.00** Złoto drwali **12.00** Celnicy na straży Szwecji **13.00** Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa **15.00** Złomowisko PL (1) **16.00** Poszukiwacze przeklętego złota **17.00** Nic do zgłoszenia **18.00** Porty **19.00** Złomowisko PL **22.00** W oku cyklonu: Łowcy burz **23.00** Sekretne życie kasyna w Las Vegas **0.00** Fani czterech kółek: w trasie **1.00** Zoom na architekturę

TVN Turbo

9.05 Fani czterech kółek **10.00** Raport Turbo **10.15** Samochód marzeń – kup i zrób **11.15** Wojny samochodowe **12.15** Naprawy nie do naprawy **13.00** Zawodowi handlarze **14.30** Wojny samochodowe **16.30** Jeździć, obserwować **18.00** Raport Turbo **18.15** Zawodowi handlarze **19.00** Naprawy nie do naprawy **19.45** Co tu się odjechało? **20.15** Jeździć, obserwować **21.00** Wojny samochodowe **22.00** Raport Turbo **22.15** Z drugiej ręki **23.00** Po raz trzeci. Sprzedane!

TVN Style

7.45 Dzień Dobry TVN **11.20** Jestem z Polski **12.20** Ugotowani **13.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Helios", Czerwionka-Leszczyny / Restauracja „Kanion", Szklarska Poręba **15.35** Ugotowani **16.40** Zgłoś remont – spełniamy marzenia **17.40** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Alladyn's", Wrocław / Restauracja „Włoszczyzna", Łódź / „Czarny bawół", Stare Czarnowo **20.50** Nowa Szelągowska **21.50** Jestem z Polski **22.50** Hotel Paradise **23.45** EuroPOLKI studentki

eprasa.pl b5b995298e

SERIALE

Pierwsza miłość
POLSAT 18:00

Eliza otrzymuje dobre wieści z prokuratury, a niespodzianka Świdra dodatkowo ją motywuje. Kochański proponuje Radkowi pracę w szpitalu, co powoduje zacieśnienie relacji z nim i Mają. Zaprasza nawet parę na kolację.

Barwy szczęścia
TVP 2 20:05

Celina Brońska próbuje zdemaskować męża klientki. Zaprasza do siebie Pilara i sugeruje wspólne ćwiczenia. Mężczyzna jednak odkrywa intrygę. Proponuje Celinie łapówkę. Gdy to nie przynosi rezultatu, zaczyna jej otwarcie grozić.

Na Wspólnej
TVN 20:15

Nalepa dowiaduje się od neurologa, że utrata wzroku podczas operacji to reakcja na przewlekły stres i zmęczenie. Lekarz zgadza się na powrót Lwa do pracy. Kiedy słyszy o tym Adamski, nie kryje oburzenia - po szpitalu krążą plotki, że Nalepa pije w pracy!

Na dobre i na złe
TVP 2 20:55

Policja identyfikuje mężczyznę, z którym spotkała się Zuza. Blanka i Mario planują potajemny wyjazd z kraju z Niną, ale Zuza wyciąga od Blanki ich nowy adres. Oliwia zajmuje się Teresą, matką Samira.

Cesarzowa

Akcja rozgrywa się u schyłku panowania jednej z najświetniejszych dynastii Chin

AMC 17:35 ★★★★

Piękna i żądna władzy cesarzowa Phoenix od lat romansuje z pasierbem. Tuż przed rozpoczęciem Święta Złotego Kwiatu rodzina ma wybrać następcę tronu. Phoenix marzy, aby zasiadł na nim jej pierworodny syn. Aby zamiar się powiódł, obmyśla skomplikowaną intrygę.

Baby Boom, czyli Kogel mogel 5

Nad bliskimi cały czas czuwa z zaświatów babcia Solska, dbając o szczęśliwy koniec

POLSAT 20:35 ★★★

Piotruś towarzyszy siostrze w trakcie porodu i sam zaczyna marzyć o dziecku. Marcin, świeżo upieczony tata, wpada w panikę i znika. Rodzina dochodzi do wniosku, że chłopak jest gejem i porzucił Agnieszkę. W Brzózkach zjawia się tajemnicza Kamila w ciąży i szuka Zawady.

Rocky 3

Chciał spędzić reszty życia dostatnio, spokojnie i bez stresu, z rodziną u boku...

TVP 1 21:05 ★★★

Chcąc odzyskać tytuł po gorzkiej porażce, Rocky musi zmierzyć się z najgroźniejszym dotychczas przeciwnikiem – Clubberem Langiem. Z pomocą nieoczekiwanego sprzymierzeńca, Apollo Creeda, Rocky przygotowuje się do najbardziej wyczerpującego rewanżu w karierze.

Anatomia zemsty

Komedia kryminalna z Jennifer Aniston, jako ofiarą niezbyt udanego porwania

ALE KINO+ 22:35 ★★★

Louis i Ordell dokonują drobnych przekrętów i kradzieży samochodów. Nie wiedzie im się najlepiej. Po kolejnym pobycie w więzieniu postanawiają zarobić fortunę, porywając Mickey, żonę dewelopera Franka, który dorobił się dzięki oszustwom. Nie mają jednak szczęścia, bo Frank nie zamierza zapłacić okupu.

Romance TV

8.25 Górscy ratownicy (136): Czas, który pozostanie **9.20** ★★ Zakonnica i komisarz – kom. Niemcy 2006 **11.15** ★★★ Toni – akuszer – kom. Niemcy 2021 **13.05** ★★★ Rosamunde Pilcher: Kiedy cię odnajdę – rom. Niemcy 2023 **15.00** ★★★ O, mamma mia! – kom. Niemcy 2012 **17.05** Górski lekarz (3, 4): Zdecydowane cięcie / Kłótnie i kwarantanna **19.00** Górscy ratownicy (137) **20.00** Kryminał z Bolzano **21.55** Przepisy na miłość i zbrodnię (9, 10) **23.50** Górscy ratownicy (137)

TVN Fabuła

6.45 Julia (100, 101) **7.45** Detektywi **9.50** Młode gliny **10.55** Magda M. (3) **11.55** Prawo Agaty (13, 1) **13.55** Młode gliny **14.55** Detektywi **16.05** Na Wspólnej (194, 195) **17.10** Magia kina **17.35** Motywy filmowe **17.50** ★★★ Starcie Tytanów – film przygodowy W. Bryt./Australia/USA 2010 **20.00** ★★★★ Godziny szczytu – film sensacyjny USA 1998 **22.10** ★★★ Godziny szczytu II – film sens. USA/Hongk. 2001 **0.00** ★★★★ Złoto dla zuchwałych – film wojenny USA/Jugosławia 1970

AMC

6.00 ★★★ Samotny jeździec – western USA 2008 **7.45** ★★★ Piękne istoty – film fantasy USA 2013 **10.15** ★★★ K-19 – film sens. USA/W. Bryt./Niemcy/Kan. 2002 **13.05** ★★ Porwanie – thriller USA 2011 **15.15** ★★ Kobiety – komediodr. USA 2008 **17.35** ★★★★ Cesarzowa – dramat Hongk./Chiny 2006 **(s.24)** **20.00** ★★★ Obsesja namiętności – thriller USA/Jap. 1992 **22.20** ★★★ Komenda: zabij – horror W. Bryt. 2016 **0.20** ★★★ Wrota do piekieł – horror USA 2009 **2.25** The Audacity (6)

BBC First

7.00 Co ludzie powiedzą? (6) **8.25** Zagadki doktora Blake'a (7) **9.40** Z pamiętnika położnej (4) **10.40** Ojciec Brown (4, 5) **12.40** London Kills (1) **13.40** Tajemnice Majorki (2) **14.30** Morderstwa w Midsomer (2) **15.20** Detektyw z Chelsea (2) **16.15** Tajemnice Brokenwood (2) **18.00** Morderstwa w Midsomer (5) **19.55** Śmierć pod palmami (7) **21.00** Morderstwa w Midsomer (1) **22.45** Agatha Christie: Tommy i Tuppence (2) **23.45** Ludwig (2) **0.50** McDonald i Dodds (2)

TTV

DVB T

8.00 DeFacto **8.30** Kartoteka **10.35** Detektywi **12.35** Zakup w ciemno **14.35** Nic do ukrycia **15.35** Gogglebox. Przed telewizorem **16.45** Express **17.03** Raport smogowy **17.05** Sport **17.10** Ukryta prawda **17.45** Życie na kredycie **18.40** Żony Podlasia **19.45** Express **20.05** Zakup w ciemno **21.05** Zakup w ciemno Extra **21.45** Express **22.00** Ciężarówką przez pół świata **23.00** Gogglebox. Przed telewizorem **0.20** Fachowcy **1.05** Nasi w mundurach **2.05** Dobra robota

Fokus TV

DVB T

6.05 48 h. Zaginieni (65) **7.00** Był sobie człowiek **8.55** Wehikuł czasu **9.00** Starożytni kosmici **11.00** Gwiazdy lombardu **12.00** Poszukiwacze historii: Gołdap 1944: Legnica 1241, czyli nie wierzcie dziejopisom **13.00** Wielkie konstrukcje III Rzeszy: Propaganda / Arktyczna twierdza Hitlera **15.00** Przygody poszukiwaczy złota **16.00** Dorwać tuńczyka **18.00** Rolnicy. Podlasie **20.00** Galileo **21.00** Militarny top 10: Wozy bojowe **22.00** Dziwne oblicza wojny **0.00** Starożytni kosmici

National Geographic

8.00 Ikony lotnictwa **9.00** Grecja: miejsce pełne tajemnic **11.00** Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana **12.00** UFO: przełomowe śledztwa **12.55** Złapać przemytnika **14.55** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **15.55** Najdziwniejsze przedmioty **16.55** Burzliwa historia Tudorów **17.55** Otchłań: powstanie i upadek nazizmu **19.00** Normandia '44: inwazja **20.00** Katastrofa w przestworzach **21.00** Operacja transport **22.05** Megażywioły **23.00** Uwaga, katastrofa!

Nat Geo Wild

9.00 Niezwykły dr Pol **10.00** Rodzinny biznes doktora Pola **11.00** Niezwykły dr Pol **12.00** Atak rekina: dochodzenie **13.00** Nadciąga wielka woda **14.00** Afrykańska rzeka widmo **15.00** Zabójcze szerzenie Azji **16.00** Dzikie szlaki Europy **17.00** Afryka: dom dzikiej przyrody **18.00** Olśniewająca Ameryka **19.00** Walki zwierząt **20.00** Niszczycielskie żywioły **21.00** Niezwykły dr Pol: Kot włóczykij / Świat na czterech łapach/ Zagwozdka z kopytem / Szczeniaki atakują / Apetyt na wszystko

Metro

6.20 Detektywi. Na zlecenie (25, 24) **7.40** Szpital (334-336) **10.40** Sędzia Anna Maria Wesołowska (566, 567) **12.40** Szkoła (701) **13.40** Fachowcy **14.25** Brzydula (223, 224) **15.35** Druga szansa (1) **16.45** The Floor **18.00** Złomowisko PL **19.00** Kartoteka (15, 16) **21.05** Kryminalni (6, 7) **23.15** Spartakus: Krew i piach (9): Potwory **0.15** Zbrodnie z pierwszych stron gazet: Prawo i morderstwo **1.20** Szpital (983) **2.20** Szkoła (708) **3.15** Nowa Maja w ogrodzie **4.20** Szpital (983)

TVP Historia

DVB T

8.00 Wojownicy czasu **9.20** Encyklopedia II wojny światowej **9.50** Polskie 100 lat **10.20** Zalana dolina **11.15** Tajemnice samolotów prezydenckich **12.15** Wszystkie kolory świata **13.15** Największe mity historii USA **14.10** Zmiennicy (6) **15.10** Sensacje XX w. **17.20** Czas honoru (3) **18.25** Fake czy historia? **19.15** Pod znakiem orła, pod znakiem Gryfa **20.00** Pitbull (10) **20.55** Nieznana wojna na Północy **21.55** Wojny Rosji **(s.2)** **23.00** Sensacje XX w. **0.50** Encyklopedia II wojny światowej

TVP Dokument

DVB T

8.15 Narodziny motyla **9.15** Królestwo mokradeł **10.15** Sekrety piramid **11.10** Świątynie świata **12.10** Saga prastarej puszczy **13.10** Jak pieniądz kształtował świat **14.15** Islandia, królestwo maskonurów **15.15** Wielka naturalna bariera **16.15** Sekrety piramid **17.10** Świątynie świata **18.15** Tatarzy polscy (2) **19.05** Był taki człowiek... Jerzy Bińczycki **20.10** Jak pieniądz kształtował świat **21.20** Krainy cudów natury **22.30** Zbyt ciasny system **23.35** Niebezpieczne drogi

Zoom TV

6.15 MacGyver (14, 15) **8.15** Strażnik Teksasu (13, 14) **10.15** Kobra – oddział specjalny (8, 9) **12.25** FBI (7, 8): Próba sił / W niebezpieczeństwie **14.25** Bitwa o palety **15.30** Wojny magazynowe: Kanada **16.50** Sensacje XX w. **19.00** Kobra – oddział specjalny (1, 2): Stłumiony ból / Bez litości **21.05** CSI: Kryminalne zagadki Miami (18, 19): Tajemnicza twarz / W klatce **23.00** Milf manor – mamuśki rządzą **0.00** Magia nagości. Finlandia **0.40** Magia nagości. Dania **1.20** I love kabaret

TLC

8.00 Wspólne życie XXL **9.00** Siostry wielkiej wagi **10.00** Wiza na miłość: na odwrót **12.00** Przyjaźń wielkiej wagi **14.00** Cztery żony i mąż **15.00** Mali ludzie, wielka rodzina **16.00** Siostry wielkiej wagi **17.00** Salon sukien ślubnych **18.00** Wiza na miłość: na odwrót **20.00** Ekstremalne choroby **21.00** Transplantacja: drugie życie **22.00** Moje paranoje **23.00** Dr Pryszczylla **0.00** Moje koszmarne stopy **1.00** Ekstremalne choroby **2.00** Transplantacja: drugie życie **3.00** Moje paranoje

Nowa TV

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.00** Disco Landia – nutki do pobudki **7.30** Wielkie wycieczkowce **8.30** Więzienie **10.00** Ojciec Brown (42, 43) **12.00** Śmierć pod palmami (43, 44) **14.00** Świat według Kiepskich (517, 518) **15.00** Świat według Bundych (60-65) **18.00** Całkiem nowe lata miodowe (17) **18.30** Miodowe lata **21.00** Zdrady (114) **22.00** Ślad (63-64, 108) **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (33, 34)

WP

6.05 Policjanci z sąsiedztwa **8.00** Policjanci z sąsiedztwa **9.00** Pogoda **9.10** Tlit **9.50** Pogoda **10.00** Strażacy z sąsiedztwa **11.00** Wariaci za kierownicą **12.00** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (1) **14.00** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **16.00** Pokochaj lub sprzedaj **16.50** Pogoda **17.00** Inspektor Vera (1) **19.00** Makłowicz w podróży **20.00** Policjanci z sąsiedztwa **21.55** Pogoda **22.00** Mistrzowie kabaretu: Formacja Chatelet / Kabaret Chyba **23.55** Przebojowe kabarety

eprasa.pl b5b995298e

TVP 1

Klangor

7.00 Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Pełnia wiary (128) **8.00** Serwis Info **8.35** Zaraz wracam (183) **9.10** Ranczo (73): Świadek koronny **10.05** Komisarz Alex (26): Ostatnia sprawa Lucyny **11.00** Ojciec Mateusz (339): Jak wiatr **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.35** Magazyn rolniczy **13.00** Dzikie korytarze (3): Sępy we Francji **14.00** Splątane losy (101)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.10 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.00 Dziedzictwo (1084) – serial obycz. Turcja 2020
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
18.05 Klan (4789) – telenowela Polska 2026
18.40 Akacjowa 38 (1012) – serial obycz. Hiszp. 2018
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Ojciec Mateusz (463) – serial krym. Polska 2026
21.25 Sprawa dla reportera
22.30 Klangor (4-opis**, 5)** – serial kryminalny Polska 2021
Rafał odmawia przyjęcia do wiadomości teorii policji o samobójstwie jego córki. Poszukiwania dziewczyny zaczynają się w okolicach klifów, gdzie jej telefon logował się ostatnio.
0.20 Złoto pustyni – dramat ★★★★ woj. USA/Australia 1999
Reż. David O. Russell, wyk. George Clooney, Mark Wahlberg, Ice Cube
2.15 Magazyn Ekspresu Reporterów
3.15 Sprawa dla reportera

TVP 2

Peaky Blinders

5.30 M jak miłość (1894) **6.20** Operacja zdrowie (94) **6.55** Barwy szczęścia (3453) **7.30** Pytanie na śniadanie – program inf.-publicyst. **11.50** Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu (38) **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (264) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (964): Daj sobie szansę – serial obycz. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (533)
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (265)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3453)
19.55 Domowe patenty (22)
20.05 Barwy szczęścia (3454) – serial Polska 2026 **(s.27)**
20.40 Postaw na milion
21.40 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (17)
22.20 SOR (7) – serial lekarski Polska 2026
23.00 Rodzinka.pl (329) – serial kom. Polska 2026
23.30 Europa da się lubić – nowe pokolenie (12)
0.30 Peaky Blinders (26): Czarne koty – serial gangsterski Wielka Brytania 2019
Michael wraca z Ameryki z ciężarną żoną Giną. Rodzina Shelbych wita go z nieufnością. Zignorował rozkazy Tommy'ego, narażając bliskich na straty finansowe i nawiązał w Belfaście kontakty z jego wrogami.
1.40 80 milionów – film ★★★ przygodowy Polska 2011

Polsat

Gliniarze

6.00 Nowy dzień – program inf.-public. **8.20** Trudne sprawy (1148): Zdjęcie przystojnego mężczyzny **9.20** Dlaczego ja? (855-857): 28-latka mieszka z małym dzieckiem w samochodzie / Tajemniczy motocyklista sieje niepokój w rodzinie / Grzegorz powinien przejrzeć na oczy **12.20** Gliniarze (1079-1081): Sama przeciw wszystkim / Niedoskonała / Krwawe rozliczenie

15.30 Wydarzenia
15.50 Pogoda
15.55 Gliniarze (1156) – serial fab.-dok. Polska 2026
Śledczy badają sprawę śmierci emerytowanego wychowawcy z zakładu karnego. Głównymi podejrzanymi są jego byli podopieczni, recydywiści. Śledczy biorą również pod lupę skomplikowaną relację ofiary z córką.
16.55 Gliniarze Śląsk (4): Szafir – serial krym. Polska 2026
18.00 Pierwsza miłość (4300) – serial Polska 2026 **(s.27)**
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń"
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.30 Nasz nowy dom
21.50 Anioły i demony – thriller ★★★ USA/Włochy 2009 **(s.27)**
Reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks, Ewan McGregor, Stellan Skarsgård
0.50 Siostry – komediodramat ★★★ USA/Niemcy/W. Bryt. 2005
Reż. Curtis Hanson, wyk. Cameron Diaz, Toni Collette, Shirley MacLaine
3.40 Kabaretowa Ekstraklasa
4.40 Disco gramy!

TVN

Dwa tygodnie na miłość

5.05 Jak to jest zrobione? (19) **5.40** Uwaga! (8143) **5.55** Ukryta prawda (1551) **6.50** Kuchenne rewolucje: Borysławice, „Schab w Panierce" **7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.20** Doradca smaku (26) **11.30** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Cudnie", Puławy / Bytom – Restauracja „Pod Orzechem" **13.40** Ukryta prawda (1733-1735)

16.50 Szpital św. Anny (101) – serial obycz. Polska 2026
17.55 Detektywi (167)
19.00 Fakty
19.55 Uwaga! – magazyn
20.15 Na Wspólnej (4323) – serial Polska 2026 **(s.27)**
20.50 Kuchenne rewolucje – reality show Polska 2026
22.00 Dwa tygodnie na miłość ★★★ – komedia romantyczna USA/Australia 2002
Reż. Marc Lawrence, wyk. Sandra Bullock, Hugh Grant, Alicia Witt
George Wade zatrudnia błyskotliwą prawniczkę Lucy Kelson na stanowisku doradcy. Sukcesy na arenie finansowej oraz dyspozycyjność pracownicy wkrótce czynią ją niezbędnym elementem życia George'a.
0.00 Zbliżenie. Mówię Wam podcast (8)
1.00 Szpital św. Anny (132) – serial obycz. Polska 2026
2.10 Uwaga! – magazyn
2.30 Młode gliny (71)
3.30 Down the (7) – serial dokumentalny Polska 2026
4.30 Jak to jest zrobione? (20) – serial dok. Kanada 2012

TVN 7

Och, Karol

6.45 Szkoła (624, 625) **8.40** Ukryta prawda (1443, 1652, 1653) **11.45** W-11 Wydział Śledczy (851-853) **13.50** Detektywi (225) **14.55** Szpital św. Anny (187) **15.55** Szpital (743) **17.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (10, 11) **19.00** Ukryta prawda (1486) **20.00** ★★★ Och, Karol – komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński **22.15** ★★★ Nigdy w życiu! – komedia rom. Polska 2004, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Danuta Stenka, Joanna Brodzik **0.20** ★★★★ Zabójcza broń II – film sens. USA 1989, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson **2.40** Prawdziwy horror **3.40** Fachowcy (3) **4.20** Usterka (16) **5.15** Ten moment (51)

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (18, 19) **8.00** Kobra – oddział specjalny (10, 11) **10.00** Zaklinaczka duchów (86) **11.00** Kotka (86) **12.00** Mój grzech (23) **13.00** Wspaniałe stulecie (59) **14.00** Rodzinny interes (52) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (316, 317) **17.00** Rodzinny interes (53) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (1010, 1011)**20.00** ★★★ Infiltrator – thriller USA/Emir. Arab./W. Bryt. 2013 **22.10** ★★ Tajny informator – thriller Kanada/USA 2023 **0.00** ★★★ Wykonać wyrok – film sensacyjny USA/Kanada 1990

Puls 2

7.30 Seriale anim. dla dzieci **13.00** Nowe przygody Kubusia Puchatka (8) **13.35** Smerfy (18) **14.00** Baranek Shaun (17-19) **14.35** Marta mówi! (23) **15.00** Miraculous: Biedronka i Czarny Kot (26, 14) **16.00** Koci domek Gabi (23, 24) **17.00** Fineasz i Ferb (23, 24) **18.00** Pingwiny z Madagaskaru (37, 38) **19.00** Kacze opowieści (43, 44) **20.00** Lombard. Życie pod zastaw (1066) **21.00** ★★★ Champion – dramat USA/Niemcy/Jap. 2002 **23.00** ★★ Piekielna noc – thriller USA 2007 **0.30** Dzielnica strachu (141, 142)

TVP Polonia

7.30 Pytanie na śniadanie **11.35** Stacja innowacja (48) **12.00** Serwis Info **12.10** Cisza nad rozlewiskiem (5, 6) **13.50** Taniec z rosyjskim niedźwiedziem (1) **14.45** Słowo daję! (18) **15.00** Serwis Info **15.10** Zakochaj się w Polsce (266) **15.35** Słownik polsko@polski (704) **16.00** Tamte lata, tamte dni (97) **16.30** Barwy szczęścia (3422) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Tańcząca ze światem (4) **18.45** Panorama **19.20** Niezwykłe miejsca (149) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Ranczo (48) **21.20** Polonia 24. Tygodnik **22.25** Ekstradycja (3) **23.20** Panorama **23.50** Tajemnica Gwiaździstej Eskadry **1.10** Dziennik regionów **1.30** 19.30

TV Trwam

11.35 Przyroda i ludzie **12.20** Wykłady naukowe **13.00** Wypłyń na głębię **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela" **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.20** Muzyczne chwile **14.30** Jan Ledóchowski. Część pierwsza: moja Austria **15.00** Po stronie prawdy **15.50** Ma się rozumieć **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i świat **16.35** Sól Ziemi **17.00** Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu **19.25** Rodzinny Ogród Zoologiczny „Królestwo Stworzenia" **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **20.50** Głos Polski **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Głos serca (143) **22.45** Kamienie wołać będą **23.45** Muzyczne chwile **0.00** Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu

TVP Kultura

8.30 Dzień z życia artysty (18) **9.00** Daleko od szosy (4) **10.30** ★★★ Braciszek – film biogr. Polska 2007 **12.20** Reżyserzy (5) **13.20** Czterdziestolatek (16) **14.25** ★★★★ Stan posiadania – film obyczaj. Polska/Niemcy 1989 **16.20** Daleko od szosy (5) **17.40** Którędy po sztukę (220) **17.45** Tuż obok. O rzeźbie w przestrzeni publicznej (5) **18.05** Kulturalni (47) **18.55** Rawhide (109) **20.05** ★★★★ Książę i aktoreczka – kom. W. Bryt./USA 1957, reż. Laurence Olivier, wyk. Marilyn Monroe **(s.3)** **22.15** Hala odlotów (211) **23.15** ★★★ Zupa nic – kom. Polska 2021, reż. Kinga Dębska, wyk. Kinga Preis **0.55** ★★★ Wino truskawkowe – kom. Polska/Słow. 2007, reż. Dariusz Jabłoński, wyk. Jiří Macháček

Super Polsat

6.05 Wydarzenia 21:50 **6.45** SuperLudzie Extra (42) **6.55** Cobra Kai (33, 34) **8.20** SuperLudzie Extra (43) **8.30** Świat według Kiepskich (488-490) **10.00** Wydarzenia **10.30** SuperLudzie (15, 16) **11.30** Świat według Kiepskich (353-356) **13.30** Farma (106) **14.25** Hell's Kitchen – piekielna kuchnia (55) **15.55** Ninja Warrior Polska (26) **17.55** Świat według Kiepskich (494-495, 566-567) **20.00** Złomiarze (36) **21.00** ★★ Ryzykanci – film sensac. USA/Hongk. 1997, reż. Hark Tsui, wyk. Jean-Claude Van Damme **22.55** ★★★ Monster Hunter – film fantasy USA/Niemcy/Kanada/Jap./Chiny/RPA 2020, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Milla Jovovich **1.05** Świat według Kiepskich (408, 409)

TV 6

6.00 Więzienie (156, 157) **6.55** Policjantki i policjanci (915, 916) **8.55** 48 h. Zaginieni (107-111) **13.55** Policjantki i policjanci (1303) **14.55** Uroczysko (252, 253) **16.00** Strażnik Teksasu (24-25, 19-20): Impas, część 1. i 2. / Żołnierze nienawiści / Powrót generała – serial sens. USA 1995/2000 **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (99, 100): Rio / Basen śmierci – serial krym. USA 2006 **22.00** Mentalista (41): Czerwona woda – serial krym. USA 2010 **23.00** ★★ Boski żigolo w Europie – kom. obycz. USA 2005, reż. Mike Bigelow, wyk. Rob Schneider, Eddie Griffin, Til Schweiger **0.40** Kości (235, 236): Nadzieja mimo horroru / Mózg bota – serial krym. USA 2017 **2.40** Septagon (69, 70)

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Strażnik Teksasu: Dzień oczyszczenia / Uniewinnienie **7.55** Bogaty dom – biedny dom (139) **8.55** Policjantki i policjanci (783-785) **11.55** Uroczysko (5, 6) **12.55** Trudne sprawy (907-909) **16.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (447, 498) **18.00** Policjantki i policjanci (1376, 1377) **20.00** Uroczysko (215, 216) **21.05** Sprawiedliwi. Trójmiasto (160) **22.10** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1043) **23.10** ★★★ Glass – thriller USA/Chiny 2019, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Bruce Willis, Sarah Paulson, Anya Taylor-Joy **1.55** Love Island. Wyspa miłości (13) **2.55** Śmierć na 1000 sposobów (10) **3.25** Lubię Disco! (312) **4.25** Top 10 lista przebojów (2977)

Ale Kino+

7.00 ★★★ Moje pieczone kurczaki – film obyczaj. Polska 2002 **8.25** ★★★ Królowa chmur – kom. Polska 2003 **10.00** The Office PL (11, 12) **11.20** Detektyw Foyle (3): Lekcja zabijania **13.30** Van der Valk (3) **15.35** ★★★★ Stan gry – thriller USA-/W. Bryt./Fr. 2009 **18.05** Detektyw Foyle (4): Dzień Orła **20.10** ★★★★ Była sobie dziewczyna – film obyczaj. W. Bryt./USA 2009 **22.15** ★★★ Carte blanche – dramat Polska 2015 **0.35** ★★ Igrając z ogniem – thriller Fr./Belg. 2023 **2.20** Król (8)

Kino Polska

7.45 Polska Kronika Filmowa **7.55** Stawiam na Tolka Banana (3, 4) **9.30** Nibylandek **9.55** ★★★ Pieczone gołąbki – komedia Polska 1966 **11.55** ★★★ Ada! To nie wypada! – kom. Polska 1936 **13.55** ★★★★ Pan Wołodyjowski – film historyczny Polska 1969 **17.15** Pogranicze w ogniu (21, 22) **20.00** ★★★★ Miś – kom. Polska 1980, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska **22.35** ★★★ 7 uczuć – komediodramat Polska 2018 **0.55** ★★★ Wyjazd integracyjny – kom. Polska 2011

Polsat Film

7.05 Drwale i inne opowieści Bieszczadu **7.30** Poirot (3) **8.35** Przyjaciółki (149, 150) **10.30** Świat według Kiepskich (9-10, 207-208, 89, 50) **14.20** ★★ Dawid i elfy – kom. USA/Polska 2021 **16.30** ★★★ Jumanji: Przygoda w dżungli – film przygod. USA 2017 **18.50** ★★ Nie kłam, kochanie – kom. rom. Polska 2008 **21.00** ★★★ Parkingowy – kom. USA 2022, reż. Richard Wong, wyk. Eugenio Derbez **23.40** ★★★ Napad – dramat Polska 2024, reż. Michał Gazda, wyk. Olaf Lubaszenko

Stopklatka

DVB T

6.55 Wojciech Cejrowski – boso przez świat **8.00** Robert Makłowicz **9.50** Vera (4) **12.00** MacGyver (1, 2) **14.00** Katastrofy w przestworzach **18.00** Wojny magazynowe: Kanada **19.10** Aukcja w ciemno **20.00** ★★ Zaraz wracam – thriller USA/Kanada/Niemcy 2008, reż. Susan Montford, wyk. Kim Basinger, Lukas Haas **21.50** ★★★★ Seksmisja – kom. sf Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr **0.30** ★★★★ Kamienie na szaniec – dramat woj. Polska 2014

Canal+ Premium

10.15 Arco – film anim. Fr./USA/W. Bryt. 2025 **11.45** ★★★★ Pan Tadeusz – film hist. Polska/Fr. 1999 **14.15** Balony **14.45** ★★★ Niemożliwe – film kat. USA/Hiszp./Tajland. 2012 **16.35** Hollywood Buzz **17.10** ★★★ Trzej muszkieterowie – film przyg. USA/Niemcy/Fr./W. Bryt. 2011 **19.00** The Office PL (7, 8) **20.00** ★★ Mężczyzna bez pamięci – film sens. USA/Meksyk 2022 **21.20** ★★★ Ekspedycja XD – kom. Polska 2026 **22.15** S.W.A.T. Exiles (5) **23.05** ★★★ Piła III – horror USA/Kan. 2006

HBO

10.45 ★★★ Karate Kid: Legendy – kom. USA/Kan. 2025 **12.20** Noc przed Świętami w Krainie Czarów – film animow. W. Bryt. 2024 **13.45** ★★★ Po prostu uwierz – film obyczaj. USA 2024 **15.30** Horton słyszy Ktosia! – film animow. USA/W. Bryt. 2008 **16.55** ★★★ Blue Moon – film biograf. USA/Irl. 2025 **18.35** ★★★ Królewskie święta – kom. rom. USA 2023 **20.00** ★★★★ Wielki Gatsby – dramat USA/Australia 2013 **22.20** Najlżejszy dotyk **23.20** ★★★ Oni cię zabiją – horror USA 2026

Paramount

6.00 ★★★★ Jeszcze pięć minut – film obyczaj. Kan./USA 2021 **7.35** Czarodziejki (21, 22) **9.20** Pingwiny z Madagaskaru **9.50** ★★★ Wielki Gatsby – dramat USA 1974 **13.00** Czarodziejki (1, 2) **15.00** Pingwiny z Madagaskaru **15.30** ★★★★ Oto święta – komediodr. W. Bryt. 2022 **18.00** Czarodziejki (3, 4) **20.00** ★★★ Tomb Raider – film przygod. W. Bryt./USA 2018 **22.30** ★★★★ American Psycho – horror USA/Kan. 2000 (s.27) **0.25** ★★★★ Grindhouse: Death Proof – thriller USA 2007

Polsat 2

6.30 Pielęgniarki **7.30** Na ratunek 112 **8.30** Sekrety rodziny: Kto jest w ciąży? / To czego nie widać / Spalony dom **11.30** Trudne sprawy: Bigos z żurawiną **12.35** Więzienie **14.30** Świat według Kiepskich (76-80): Waldemar / Wizerunek / Wszystko dla ciebie / Zaczadzony umysł / Złote kierpce **17.00** Komisarz mama (6) **18.00** Dlaczego ja? **20.00** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025 **22.00** Bracia (9) **23.00** Ślad (72, 73): Działkowa historia / Wszyscy nienawidzą Grześka

TVP Seriale

7.35 Ojciec Mateusz (140) **8.35** Komisarz Alex (171) **9.25** Rodzinka.pl (209) **9.55** Klan (1555) **10.40** Ranczo (77) **11.25** Ojciec Mateusz (462) **12.25** Na sygnale (964) **13.00** Rodzinka.pl (297) **13.35** Ojciec Mateusz (45, 46) **15.35** Komisarz Alex (172) **16.25** Na sygnale (592, 593) **17.35** Ranczo (79, 80) **19.30** Ojciec Mateusz (47) **20.25** Komisarz Alex (332) **21.30** Ranczo (81, 82) **23.25** Ojciec Mateusz (48) **0.15** SOR (6, 7) **1.40** Ekstradycja (3, 4) **3.35** Wojenne dziewczyny (46) **4.20** Klan (1555)

AXN

6.00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (7, 8) **7.30** Agenci NCIS (6, 7) **9.15** Castle (16, 17) **11.10** Detektyw Monk (9, 10) **13.10** Agenci NCIS (8, 9) **15.10** Zabójcza broń (12, 13) **17.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (6, 7) **19.05** Castle (18, 19): Taniec ze śmiercią / 47 sekund **21.05** FBI: International (1, 2): Ulga / Nie wymawiaj jej imienia **23.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (6, 7): Dwójkowy atak / Upadłe anioły **0.45** Castle (18, 19) **2.40** FBI: International (1, 2) **4.25** FBI: Most Wanted (2)

13 Ulica

6.40 Niewidomy detektyw (6) **8.30** Magnum: Detektyw z Hawajów (20) **9.30** Chicago P.D. (1) **10.25** Bez śladu (3, 4) **12.15** Kapitan Marleau (3) **14.15** Niewidomy detektyw (7) **16.15** Chicago P.D. (2, 3) **18.10** Bez śladu (5, 6) **20.00** Kapitan Marleau (4) – serial kryminal. Fr. 2020 **22.00** ★★★★ Zaginiona dziewczyna – thriller USA 2014, reż. David Fincher, wyk. Ben Affleck **1.00** Prawo i porządek Toronto: Zbrodniczy zamiar (4) **2.00** ★★★ Morderstwo w Sainte Baume – film krym. Francja 2022

FX

7.00 Kości (14, 15) **9.00** FBI (16) **9.55** Agenci NCIS (4) **10.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (2) **11.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (7, 8) **13.45** Castle (15) **14.40** Lucyfer (18) **15.35** CSI: Kryminalne zagadki Miami (9, 10) **17.25** Z Archiwum X (8, 9) **19.15** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (10, 11) **21.05** CSI: Kryminalne zagadki Miami (10) **22.00** Rywale (4) **23.10** Z Archiwum X (9) **0.15** CSI: Kryminalne zagadki Miami (9) **1.20** CSI: Kryminalne zagadki Now. Jorku (11)

Eurosport 1

8.30 Biegi narci.: PŚ w Ruce **9.30** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **10.15** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **11.00** SailGP: Mubadala Abu Dhabi Sail Grand Prix **12.00** Snooker: Mistrz. W. Bryt. **14.00** (L) Snooker: Mistrz. W. Bryt. w Yorku **17.30** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **18.00** Narc. alp.: PŚ (k) w Killington **18.45** (L) Narc. alp.: PŚ (m) w Beaver Creek **20.30** (L) Snooker: Mistrz. W. Bryt. w Yorku **23.30** Jeździectwo: PŚ – Liga Zachodnioeuropejska w Madrycie **0.30** Narc. alp.: PŚ (m) w Beaver Creek

Eurosport 2

8.30 Snooker: Mistrz. W. Bryt. **11.00** Biegi narc.: PŚ w Ruce **12.00** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **12.30** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **13.00** Skoki narc.: PŚ (m) w Ruce **15.00** Narc. alp.: PŚ (m) w Copper Mountain **16.00** Narciarstwo alp.: PŚ (k) w Killington **17.00** Biegi narc.: PŚ (m) w Ruce **17.45** Biegi narc.: PŚ (k) w Ruce **18.30** Jeździectwo: PŚ – Liga Zachodnioeuropejska w Madrycie **19.30** (L) Golf: PGA Tour – Hero World Challenge **22.30** Narc. alp.: PŚ (m) w Beaver Creek

Polsat Sport 1

6.00 Siatkówka: TAURON Liga **8.30** Siatkówka: TAURON Liga **11.00** Siatkówka: TAURON Liga **13.30** Siatkówka: TAURON Liga **16.00** Magazyn sportowy **17.00** (L) Siatkówka: TAURON Liga: Energa Indykpol AZS Olsztyn – Ślepsk Malow Suwałki – tranmisja meczu **19.30** Studio **20.00** Relacja: Siatkówka: Losowanie fazy grupowej MŚ mężczyzn **21.00** Studio **22.00** Siatkówka: TAURON Liga – tranmisja **1.00** Siatkówka: TAURON Liga **3.00** Siatkówka: TAURON Liga

TVP Sport

DVB T

8.40 Piłka nożna: GKS Tychy – Chrobry Głogów **11.55** (L) Piłka nożna: Górnik Łęczna – Wisła Płock **14.05** Reportaż **14.25** Piłka nożna: Polonia W-wa – Raków Częstochowa **16.30** Studio **16.55** (L) Piłka nożna: Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Jagiellonia Białystok **19.40** Ring TVP Sport **20.40** Piłka nożna: Eintracht Frankfurt – Borussia Dortmund **22.45** Sportowy wieczór **23.15** Piłka nożna: Górnik Łęczna – Wisła Płock **1.20** Piłka nożna: Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Jagiellonia Białystok

Canal+ Sport

8.20 Premier League Stories **9.00** Piłka nożna: FC Barcelona – Atlético Madryt **11.20** Piłka nożna: Śląsk Wrocław – GKS Katowice **13.45** Premier League Stories **14.30** Hola LaLiga! **15.40** Piłka nożna: Real Sociedad – Real Madryt **18.00** Ekstraklasa po godzinach **19.15** LaLiga Highlights Magazine **20.00** Premier League: The Big Interview **20.30** LaLiga Show **21.00** Jazda o złoto. Żużel na podsłuchu **23.15** Hola LaLiga! **0.20** MMA: Gala ONE Friday Fights 180 w Bangkoku

Canal+ Sport 5

8.15 Żużel: PGE Ekstraliga **11.10** Premier League Stories **11.45** Premier League Netbusters **12.30** Football Office **14.10** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Legia Warszawa – Wieczysta Kraków **16.30** LaLiga Highlights Magazine: 14. kolejka **17.15** Żużel: Metalkas 2. Ekstraliga **20.00** Żużel: PGE Ekstraliga **22.45** Premier League: The Big Interview **23.25** LaLiga Show: Zapowiedź 15. kolejki **0.00** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Wisła Kraków – Motor Lublin **2.30** Ligomistrzowe historie

Eleven Sports 1

9.00 Piłka nożna: Como 1907 – Juventus FC **11.00** Bundesliga Clubs: Bayern Monachium; Borussia Dortmund; RB Lipsk **12.00** Piłka nożna: SL Benfica – FC Famalicão **14.00** Formuła 1: GP Kataru **16.00** Piłka nożna: AS Roma – AC Monza **18.00** Full Impact Serie A **18.40** Ligue 1 Show **19.10** Wywiad z Miroslavem Klose **19.25** Inside Serie A **20.00** Bundesliga Weekly **20.40** Formuła 1: GP Kataru **22.45** Ligue 1 Preview **23.20** Bundesliga Special Show **0.00** Podróż do świata calcio

Polsat Sport 3

6.00 Piłka ręczna: PGE Wybrzeże Gdańsk – VfL Gummersbach **8.30** Łyżwiarstwo fig.: ISU GP – NHK Trophy w Tokio **11.00** Magazyn **11.30** Piłka nożna: Como 1907 – US Cremonese **14.00** Piłka ręczna: LM EHF: GOG Håndbold – Industria Kielce **16.30** Siatkówka: Liga Mistrzyń CEV: Igor Gorgonzola Novara – KS Developres Rzeszów **19.55** (L) Koszykówka: Anwil Włocławek – WKS Śląsk Wrocław **22.30** Piłka ręczna: LM EHF: GOG Håndbold – Industria Kielce **1.00** MMA: Babilon MMA

TVN 24

10.00 Serwis informacyjny **10.25** Raport smogowy **10.30** Serwis informacyjny **10.55** Biznes **11.00** Serwis informacyjny **11.55** Biznes **12.00** Serwis informacyjny, pogoda **12.27** Raport smogowy **12.30** Serwis informacyjny, pogoda **13.55** Biznes **14.00** Serwis informacyjny, pogoda **14.55** Biznes **15.00** 15 na żywo **16.00** Fakty po południu **18.00** Tak jest **19.15** Serwis informacyjny **19.30** Fakty po Faktach **20.00** Kropka nad i **20.40** Czarno na białym **21.00** Polska i świat

Polsat News

6.00 Nowy dzień **7.40** Graffiti **8.00** Nowy dzień **10.00** W rytmie dnia **12.50** Wydarzenia **13.30** W rytmie dnia **13.55** Pogoda **14.00** W rytmie dnia **14.55** Pogoda **15.00** W rytmie dnia **15.40** Pogoda **15.50** Wydarzenia **16.30** Punkt widzenia Jankowskiego **18.00** Punkt widzenia Szubartowicza **19.15** Gość „Wydarzeń" **19.50** Debata Gozdyry **21.50** Wydarzenia wieczorne **22.30** Dzień na świecie **23.30** Obraz dnia **0.00** Punkt widzenia Jankowskiego **1.25** Punkt widzenia Szubartowicza

TVP Info

DVB T

10.00 Serwis info dzień **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Serwis info dzień **14.30** 14.30 **14.50** Serwis info dzień **15.45** Panorama **16.00** Dzień w godzinę **16.55** Sprawdzam to Extra **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.35** Panorama **17.42** Wykrywacz kłamstw **18.00** Panorama **18.30** Kontrapunkt **19.25** Sprawdzam to Extra **19.30** 19.30 **19.58** Pytanie dnia **20.18** Niebezpieczne związki **21.00** Kwiatki polskie **21.45** Panorama **22.10** Oko na świat **22.30** Program inf.

TVP 3

DVB T

10.00 Złoty chłopak (295) **11.00** Gwiazdorska kuchnia Ani **11.35** Turystyczna jazda **11.50** Niezwykłe miejsca **12.00** Telekurier **12.30** Okrasa łamie przepisy **13.00** Agrobiznes **13.30** Bez trybu Justyna Dobrosz-Oracz **14.20** Poznaj region **14.30** Program informacyjny **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego **15.20** Serwis Info **19.30** Z indeksem w ręku **19.45** Kryminalna siódemka **20.00** Dziennik regionów **20.13** Gość regionów **20.30** Telekurier **22.00** Dziennik regionów

TVP Rozrywka

8.25 Familiada **9.00** Va banque **9.35** Koło fortuny **10.10** Makłowicz w podróży **10.50** Postaw na milion **12.35** Familiada **13.15** Zmiennicy **14.20** Pan Mama **15.35** Europa da się lubić – nowe pokolenie **16.35** Kabaretomaniacy **17.25** Va banque **18.00** Koło fortuny **18.40** Okrasa łamie przepisy **19.45** Jaka to melodia? **20.25** Do śmiechu! **22.15** Malicki & Laskowik. The best of **22.50** Postaw na milion **0.40** Koło fortuny **1.55** Malicki & Laskowik. The best of **2.30** Kabaretomaniacy

Planete+

9.50 Polska z góry **10.20** Dokąd dzisiaj? **11.25** Motyle. Superbohaterowie przyrody **12.35** Niezwykłe podróże koleją **13.40** Podróż do wnętrza chmur **14.50** 360° – świat bez granic **15.50** Średniowieczne serce Czech **16.55** Zaginiona świątynia Artemidy **18.00** Dokąd dzisiaj? **18.40** Zaginiony lot MH370 **19.40** Odpowiedzialny biznes. Czyli jaki? **20.50** System przedszkolny NRD. Wstęp do piekła **22.00** Jak oligarchowie korumpują Zachód **23.10** Jak wygrać z Ku Klux Klanem

BBC Earth

8.25 Najpiękniejsze trasy spacerowe **9.25** Mroźna planeta II **10.30** Życie na pustkowiu **11.30** Skarby przeszłości i ich tajemnice **12.30** Najpiękniejsze trasy spacerowe **13.30** Mroźna planeta II **14.35** W okowach mrozu **15.35** Życie na pustkowiu **16.35** Fenomeny współczesnego życia **17.45** Mroźna planeta II **18.50** Najpiękniejsze trasy spacerowe **19.45** Na krawędzi katastrofy **20.55** W okowach mrozu **22.55** Życie z PTSD **0.00** Chirurdzy: kwestia życia i śmierci

Discovery Channel

8.00 Brudne skarby **9.00** Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge **10.00** Budowa na końcu świata **11.00** Złoto drwali **12.00** Celnicy na straży Szwecji **13.00** Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa **15.00** Złomowisko PL **16.00** Fani czterech kółek: w trasie **17.00** Nic do zgłoszenia **18.00** Porty **19.00** Złomowisko PL (1) **20.00** W oku cyklonu **21.00** Gorączka złota **22.00** Łowcy opali **23.00** Akta ekspedycji **0.00** Fani czterech kółek: w trasie **1.00** Zoom na architekturę

TVN Turbo

9.05 Fani czterech kółek **10.00** Raport Turbo **10.15** Samochód marzeń – kup i zrób **11.15** Wojny samochodowe **12.15** Naprawy nie do naprawy **13.00** Zawodowi handlarze **14.30** Wojny samochodowe **16.30** Jeździć, obserwować **18.00** Raport Turbo **18.15** Po raz trzeci. Sprzedane! **19.00** Ciężarówką przez Malezję **20.00** Co tu się odjechało? **20.30** Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia **21.00** Kupione, zrobione, sprzedane **22.00** Raport Turbo **22.15** Jeździć, obserwować

TVN Style

7.45 Dzień Dobry TVN **11.20** Jestem z Polski **12.20** Ugotowani **13.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Ibis", Goszczanów / Restauracja „Esencja i smak", Pszów **15.35** Ugotowani **16.40** Ostre cięcie **17.40** Kuchenne rewolucje: Restauracja „James Bomba-lina", Białystok / Restauracja „Karuzela smaku", Warszawa / Restauracja „Zorba", Tychy **20.50** Zgłoś remont – spełniamy marzenia **21.50** Jestem z Polski **22.50** Hotel Paradise **23.45** Kochaj albo wróć **0.45** Do zobaczenia

Romance TV

8.40 Górscy ratownicy (137) **9.30** Statek marzeń **11.25** ★★★★ Lato w Amsterdamie – film obyczaj. Niemcy 2014 **13.20** Kryminał z Bolzano **15.15** ★★ Lato we Włoszech – romans Niemcy 2024 **17.05** Górski lekarz (5, 6) **19.00** Górscy ratownicy (138): Za wszelką cenę – część 2. **20.00** ★★ Inga Lindström: Decyzja podjęta nad rzeką – romans Niemcy 2005 **21.50** Dr Nice: Złamane serca **23.45** Górscy ratownicy (138) **0.45** ★★ Inga Lindström: Decyzja podjęta nad rzeką – romans Niemcy 2005

TVN Fabuła

5.05 Szkoła (68) **6.00** Seriaale **6.30** Dziewczyny z Hollywood **6.45** Julia (102, 103) **7.45** Detektywi **9.50** Młode gliny **10.55** Magda M. (4) **11.55** Prawo Agaty (2, 3) **13.55** Młode gliny **14.55** Detektywi **16.05** Na Wspólnej (196, 197) **17.10** Grażyna Torbicka zaprasza **17.55** ★★★ Gniew Tytanów – film przygod. USA/Hiszp. 2012 **20.00** ★★★★ Diuna – film sf USA/Kan. 2021 **23.15** ★★★ Odważna – dramat USA/Australia 2007 **1.45** ★★★ Jak boss – kom. USA 2020 **3.20** Alfabet filmowy

AMC

6.00 ★★★ Ukochana z sąsiedztwa – kom. USA 2006 **7.50** ★★ Tajemnica Stonehenge – film sf Kan. 2010 **9.45** ★★★ Supergliny z Miami – kom. Wł. 1985 **11.45** ★★ Supernowa (1) – film sf USA/RPA 2005 **15.25** ★★★ Nic nie widziałem, nic nie słyszałem – kom. krym. USA 1989 **17.35** ★★★ W ciemność. Star Trek – film sf USA 2013 **20.15** ★★★ Aligator – Lake Placid – horror USA 1999 **22.00** ★★★ Potrójne zagrożenie – film sens. Tajland./USA 2019 **0.00** ★★★ Ong Bak 3 – film sens. Tajland. 2010

BBC First

7.00 Co ludzie powiedzą? (7) **8.25** Zagadki doktora Blake'a (8) **9.40** Z pamiętnika położnej (5) **10.40** Ojciec Brown (6, 7) **12.40** London Kills (2) **13.40** Tajemnice Majorki (3) **14.30** Morderstwa w Midsomer (3) **15.20** Detektyw z Chelsea (3) **16.15** Tajemnice Brokenwood (3) **18.00** Morderstwa w Midsomer (6) **19.55** Śmierć pod palmami (8) **21.00** Na niebieskich światłach (5, 6) **23.10** Zaginiona (3) **0.15** Koroner (10) **1.10** Śmierć pod palmami (8) **2.10** Tajemnice Brokenwood (3)

TTV

DVB T

8.00 DeFacto **8.30** Kartoteka **10.35** Detektywi **12.35** Zakup w ciemno **14.35** Nic do ukrycia **15.35** Gogglebox. Przed telewizorem **16.45** Express **17.03** Raport smogowy **17.05** Sport **17.10** Nauka jazdy **17.40** Idź na całość **18.40** Żony Podlasia **19.45** Express **20.05** Zakup w ciemno **21.05** Zakup w ciemno Extra **21.45** Express **22.00** Życie na kredycie **23.00** Damy i wieśniaczki. PL **0.00** Detektywi **2.00** Dobra robota **2.35** 11 września: dni, które wstrząsnęły światem

Fokus TV

DVB T

6.05 48 h. Zaginieni (66) **7.00** Był sobie człowiek **8.55** Wehikuł czasu **9.00** Starożytni kosmici **11.00** Gwiazdy lombardu **12.00** Poszukiwacze historii: Zakazane pole: Tajemniczy sygnał w Wiązownicy **13.00** Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką: Etos wojownika / Japońska wyspa śmierci **15.00** Przygody poszukiwaczy złota **16.00** Dorwać tuńczyka **18.00** Rolnicy. Podlasie **20.00** Galileo **21.00** Poszukiwacze historii **23.00** Zakochana w Hitlerze **0.00** Starożytni kosmici

National Geographic

9.00 Grecja: miejsce pełne tajemnic **11.00** Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana **12.00** UFO: przełomowe śledztwa **12.55** Starożytne konstrukcje **14.55** Katastrofa w przestworzach: raport specjalny **15.55** Najdziwniejsze przedmioty **16.55** Ukryte pod miastami **17.55** Otchłań: powstanie i upadek nazizmu **19.00** Normandia '44: inwazja **20.00** Katastrofa w przestworzach **21.00** Morskie megamaszyny **22.00** Makro inżynieria **23.05** Największe katastrofy budowlane

Nat Geo Wild

10.00 Rodzinny biznes doktora Pola **11.00** Niezwykły dr Pol **12.00** Atakrekina: dochodzenie **13.00** Wspaniałe Filipiny **14.00** Afrykańska rzeka widmo **15.00** Królestwo krokodyli: Grumeti i Mara **16.00** Dzikie szlaki Europy **17.00** Pieśń lasu deszczowego **18.00** Olśniewająca Ameryka **19.00** Walki zwierząt **20.00** Niszczycielskie żywioły **21.00** Niezwykły dr Pol: Szczęśliwe szczeniaki / Halloweenowe przygody / Megaszczeniaki / Dzień jak co dzień / Zagadki medyczne **2.00** Wspaniałe Filipiny

Metro

6.20 Detektywi. Na zlecenie (25, 26) **7.40** Szpital (337-339) **10.40** Sędzia Anna Maria Wesołowska (568, 569) **12.40** Szkoła (702) **13.40** Fachowcy **14.25** Brzydula (225, 226) **15.35** Druga szansa (2) **16.45** The Floor **18.00** Złomowisko PL **19.00** Kartoteka (17, 18) **21.05** Kryminalni (8, 9): Śmierć za śmierć / Gdzie jest Maciek? **23.15** Kuba Wojewódzki **0.20** Zbrodnie z pierwszych stron gazet: Dziewięć lat w cieniu **1.20** Szpital (984) **2.20** Szkoła (709) **3.15** Nowa Maja w ogrodzie

TVP Historia

DVB T

8.20 Było, nie minęło... **9.25** Encyklopedia II wojny światowej **9.55** Polskie 100 lat **10.25** Wszystkie kolory świata **11.30** Ex libris **11.55** Świat w filiżance herbaty **12.50** Nieznana wojna na Północy **14.10** Zmiennicy (7) **15.15** Sensacje XX w. **17.20** Czas honoru (4) **18.30** Gdańsk 1939 **19.30** Flesz historii **20.00** Pitbull (11) **20.50** Zbrodnie sprzed lat **21.40** To był lipiec 1945 **22.40** Sensacje XX w. **0.30** Encyklopedia II wojny światowej **1.00** Pitbull (11) **1.50** Czas honoru (4)

TVP Dokument

DVB T

11.10 Świątynie świata **12.10** Saga prastarej puszczy **13.10** Jak pieniądz kształtował świat **14.15** W krainie pszczoły miodnej **15.15** Wielka naturalna bariera **16.20** Ssaki. Życie przed dinozaurami **17.20** Świątynie świata **18.20** Tatarzy polscy (3) **19.15** Człowiek ze złotym obiektywem – Marek Karewicz (s.27) **20.10** Jak pieniądz kształtował świat **21.15** Potoki, jeziora i wodospady Vorarlbergu **22.15** Kobieta w Kabulu **23.15** Niebezpieczne drogi **0.15** Sekrety dzikich kwiatów

Zoom TV

6.15 MacGyver (15, 16) **8.15** Strażnik Teksasu (14, 15) **10.05** Kobra – oddział specjalny (9, 10) **12.25** FBI (8, 9): W niebezpieczeństwie / Skok w ogień **14.30** Bitwa o palety **15.35** Wojny magazynowe: Kanada **16.55** Sensacje XX w. **19.00** Kobra – oddział specjalny (2, 3): Bez litości / Odlot **21.00** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (4, 5): Korporacyjni wojownicy / Taniec z rybami **23.05** Magia nagości. Czechy i Słowacja **0.25** Magia nagości. Polska **1.30** Magia nagości. Norwegia

TLC

8.00 Siostry wielkiej wagi **10.00** Wiza na miłość: na odwrót **12.00** Przyjaźń wielkiej wagi **14.00** Cztery żony i mąż **15.00** Mali ludzie, wielka rodzina **16.00** Siostry wielkiej wagi **17.00** Salon sukien ślubnych **18.00** Wiza na miłość: na odwrót **20.00** Wspólne życie XXL **21.00** Jak zostać amiszem **22.00** Siostry wielkiej wagi **23.00** Dr Pryszczylla: Balony pod oczami **0.00** Moje koszmarne stopy: Gotowi na lato **1.00** Wspólne życie XXL **2.00** Jak zostać amiszem **3.00** Siostry wielkiej wagi

Nowa TV

DVB T

6.00 Wehikuł czasu **6.20** TV Okazje **6.55** Wehikuł czasu **7.00** Disco Landia – nutki do pobudki **7.30** Wielkie wycieczkowce **8.30** Więzienie **10.00** Ojciec Brown (43, 44) **12.00** Śmierć pod palmami (44, 45) **14.00** Świat według Kiepskich (519, 520) **15.00** Świat według Bundych (63-68) **18.00** Całkiem nowe lata miodowe (1) **18.30** Miodowe lata **21.00** Zdrady (115) **22.00** Ślad (64-65, 109) **1.00** Łowca pedofilów **3.00** TV Okazje **3.50** Wehikuł czasu **4.00** Daleko od noszy (35, 36)

WP

DVB T

8.00 Pogoda **8.05** Policjanci z sąsiedztwa **9.05** Pogoda **9.10** Tłit **9.50** Pogoda **10.00** Strażacy z sąsiedztwa **11.00** Wariaci za kierownicą **12.00** Komisarz Cassandre: zbrodnie w Alpach (2) **14.00** Pokochaj lub sprzedaj – Vancouver **16.00** Pokochaj lub sprzedaj **16.50** Pogoda **17.00** Inspektor Vera (2) **19.00** Makłowicz w podróży **20.00** Policjanci z sąsiedztwa **21.50** Pogoda **22.00** Perypetie małżeńskie z Mistrzami Kabaretu **23.00** Mistrzowie kabaretu: Paranienormalni / Jurki

Anioły i demony

Ekranizacja bestsellerowej powieści Dana Browna - kontynuacji Kodu da Vinci

POLSAT 21:50 ★★★

Robert Langdon, wykładowca na Harvardzie, zostaje wezwany do położonego koło Genewy centrum badań jądrowych. Jego zadaniem jest zidentyfikowanie zagadkowego wzoru wypalonego na ciele zamordowanego fizyka. Langdon ze zdumieniem stwierdza, że jest to symbol bractwa Iluminatów – potężnej, lecz nieistniejącej od czterystu lat organizacji walczącej z Kościołem. Jak się okazuje, Iluminaci przetrwali w ukryciu do czasów współczesnych i planują vendettę.

Thriller USA/Włochy 2009, reż. Ron Howard, występują: Tom Hanks, Ewan McGregor, Stellan Skarsgård

American Psycho

Traci kontrolę nad chorymi skłonnościami, ale dzięki temu jego życie nabiera sensu

PARAMOUNT 22:30 ★★★★

Patrick Bateman sprawia wrażenie człowieka, który osiągnął wszystko. Jego ubiór i styl życia dopracowane są w najdrobniejszych szczegółach. Ale prowadzący śledztwo w sprawie o zabójstwo detektyw Donald Kimball podejrzewa, że Patrick jest seryjnym mordercą.

Człowiek ze złotym obiektywem – Marek Karewicz

Dokumentował świat muzyków, głównie jazzowych i rockandrollowych

TVP DOKUMENT 19:15

Autorzy przypominają największe sukcesy Marka Karewicza jako fotografika i autora okładek płytowych. W dokumencie znalazły się rozmowy z muzykami, menedżerami branży muzycznej, artystami i dziennikarzami.

TELEMAGAZYN

Redakcja: Magdalena Dańda-Pyzik, Ingrid Hintz-Nowosad **Dyrektor artystyczny:** Tomasz Bocheński **Grafik i fotoedytor:** Jacek Mosiński **Foto:** Sylwia Dąbrowa **Wydawca:** Polska Press Sp. z o.o. **Redakcja:** ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 451 172 430, telemagazyn@polskapress.pl **Reklama:** Luiza Zimna, tel. +48 514 800 822, luiza.zimna@polskapress.pl

Menedżer produktu: Izabela Marciniak, tel. 502 499 380, izabela.marciniak@polskapress.pl **Druk:** Eurodruk Poznań; **Serwis tv i foto:** media-press.tv **Reklama:** strony 7, 9, 13, 28 **Zdjęcie na okładce:** Materiały prasowe

Telefony dla widzów: **TVP** 22 547 44 50; **Polsat** 22 514 52 50; **TVN** 22 856 61 61

SERIALE

Pierwsza miłość

POLSAT 18:00

Zaniepokojony Maurycy dociera na Podlasie i dowiaduje się od roztrzęsionego Zdzicha o nagłym porodzie Lucynki i o tym, że pogotowie nie zdążyło dotrzeć na czas. Szymon wbrew zaleceniom lekarza postanawia zabrać żonę w daleką podróż kamperem. Gdy Paweł dowiaduje się, że Artur stracił mieszkanie, robi mu awanturę, ale też rozwiązuje problem. Obaj z córkami trafiają pod jeden dach. Ich pierwszy wspólny wieczór psuje jednak wiadomość od Emanuela.

Barwy szczęścia

TVP 2 20:05

Bruno uświadamia Karolinie, że nie zgodził się na jej powrót do hotelu, co na nowo zaognia ich małżeński spór. Tymczasem Kasia drży o Ksawerego, który spędza czas w mieście z ryzykownym towarzystwem. Rawiczowa donosi uwięzionemu Cezaremu, że Natalia jest sama, podczas gdy mecenas Zwoleńska wskazuje Majakowi kryjówkę noża użytego do ataku na Michała i prosi o pomoc Marcina.

Na Wspólnej

TVN 20:15

Elena ma jutro wstępną rozprawę o opiekę nad synkiem. Wydaje się to bagatelizować. Włodek zwraca jej uwagę, żeby skupiła się tylko na tym i odpuściła przygotowania do otwarcia baru. Dorota przekonuje Elenę, że potrzebny jej adwokat, ale Kurkowej nie stać na pomoc prawną... Jest w szoku, kiedy pojawia się... Darek Żbik!

eprasa.pl b5b995298e

REKLAMA

WIELKI JUBILEUSZ 150-LECIA OBJAWIEŃ MARYI W POLSCE.

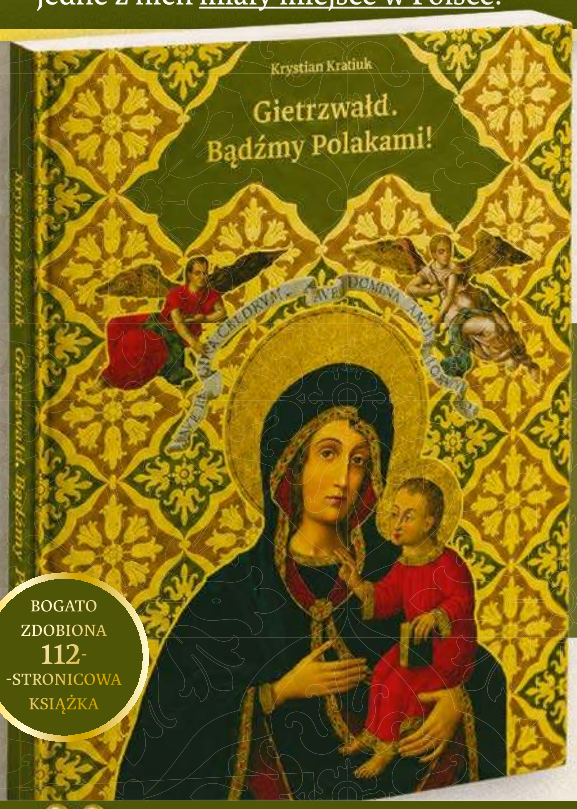
Znasz ich treść?

150. ROCZNICA OBJAWIEŃ GIETRZWAŁD 1877 – 2027

Czy wiesz, że...

- w całej historii Kościoła tylko kilkanaście objawień Maryjnych zostało oficjalnie uznanych przez Stolicę Apostolską;
- jedne z nich miały miejsce w Polsce!

BOGATO ZDOBIONA 112-STRONICOWA KSIĄŻKA

W 1877 roku w Gietrzwałdzie, niepozornej wsi na Warmii, dwójce dzieci ukazała się Matka Boża siedząca na polskim tronie. Objawiła się jako Królowa kraju, który był wówczas pozbawiony nie tylko władcy, ale i własnej państwowości czy granic. Maryja wezwała Polaków do nawrócenia, koniecznego aby Jej królestwo na ziemi mogło odrodzić się i wzrastać w chwale.

Czy Polacy spełnili prośby Matki Zbawiciela? **Odpowiedź znajdziesz w wyjątkowej książce…**

Każdy Polak powinien znać te objawienia! Poznaj je i Ty! TERAZ!

Książka pt. *Gietrzwałd. Bądźmy Polakami!* zawiera wszystko, co każdy katolik powinien wiedzieć o objawieniach w Gietrzwałdzie:

- kontekst historyczny, w jakim doszło do objawień;
- dokładną treść przesłania Matki Bożej do narodu polskiego;
- rolę Gietrzwałdu w całej historii objawień Maryjnych;
- historię obrania Matki Bożej na Królową Polski.

Autor publikacji, **Krystian Kratiuk**, jest redaktorem naczelnym portalu PCh24.pl, zajmującego się sprawami wiary i Kościoła. Tematykę objawień w Gietrzwałdzie zgłębiał przez wiele lat. Ta książka jest zwieńczeniem jego pracy.

Wartość książki to jedyne 12 zł. Odbierz teraz, a otrzymasz w prezencie:

Poświęcony różaniec wydany z okazji **150. rocznicy objawień w Gietrzwałdzie.**

Kartę Zawierzenia, dzięki której możesz przesłać swoje podziękowania i prośby do Gietrzwałdzkiej Pani!

Poświęcony przez kapłana duży, piękny obrazek z wizerunkiem Matki Bożej Gietrzwałdzkiej.

Zatem nie zwlekaj i…

JUŻ DZIŚ SIĘGNIJ PO KSIĄŻKĘ *GIETRZWAŁD. BĄDŹMY POLAKAMI!*

zadzwoń: **12 444 78 88** i podaj kod: **01 00 07**

lub

wyślij SMS o treści **1 00 07** pod nr: **661 007 676** (koszt zwykłego SMS-a)

lub

zeskanuj kod QR lub odbierz książkę na **Gietrzwald.org**

eprasa.pl b5b995298e